[illegible] fue [illegible] mar[illegible]
[illegible]

[illegible] Visitante [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] les envoie [illegible]
[illegible]
[illegible] nombre [illegible]
[illegible]
[illegible] moral [illegible]
[illegible]

Hec est tabula omnium sermonum contentoꝝ hoc in nolumine.

incepi legere hoc volumen ego martinus ber... in ... lucie evangeliste. anno domini 1558 anis.

Sacre theologie magistri necnō sacri eloquii preconis celeberrimi fratris Roberti de Litio ordinis Minoꝝ professoris opus quadragesimale perutilissimum quod de penitentia dictum est. Feliciter incipit.

Dominica in Septuagesima. De facilitate bonoꝝ opeꝝ seu bene operandi ꝓpꝰ quā peccatores ad pñiam redire debent. Sermo .i.

Vlti sunt uocati pauci uero electi. Habent hec uerba Math. xx. c. & i euāgelio hodierno. Propꝰ nimiā caritatē suā q̄ diligit deus rōnalē creaturā non desinit uocitare miseros pc̄tōres post lapsum atq; ruinā peccati ut ad eū redeant per pñiam. Monet eos & expectat blande m̄ltifariā i m̄tisq; modis attrahit & allicit illos ut nō desperent sed curāt cōfident ad fontē clementie sue. Pleriq; uero neglīgūt renuūtq; obedire uoci eiꝰ suauissime existimantes opa bona in quibꝰ penitentes exerceri oportet nō solū difficilia & dura sed oio impossibilia. Quo errore firmato in eoꝝ mente licentiā i malo ꝑseuerādi suscipiūt indiesq; deteriores fiunt. Quapꝓpꝰ existiaui rē fructuosissimā facere si aꝑuero q̄nta sit :d bñ operandum recteq; uiuendum facilitas & suauitas. Vnde i hoc sermone ad excitanda corda dura peccatoꝝ quos deus uocat ut p penitentiam electoꝝ numero ascribant de facilitate bonoꝝ opeꝝ ero uerba facturus quoniā sapientissimꝰ mundi redemptor i themate iam ꝓposito explicat manifeste tarditatem penitentium qbus salus esse non potest asserens multos fore uocatos electos uero paucos. Quia pauci sunt fortes animo ad uirtutum opa aggredienda. qbus facilitatē actuum uirtuosoꝝ ostēdendam duxi maxime propꝰ tria.

Primo ꝓpꝰ cām origialem
Scd̄o ꝓpꝰ adiutoriū diuale
Tertio ꝓpꝰ ꝑmiū eternale

Q; facile est unicuiq; opari bonum propꝰ causā originalem que est hominis uoluntas libera que non cogitur. Capl̄m .i.

Rimo ostēdo facile esse unicuiq; opari bonū ꝓpꝰ cām originalem. Nam si recte cōsideremꝰ unde ē q; aliq boni aliq mali sint. nōnulli recte nōnulli uero ꝑniciosissime uiuāt inueniemꝰ ꝑfecto id ꝓuenire ab uniuscuiusq; libero arbitrio & spontanea uoluntate. Hoc asserūt oēs sapiētes siue ph̄i siue sancti. Vñ Ari. v. ethicoꝝ. c. vii. ait. Iusti opari omne uolūtariū ē. Et in .iii. ethi. c. iii. Virtꝰ uoluntariū ē & nihilminus & malitia uoluntariū ē. Et ibidē. Btūs inqt nl̄lꝰ nolens est. Et seneca liͦ de moribus ait. Omne peccatū actio ē uolūtaria. Et idem ad Lucilliū. Valentior omni fortuna aiꝰ ē & in utrāq; ꝑtem ipse res suas ducit btēq; ac misere uite sibi cā est. Et Salustius i iugurtino. Dux atq; imperator uite

mortalium aīus est. Hinc Aug⁹ li°. v. de. ci. dei. x. c. dicit. Sunt nr̄e voluntates ī nobis & ip̄e faciunt quicqd volendo facim⁹ siue bonū siue malū. In li° uero de libero arbitrio. Peccatū asserit usq adeo fore voluntariū q si nō esset volunta-riū nl̄l'm esset peccatū. Qd' dictū etiā sacri Canones sepi⁹ cōfitent' sicut patet xlv. di. c. De iudeis Et. xv. q. i. c. Merito. c. Illa. c. Nō ē. Et. xxxii. q. v. c. Sicut. n. Et xxiii. q. iiii. c. Nabuchodonosor. ubi dicit'. Vasis ire nunq̄ de⁹ redderet īteritū si n̄ spontaneū iueniret hō hr̄e peccatū. Et idē habet' de sn̄ia excōicatiōis. c. Cū uolūtate. l. di. c. Si q̄ feia. c. Si qs. c. Quantū. c. Hi qui. c. Sepe contingit. Et. C. ad. l. Corneliā de siccariis. l. i. Et. ff. de furtis. l Qui in iur̄. in pncipio. Et hoc re-tulit Tullius in. ii. Rhetori. noue iqens. Voluntatē in oibus rebus spectare con-uenit. Et Seneca ad Lucillum. Actio ait recta nō erit nisi recta fuerit voluntas Ab hac. n. actio. Gratianus insup cōfirmat qd' dicimus de pe. di. ii. c. Si. n. §. Li-beri arbitrii Nec ad uirtutē nec ad uitia necitate trahimur sed uolūtate. Hiero⁹ autē in qōibus ad Helbidiā sic pl'chre loquit'. Hoies suo arbitrio derelicti sunt Neq. n bonū necessitate faciūt sed uolūtate ut credētes corouā accipiāt iucre duli supplicii mācipent'. Et itez ibidē ait. De⁹ eq̄li cūctos sorte generauit & dedit arbitrii. libertatē ut faciat unusqsq qd' uult siue bonū siue malū. Intantū autē dedit hoibus libertatē ut uox impia disputet cōtra creatorē suū & cās vo-luntatis illi⁹ pscrutet'. hec ille. Que oia sapiēs breui sn̄ia collegit Eccl'. xv. c. ubi ait. Deus ab initio cōstituit hoiem & reliqt eū in manu consilii sui Et paulop⁹ subdit. Apposuit tibi ignē & aquā ad qd' uolueris porrige manū. Q aūt homo liberi sit arbitrii pbat sanct⁹ Tho. i. pte sūme. q. lxxxiii. Qm̄ nisi sic esset frustra essēt cōsilia exhortatiōes & p̄cepta phibitiōes p̄mia & pene. Insup idi p̄m col-ligit' a sufficienti agentiū diuisione Quedā. n. sunt que agunt absq iudicio sicut lapis mouet' deorsum absq cognitione Quedā agūt iuditio sed nō libero sicut aialia bruta. Iudicat qdem ouis uidēs lupū eū esse fugiēdū natali iudicio & nō libero qa non ex collectiōe sed ex natali instīctu. Et silr est de quolibet brutoz aīaliū. Sed hō agit iudicio qa p uim cognoscitiuā iudicat āliqd esse fugiēdum uel psequēdū. Et qa iudiciū illud nō est ex natali īstinctu i ptícl'ari opabili sed ex collectiōe rōnis ideo agit libero iudicio potēs i diuersa ferri. Rō qppe circa contingētia h̄t uiā ad opposita ut patet ī dialeticis syllogismis & rhetoricis p-suasiōibus Particl'aria aūt opabilia sunt quedā cōtingētia Et ideo circa ea iudi-cium rōnis ad diuersa se h̄t & nō est determiate ad unū. Et p tanto necesse est q hō sit liberi arbitrii eo ipo q ē rōnalis. hec Tho. Que uero sit dr̄ia int' liberū arbitriū hōis ant āgl'oz ul' btoz siue ipi⁹ sūmi dei n̄ ē ppositi nr̄i cū ītendā tm̄ clare patefacere cunctis qd' pbatū ē p iam dicta. uidelicet q q uolūt b̄n opari

& boni esse id facile pñt qa ex eoꝝ volũtate id dependet. Qui vero mali sunt & mala facere nõ formidãt ideo sic faciũt qa sic volũt & ex cõseqñti si ꝑpᵗ peccata dãnanť mali & ꝑpᵗ iustitie opa saluanť boni. nlla dãnať neq saluať inuit⁹ Sed nõ imerito ꝑpᵗ ea que dicta sunt circa tria dubitare cõtingit. Prio circa liberi arbitrii violentiã. Scdo circa liberi arbitrii excellentiã. Tertio circa liberi arbitrii pniam. Prio dubitať circa liberi arbitrii violentiã. Vtrũ s. liberum arbitriũ cogi possit aut violentari. Et qbusdã videť q sic. Prio a ꝑpa naťa. Scdo ab alia creaťa. Tertio a creatrice diuina essentia. Prio videť qbusdã nõ bñ intelligẽtib⁹ q liberũ arbitriũ i aliqb⁹ cogi possit & violentari ab eoꝝ ꝑpa naťa ꝑpᵗ vehementes quasdã passiões & naťalẽ cõcupiaꝫ qb⁹ q̃i videnť impelli ad malitiã inuoluntariu sicut pꝫ de qb⁹dã q nulla discipliа nlla correctiõe nlla monitiõe timore punitiõe castigatiõeq emẽdanť. Quare videnť talib⁹ adeo ãnexa vitia & peccata ut etiã si velint abstinere nõ possint. Ego vero dico cũ Giraldo odonis sup p.iii.ethi. q nlla naťalis cõcupia q̃ntũcũq itensa p natiuitatem vł etatẽ necessitat uel cogit hoieꝫ ad esse malũ & uitiosũ inoluntarie eo q p rõeꝫ unusqsq supare põt q̃scũq passiões etiã potentissimas iclinãtes ad malũ. Et hoc cõstat nõ solũ ex scripťe sacre testionus sꝫ etiã ex dictis atq exemplis moraliũ phoꝝ Sunt Senece verba ad Luciliũ. d. Erras. n. si existias nobiscũ vitia nasci. Supuenerũt igesta sunt. nlla nos vitio naťa cõciliat. nos illa itegros ac liberos genuit hec ille. Qualr autẽ hi q malitiosissimi videnť esse si volunt boni fieri possunt oñdit Valeri⁹ maxi⁹ li. vi de mutatiõe moꝝ & fortũe. Ibi. n. de Lutio Sylla sic loqť. Luti⁹ sylla usq ad questuꝫ sue comitia vitã libidie vino ludicre artis amore inqnatã pduxit. Quappᵗ. C. mariũ consulẽ moleste tulisse tradiť q sibi asprimũ i affricã bellũ gerẽti tã delicat⁹ questor sorte obuenisset. eiusdẽ virtus q̃i ꝑrupti & disiectis neqtie q̃ obsidebať claustris cathenas iugurte iniecit manibus. Mitridatẽ cõpescuit sociales belli luct⁹ repressit. Ibidẽ narrat de Temistocle pho q adolescẽs tãta suit pollut⁹ infamia q se ab eo pr̃ abdicauit & mater ꝑpᵗ filii turpitudinẽ laqueo se suspendit. Euasit deiñ robustiore etate phs clarissim⁹ & Athenaꝝ pnceps. Appet ergo & claꝝ ẽ ab hoie volẽte supari posse oẽꝫ malã incliatiõꝫ puãq cõsuetudieꝫ. Scdo videť aliis nõ recte sapientib⁹ q liberũ arbitriũ cogi possit atq cõpelli ab alia creaťa utputa ab isluẽtia celestiũ corporũ siue a malitia demonũ. Sꝫ de corpib⁹ celestib⁹ quẽadmodũ nihil possint sup liberũ arbitriũ ad illud cogendũ diffusi⁹ suo loco dicã. Nũc audire sufficiat qd de diabolo sit tenẽdũ. Posset nãq qs dr̃e q q̃ñcũq aliqs potẽs & sapiẽs ꝑliať cũ debili & isipiẽti q de necitate vicit & supat illũ & p cõseqñs cogit & violẽtat eum iuxta dictũ phi. ix. ethi. Qui habiles sunt ingenio naťalr sunt dñi

Qui uero lubrici corpe nat͞aPr sūt serui. Sed diabol⁹ potētior & sapiētior hoīe Importune tēptat illū ut mala faciat. ergo seq̄t q̄ de necitate hoīes nicat & su peret eiq̄ supato atq̄ deuicto ui inferat ac uiolentiā. De sapiā liquidē sine astu tia hostis antiq Aug⁹ loq̄t in li° de natā demonū.d. Diabolū hr̄e mille nocēdi modos. Q. Petiā notat in decret. xxvi. q. iiii. in. c. Sciēdum. De ptāte etiā ei⁹ lo quit Iob. xli. c. d. Nō ē ptās sup terrā que cōpet ei. Q̄ Io. Apoc. xii. declarauit cū dixit ube terre & mari qa descēdit ad uos diabol⁹ hn̄s irā magnā. i. ptātē Q̄ iportūa aūt & freq̄ns sit cōtra nos ei⁹ pugna Petrus apl'oꝝ pnceps. i. epl'a. c. v. clamans audiat. Sobrii estote & ui. qa ad. ur̄. d. t. l. ru. c. q. quē de. Ergo uidet̄ q̄ nl'ls etiā uolēs cauere sibi possit a malo & opari bonū cū diabol⁹ indistincte oēs oppugnet. His ita rn̄deo Q. diabol⁹ n̄ tēptat hoīes q̄ntū pōt q̄ntū scit & q̄ntū uult sed q̄ntū a deo nobis benigno pmittit̄. At ut gētiū doctor Paul⁹. i. cor. x. c. memit Fidelis de⁹ ē q nō patit̄ uos tēptari sup id qd̄ potestis s; facit cū tem ptatiōe puētū ut possitis sustinere. Propterea debil' est hostis & nō uincit nisi uolentē. Tertio istāt aliq q̄ libeꝝ arbitriū cogi possit ab ipa creatrice diuīa essentia. ex eo q̄ Io. vi. scribit̄. Nemo pōt uenire ad me nisi pr̄ q misit me traxe rit illū. Sed tract⁹ ē mot⁹ uiolentus ut. d. ph̄s. ergo libeꝝ arbitriū uiolentat̄. Et Prouer. xx. hēt̄. Sicut diuisiōes aq̄ꝝ ita cor regis ī manu dn̄i quocumq̄ uoluerit imutabit illud. S; talis imutatio ē quedā coactio. ergo de⁹ cogit liberꝝ arbitriū Preterea deus pōt oīa facere qa ē op̄s. ergo pōt & cogere ac uiolētare libeꝝ ar bitriū. Propt̄ hec declarāda notanda sunt tria f̄m dn̄m Boñ. in. ii. di. xxv. Prio notādū q̄ de libero arbitrio possum⁹ loq dupl'r. s. q̄ntū ad actū exteriorē. & q̄n tum ad actū iuteriorē. Si loq̄mur pmo mō respectu talis actus pōt interuenire coactio. Pōt n̄ qs cōpelli ut ipo nolēte genua corā idolo flectat. Si aūt loq̄ mur q̄ntū ad actū interiorē q̄. s. ē uelle eligere & cōsentire sic nl'lo mō pōt cogi nec ab agente creato nec a deo creatore. Scd̄m notandū q̄ cū dr̄ liberꝝ arbitriū a deo nō posse cogi dupl'r pōt intell'i. aut ita q̄ deus nō possit auferre libertatē & sup inducere coactiōe;. Et hoc f̄m ē qa p imēsitate potētie sue nō solū pōt cōditiōes mutare natē sed nataꝝ ipām creatā ī nihilū etiā uertere. Alio mō pt̄ itelligi q̄ de⁹ nō possit libeꝝ arbitriū cogere salua pprietate libertatē & ei⁹ natā Et hoc mō neꝝ ē q̄ ipossibile ē deū libeꝝ arbitriū uiolētare posse p eo q̄ ipli cat i se duo cōtradictōne opposita. Ex hoc. n. q̄ libeꝝ ē si aliqd uult libere uult Et ex hoc q̄ uolūtariū ē si aliqd uult uolūtarie uult & se ipo mouēte uult qa f; Ari. iii. ethi. c. iii. Volūtariū utiq̄ uidet̄ esse cui⁹ pncipiū in ipo est Ex hoc aūtē q̄ libeꝝ arbitriū cogit̄ si qd uult seruil'r uult & si qd uult inuite uult & si qd uult ab alio uult. qa iuxta sniam Ari. iii. ethi. c. i. Violentū ē cuius pncipiū est extra

nihil cōferēte uim passo. Ergo liberū arbitriū a deo cogi non est aliud q̄ actū ei⁹
simul & semel esse liberū & seruilē. esse uolūtariū & nō uolūtariū. esse a se & nō
a se. Si ergo ē īpossibile q̄ claudat in se utrāq̄ ptē cōtradictiōis nō tm̄ ē impos
sibile creare sed ipī optio deo q̄a illud posse nō ē posse. Et sic rn̄dēdū ē ad ter-
tiū obm̄. Tertiū notādū q̄ differt dicere. uolūtatē iduci. uolūtatē mutari. &
uolūtatē cogi. Tūc. n. induci dr̄ qn̄ aliq̄ psuasio ei fit q̄ disponit ut ad aliqd̄ ap-
petibile inclinet̄ que si ualde intēsa ē nomē coactiōis sortit̄ q̄uis n̄ sit uera co-
actio. Tūc aūt uolūtas mutat̄ qn̄ ipa nolēte unū potēti uirtute affectio imittit̄
ei ī cōtrariū & de nolēte fit uolēs ita q̄ una affectio expellit̄ & cōtraria iducit̄.
sicut cū de⁹ amatorē tp̄raliū facit tp̄raliū contēptorē. Et de hoc dicit. Dauid in
psal. Hec mutatio dextere excelsi. Et h̄ dr̄ esse quedā cōpulsio & tractio diuia.
Tūc uero uolūtas dr̄ cogi qn̄ itelligit̄ ipaȝ inuitā aliqd uelle & repugnāte actu
uolūtatis deliberatio aliena uirtute mouēte & repugnātia manēte ad aliqd icli
nari nolendo. Volūtas ergo induci pōt ab agēte creato mutari uero ab alio non
pōt nisi ab agente increato. Et p hac mutatiōe sumit̄ tractio illa de q̄ dictū est
opponēdo. Cogi aūt uolūtas a nllo pōt. Et hoc Bern. tenuit ī li° de libero arbi
trio cū dixit Volūtas p ingenita sui nobilitate nll'a cogit̄ necitate. Scd'o du
bitat̄ circa liberi arbitrii excellentiā. qm̄ hoc qd̄ hoi cōcessum ē ab opifice sūmo
ad decorē & gl'iaȝ q̄dā pbare uitunt̄ ei cedere ad dānū dedec⁹ & detrimentum.
Arguunt q̄ppe sic. Optimū ē optia queq̄ facere ut ait Dio⁹ in li° de diuis no.
Sed de⁹ ē optim⁹. ergo debuit hoīeȝ optim facere. Sȝ in uertibilitate arbitrii n̄
fecit eū optimū qm̄ meli⁹ esset hoī peccare n̄ posse q̄ peccādi facl'tatē hr̄e. ergo
deus tectū mirre cōdidit hoīeȝ. His ergo rn̄deo ſm Alex. de ales. ii. pte su. & d.
Boñ. di. xxiii. scd'i li. Q optimū dupl'r dr̄. s. simpl'r & in ordīe. De⁹ oīa que fece
rat uidit & erāt ualde bona. i. optia Gen̄. i. nō simpl'r sȝ ī ordīe in cōparatione ad
totū uniuersum ī quo nihil ē supfluū nihil diminutū nihilq̄ iordiatū. Formica
optia ē nō simpl'r & in se q̄a leo melior ē illa atq̄ nobilior in genere aialiū bru-
toꝝ & irrōnabiliū Sed in cōparatione ſm ordinē uniuersi sic leo optim⁹ ē quo tn̄
dignior ē hō. Sic hō optim⁹ ē quo tn̄ dignior ē angl's in sua nat̄a. Oīa tn̄ ista &
cuncta que fecit deus ſm ordinē cōsiderata optia sunt & optia esse dn̄r. Scd'm
hunc igit̄ ordinē de⁹ cōdidit hoīeȝ optimū qn̄ ei libertatē dedit arbitrii eo q̄ fi
nis hoīs ē ipa btitudo. Ad btitudieȝ uero cōseqn̄dā uoluit deus hoīeȝ dispositū
fore aliquo suo merito interueniente ut sic hō btificabilis āpliore gl'ia refulge-
ret & dei liberalissimi iustitie satisfieret. Accedit itaq̄ liberi arbitrii cōditio ad
dei uirtt'd pconiū q̄ iuste saluat bn̄facīētes & delinqn̄tes eternal'r punit. Facit
& ad hoīs laudē q potuit mala facere & n̄ fecit. Ex quo Lact. i. vi. li. di. insti. ait

Nulla laus est ñ facere qđ facere nõ possis. Hiero⁹ uero diffusi⁹ cõꝓbat ea que dico ĩ epl'a ad Demetriadẽ. v. quã sic alloqͭ Iam ꝓuidẽdũ ẽ ne forte illđ remordeat te ĩ quo temere ĩpitũ uulg⁹ offẽdit ut iõ ñ uere bonũ fc̃m̃ hominez putes eo ꝙ is facere malũ põt nec ĩp̃a nat̃a astringat̃ ad ĩmutabilis boni necẽitatẽ. Nã si diligẽt' rẽ tractes & ad subtiliorẽ intellectũ aĩuz cogas hinc tibi melior ac superior hoĩs stat⁹ appebit unde putat̃ ĩferior In hoc. n. gemĩ itinerĩ discrimĩe in hac utriusq; libertatĩ ꝑte rõnalis aĩe dec⁹ positũ ẽ. Hic inq̃ tot⁹ nat̃e nr̃e honor consistit hic dignitas hic ꝑmiũ hinc deniq; optĩ quiq; laudẽ merent̃. Nec esset hoĩs ulla uirtus in bono ꝑseuerãtis si is ad ima trãsire ñ posset. hec ille. Tertio dubitatur circa liberi arbitrii pñiaz. Vtrũ. s. pc̃tões oẽs q̃diu in statu sũt uie ad pñiaz possint redire. Qđ si nõ faciãt an suo libero arbitrio & uolũtati male sit ĩputandũ. Et rñdeo s₃ ueritatẽ rei affirmatĩe ꝙ sic. Ad qđ ĩduco Aug. doc. egregii sñiaz inuincibilẽ q in lº de li. ar. exẽpla affert in mediũ Phonis & Nabuch. d. Nabuchodonosor pñiaz meruit fructuosã Nõne p⁹ innumeras ĩpietates flagellatus rex iste uere penituit & regnũ qđ ꝑdiderat rursus accepit? Ppharao aũt ĩp̃is flagellis durior ẽ effect⁹ & ꝑiit. Hic mihi rõez reddat q diuinũ consiliũ nimiũ alto & sapiẽti corde diiudicat. Cur medicamẽtũ unius medici manu confectũ alii ad interitũ alii ad uitã ualuerit & salutẽ qa nisi xp̃i bon⁹ odor aliis ẽ odor uite in uitã aliis odor mortĩ ĩ mortẽ? Qt̃ũ ad nat̃az ambo hoĩes erãt q̃ntũ ad dignitatẽ ãbo reges. q̃ntũ ad cã₃ ãbo captiuũ dei ppl'm possidebãt. q̃ntũ ad penã ãbo flagellis clementer admoĩti. Quid ergo fines eoꝝ fecit esse diuersos nisi ꝙ un⁹ manũ dei sup se sẽtiẽs ĩ recordatiõe ꝓp̃e iniqtatĩ ingemuit. alt' uero libero cõtra dei m̃ĩcordissimã ueritatẽ pugnauit arbitrio? hec ille. Et notat̃. c. supius al'ro Nabuch. xxiiii. q. iii. In qb⁹ uerbis ĩnuit Aug⁹. Q₂ Pharao a deo ꝑcussus decẽ plagis hũiliare se noluit & suo arbitrio pñiaz spreuit. Nabuchodonosor uero ut dr̃ Daniel'. iiii. p⁹ septẽnẽ sui castigationẽ q̃ fuit mutat⁹ q̃i in bestiã leuauit ocl'os ad celũ & se deo hũiliãs & ꝑ suis iniqtatib⁹ ĩgemiscẽs pc̃tõꝝ ueniã s₃ Nico. de lira & regni fastigiũ simul adept⁹ ẽ. Neq; alia cã potuit assignari q̃re ad deũ cõuertit cor suũ nisi qa uoluit. Volẽs Nabuch. & ñ inuit⁹ post peccatũ salutẽ ẽ assecut⁹. Volẽs Pharao mentẽ ĩdurauit & ꝑiit. Sũt sĩl'ia exẽpla discipl'oꝝ xp̃i Petri negãtĩ & ꝓditorĩ Iude quoꝝ alt' p⁹ peccatũ flẽdo & lacrimando xp̃i miaz ĩuenit & in apl'atũ restitut⁹ fact⁹ ẽ apl'oꝝ p̓nceps regni celoꝝ claniger & ĩ empireo celo dign⁹ assistere Iesu xp̃o filio dei. Alt' aũt. s. Iudas desꝑatione uict⁹ laqueo se suspẽdit. Quis eũ ad desꝑatiõez ad suscipiẽdũ & suimet crudelẽ occisiõez ĩduxit nisi ei⁹ ꝓp̃a uolũtas S₃ penituit ĩqes Iudas ut p₃ ĩ euãgl'io Math. xxvii. ubi dr̃. Q₂ pñia duct⁹ retulit. xxx. argẽteos p̓ncipibus sacerdotum

& senioribus.d. Peccaui tradens sanguinē iustū. Ergo uidet q̄ dāuari nō debuit Sed Io.os aureū de pe.di.iii.in.c. Iudas.rñdet.d. Iudas penituit sed male qa la-queo se suspēdit. Dicit etiā in.c. Nemo.de.pe.di.i. Nemo pōt bñ agere pniaȝ nisi spauerit idulgētiā. Hic Leo papa in sermōe quodā Iudā sic allogt. Scelera-tior oib9 o Iuda & infelicior extitisti quē nō pnia reuocauit ad dñm sȝ despatio traxit ad laqueū. Fuit itaq̄ fl̄a pnia Iude quā cōsecuta ē despatio. Nec dubiū ē q̄ si ad pedes dñi cucurrisset ienissetq̄ eū siue i medio desisoꝝ & pcutiētium decorā faciē ei9 ac caput anglicis spiritib9 tremebūdū siue colūne iberentē & in ea dure ligatū ac ppt̄ flagella terrā suo sanguie madefacientē siue int̄ duos la-trones pendentē in cruce undatū uulneratū & totū cōfusū. & hūili corde indul-gentiā postulasset nūq̄ ei fuisset negata Paratissim9 erat x9 q̄ p pctōrib9 pati-ebat̄ p pctōrib9 sanguinē suū fūdebat p pctōrib9 moriebat̄ in cruce. Iudā si pe-nitentiā uerā agere uoluisset ad se pio amore suscipe & indulgere gr̄aȝq̄ ipti-ri. Est de hoc dictū Gratiani de.pe.di.i.c. His pctātis.ubi.ait. Arbitror q̄ etiam Iudas potuisset tāta miseratiōe dñi ñ cōcludi a uenia si pniaȝ nō solū ap̄ iudeos sed ap̄ xp̄m agere uoluisset. Quare uolūtati eius ascribeuda ē despatio illa que sup oia peccata displicet micordissimo deo. Quid Petri aīum mouit ut p9 tam grāde peccatū ab eo cōmissū ñ desparet sed cōfideret in bonitate incarnati dei dulcissimi sui magr̄i? Certe gr̄a ei9 fuit quā ip̄e Petr9 uolens acceptauit uolēs nō recusauit. Egress9 inqt euāgelista foras fleuit amare Luc.xxii. Quid flebat? quid dicebat? quid cogitabat i corde? quid souabat i ore? Vide o aīa mea & cō-sidera Petꝝ flentē & lacriantē qa negauerat xp̄m hūano timore deuict9. Dice-bat forte. O q̄uta ē iniqtas mea. O q̄ graue peccatū. Negaui me scire Iesū quē uidi quē amaui q̄ me dilexit Vidi eū sup aq̄s ābulare mortuos suscitare illuiare cecos & mūdare leprsos & iureiurādo dixi me eū nō nouisse. Heu me magr̄ mi dulcissime negaui nosce te quē aspexi ocl̄is ppriis trāsfiguratū i mōte & capt9 pulchritudie & splēdore claritatl tue dixi. Facim9 hic tria tabernacl̄a. O piissi-me saluator mūdi. O fons idefíciēs oīs māsuetudīs Tu me ad tuā societatē uo-casti. Tu mibi reuelasti secreta tua. Tu mihi familiarē te & affabilē exhibuisti. Tu lauasti hūilr̄ pedes meos exēplū hūilitatl me docēs. Tu inumera mihi bñfi-cia cōtulisti & ego negaui te. O bone Iesu peccaui inique egi. Tu uero micors indulge peccatis meis & nō me despicias penitentē. O q̄ libent̄ pepcit ei xp̄s cui tñ nullā itulit uiolentiā. Sume & tu peccatrix aīa exēplū & si uolueri cū Pe-tro gr̄osum tibi ppitiūq̄ dñm Iesum xp̄ȝ hēbis. Si uero peccata tua dimittere nolueris tuā dāna tuā accusa durissimā uoluntatē. Intellexit hoc Aug9 p̄q̄ ad lucē gr̄e dei uenerat q̄ i li9 cōfess dicebat ad eū. Vocasti me & nō erat q̄ rñderet

tibi dn̄ti mihi. Surge q̄ dormis & exurge a mortuis. Ligat⁹.n.erā n̄ alieno ferro sed mea ferrea uolūtate. O q̄nt⁹ ē numer⁹ pc̄tōꝝ q̄ cathena diaboli trahunt ad inferna uolētes. O miseri. O negligētes. O uobis ip̄is crudelissime belue. Surgite a mortuis soluite uīcl'a uitioꝝ uroꝝ & ad deum reuertimi nec uos terreant opa bona que facile ē exercere dūmō adsit ip̄a uolūtas.

Q. facile est opari bonū ꝓpter auxiliū diuine gr̄e que adiuuat omnes illam uolentes licet neminē cogat. Cap̄lm.ii.

Ecūdo ōn̄do facile esse unicuiq̄ opari bonū ꝓpt' adiutoriū diuīale. Paratus eq̄dē deus ē adiuuare gr̄a sua oēs uolētes & cupientes facere bene Verūtn̄ solent pleriq̄ de ip̄a gr̄a bn̄dicta dubitare hoīem adiuuāte maxīe circa tria. Prīo circa necītatē. Scd'o circa liberalitatē. Tertio circa ipeccabilitatem

Prīo dubitāt aliq̄ de gr̄a ip̄a circa necitatē. Vtꝝ sit necia hoi ad bn̄ opandū ita q̄ absq̄ illa n̄ possit opari bonū. Et p una pte stat snia theologoꝝ q̄ i scd'o sniaꝝ attribuūt oēm motū uolūtat̄ & liberi arbitrii ad bn̄ facēdū gr̄e dānantq̄ Pelagianos hereticos q̄ dixerūt liberꝝ arbitriū solū & p se sufficere hoi ad opa bona. Hinc & Maḡr sniaꝝ .xxviii. di. scd'i li. inducit Aug. li°.i. retractationū.d. Heretici Pelagiani sic liberꝝ asserūt uolūtat̄ arbitriū ut gr̄e dei n̄ relinq̄nt locū quā s̄ʒ merita nr̄a dari asserūt. At & p̄fat⁹ Aug⁹ i plerisq̄ locis Pelagianos uirilit' expugnat ōn̄dēs gr̄e necitatē. Vn̄ ad Bonifaciū papā.d. Nō pōt hō aliq̄d boni uelle nisi iuuet ab eo q̄ malū nō pōt uelle. Et i.li. de p̄destiatiōe sanctoꝝ. Pri⁹ inq̄t ē cogitare bonū q̄ credere & ip̄m cogitare bonū ex deo ē Et idem i.li de correpriōe & gr̄a. Sine gr̄a dei nl'm prsus siue uolēdo siue agēdo faciūt homīes bonū. Et idem ad Valentinū. Cogitare ul' agere s̄ʒ deū nl'a rōne sine gr̄a dei possum⁹. Et idem i ench. Gr̄a p̄uenit ut uelimus bonū. Et idem in libro de eccl'iastici dog. Mouet ad querēdū salutē libertas arbitrii s̄ʒ mouente p̄us deo. Et idē i soliloquiis ad deū loquens Velle etiā qd' bonū ē n̄ possum nisi tu uelis Hoc idē dic Bern̄ i li. de li. ar. cū ait. Tria i nobis opat deus. cogitare. s. bonum uelle. & pficere. Primū sine nobis. scd'm nobiscū. tertiū p nos. Ad idem ē illud Isidori in li. drāꝝ. Gr̄a ē dīne mie donū p qd' bone uolūtatis ē exitus. Et de hoc Maḡr in textu sic scribit Bona uolūtas comitat gr̄aʒ n̄ gr̄a uolūtatē. Et doctor gentiū Paul⁹ .ii. cor. iii. c. eandē sniaʒ appbās inq̄t. Nō sum⁹ sufficiētes cogitare aliq̄d a nobis q̄i ex nobis. Ex q̄bus oib⁹ colligim⁹ usq̄ adeo gr̄aʒ fore necessariā ad explenda uirtut̄ opa ut etiā sine illa nec cogitare nec uelle ea q̄s possit.

Ex pte altera cōtrariū ōn̄di pōt & rōe & expimēto. Rōne sic. Magi se ht unū q̄dq̄ ad illud ad qd' natal'r ē ordiatū q̄ ad illud ad qd' natal'r n̄ ē ordiatū. S̄ʒ hō natal'r ad bonū ordinat⁹ ē nō aūt natal'r ad malū. Ergo magi se ht hō ad bonum

q̄ ad malum. Si itaq̄ pōt facere malū p se poterit etiā facere bonum p se. ergo grā n̄ ē necia ad hoc q̄ opeꝛ bonū. Insup oīs creata naꝛa pōt in suū actū & illū educere absq̄ admixto grē. sicut ignis lucet & calefacit canis latrat celū moueꝛ aque fluūt & cetera hmōi in qb⁹ grā nō ē. ergo aut hō poterit absq̄ grā p naꝛaꝫ i suū actū & illū educere aut peioris cōdictiōis erit q̄ cetere creaꝛe. Sꝫ hoc ē fl̄m Ergo p naꝛaꝫ pōt hō suū actū educere. Sꝫ act⁹ ei⁹ ē uiuere fm rōeꝫ rectā & opari bonū ut pꝫ ex .i. ethi. ergo uideꝛ q̄ grā n̄ sit ei necia Expimēto hoc ad huc clarissimū ē qm̄ qdē inuēti sunt tot gētiles idolatre & infideles q̄ uirtutū opa miro mō sunt psecuti. Quis neget bonā fuisse iustitiā Bruti. fidelitatē Marci reguli. cōstantiā Mucii. pauptatē Valerii publicole. cōtinētiā Scipiōis. & pl̄oꝝ morales act⁹? Nō op⁹ nūc ē eoꝝ recēsere gesta de qb⁹ tm̄ in historiis multa legimus laudabilia & mēoratu digna. Opati sunt ergo illi opera bona plima & tm̄ in eis ulla erat grā. Pro hui⁹ difficltatꝭ solōe afferā in mediū rn̄siōeꝫ dn̄i Boñ. q in .ii. sniaꝝ di. xxviii. distiguit triplex bonū qd̄ hō pōt operari. Primū moral cōditionis. Scd̄m dispōis. Tertiū ordiatiōis. Primū bonū ē cū act⁹ trāsit sup materiā debitā non tm̄ ordiaꝛ ad finē ultimū. ad sūmū bonū. ad btitudinē siue ad ipꝫ deū Sicut cū qs nō ppt̄ deū nec ut p̄ceptis ei⁹ obediat sed tm̄ qa rō dictat subuenit misero & idigēti. fidel̄r seruat a restituit iustitiā inferiorib⁹ admistrat & hmōi. ut testaꝛ phs in li° poli. d. Q̄ hō ē aīal politicū qa idiget diuersaꝝ operationū. Iō naꝛa permisit nos siml̄ hitare ut alꝛ alteri subueniret. Et ideo dic. P. Solitarius hō aut deus aut bestia. Ad talia bona pōt libeꝝ arbitriū absq̄ grā exire copante sibi deo sicut coopaꝛ aliis creaꝛis. Nā sine pmo agēte ull̄m agens pōt agere.

Scd̄m bonū dr̄ dispōis. Et ē illud qd̄ fit p amore dei lꝫ extra caritatē qd̄ qdē de cōgruo dispōit ad finē ultimū ut diceꝛ in seqn̄ti sermōe. In tale bonū nō pōt libeꝝ arbitriū absq̄ munere grē grat̄ date p qd̄ illuīeꝛ dirigaꝛ & exciteꝛ ut uelit aliqd facere qd̄ sit deo placitū. Tertiū bonū dr̄ ordiatiōis. qd̄ .s. ordiaꝛ in finē & fit i caritate Et i hoc n̄ pōt libeꝝ arbitriū lapsū absq̄ auxilio grē gratū facientis Ex hac ergo di. Rn̄deo ad obiecta in contrariū. Q̄ lꝫ hō possit opari bonū mortale sicut fecerūt gētiles & phi absq̄ grā dei non tm̄ bonū meritoriū siue sit meritoriū merito cōgrui siue merito cōdigni. Et sic etiā soluunꝛ rōnes oppōite que cōcludūt de bono morali nō meritorio. Scd̄o nōnl̄li dubitāt de grā ipsa circa liberalitatē. Vtꝝ .s. de⁹ det grāꝫ ipāꝫ faciēti qd̄ ē in se ex necitate aut ex liberalitate. Et qd̄ ex necitate arguēdo posset ōn̄di sic. Prio qa Aug⁹ sup illd̄ .ii ad Thi. ii. Negare seipm̄ nō pōt. ait Cū sit iust⁹ n̄ pōt negare suā iustitiā. ergo cū sit bon⁹ & micors nō pōt negare suā bonitatē & miāꝫ qa pnior ē ad largiēdū de miā & bonitate q̄ ad puniēdū de iustitia. Si ergo nō pōt suā iustitiā negare

faciētibus malū mlto magis nec suā miaꝫ illis q reqrūt eā. Sed q facit qđ i se ē reqrit bonitatē ei⁹ & miaꝫ. Ergo de necitate dat illi. Scđo qa Aug⁹ sr illđ Ro. v Iustificati ex fide pacē hēam⁹. ait. De⁹ recipit cōfugiētes ad se alr i eo esſꝫ iniqtas Ergo ipossibile ē ꝙ n̄ recipiat fugiētes ad se qa ipossibile ē ꝙ i eo sit iniqtas. Sꝫ faciēs qđ i se ē cōfugit ad ip̄m. Ergo necesse ē ꝙ ip̄m recipiat. Sꝫ ip̄m recipe ē p infusiōeꝫ grē. ergo ꝛc. Tertio ipossibile ē sūmā ueritatē mētiri. Sed necesse ħt iplere illud qđ dīc. Sꝫ dic ꝙ cōuertēti ad ip̄ꝫ cōuertet se. Zacharie. i Cōuertimi ad me & ego conuertar ad uos Ergo cū faciēs qđ in se ē cōuertaꝛ ad ip̄am ueritatē ꝑmā necesse ē ꝙ de⁹ conuertaꝛ ad illū. Sed hoc nō ē nisi p grām Ergo ꝛc. Soluiꝛ hec qō ſm Alex. i. iii. uolu ie sūme. Q꜡ de⁹ dat grāꝫ suā sola liberalitate. Et cū cōcludiꝛ ex his que dicta sūt ꝙ dat illā de necitate. distinguēda ē duplex necitas. Pria uocaꝛ coactiōis & ꝓhibitiōis q̄ aliq̄ res cogiꝛ uel ꝓhibeꝛ esse ul̄ n̄ esse. Et hec nllo mō cadit i deo Scđa necitas dr̄ imutabilitatꝭ que deo cōuenit. Et sic dicim⁹ necesse ē deū esse imortalē nō ꝙ aliq̄ uis cogat eū esse immortalē. & necesse ē non esse iniustū nō ꝙ aliq̄ uis ꝓhibeat eū esse iniustū. sed qm̄ nlla res pōt facere ut nō sit imortal̄ seu ut sit iniust⁹. Non dat igiꝛ de⁹ grām de necessitate coactiōis & ꝓhibitiōis qa de⁹ nō pōt cogi. sꝫ bn̄ de necitate imutabilitatꝭ qa imutabilr̄ se ħt dīna bonitas ad donū grē oī uolēti recipe faciendo qđ i se ē sicut sol imutabilr̄ dat lumē suū oī uolēti suscipe. s. disposito ad hoc & se hn̄ti i recta dispositiōe ad solē que oia reducūꝛ ad illā affluētissimā liberalitatē dei q q̄ntū ex se ē creaꝛe rōali coopaꝛ ut bona sit ut bn̄ opeꝛ ut d̄uiꝙ salua fiat O idefiFiciēs pelag⁹ caritatꝭ dīne que tāta ē ut oīb⁹ se offerat nemīnē abiciat nisi eā nolētē & respuentē. Hic Cyprian⁹ i epl̄a ad Donatū sic suauissīe loqꝛ Profluēs largit᷑ sp̄s nullis finibus ꝑmiꝛ nec ullis choercētib⁹ claustris ītra certa metaꝝ spatia refrenaꝛ manat iugit᷑ exuberat affluent᷑ Nostꝝ tm̄ pect⁹ sitiat & pateat. q̄ntū illic fidei capacis afferim⁹ tm̄ inde grē inundātꝭ haurim⁹. hec ille. Quā ergo excusatiōeꝫ poterūt hr̄e q bn̄ opari nolūt qn̄ deū sciūt ad se adiuuandum patū? Qđ negari nō pōt cū in ꝓmptu sint tot sanctoꝝ exēpla q carnē suā crucifixer̄t cū uitiis & cōcupiscētiis. ieiunādo orādo uigilādo oberrādo i solitudinib⁹ & ferocissimos cruciat⁹ etiā usq ad mortē ferēdo. Hoies fuer̄t martyres hoies cōfessores hoīes etiā & delicate uirgies. que seip̄as mūdū ac tyrānos oēs & dira tormēta supare potuerūt. Eiusdē naꝛe erāt cui⁹ nos sum⁹ tn̄ qa obtuler̄t corda sua dn̄o iuener̄t adiutoriū abūdantꝭ grē ei⁹ q̄ mediāte & assistēte illis reliquer̄t posteri tot uirtutū exēpla. O uere dānabil̄ mltoꝝ malitia q suā fragilitatē accusāt ex q̄ recusāt opari bonū sr̄ addētes ꝙ de⁹ saluat quos uult sine aliq̄ eoꝝ dispōe siue cōsensu. Sꝫ audiāt Aug. i li° de li. ar. d. Qui fecit te sine te non

saluabit te sine te. Nec cōtraria sūt eiusdē uerba que i eodē li° scribit cū asserit. Virtutē de9 i nobis sine nobis opať. Quia s3 Alex. de ales. Vu9 idēq sēs9 cōueniť i oib9. Nā cū Aug9. d. De9 opať uirtutē zc. notat duo ad salutē hoīs cōcurrētia. Causā effectiuā3 que ē ipa gr̄a dei & causā susceptiuā3 seu dispōsitiuā3 que ē ipa uolūtas cōsentiēs & nō repugnās. Vn̄ uerba Aug. sic exponūť Virtutē de9 i nobis cōsentiētibus opať sin̄ nobis efficiētib9. Id ipm cōplectiť pmū dictū qd' sic exponiť. Qui fecit te sine te efficiēte n̄ saluabit te sin̄ te cōsentiēte. Tercio alii dubitāt circa ipeccabilitatē. Vtrū ex pn̄tia gr̄e possit hō in hac uita esse sine peccato. Et s3 Aug. i li. de pfectiōe iustitie. heretici qdā arguebāt. d. Aut de9 uult nos esse sine peccato aut cū peccato Nō uult q3 sim9 cū peccato qa hoc icōueniēs ē. ergo uult q3 sim9 sine peccato i pn̄ti uita. Ergo aut possum9 esse sin̄ peccato aut de9 uellet aliqd q3 n̄ posset esse. qd' ē icōueniēs magnū. Et p9 multa recitata pfat9 doc. Aug9 firmiť. d. q3 nll's i hac uita pōt esse sine peccato ueniali de cōi lege. Et hoc ppť fomitē peccati q ē inclinās ad malū & auertens a bono. ppť qd' exclabat apl's Ro. vii. dicēs Qd' nolo malū hoc ago. Et iterū. Video aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mentis mee. Ad dictū uero hereticoꝝ rn̄det idē Aug9 q3 hō pōt esse sine peccato mortali i uita ista p gr̄a3. Pōt etiā esse sin̄ peccato i gl'ia. Q3tū uero ad pn̄tē statū l3 poss3 qs uitare peccata uenialia i pticlari & p aliquo iteruallo tp̄ris. nō tn̄ i nl'i nec oi tp̄re. Ideo Io. i. cano. c. i. inqt. Si dixerim9 qa peccatū n̄ hēm9 ipi nos seducim9 & ueritas i nobis nō ē. Et sapi. puer. xx. Quis pōt dicere mūdū ē cor meū. Et Ro. iii. Est aūt deus uerax oīs aūt hō mendax. Et Greg. i pastorali. Nemo ē q ita uiuat ue aliqten9 nō delinqt Et in Autl. de munach. §. Triēnii. Hūana natā labiť ad delicta. S3 ppterea nō ē diffidēdū de bonitate dei qa uenialia peccata caritatē nō excludūt. & gr̄a3 ab aia n̄ eiciūt neq3 ianuā claudūt regni celoꝝ. De quoꝝ q̄litate & cōditione i tractatu de peccatis plenius erim9 dicturi. Nūc uero satis esse d3 q3 de9 bn̄dict9 tātā gr̄a3 nobis offert q̄ea sufficit ad peccata mortalia deponēdū & euitandū q̄taq3 necia ē ad uirtuosos act9 exercēdos. Ideo salubre ē cōsiliū utileq3 remediū & documētum ut psepe inocem9 deū eiq3 mentem offeram9 itētiōe recta.

Q3 facile debet esse unicuiq3 opari bonum ppť indeficiens premiū eterne uite qd' dať benefacientibus Capl'm. iii.

Ertio ōndo facile esse unicuiq3 opari bonū ppť pmiū eternale. Promittiť eteni oib9 bn̄ opantib9 pmiū eterne uite de quo qūq3 i tribus accidit dubitare Prio i cōdignitate Scd'o i difficl'tate. Tertio i supioritate. Prio solet dubitari i cōdignitate. Vtrū. s. aliqs possit de cōdigno mereri uitā eternā Et q3 nō uideť pmo qa apl's Ro. viii. ait. Nō sunt cōdigne passiones hui9 tp̄ris

ad futurā gl'iaȝ que reuelabit̕ i nobis. Et Idē ad Thitū.iii.c. Nō ex opib⁹ iustitie
que fecim⁹ nos s ȝ ꝯm suā miaȝ saluos nos fecit ꝑ lauacꝝ regenerat iōis & reno,
natiōis sp̄s.s.quē effudit i uobis abūde ꝑ Iesū xp̄m saluatorē nostꝝ ut iustifica,
ti gr̄a ip̄i⁹ heredes sim⁹ uite eterne. Scd'o arguit̕ ꝑ dictū glo.Ro.vi.sr̄ illo uer,
bo.gr̄a dei uita eterna.que sic inqt. Posset recte dr̄e.Stipēdiū iustitie uita et',
na sȝ maluit dr̄e.gr̄a dei uita eterna ut ītelligerem⁹ deū i eternā uitā ꝑ sua mi,
seratiōe nos ꝑducere nō merit' nr̄is. Ex his uerbis appet q̄ hō nō mereat̕ ex cō,
digno uitā eternā.qa illud qd' ex cōdigno qs meret̕ ū ē ex miseratiōe dei. Ter,
tio obiicit̕ qa illd' meritū uidet̕ esse cōdignū qd' eqt̕ mercedi. Sȝ nl'ls pn̄tis uite
act⁹ pōt eq̄ri uite eterne que cognitiōeȝ & desideriū nr̄m excedit.Excedit etiā
caritatē ul' dilectiōeȝ uie. ergo nō pōt hō mereri uitā eternā de cōdiguo. In op
positū adhuc possȝ dici qa illud qd' reddit̕ ꝯm iustū iudiciū uidet̕ esse merces cō
digua.Sȝ uita eterna reddit̕ a deo ꝯm iustū iudiciū iuxta illud ap'li.ii.Thi.iiii.In
reliquo reposita ē mihi corōa iustitie quā reddet mihi dn̄s i illa die iustus iudex
Ergo uidet̕ q̄ hō mereat̕ uitā eternā ex cōdigno.Rn̄deo ad istā.q.ꝯm Tho.i.ii.
q.ultīa.Q̄ op⁹ meritoriū hoīs dupl'r cōsiderari pōt. Vno mō ꝯm q̄ ꝑcedit ex li,
bero arbitrio. Alio mō ꝯȝ q̄ ꝑcedit ex gr̄a sp̄s.s. Si cōsideret̕ ꝯȝ substantiā opis
& scd'ȝ q̄ ꝑcedit ex libero ar° sic nō pōt esse cōdignitas ꝑpt' maxiaȝ ieq̄litatē sȝ
ē ibi cōgruitas ꝑpt' q̄ndā eq̄litatē ꝑportiōis. Videt̕.n.cōgruū ut hoi ī opāti ꝯm
suā uirtutē de⁹ recōpēset ꝯȝ excellētiā bonitat' sue. Si aūt loq̄mur de ope me,
ritorio ꝯm q̄ ꝑcedit ex gr̄a sp̄s.s.sic ē meritoriū uite eterne ex cōdigno qa tunc
ualor meriti attendit̕ scd'ȝ uirtutē sp̄s.s. mouēt' nos i uitā eternā ꝯm illd' Io.iiii.
Fiet i eo fons aque saliēt' i uitā eternā. Attēdit̕ etiā p̄tiū opis ꝯȝ dignitatē gr̄e
ꝑ quā hō cōsors fact⁹ dīne nat̕e adoptat̕ in filiū dei cui debet̕ hereditas ex ip̄o
iure adoptiōis ꝯm illd' ap'li Ro.viii.Si filii & heredes. Ad p̄mā ergo auctori,
tatē ap'li dicēdū q̄ loqt̕ de passiōib⁹ sāctoꝝ ꝯȝ eoꝝ substāȝ. Ad auctoritatē & ad
dictū glo.rn̄deo q̄ itelligūt̕ q̄ntū ad p̄mā cāȝ ꝑueniēdi ad uitā eternā que ē mi
seratio dei Meritū aūt nr̄ȝ ē cā subseqn̄s. Ad tertiū dicēdū q̄ gr̄a sp̄s.s.quā in
pn̄ti hēm⁹ & si uō sit eq̄lis gl'ie i actu ē tn̄ eq̄lis i uirtute.sicut ē sem̄ arboꝝ i quo
ē uirt⁹ ad totā arborē Sil'r ꝑ gr̄aȝ inhitat hoieȝ sp̄s.s.q ē sufficiēs cā uite eterne
Vn̄ dr̄ pign⁹ hereditat' nr̄e.ii.Cor.i. Scd'o solȝ dubitari de p̄mio uite eterne
ī difficl'tate. Veꝝ q cū maiori difficultate opat̕ bonū magi mereat̕ & ampliore
dono gl'ie remuneret̕ a d'o.Et omissis obiectiōib⁹ que ꝑ utraq̄ ꝑte fieri possēt
dico cū doc.seraphico Bon̄.i libello quodā q Apologia paupeꝝ aduersus calū
niatorē ītitulat̕ ab ip̄o Q̄ triplex ē difficl'tas. Prīa ex genere opis sicut diffici,
lius ē oīa uēdere & paupib⁹ erogare.q̄ mīmū aut minutū de suis bonis erogare

paupibus & difficilius est pati mortē p xp̄o q̄ absq; ip̄a quoscūq; alios labores. Talis difficultas simplr auget meritū qa magis meret q̄ maiꝰ opaꝛ bonū. Et de hac dic Hieroꝰ ad Exupantiū hec verba Nudū xp̄m nudus sequere durū grande difficile ꝫ magna sūt p̄mia. Scd̄a difficltas ad bn̄ opādū ē ex circūstātia extrīseca origīnē trahēs sicut difficilius ē abstinere a cibis & ieiunare ubi multi sūt cōuiuāces & cōedentes q̄ i solitudīe. Et h̄ difficltas p accn̄s auget meritū qn̄. s. qs tales occōnes ab abstinētia retrahētes euitare nō pōt. Sꝫ si qs hm̄ tēptatiōes declinare uolet nō ppterea qa difficilꝰ opaꝛ bonū magꝫ mereret Hic Hieroꝰ aduersus Vigilātiū q ei dicebat. Cur pgis ad heremū? Rn̄dit. Vt te nō uideā ut te nō audiā ut tuo furore nō mouear ut tua bella nō patiar. ne me capiat oculus meretricis & pulcherria ad illicitos deducat āplexꝰ. Rn̄debis Hoc n̄ ē pugnare sed fugere. Sta i acie aduersariis armatꝰ obsiste. Fateor ibecillitatē meā. Nolo spe pugnare uictorie ne pdā aliqn̄ uictoriā. si fugero gladiū euitaui. Tertia ē difficltas ex uitio psone agentis pueniens. Sicut difficiliꝰ ē seruare castitatē ei q diu libidini deseruiuit q̄ ille q cōtinēꝰ uixit. Et talis difficltas meritū nō auget Qd̄ Hieroꝰ exp̄sse testaꝛ i ep̄la ad Eustochiū ad quā sic scribit. Soror tua Blesilla etate maior ꝫ pposito mīor septīo mēse pꝰ acceptū maritū uiduata ē. O ifelix hūana cōditio & futi nescia Nā uirginitatis coronā & nuptiarꝝ pdidit uolu ptatē. Et quāq̄ sm̄ pudicicie gradū teneat q̄s illā existīas p momēta sustiere cruces spectātē quottidie i sorore qd̄ i se uidet amisisse & cū difficiliꝰ expta careat uoluptate miorē tn̄ continentie hr̄e mercedē. hec ille. Tertio dubitari solet circa bonū eterne uite i sapioritate An supiꝰ sit copiosiꝰ & affluētiꝰ bonū qbꝰ libꝫ tp̄ralibꝰ bonis. Et qa de illo diffusiꝰ tractati enimꝰ loco suo. p p̄nti sufficiat audire sic dicentē Greg. in omel. Si cōsideremꝰ fr̄es carimi que & q̄ta sunt que nobis pmittūꝛ i celis uilescūt aīo oīa que hn̄ꝛ in terr. Terrena nāq; substantia supne felicitati cōpata pondꝰ ē non subsidiū Tempalis uita eterne uite cōpata mors ē potiꝰ dicēda q̄ uita. Ipse. n. quottidianꝰ defectꝰ corruptiōis qd ē aliud q̄ quedā plixitas mortis. Que aūt lingua dīre ul' qs itellectꝰ cape sufficit illa supne ciuitatis q̄ta sint gaudia anglorꝝ choris iteresse cū beātissimis spiritibꝰ glie cōditori assistere p̄ntē dei uultū cernere icircūscriptū lumē uidere nl'lo mortis metu affici incorruptiōis ppetue munere letari? hec ille. O uere bonū desiderabile bonū amabile bonū gtū bonū pfectū bonū ab oī malo sepatū qd̄ deꝰ piissimꝰ parat laborātibꝰ p suo amore. O bonū idefiriēs. Bonū excedēs queciq; tp̄ralia cōmoda quelibet huiꝰ scl̄i blādimenta qd̄ negligentes pctōres & miseri p momentanea huiꝰ tp̄ris breuissimi pspentate amittūt. Quid dici pōt magis igratum q̄ dei iugum refugere ad qd̄ sequiꝛ tam copiosa merces? O surdi O stulti

& tardi corde ad credendū. Non sit nobis difficile opari bonū. nō nos terreat actꝰ uirtutū. Estote fortes estote cōstantes ad bn̄faciendū. & audite uocem benigni Iesu clamātis ī euāgelio Mathi. v. c. Merces ur̄a copiosa ē ī celis. Ad quā nos pducat ip̄e filiꝰ dei q cū pr̄e & sp̄ū. s. uiuit & regꝫ. p et̄na scl'oꝝ scl'a. Amen

Feria scd'a pꝰ dn̄icā ī septuagesima. De q̄litate cōditiōibus seu regl'a bonoꝝ opeꝝ qbꝰ pc̄tōres sciētes qd eos oporteat facere ad pn̄iāꝫ aīant. Sermo. ii.

Vlti sunt uocati pauci uero electi. Iteꝝ ubi s̄. Existiaui necessarium esse his q nolūt bn̄facere scire qual'r hēant ī bonis opibꝰ regl'ari. quoniā dubia & pplexitates que s̄r id possent oriri faciūt qn̄qꝫ ignorātes uiā dn̄i & salutis pprie a cepto pposito bono deficere. Quare in pn̄ti sermone de cōditiōibus bonoꝝ opeꝝ dicere statui ut sic nl'ls excusare se possit. d. nescire qd sibi esset agendū. Declarabimꝰ itaqꝫ que opari bn̄ uolētibus expediat nosce ut ex hoc magꝫ excitet' unusqsqꝫ ad opa uirtutū amplectēda qm̄ ad illa uocat deꝰ pc̄tōres q nisi uouerint illoꝝ ordinē de electoꝝ numero esse mīme pn̄t. Idcirco ad tria considerāda de bonoꝝ opeꝝ necessitate & q̄litate sermo ē extendendus

Primū dr̄ extrinseca opatio
Scd'm exemplaris imitatio
Tertiū caritatis informatio

Q, ad bene opandū cum facl'tas adest necessarius est actus extrinsecus nec sufficit intentio sola. Capl'm. i.

Rimo considerandū circa regl'am necessariā bonoꝝ operū dr̄ extrinseca opatio. Pro cuiꝰ declaratiōe querit'. Vtꝝ ad bn̄ opādū necessariꝰ sit actꝰ extrīsecꝰ. Et uidet' qꝫ nō. Et qꝫ sola intētio bn̄ opandi sufficit ad salutē pbat' per sanctoꝝ dicta. Inqt. n. Gregꝫ. 10 omel'. Nunq̄ uacua ē manus a munere cū archa cordis repleta fuerit bona uolūtate. Et Bern̄. de hoc ait. Intētio sufficit ad meritū. bona actio reqrit' ad exemplū. Et glo. sup illud psal. Dixi cōfitebor aduersum me Votū p opatione iudicat'. Et Augꝰ. xiiii. q. v. c. Si qd. Deus interrogat cor non manū Et Io. Chrysoꝰ. xxii. q. v. c. Qui piurare. Deꝰ nō ex opibꝰ iudicat sed ex cogitatiōibꝰ & ex corde Et de pe. di. i. c. Si cui. §. seqn̄ti. Volūtas remunerat' n̄ opꝰ. Et. xv. q. vi. c. Si a sacerdotibꝰ. Magis īspector cordis ē deus q̄ opis Et uolūtas p facto reputat'. sicut patet. ī. c. Homicidioꝝ. in. c. Oīs. in c. Nuoqd. in. c. Noli. in. c. Homicidiū. & io. c. Si ppterea. de pe. di. i. His & silibus auctoritatibꝰ qdā inherētes dn̄t nō esse hoi expediēs ut laboret ī actibꝰ extrīsecis bonoꝝ opeꝝ sꝫ sufficit hr̄e cor bonū & mentē bn̄ dispositā. Sed in cōtrariū induci pn̄t alia dicta sanctoꝝ. Ait. n. Iaco. ii. c. Fides sin̄ opibus mortua ē. Et Ambroꝰ in lº de officiis. Non satis ē bn̄ uelle sed etiā benefacere. nec satꝫ iteꝝ bn̄facere nisi id ex fonte bono pcedat. hoc ē ex bona uoluntate pficiscat'. Que uerba notant'. lxxxvi. di. in. c. Nō satis Et Paulus ad gal'. vi. Dū tp̄s hēmꝰ opemur bonū

Et Apoc.xxii.īducitur deus iudex oīm.d. Ecce uenio cito & merces mea mecum est dare unicuiq₃ ſm opa ſua. Et Apoc.xiiii.dr̄ de bonis. Opa enī illorū ſecuntur illos. Et Math.xvi.c. Reddet unicuiq₃ ſm opa ſua. Ex qbus omnib⁹ colligitur q̄ aſtrigunt oēs ſalutē uolētes acqrere nō ſolū ad bn̄ uolēdū intriſec⁹ ſ₃ etiā ad bn̄ opādū extriſecus. Inſ r̄ pn̄s euāgeliū explicat maifeſte q̄ opantis tm̄ dn̄s mercedē tribuēdā deſignat. Pro huī⁹.q.ſol'oe notāda ē ſnia.d.Bon.d.xl.ſcdi ubi ait. Q̄ uolēs opari bonū aut pōt i actū extrinſecū aut n̄ pōt. Si nō pōt uolūtas reputat̄ p facto & intētio bona ſufficit ad eius meritum. qa ut dr̄.ff.de re.iu.l. Impoſſibiliū Ad ipoſſibile nemo tenet̄ Et hoc atteſtat̄ Greg₃ i omel'.ſup̄ Math. Eſtimationē regnū dei non h̄t Tm̄ ualet q̄ntū habes q̄ntū potes. Si uero qs dicit ſe uelle opari bonū & potēs illud non opat̄ credēs pficere decipit ſeip̄m. qa talis uolūtas ſemiplena ē & pigra nec rōe₃ uirtutis h̄t niſi ducat̄ ad op⁹ O quot ſunt tali errore deluſi q cū admonent̄ ut bn̄ faciāt rīdere ſolēt. Sufficit nobis ītētio nr̄a. Sicut dicit uſurari⁹ ualens uſuras reſtituere & n̄ reſtituens. Sufficit mihi ītētio mea. Scio bonā hēo uolūtatē & tn̄ illā non exequunt̄ i re. Sic faciūt adulteri ſic fornicatores Sic & alii pctōres q̄pl'imi. O miſerabilē errorē quo ſicut in ſenſati & ſtupidi ſuas infirmitates ſanare non curāt.

Q̄ uolentes bene opari debent ſeq xp̄m in generali.ſ.quo ad obſeruantiā diuinoꝝ preceptoꝝ ex debito & cōſilioꝝ de cōſilio. Capl'm.ii.

Ecundū conſiderandū circa regl'am neceſſariā & q̄litatē bonoꝝ opeꝝ dr̄ exemplaris imitatio Vbi dubiū non imerito declarandū occurrit. Vtꝝ.ſ. neceſſariū ſit uolēti benefacere ſeq xp̄m i opib⁹ bonis ea faciēdo que ip̄e fecit

Et p una pte pbo q̄ ſic p dicta ſctōꝝ. Inqt.n.Petr⁹.i.cano.ii.c. Xp̄s paſſus ē pro nobis nobis relinqn̄s exemplū ut ſeq̄mini ueſtigia eius Et Io.i.can.ii.c. Qui dic ſe i xp̄m credere debet quō ille ambulauit & ip̄e ābulare. Et Aug⁹ in li° de doctria xp̄iana. Et ſacro unctiōis xp̄ianoꝝ oim nocabulum deſcendit & nomen qd' nomē ille fruſtra ſortit̄ q xp̄m mīme imitat̄. Et Greg₃ in omel'. Qui ueſtigia xp̄i dedignant̄ ſeq q̄ temeritate ſpant ad eī⁹ claritatꝪ gaudia cōtnēda puenire? Et in.c.cum ueniſſet. extra de ſacra unctione. A xp̄o xp̄iani dicunt̄ tanq̄ uncti deriuāt̄ ab uncto ut oēs currāt i odorē ungētoꝝ illi⁹ cui⁹ nomē oleū ē effuſū. Et Io.viii.xp̄s ip̄e dicebat. Ego ſum lux mūdi. Qui ſeqt̄ me n̄ ābulat i tenebris ſed hēbit lumē uite. Et Io.xiii. Exemplū.n.dedi uobis ut quēadmodum ego feci ita & uos faciatis. Ergo p auctoritates p̄dictas cōcludere poſſum⁹ hoīes de neceſſitate teneri ad ſeruāda opa xp̄i. Et ſic cū xp̄s fuerit paup & multi ſint diuites xp̄s uirginitatē ſeruauerit multi ſint coniugati. xp̄s p noctes orauerit multi in ſuis lectulis dormiant. xp̄s ſine calciamētis inceſſerit multi calciamēta deferāt

xp̄s passus fuerit & mortuus in cruce uiolenta morte atq̧ terribili ab omnibus derelictus multi moriant̄ morte natali int̄ manus & amplex⁹ carorum. Ergo tales & omnes alii q uitā suā alr̄ ducunt q̄ xp̄s salui esse non possūt. Et ex consequēti sequeret̄ q̄ damnabit̄ totus mūd⁹ Et q̄ nec sancti essent in padiso qa nec ipsi fecerūt que fecit xp̄s Nō fuit ad columnā flagellatus Paulus ut xp̄s. Non spinis coronatus Petr⁹. Non clauis confixus Paulus primus heremita. Non nudus pendens in cruce inter duos latrones magnus Antonius. Nō felle & aceto potatus Hieronymus. Non derisus a transeuntibus Augustinus. Igit̄ cum ipsi & alii alium modum in suis operibus aliamq̧ regulam tenuerint q̄ Christus non sunt beatitudinem assecuti. si auctoritates ad hanc partem inducte aliter sani⁹ non exponantur & intelligatur Pro altera parte arguere possumus q̄ non sit necessarium ad salutem sequi christū Iesum neq̧ teneamur opera ei⁹ facere Et arguo sic. Vnusquisq̧ tantum operari bonum meritorium potest quantum cōmunicat̄ ei gratia. Sed nulli cōmunicat̄ tanta gratia q̄nta communicata fuit anime xp̄i. Ergo nullus tenetur imitari xp̄m qa illud impossibile esset. Ad solutionem huius difficultatis induco dominum Bonauenturam dicentē in Apologia paupe℞. Q. in xp̄o contingit reperire triplices actus. Primi respiciunt dignitatem excellentie. Secundi condescensionem misericordie. Tertii informationem uite perfecte. Primi actus respiciunt dignitatem excellentie ut illi in q̄bus apparet sua potentia sicut opera miraculosa. Vel sapientia sicut reuelatio secretorum cordis Vel seueritas iudicii sicut eiicere uendentes & ementes de templo & dura increpatiōe arguere pontifices. Vel auctoritas officii sicut sacramentum cōficere & manus imponere ac relaxare peccata que omnia xp̄o conueniunt quia ipse erat deus omnipotens. erat homo & ex gratia unionis omnia sciens. erat iudex & erat sacerdos. In huiusmodi operibus uelle sequi xp̄m fatuum esset & temerarium nisi ab ipso quis uel ab aliquo a xp̄o auctoritatem habente ad talia exequenda foret deputatus. Vnde si quis diceret Volo miracula facere quia sic xp̄s fecit p̄sumptuosus censendus esset nisi ab ipso Iesu xp̄o potestatem hanc accepisset sicut apostoli de quibus dicit̄ Mathei. xx. Cōnocatis Iesus duodecim discipulis suis dedit illis potestatem spirituū imūdorū ut eiicerent eos. ut curarent omnem languorem & omnē infirmitatem. Similr̄ non liceret alicui reuelare secreta cordium & futura contingentia que nesciret quia & si xp̄s id egit sciebat illa. Nec recte faceret si quis cōficere uellet sacramentum quia & xp̄s id egit nisi ad hoc ordinatus esset uel a xp̄o sicut apostoli uel ab aliis quos xp̄us designauit & deputauit. Vnde ut breuiter dicam Christ⁹ n̄ est sequendus in operibus excellentie & dignitatis nisi prout est tactum

Scd̄i actus i xp̄o respiciūt cōdescēsiōm mie ut nuptiis iteresse int' hoies famili ariť conuersari in domo phei magdalene & marthe mathei publicani & zachei publicanoꝝ ꝑncipis cōedere & bibere cibaria & pocl'a oia que sibi dabanť tunicā incōsutilē nō hispidā rudēq; deferre & huiꝰmōi que oia facere uoluit non ut sensualitati pareret cuiꝰ in eo nulla cōtradictio inueniebať non ut uolupetati deseruiret corpusq; suū nutriret in delitiis q ꝑ nobis oibꝰ pati uenerat sed ut in talibꝰ exēplis cōdescēderet ipfectis. Quoniā si oēs actus eiꝰ q̄ntū ad apparenciā extitissent ꝑfecti facile potuissent heretici asseuerare passim & indistincte ad pfectiōis opa oēs teneri sicq; damnassent cōiugiū dānassent ciuilē uitā dānassent tpales dignitates dānassent artificū officia dānassent possidentes diuicias dānassent deniq; oēs q ꝑfectiōis uitā non obseruarēt. Verūtamē aduertendū ē q; licet actꝰ ipfectiōis q fuere i xp̄o uiderenť impfecti q̄ntū ad appentiā erāt tn̄ ꝑfecti pfectiōis actꝰ q̄ntū ad existentiā. quoniā sicut bonū diciť tripl'r & malū tripliciť & pfectū tripl'r ita & ipfectū diciť tripl'r. Prīo bonū diciť tripl'r. qa ē bonū ex genere sicut actꝰ trāsiēs sup debitā materiā ut ire ad eccl'iam ieiunare orare & sil'ia Est bonū ex circūstātia sicut actꝰ circūstātus debitis informatꝰ ut occidere hoiez qa lex ita iubet. Est & bonū scd'm se q; nullo mō p̄t fieri male sicut diligere deū ex caritate. Scd'o malū diciť tripl'r Prīo ē aliqd malū ex genere ut actꝰ trāsiens sup materiā idebitā ut occidere hoiez. Est & malū ex circūstātia sicut dare eliam diuiti paupibꝰ fame pire pmissis & ieiūare ꝑ inanē gl'am Est etiā malū scd'm se q; nullo mō pōt fieri bn̄ sicut odire deū & desacto mortalit' peccare. Tertio pfectū diciť tripl'r. Est.n.qd'dā ꝑfectū ex genere ut actus difficilis & excellēs sicut oia reliquere & religiōez itrare. Est qd'dā pfectū ex circūstātia sicut est actꝰ debitis circūstātie pfectiōibꝰ iformatus sicut fugere mortē nō ex ifirmitate & timore sed ꝑ meliori bono siue q̄ntū ad deū siue q̄ntū ad pximū. Est qd'dā pfectū scd'm se sicut int' blādicias & uana ꝑmissa acerbitatēq; penaꝝ forti & leto aio mortē subire ꝑ xp̄o. Quarto ipfectū diciť tripl'r Est qd'dam ipfectū ex genere ut ē actꝰ facil' ad quē hūana infirmitas cōit' inclinať ut possidere pecūiaz hr̄e uxorē scd'm suū statū uti uestibꝰ delicatis & sil'ia. Est quoddā ipfectū ex circūstancia sicut dimittere uestē illā uiolent' accipiēti ꝑpt' fugā maioris iurie. Est & qd'dam ipfectū scd'm se q; nullomō pōt stare cū euāgelica pfectiōe sicut fugere paupertaē. Bonū ergo scd'm se nullomō pōt ēe malū & ecōuerso neq; pfectū scd'm se pōt esse ipfectū & ecōuerso. Sed bn̄ bonū ex genere pōt esse malum ex circūstantia sicut si aliqs iret ad eccl'iaz uel faceret eliaz ut placeret hōibꝰ & non deo Et malū ex genere pōt esse bonū ex circūstātia sicut si iudex maleficos iuxta legū sanctiōes occideret. Ita etiā pfectum

ex genere pót esse ĩpfectũ ex circũstãtia sicut ĩtrare religiõez cã alicui9 cõmo-
di tpalis cõsequẽdi. Impfectũ adhuc ex genere pót pfectũ fieri ex circũstãtia
sicut facere aliqđ op9 ad debitũ finẽ caritatis ordinatũ ex radice ĩtime caritatis
pcedẽs sicut decliare mortẽ nõ ppť timorẽ sed ppť mai9 bonũ & magis neces-
sariũ quẽadmodũ paul9 fecit qñ euitauit etiã fugiẽs furorẽ iudeoꝝ & a frib9 p
muꝝ submissus fuit ĩ sporta. Hoc mõ xp̃s bñdictus oĩa pfectissime fecit & oẽs
act9 illi9 in qb9 appet aliq̃ ĩpfectio pfectissimi erãt ex circũstãtia caritatis sue
Quo fit ut maioris pfectiõis fuerit ĩ xp̃o cib9 & pot9 q̃ ĩ iohãne baptista illoꝝ
abstinẽtia. Maioris pfectiõis ĩ eo cõuersatio cũ hoib9 q̃ solitudo iohis in here-
mo quoniã hec & silia puenıebãt ex fonte sue ardẽtissime caritatis. Nam sicut
hũanã assumẽdo nataꝫ ĩ uris qđe fact9 ẽ hũilis sed ĩ ppriis remãsit excelsus sic
ex sũme caritatis dignatiõe ad act9 quosdã ur̃e ĩbecillitati & ĩpfectiõi confor-
mes depmit̃ & a sũme pfectiõis rectitudĩe nõ curuat̃ & ideo talia opa in ipso
pfecta fuerũt. Neq3 acceptãda ẽ suĩa fr̃a illoꝝ q dicunt. Q̃ pfectio & ĩpfectio
differũt sicut duo cõtraria ut rectitudo & distorsio iusticia & peccatũ gloria &
ĩgnomĩa uita & mors. Sed bñ ueꝝ ẽ q̃ magis differũt sicut magis bonũ & min9
bonũ magis meritoriũ & min9 meritoriũ. Ideo non ullomõ ualet cõsequentia
Virgitas ẽ cõmendabil̃ ergo m̃rimoniũ uitupabile. Virgĩtas ẽ bona ergo m̃ri
moniũ ẽ malũ. qa hec duo nõ differũt sicut bonũ & malũ sed sicut bonũ & me-
lius. Ideo Aug9 ĩ li. de bono cõiugali ait. Bonũ erat q̃ martha faciebat occupa
ta circa misteriũ sanctoꝝ sed meli9 q̃ maria ei9 soror. Bonũ susãne ĩ cõiugali ca
stitate laudam9 sed tñ ei bonũ uidue anne ac multomagis Marie uirgĩs ante-
ponim9. Bonũ erat q̃ faciebãt q de substãtia sua xp̃o & ei9 discipl̃is mĩstrabãt
sed meli9 q̃ faciebãt q oẽm substantiã dimiserũt ut xp̃m expediti9 sequerent̃.
hec ille. Tertii act9 ĩ xp̃o respiciũt ĩformatiõem uite pfecte sicut uirgĩtatẽ
& pauptatẽ extremã seruare & silia. In his opib9 non tenemur xp̃m seq nisi ul̃
ĩ q̃ntũ uolum9 sicut si uoto nos astrĩgerem9 ad obseruãtiã diuinoꝝ cõsilioꝝ uel
in casu quo extrema necessitas expostularet uelut si aliqs mortẽ pateret̃ ut nõ
negaret xp̃m Idcirco mali iudices sũt q ex opib9 pfectiõis ĩ xp̃o aut sanctis ei9
cõsideratis eos lacerãt ĩ qb9 talia opa nõ relucẽt. Si. n. uidẽt sacerdotẽ aut cle-
ricũ uestes sibi couenıẽtes ferentẽ protin9 susurrãtes illũ redarguũt & dicunt.
Non sic fecit xp̃s. Si uidẽt p̃latũ scđm sui gradus dignitatẽ honorata familia
associatũ protin9 asserũt. Nõ fecit sic xp̃s nec petr9. Si uidẽt religiosũ apposi-
ta sibi cibaria licet qñq3 delicata nec cõtra sue regl̃e aut statutoꝝ suoꝝ probibi
tionẽ comedentẽ seu uestimẽta sibi cõcessa habentẽ aut eqtantẽ interueniẽte
legitima cã statim clamãt. Nõ sic fecit dñic9 nõ bñdict9 nõ deniq3 ip̃e frãciscus.

Reputant ex his malos & dānandos ꝑlatos clīcos religiosos tpales dños ciues nobiles & artifices oēs q nō faciūt que xp̄s fecit & sancti O rudes intellectus O arida igenia O temerariū dānabile q̄ iuditiū q̄d diui Ieronimi uerbis cōfuudit. Inqt.n.ipse ad demet̄ .v̄.scribēs Prohibent mala p̄cipiunt bona cōcedunt media suadent p̄fecta. In duob9 p̄mis oē peccatū cōcludit̄ reliq̄ uero i nra po sita sunt ptāte ut aut utamur cōcessis ac licitis aut ob mai9 p̄miū ea que nobis p missa sūt respuam9.hec ille.Dicendū igit̄ q̄ tenemur seq xp̄m iu generali non iu p̄ticlari .i.ut bñfaciam9 seruātes mādata dei. Q̄d ipe docuit q̄n adolescētulo eū iterrogāti & dicēti. Maḡr boue q̄d boni faciā ut habeā uitā eternā. Rñdit Si uis ad uitā igredi serua mādata. Ideo i quolib3 statu uolētes seruare dei mā data poterūt obtinere uitā eternā. Hoc dico de regib9 hoc de p̄ncipib9 hoc de militibus hoc de mercatorib9 hoc de religiosis hoc de sc̄laribus hoc de uirgīb9 hoc de cōiugatis hoc de omnibus deniq̄ mundi hominibus.

Q̄ semp hō debet bñfacere etiā si sit extra caritatē & de utilitatibus bonorum que fiunt in peccato mortali. Caplm.iii.

Ertiū cōsiderandū circa reglam necessariā & q̄litatē bonoꝝ opeꝝ dicit̄ caritatiua iformatio Solēt.n.qdā trepidare & i seip̄is nō cōfidētes qa faciles se cognoscunt ad ruendū i peccata ne benefaciendo laborē & tp̄s āmittant.Pro qb9 i hac ultia pte disputādū ē.Vtꝝ bona facta i mortali peccato sit alicui9 ualoris. Et argui posset q̄ nō. Prio ex uerbo Gre.i omel̄.Nec h̄t aliqd uiriditatis ram9 bōi opis si nō māserit i radice caritatis. Sc̄d̄o qa ap̄l.ait.ii.cori. xiii.Si liguis hōim loq̄r & angloꝝ caritatē aūt nō habeā fact9 sū uelut es sonās aut cībalū tinnēs.Et si hūero pphia3 & nouerī misteria oīa & oēm sciam & si habuero oēm fidē ita ut mōtes trāsferā caritatē aūt nō hūero nihil sū. Et Si distribuero i cibos paupeꝝ oēs facltates meas.& si tradidero corp9 meū ita ut ardeā caritatē aūt nō hūero nihil mihi p̄dest. Et ad idē ē text9.i.q.a.c. Vide & i.c.Teneam9 & ē tritū ūsitatūq̄ dictū. Opa i peccato mortali facta ad nihil esse p̄ficua. Sed i oppositū ē auctoritas Aug̃ i li.de libero arbitrio.d.Nullū malū i punitū nullū bonū irremuneratū. Pro hui9 dubii declīatiōe tria sūt nidēda. Primū q̄diu dicit̄ q̄s extra caritatē esse in statu peccati. Sc̄d̄m qd est bonū in caritate factū esse meritoriū uite eterne. Tertiū an illi q̄ sunt i statu peccati adhortādi sint ut bñfaciāt. Primū uidendū q̄diu dicat̄ q̄s esse i statu peccati & extra caritatē.Et i hoc nō pauci solēt grauit̄ errare tenētes q̄ p9 peccatū mortale cōmissum usq̄ ad cōfessiōem sequentē semp hō peccator sit extra caritatē. Sed ego dico q̄ p9 peccatū mortale usq̄ ad cōtritiōem sequentē hō est iu statu peccati. ita q̄ si un9 nūc peccet & hic ad unā horā ul̄ ad unā diē uel ad unū annū uel ad

plures nõ cõterat̄ q̄diu nõ cõterit̄ ſp ē extra grãm & caritatē & bona p eũ facta in peccato fieri dñr. Si qs uero p⁹ mortale cõmiſſũ ſtatī aut paululũ p⁹ eſſet cõtrit⁹ & a cõtritiõe uſq; ad confeſſiõez ſequentē uel uſq; ad aliqđ aliud peccatũ mortale p eũ nouit̄ ppetratũ bona aliq̄ faceret illa eſſēt facta i caritate. Qualit̄ aũt p cõtritiõez aĩa iuſtificet̄ & q̄re confeſſio ultra illã ſit neceſſaria plenius dicet̄ i ſequētib⁹. Scd̃m uidēdũ eſt qđ ē bonũ in caritate factũ eſſe meritoriũ eterne uite. Et dico q; cũ i btitudie ſanctoꝝ deꝫ grad⁹ q̄a non oẽs eq̄lit̄ illã pcipiũt q̄nto pl̄ra qs in caritate opat̄ bona tanto pl̄res illi⁹ btitudis grad⁹ meret̄. Vtputa ſi aliqs opat̄ decē bona i caritate poſſibile ē ipm ī btitudie ſublimari ad eq̄litatē angl̄oꝝ. Si idē ſup adderet alia decē bona poſſꝫ eq̄ri gl̄ie archangl̄oꝝ. Et q̄ntomagis i bono pficeret & bonis bona adderet tãto alti⁹ cõſcēderet ad altiorē btitudis ſtatũ. De illo ergo q in peccato mortali opatur bonũ dico q; nihil meret̄ de cõdigno q̄ntũ ad meritũ uite eterne. Vñ poſito q; aliqs in ſtatu peccati opat⁹ eſſet tot bona q; oẽs ſancti ſimul ſi ad pniam rediẽs ppt̄ illa moriat̄ in ſtatu ſalutis nihilomin⁹ ex opib⁹ illis nullũ gradũ btitudis obtiebit. Et licet in ſtatu peccati fecerit illa bona que fecerũt illi q meruerũt eſſe cũ anglis aut illi q meruerũt eſſe cũ archangl̄is aut illi q meruerũt eſſe cũ uirtutibus dñatiõib⁹ pncipatib⁹ ptãtib⁹ thronis cherubin & ſeraphin tñ ppt̄ illa talis nõ merebit̄ eſſe etiã i infimo angl̄oꝝ loco & ordie. Et hoc mõ bonũ in peccato mortali factum dicit̄ nihil eſſe nihilq; prodeſſe. ſ. quo ad meritum eterne uite.

Tertiũ uidendũ an illi q ſũt i ſtatu peccati mortal̄ monēdi ſint & adhortãdi ut bñ opent̄ & bene faciãt. Et dico q; ſic dũmõ opent̄ bona aĩo & itentiõe honorãdi deũ eiq; ac ei⁹ eccl̄ie obediēdi q̄a talia bona ſp utilia ſũt ſemp q; fructuoſa nec patit̄ deus liberaliſſim⁹ inanē eſſe laborē quoꝝcũq; opantiũ bñ quimo ut p3 in ſermõe p̄cedēti ca.ii. Ipſe ē q obſtiatos & duros ſua gr̄a gratis data monet ut uelit & opent̄ bonũ. A deo eſt a deo o pctõres neq̄ſſimi Si q̄n uobis firnãtib⁹ mentē in aliquo nr̄o delicto de quo emēdari non uultis ueniat in corde ut faciatis aliqđ bonũ ut ieiunetis ut oretis ut uiſitetis eccl̄ias ut el̄ias pauperib⁹ erogetis & ſil̄ia. Audite uocē dei & facite q; imittit in aĩo nr̄o. Non laborabitis etiã in peccato benefaciendo abſq; mercede. Et ut id clari⁹ uideat̄ oĩb⁹ aſſignabo nonē utilitates que pueniũt ex bono facto in mortali peccato que ponunt̄ ab Alex. de ales in .iiii. uolũie ſũme. Prĩa dr̄ delectationis. Scd̃a ſatiſfactionis. Tertia diminutionis. Quarta augmentatiõis. Quinta liberatiõis. Sxta diſpõnis Septĩa cõtinuatiõis. Octaua aleuiationis. Nona gl̄ificatiõis. Prima utilitas que puenit ex bono facto i peccato mortali dicit̄ delectatiõis. Valet nãq; tale bonũ ad delectatiõez & iocũditatē mētis. Hinc Ari ait i .iiii. ethicoꝝ. Nullus ē

q nō gaudeat bonis o patiōib9. Et i.ii. rheto. Benefacere & bene pati delecta-bilissimū ē scdm nat'az. Et viiii. ethicoꝝ. Boni opatio studiosa delectabilis est scdm seipāz. Et tuli9 i li. de senectute. Cōscia bn̄ acte uite mltoꝝq; bn̄factoꝝ recordatio iocundissima est. Scda utilitas puenies ex bono q̄ fit in peccato mortali dicit' satisfactio. Per illud qdē satisfit p̄ceptis dei & eccl'ie & inobediē-tie peccatū uitat'. Nā si qs i peccato mortali exn̄s tenet' offitiū diuinū dr̄e si il-lud omittit mortalit' peccat si uero illud persoluit satisfacit p̄cepto. Sicut etiā si laic9 obligat' dieb9 festiuis audire missā lз i peccato sit si illam ex cōtemptu o-mittat aliud peccatū mortale icurrit. Si uero audiat p̄ceptū ipleuit & sic de re-liqs ē dicendū. Tertia utilitas dicit' diminutio. Valet bonū i peccato mortali factū ad diminutiōez tpal' pene. Merēt' siqdē pctōres qn̄q; nō solū puniri eter-nal'r sed tpal'r flagellari. Sed ppt' bona que faciūt de9 tpal' pene mitigat seue-ritatē. Q. putam9 esse sodomitas usurarios & sacrilegos homicidas piuros blas-phemos & sceleratissimos hoīes quos nisi seruarēt bona que faciūt extermina-ret de terra potētissim9 de9 sed eos suffert eos tolerat eisq; que mala i pn̄ti ni-ta mererent' suspēdit. Ideo q̄ntomagis qs uolūtatē suā sentit ad pniaз min9 di-spositā tātomagis conari debet facere aliqd' bonū ut sic saltem uitare possit ter-ribilia iuditia dei. Quarta utilitas dr̄ augmētatiōis. Adauget siqdē deus his q in peccato mortali aliq̄ sua p̄cepta seruare cōtendūt tpalia bona qb9 dat sa-lubrē aerē fertiles agros armēta fecunda uberes fruct9 letā familiā amicoꝝ co-piā sanitatis letitiā hōris excellentiā & alia similia. Propteria dic de9 pctōribus oib9 illud Isaie .i. Si uolueritis .s. adhuc i peccato exn̄tes benefacere & audieri-tis me bona terre cōedetis. Qnita utilitas dr̄ liberatiōis. Liberat pfecto bo-nū a pctōrib9 opatū a ptāte dyabolica. Quāto.n. qs magis peccatis hn̄dat tan-to maiorē auctoritatē sumit dyabol9 contra eū & scdm mltitudinē pctōꝝ ita iu-sto dei iuditio pmitti't uexare & molestare malos aiam & cor9 sil' qn̄q; ledendo Sed cū iu' tot peccata itersent' aliqd' op9 bonū piissim9 de9 restrigit audatiam eius tāq; magna ē opis boni uis etiā in pctōrib9 ut non solum dyabulo resistere sed illū uicere ualeat & expugnare. Est de hoc exemplū Gregи. i dyal'. li. de iu-deo illo nō baptizato q nocturno tpe exn̄s sub quodā antiquo tecto & i heremo sito idol' cōsecrato signo crucis tantū cōmuuit9 demones oēs q ibidē cōuene-rāt terruit atq; fugauit cui demones ipi ppt' signū crucis tantū nullā molestiā inferre potuerūt. Sexta utilitas dr̄ dispō. Valet adhuc bonū factū a pctōri-bus ut magis dispositi sint ad suscipiendam grāz dei uocātis & eos illustrātis ad pniaз. Vn̄ de eo q non ē paratus peccata dimittere. Gregи. ait de pe. di. v. in c. Falsas. Nec tn̄ desper & interi quicqd boni poterit facere hortamur ut faciat

ut ops de9 cor illi9 illustret ad pniaz. Hic Alex.i.iiii.uoluie sume cōsulit bis q nō sunt pati sua peccata relīquere ut semel i anno scdm ecclie statutū sacerdoti se repñsentēt eiq dicāt. Ora p me ad deū pr qa tale peccatū hēo qd dimittere nō ppono. Ex hoc iqr ipe possibile esset ut q credebat ppositū malū mutare nō posse tantam a deo assequ grāz ut mutet in alteꝝ uꝝ & de nō cōtrito fiat cōtrit9. Sic & Ric.i.iiii.di.xx.cū querit. An ualeāt exñtib9 i mortali idulgētie sacre & relaxatiōes qs fac ecclia. Rñdit q quis nō possit fieri remissio pene manēte culpa & ex cōseqnti exñtes i mortali idulgentiā nō cōseqnt tñ si faciūt illud qd cōtinet i forma idulgētie prudent faciūt qa bona facta in mortali pctō pctōrē de cōgruo disponūt ad pniam & illa mediāte ad susceptiōnez grē & remissionis pctōꝝ p diuinam miam hec Ric. Et qd ipse doctissime loquit Marie egiptiace peccatricis exēplū roborat & cōfirmat Que ex alexandria ubi.xvii.annis libidi publice deseruierat discessit ut iret ierosolimā cū bis q ibant ad adorandū crucē xpi nō eo pposito ut a turpitudine sua desisteret sed tantū ut modicū illud bonū ipa cū aliis opareẽ. In itinere nauigādo nautis suū corp9 prostituit. Cū tandē ierosoliam aduenisset terq tēptans ingredi tēplū & tanq meretrix repulsā passa a dño tacta se cōuertit ad lacrias peccata deflere cepit que iā cognoscebat illa abhorrebat illa detestabat illa āpli9 nō pseq confirmabat clamabat ad dñm.miserere mei qa peccaui nimis. Clamabat ad uirginem mrem. Succurre & tu mihi clemētissima genitrix dĩ. Ecce iā tertio ingredi uolui ecclīaz ut adorarē crucē filii tui in q pependit p me peccatrice & uilie ut mereor eiecta sum.Succurre tu mihi o fons pietatis o mie speculū. Et audiuit uocem de celo dicenẽ sibi. Si trāsiens iordanē salua eris. Qua uoce cōfortata iteꝝ ad ecclīam accessit ac eā libere irrauit absq cōtradictiōe & cū lacris & cōpūctiōe cordis deosculata cruce foras pdiit affuitq illi psona quedaz uenerabilis tot nūmos illi afferens quot ad tres panes emēdos sufficere potuere. Quibus emptis deserta trans iordanē petut. Ibi.xvii.ānis orōni cōtēplatiōi & deuotiōi isistēs tres tātū illos panes cōsumpsit. Mltiplicabāt siquidē ex miraclo dei ita q toto illo tpe illā cibarūt. Ibi etiā.xvii.aliis ānis supuixit sine cibo & potu grā dei & cibo celesti recreata. Ibi abbatē Zosimā deserta pcurrētē spū pphico nouit noie proprio eum uocauit bñdictiōz ab eo petiit & uitā suā illi reuelauit postulauitq ut sancto dñice resurrectiōis die ad ripā iordanis sanctissimū sacramētū dñi ferret ibiq illā expectaret. Distabat loc9 ille a iordāis flumie per dietas.xxx. Recessit Zosimas fecitq que Maria hūilter petierat & ipa die pasce stās i ripa iordanis uidit eā uenientem & facto crucis signo sr aquā siccis pedib9 ambulantē. Et cū puenisset ad eū reuerentissime cōione suscepta per eandē uiam rediit ad locū

unde recesserat. Eadē enī die p angl'os deportata fuit p oē spatiū illud quo di
stabat loc⁹ ad quē redut a iordane Sequēti uero āno ad locū illū Zosimas p ue
nit uiditq i terrā Mariā iacentē corp⁹q ei⁹ exanime ad caput uero scriptā quā
dam dicentē. Sepeli Zosima marie corpusculū que die pasce q̄ a te sacrū uene
rabile suscepit migrauit ad dñm Intellexitq q nō nisi angl'i portauerāt eam qn
p .xxx. dietas una die it' pfecit Et cū de sepultura ei⁹ sollicit⁹ Zosimas cogitaret
nec hr̄et modū effodiēdi terrā uidit leonē ferocissimū ad se gradientē q forti
ter cepit fodere sepulcreq locū conuenientissime pparauit. In qua recōdito cor
pore sancte leo uiā suā tenuit & Zosimas ad suā cellā redut in dño consolatus
O admirabilis bonitas pr̄is nr̄i dei que nō respicit peccata hoīm cum redeūt ad
pniaꝫ. Nō negligit etiā pctōres ad pniam illustrare si & ipi bonis opib⁹ se ad
iuuare uoluerit. Septia utilitas dr̄ cōtinuatio. Valet bonū i peccato morta
li factū ad cōtinuandū & pseuerādū in bona uita Facili⁹ enī pt pseuerare in bo
no q bn̄facere cōsueuit q̄ qui bn̄facere unq̄ didicit sicut diffusi⁹ dixi in tractatu
de uirtutib⁹ sermone .i. c. ii. Hic sapiēs eccl. xii. c. ait Nō est ei bn̄ q assiduus est i
malo Octaua utilitas dr̄ alleuiatio. Posito .n. q quis in pctō mortali faciēs bo
nū ppt' suā ipenitētiā esset dānat⁹ uirtute ill'⁹ boni penā forti⁹ substineret le
uiorq ei fieret. Vn̄ Aug. i ench. ait Tale bonū facit ut tollerabilior fiat damna
tio Nona utilitas dr̄ glificatio Nā si pctōr p pniaꝫ moriat' in statu salutis &
p illā obtineat unū tantū gradū btitudīs in eo gradu erit cum ampliori gaudio
accn̄tali ppter bonū qd' in peccato mortali fecit q̄ si illud omisisset. Animent'
ergo oēs & iusti & pctōres ad opa bona ppt' que pissim⁹ deus puocat' & ipse
etiā pctōres eq̄nimit' ferre eisq sua bn̄ficia inumera ip tiri largiēs hic grām & i
futuro gloriā in qua uiuit & regnat p infinita seculoꝝ secula Amen.

Feria tertia post dñicā in septuagesima de his que monere habent peniten
tes ad obediendū deo & q̄r oēs hoīes studere debent ad seruandum precepta
altissimi.

Sermo .iii.

Vlti sūt uocati pauci uero electi. Iteꝝ ubi s̄. Data ē ab opti deo suo
digito cōscripta lex mādatoꝝ ad que obsuāda oēs hoīes ꝯuocauit Sꝫ
paucissimi repiunt' q ut decet tā excelso & glosissimo dño obedire
uelit nec recte excusare se pn̄t diuinoꝝ p̄ceptoꝝ trāsgressores quos oēs uoces
scripturaꝝ excitāt & inuitāt ad obediētiā dei Et q ant p̄missū est in sermone p̄ce
denti merces eterne uite nō dat' nisi seruātib⁹ dei mādata. Idcirco in hoc sermo
ne de his que merito iducūt nos ad ferendū iugū obie diuine ero dictur⁹ ut sic
hi q ad pniaꝫ redire disponūt magis aient' ad exequenda opa bona & esse uale
ant de numero illoꝝ paucoꝝ q electi erunt. Notabimus ergo tria esse illa que

nos ad dei obedientiã precipue & principalit' debent animare.

Primũ ẽ legis excellẽtia. Secũdum dei reuerentia. Tertium obie efficacia.

De excellentia mosayce legis & q̃re non seruatur a nobis nisi quo ad precepta moralia. Capl'm.i.

Rimũ q̃d nos aĩare & ĩducere debet ad obiaʒ dei dr̃ legis excellẽtia Mã daſ q̃dẽ nobis & iniungiſ seruare legẽ excellẽtissimã cõtinentẽ p̃cepta uirtutũ ut dicit Alex.de ales i.iii.uolũie sũme. Sed p clariori itelligẽtia huius ptis tria erũt dubia declãnda. Primum utrũ lex diuinoꝝ p̃ceptoꝝ sit a bono deo data. Scd̃m utrũ lex moysi sit a nobis cõueniẽt' obseruata. Tertiũ utrũ in p̃cep tis decalogi sit regula salutis sufficiẽt' assignata. Primũ dubiũ declãndũ utrũ lex diuinoꝝ p̃ceptoꝝ sit a bono deo data q̃a lex illa est ea quã moyses dux po puli hebreoꝝ tulit & pmulgauit. Et statĩ offerũt se hetici asserentes illã legẽ esse nõ a deo sed a pncipe tenebraꝝ. Et arguebãt scd̃m q͛ Aug' dicit i li.contra aduersariũ legis & pphaꝝ dicẽtes. Dei pfecta sũt opa. Sed lex moysi erat iup fecta. Hebr.vii. Nihil ad pfectũ adduxit lex. Ergo non erat op⁹ dei. Sʒ sanctus Tho.i.ii.q.lxxxxviii.r̃ndit. Q: lex illa p illo tp̃re bona erat & optia lʒ inpfecta sit respectu tp̃ris euangelii & legis gr̃e. Q: aũt fuerit a bono deo pbaſ tripl'r. Prĩo ex moysi sanctitate. Scd̃o ex christi auctoritate. Tertio ex legis bonitate Prĩo pbaſ ex moysi sanctitate. Ipse equidem legislator sanctissim⁹ & amic⁹ dei fuit amator ueritatis & iustitie sanctior Nũma põpilio q̃ scd̃ʒ Isidoꝝ.vi.ethi mol'.leges dedit romãis & Foroneo q̃ grecis & Mercurio thermegisto q̃ egip tus & ipo Ligurgo q̃ leges tulit lacedemoniis de q̃b⁹ oibus ẽ.c.Moyses.di.vii. decretoꝝ. De sanctitate uero moysi loq̃ſ sapiens ecd.xlv.cũ de eo dicit. Dilec tus deo & hoibus cui⁹ mẽoria i benedictiõe ẽ. Similẽ illũ fecit in gl'ia sanctoꝝ & magnificauit eũ i timore inimicoꝝ & i uerbis suis mõstra placauit Gl'ificauit eum in cõspectu regũ & unxit illũ corã pp'lo suo & ostendit illi gl'iaʒ suã. In fide & lenitate ip'i⁹ sanctum fecit illũ & elegit eũ ex oĩ carne. Audiuit n uocẽ ip'ius & induxit illũ in nube. Et dedit illi cor ad p̃cepta & lege uite & discipline Et nu meri.xii.c.de eo dr̃ Erat moyses uir mitissim⁹ s' oẽs hoies q̃ morabãſ ĩ terra Et exo.xxxiiii.recitaſ historia q̃r moyses ieiunãdo xl dies & xl.noctes legẽ acce pit a dño. Et actuũ.vii. Stephan⁹ leuita acusãtib⁹ eũ q̃i male sẽsisset de lege & de moyse r̃ndebat.d. Moyses fuit grat⁹ deo & eruditus ĩ oĩ sapia egiptioꝝ po tẽs in uerbo & in opib⁹ suis. Et ĩ. Hic ẽ moyses de quo dixit deus filiis isrl'. Pro phaʒ nobis suscitabit de frib⁹ uris tãq̃ meipʒ audietis. Et ĩ. Accepistis legẽ in dispositiõe angl'oꝝ. Et gal.iii.ap'ls inq̃t. Lex data ẽ p angelos i manu mediato ris. Secũdo pbaſ q͛ lex moysi a bono deo fuerit data ex xp̃i auctoritate. Nam

machi.v.dixit Nō ueni soluere legē sed adimplere. Si igit̄ fuisset lex a principe tenebrarū nō impleuisset eā. Et luc.ii.dr̄ Postq̄ impleti sūt dies purgatiōis marie scd̄m legē moysi tulerūt illū i ierl'm ut sisterēt eū dn̄o sicut scriptū est i lege dn̄i. Et luc.xvi. Hn̄t moysen & pph'as audiāt illos. Et luc.ultio.c. Necesse ē impleri oīa que scripta sūt in lege moysi & pph'is & psalmis de me. Et apl'i sciētes uolūtatē xp̄i de lege moysi eis p̄dicata illā cōmendarūt. Vn̄ paulus ad ro.vii.ait Lex qdē sancta & mādatū sanctū ē. Et.i.thi.i. Scimꝰ aūt quia bona ē lex si qs ea iuste utat̄. Tertio pbat̄ q̄ lex fuerit bona ex legis bonitate q̄a lex illa hoīes ordiābat ad bonū illud p̄cipiēdo & malū phibēdo. Nō eni dyaꝰ legē tulisset p quā hoīes fierēt boni et dyaꝰ ip̄e esset cōfundēdꝰ. Scd'm dubiū decl'andum erat. Vtrū lex moysi sit a nobis cōuenient' obseruata. Et uidet̄ q̄ nō q̄a nos illiꝰ legis sumꝰ manifestissimi uiolatores. Nā i lege illa m'lta dant̄ p̄cepta que nō obseruāt̄ a nobis utputa p̄ceptū de sc̄tificatiōe sabbati exo.xx. De celebratiōe senophegie pasce pētecostes & de esu agni pascal' de lapidatiōe filii inobedientis m'lieri adult'e & uiolātis sabbatū ac de aliis oībꝰ de qbꝰ hēt̄ in li.leuiti.nūerorū & exodi i plibꝰ capl'is. Si lex illa bona erat & xp̄s illā impleuit ea faciēs que & iudei faciūt p̄seuerant' qūo possūt ea xp̄iani dimittere absq̄ peccato. Ad hanc difficultatē ego r̄ndeo scd'm Alex.de ales in.iii.uolūie sūme & Tho.i.ii.q.lxxxxviii. Q̄ i lege moysi tria erāt genera p̄ceptorū Iudicialiū. Cerīoālū Moraliū. Prio in lege illa erant p̄cepta iudicialia qbꝰ plectebant̄ delinquētes & pūiebant̄ rei. Sed seueritas taliū p̄ceptorū finē hūit in aduentu Iesu xp̄i redēptoris p quem facta ē pax int' deū & hoīes pc̄tōres. Ex hoc inq̄t Hieronꝰ ad Damasū papā de filio pdigo. Lex q̄ppe iustitie tenax clemētiā nō hēbat sed q̄cūq̄ adulter fraudator homicida & ut breuit' dicā mortali crimine detinebat̄ nulla uenia pn̄ie laxabat̄ a crimie ocl'm pro ocl'o dentē p dente aiā p aīa iubebat̄ exoluere. Sed misit deꝰ filiū suū natū ex m'lre factū sub lege q̄ austeritatē legis euāgelii gr̄a temperauit. Vn̄ apl's eccl'iis scribens. Gr̄a iquit uobis & pax a deo p̄re & dn̄o iesu xp̄o gr̄a que nō ex merito retributa ē sed ex donāte cōcessa. Pax uero q̄ deo recōciliati sumꝰ hn̄tes ppiciatorē dn̄m n̄r̄m iesū xp̄m & ip̄e ē ppiciatio pro peccatis n̄r̄is. hec ille. Ideo dicendū q̄ p xp̄m dn̄z liberati sumꝰ ab onere iudicialiū p̄ceptorū & a timore penarū legis que non obligabat q̄ntum ad hoc nisi usq̄ quo xp̄s uenisset q̄ adultere dixit. Ioh'is.viii.c. Nec ego te cōdemnabo Vade & ampliꝰ noli peccare. Scd'o in lege erāt p̄cepta cerimōialia de qbꝰ scribit̄ exo.xviii.c. Esto popl'o i his que ad deū sunt ostendesq̄ ei cerimōias & ritū colēdi h' p̄cepta continebant oīa ad dei cultū ptinentia de qbus in tractatu de legibꝰ deo dante tractabo distīcte. Ideo nūc sufficit decl'are q̄re illa obseruare p̄termittimꝰ. Et

dico q̄a id facimus rōnabilr̄ & absq̧ peccato quoniā oēs cerimonie ueteris legis umbra erāt & figura eoꝝ que p̄ xp̄m erāt gerenda. Ideo aduenīēte ueritate cessat figura. Vn̄ & ap̄ls ad hebr. x. dicebat. Vmbrā hn̄s lex futuroꝝ bonoꝝ nō ip̄aꝫ imaginē reꝝ Vmbra siq̄dē min⁹ est q̄ imago tanq̄ imago ptineat ad nouā legē umbra ad ueterē. Et iteꝝ col. ii. Nēo nos iudicet ī cibo aut ī potu aut ī pte diei festi aut neomenie aut sabbatoꝝ que sunt ūbra futuroꝝ. Et Aug. in. vii. li. de ci. dei. c. xxxi. de hac re sic pl̄cbre loq̄t Oēs. n. nō solū pphīe que in uerbis sūt nec tantū p̄cepta uite que mores hoīm pietatēq̧ conformāt atq̧ ill̄ lr̄is continent neq̧ etiā sacra sacerdotia tabernacl̄ꝫ siue tēplū cerimōie & dies festi & oīa alia que ad eā religiōeꝫ ptinēt que deo debet & grece pp̄e latria dr̄ ea significarūt & pnūciarūt que ppt̄ eternā uitā fideliū īpleta in xp̄o credim⁹ īpleri ceruimus & īplenda cōfidim⁹. hec ille. Sed cōtra arguere possum⁹ Quia cerimōie ueteris legis nō cessauerūt ī xp̄i aduentu Prīo q̄a Baruch. iiii. dr̄ Hic ē liber mādatorū dei & lex que ē ineternū. Sed ad legē ptinebāt cerimōie. ergo durare erant ī eternū Scd̄o dr̄ q̄a oblatio leprosi mūdati ad legis cerimōas ptinet. Sed etiā in euāgelio p̄cipit leproso mūdato ut hui⁹mōi oblatiōes offerat ergo cerimonie legis ueteris nō cessauerunt xp̄o ueniente. Tertio obicit ex eo q̧ circūcisio erat īstituta in signū fidei abrae obseruatio aūt sabbati ad recolēdū bn̄fitiū creatōis & alie sollēnitates legis ad recolendū alia dei bn̄ficia. Sed fides habrae est semp imitanda etiā a nobis & bn̄ficiū creatiōis & alia dei bn̄ficia sp̄ sunt recolenda ergo ad min⁹ circūcisio & sollēnitates legis cessare non debuerunt. Rn̄sio ad hec oīa scd̄ꝫ Tho. i. ii. q. c iii. Ad p̄mū Q̧ lex uetus dr̄ esse ī eternū scd̄m moralia q̄dē simplr̄ & absolute scd̄ꝫ cerimoīalia uero q̄ntū ad ueritatē p̄ ea figuratā Ad scd̄m dicēdū Q̧ misteriū redēptiōis hūani generis cōpletū fuit in passione xp̄i Vn̄ tūc dn̄s dixit. Cōsumatū est Ioh. xix. Ideo tūc totalr̄ debuere cessare legalia iā ueritate eoꝝ cōsumata in cui⁹ signū in passione xp̄i uelū tēpli scissū est math. xxvii. Et iō an̄ passiōeꝫ xp̄o p̄dicāte & miracl̄a facīēte currebat lex & euāgeliū q̄a iā misteriū xp̄i erat inchoatū sꝫ nōdū cōsumatū. Et ppt̄ hoc mandauit dn̄s ante passiōeꝫ suā leproso ut legales cerimonias obseruaret. Post passionē uero xp̄i usq̧ ad tp̄s euāgelii diuulgati legalia cū euāgelio currebāt non de necessitate sꝫ ex q̄dā cōgruitate ne scādalizarent iudei. Ideo paul⁹ circūcidit thimotheū q̧ ex mr̄e iudea erat. Titū uero q̄a simplr̄ erat gētilis circūcidere noluit ut ī circūcisiōe thimothei ōn̄deret sacr̄a legalia nō debere dānari & in hoc q̧ titū circūcidere noluit ōn̄deret ea nō esse necessaria Post diuulgatū aūt euangeliū sunt oīa p̄hibita & mortifera. Cōcordat his Alex in. iiii. uolūīe sūme & Ri. in. iiii. di. i. Ad tertiū obiectū sic r̄ndit Tho. Q̧ fides habrae fuit comendata in

hoc ꝙ credidit diuine ꝓ missiõi de suo semie i quo bñdicerenᵗ oẽs gẽtes Et iõ q̄ diu hoc erat futuꝝ oportebat ꝑrestari fidẽ habrae i circũcisiõe. Sȝ pꝰq̄ iã hoc est pfectũ oȝ alio signo declari .s. baptismo qui i hoc circũcisioni succedit scḋm illud apli col .ii.c. Circũcisi estis circũcisiõe nõ manifesta. Sȝ i circũcisiõe xp̄i cõsepulti ei i baptismo in quo & resurrexistis ꝑ fidẽ opatiõis dei. hec ille. De sabbato aũt qḋ significabat ꝑmã creatiõeȝ dicimꝰ qa mutatũ ẽ i diẽ dñicũ i quo cõmẽoratᵗ noua creatᵗa icboata io resurrectiõe xp̄i. Simlr aliis sollẽnitatibꝰ ueteris legis noue sollẽnitates succedũt qa bñficia illi ppło exhibita significãt bñficia nobis ꝑ xp̄ȝ cõcessa. Vñ festo pasce succedit festũ passiõis xp̄i & resurrectiõis. Festo pent. in quo data fuit uetꝰ lex succedit festũ pent. in quo data fuit lex spũs uite. Festo neomenie succedit festũ btẽ ṽginis in qua primo apparuit illũiatio sol .i. xp̄i ꝑ copiã grẽ. Festo tubaꝝ succedũt festa aplõꝝ. Festo expiatiõis succedũt festa martiꝝ & cõfessoꝝ. Festo tabernacłoꝝ succedit festũ cõsecratiõis eccłie. Tertio i lege moysi erãt p̄cepta moralia de qbus dr̃ eccl. xvii. Addidit illꝭ disciplinã & legẽ uite hereditauit illis. Vbi glo. ait. Disciplia ẽ eruditio moꝝ. Talia ergo p̄cepta moralia a nobis obseruari debẽt que exo. ii. c. cõmemoranᵗ Et hec durata eruut usq; ad cõpletũ numeꝝ electoꝝ. Tertiũ dubiũ declandũ erat. Vtꝝ in p̄ceptis decalogi sit regła salutis sufficiẽt assignata. Nã ex .x.c. exodi colligunᵗ tantũ decẽ mãdata uidelicet. Primũ nõ hẽbis deos alienos. Scḋm nõ assumes nomẽ dei tui i uanõ. Tertiũ memẽto ut diẽ sabbati sctĩfices. Quartũ honora prẽȝ tuũ & mr̃eȝ tuã ut sis lõgeuus sup terrã. Quintũ nõ occides. Sextũ nõ mechaberis. Septimũ nõ furtũ facies. Octauũ nõ loq̄ris contra ꝑximũ tuũ fłm testiom. Nonũ nõ cõcopisces domũ ꝑximi tui. Decimũ nõ desiderabis uxorẽ eius. Io qbꝰ p̄ceptis plene cõtinenᵗ oia ꝑ que possit hõ eternã salutẽ accipe Quoniã ut inqt Boo. i. ui. di. xxxvii. Ois lex mandat iustitiam que cõir dicta nil aliud est nisi ut hõ ad deũ sit & ad ꝑximũ ordiatꝰ Vñ luc. x. & mathi. xxii. xp̄s dixit. Diliges do. d. t. & ꝑ. tuũ sicut te ip̄ȝ. In his duobꝰ p̄ceptis tota lex pẽdet & pphe. Ex hoc moysi date fuerũt due tabłe lapidee in q̄rũ ꝑma cõtinenᵗ mãdata ad deũ nos ordinãtia in scḋa mãdata nos ad ꝑximũ ordinãtia Sufficiẽtia uero mãdatoꝝ ꝑme tabule sumi põt tripłr. Ex ꝑte obiecti. Ex ꝑte subiecti. Ex ꝑte actꝰ medii. Prio sumiᵗ ex ꝑte obiecti sic Nã cũ in deo sint tres ꝑsõe & tria appꝓata & triplex genꝰ cãe scḋȝ ꝙ cõpaᵗ ad creataȝ triplex est p̄ceptũ scḋȝ ꝙ creata rõalis ordiari ht ad deũ. Nã scḋȝ rõeȝ maiestatis que appꝓaᵗ pr̃i & cõuenit deo scḋȝ ꝙ est cã efficiens creatᵉ ordinaᵗ ꝑ illud p̄ceptum. Nõ hẽbis deos alienos. Scḋm rõeȝ ueritatis que aproꝓaᵗ filio & cõuenit deo scḋȝ ꝙ est cã formał & exẽplaris creatᵉ ordinaᵗ ꝑ illud. Non assumes nomẽ dei tui i uanum.

Scd̄m rōez bonitatis que appriaᷓ spūi sancto & cōuenit deo scd̄m q̄ ē cā final̄ ordinaᷓ hō p illud p̄ceptū. Memēto ut diē sabbati sctifices Ita ut per hec tria subiaceat sūme maiestati credat summe ueritati & adhereat sūme bonitati. Secūdo sumiᷓ sufficiētia ex pte subiecti ordiabilis qđ ē aīa rōnal̄ in q̄ ē triplex uis motiua scꝫ quā hꝫ i deū ordinari vꝫ. Rōnalis. cōcupiscibil̄. & irascibil̄. Mādatū de adoratiōe respicit ipāꝫ irascibilē. mādatū uero scꝫ ipāꝫ rōnalē. & mādatum tertiū de sctificatiōe sabbati respicit ipāꝫ concupiscibilē. Tertio sumiᷓ sufficientia ex pte actꝰ medii. Triplex. n. ē actꝰ scꝫ quē hꝫ hō in deū ordinari vꝫ. Cordis oris & opis. Penes actū opis attendiᷓ pmū mādatū de adoratione. Penes actū oris attēdiᷓ scꝫ mādatū quo phibeᷓ fl̄a inuocatio nōis diuini. Scꝫ actū cordis attēdiᷓ tertiū mādatū in quo p̄cipiᷓ sctificatio mētis. Et sic mādata ad deū nos dirigētia sufficiētissime tradita esse constat. Sufficiētia autē mandatoꝝ scd̄e tabl̄e hri pōt ex pte actꝰ medii. Nā ad pximū ordiari hēmꝰ scꝫ bn̄ficētiam & scꝫ inocētiā .i. ut ei bn̄faciamꝰ & illi non noceamꝰ que sunt duo precepta iuris naᷓe de qbꝰ dr̄ di. i. decretoꝝ. c. i. Ius naᷓale ē qđ in lege & in euangelio cōtineᷓ quo qsq̄ iubeᷓ alii facere que sibi uult fieri & phibeᷓ alii iferre qđ sibi nō uult fieri Vn̄ xꝰ i euāgelio Oia quecūq̄ uultis ut faciāt nobis hoiēs & uos facite illis Hec ē eni lex & pphe. Scd̄m bn̄ficentiā igiᷓ ordinaᷓ hō ad pximū p illud preceptū. Honora prēꝫ tuū & mr̄em tuā. Scd̄m inocētiam uero necesse est triplicē ordinē obseruare. s. opis oris & cordis. i. ut pxio nō noceamꝰ nō ope nō ore nō corde. Nocere aūt qs pōt pxio suo tripl̄r ope. Aut i psona ppria & hoc probibeᷓ p illud p̄ceptū. Nō occides. Aut in psona cōiuncta & p hoc ē illud p̄ceptū Nō mechaberis. Aut in possessiōe terrena & pro hoc ē aliud p̄ceptū Nō furtū facies Scd̄o pōt pxio nocumentū iferri ore & ad id repmendū daᷓ illud p̄ceptū. Nō loq̄ris cōtra pximū ꝛc Tertio scꝫ actū cordis pximus ledi pōt Aut concupiscendo eiꝰ uxorē & sic ē illud p̄ceptū Nō cōcupisces uxorē eiꝰ Aut inordinate desiderādo eiꝰ bona tpalia & de hoc daᷓ ultimū p̄ceptū. Non cōcupisces rem pximi tui. Et sic pꝫ sufficiētia mandatoꝝ. Sed stati ē q obiciat & dicat. Q cū septē sint capitalia peccata & non nisi de duobꝰ fiat phibitio. s. luxuria & auaritia nihilq̄ dicaᷓ de supbia de accidia de gula de inuidia & de iracūdia. Aut ergo ista nō sunt peccata aut regl̄a p̄ceptoꝝ deficiet q illa nō phibet. Rn̄det dn̄s Bon. Q oia hec peccata phibeuᷓ i p̄ceptis decalogi iplicite. Nā supbia phibeᷓ in adoratiōe dei. Inuidia & ira i fuga homicidii. Accidia i sctificatiōe sabbati & gula in derestatiōe luxurie. Luxuria aūt & auaricia prohibeuᷓ explicite ppᷓ maiorē puitatē quam ad illā omēs ur̄ hn̄t. Et ppᷓ dicta asserit Bon. Q i oibꝰ p̄ceptis qū deꝰ explicite aliqd phibet implicite p̄cipit eiꝰ contrariū & qū

aliqd explicite p̄cipit implicite ꝓhibet ei⁹ cõtrariũ. Est igit̃ p̄ceptoꝝ decalogi
regl'a cõpendiosa breuis & suauissima cõtinẽsq; oĩa ad salutẽ spectantia. Ab eius
obligatiõe null⁹ excipit̃ ꝫ oẽs illã seruare tenent̃. Verũtñ dolendũ puto de xp̄i-
anoꝝ ignauia ignorãtiaq; multoꝝ q nõ p̄cepta dei transgrediũtur ueꝝ etiã illa
scire nõ curant. Hi sunt q si interrogent̃ que & quot sunt legis p̄cepta r̃ndere
minime sciẽt. O uere detestabil' cecitas. O rep̄hẽsibile malũ. O damnabil' deniq;
negligẽtia. Verificat̃ certe in talib⁹ illud Osee. iiii. d. Audite uerbũ dñi filii isrl'
qa iudiciũ dñi cũ hitatorib⁹ terre. Nõ ẽ ueritas nõ ẽ mia & nõ est scĩa dei in ter-
ra Maledictũ eni & mẽdaciũ homicidiũ & furtũ & adulteriũ inundauerũt. San
guis sanguinẽ tetigit ꝓpt' h lugebit terra & ĩfirmabit̃ oĩs q hitat in ea. hec ille
Que. o. cõfusio que uerecũdia ĩesse debet ignorãtib⁹ salutis sue regl'aꝫ cũ sciant
tot cantilenas uanas tot inutilia & curiosa & illud qđ' dei seruicium respicit dei
honorem deiq; obedientiam addiscere nolunt.

Q oẽs debẽt ꝓmpto aĩo seruare p̄cepta dei ob reuerentiã diuine maiesta-
tis & quare deus hoĩem obligauit ad illa. Caplm. ii.

Ecundũ qđ' nos aiat & inducit ad obiaꝫ dei dr̃ dei reuerẽtia. Dictat eqdẽ
ip̃a nat̃a reuerẽtiã exhibendã fore sũmo imꝑatori celi terre angl'oꝝ &
hoĩm oĩumq; creat̃aꝝ Hoc aũt maxime fit cũ ei⁹ mãdata seruant̃ ad que ip̃e hoĩes
ligauit rõnabil'r maxie ꝓpt' tria. Prĩo ꝓpt' auxiliatiõeꝫ. Scđo ꝓpt' iustificatiõeꝫ
Tertio ꝓpt' hũiliatiõeꝫ. Prĩo de⁹ rõnabil'r obligauit hoĩes ad obseruãtiã mã
datoꝝ ꝓpt' auxiliatiõeꝫ ut sic auxiliũ hrẽt liberꝝ arbitrium qđ' poterat a bono de
ficere & ĩ malũ declinare Quoniã ut ĩqt Hiero⁹ ad demet'. v. Vtrũq; nos posse
uoluit optim⁹ creator sed facere tãtũ qđ' imꝑauit. Et si obicerет̃ q obligatio re-
pugnat libertati Et ut Aug. dicit sup gen. ad lr̃aꝫ. Meliores iudicauit hoĩes q
ei liberal'r deseruirẽt. Si ergo a p̄ncipio de⁹ reliqt hoĩeꝫ in manu cõsilii sui dãdo
ei libertatem arbitrii uidet̃ q nullo mõ debuerit addere obligatiõꝫ p̄cepti. Rñ-
deri põt ꝫ Boo. Q obligatio ad bonũ nõ repugnat libertati simpl'r sed repug
nat libertati peccãdi. Quanto aũt qs magis inheret uirtutib⁹ & euitat peccata
tãto liberior esse cẽset̃. Qđ' plene ondi ĩ sermone. i. de uirtutib⁹. Et hoc exp̄sse
asseruit. Tuli⁹ ĩ paradoxis Dictũ ĩqt ẽ ab eruditissimis oĩminẽ nisi sapientẽ li-
berꝝ esse. Nã cũ seruit⁹ sit obia fracti animi atq; abiecti & arbitrio suo carentis
qs neget oẽs leues oẽs cupidos oẽs deniq; ĩꝓbos esse seruos. hec ille. Scđo
de⁹ rõnabilit' obligauit hoĩes ad obseruãtiã p̄ceptoꝝ ꝓpt' iustificatiõeꝫ. Dicẽs
nãq; est iustũ iudicẽ ꝫ merita retribuere. Sꝫ meritũ & demeritũ nõ hꝫ locũ ubi
nulla cadit obligatio legis Quare cõueniẽs fuit ut de⁹ hoĩeꝫ cui cõtulerat libe-
rũ arbitriũ ꝫ iusticiã remuneraret. Q si obicerет̃ q maioris liberalitatis ẽ dare

aliqd sine merito q̄ cū merito & de⁹ ē liberalissim⁹ ergo indecē q̄ debuit hōi dare btitudīez sine merito & p cōsequēs sine mādatoꝝ obligatiōe Dici pōt q̄ licz hoc neꝗ sit ex pte dei dātis btitudīez sine merito nō tñ ē tāte glīe & excellētie ex pte suscipiētis. Et quoniā dn̄s in cōferēdo p̄miū nō tantū attēdit sue liberalitatis manifestatiōez imo etiā & glīe nr̄e pmotiōez. Hic ē q̄ maluit nobis dare eternā btitudīez p īpletiōez mādatoꝝ & meritū obīe q̄ nllo merito p̄cedente. Neq̄ ppterea merita nr̄a derogāt diuine liberalitati q̄a de⁹ remunerat ultra cōdignum. Ob qd̄ Hiero⁹ in qōib⁹ ad helbidiā exclat. d. O q̄nta btitudo pro pnis magna recipe eterna p breuib⁹ p moritis sp uiuētia & hr̄e deū debitorem Et idem ad celantiam inqt. Quid tā igratū qd tā supbū uideri pōt q̄ aduersus eius uiuere uolūtatē q̄ ideo aliqd̄ ipat ut cās heat remunerādi? Neq̄ eni obsequii nr̄i de⁹ indiget sz nos illi⁹ indigem⁹ impio. hec ille. Tertio rōabilr deus obligauit hoīes ad obseruāda mādata ppr̄ hūiliatiōez. Decens nāq̄ erat ut hō Deū cognosceret supiorē & dn̄m suū se aūt seruū & īferiorē Et si ad ei⁹ famulatū cūcta mouentᷣ eiq̄ obediūt ut īsensibilia elemēta terra aq̄ aer ignis planete herbe arbores & pecora campi fōtes flūina maria uolucres celi pisces maris sol luna stelle & celestia corpa q̄nto magis hō sui creatoris ipio parere debet Sz heu heu q̄a in ordie creatuꝝ nlla ē tā ptinax tā p̄sūptuosa tāq̄ temeraria ad cōtēnēdum deū q̄ ingratissim⁹ hō. Quia ut ait Augꝰ ad hemitas. Ad nutū dei sol sua uia non deuiat non luna nō stelle. Cāpi decorātᷣ florib⁹ frōdib⁹ crispatᷣ silua in nemore cytharizat auicla. Insensibilia & irrōnabilia obediūt deo. solus hō dei uolūtati resistit. hec ille. Expgiscimī itaq̄ o pc̄tōres. & audite loquētē deū Deutro. iiii. c. dicentēq̄. Custodite mandata mea que ego p̄cipio uobis. Et de hoc xp̄s de⁹ nr̄ Ioh. xiiii. dicebat. Si diligitis me mādata mea seruate.

Q̄ deo est obediendū quia per obedientiam assequitᷣ homo bona temporalia spiritualia & eterna. Caplm. iii.

Ertiū qd̄ nos inducere debet ad obediēdū deo ē obediētie efficatia. Est qdem obīa efficacissima ad ipetrandū maxime tria bona. Primū tp̄ale Scdm spūale. Tertiū eternale. Primo obīa ē efficax ad ipetrādū bonū tp̄rale .s. psperitatē & rerū tp̄raliū hūdantiā. Qd̄ imortal de⁹ Leuit. xxvi. sic declarauit dicēs. Si i p̄ceptis meis ambulaueritis & mādata mea custodieritis & feceritis ea dabo uobis pluuias tp̄rib⁹ suis. Terra gigner germē suū & pomis arbores replebūtᷣ Apprehēdet messiū trit̄a uindemiā & uindemia occupabit sementē & cōedetis panem nr̄m i saturitate & absq̄ pauore hitabitis ī terra ur̄a. Dabo pacem in finib⁹ ur̄is dormietis & nō erit q̄ exterreat. Auferā malas bestias & gladius non transibit termios ur̄os. Persequimi iimicos ur̄os & corruēt corā uobis

Persequent̃ quoq; de ur̃is centũ alienos & centum ex uobis decẽ milia. Cadent inimici ur̃i ĩ cõspectu ur̃o gladio Respiciã uos & crescere faciam & mltiplicabimi Et firmabo pactũ meũ uobiscum. Cõedetis uetustissima ueteꝝ & uetera nouis su ꝑuenientib⁹ ꝓicietis. Ponã tabernacl̃m meũ ĩ medio ur̃i & non abiiciet uos aĩa mea. Ambulabo int̃ uos & ero ur̃ deus uosq; eritis popul⁹ me⁹. hec ibi. He sũt ꝓmissiões q̃s audiuim⁹ a deo factas ĩ qb⁹ tp̃ralia bona offeruntur possidẽda ob- seruãtib⁹ dei mãdata Sʒ ecõtra iobediẽtib⁹ in dicto. c. sic de⁹ oĩps cõminat̃ d. Si spreueritis leges meas & iudicia mea cõtẽpseritis ut nõ faciatis ea que a me cõ- stituta sunt & ad irritũ ꝑducatis pactũ meũ ego hoc quoq; faciã uobis. Visita- bo uos uelocit̃ egestate & ardore q conficiat ocl̃os ur̃os & consumat aĩas ur̃as. Frustra seretis sementẽ que ab hostib⁹ deuorabit̃. Ponã faciẽ meã contra uos & corruetis corã hostib⁹ ur̃is & subiciemini his q oderũt uos fugietisq; nemĩe per sequente. Sin aũt nec sic obedieritis mihi addã ad correptiões ur̃as septuplum ꝑpt̃ peccata ur̃a & cõterã sup̃biã duricie ur̃e daboq; uobis celũ desup sicut fer rũ & terrã eneã Cõsumet̃ icassum labor ur̃. Nõ ꝓferet terra germẽ suũ nec ar- bores poma prebebũt. Si ãbulaueritis ex aduerso mihi nec uolueritis audire me addã ad plagas ur̃as usq; ĩ septuplũ ꝑpt̃ peccata ur̃a. Immittã in uobis bestias agri que cõsumãt uos & pecora ur̃a & ad paucitatẽ cũcta redigãt deserteq; fiãt uie ur̃e. Q; si nec sic uolueritis recipe disciplinam sed ãbulaueritis ex aduerso mihi ego quoq; cõtra uos icedã & ꝑcuciã uos sepcies ꝑpt̃ peccata ur̃a ĩducãq; sup uos gladiũ ultorẽ federis mei. Cũq; cõfugeritis ĩ urbes mittã pestilentiam ĩ medio uestri ħ ibi. Scd̃o obia ẽ efficax ad ĩpetrãdũ bonũ spũale dei. s. gra tiã amicitiã & beniuolentiã Hec fuit illa decora uirtus ꝑpt̃ quã abrahã meruit audire angl̃m sibi. d. Per memeti p̃ʒ iuraui dicit dñs qa fecisti rẽ hãc & nõ peper cisti filio tuo unigenito ꝑpt̃ me bñdicã tibi & mltiplicabo semen tuũ sicut stel- las celi & uelut arenã que ẽ in littore maris. Possidebit semen tuũ portas inimi coꝝ suoꝝ & bñdicent̃ in semĩe tuo oẽs gentes terre qa obedisti uoci mee Grã- de admirãdũq; obsequũ deo p̄stitit abrahã ut ei obediret sʒ maiora consecut⁹ est diuine liberalitatis bñficia. Tẽptauit siqdẽ de⁹ illũ sicut scribit̃ gen. xxii. idest experientiã fecit sʒ Nico. de lira. nõ ꝑpt̃ se s; ꝑpt̃ alioꝝ exemplũ ut filiũ suũ di lectũ & unigenitũ imolaret in mõte Qd̃ utiq; grauissimũ erat impiũ. Prĩo qa iniungebat̃ ei ut re sibi carissima se ꝓuaret. Scd̃o q; filiũ suũ occidi & mori uio lenta morte pateret̃. Tertio q; ad hoc exequẽdũ & cõmittẽdũ suis ꝓprius ma- nib⁹ astrĩgebat̃. Quarto qa fili⁹ ille unigenit⁹ erat neq; aliũ ex libera uxore fi liũ hẽbat. Quĩto qa miracl̃ose illũ genuerat senex iã cẽtũ ãnoꝝ cũ uxore uetu la & sterili Sexto qa magna ꝓmissio facta erat abrahe de ip̃o. Septimo qa

ipse isaac solaciū erat mr̄i sue & bacl's senectutis pr̄is. Octauo qa debebat eū non solū occidere sꝫ etiā i igne urere. Nono qa noluit de⁹ eū statī audito pre cepto illud pficere sꝫ triduo pseuerare quousq; ueniret ad mōtem ad quem po tuissent citi⁹ pparare. Sꝫ ideo deo uolēte usq; ī tertiū diē ibidē non ꝑuenerīt ut sic magi lucesceret firmitas uolūtatī abrahe fꝫ Nico.de lira Vñ & glo.geñ.xxii ait. Nō ē iussus abrahā statī occidere filiū ꝑ p triduū ducere ad imolatiōis locū ut lōgitudīe tp̄ris tēptatio augeref & crescētib⁹ curis pr̄ua uiscera cruciarentur Accepto itaq; ꝑcepto tā difficili abrahā nō se excusauit nec ꝑcepti cāꝫ iterro ganit neq; ī ei⁹ executiōe filii blādiētis dulci pn̄tia mutat⁹ ē a pposito. Ibāt sil' erātq; cum eis duo famli dom⁹ q ligna īciderāt p holocausto & die tertio rema nētib⁹ ill' cū asino tulit abrahā ligna & īposuit sup isaac filiū suū q ꝑm Iosephū agebat tūc annū .xxv. ipe uero abrahā portabat ī manib⁹ suis ignem & gladium O q̄ renereut' cū pgerēt duo siml' dicebat isaac pr̄i suo. Ecce ignis & ligna ubi est uictīa holocausti O q̄ ardenter īndebat ei pr̄ seip̄m supans seip̄m uincens. Dn̄s puidebit sibi uictimā holocausti fili mi. Volūtate sensualitatis forte se cū tacite colloquēte atq; dicēte. Tu es uictīa quē ego pprus manib⁹ interficiam quē adurā sup altare ut satisfaciā deo nr̄o. O q̄le spectaculū O q̄le uirtutis exē plū mēte inspicere illos p⁹q̄ uenerīt īmontē p⁹q̄ ibi construxerīt altare p⁹q̄ de uiq; sup illud ligna cōposuere. Inqt.n. Iosephus in .i. antiqtatū li. Q abrabam anteq̄ filiū ligasset aduocauit illū ad se dixitq; illi. O puer quē innumeris uotis optaui a deo mihi cōferri & dū peruenisses ad uitā nihil ē qd' p alimēto tuo non feci. Neq; me feliciorē magis arbitrabar q̄ cū te ad hāc uiderē etatē successorē mei ꝑncipat⁹ reliquere. Cōgaudebā qa dei uolūtate tuus pr̄ sū fact⁹ denuo ꝑꝫ eius placitū te reponā. Hāc fortit' porta dicatiōeꝫ. Deo nāq; te cedo q mihi per oīa placid⁹ fuit & suffragator. Nat⁹ ergo morere nō cōi mō hac uita egrediens sed a pr̄e pprio oblat⁹ cūctoꝝ ob legitimū sacrificiū. Reor.n. qa te dignū iudi cauerit non egritudīe nec bello nec q̄libet alia passiōe que solet hōib⁹ accidere hac uita liberare sed cum igni & sacrificus tuam aiam suscipe & apud se retinere Eritq; decetero mei curā hn̄s senectutē regens q̄ gr̄a te maxīe nutriebā Audi tis his isaac hūili uoce pr̄i r̄ndit. O pr̄ mi colendissime rē audeo grādē ac durā Asseris te pr̄eꝫ meū uelle me pprus manib⁹ interficere & igne adurere ut obe dias deo. Doleo nēpe gratissime iuuentutis mee florē amittere doleo pr̄is mei me diligētis expiri in me gladiū seuiētis. Doleo insup tali mō deserere dilectā mr̄eꝫ & te patrē meū cui pauerā ī hac senectute sua in oībus subuenire. O care genitor. O pr̄ amantissime Credebā me esse bacl'm senectutis tue & ecce mihi dicis ut fortit' ferā mortē p te mihi inferendā. O inaudita res. O admirandum

nouū quo uiscera mea cōmouent̄ aīa turbat̄ & cor undiq; uexat̄ augustia Verū tn̄ pr̄ mi dulcissime q̄a sic placet deo ita fiat Et si nunq̄ hoc fieri ille mandasset & tu tantū iuberes adhuc p̄mptissim⁹ obedirē Nō fugiā a tua p̄ntia nō me defendā. Et h⁹i uerbis p̄strauit se i terrā prēʒq; adhuc alloquebat̄.d. Habes me filiū tuū ad uota pr̄ strīge man⁹ meas & pedes meos funib⁹ iterfice me sic tibi & deo ur̄o placet. O q̄d erat uidere ueuerādū senē illū mirādo feruore ligare manus & pedes filii eleuātēq; euagiuatū gladiū ut illū p̄imeret. O inaudita obīa p̄ris & filii O utriusq; ardētissima uolūtas ad obsequiū deo. O deniq; inmensa diuine largitatis bn̄ficia eisdē collata. Multa q̄dē susceperūt ambo āplıora dona a liberalissimo deo q̄ fuerit illoꝝ ad obediēdum cōmendabilis feruor uoluntatis. Tertio obīa ē efficax ad īpetrādū bonū eternale. Dixim⁹.n. i p̄cedētib⁹ sermonib⁹ qnēadmodū de⁹ bn̄dict⁹ largit̄ eterne uite p̄miū oib⁹ seruātib⁹ ei⁹ mādata Sed tāta est hūana neqcia q̧ magis hoīes dyabolo obedire uolūt q̄ deo. C l̄at de⁹ Nō hēbis deos alienos Et dyabol⁹ dicit. Sint tibi dii tui t̄palia bona que magis q̄ deū diligas. Noli scrip̄tis credere. Noli debita uota cōplere Sr̄stitiōes incantatiōes & diuinatiōes sectare Cultū dei negligas & contemnas. Sacris locis atq; p̄sonis reuerētiam nullū exhibeas. Eccl̄iasticas leges atq; cēsuras despicias nociq; mee obedias ut deū mime colas. Clamat de⁹. Non assumes nomē dei tui in uanū. Et dya⁹.d. Sis piur⁹ blasphema sepi⁹ Maledic nomē sanctū dei & oim sc̄toꝝ suoꝝ ac mr̄is ei⁹ uomēq; meū in oib⁹ tuis op̄ib⁹ frequēti⁹ cōmēora & dei uomen i turpib⁹ cātilenis admisce. C l̄at de⁹. Sabbata sc̄tifices. Et dya⁹ d. Diebus festis nl̄la sit inte memoria dei nl̄la recordatio salutis p̄p̄e & eternoꝝ bonoꝝ. Eccl̄ias fugias & p̄dicatiōes euangelii ad q̄s si accesseris nl̄laʒ modestiā serues. Vano aspectu ml̄res & uiros cōspice. Vestibus iuhonestis dieb⁹ illis utere ludo choreis atq; tripudiis tēp⁹ expendas & p̄ lucro t̄pali si q̄d op̄is facere poteris facias. C l̄at de⁹. Honora p̄rem ꝛc̄ Et dya⁹ dicit. Parētibus tuis infestus sis disciplinā eoꝝ & correctiōem fuge pietatē reuerētiā & obīaʒ eis denega contumelius illos affice & si potes uerbis uerbera adde atq; d' domo illas expelle Clamat deus. Nō occides Et dyabol⁹.d. Iniuriā noli sufferre. Sume de inimicis uindictā da locū ire percute iterfice & que non potes manu p̄sequere corde. C l̄at deus Nō mechaberis. Et dya⁹.d. Nullum sit pratū q̄d nō p̄transeat luxuria tua. Non erubescas adulterari fornicari incestū moliciē sacrilegiū & sodomiā nefandissimā & inuoīabilē p̄petrare. C l̄at de⁹. Non furtum facies Et dya⁹ .d. Rape depredare furare q̄ntū potes Nulla sit tibi cōscia p̄p̄t lucrū de piuriis de mēdaciis de fraude de siml̄atiōib⁹ de iniustitia de usuris de extorsiōibus de malis contractib⁹ & de excōicatiōibus. C l̄at deus. Non dices fl̄m testimoniū cōtra p̄xim

tuū. Et dyab⁹ ait. loquere sine mensura in dedec⁹ alioꝝ detrahe nicinis extrane-is sacerdotib⁹ religiosis ꝑlatis dn̄is uirgib⁹ uiduis & cōiugatis. C Pat de⁹. Nō cō-cupisces uxorē ꝓximi tui. Et dya⁹ dicit Oēs mī̄res q̄s uides cōcupisce & uolup-tuosa mēte desidera. C Pat deus Nō cōcupisces rē ꝓximi tui. Et dya⁹. d. Appo ne cor tuū ad alioꝝ bona desidera mortē ꝓpiquorū tuoꝝ ut eoꝝ bona ad man⁹ tuas ꝑueniant Et tn̄ sine cōpatione magis audit uox dyaboli q̄ dei. O extrema dementia O stultitia pniciosissima seruire dyabolo ꝑ eternis incendiis & relin quere deū liberalē & munificentissimū q̄ seruis & amicis suis pollicet̄ gaudia pa radisi Ad que nos ꝑducat xp̄s dei filius q̄ ui. & regn. ꝑ infinita sc̄la Amen.

Feria. iiii. p⁹ dn̄icā i septuagesima. De ifinita mia dei q̄ ipe pr̄ pussim⁹ dul cissime uocat aiam ad pniaꝫ oēs etiā pessimos peccatores promittens eis libera liter indulgentiam & remissionem. Sermo. iiii.

Ox dilecti mei pulsantis. Api mihi soror mea sponsa. A ie peccatrix ad pniaꝫ redire disposite uerba sunt ista origialit̄ Cant. v. c. Pussim⁹ oim pr̄ de⁹ offert pc̄ōrib⁹ ut occasiōeꝫ hēant ad eū reuertēdi uberri-mū fontē & indeficientē & ihauribilē mie sue. Neq̄ unq̄ tā grādis peccator in-nent⁹ ē q ad eū cōfugere uolēs non fuerit benigne misericordissimeq̄ suscept⁹ Hec ē illa mia que fiduciā p̄rate debet cūctis pc̄ōrib⁹ ne unq̄ despent. Hec ē illa decora & formosa regina que sp̄ astat a dextris dei i uestitu deaurato circū data uarietate Hec ē que blāda uoce hūiliq̄ sermōe deliquētes admonet ut ad fontē aque uiue deū ppiciū atq̄ benignū currāt sicientes Et quoniā mī̄roꝝ cor-da molli nolūt & duriora saxis indies obstinant̄ in malo. statui in hoc sermone uerba facere de iocundissima uoce mie dei qua ipse dilect⁹ aiaꝝ sponsus illas in peccatis errātes liberalissime aduocat ut de erratis cōpuncte ueniā & indulgē-tiā suscipiāt. Qd̄ bn̄ sensit aia peccatrix disposita iam ꝑterita mala corrigere & decetero a futuris cauere. d. i uerbis notat̄ i themate. Vox dilecti mei q̄ creauit me q̄ me fecit q̄ me redemit q̄ mihi pollicet̄ gaudia padisi pulsantis ꝑ intrinse cas inspiratiōes ꝑ extrinsecas mōitiōes ꝑ spūales illuiatiōes per sacroꝝ disposi tionē. Api mihi. s. cor tuū o soror mea o aia mea ad meā imaginē & silitudinem facta. O sponsa mea quā desponsaui mihi i fide cū sacrū suscepisti baptisma & ego tibi meā gr̄aꝫ sū largitus. Api inq̄ mihi ut audias me exhortantē te q̄tenus pniaꝫ agas & pc̄ōꝝ tuoꝝ ueniā indulgentiāq̄ a mia mea habunde suscipias. In qb⁹ uerbis de uoce mie dei aiaꝫ uocātis tria misteria ꝓponim⁹ contemplanda.

Primū dr̄ reuelatiōis. De pconiis & laudib⁹ mie dei que pc̄ōribus demr̄at̄
Scd̄m ampliationis. in scripturis figuris & exemplis. Caplm. i.
Tertiū accelerationis.

Rimū misteriū cōtēplandū dr̄ reuelatiōis in quo exquirere licet q̄lr̄ dei mīa q̄ pctōres allicit reuelata & p̄conizata ē Et ad hoc dico q̄ mīa ipsa maxie manifestat̄ in trib⁹. Prīo in scripf̄is. Scd̄o ī enigmatib⁹ & figuris. Tertio in exemplis. Primo manifestat̄ & reuelat̄ p̄coniū mīe dei ī scripf̄is que uidēt̄ esse lr̄e q̄si quedā familiares & domestice ex cancellaria celi ad miseros peccatores ex pte uiuentis dei misse ac destinate. Ideo reuerent̄ atq̄ iocunde illorū lectio a cūctis ē audienda. Dicāt igit̄ pp̄he & sancti qd̄ ferūt de mīa dei. Moyses ad deū loquēs exo. xxxiiii. inqt sic. Dn̄ator dn̄e deus misericors & clemēs patiens & mlt̄e miserationis Et Deutro. iiii. Reuerteris ad dn̄m deū tuū & audies uocē eius qa de⁹ misericors dn̄s de⁹ tuus Et sapiēs eccl. ii. Pius & misericors est deus & remittit ī die tribulatiōis peccata. Et. c. xvi. Quā magna mīa dn̄i & propiciatio illi⁹ cōuertētib⁹ ad se Et. c. xviii. Quis addiciet enarrare mīa₃ ei⁹. Et. li. c. Letet̄ aīa ur̄a in mīa eius. Et sapie. ii Misereris oīm quoniā oīa potes. Et. xv Tu aūt dn̄s suauis & uerus es patiēs & in mīa disponēs oīa. Et p Isa. liiii. dn̄s ait Derelinqt impi⁹ uiā suā & uir iniquus. co. s. & re. ad. d. & .mi. e. & .ad. d. n. q. m. ē ad ignoscendum. Et. lviii. Inuocabis & dn̄s exaudiet clabis & dicet Ecce assum qa misericors sum dn̄s de⁹ tu⁹. Et liiii. In mīa sempiterna misertus sum tui dicit redēptor tu⁹ dn̄s Et Ioel. ii. Cōuertimī ad dn̄m deū nr̄m qa benignus & misericors ē patiens & mlt̄e mīe & p̄rabilis sup malitia popli Et Ionas. iiii. Scio inqt qa tu de⁹ clemēs & misericors es patiens & mlt̄e miserationis. Et. Dauid psal. lxxxxvii. Laudate nomē ei⁹ quoniā suauis est dn̄s ī eternum mīa eius. Et psal. xxviii. Magnificata est usq̄ ad celos mīa tua Et psal. lxxxv. Tu autē dn̄e suauis & mitis & mlt̄e mīe oīb⁹ inuocantib⁹ te. Et psal. l. Miserere mei deus s₃ magnā miam tuā Et psal. cxxviii. idem hēt̄ Et Petr⁹. i. epl̄a. i. c. Bn̄dict⁹ deus & pr̄ dn̄i nr̄i iesu xp̄i q s₃ magnā mia₃ suā regenerauit uos in spem uiuā Et Paul⁹ eph̄ ii c. De⁹ diues ē in mīa. Et. ii. cor. i. Bn̄dict⁹ de⁹ & p. d. n. i. x. pr̄. m. & d. t. con. q. a. in o tri. nr̄a Et cytharista spūs sancti uirgo gl̄iosissima. Luce ii. Et mīa eius a progenie in p. ti. eū. Et Luc. vi. Estote misericordes sicut & pr̄ nr̄ celestis misericors ē. Et Hiero⁹ de pe di. i. in. c. Quia diuitatis nat̄a ait. Diuinitatis nat̄a clemēs ē & pia magisq̄ ad indulgentiā p̄na q̄ ad uindictā que nō uult mortē pctō-ris s₃ ut magis cōuertat̄ & uiuat Et idē Hiero⁹ in. c. uide. d. pe. di. i. Vide benignū dn̄m miam cum seueritate miscentē. Et Ambro⁹ li. de pe. Deus miam suam oīb⁹ p̄misit & relaxandi lr̄a₃ sacerdotibus suis sine ulla exceptiōe concessit. Et xvi. q. vi. c. His qui. Mie dn̄i nec mensuras possum⁹ ponere nec tp̄ra diffinire. Ex qb⁹ oīb⁹ app̄hendim⁹ deū nr̄m benignū esse misericordē & pium. Scd̄o manifestat̄ & reuelat̄ p̄coniū mīe dei in enigmatib⁹ & figuris. Loquebat̄ sepe

dñs iesus i pabolis s₃ morē palestinoꝝ ut dicit Nico⁹.de lira quoniā sic clarius potuit ueritas elucescere maxime idiotis & rudib⁹ put testaᵗ Dyonis⁹.i.c.celestis bierarch. Et iō ad suā & patris ei⁹ mia₃ notificādā usus est triplici enigmate seu metafora i pabola p eū dicta. Pria fuit de egroto patiēte de q̄ Mathi.ix.c.ubi audiens murmuratiōes phꝫoꝝ q ei detrahebāt q a cū publicanis & pctōribus manducaret ait. Non est opus ualentib⁹ medic⁹ s₃ male hñtib⁹. Euntes aūt discite.qd ē mia₃ uolo & nō sacrificiū. Nou eni ueni uocare iustos s₃ peccatores Scdā pabola ē de pastore pditā ouē reqrente de q̄ Luc.xv.scribiᵗ. Q. dimissis lxxxxviiii aliis ouib⁹ in deserto solicit⁹ pastor ob errātem unā ouē.i.de⁹ peccatricem aia₃ pq̄siuit diligenter inuentāq₃ custodiuit iactā₃ imposuitq₃ sup hūeros suos gaudēs remittendo.s.sibi peuitēti potēcia sua oia peccata atq₃ delicta.

Tertia pabola ē de filio pdigo ad prē₃ p⁹q̄ oia dissipauerat reuerteute.p quē ut Hiero⁹ iuqt ad Damasū papā de filio pdigo Pctōr hō uere peuitēs intelligiᵗ. Quē cū uidisset a lōge pr̄ mia mot⁹ occurrit illi cadēsq₃ sup collū illi⁹ osculat⁹ est eū nihil illi īpperauit non tristē uultum aut turbulentā faciē ōndit nou aspis uerbis cōtristauit s₃ q̄ letanˢ i domū eum iutroduxit afferri fecit uestimēta & ānulū cōuiuiū solleūe pparauit choreasq₃ cant⁹ & sonorū melodias in domo esse iussit q a recupauerat filiū mortuū & pditū p quē intelligim⁹ pctōrem cōpunctū cui deus se grōississimū exhibet. Tertio manifestaᵗ & reuelaᵗ pcōnū mie dei in exēplis. Quotquot eni inuēti sunt pctōres q ab illo ueniā postulārt oēs fuerūt exauditi sicut p₃ in ueteri & nouo testameuto. Dauid equidem p puia₃ adulterii simlr & homicidii a misericorde deo ueniā impetrauit De cui⁹ pnia Hiero⁹ ad Sabiuianū diacouē lapsū ita scribit Totā pnia₃ ōndit psalm⁹.l. qn̄ ingressus ē dauid ad uxorē urie & a Nathā ppha correpᵗ⁹ rñdit dicēs Peccaui statiq₃ meruit audiri. Et dñs abstulit peccatū tuū a te. Adulterio eni iunxerat homicidiū & inde cōuersus ad lacrias. Miserere ait mei de⁹ s₃ magnā miam tuā Magnū eni peccatū magna indigebat mia Vñ iungit & dicit. Multum laua me ab iniqtate mea & a peccato meo mūda me quouiam iniqtatē meā ego cognosco & delictū meū coutra me ē semp tibi soli peccaui. Rex.n.aliū nou timebat & malū corā te feci ut iustificeris i smonib⁹ tuis & uicas cū iudicaris Cōclusit de⁹ oia sub pctō ut oib⁹ misereaᵗ tantūq₃ pfecit ut dudū pctōr & peitēs trā sierit in mgr̄m ut dicat Docebo iniquos uias tuas.hec ille. Et idem ad Oceanum de dauid loquēs inqt Dauid sancti & mansuetissimi uiri homicidiū pie & adulteriū septē dierū emēdauit fames iacebat in terra uolutabaᵗ in ciuere & oblitus regie maiestatis lumen querebat i tenebris illūq₃ tantū respicieus quē offenderat lacriabili uoce dicebat. Tibi soli peccaui & malum corā te feci & redde mihi

letitiā salutaris tui & spū pncipali cōfirma me. Atq̧ ita factū ē ut q̄ me docue-
rat uirtutibus suis quō stans non caderē doceret p pniaꝫ quō cadens resurgerē.
hec ille. Que oīa notant̄ .ii. reg. xii. c. Est & de niniuitis exēplū de qb⁹ habet̄
li. Ione p totū & de pe. di. i. in. c. Niniuite. ubi dr̄. Niniuite quos dn̄s in euāge
lio cōmendat pniaꝫ egerūt in predicatiōe Ione & ex mia dn̄i indulgētiā conse
cuti subuersiōis intentū subterfugere meruerūt. hec ibi. Et ut breuit̄ pstringā
exempla adduco illud dictū Bernardi sermōe. xxii. ad Iesū de sua mia loquētis
ubi ait. Oīno ppt̄ māsuetudīeꝫ que de te pdicat̄ currem⁹ p⁹ te dn̄e Iesu audiē
tes q̄ paupem nō spernas pc̄tōrē non horreas nō horruisti confitentē latronē
non lacrimantē peccatricē nō chananeā suplicantē nō dephensam i adulterio
non sedentē in theloneo nō suplicantē publicanū nō negantē discipl'm nō p-
secutorē disciploꝝ nō ipsos crucifixores tuos. hec ille. Expgiscimi igit̄ o pecca-
trices aīe. Audiuistis o pc̄tōres uocē dei q̄ miaꝫ suā infinitā uobis declauit No
lite obdurare corda nr̄a deponite peccata atq̧ delicta. Accedite ad eū & ueni-
am obtinebitis qa ipe ē de⁹ miaꝝ q̄ per ezechielē pph'aꝫ. c. xviii. inq̄t. Si autē
impi⁹ egerit pniaꝫ ab oīb⁹ peccatis suis que opatus ē & custodierit oīa pcepta
mea & fecerit iudiciū & iustitiā uita uiuet & non morietur oīm iniq̄tatū eius q̄s
opat⁹ ē nō recordabor. In iustitia sua quā opat⁹ ē uiuet. Nunq̄d uoluntatis mee
est mors impii? quasi dicat non. Et .ī. Nolo mortem morientis .s. peccatoris sed
ut conuertat̄ & uiuat. Reuertimini & uiuetis.

De amplitudīe & magnificētia mie dei que remittit oīa peccata grauia re-
plicata & antiquata peccatoribus penitentibus. Cap'm. ii.

Ecundū misteriū cōtemplādū circa miaꝫ dei pc̄tōres uocātis ad pniam
dr̄ ampliatio in quo patefaciendū esse duxi quō ampla lata pfunda ac
copiosa sit ipa mia dei bn̄dicti que licꝫ in se sit infinita qa sit nihil aliud q̄ ipse
deus ē. sꝫ illud Aug. de fide ad petrꝝ. Quicq̄d ē in deo ē ipe de⁹ tn̄ etiā i suo
effectu cōsiderata tā grādis inuenit̄ q̄ oīa nr̄a supat peccata atq̧ uincit. Tria
enī sunt in peccatis horrēda & timēda ualde que tn̄ a mia dei supant̄ Primū
grauitatis cōditio. Scd'm frequens iteratio. Tertiū diut̄na detentio. Primū
qd' in peccatis cōsiderat̄ horrendū dr̄ grauitatis cōditio. qn̄. s. peccatū ex sua cō
ditiōe & ex suo genere graue est & nefandū. Verūtamē tāta ē mia dei q̄ nul-
lū est peccatū adeo execrandū de quo si quis pniaꝫ egerit indulgentiā nō reci-
piat. Quinimo clemētissim⁹ deus mia sua illud penitenti plene remittit. Hinc
Criso⁹. de. pe. di. iii. in. c. Talis. ait. Tal' mihi crede tal' est erga hoies dei pietas
nunq̄ spnit pniaꝫ si ei pure & simpl'r offerat̄ etiā si ad summū qs peruenit ma-
loꝝ & inde tn̄ reuerti uelit Suscipit enī de⁹ illū libent̄ & amplectit̄. Et hoc ē

q̄d d̄r de.pe.di.i.c.In actiōe.Cor cōtritū & humiliatū deus nunq̄ spernit.Sed circa h̄ dubitat de peccato in spiritū sanctū.Vtrū de9 misericors remittat illud penitentib9.Et uidet q̄ non.Quia peccatū in spiritū sāctū ē irremissibile.Vn̄ Aug.in li.de fide ad petrū ait.Hi q̄ pc̄ām in spiritū sanctū neq̄ hic neq̄ i futō remissionē pc̄ōr̄ accipiūt.Et idem i li.de sermōe dn̄i in mōte.Peccare in spiritū sanctū ē p malicia & iuidiā frn̄ā ipugnare charitatē p9 acceptā spūs sancti grāz q̄d pc̄m neq̄ hic neq̄ i futō remitti dici9.Hoc ip̄m mgr̄ sniaz cōfirmat xliii.di.ii.Ergo uidet q̄ dei mīa non supat oē peccatū.Rn̄det ad hoc Alex.de ales in.ii.ii.in.iii.sūme ubi tractat de irremissibilitate peccati ade.Q̄ peccatū trip̄r d̄r irremissibīle.s.Negatiue.Priuatiue.Contrarie.Negatiue d̄r irremissibile q̄d nullo mō p̄t remitti sicut peccatū luciferi alioꝝ q̄ dānatoꝝ.Priuatiue d̄r irremissibīle peccatū q̄d n̄ h̄t aliq̄d dignū ut remittat & sic oē peccatū mortale ē irremissibile q̄a nll̄z mortale h̄t aliq̄d p q̄d sit remissiōe dignū.Contrarie uero d̄r irremissibīle q̄a habet contrariā dispōēz ad grāz sine qua peccatum nullo mō pōt remitti.Et sic ē irremissibile peccatū in spiritū sanctū q̄a directe est contra effectū sp.s.q̄ quidē d̄r grā pnialis.Sūt aūt hui9 peccati sex sp̄es ut patet p Aug.in Ench.& de fide ad petrū & de sermōe dn̄i in monte & de baptismo puloꝝ.i. Desperatio.p̄sumptio.inuidētia fraterne grē.obstiātio.final' ipnīa & inpugnatio ueritatis agnite.q̄rū sp̄eꝝ numerus s̄z Bōn.in.di.xliii.ii.sic assignat.Omne peccatū in spiritū.s.ē contra pniale grāz.Tūc aūt ē cōtra ipaz rōne sui aut rōne ātecedentiū aut rōne subsequentiū.Si rōne āntecedentiū cū ad pniam ācedāt tāq̄ due mole.spes & timor cōtra timorē est p̄sumptio contra spem ē desperatio.Si rōne cōsequentiū cū ad pniaz cōsequat emēdatio que consistit in duob9 vz i uera cōfessiōe & bona satisfactiōe.sic sumunt due sp̄es quaꝝ una ē ipugnatio ueritatis agnite altera detestatio boni .Si rōe sui sic ē obstinatio que cōp̄hendit etiā finalē pniaz.Dicit ergo peccatū in.sp.s.irremissibile magis q̄ alia peccatoꝝ genera q̄a s̄z magr̄m.Vix aut raro aut difficil' remittit p eo q̄ n̄ tātū ipugnat grē s̄z etiā dispositiōi ad ueniā & grāz suscipiēdam.Remissibile uero ē s̄z Bon.tū rōne diuine potentie remittentis.tū q̄a hō pōt de illo penitere excepto finalis ipnīe que etiā dnp̄r sumit.Vno mō pro p̄posito nō penitēdi.alio mō p cōtinua pmanentia in malo. Impnīa p̄mo mō sumpta ē peccatū irremissibile cōtrarie non negatiue eo q̄ claudit uiā ad grāz & ipedit ingressum.sp.s.tn̄ possibile ē ut hō de illa peniteat & remissibilis fiat Impnīa scd̄o mō dicta ullo mō pōt remitti. Hec aūt nemī est attribuenda usq̄ ad illud instās in quo dici de aliquo poss̄z q̄ final' sit ipenitēs.Hinc Leo papa de.pe.di.vii.c. Nemo ait.Nemo desperādus ē dū in hoc corpe constitutus est

Idem dicit. xxxi. q. ii. c. Ancillā. & xxxiiii. q. ii. c. Corripiant. Patet ergo oē peccatū p pniā liquefieri ad cōspectū mie dei q nihil tantū abhoiat quātū ipnia & despatioē. Hinc Hiero⁹ ad rusticū monachū ait. Nihil sic offēdit deū sicut cor ipenitēs. Solū despatiōis crimē est qd ueniā cōsequi non pōt. Scdm q in peccatis cōsiderat horrendū & piculosū est pctōꝝ frequēs iteratio qn̄ .s. frequētius iterant. Tamē tanta ē mia dei q si qs incipet peccare a pma hora diei & p acto peccato stati pniā ageret & pnia facta subito laberet & post lapsū iterū surgeret & p⁹ surrectiōnē iterū caderet & p⁹ casū denuo cōtritiōz hret sp deum imobilr̄ ppiciū iueniret ad remittendū. Hinc Aug. de pe. di. iii. in. c. Ad huc instāt. ait. Quoniā cottidiana ē offensio oꝫ ut cottidiana sit remissio. Cur docuisset dn̄s orātes dicere dimitte nobis debita nr̄a nisi ipse nobis misericors pseueraret q nos ab hac petiōe non uult desicere. Et Leo papa de pe. di. i. c. Multiplex mia dei. anq̄ t Multiplex mia dei ita lapsib⁹ hūanis subuenit ut non solū p baptismi grām sed etiā pnie medicinā spes uite repararet eterne ut q regenerationis dona uiolassent pprio se iudicio condemnātes ad remissionē criminum puenirent. Et Lactāti⁹ in li°. di. insti. ad. g. sic loquit. Nemo pōt esse tā circūspect⁹ tā prudēs q nō aliqn̄ labat. Idcirco de⁹ i becillitatē nr̄aꝫ sciens aperuit homini portū salutis ut huic necessitati cui fragilitas nr̄a subiecta ē medicina pnie subueniat. Et Hiero⁹ ad rusticū monachum de pe. di. iii. c. iii. Septies ait Septies in die cadit iust⁹ & resurgit. Si iustus quō cadit? si cadit quō iustus? Sꝫ iusti uocabulū non amittit q p pniā sp resurgit. Et nō solū septies sꝫ septuagies septies delinquēti si cōuertat ad pniā peccata donant. Hoc x⁹ petrū docuit Mathi. xviii. c. Sed non ulli heretici temere asseruerūt duo fl̄a & merito repbāda. Primū q si hō cadat a pnia q n̄ uere penituit. Cōtra qd dictū Alex. de ales in iii. uolūie sūme adducit distintiōeꝫ de ueritate pnie. d. Q. dupl̄r pōt sumi. Vno mō ut pnia uera dicat que uerū h̄t uirtutis actū q est detestari malū cōmissū & p illo tpe nullū cōmittere & pponere non committere de futo in quo statu si qs decederet saluus esset. Et ab hac pōt hō cadere & in peccata labi. Alio mō ut dicat pnia uera que pducit in finē ut final⁹ & cōtinuata & ab hac non ē cadere. Sed ad huc heretici ad sui erroris robur auctoritates & dicta scōrū adducūt. Et pmo illud Ambro. in sermōe q̄dragesime. d. Pnia ē mala pterita plangere & plangenda iterū non cōmittere ergo q iterū peccat uerā pniam non fecit. Scdo ad idem allegāt Greg. sic. d. Qui ita alia peccata deplorat ut tn̄ alia cōmittat ad huc pniam agere aut ignorat aut dissimulat. Insup adhoc ppositū h̄nt Isidoꝝ in li. de sūmo bono sic loquentē Irrisor ē non penitēs qui adhuc agit qd' penitet nec uidet deum poscere subditus sed subsanare supbus

Et his cōcordat Aug. in li. soliloq̄ꝝ q̄n dicit. Inanis ē pnia quā sequēs culpa inquinat Que auctoritates & alie siles hn̄t in decret. de pe. di. iii. de q̄bus ꝑ so lutiōe Gratian⁹ ibidē in. §. Sed uerba. ait. Q̄ illa uerba auctoritatū nō ad diuer sa tp̄ra sed ad idē tp̄us referunt̄ ut. s. eo tp̄re quo q̄s deflet mala que commisit & pniaȝ facit nō peccet & scelera nō cōmittat. Q̄ aūt in diuersis tp̄rib⁹ possit q̄s facere pniaȝ uerā & p⁹ illā iteꝝ possit peccare ꝓbat̄ rōne eo q̄ pnia h̄t esse in libero arbitrio s̄ȝ statū uie qd̄ uertibile ē & pōt a bono in malū & a malo in bonū sepi⁹ exire. Hoc etiā apparet euidenti exemplo. Nam niniuite ꝓpt̄ uerā pniam gr̄aȝ cōsecuti sunt sed p⁹ ad uomitū redeūtes deū ꝓuocarūt ad iracūdiā & eoꝝ ciuitas ut Herodot⁹ scribit a rege medoꝝ subuersa ē apud hebreos reg- nante Iosia Est & de hoc exemplū cōueniēs peccātis dauid q̄ pnia quā fecit de pc̄tō mortis uite deū sibi placabilē fecit & tn̄ p⁹ peccauit iteꝝ in numerādo po pulū ꝑ ut h̄ef. ii. Regū. c. penultimo. Quare siliāt hertici & cōfundant̄. Scd̄m f l̄m qd̄ ip̄i ꝓdicāt ē q̄ de⁹ nō nisi semel pc̄tā dimittit. Quib⁹ & si obstēt aucto- ritates allegate in ꝓncipio hui⁹ scd̄e ꝑticl̄e tn̄ ip̄i curiose suū errorē cōfirmare conant̄ dn̄tq̄. Q̄ si baptism⁹ nō iterat̄ ergo nec pnia Ad qd̄ dn̄s Bon. i. iiii. di. xiiii. sic r̄ndȝ. d. Q̄ pnia pōt it̄ari baptism⁹ aūt n̄. Prīo q̄a in baptismo ip̄mit̄ ca racter q̄ ē indelebilis i pnia uō. Scd̄o q̄a baptism⁹ est cōtra morbū nō iterabilē q̄lis ē morb⁹ origial̄. Sed pnia cōtra morbū iterabilē q̄lis ē morb⁹ peccati actu- alis. Et medicia debet aptari morbo. Et ideo baptism⁹ nō iterat̄ pnia uero ite- rat̄ s̄ȝ q̄ uolūtas nr̄a cōuertit̄ & reuertit̄. Cōcludim⁹ ergo q̄ de⁹ bn̄dict⁹ mise- ricordit̄ subuenit nr̄e fragilitati. Quisnā nō nisi ip̄ie de illo cōqueriť? O pec- cator neg ligēs. O pc̄tōr obduratissime disrūpe uincl̄a colligatiōis agnosce blā dientē tibi dn̄m q̄ nō tantū semel sed millies milliū & totiēs quotiēs postula- ueris indulgentiā tibi cōferet indefesse. Tertiū qd̄ in peccatis cōsideratur horrendū dr̄ diut̄na detentio q̄n̄ peccata diu retenta sunt ita ut de ill̄ pniaȝ q̄s differat usq̄ ad decrepitā senectutē extremūq̄ tp̄us uite. Et licet ꝑicl̄osum sit sic differre posito tn̄ q̄ aliq̄s excederet ānos mathusalē quos expēdit i iniuriā dei ꝓposuitq̄ in aīo nunq̄ bn̄ facere. cū aia tn̄ a corꝑe egredit̄ uere ingemiscit & dolet tāta ē dei mia q̄ ei liberalissime ꝑcit. Hinc Hiero⁹ ad paulā de dormi- tiōe blesille. Secura esto o mi Blesilla. Cōfidim⁹ ꝓbātes uera esse que dicim⁹ nunq̄ est sera cōuersio Vox h̄ ꝓmū i latrone dedicata ē. Amen dico tibi hodie mecū eris in ꝑadiso. Et Idem ad damasū papā & po. de pe. di. iii. c. Importuna Christus de cruce in ꝑadisū latronē tulit & ne q̄s aliq̄n̄ serā cōuersiōem puta- ret fecit hōicidii penā martyriū. Et Iuli⁹ papa xxvi. q. vi. c. Si p̄sbit̄. Vera eni cōfessio in ultio tp̄re pōt esse q̄a dn̄s nō solū tp̄ris sed etiā cordis inspector ē.

Sicut latro uni⁹ momenti pnia meruit esse in padiso i hora ultia cōfessiōis. Et Celestin⁹ ppa i.c. Cognouim⁹ eadē cā.u.q.ait. Perdidisset latro i cruce pmiū ad xpi dexterā pēdens si illū hore uni⁹ pnia nō iuuisset. Cū esset i pena penitu-tuit & p unius cōfessiōe sermōis hitaclm padisi eo pmittente pmeruit. Vera ergo ad deū conuersio in ultis positoꝝ mēte poti⁹ ē estimāda q̄ tpre pphā hoc talr asserēte. Cū cōuersus igemueris tunc saluus eris. Et ad idē facit illud dictū Cipani in epla.ii.ad demetrianū. In isto mūdo manēti pnia ulla sera est. Patet ad indulgentiā dei adit⁹ & querētib⁹ atq intelligentib⁹ ueritatē facilis est accessus. O amplissima mia dei. O largissima caritas summi creatoris que tanta est ut si dareē hō uiator secū ferēs peccata oia que diaboli cōmiserūt & oēs homines q in iuditio dānabunē imo quot sunt in celo stelle & in mari aque gutte in nemore frōdes & i pratis lilia & de illis pniam faceret ac hūili mente deum exoraret pro uenia semper audireē benigne.

Q deus remittit penitētib⁹ propē miam suam peccata sine dilatione & de iustificatione impii ac eius conditionibus. Caplm.iii

Ertiū misteriū cōtēplādū circa miam dei dicitur accelerationis. Nō.n.differt de⁹ remittere peccata penitentib⁹ non tpūs aliqd interponiē. Videtur q̄si sitire salutē pctōꝝ qb⁹ q̄ pmū fuerit contriti ul cōpuncti statim eis pcit illosq iustificat. De ipa uero pctōris & impii iustificatione solet a doctoribus dubitari maxie circa tria. Prio circa tpris circūstantiā. Scdo circa opis excellentiā. Tertio circa mirach relucentiā. Prio solet dubitari circa tpris circūstantiā. Vtꝝ.s.impi⁹ iustificeē in instanti. Et ad hoc intelligendū notāda sunt tria. Primū notandū scdm Tho.i.ii.q.c xiii. Q iustificatio ē qdā motus quo aia moueē a deo a statu culpe in statū iustitie. Iustitia aūt dr tripli Vno mō pro ut importat rectitudinē ordiantē actum hōis in cōpatione ad aliū singlarē hoiem Et sic ē iustitia pticularis & uirt⁹ cardialis Scdo mō dr p ut iportat rectitudinē ordinātē actū hōis i cōpatiōe ad bonum cōe multitudis. Et sic dr iustitia legalis Tertio mō dr iustitia scdm q iportat rectitudinē ordinantē actū hois in cōpatiōe ad bonū pprīū cū hō subiciē deo & uires iferiores subdunē aie rōni. Et hāc iustitiā phs.v.ethi.applat methaphoricā. Ab hac igiē iustitia tertio mō sūpta sumiē iustificatio passiue accepta.s.pro fieri iustū nō p facere iustū. Et hoc etiā non p modū simplicis generatiōis qa sic posset cōpetere ei q nō esset in peccato dū iustitiā acciperet a deo sicut adam in pncipio accepit iustitiā originalē cū ad huc nō hrēt peccatū. Sed sumiē p ut hui⁹ iustificatio i hoie icludit rōnē motus de cōtrario in cōtrariū.s.iustitia ad iniustitiā. Scdm notādū q ad iustificatiōem impii cōcurrūt q̄tuor p ordinē. Primū ē grē ifusio. Scdm mot⁹ liberi

arbitrii p fidē formatā in deū. Tertiū mot9 liberi arbitrii in detestationē peccati. Quartū ē remissio culpe. Tertiū notādū ₧ Ric. in. iiii. di. xvii. Q. iustificatio impii q̄ntū ad ea que sunt de ei9 essentia. s. q̄ntū ad pctōꝝ remissionē & grē infusiōe₃ fit in īstanti qa ₧ glo. Actuū. ii. c. sup illo uerbo Factus ē repēte de celo sonus tanq̄ advenientis ſpūs uehementis. Nescit tarda molimina ſpūs sancti grā. Scd̄o cōtigit dubitare de iustificatiōe impii circa opis excellētiā Vtꝝ sit maximū op9 dei. Et uidef q̄ sic. Nā in psal. dr̄. Miseratiōes ei9 sup oia opa ei9. Et eccl̄ia cātat. De9 q oipotentiā tuā pcēdo maxie & miserando manifestas. Et Aug. exponēs illud Ioh. xiiii. Maiora hoꝝ faciet ait. Maius ē ut ex impio iust9 fiat q̄ creare celū & terrā. Sed in cōtrariū arguere possum9. Prio qa p iustificatiōe₃ ipii cōsequif aliqs grā₃ uie sed p glificatiōe₃ conseqf aliqs grām prie que maior ē ergo glificatio angloꝝ uł hoim ē mai9 op9 q̄ impii iustificatio. Scd̄o argum9 quouiā iustificatio impii ordinaf ad bonum pticlare uni9 hōis. Sed bonū uniuersale. s. uniuersi ē mai9 q̄ bonū uni9 hōis ut p₃ i pmo ethi. ergo mai9 op9 ē creatio celi & terre q̄ iustificatio impii. Rn̄det Tho. i. ii. ubi s̄ Q. op9 aliqd̄ pōt dici magnū dupł̄r. Vno mō ex pte mōi agēdi. Et sic maximū est op9 creatiōis in quo ex nihilo fit aliqd. Alio mō pōt dici magnū aliqd ꝑpt̄ eius magnitudiem qd̄ fit. Et ₧ hoc mai9 opus ē iustificatio ipii que terminaf ad bonū eťnū diuine pticipatiōis q̄ creatio celi & terre que terminaf ad bonū natē mutabilis. Vn̄ Aug. cū dixisset. Q. mai9 ē ut ex ipio fiat iustus ₢. subiūxit. Celū. n. & terra trāsibit ꝑdestiatoꝝ aūt sal9 & iustificatio ꝑmaēbit Ad pmū autē argumētū qd̄ inferf. Q. glificatio angloꝝ & hoim est maius opus q̄ impii iustificatio dicendū. Q. aliqd magnū dr̄ dupł̄r. Vno mō ₧ q̄ntitatē absolutam Et hoc mō donū glīe ē mai9 q̄ donū grē iustificātis impiū Et ₧m hoc glificatio iustoꝝ ē mai9 opus q̄ iustificatio impii. Alio mō dr̄ aliqd magnū q̄ntitate ꝑportiōis sicut dr̄ mons puus & miliū magnū. Et hoc mō donum grē iustificātis impiū ē maius q̄ donū glīe btificātis iustū qa plus excedit donū grē dignitatē impii q erat digu9 pena q̄ donū glīe dignitatē iusti q ex hoc ipo q̄ ē iustificatus ē dign9 glīa. Et iō Aug. ubi s̄ dicit indicet q pōt. Vtꝝ maius sit iustos angelos creare q̄ impios iustificare. Certe si eq̄lis ē utraq̄ possibile hoc maioris est mie. Ad scd̄m dicendū q̄ bonū uniuersi ē mai9 q̄ bonū ptīclare uni9 si accipiaf utrūq̄ i eodē genere. Sed bonū grē uni9 est mai9 q̄ bonū natē totius uniuersi Tertio cōtingit dubitare de iustificatiōe pctōris. Vtꝝ sit miraculosa. Et dn̄t Ric & Tho. Q. iustificatio ipii & si fiat per potētiā supnāalis agentis tn̄ miraclosa nō est loquēdo ꝑprie de miraclō eo q̄ natalr aia ē grē capax. Eo enī ipo q̄ facta ē ad imaginē dei capax dei ē p grām ut Aug. dicit. xiiii. de tri.

Si uero de⁹ q̄nq̄ tā uehemēt̄ aīam moueret ut statī q̄ndā ꝑfectiōeȝ iustitie as
sequeret̄ sicut fuit ī cōuersiōe pauli adhibita etiā exteri⁹ admirabili uisiōe & ꝑ
stratiōe aliisq̄ circūstātiis miracl̄osis tūc talis iustificatio miraculosa diceretur.
Ideo cōuersio pauli tāq̄ miracl̄osa in ecc̄lia cōmēorat̄ celebrit̄. Quare uero de⁹
non cōcurrat sp̄ ad iustificādos impios cū talib⁹ signis non ītēst nr̄a diiudicare.
Nobis satis esse dȝ qa p⁹ facinora & delicta postq̄ ī ueterata mala q̄ncūq̄ uo-
luerim⁹ grāȝ ei⁹ & charitatē nobis cōciliare sp̄ ad uota illū inueniem⁹ patū nō
differre aīaȝ peccatricē sicā conpunctā uidere iustā facere. Redite ergo ꝑuari
catores ad cor & cognoscite miseriā aīaꝶ uestraꝶ. Videte ꝑicl̄a inferni que uo
bis iminēt. Cogitate clementiā mansuetudinē pietatē & miaȝ oīpotentis dei
& exuentes ueterem hominē reuertimini ad illum & agite penitentiam ut sic
obtineatis gratiam in presenti & in futuro eternam gloriam. Amen.

Feria q̄nta post dn̄icam ī septuagesima. De complacentia quā habet deus
quando peccatores reuertuntur ad pn̄iam. Sermo .v.

Ox dilecti pulsantꝭ. Aꝑi mihi soror mea sponsa. Iteꝶ ubi s̄. Excogi-
tat creator nr̄ d̄s sp̄ hoīes saluos facere n̄ solū iustos sȝ pc̄tōres si eoꝶ
malitia nō obsistat. Quos & si uocet cū mia ut dictū est in ꝑcedenti
sermone excitat adhuc ut ad pn̄iaȝ reuertāt̄ cū uoce cōplacentie. Oñdit eni sig-
nis manifestissimis sūmā hr̄e cōplacentiā de cōuersiōe pc̄tōꝶ. Nā nō solū pec-
cata ill̄ remittit sed ad huc copiosa bn̄ficia illis clementissime tribuit. Quāobrē
in p̄nti sermōe colligere uolo q̄ sint effect⁹ diuine cōplacētie q̄ sequunt̄ pn̄iaȝ
anime audientis uocē dilecti sponsi. Et notabo tres ꝑncipales effectus.

Primus dr̄ bonoꝶ restitutio.
Sc̄d's angeloꝶ letificatio.
Terti⁹ peccatoꝶ exaltatio.

Q deus restituit pc̄tōrib⁹ penitentib⁹ ꝑpt̄ cō-
placētiā quā h̄t de illorū cōuersione oīa bona
que fuerāt ꝑ peccatū mortificata. Ca.i.

Prim⁹ effectus q̄ sequit̄ ad cōuersionē pc̄tōris in quo relucet cōplacētia
dei dr̄ bonoꝶ restitutio. Sc̄dm eni doctrinā theologoꝶ Ric. de media
uilla dn̄i Bon. & alioꝶ di. xiiii. q̄rti li. Deus restituit penitēti opa ꝑ culpā mor-
tificata que antea uiua fuerāt. Ad qd̄ clari⁹ intelligēdū notāda sunt tria. Pri-
mū notandū q̄ oīa opa bona ī charitate facta adueniēte mortali culpa mortifi
cant̄ & deꝑdunt̄ sȝ illud Ezechiel̄. xviii. Si auerterit se iust⁹ a iustitia sua & fe-
cerit iniq̄tatē sȝ oēs abhoīatiōes q̄s opari solet impi⁹. Nūq̄d uiuet? Oēs iusti-
tie eius q̄s fecerat nō recordabunt̄. Sc̄dm notandū q̄ cū dr̄ in scriptis deū non
recordari ut in ꝑfata auctoritate aut nescire ut Math. xxv. Nescio uos. sic ē in
telligendū q̄ non recordet̄ aut nesciat illos quos n̄ apꝓbat ut remuneratione

dignos. Nam ut ioquit dñs Bon. in. i. di. xxxviiii. Duplex ē scia in deo. Vna que dicit simplicis noticie qua cognoscit oia bona & mala in quā nlla cadit ignorātia. Alia uocat scia approbationis ut dicat scire aliqd qñ illud approbat & nescire cū reprobat. Sic etiā nō recordari dī nō q obliuio cadat in eo sed qa non recordat maloꝝ que qs fecit & de ilꝰ penitiuit ut ea puniat oec recordat bonoꝝ que quis fecit & p peccatū ab illis cecidit ut ea remuneret. Tertiū notandū q si qs ante peccatū ppē bona p eū i charitate facta meruisset esse de scdo aut de tertio uel de altio ordie angloꝝ & pꝰea peccato adoeniēte tale meritū pdidisset & talꝰ ad pniaꝫ rediret reuiniscūt ei bona pterita que fuerāt mortificata eo q in tali statu meriti ē io quo erat añq caderet otputa si erat in merito pueoiendi ad scdm ordinē btoꝝ ad pniaꝫ ueniēs i tali merito se recipet. Et sic de omnibus gradibus btitudis. Q expresse saluator nr̄ inooit in pabola de filio pdigo Luc. xv. Quē cū uidisset pr̄ seminudū uestes laceratas hn̄tem & discalciatū idest ppē suā culpā puatū merito pcedēti dixit ad seruos suos. Cito proferte stolā pmā & indoite illū & date ānulū i manu eius & calciamēta in pedes eius p que oia pcedēs meritū depditū p peccatū booitate dei penitētibꝰ restitutū oerissime intelligit. Sed cōtra hoc nōnlli arguūt p quoddā Vgonis dictū. Nemo ioqt io spe correctiōis peccare dꝫ qa qd semel amittit ipm amplius nō recuperat. Ad hoc rñdet Bon ubi s. Q dictū Vgonis intelligit de illo ope bono qd hō potuisset facere ul fecisset illo tpe quo peccauit qd qdē non recupabit qa si alio tpe uelit facere qd omisit pdit opus qd deberet facere p illo tpe. Et si adhuc instet p illud qd Hieroꝰ ait in. c. Quicūq. di. l. Reuerti in pstinum gradū difficile ē. Possumꝰ rñdere qd hieroꝰ loquit ibi de gradu tpalꝰ dignitatis aot spiritoal & ecclesiastice sicut patet in uerbis eius & i plerisq capitulis precedentibus & conseqoentibus. Nos antem loqmur de statu eterne salutis & merito triumphantis ecclesie.

Q deus facit angelos letari in conuersione peccatoꝝ & de aogmento gaudii in aogelis beatis. Capl̄m. ii.

Ecundus effectꝰ q cōseqnit cōuersiōem peccatricis aīe io quo relucet cōplacētia dei dī āgloꝝ letificatio. Facit otiq deꝰ anglos oēs iubilare & exultare cū pctōr cōuertit ad pniaꝫ. Vñ luc. xv. dī uerbo xpi. Gaudiū ē aogelis dei sup uno pctōre pniaꝫ agente. Ad qd intelligendū notandū ſꝫ Bon. di. xxi. ii. li. Q gaudiū angloꝝ crescere pōt intelligi dupl'r. Aut extēsiue Aut intensiue. Extensiue dī crescere qñ quis de plibus gaudet. Intensiue uero qñ affectus eius de aliquo copiosius gaudet. Si ergo loqmur de cremento gaudii ſꝫ pmū modū sic ueꝝ est & doctores cōit sentiunt q ipis btis anglis accrescit

gaudiū ex salute pctōꝝ qa de plib⁹ gaudēt ſꝫ ꝙ plres saluantur. Si aūt loquimur de cremēto gaudij q̄tū ad intēsiōeꝫ sic ē distinguendū. Nā gaudiū duplex est Quoddā est gaudiū in quo consistit p̄miū substātiale & illd̾ ē gaudiū de bono increato qd̾ angl̾s h̾t de celo & est i deo. Est iteꝝ gaudiū quoddā accedētale & illd̾ ē gaudiū qd̾ āgl̾s h̾t de bono creato siue pprio siue alieno. De h⁹ uero gaudij augmēto triplex fuit opinio. Pria eoꝝ qui dixerūt. Q̄ i angl̾is btis accrescit utrūq; gaudiū intēsiue qa nōdū sūt pfecte bti q̄uis sint cōfirmati i gr̄a. Sed hec opio fl̾a ē quonā pfecta btitudo in uisiōe cōsistit diuine essentie. Et Mathei xviii dr̄. Angl̾i eoꝝ sp uidēt faciē pr̄is mei q in celis est. Scd̄a opinio fuit eoꝝ q dixerūt ꝙ neutꝝ gaudiū crescat in angl̾is intensiue ſꝫ solū extēsiue sicut charitas eoꝝ nō ē maior q̄ fuit ab initio q̄uis plres nūc diligāt q̄ tūc. Sed istud non uidet̾ pbabile qa si angelis accrescit materia gaudij accrescit & ipm gaudium. Tertia opio catholica & secura ē eoꝝ q tenēt ꝙ in angl̾is nl̾lo mō accrescit gaudiū in quo cōsistit p̄miū essentiale qa q̄ntū ad illud pfecte sunt bti. Sꝫ gaudiū in quo cōsistit p̄miū accn̄tale accrescere pōt nō solū extēsiue neꝝ etiā intensiue & rōe boni pprii & rōe boni cōiuncti qa mistrando aliis bona opa faciūt in qbus p̄miū accidētale merent̾ & qa etiā cōciues suos ad btitudinē pducūt sup qbus cōgratulant̾. O q̄ uigilant̾ itaq; atq; sollicite debēt curare pctōres miseri de suis pctis pniaꝫ facere quos expectāt oēs anglici chori quos inuitant angl̾i ad padisi delitias. Venite inqūt o pctōres fetidi. Venite ad possidendā ciuitatē oīm bonoꝝ ubertate refertissimā Venite p sanctā pniaꝫ ad cenā magni dei Quid querit̾ male opādo cū tēbraꝝ pncipe? Quid de cōmerito dmonū? Quale p̄miū de pctis & mal̾ cōmissis spectare potestis? Stipēdia igr̄ apl̾s pcti mors ē. Ro. vi. Nr̄a sit nobis gr̄a societas ut sil̾ cōiunam⁹ in felicissimo regno dei. O pctōres duri. O pctōres obstiati Vos expectam⁹ ut agat̾ pniaꝫ que tātū placꝫ deo nr̄o ut & nos uelit etiā in ur̄a cōuersiōe letissimos fieri atq; iocūdos.

Q̄ deus etiam in ecclesia militanti exaltat & sublimat ad dignitates spirituales peccatores si reuertant̾ ad penitentiam. Cap̄m. iii

Ertius effect⁹ q cōsequit̾ cōuersiōeꝫ pctōris dr̄ pctōꝝ exaltatio. Voluit qdē de⁹ oñdere q̄ gratū sibi ē cū pctōres ad pniaꝫ cōuertunt̾ eos miꝝ in modū sublimādo & exaltādo in utraq; eccl̾ia militāti. s. & triūphāti. Et licet ſꝫ rigorē disciplie qñq; factū ut ab eccl̾iasticis dignitatib⁹ ppt̾ crimia nōnull̾i caderent ad q̄s etiā p⁹ pactā pniaꝫ nō liceret redire ut scribit̾. l. di. c. Vt cōstitueret̾ & . c. Si lapsis. & . c. Qui sel̾. & . c. Presbiteꝝ. & . c. Miror. & . c. Clericū. & . c. Cl̾ici. & . c. Si eps. Veꝝtñ hoc nō dr̄ ex despatiōe indulgētie. Quinimo inuēti sunt q̄ plres q p⁹ lapsum per pniaꝫ restituti sunt ad spūales ordies & eccl̾iasticas

dignitates. Fuit ꝓceps apl'oꝝ petr⁹ restitut⁹ ꝑ pniā ad aplatū & ꝓcipatum
apl'oꝝ nō obstāte ꝑcedente peccato sicut scribit̄. l. di. c. Ponderet .&.c. Cōsi-
derādū .&.c. Fidel'r. In.c. uero Si p⁹ ordīatiōeȝ. §. Si cōtra alia pc̄tōꝝ pnitentiā
inducunt̄ exempla Dicit̄ enī ibi sic Maria soror aaron p⁹q̄ lep̄ ꝑcussa est qa in
moyseo murmurauerat acta pnīa peccato mundata ē & ꝓstinā grāȝ ꝓphandi
recepit. Aaron p⁹ cōflatū uitulū ī sūmū sacerdotē cōsecrat⁹ est. Dauid p⁹ adul
teriū hoīcidiū ꝓphie spūȝ recepit & ī ꝓpo gradu permāsit. Achab quoq; post
mortem naboth uiri sāctissimi ꝑ pnīaȝ hūiliat⁹ in regia sede remāsit. Et ut ꝑte
ream⁹ m'lta exēpla ueteris testamēti. Petr⁹ negauit xp̄ȝ & p⁹ea ꝓnceps apl'oꝝ
fact⁹ est. Paulus stephanū lapidauit & tn̄ a deo ī apl'm ē elect⁹. M'lti quoq; ab
heresi ad unitatē fidei catholice reuertētes in suis ordinibus sunt recepti Alii
uero ad ep̄alē etiā gradū suot ꝓmoti ut pote Aug⁹ & alii plimi. hec ibi Veꝝtn̄
ioꝝ oēs pc̄tōres ꝑ pniāȝ restitutos ad ꝑcedentes grad⁹ siue ad alios aliquos de
nouo eis collatos efficatiorē nobis fiduciā & animū ꝓstāt tres illi nequissimi ui
ri. Paolus supbissim⁹. Dauid loxuriosissim⁹. Mathus uero cupidissim⁹ & auar⁹.
Hoꝝ tn̄ uoces magis q̄ alioꝝ uoluit spūs sanctus in eccl'ia resonare. Licet enim
scripsit euāgelia Iohēs Lucas & Marc⁹ tn̄ frequētius legit̄ euangeliū ſȝ math.
Et licet inueniant̄ psal. alioꝝ multoꝝ nō solū illi quos dauid cecinit tn̄ eccl'ia il
los dauid sepi⁹ decātat Licet etiā Petr⁹ Iacob⁹ & Iohēs ac Iudas thadeus suas
ep'las canōicas scripserit tn̄ ep'le pauli magis in diuinis officiis hn̄t̄ i osu. Quod
ideo factū esse credēdū est ut oēs ꝑticipāt q̄ cara deo sit conuersio pc̄tōꝝ quos
tam sublimit̄ ꝑ poīam i eccl'ia sua dignat⁹ ē exaltare. Quāta aūt erit taliū ī reg
no celoꝝ gl'ia a redēptore mundi dictū ē Mathi. xxi Meretrices iogt & publi-
cani ꝑcedēt i regoo celoꝝ. Et hoc exēplo m'atū ē in Tharsi meretrice pulcher
ria & formosa que p⁹q̄ multoꝝ aīas illaqueauerat dedissetq; m'ltis occasiōeȝ se
ipsos int̄ficiendi accedēte ad eā Panutio sc̄tissimo uiro cōtritiōeȝ & cōpunctio
nē suoꝝ sceleꝝ hūit adustisq; oīb⁹ uanitatib⁹ in platea publica ut daret exēplū
his cū qbus peccauerat io cellula quadā ꝑuula se īclusit ī q̄ ꝑ fenestrā paululū
paois & aque qbus sustētaret̄ die q̄libet accipiebat Cū ergo trib⁹ ānis fuisset
inclusa ꝑfectus panuti⁹ ad abbatē Anthoniū cui multa reuelabant̄ a deo ut ab
eo inqreret si de⁹ ei sua peccata remisisset. Narrata cā sanct⁹ Anthoni⁹ cōuoca
tis discipulis ꝑcepit ut illa nocte orarēt statimq; abbas Paulus maior discipolus
Aothonii uidit ī celis lectū speciosis ac ꝑciosis uestib⁹ ornatū quē tres uirgīes
sacre facie clara custodiebāt Cūq; paul⁹ drēt gloriā illā esse anthonii audiuit
uocē di. sibi Nō ē Anthonii sed tharsis meretricis. Qd' cū mane audiuisset pā
nutius cū gaudio discessit. Et cū illā eduxisset de cella. xv. dieb⁹ supuixit post

quos meretrix penitēs quevit in dño. Audiuimꝰ igiť ex tribus effectibꝰ enarratis ꝙ sūma ē in deo cōplacētia ut pc̄tōres reuertanť ad illū. Et tñ cū ipe hac uoce mellisflua incitet oēs nescio unde fiat nisi ex huāni cordis duritia ut non audiat O infelix aīa peccatrix. O seua imanis & crudelior oī belua desine iā male facere. Impone finē delictis tuis quere dñm deū tuū dū inueniri pōt ut accipias ab eo gratiā in presenti & in futuro perpetuam gloriam. Amen.

Feria sexta post dñicam i septuagesima De iflāmato & ardentissimo amore dei ipe clementissimus pater pc̄tōribꝰ quē exhibet & ostendit ut illos ad se trahat ac reuocet & inducat ad pniam. Sermo. vi.

More langueo. Habenť hec uerba in psona xp̄i dei & hōis salutē peccatoꝝ sicientis originaliť Cant. v. c. Si cogitarēt excecati pc̄tōres q̄nta dilectiōe cōplectiť illos piissimꝰ deꝰ pfecto oi studio & uigilantia deposita delictoꝝ sarcia ad diligentē se ppararēt. Neqꝫ eni ineuniri q̄spiā pōt non pr̄ nō mr̄ non frať nō soror non filia nō filiꝰ nō denicꝫ domesticus qlibet amicus siue ppinquus q tantū diligat eos q̄ntū amat ipe mitissimꝰ pr̄ celestis Qd̄ cōsiderās Ugo in li. de arra spōse sic alloqť aiaꝫ peccatricē. Spōsum hēs & nescis pulcherrimū oim & faciē eiꝰ non uidisti Ille te uidet qa nisi te uidisset n̄ te diligeret. Noluit adhuc se ipm tibi pñtare sꝫ munera misit arrā dedit pignꝰ amoris. hec ille. Est utiqꝫ aie legittimꝰ & imaculatꝰ sponsus deꝰ dei filiꝰ qui in cruce exaltatꝰ clat grādi & amorosa uoce dicitqꝫ aie ppť pc̄tā i peunti & ad inferna currēti illud Hier. iii. Tu aūt fornicata es cū amatoribꝰ mltis tñ reuertere ad me & ego suscipiā te. Quidnā dulciꝰ quid suauiꝰ quidue clementiꝰ pōt audiri. Ondit nēpe mltis diuersisqꝫ modis rex regū deꝰ nr̄ ꝙ hoieꝫ diligit eiusqꝫ salutē etiā pꝰ pc̄tā & nefanda facinora ardentissime sitit. Quapp̄ť ut euigilent somnolenti pc̄tōres & expgiscanť ad uocē beniuolentie sūmi dei in p̄senti sermone de amore quē deꝰ pc̄tōribꝰ exhibet nōnlla erūt uidenda ut uerificeť i corde oim qd̄ dictū est in thematē in psona illiꝰ qa .s. amore langueo In qbus uerbis de amore illo tria mistena pncipaliť pponimus declaranda.

Primū de ipius ueritate. Qualiť deus ex amore malis & peccatoribus copiosissima beneficia sua largitur.
Scdm de eius uoluntate
Tertiū d'illiꝰ copiositate ue dilectio dei.

Et quid est amor sue dilectio dei. Caplm. i.

Rimū misteriū declarandū de amore quo deꝰ pc̄tōres diligit dr̄ ueritatis Nam posset nō imerito aliqs dubitare. An uerū sit ꝙ deus pc̄tōres diligat. Quoniā si diceret Q̄ sic. statī occurrerēt dicta scripe sacre qbus mīnuari uideť cōtrariū. Vn̄ i psona dei puer. viii. c. dr̄. Ego diligētes me diligo. Et Ioh xiiii. xp̄s dixit. Qui diligit me diligeť a prē meo & ego diligā eū. Sꝫ pc̄tōres n̄

diligūt deū. ergo non de⁹ diligit illos. Et eccl. xii sapiēs inqt Altissim⁹ odio hẽt pctōres. Et Iudith. v. c. scribit. Deus pctoꝝ odit iniqtatē. Et Augꝰ. xii. li. de ci. dei. c. iii. ita asserit. Dicunt in scriptis inimici dei oēs q eius aduersant impio nō natura sꝫ uiciis nihil ei nocere ualētes sed sibi. Inimici eoꝝ sunt ptāte nō resistēdi sed uolūtate ledendi. Et idē Augꝰ in li. de poīa refert qḋ etiā ponit de pe. di. iii. i. c. Sūt plures scio dnm inimicū oī criminoso Et dauid in psal. ad deū sic loqt Odisti oēs obseruātes uanitates. i. pctā Et sapie. xiiii. ca. sic dr̄. Sūt deo odio impi⁹ & ipietas ei⁹ Si itaqꝫ int dnm & pctōres ē inimicitia & odiū ergo deest amor quoniā simul ista stare n̄ pnt. Sꝫ cōtra ē dictū sapiētis. Sapie. ii. c. q deo dicit. Diligis oīa que sūt & nihil odisti eoꝝ que fecisti. Pro hu⁹ dubii declaratiōe notanda ē snīa dn̄i Bon. di. xxxii. tertii. li. que tal est. Q; de⁹ nō dr̄ creaturā diligere rōne affectiōis a oimi sed rōe cōicatiōis alicui⁹ boni. Ita q; dilectio dei dr̄ poti⁹ esse dilectio effect⁹ q̄ affect⁹. Cōicatio aūt boītatis diuine si attēdat q̄ntū ad effectū gr̄e nō se extendit ad pctōres. iō ppt hui⁹ boni subtractiōe3 dr̄ illos odire & sic intelligunt auctoritates supius allegate. Sed cōicatio alioꝝ bn̄ficioꝝ & bonis & malis eadē est ob qḋ & malos etiā diligit nō ut malos sꝫ sua ill bn̄ficia tribuens ut boni fiant. Sunt aūt int cetera tria beneficia pctōrib⁹ a deo collata. Primū creatiōis. Scdm gubernatiōis. Tertiū sociatiōis. Primum bn̄ficiū q; deus pctōrib⁹ cōfert ex dilectiōe & amore dr̄ creationis. Quisnā estimat q̄tū bonū ē esse in numero creaturaꝝ nō q̄rcūqꝫ sꝫ rōnabiliū ? Nullo qdē p̄cio emi posset unus ex oclis ul aliis mēbris n̄ris multomagis nec aliq̄ potentia anie Et qs est q dedit aīam cū potētiis & cor⁹ tā bonis q̄ mal oīs de⁹ ? Et cur dedit nisi ex mera caritate & ex mera liberalitate sua? Hoc ē qḋ lactā. i. ii. li. di. isti. ait De⁹ ueri patris officio funct⁹ ē Ipe cor⁹ effinxit ipe aīa3 q̄ spiram⁹ ifudit. Illi⁹ est totum quicqd sum⁹. Et Bernard⁹ in sermōib⁹. Paꝝ ne tibi uidet o hō Cogita qualē te fecit. Nēpe sꝫ cor⁹ egregiā creatura3 sꝫ aīam magis imagie creatoris insignē rōis pticipē btitudis eterne capacē. Porro ābo sibi coherere fēc artificio icōphēsibili & sapia inuestigabili. Nec hoc aūte pmeruit q an̄ nō fuit. Nec spes retributiōis fuit quoniā bonoꝝ oīoꝝ nō eget. hec ille. Sed q nō recte de deo sentiūt de ei⁹ bn̄ficiis ingratissimi conquerūt dn̄t eteni. Q; lꝫ magnū bonū sit esse qḋ p creatiōe3 pctōres acceperūt a deo tn̄ cū de⁹ p̄scierit eos futuros malos atqꝫ dānandos cur illos creauit. Quib⁹ sic rn̄det Augꝰ. ii. li. de ci. dei. c. xviii. Neqꝫ enim deus ullū nō dico anglorum sed nl hoim crearet quē malū futurū esse p̄scisset nisi parit nosceret qb⁹ eos bonoꝝ usibus cōmodaret atqꝫ ita ordinē sclōꝝ tāq̄ pulcherrimū carmē ex qbusdā q̄si antithetis honestaret. Antitheta. n. que appellant in ornamētis elocutiōis sunt decentissima que latine appllant apposita uel qḋ

expressius dr̃ cõtraposita. Non est ap̄ nos h9 uocabuli cõsuetudo cũ tñ eiusdẽ ornamẽtis elocutiõis etiã sermo latinus utaṫ imo ligue oĩm gentiũ his antithetis. Et paulus aplus in .ii. epl̃a ad cor. illũ locũ suauit' explicat ubi .d. Per arma iustitie a dextris & a sinistris p glãz & ignobilitatẽ p infamiã & bonã famam ut seductores & ueraces ut q ignoramur & cognoscimur q̃si morientes & ecce uiuim9 ut tẽptati & nõ mortificati ut tristes sp aũt gaudentes sicut egentes multos aũt locupletãtes tãq̃ nihil habentes & oĩa possidẽtes. Sicut .n. ista cõtraria cõtrariis opposita sermõis pulchritudiẽz reddũt ita q̃dã uõ uerboꝝ ꝫ rerũ eloquẽtia cõtrarioꝝ oppositiõe scl̃i pulchritudo cõponiṫ. hec Aug. Et si adhuc arguerent impii & maligni q ꝫ Aug. uerba uidereṫ q̃si necessariũ fore ut aliqui mali essent ut sic scl̃i pulchritudo pficereṫ. Ego dico q licet deus ꝫ Aug. in li. de libero arbitrio nouerit ex quocũq malo bonũ eligere tñ si nl̃s ñq̃ peccasset siue angl̃s siue hõ adhuc uniuersũ pfectũ esset nihilq qđ ad eius ornatũ spectaret siue decorem iueniret diminutũ. Neq ppterea culpãd9 est sapiẽtissim9 artifex de9 qui creauit illos qui dãnari debebãt quoniã ñ ppterea dãnanṫ qa sũt creati sed quoniã p9 creatiõem sua uoluntate facti sunt mali. Quinimo in hoc maxie relucet inmensa bonitas dei q tã grãde bñficiũ cõferre dignat9 ẽ etiã ill' quos p̄sciebat futuros ingratos & malos. Scd̃m bñficiũ qđ deus pc̃õribus confert ex dilectiõe & amore dr̃ gubernatiõis. Indiget equidẽ hõ auxilio oim creatãꝝ celi .s. & terre celestiũ inferiorꝝq corpoꝝ sine quibus uiuere mĩme posset Oĩa tñ ista dei sunt de quo in psal. dr̃. Dñi est terra & plenitudo ei9 or. t'. & .n. q h. in eo nihilomin9 ex clementia largiſſima & affluentissima sua libere donat fructũ horũ oim etiã impiis & malis. Inde Ugo in li. de arra spõse ait. Respice uniuersum mũdũ istũ & considera si aliqd i eo sit qđ tibi ñ seruiat Oĩs natã ad hũc finẽ dirigit cursũ suũ ut obsequiis tuis famuleṫ & utilitati deseruiat tuisq oblectamẽtis pit' & necessitatib9 ꝫ affluentiã indeficientẽ occurrat. Hoc celũ hoc terra hoc mare hoc aer cũ his que sunt in eis uniuersis explere non cessant hec ille. Et xp̄s in euãgelio Math. v. ait. Pluit sup iustos & iniustos & solẽ suũ oriri facit sup bonos & malos. Tertiũ bñficiũ qđ de9 erogat & largiṫ ex dilectiõe & amore ip̄is pc̃õrib9 dr̃ sociatiõs. Magnũ qppe donũ est ut unusq̄sq heat sociũ angl̃m. Hinc magr̃ sent'. di. ii. scd̃i li. allegat Hiero. sup math. ꝫ sic .d. Magna dignitas aiaꝝ ut unaqueq ab ortu natiuitatis sue i sui pfectũ & custodiã heat angl̃m specialit' delegatũ. Ex q̃ auctoritate ꝫ doct. theo. colliguntur tria catholica documenta. Primũ documentũ ꝫ Alexandꝝ de ales in .ii. uolũie sũme & Archi. canostica sup .c. Firmissime. de. cõse di. iiii. Q duplex ẽ hõis natiuitas .s. i utero & ex utero. Pria ẽ qñ aia creaṫ sil' & infundiṫ corpi. Scd̃a uero

q̃n exit de uẽtre matris Angl's aũt deputat' hoi a p̃ma natiuitate.s.i utero Rõ aũt q̃re nõ debeat an̄ infusiões aie angl's deputari ad custodiã corp's s3 Bon. in.ii.di.xi.i declaratiõe littere ẽ q̃a illa custodia p̃ncipalit' respicit sp̃ritũ q̃ cor? Et ideo nõ debet specialit' angelũ ad suã custodiã habere an̄q̃ spiritus infũdat' Non debet etiã differre ultra aie ifusiões q̃a ex tũc defendere põt & adiuuare Vt̃q aũt q̃diu puul? caret rõnis usu aliq̃uẽ ocultũ effectũ h̃eat custodia angeli q̃ntũ ad habitatiõnẽ & directiõnẽ in bonũ assignare ẽ difficile.sed negare nõ ẽ tutũ.Scdm documẽtũ est.q̃ angl's btũs p̃p̃t custodiã hõis nõ est hoie inferior uiatore neq̃ idignior cũ id fiat ex dulcedine sũmi dei.Tertiũ documẽtũ ẽ q̃n ãgelus nõ deserit obstinatũ in p̃ctis usq̃ ad mortẽ .Rõ est scdm Bõn.q̃a p̃nior est bon? angel's ad iuuãdũ q̃ mal? ad p̃dẽdũ.Si ergo malus angl's nõ derelinq̃t usq̃ ad mortẽ hõiem etiã q̃ntũcũq̃ sanctũ nec bon? hoiem q̃ntũcũq̃ sceleratũ dimittit usq̃ in finẽ.Sed cõtra hoc istãt nõnlli quoniã glo.sup illud Hiere.li. Curauim? babilonẽ & non est curata derelinquam? eã.ait.Medici sunt angeli quos a nobis repellim? dũ eoꝝ cõsilio non acq̃escim?.Item Dama.d.Q. ãtixp̃s carebit ãglico p̃sidio. Ex q̃bus colligi posse uidet'. Q. angl's q̃nq̃ subtrahit ab hoie p̃p̃t peccata custodie beneficiũ . Rñdet ad hoc dñs Bon.q̃ cõit' tenet' a doctorib? sacre scripte.Q. angel? nõ oio deserat obstiatos q̃diu sunt uiatores. nec t̃n ideo diligent' custodit bonos aut mediocrit' malos.Ideo coit' dr.Q. quo dã mõ deserit & quodã mõ sp custodit. Explicatio aũt huius põt diuersimode fieri.Nã aliq̃uẽ custodiri ab angelo põt dupl'r intelligi. Vel s3 habitũ. Vel s3 actũ. Voluerũt ergo aliq̃ dr̃e.Q. angl's obstiatũ s3 actũ custodiendi relinq̃t p eo q̃ ipse custodiẽti ãgelo nõ obedit imo cõtra mõita mẽtẽ obfirmauit Quãtũ uero ad habitũ nõ deserit q̃a sp p̃mpt? ẽ ei subuenire si quo mõ ip̃m ad uiã ue ritatis uideat inclinari.Sed hic modus dicendi nõ sufficit q̃a null's ẽ adeo mal? & puersus q̃n angl's bon? possit ei aliq̃d' bñficiũ custodiẽdo largiri. Ergo si sp est ei p̃mpt? facere bonũ uidet' q̃ nũq̃ subtrahat oẽs actũ. Et iõ est scd's mod? dicendi.s.Q. duplex ẽ custodie angelice act?. Vnus respectu corpis. Alter re spectu sp̃us. Vnus cõsistit in repulsiõe hostis ne opprimat corpa. Alt' arcẽdo ipsum ne p̃uertat aĩas. Primi act? efficacia est i anglo. Scdi uero nõ solũ ẽ in angelo s3 etiã in nobis. Quantũ ad p̃mũ actũ bon? angl's hoiem usq̃ mortem nõ derelinq̃t q̃a nõ patit' ip̃m a demone opprimi uel occidi nisi q̃n alit' exigit fieri s̃nia diuini iudicii.Quantũ uero ad s3 actũ q̃a illi? efficacia nõ tantũ est in ãgelo sed etiã i nobis subtrahit custodie bñficiũ ab his circa quos uidet se frustra exerceri utpote ab excecatis & obstiatis q̃ nec recipiũt instructiões nec ex hortatiões. Sed cũ custodia magis respiciat aĩam q̃ corp? ad huc nõ uidet' oio

probabile q̄ angelus oēm actū custodie subtrahat respectu aīe. Et ideo adhuc
est tertiꝰ modꝰ dicēdi ꝓbabilior istis .s. q̄ effectꝰ angelice custodie ē respectu
boni & respectu mali. Respectu boni cōseruādi uł acqrendi uel augendi. Re-
spectu uero mali discernēdi uel euitādi uł diminuēdi. Bonꝰ ergo angelꝰ obsti-
natos nō deserit q̄ntū ad actū custodie q̄ respicit malū q̄a sp retrahit hoīes ne
labant in peius. Quantū uero ad actū q̄ respicit bonū obstiatos deserit & anti-
xp̄m nō custodiet. hec Bon. Cōsidera nūc aīa peccatrix q̄nta fecit tibi deus
& cū admiratiōe dic ei illud Iob. vii. Quid ē hō q̄a magnificas eū aut filius hoīs
q̄a reputas eū & q̄re appois erga eū cor tuū? Cur o magne deꝰ creare uoluisti
hoīem paulominꝰ ab angłis minoratū q̄buslibꝫ aliis a te creatis cōditisq̄ natis
excellentiorē imagīe tua decoratū ꝑdotatūq̄ insignibꝰ potentiis aīe rōnał quē
ꝑsciebas tibi futurū rebellē atq̄ cōtrariū? Cur tot bn̄ficia īnumera creaturaꝝ
tuaꝝ ꝑstas his q̄ te fugiūt q̄ te respiciūt q̄ te cōtemnūt? Grandis ꝑfecto nu-
merꝰ ē eoꝝ q̄ te dereliquerīt uenā aquaꝝ uiuentū. Dereliquerunt inquā te &
auerterunt se a te q̄ es uia recta oēs infideles idolatre iudei heretici scismatici
& xp̄iani diabolicis opibꝰ seruiētes excōicati sacrilegi ꝓditores sediciosi iracū-
di odiosi crudeles detractores murmuratores bilīgues falsarii cursores periuri
deceptores mendaces cupidi raptores fures usurarii sortilegi malefici incāta-
tores elati supbi hypocrite ābitiosi arrogātes īanis glie cupidi glosi blasphemi
lusores fornicatores adulteri sodomite & aliis sceleribꝰ nefandissimis inuoluti
Et tū tu deꝰ meꝰ impasti terre ut sustineret illos ꝓduceretq̄ fructꝰ q̄bꝰ sustē-
tare se possent. Iussisti soli lune & stellis ut suos motꝰ exercerēt ad illoꝝ utili-
tatem mādastiq̄ oibus que in celis terrisq̄ repiunt ut se cōicent ꝑuoiatis ini-
micis tuis. Cur insup & anglos cū talibꝰ cōmunere etiam usq̄ ad mortē ad alioꝝ
custodiā disposuisti? Cur ita blādiris tu deꝰ iustꝰ & rectꝰ pc̄ōribꝰ & iniquis?
O pectora dura. O ferreas mentes. O saxea & adamātina corda eoꝝ q̄ intelli-
gere nolūt q̄ ardēs sit amor dei etiā ad pc̄ōres q̄bus ut tactū ē bn̄ficia sua gra-
tiosissime imptit ut sic occōnē h̄eant cōfident ad illum redire.

Qualr deus quantū de se est uellet omnes peccatores esse saluos & quare si
sic uult non omnes saluantur. Capłm. ii.

Ecundū misteriū declāndū de amore quo deꝰ pc̄ōres diligit dr̄ de eius
uolūtate. Vellet eni deꝰ ex caritate sua oēs hoīes nō solū bonos sꝫ etiā
malos saluos fieri ſꝫ illud apłi .i. thi. ii. Oēs hoīes uult saluos fieri & ad agnitio
nē uenire. Veꝝtn̄ ex hoc apłi dicto ꝑplexa poterit esse dubiaq̄ mēs nō multū
recteq̄ intelligētiū. Nā si deus uult oēs hoīes saluos fieri. ergo oēs hoīes salua-
bunt. Quia ut inqt psal. Oia quecūq̄ uoluit fecit dn̄s in celo & ī terra in mari

& in omnib9 abissis. Sed non oēs hoīes saluabunt. Igit̄ n̄ uult de9 oēs hoīes saluos fieri. Soluit̄ hec difficultas p doct. sacros q apl̄i auctoritatē tripl̄r exponere solent. Prima expositio est Aug. quam inducit Magr̄ in textu di. xlvi. p̄. li. Qd̄ dictū apl̄i pōt intelligi ut in eo sit distributio acōmodata sicut cū dicim9 Omnis hō timet in mari s3 cōem modū loquēdi intelligēdū ē q est in mari. Silr̄ si dicat̄ mgr̄ iste docet oēs pueros hui9 ciuitatꝭ itelligit̄ qa docet eos q addiscūt Nullꝰ.n. docet̄ nisi p ip̄m. Sic ī pposito pōt eē sensus. Q deus uult saluos fieri omnes hoīes q saluant̄ qa nullꝰs saluat̄ nisi uelit deus. Scd̄a expō est Mgr̄i in textu q dicit. Q ibi ē distributio p generibus singlor & nō pro singl̄is generꝝ. Sicut cū dr̄. Omne aīal fuit ī archa noe qa de oīb9 generib9 aīaliū fuerūt ibi aliqua indiuidua. Et sic de9 de oī genere uult aliquos saluari. de grecis de latinis de iudeis de p̄latis de subditis & de alus. Tertia expō est s3 Io. dama. d. Q de9 uult oēs hoīes saluos fieri uolūtate añcedēte nō cōsequēte. Volūtas aūt añcedens s3 eundē reliquosq theo. ē qua qs uult aliqd absolute. Volūtas uero cōsequens ē qua qs uult aliqd cōsideratis circūstātiis. Volūtas ergo añcedēs in deo ē uolūtas respectu ei9 ppt̄ qd̄ de9 hoīez facit & est irrefragibil̄r bonorum. Volūtas cōsequēs est q̄ uult aliq̄ s3 p̄scientiā meritoꝝ non que sequit̄ merita Pria. s. añcedēs dr̄ a magr̄is uolūtas cōditionalis siue uolūtas q̄ deus uult q̄tū in se est. Scd̄a aūt. s. cōsequens dr̄ absoluta. Dr̄a aūt int̄ hāc uolūtatē & illā non est s̄m diuersitatē affectiōis siue modi uolēdi q sit ī deo sed s3 rōnez cōnutādi & ītelligendi put enī de9 dr̄ uelle oim salutē q̄tū in se ē & añcedēt̄ cōnotat̄ ī oīb9 hoībus ordinabilitas ad salutē. tū ex parte nat̄e date. tū ex pte gr̄e oblate. Dedit enī deus nat̄az s3 quā possent hoīes cognoscere illū & cognitū querere & quesitū inuenire ac inuēto inherere & p hoc salutē obtinere. Grām similit̄ obtulit dū filiū misit cuius meritū omniū saluti sufficit. Leges & mandata salutis tribuit & oñdit. Ipse etiā p̄sto est oībus inqrentib9 & inuocātibus eum. Velle ergo hoīem añcedent̄ saluare ē ordinatū ad salutē facere & saluari uolenti nō deesse. Vnde uelle añcedent̄ saluare non cōnotat salutē sed ordinabilitatē ad salutē. Velle aūt cōsequent̄ siue absolute saluare. est uelle dare salutē ei quē p̄scit ad salutē puentuꝝ p suū auxiliū & grām & connotat salutis euentū. Et sic nō est dr̄e q deus uelit oīes hoīes saluos fieri. Et hec tertia expō magis efficax ē ad clare intelligēda apl̄i uerba. Ex qb9 elicit̄ Q amorosus deus nec ī mīmo deest ad succurrēdū subueniendū fauendūq pc̄tōribus ut saluent̄. Qui si nō saluant̄ ip̄i soli sunt accusandi meritoq rep̄hendēdi q bibere noluerunt aquam fontis indeficientis amoris diuini.

Qualiter deus ostendit amorē suū peccatoribus illos supportādo uocando & offerendo filiū suū unigenitū ac sāguinem eius. Capitulum .iii.

Ertium misteriū cōtēplandum de amore quo deus pctōres diligit dr̄ de ipsius copiositate. Nā preter ea que dicta sunt in pmo & scdo misterio pcedentibus inuenio adhuc pcipue tria signa expmentia copiosissimū amplissimūq amorē diuinū erga pctōꝝ salutē. Primū dr̄ supportatio. Scdm uocatio Tertiū oblatio. Primū signū dr̄ supportatio. Supportat equidē deus & expectat patient̄ pctōres q pus commissa peccata iuste meritoq puniri possent. Omnis.n. q peccatū facit & mortalit̄ peccat meret̄ subito puari qbuslibꝫ bñficiis corpalibus tpalibus & spūalibus. Meret̄ adhuc descendere uiuens i infernū Et qd ē q deus hūc rigorē iustitie cōtra pctōres nō exercet quimo differt ultionem nō solū p dies sꝫ p menses & annos. O quot repiunt̄ in hac mortali uita q per.x.aut.xx.aut.xxx.aut plures ānos sp i peccatis dormierīt & tñ illos nō exterminauit deus. An forte putamus id factū esse qa sibi peccata nō displicēt uel qa iniustus illa punire negligat uel qa ignorās illa nō uidet aut ipotens factus illa uidicare nō ualet? Absit ut ista cogitemus de deo magno & imortali q optimus abhoiat̄ omne malū iustusq nllm relinqt ipunitū sapiens oia uidet oia noscit omnia pscrutat̄ cuius potentie nulla creatā rsistere sufficit. Cur ergo tādiu punire peccata dissimulat nisi qa languet amore? Hinc ē q Petrus.ii.epla.c.iii.ait Dñs patient̄ agit nolēs aliquos pire sꝫ oēs ad pniaꝫ reuerti. Et Salomō.sapie ii.c.dicit.Misereris oim dñe quoniā oia potes & dissimulas peccata hoim ppt̄ pniam. Scdm signū expmēs copiosissimū amorē diuinū dr̄ uocatio. Appet utiq qntū uelit deus pctōꝝ salutē qn nō solū illos nō punit & suffert uerū etiā multiplr inuitat & uocat. Quidnā sunt tot dei bñficia pctōribus collata de qbus paulo añ memoriā fecimus nisi uoces blande ipos pctōres allicientes? Quid sūt scripte sacre? Quid sanctoꝝ exempla? Quid doctoꝝ tā diffusa dicta Quid pmissiōes? Quid cōmiatiōes? Quid pcepta legis? Quid eccle sacramēta? Quid deniq uiue uoces tot pdicatoꝝ & hoim? Omnia siquidē ista clamor qdā sunt ad peccatoꝝ aures fortit̄ sonās. Et tandē ab alto crucis audit̄ uox illa nō puipendenda pendētis in ea crucifixi Iesu. Sitio. Sitio. Sitio. Sitiebat enī ut Bernardus & Augus. exponunt nr̄aꝫ salutē. Vñ & Bern.ait. Ascendit in altū crucis ut ab omnibus uideret̄ uoce magna clamit ut ab oibus audiret̄. clamori lacrias addidit ut bō ei cōpateret̄. Qui ad eius clamorē nō excitat̄ ad uocē nō cōpūgit̄ granior est terra durior petra & fetidior sepulchro. Tertiū signū in quo relucet erga nos amor diuinus dr̄ oblatio. Pro salute nāq pctōꝝ obtulit deus pr̄ unigenitum filiū suū illūq misit i mūdū. Vñ Io.iii. Sic deus di.mū.ut.fi.s.uni.da.ut o.q c.in

illum non peat sed heat uitam eternā. Ipse uero dei filius incarnatus seipm ob tulit in ligno crucis holocaustū & hostiā sanguinē ppriū fundēs in remissiōe peccatorū q tante fuit efficatie ut sufficere posset ad salutē infinitorū hoium si tot darent. Vñ Apo. i. dr̄ Dilexit nos & lauit nos a peccatis nr̄is in sanguine suo. Sāguinē itaq illū passim & indistincte affert nibus pctōrib9. Offert inq de capite suo spinis pungētib9 coronato. de facie sua decora alaphis dure pcussa. de manibus & pedibus clauis in cruce cōfixis. de toto corpe ad colūnā crudelr flagellato & de latere suo lancea aptō & uulnerato. Propt̄ que oia deuot9 Bern. sermone. xxii. sup cant. ait. Ad cumulū pietatis tradidit i morte aīam suā & de proprio latere ptulit p̄ciū nr̄e satisfactiōis. Vñ ad se uersiclm illū traxit. Apd̄ dñm mia & copiosa apud eū redēptio. O amor uere incōpabilis. O amor incogitabilis. Stat in cruce dei fili9 & pctōrib9 dicit. Si saluari cupitis si salutē queritis. Et ego p uobis ut saluemi p̄ci meo sanguinē innocētē q̄ uitā uffero. Sed tanta ē hūani cordis duricia ut paucissimi inueniant̄ q uelint sua peccata corrigere deoq sūmo bono firmit̄ inherere. Qui aūt redire nō neglexerint saluabūtur p miaz & clementiā illi9 q est bndict9 in scl'a sclo2. Amen.

Sabbato dñice sexagesime De dilatione penitentie & quare multi tardant seu differunt ad penitentiam redire audientes deum benignum sic misericorditer ipsos uocantem. Sermo. vii.

Vm tempus habemus opemur bonū. Doctoris gentiū uerba sūt ista origialr gal. vi. c. Cū audiūt pctōres q̄plimi ea que dicta sunt de benignitate beniuolentia ac dilectiōe dei uocātis & inuitantis illos ad pniam statuūt i aio suo oio ad illā redire. Sed diabolica fraude decepti interponūt spacia tp̄ꝝ asserētes se pniaz facturos nō in p̄sēti sed in fuso cū uel infirmitas aliq ul languor grauis aduenerit uel cū senectā iā scli delicias amplius non gustabit Talib9 aūt sic npināṫibus uidet̄ tutā ducere uitā esseq in statu salutis & gr̄e. Veꝝtū q̄ piculosissime errēt in hoc sermōe apire censui in quo de dilatiōe pnie aliq̄ pulchra & utilia deo duce pcurrā quoniam nō ē pcrastināḋū ut bñ faciam9 ƺ apl̄i documentū q. d. in uerbs in themate nr̄o ppositis. Dū tp̄us hem9. s. nūc & nō p9ea hodie & nō cras operemur bonū ad deū p pniam reuertentes. Vbi de dilatiōe pnie seu plongatione tria misteria occurunt declaranda.

Primū dr̄ cēcitatis
Secūdū fatuitatis
Tertiū iniquitatis

Q. multi differunt penitere seducti a diabolo aut per timorem aut propter pudorem aut propter spem aut desperationem. Capl'm. i.

Rimū misteriū dr̄ cēcitatis. In quo exqrere lƺ que est cā cū pctōres efficatiā & necessitatē pnie cognoscentes illā differre uolunt. Et possunt

assignari pncipalr q̄tuor cause potissime ac pncipales qbus hoīes pc̄tis inuoluti procrastināt penitere. Pria dr̄ timor. Scd̄a pudor. Tertia spes. Quarta desperatio. Prima cā dicit̄ timor. Timēt eni mlti ad pniaȝ redire qa cogitāt laboriosū esse de suis culpis atq; pc̄tis satisfacere. Sȝ his tria remedia ad timorē repellendū dari pn̄t. Primū est cōsideratio pn̄tis pene facilitatis. Scd̄m cōsideratio pn̄tis pene modicitatis Tertium consideratio pn̄tis pene breuitatis. Primū remediū ē cōsideratio facilitatis & possibilitatis pene quā exigit satisfactio, de qua dico tria notāda fm̄ Tho. in. iiii. di. xv. Primū notādū q; lȝ penia ifructuosa sit sine satisfactiōe tn̄ aliud ē facere equalens aliud possibile. De9 n̄ exigit a pc̄tōre equalens ul eq̄le qa hoc ē ipossibile. Nā fm̄ phm̄ .i. ethicoꝝ. In his honorib9 q sunt ad deū & ad pentes nō tenet̄ hō ad equalens sȝ ad possibile ideo tenet̄ hō satisfacere fm̄ possibilitatē suā. Vn̄ apl's ad thitū. Non ex opibus iustitie que fecim9 nos. Scd̄m notandū q; q̄uis hō totū posse suū debeat deo nō tn̄ exigit̄ de necessitate ut totū qd possit faciat qa hoc ē inpossibile fm̄ statū pn̄tis nite cū opteat hoīem circa mlta sollicitū esse. Tertiū notādum q; facere aliqd acceptū deo pōt intelligi dupl'r. Aut uirtute ppria & sic nullus pōt satisfacere de pc̄tis i deū cōmissis. Aut uirtute alteri9 & sic unusqsq; merito xp̄i pōt satisfacere qd ē infinitū. Et si obiceret̄. Q xp̄s liberauit nos a pena debita pro peccatis nr̄is iuxta illud .i. Petri. ii. c. Peccata nr̄a ip̄e ptulit in corpe suo sup lignū. Q exponēs Magr̄ sniaꝝ i. iii. di. xix. ait. Peccata portare ē penā illorū exoluere. Et ad hoc est dictū Isaie. liii. Vere languores nr̄os ip̄e tulit & dolores nr̄os ipse portauit. Ergo nlla satisfactio penal' erit necessaria. uel si erit necessaria n̄ plene x9 satisfecit p nobis. Rn̄deri pōt fm̄ Bon. in. iii. di. xix. Q passio xp̄i liberat nos a pena pnie q̄ntū ē de se qa fm̄ q; d. Magr̄ in lr̄a. In baptismo omnis pena que p peccato debet̄ penit9 relaxat̄. Sed cū hō peccata iterat reddit se indignū tanto bn̄ficio. Et p passioneȝ nō remittit̄ ei tota pena sed minorat̄ fm̄ q; dicit magr̄ in lr̄a q̄ntū decet & expedit salna diuina iustitia. Est ergo possibil' facilisq; pena satisfactoria. quoniā ut scribit̄. ff. de. reg. iu. l. Impossibiliū. Ad impossibile nemo tenet̄. Et ut Aug9 dicit in sermōe. De9 seruū pigꝝ non dānaret si ea que nllo mō fieri poterāt imparet. Scd̄m remediū contra timorē satisfactiōis est cōsideratio modicitatis ip̄ius pene. Oīs eteni pena tp̄ral' modicū est & q̄si nihil respectu fute pene non solū inferni sȝ etiā purgatorii. de cuius granitate suo loco disputabit̄. Tertiū remediū cōtra timorē p̄tactū ē considera tio breuitatis pene satisfactorie. Nā sicut breuis ē uita ita breuis ē poīa p quā salui esse ualem9 Quare nllo timore pnia est differenda. Scd̄a cā q̄re plerisq; differūt pniaȝ agere dr̄ pudor siue uerecūdia. Erubescunt eni & uerecundantur

benefacere.quoniā solēt utplurimi hoīes mali quoꝝ mult⁹ est numer⁹ uolen-
tes benefacere suāq; malā uitā emēdare i derisū hr̄i Sed ad confutatiōe; erro-
ris hr̄i triplicē pudurē notare debem⁹.uidelꝫ. Prim⁹ dicit̄ cōmendabilis.Scd̄us
uitupabilis. Terti⁹ abhoīnabilis. Prim⁹ pudor seu uerecūdia dicit̄ cōmendabil̄
cum.s.qs erubescit malefacere. Nā ſm Io.dama. Verecūdia ē timor alicui⁹ tur
pitudīs.Q Ar.explicauit in.iii.ethi.Qui timet decens & uerecundus ē q autē
non timet inuerecūd⁹.Et de uerecūdia loq̄t̄ Valeri⁹.li.iiii.d. Verecūdia est ps
omnis honesti consilii tutela sollēniū officioꝝ magr̄a inocētie cara pximis ac-
cepta alienis omni loco oī tp̄re fauorabilē pre se referens uultū. Et sapiēs eccl
xxxii.ait Ante grādinē p̄ibit coruscatio & an̄ uerecūdiā p̄ibit gr̄a.Hec uerecū-
dia refreuat sensus moderat̄ gest⁹ librat uerba ponderat sermones ornat senes
decorat iuuenes magnificat reges subleuat subditos extollit prelatos & mores
deaurat quoniā q erubescitiui sūt hac erubescētia & rubore decliuāt mala.Sed
nūc mūdo a scādalis quoniā rarissima est hec erubescentia iter hoīes dep̄natos
Nam non erubescūt publice blasphemare ludere rape fenerari piurare lasciua
uerba & scurilia nō solū dicere sed cātare inhonesta uestimēta deferre & pre-
cipue mr̄es pect⁹ collabrachiaq; nudātes & ornatu meretricio corā hoīb⁹ ex-
euntes & turpissima scelera adulterii fornicationis stupri sodomie & sacrilegii
ppetrare.Scd̄s pudor dicit̄ uitupabil̄cū.s.qs omittit uirtuosos act⁹ etiā ad sa-
lutē necessarios ne mali irrideāt eū. Certū.n.ē q; displicꝫ mal̄ uita bonoꝝ. Vn̄
sapiēs puer.xxi.ait.Aīa ipii desiderat malū.Et.xxv.c.idem ait.Abhoīant̄ ipii
eos q in recta sūt uia.Et xuii.c. Ambulās inqt recto itinere & timēs deū despi
citur ac eo q infami gradit̄ uia Et.xiii.c. Detestant̄ stulti eos q fugiunt mala.
Et hoc ideo ē qa ut dr̄ Io.iii. Oīs q male agit odit lucē. Qd̄ uerbū ponit̄.xviii.
q.ii.in.c. Perniciosū. Vrūtamen fatui sūt & abhoīabiles q ne irrideant̄ a malis
maloꝝ socii effici patiunt̄.Qn̄ eteni mali irridēt eos q boni sūt idem est ac si ce
ci irriderēt eos q uidēt eos aut claudi eos q recte ābulāt aut laceratas uestes ha
bentes illos q regio habitu sunt amicti. Terti⁹ dicit̄ pudor abhoīabilis qn̄.s.qs
ad pn̄iaꝫ redire recusat eo q; sua pct̄ā turpit̄ cōmissa cōfiteri confūdit̄. De isto
uero pudore latius dicā i tractatu de cōfessione. Tertia cā q̄re multi pn̄iam ī
longū ptrahūt dr̄ spes Hec aūt triplex ē. Pr̄ia diu uiuēdi. Scd̄a tp̄ralia degu-
standi.Tertia miaꝫ cōsequendi. Pr̄ia est spes diu uiuēdi de qua innumerabiles
decipiunt̄ pmittentes sibiipsis lōgitudieꝫ dieꝝ.Nā ut inqt Cicero in li.de se-
nectute.Nemo est.u.tā senex q se nō putet annū uiuere. Et Hiero⁹ ad Gerū-
tiam.Nemo ē tā fractis uirib⁹ & tā decrepite senectutis ut non se putet adhuc
annum posse supuiuere.Vn̄ subrepit obliuio cōditionis sue ut terrenū animal

iam iamq̧ ſuluendū erigaᷓ iu ſupbiā & aīo celū teneat. Verūtamē ſic q̄tūcūq̧
excogitare qs uelit diuꝰna uita ſꝑ breuis erit. Vn̄ & Iacobꝰ.iiii.c.ait. Que ē ui-
ta nr̄a? Vapor ad modicū parēs & deinde exterminabiᷓ. De uite aūt breuitate
plene ſcṗbā iu ſermone de uita hoīs & de cōtemptu mūdi & i ſermone de tp̄re
& in tractatu de uirtutibꝰ. Scd̄a ſpes ē tp̄ralia deguſtādi. Sperāt eni diligētes
mundū mūdanis bonis ꝑ libito poſſe diutius iocūdari. Et tn̄ expientia docet q̧
cuncta huiꝰ ſcl̄i ſt̄a & deſiderata bona caduca ſunt & uana nullā iu ſe ſtabilitatē
firmitatēq̧ retinentia. Hinc Seneca ad Lucillū ait. Noli huic trāquillitati con-
fidere. Momento mare euertiᷓ & eodē die ubi luſerunt nauigia ſorbenᷓ. Prop-
terea a dn̄o Ieſu xp̄o perpulchre dicta ē parabola quā Lucas ſcribit.xii.c. Huis
inqt cuiꝰdā diuitis uberes fructus ager attulit. Et cogitabat intra ſe.d. Quid fa-
ciā qa nō ħeo quu cūgregē fructꝰ meos? Et dixit. Hoc faciam. Deſtruā horrea
mea & maiora faciam & illuc cōgregabo oīa que nata ſūt mihi & dicā aīe mee.
Aīa mea ħes mt̄a bona poſita i annus pl̄imos. requeſce comede bibe & epulare
Dixit aūt illi dn̄s. Stulte hac nocte aīam tuā repetent a te. Que aūt paſti cuius
erunt? Sic ē q ſibi theſaurizat & non ē iu dn̄o diues. Tertia ē ſpes miam conſe-
quendi. Nā pleriq̧ deliberāt omne ſuū tp̄s iu iniuriā creatoris ſui exponere &
tandem ab eo miam impetrare. Hanc ſpem refrenat ſapiēs cū dicit Eccle.v. Ne
dixeris. Peccaui & qd mihi accidit triſte. Altiſſimꝰ ē patiēs redditor. De propi-
ciatu pct̄oꝝ noli eſſe ſine metu neq̧ addicias peccatū ſup peccatū. Et ne dicas.
Miſeratio dn̄i magna ē multitudinis pct̄oꝝ meoꝝ miſerebiᷓ. Mia eni & ira ab
illo cito ꝓximat & in pct̄ōres reſpicit ira eius. Ne tardes cōuerti ad dn̄m. Subi-
to.n. uenit ira illiꝰ & iu t pre uidicte diſpdet te. Quarta cā q̄re pct̄ōres pniaꝫ
retardāt dr̄ deſperatio. ad quā inducunᷓ ꝓpᷓ tria vꝫ Prio ꝓpᷓ pct̄oꝝ magnitu-
dinē. Scd̄o ꝓpᷓ pct̄oꝝ multitudinē. Tertio ꝓpᷓ pct̄oꝝ uiciſſitudinē Sed ꝑ pre
cedentia que dicta ſunt in ſermōe de mia dei uia iſta diſſoluunᷓ. Non ſunt itaq̧
p̄tacte cāe ſufficiētes & neceſſarie ad retinēdū pct̄ōres ne cōuertāᷓ ad deū.

Quā fatue agūt q differūt penitentiā ꝓpᷓ impedimēta que poſſunt diffe-
rendo prouenire ꝓpᷓ que exponūt ſe ꝑiculo maxio. Capl̄m .xi.

Ecundū myſteriū declarādū de dilatiōe pnie dr̄ fatuitas. Qui.n. ſic diffe
runt q̄druplici fatuitate laborāt. Pria dr̄ ꝑiclitatiōis. Scd̄a abreuiatiōis
Tertia ruinatiōis. Quarta ceſſatiōis. Prima fatuitas dr̄ ꝑiclitatiōis. quia illi
qui penitentiā nō faciunt cum poſſint exponūt ſe ꝑiculo non facere illā poſſe
cū credūt. Hinc Hieroꝰ ad Saluinā de nebridio & uiduitate ſic ait. Cauendum
ē meliꝰ qd ꝑiculo & dolore curaᷓ. Aliud ē integra naui & ſaluis mercātis por-
tum intrare ſalutis aliud nudum herendo tabulis & crebris curſibus fluctuum ad

asperrima saxa collidi. hec ille. Pōt equidē euenire ut post diuturnā pctōꝝ consuetudinē malus habit⁹ nō ita defacili amoueat̄ sicqꝫ pctōr ipenitens fiat. Vn̄ & Iob. xx. c. de tali sic loquit̄. Ossa eius implebunt̄ uitiis adolescētie sue & cū eo ī puluere dormiēt. Et sapiēs puer. xxii. ait. Adolescens ābulans iuxta uiā suā etiā cum senuerit nō recedet ab ea. Et Hiere. xiii. c. inqt. Si mutare pōt ethiops pellem suā & pardus uarietates suas sic nos poteritis bn̄facere cū didiceritis malum Ex hoc ē q peccatū ex cōsuetudie cōmissum morti Lazari comparat̄. Propt̄ q Aug⁹ de pe. di. ii. c. Sicut. ait. Sicut trib⁹ gradib⁹ ad peccatū puenit̄ suggestiōe delectatiōe cōsensu ita ipius peccati tres sunt drīe. s. in corde in facto & ī consuetudie tanq̄ tres mortes. Vna qi in domo idest cū ī corde cōsentit̄ libidini altera qi plata iam extra portā cū in factū pcedit assensio. tertia cū in uitio cōsuetudinis male tanq̄ mole terrena premit̄ aius qi in sepulchro iā putēs. Que tria genera mortuoꝝ dn̄s resuscitasse quisqꝫ euāgeliū legit agnoscit. hec ibi. In glo. uero ponunt̄ hi usus sup uerbo tanq̄. Meus mala mors intus malus actus mors foris usus. Tuba puella puer Lazarꝰ ista uocāt. Hāc uerbo hūc motu lacrimādo suscitat illū. Xp̄s & ī medico nascit̄ eger hō. In Lazaro aūt resuscitādo quatuor erant cōditiōes. Prima qa fetebat. Scd̄a qa lapis erat eius sepulchro suppositus Tertia quia ligatos hēbat pedes & manus. Quarta qa sudario uelata erat facies eius. Ioh. xi. c. Sic repiunt̄ spūalit̄ ista qtuor in pctōre q lōgo spacio peccata retinuit. Primo fetet deo anglis & hoīb⁹. Scd̄o ē ei lapis suppositus idest mala cōsuetudo. Vn̄ glo. Ioh. xi. ait. Dn̄s fremuit & lacriatus ē & clamauit uoce magna quia difficile surgit quē mola male cōsuetudis p̄mit. Hoc ē q Iuuenalis pl̄chre decātat li°. iii. satyra. i. Consuetudo mali tenet insanabile uulnus. Et Marcialis cocus. Mens assueta malo firmius heret ei. Et Ouidius de arte amandi. Fac tibi consuescat nil cōsuetudine maius. Rō ē qa f̄m Ari. li° de memoria & reminiscētia. Consuetudo ē altera nat̄a. Et li°. vii. ethi. Consuetudo nat̄e assimilat̄. Et li°. i. rheto. Similis ē cōsuetudo nat̄e. ppe enī qd̄ sepe ei qd̄ semp ē. Est aūt nat̄a eius qd̄ sp cōsuetudo ei⁹ qd̄ sepe. hec ille. Tertio h̄t mau⁹ & pedes ligatos quia impotēs fact⁹ ē p⁹ peccatū ad bn̄ opandū. Quarto pctōr h̄t faciē uelatā sudario qa ex quo in tenebris pctōꝝ fuit spūalē uisū amisit. De talib⁹ uāqꝫ peccatorib⁹ inqt Sophonias. i. c. Ambulabūt ut ceci qa dn̄o peccauerūt. Et sap ie. ii. c. sapiēs ait. Excecauit illos malitia eoꝝ. Quare piculosū ē frequētare peccata & puiam prolongare. Scd̄a fatuitas illoꝝ q differūt cōuerti ad puiam dr̄ abreuiatiōis. quia cū tp̄us breue sit nō curant sibi de salute necessaria prouidere. Fatuus uāqꝫ non imerito reputari posset si quis iter cepisset ad locū aliquē ad quem longa esset uia & uix ibi ambulans p totā diem usqꝫ ad noctē puenire ualeret & tn̄ p⁹

ceptum iter stans quiesceret dicens. Hora vespertina vel hora cōpletorii perficiam iter meū. Sic fatuus ē quia ad regnū celoꝝ debet accedere horam tardā prestolans qua se ad pniam cōuertat. Tertia fatuitas eoꝝ q differūt pniam facere dr̄ ruinationis qm̄ peccata non deponens facile ad alia trahit. Et q̄nto peccata magis multiplicant magis grauant aiam & ex cōseqn̄ti cū maiori difficultate resurgit. Ideo legit in uitis pꝛm. Q uenit uox ad beatū Arseuium .d. Egredere & ondam tibi opera hoim. Et egressus uidit ethiopē nigꝝ cedentē ligna securi & facientē grandē sarcinā & temptabat leuare eā sed pre magnitudie nō poterat. Et iteꝝ cedebat alia ligna & addebat sarcine. Innitebatq adhuc leuare illam & minus q̄ pus poterat. Quā depouebat & iteꝝ cedēs alia ligna sarcine adiungebat & fatigabat sicut pus illā leuare & ppt maius pōdus maioremq grauitatē nequibat illā mouere. Fuit hec uisio sibi exposita sic. Q qui cedebat ligua & addebat sarcie hō peccator ē q peccatis oneratus sepꝰ illa leuare nō sufficit sed sup addens & alia intra se dicit. Postq̄ cōgregauero multa peccata plura porib9 tūc illa leuabo & de illis pniaꝫ faciā. Quarta fatuitas dr̄ cessatiōis. Cessat eqdē multotiēs & deficit illud qd fuerat homo pmeditatus. Premeditati nāq fuerāt multi mori in senectute & mortui sunt in iuuētute. & mori in domo & mortui sunt extra domū. mori inter suos & mortui sunt int extraneos. mori loqn̄tos & mortui sūt lingue usu pnati. mori in diuitiis & mortui sūt i egestate. mori cum pnia & mortui sūt obstinati. O uita fallax. O uita fragilis. O uita mutabilis cuiꝰ exitū nll's pscire mortaliū pōt. Vn̄ sapieus Eccle. ix. c. ait. Nescit homo finē suū sed sicut pisces capiunt hamo & aues cōprehendunt laqueo sic capient hoīes ī tempore malo cum eis ex templo supuenerit.

Q iniqui sunt qui pniam tardāt & cōuerti ad dn̄m & agūt cōtra deum & angelos & cōtra seipsos & cōtra omnē creaturā. Caplm. iii.

Ertiū mysteriū contēplandū circa pnie dilationē dr̄ iniqtas. Pctōr uāq q pniam differt iniquus ē q̄druplici iniqtate. Pria ē cōtra deū. Scda cōtra anglos. Tertia cōtra seipm. Quarta cōtra oēm creaturā. Pria iniqtas est contra deum cui apponit fel in escam iuxta illud psal. Dederunt in escā meā fel & in siti mea potauerunt me aceto. Velut. n. esca dn̄i ē opus bonū qa in eo dn̄s delectat tanq̄ int flores sm̄ illud Cant. ii. c. Pascitur int lilia. i. int mūda opera Esce ergo dn̄i fel appouit q bonis opibus que agit amaritudinē peccati admiscet pniamq refugit. Talis etiā q senectutē ad pniam agendā expectat deteriorem ptē uite sue deo reseruat & meliorē diabolo imolat. Scda iniqtas ē in angelos. Inpenitētes utiq p suo mō q̄ntū de se ē angelos affligere n̄ erubescūt Nam lꝫ angeli bti impassibiles sint & oi iocūditate repleti tamen ut dicimus in

precedētibus de maloꝝ cōuersiōe gaudiū aliqđ accidentale suscipiūt. Hoc uero eis deesse necesse ē cū pctōres non cōuertunť. Tertia iniqtas peccatricis aīe impenitētis ē in seipam. Nā dū pctōr differt cōuerti uult potius hr̄e se malū q̄ bonū infirmū q̄ sanū seruū q̄ liberū in statu latronis q̄ i statu regis nihil habentē q̄ oīm bonoꝝ ecclīe pticipē inutilē q̄ multū ualentē. Peccatū nempe facit hominē malū infirmum mortuū seruū latronē q̄a furať bona dei pauperem & inutilem. Quarta iniqtas ē in oēm creaturā q̄a ꝑpť dunītiā hoīm pctōꝝ creaťe irratiōabiles quodāmō puniunť. Obscurat9 ē eni sol tp̄te passiōis ꝑpť iudeoꝝ crudelitatē. Perierūt in diluuio tot aīalia & uolucres celi ꝑpť peccata hominū. Maledicta fuit terra ꝑpť peccata pmoꝝ pentū. Expergiscimi ergo o pctōres tardi. Ecce nūc tp̄s acceptabile inqt ap̄ls.ii. Cori.vi. ecce nūc dies salutis. Nemini dantes ullā offensionē nec deo nec angelis nec uobismetipīs nec etiā creaturis per tarditatem conuersionis uestre. Et sic facientes accipietis hic a deo gratiam & in futuro gloriam. Amen.

Dominica in sexagesima. De fructuoso & utili uerbo dei quo mediante oēs gentes crediderunt in Xp̄m saluatorem nostꝝ. Sermo.viii.

Emen est uerbū dei. Scribunť hec uerba Luce.viii.c.& in euāglio hodierno & pñd dn̄ice. Nihil tā efficax esse pōt ad cōuersionē cuiuslibet pctōris & cuiuslibet uirtuosi confortationē sicut deuota & frequens auditio uerbi diuini. Scim9 etenī p pdicationē euangelii mundū totū ab idolatrie errore reuocatū. Nā antea oēs gentes una excepta populi iudeoꝝ deos ffos cū damnatissimis sup̄stitiōib9 excolebāt. At ubi uox euāgelii audita ē in omni terra oīs error ab eius cōspectu fugatus ē tanq̄ si tenebre a lucis radiis fuissent depulse. Ex hoc inqt Eusebius pāphili li°.1. de euāgelica p̄patione. Nō eni Perse q xp̄m secuti sūt mr̄es suas nefandis nuptiis cognoscūt. nō būanis uescunť carnib9 Scythe qm̄ ad eos usq̄ predica9 xp̄i puenit nec carissimos ffa religiōe ipulsi filios iugulāt. Hec certe ac talia pene infinita hoīm quondam uitā uexabāt. Massagethe ac Derbices tradunť ꝑpinquos atq̄ affines suos q̄ senectute cōficiebanť miserrios putasse ac ideo imolatas carnes eoꝝ quos plurimi fecerāt deuorabāt. Tibareni uiuos seniores suos p̄cipitarūt. Hyrchani rapacis generis auibus ac canibus pucere soliti. Que qdem cuncta religiosissime faciebant. Nunc uero sola euāgelica uirtute undiq̄ truculētissima hec pestis expulsa ē. hec ille. Et ut plenius intelligať ab omnib9 q̄ta sit uirtus diuini uerbi in h° sermone de ipso conuenienť tractabimus eo q̄ saluator omnium in uerbis allegatis in themate dixit uerbum dei fore semen scilicet spiritualiū charismatū &

donoꝝ. In quibus uerbis tria mysteria sunt declaranda.

Primū ē de uerbi dei p̄dicati dignitate.
Secundū de predicātis uerbū qualitate.
Tertium de auditionis eius utilitate.

Q̄ quinq̧ sunt egregie & excellentissime dignitates uerbi dei & officii predicandi. Caplm.i.

Rimū mysteriū declarandū ē de dignitate uerbi dei predicati seu officii predicādi. Et ad hoc intelligēdū subnotabim⁹ qnq̧ excellētias de dignitate eius. Pria dr̄ xp̄i exercitatio. Scd̄a aplōꝝ electio. Tertia miraclōꝝ corruscatio. Quarta p̄dicatoꝝ defensio. Quinta eccl'ie sublimatio. Pria excellentia uerbi diuini & officii p̄dicandi dr̄ xp̄i exercitatio. Dn̄s qdē Iesus deus dei filius predicare uoluit & p̄dicationis officiū exercere. Vn̄ Math. iiii. dr̄. Cepit Iesus p̄dicare & dīe. Pniam agite. Et Luce. viii. de ip̄o dr̄. Iter faciebat p ciuitates & castella predicans & euangelizans regnū dei. Et ut colligit ex dictis euāgelistarum p̄cipue Ioh. viii. & xviii. capl'is sepius docebat p̄dicādo in tēplo & in synagoga. Veꝝtn̄ n̄ abre querere qs pōt. Vtꝝ xp̄s debuit solū iudeis & nō gentilib⁹ predicare. Ad qd r̄ndet Tho. iii. pte. q. xlii. Q̄ cōueniens fuit p̄dicationē xp̄i tā p aplos q̄ per ip̄m a p̄ncipio solis iudeis exhiberi triplici rōne. Prio rōne impletiōis. Scd̄o rōe ordinatiōis. Tertio rōe triūphatiōis. Pria rō dr̄ ipletiōis. Predicauit. n. xp̄s iudeis ut impleret p̄missiōes factas antiqs patrib⁹ nō aūt gentilib⁹ qm̄ ppl's ille iudeoꝝ tantū uiuebat sub dei ueri cultu. Vn̄ apl's Ro. xv. ait. Dico xp̄m ministꝝ fuisse circūcisiōis idest p̄dicatiōis iudeoꝝ ppt̄ ueritatē dei ad confirmandas p̄missiōes prm̄. Et ut etiā Hiero⁹ dicit sup illud Math. x. In uiā gentiū ne abieritis. Oportebat p̄mū aduentū xp̄i nūciari iudeis ne instā herent excusationē dicētes. Ideo se dn̄m reiecisse q̄a ad gentes trāsierit. Veꝝtn̄ sicut non debuit a p̄ncipio indifferent' suā doctrinā gentib⁹ cōicare ita etiā nō debuit gētiles oīo repellere ne spes saluti eis p̄cluderet. Iō aliq gētiliū ꝑticl'arit' sūt admissi sic Samaritana Io. iiii. & Chanāea Math. xv. ppt̄ excellētiā fidei & deuotiōis eaꝝ. Scd̄a rō q̄re xp̄s tm̄ iudeis & nō gentibus p̄dicauit dr̄ ordinatiōis. Exigebat nāq̧ debitus ordo ut iudeis qui erāt ꝑpinquiores p fidē & cultū uni⁹ dei prius doctrina xp̄i ꝑponeret & p eos transmitteret ad gentes sicut & in celesti hierarchia p supiores angelos ad inferiores diuie illuminatiōes ꝑueniunt. Vn̄ Hiero⁹ sup illud Math. xv. Nō sū missus nisi ad oues que ꝑierūt dom⁹ isrl'. Nō inqt hoc dicit quin ad gētes missus sit sed q̧ p̄mū ad isrl' missus ē. Et hoc p̄dixit Isaias ultio. c. Mittā ex eis qui saluati fuerunt. s. ex iudeis ad gentes in mare in affricam in lidiam tenentes sagittā in italiā in greciā ad insulas longe ad eos q non audierunt de me & nō uiderūt gl'iam meā & annūciabūt gl'iam meā gētib⁹. Tertia rō q̄re xp̄s uoluit iudeis & n̄ gētib⁹ p̄dicare dr̄ triūphatiōis. Vt ōnderet

triumphū & uictoriā crucis & passionis fuę p q̄ meruit ptātem & dn̄ium sup gē tes fm illud Math. ultio. Data ē mihi oīs potestas in celo & in terra. Maior si quidē ptātis & uirtutis ostēsiuū fuit p⁹ passionē suā p apl̄os reducere gentes q̄ si ante passionē ipse personalr̄ eis predicasset. Scd̄a excellētia uerbi diuini & officii predicandi dr̄ apl̄oꝝ electio. Ad hoc siquidē illos elegit xp̄s ut ad p̄dicā dum illos mitteret. Vn̄ Ioh̄. xv. dicebat eis. Ego uos elegi de mundo ut eatis & fructū afferatis & fruct⁹ uṝ maneat. Post passionē uero suā & resurrectionē dixit eis illud Marci ultio. Euntes in mundū uniuersū predicate euangeliū oī creatu Et illud Math̄ ultio. Euntes docete oēs gentes. Qd̄ & ipsi pfecerunt de q̄bus dr̄ in psal. In o. t. ex. so. eoꝝ & i fi. or. t. uer. eoꝝ. Ipsa uero expientia docet q̄ ex eoꝝ doctrina mūdus totus illuiat⁹ ē. Sed hic queri ab aliquo pōt. Vtꝝ apl̄i ex di uine grē pn̄tia aut aliq̄ ui seu arte ppria p̄dicādo pplōꝝ corda mentesq̄ attrax erūt ad xp̄m. Et dico q̄ nō potuissent tā cito euangl̄iū oibus gentibus cū illoꝝ emendatione predicare nisi eis affuisset uirtus diuina & spūs sancti grā fm illd̄ Marci. ultio. Predicauerūt ubiq̄ dn̄o coopante & sermonē cōfirmāte sequētib⁹ signis. Nā tria sunt illa que uel p naturam uel artē hoīes inducere pn̄t ad aliquid credendū uel operandū que tn̄ in apl̄is xp̄m p̄dicantib⁹ nō funt inuenta. Primū ē dialetica & loicalis argumentaº. Scd̄m ē rhetoricata psuasio. Tertiū ē bonoꝝ tp̄raliū promissio. Primū ē dialetica & loicalis argumētatio. Argumentū nanq̄ ut logici tradunt ē rō rei dubie faciēs fidē. His argumētis cōmoti sunt plenq̄ ad seq̄n̄dū Platonē alii Ari. alii Pythagorā alii reliquos ph̄os & eoꝝ discipl̄i facti. Similib⁹ insup argum̄tatiōib⁹ Arrius Apollinaris Manicheus Valentin⁹ Cherinthus Fotin⁹ Hebion Paulus samosithan⁹. Carpocarches Appelles Marcion Hermogenes Nouatus Macedonius Florian⁹ Tertulianus Pelagius Nestorius & ceteri alii suaꝝ heresū uenena pestifera dissemiauerūt q̄bus cōtaminati fuere & populi & natiōes. Scd̄m qd̄ pōt hoīes inducere ad aliq̄d credendū uel opandum dr̄ rhetoricata psuasio. Inq̄t. n. Seneca ad Lucillum. Incredibile ē qd̄ facile magnos uiros dulcedo orōnis abducat a uero. Et idem de cōsolōne ad Paulinū ait. Pōt eloquētia que pua sunt approbare pro magnis. rursus magna attenuare & ad ima deducere. Et Tullius liº. ii. de oratore sic loquit̄. Quid admirabili⁹ q̄ res splendore illustrata uerboꝝ? Tantā uim h̄t illa que recte a bono poeta dicta ē uox atq̄ numeꝝ reg ia reꝝ orō ut non mō inclinantē erigere aut stantē inclinare sed etiā aduersantē atq̄ repugnantē ut impator bonus ac fortis cape possit. hec ille. Sūt ad hº ppositū exēpla. Nā recitat Valeri⁹ q̄nta sit uis eloq̄ntie. Et Tull. in q̄ōib⁹ tusculāis. Q. Egesias cyrenaicus ph̄s q̄dā Cyrene ciuitatis egypti adeo copiose disserebat de bono mortis mala uite plenissime demōstrando q̄ multi

auditis illis sibi inferebāt mortē quapꝑpē a rege ptholomeo ꝓhibitus ē illa amplius edocere. Refert adhuc Valeri⁹ de studio & industria Q. Cato censorin⁹ tā eloqūs fuit ꝙ nunq̄ ab aliquo grauatus ꝑ aliū defendi uoluisset. Et ut Plini⁹ d. in li° de uiris illustribus q̄dragesies quater accusatus ꝑ se solū cām dixit optimeq̄ fuit absolut⁹. Et ut Tull⁹ in .ij°. q̄onū tusculanaꝝ scribit. Fuit in eo tanta eloq̄ntia q̄nta illis tēporibus dici potuisset. De Tullio isup sic ait. Lactanti⁹. li°. iii. di. insti. Tullius sūm⁹ phūs secte achademice ꝑfectus orator sua eloq̄ntia corda hoim in manibus suis habuit ut quicq̄d usq̄ eloquii ꝑ latinoꝝ alueos fluxit ab hoc fonte progressum ē. Quāta aūt uis dicēdi fuerit in eo apte ponit Plutarchus uitā ei⁹ describēs. Dicit eni. Q. cum Cicero uenit rhodū ad Apolloniū molonis clarissimū oratorē & Possidoniū phm gl'iosū tradit Apolloniū cū esset expers latine lingue rogasse Ciceronē ut grece aliq̄d declararet. Qd' Cicero libens fecit. Ex illa declaratiōe oēs in stuporē uersi nō poterāt satiari de laudibus Cicerōis. Sed & Apolloni⁹ uenit i tantā admirationē ꝙ uelut ꝑ extasim tract⁹ nō intelligebat & ꝑ multā morā tacitus sedit dixit tandē. Te uempe Cicero laudo & admiror. Sed me fortuna grecoꝝ misit ut uideā eruditionē & eloq̄ntiā que sola bonoꝝ nobis relicta erat per te Romā accessisse. Subdit & idē Plutarchus de facundia Ciceronis Q. dū orauit apud cesarē pro Quinto ligario q ex aduersariis cesaris erat tanta gr̄a admirabilis fuit ut cesar in plimos colores uultum uerteret manifestūq̄ fuit ꝙ anim⁹ cesaris mutabat̄. Pharsalicā tn̄ pugnā cū orator attigeret cesar uelut amēs corpore ac m̄te alienat⁹ ē quosdāq̄ e manib⁹ suis fluxisse libellos dn̄t. Quare cesar dulci o͞rone uictus eū crimine liberauit. Tertiū qd' pōt homines inducere ad aliq̄d credendū uel oꝑandū dr̄ tēpraliū bonoꝝ promissio. Sic Maumeth demulsit aures oim eoꝝ q ip̄m colunt & uenerant̄. Promisit eis diuitias concessit lasciuias & ad oēm uoluptatē libere laxauit habenas. Quid igit̄ de apl'is predicātibus euangeliū tenendū ē? An ip̄i dialetici aut rhetorici uel forte tēpralia ꝑmittētes? Absit. De illis eteni ait Aug⁹ li°. xxii. de ci. dei. c. v. Ineruditos liberalibus disciplinis & oio q̄ntū ad istoꝝ doctrias attinet impolitos non ꝑitos grāmatica nō armatos dialetica nō rhetorica inflatos. piscatores xp̄s cum retibus fidei ad mare hui⁹ sc'li paucissimos misit atq̄ ita ut ex oi genere tā multos pisces & tanto mirabiliores q̄nto rariores etiā phōs cepit. hec ille. Neq̄ insuꝑ tēprale aliq̄d pollicebant̄ apl'i predicādo q̄nquidē & ip̄i aspernabāt̄ tēpralia cūcta spernendaq̄ pro eterna immortaliq̄ uita clamabāt. Fuerūt igit̄ ip̄i tube sp̄us s. supno munere dei ad officiū predicatiōis deputati. Tertia excellentia uerbi dei & officii predicādi dicit̄ miraculoꝝ coruscatio. Cōcomitat̄ quippe sepenumero uerbū dei claritas miracl'oꝝ. Nā fm̄ Tho. ii. ii. q. c. lxxviii. de⁹ facit miracla

maxime ppt' tria. Primo ppt' sanctitatis alicuius demr̄ationē. Scd̄o ppt' fidei approbationē. Tertio ppt' ueritatis p̄dicate cōfirmatiōem. Prio facit deus miracula ad oñdendā sanctitatē alicui9 quē p mento uite uult ppōuere alus in exemplū uirtutis sicut fecit de magno Antonio Machario & alus. Scd̄o facit de9 miracula ut fidē approbet Vn̄ glo. sup illud psal. Vt det illis hereditatē gentiū ait. Hec fuit intētio miracl̄oꝝ ut crederent gentes. Tertio facit de9 miracula ad cōfirmandā ueritatē predicatā. Et sic facta sunt miracl̄a & signa p̄dicātib9 apl̄is apl̄icisq; uiris. Quisuā explicet quot signis claruit cōfessor dn̄i gloriosus sanct9 Antonius de ordie minoꝝ predicator egregius? Referā ex multis q̄d' in eius legenda magna cōtinet. Dū enī quadā die in ciuitate Bituricensi populo predicaret tā ingens m̄ltitudo ad eū audiendū cōuenit q̄ nl̄s locus ciuitatis illā capere posset. Vn̄ canonici ciuitat̄ processionalr̄ ciuitatē exeuntes cū ppl̄o ad quoddā pratū latissimū peruenerūt. Dū aūt btūs Antoni9 predicare cepisset subito tp̄s surrexit & tempestas ualida adeo q̄ oēs timere ceperunt tā de pluuia fusa q̄ de coruscatiōibus & tonitruis & sic ceperūt fugere & uelle abire. Q̄d' cernēs beat9 Antonius dixit eis. Ego pro pte dn̄i n̄ri Iesu xp̄i uobis dico. Q. nullus uestꝝ aliquid mali hebit. Stetis firmi & non timeatis. Qui eius uerbis fidentes imobiles ad audiendū predicationē eius steterunt. Et cū grando grossissima descendisset super terrā circa audientes nec grando nec pluuia descendit cū tn̄ grando ex nimietate ad altitudinē magnā oēm locū ambiisset. Quo uiso miracl̄o cuncti gratias deo dederūt. Et hoc miracl̄m scul prū ē in lapide in frontispicio eccl̄e maioris Bituriceñ. Quid dicā de sancto Petro martyre? Quid de sācto patre nostro Francisco? Quid de sancto dn̄ico? Quid deniq; de sancto Bernardio? Longū certe esset singillati eoꝝ miracl̄a p cōfirmatiōe euāgelii diuini9 facta enarrare

Quarta excellentia diuini uerbi & officii p̄dicandi dicit̄ p̄dicatoꝝ defensio. Defendit equidē illos deus q nomen eius predicāt maxime a tribus. Primo ab emulis. Scd̄o a diabolis. Tertio a piculis. Primo defendit deus p̄dicatores ab emulis. Nā ut scribit̄. ii. q. iii. i. c. Quicūq;. Quicūq; cōtristauerit doctorē ueritatis peccat in xp̄m & p̄rem oīm exacerbat deū ppt' q̄d' & uita carebit. Hinc legit̄ in uita btī Amandi ep̄i. Q. cū p̄dicaret quidā ioculator irridebat eū qui arrept9 a diabolo iniuriā factā sancto ex uerbis eius fatebat̄ & se discerpens & lacerans unguibus & dentibus exspirauit. Legit̄ adhuc de beato Francisco. Q. dum predicaret i castro Citerue quedā mulier supueniens cū cimbalo pulsabat & ei9 predicationē irridebat & a sancto Francisco premonita ut desisteret noluit obedire Tandem sanctus Franciscus dixit. Tolle tolle diabole quod tuum est. Et statim capta ē m̄lr misera & i aerē leuata ac deinceps ampli9 non uisa. Scd̄o defendit

deus p̄dicatores uerbi sui a diabolis. Legimus.n.de btō Antonio de Padua.Q̄ ultia q̄dragesima an̄ obitū suū uacās predicatiōib⁹ & cōfessiōibus audiendis in pncipio ip̄ius q̄dragesime a diabolo temptatus ē suffocari. Qui nomen uirginis Marie deuote inuocās & crucis signū frōti imp̄mēs totā cellā lumie diuio circū fulsā cōspexit & diabolus ilati aufugit. Tertio defendit deus p̄dicatores a piculis. sicut p3 in Paulo q de se ip̄o dicit in ep̄la hodierna.Q̄ fuit in piclis flumi-nū piculis latronū piclis ex genere piculis ex gētibus ꝛc. Quinta excellentia uerbi dei & officii p̄dicandi dr̄ eccl̄ie sublimatio. Sublimat.n.eccl̄ia sancta officium p̄dicādi tripl̄r. Prio mulieꝝ exceptiōe. Scd̄o laicoꝝ ꝓhibitiōe. Tertio prelatoꝝ obligatiōe. Prio eccl̄ia excipit mulieres ab officio p̄dicandi.iuxta illud.i. Cori.xiiii. Mulieres in eccl̄iis taceāt. Et.i.Thi.ii. Docere mlri n̄ pmitto. Et de cōse.di.iiii.c.Mul̄r. Mulier q̄uis docta & sancta uiros i cōuentu docere uel baptizare aliquos nō p̄sumat. Ad idē facit.c.Mulierē.xxxiii.q.v.&.c.Mulier.xxiii.di. Rō aūt q̄re mulieribus interdicit̄ actus p̄dicandi fm Tho.ii.ii.q.c.lxxvii.pōt esse triplex. Pria ꝓp̄t conditionē sexus feminei cui ꝓp̄t peccatū cōuenit subici uiro. Docere aūt publice non ptinet ad subditos sed magis ad p̄latos. Scd̄a rō ē ne animi hoium alliciant̄ ad libidinē qm̄ ut ait sapiens Eccle.ix.c. Colloquium mulieris q̄ignis exardescit & ip̄ēm eius admirati reprobi facti sunt. Tertia rō assignat̄ q̄a ut cōit̄ mulieres sunt insipientes & nō sūt i sapientia ꝑfecte ut eis posset cōuenient̄ publica doctrina cōmitti. Priuate tamē p̄nt mulieres docere que sciunt. Scd̄o eccl̄ia magnificat officiū p̄dicādi laicoꝝ ꝓhibitiōe q̄a ꝓhibet laicis oibus publice predicare. Vn̄ Greg.non⁹ archiep̄o mediolanensi ait illud qd̄ notat̄ extra de hereticis.c.Sicut i uno. Cū nōnulli laici predicare presumāt & uerendū existat ne uitia sub specie uirtutū occulte subintrent. Nos attendētes q̄ doctoꝝ ordo ē q̄si precipuus in eccl̄ia dei mandam⁹ quatenus cū alios dn̄s apl̄os dederit alios ꝓph̄as alios uero doctores interdicimus laicis uniuersis cuiuscūq; ordinis censeant̄ officiū predicādi. Ad hoc ꝓpositū diffuse loquit̄.c.Cum ex iniuncto.extra eodē. Rō aūt assignat̄ i glo.sup dicto.c.Cū ex iniūcto. Quia singula officia singulis debēt esse cōmissa sicut etiā apte patet.lxxxix.di.c.Singula. Et non solū de predicatiōe sed etiā de q̄buslibet aliis negotiis eccl̄iasticis se intromittere laici nō debēt sicut patet extra de iudic.c.Decernim⁹.& de reb⁹ ecclesiasticis nō alie.c.Cū laicis.& de arbitris c.Contingit.& de cōsti.c.Eccl̄ia. &.lxxxxvi.di.c. Bene quidē. Tertio eccl̄ia magnificat uerbū dei & subl̄iat illud prelatoꝝ obligatiōe. Obligat.n.p̄latos ut de predicatiōe sollicitā curā habeant Vn̄ extra de officio iudicis ordinarii.c.Int̄ cetera.sic habet̄. Inter cetera que ad salutem spectāt populi xp̄iani pabulū uerbi dei pmaxie sibi noscit̄ necessariū

quia sicut corꝰ materiali sic aīa spūali cibo nutrit̄ eo q̄ nō in solo pane uiuit hō sed ī omni uerbo qd̄ pcedit de ore dei. Vñ cū sepe cōtingat q̄ epi ppt̄ occupationes multiplices uel inualitudines corporales aut hostiles incursus seu occasiones alias ne dicamꝰ defectū sciē qd̄ in eis reprobandū ē oīo nec de cetero tolerādum p seipōs nō sufficiūt ministrare uerbū dei poplo maxie p amplas dioceses & diffusas generali cōstitutiōe sancimꝰ ut epi uiros idoneos ad sancte pdicationis officiū salubrit̄ exequēdū assumāt potētes in ope & sermone q̄ plebes sibi cōmissas uice ipoꝝ cū p se idem nequerint sollicite uisitātes eas uerbo edificēt & exemplo qbus ipi cū indiguerit cōgrue necessaria subministrēt ne p necessarioꝝ defectu cōpellant̄ desistere ab icepto. hec ibi. In clementina uero dudū de sepulturis aplica auctoritate cōcedit̄ pdicatoribꝰ & minoribus ut in eoꝝ ecclīis locis & plateis cōibus poplo & clero libere ualeāt pdicare ea hora dūtaxat excepta qua ipi ordinarii locoꝝ p se pdicarēt aut corā se facerent sollemnit̄ pdicari nisi ɔtrariū ex eoꝝ uolūtate manaret. Arbitror aūt & ego dispōe spūs sācti actū esse ut pfata lnia pdicādi minoribꝰ & pdicatoribꝰ imptiret̄ qm̄ nisi ipi ceterique mendicātes excolerēt uineā dn̄i sabbaoth urtice uepres & spine iā implerent illā cūctaq̄ erroribꝰ mltiplicibus & heresibꝰ essent maculata. Hi pauperes frēs desudāt studiis lrāꝝ ut pdicationū suaꝝ fulgore orbē illuminent.

Q̄ quinq̄ sunt conditiones necessarie in uno quoq̄ qui uult bene fructuose & utiliter predicare uerbum dei. Capl̄m. ii.

Ecūdū mysteriū declarandū ē de q̄litate seu conditiōe pdicantis uerbū dei & notabimus q̄nq̄ precipuas cōditiōes q̄s hr̄e debet qui officiū pdicatiōis exercet. Pria dr̄ scia. Scd̄a mūditia. Tertia sapia. Quarta caritas. Quita pacientia. Pria cōditio que in uno quoq̄ pdicāte inueniri debet dr̄ sciā. Vbi aduertendū ſm Alexandꝝ de ales in. iii. uoluie sūme q̄ triplex ē doctrina. Pria simplicis exhortatiōis. Scd̄a assumpte professiōis. Tertia predicatiōis. Prima ē doctrina simplicis exhortatiōis qua pōt unusq̄sq̄ fraterna admonitiōe corrigere & docere ꝓximū suū & h̄ cōis ē oim ſm quā oēs scire tenēt symbolū orōnē dn̄icam precepta decalogi peccata capitalia opa mīe & eccl̄e sacramēta. Scd̄a doctrina dr̄ assumpte professionis. Et ſm hāc unusq̄sq̄ scire debet ea que pertinent ad facultatē suā ad minus cōpetent̄. Sic medici scire debent regulas medicīe & nō iuriste. Iuriste uero scire debent snīas legū & nō medici & sic de alis. Tertia doctrina dr̄ predicationis cuius ministri idest predicatores scire tenētur nō tantū credenda sed etiā expōnes preceptoꝝ ita ut saltem competent̄ docti possint alios īstruere & docere. Vñ extra de hereticis. c. Ex iniuncto. dr̄. Scietia ualde necessaria ē sacerdotibus ad doctrinam quia iuxta uerbū ꝓphicum Labia

ſacerdotis cuſtodiũt ideſt cuſtodire debẽt ſciam ſm glo. Que uerba etiã notauẽ
xliii. di. c. Sit rector. &. viii. q. i. c. Oportet. ubi ſic habeẽ. Oportet eũ q docet &
inſtruit aĩas rudes eſſe talem ut pro ingenio diſcentiũ ſemetipm poſſit aptare
& uerbi ordinem pro audientiũ capacitate dirigere. Debet ergo apprime eſſe
eruditus & doctus Et. xvi. q. i. c. Sic uiue. &. c. Si clericatus. dr̃. Multo tp̃re diſce
& poſtmodũ doceas. Et. xxxviii. di. c. Ignorãtia. Sacr̃ cõſilium inqt. Ignorantia
mr̃ cunctorũ errorũ maxie in ſacerdotibus uitanda ẽ qui docendi officiũ in pplo
ſuſceperunt. Sacerdotes. n. admonenẽ legere ſanctas ſcripturas Paulo aplo di-
cente ad Thimo. Attende lectiõi exhortatiõi & doctrine. Et ad hoc facit. c. Si ĩ
laicis. &. c. Nulli ſacerdotũ. &. c. Si iuxta. &. c. Qui ea. p̃fata di. xxxviii. & lix. di. c.
Ordinatos. dr̃. Qui nĩme lr̃is opam dedit p̃ceptor eſſe nõ põt lr̃arũ. Et Hieroꝰ
ad Nepotianũ ita ſcribit. Diuinas ſcripẽas ſepius lege imo nũq̃ de manibꝰ tuis
ſacra lectio deponaẽ. Sermo ſacerdotis ſcripẽarũ ſale conditus ſit. Nolo te decla
matorẽ eſſe & ſabulũ garrulũq; ſed miniſterii pitum & ſacrorũ dei tui eruditiſſi
mũ. Verba uoluere & celeritate dicendi apud impitũ uulgus admirationẽ ſui fa
cere indoctorũ hoium ẽ. Ex qbus oibus colligiẽ q nullus predicare debet niſi ſit
doctus ita ut ſaltẽ in eo ſit mediocris ſciã & ſi nõ multũ eminẽs ut hẽẽ extra de
electiõe. c. Cũ nobis. Sed ut Hieroꝰ inqt ad Paulinũ. Qd̾ medicorũ ẽ pmittunt
medici tractãt fabrilia fabri Sola ſcripẽarũ ars ẽ quã ſibi oẽs paſſim uendicant.
Scribimus indocti doctiq; poemata paſſim. Hãc garrula anus hãc delirus ſenex
hãc ſophiſta uerbõſus hãc uniuerſi p̃ſumũt lacerãt docẽt añquã diſcãt. Alii ad-
ducto ſupcilio grãdia uerba trutinãtes int̾ mulierclas de ſacris lr̃is philoſophã
tur. hec ille. Sed nõnulli impiti illitterati & idiote p̃ſumptiõis uẽto tumefacti
ſciãm damnãt ſtudia lr̃arũ ſacrarũ uitupant. laudant uero ignorantiã & ruſticita
tẽ. Aſſerũt. n. xp̃m huĩlimos piſcatores aplos. ſ. ad p̃dicandũ miſiſſe. Qd̾ Paulꝰ
. i. Cori. ii. c. approbat. d. Que ſtulta ſunt mũdi elegit deus ut confundat ſapien
tes Si igiẽ apli oio rudes ad p̃dicationẽ euãgelii ſũt electi nõ uideẽ rõni cõſonũ
dr̃e ſciãm fore p̃dicantibus neceſſariã. Talibus ſic arguẽtibus. Rñdet Hieroꝰ ad
Paulinũ. Sancta qppe ruſticitas ſolũ ſibi pdeſt & q̃tũ edificat ex uite merito
eccl̾iam xp̃i tantũ nocet ſi deſtruentibꝰ nõ reſiſtat. Malachias pph̾a imo p ma-
lachiã dñs interrogat ſacerdotes legẽ in tm̃ ſacerdotis officiũ ẽ interrogatũ rñ-
dere de lege. Et in Deutero. legimus. Interroga p̄rem tuũ & annũciabit tibi ſe
niores tuos & dicent tibi. In pſal. quoq;. c xviii. Cantabiles mihi erant iuſtifica
tiones tue in loco pegrinatiõis mee. Et i deſcriptiõe uiri iuſti cũ eũ arbori ꝯuire
Dauid que ẽ in padiſo cõparet int̾ ceteras uirtutes hoc etiã intulit. In lege dñi
uoluntas eius & in lege eius meditabiẽ die ac nocte. Daniel in fine ſacratiſſime

quia ſicut corꝰ materiali ſic aïa ſpūali cibo nutrit̄ eo ꝙ nō in ſolo pane uiuit hō ſed ī omni uerbo qđ ꝓcedit de ore dei. Vñ cū ſepe cōtingat ꝙ epī ꝓpt̄ occupationes multiplices uel inualitudines corpales aut hoſtiles incurſus ſeu occaſiones alias ne dicamꝰ defectū ſcie qđ in eis reprobandū ē oīo nec de cetero tolerādum p ſeipos nō ſufficiūt miniſtrare uerbū dei poplo maxie p amplas dioceſes & diffuſas generali cōſtitutiōe ſancimꝰ ut epī uiros idoneos ad ſancte p̄dicationis officiū ſalubrit̄ exequēdū aſſumāt potētes in ope & ſermone q plebes ſibi cōmiſſas uice ipoꝝ cū p ſe idem nequerint ſollicite uiſitātes eas uerbo edificēt & exemplo qbus ipi cū indiguerit cōgrue neceſſaria ſubminiſtrēt ne ꝓ neceſſarioꝝ defectu cōpellant̄ deſiſtere ab icepto. hec ibi. In clementina uero dudū de ſepulturis aplica auctoritate cōcedit̄ p̄dicatoribꝰ & minoribus ut in eoꝝ eccliis locis & plateis cōibus poplo & clero libere ualeāt p̄dicare ea hora dūtaxat excepta qua ipi ordinarii locoꝝ p ſe p̄dicarēt aut corā ſe facerent ſollemnit̄ p̄dicari niſi ꝯtrariū ex eoꝝ uolūtāte manaret. Arbitror aūt & ego diſpōe ſpūs ſācti actū eſſe ut p̄fata lnia p̄dicādi minoribꝰ & p̄dicatoribꝰ imptiret̄ qm̄ niſi ipi ceteriq; mendicātes excolerēt uineā dñi ſabbaoth urtice uepres & ſpine iā implerent illā cūctaq; erroribꝰ m̄ltiplicibus & hereſibꝰ eſſent maculata. Hi pauperes frēs deſudāt ſtudiis lr̄aꝝ ut p̄dicationū ſuaꝝ fulgore orbē illuminent.

Q quinq; ſunt conditiones neceſſarie in uno quoq; qui uult bene fructnoſe & utiliter predicare uerbum dei. Caplm. ii.

Ecūdū myſteriū declarandū ē de q̄litate ſeu conditiōe p̄dicantis uerbū dei & notabimus qnq; precipuas cōditiōes q̄s hr̄e debet qui officiū p̄dicatiōis exercet. Pr̄ia dr̄ ſcia. Scđa mūditia. Tertia ſapīa. Quarta caritas. Quīta pacientia. Pr̄ia cōditio que in uno quoq; p̄dicāte inueniri debet dr̄ ſcīa. Vbi aduertendū ſ̄m Alexandꝝ de ales in iii. uoluīe ſūme ꝙ triplex ē doctrina. Pr̄ia ſimplicis exhortatiōis. Scđa aſſumpte profeſſiōis. Tertia predicatiōis. Prima ē doctrina ſimplicis exhortatiōis qua pōt unuſqſq; fraterna admonitiōe corrigere & docere ꝓximū ſuū & h̄ cōis ē oīm ſ̄m quā oēs ſcire ten̄et̄ ſymbolū orōnē dñicam precepta decalogi peccata capitalia opa mīe & ecclie ſacramēta. Scđa doctrina dr̄ aſſumpte profeſſionis. Et ſ̄m hāc unuſqſq; ſcire debet ea que pertinent ad facultatē ſuā ad minus cōperent̄. Sic medici ſcire debent regulas medicīe & nō iuriſte. Iuriſte uero ſcire debent ſnīas legū & nō medici & ſic de aliis. Tertia doctrina dr̄ predicationis cuius miniſtri ideſt predicatores ſcire tenētur nō tantū credenda ſed etiā expōnes preceptoꝝ ita ut ſaltem competent̄ docti poſſint alios iſtruere & docere. Vñ extra de hereticis. c. Ex iniuncto. dr̄. Sciētia ualde neceſſaria ē ſacerdotibus ad doctrinam quia iuxta uerbū ꝓphicum Labia

sacerdotis custodiūt idest custodire debēt sciam sm glo. Que uerba etiā notanē xiui.di.c.Sit rector.&.viii.q.i.c. Oportet.ubi sic habet. Oportet eū q docet & instruit aīas rudes esse talem ut pro ingenio discentiū semetipm possit aptare & uerbi ordinem pro audientiū capacitate dirigere. Debet ergo apprime esse eruditus & doctus Et.xvi.q.i.c.Sic uiue.&.c.Si clericatus.dr̄.Multo tp̄re disce & postmodū doceas. Et.xxxviii.di.c.Ignorātia.Sacr̄ cōsiliū inqt.Ignorantia mr̄ cunctoꝝ erroꝝ maxie in sacerdotibus uitanda ē qui docendi officiū in pplo susceperunt.Sacerdotes.n.admonent legere sanctas scripturas Paulo aplō dicente ad Thimo. Attende lectiōi exhortatiōi & doctrine.Et ad hoc facit.c Si ī laicis.&.c.Nulli sacerdotū.&.c.Si iuxta.&.c.Qui ea.p̄fata di.xxxviii.&.xlix.di.c Ordinatos.dr̄.Qui mīme lr̄is opam dedit p̄ceptor esse nō pōt lr̄aꝝ.Et Hieroꝰ ad Nepotianū ita scribit. Diuinas scriptas sepius lege imo nūq̄ de manibꝰ tuis sacra lectio deponat.Sermo sacerdotis scriptaꝝ sale conditus sit.Nolo te declamatorē esse & fabulū garrulūq; sed ministerii pitum & sacroꝝ dei tui eruditissimū. Verba uoluere & celeritate dicendi apud impitū uulgus admiratione sui facere indoctoꝝ hoium ē.Ex qbus oibus colligit q nullus predicare debet nisi sit doctus ita ut saltē in eo sit mediocris scia & si nō multū eminēs ut hēt extra de electiōe.c.Cū nobis.Sed ut Hieroꝰ inqt ad Paulinū.Qđ medicoꝝ ē pmittunt medici tractāt fabrilia fabri Sola scriptaꝝ ars ē quā sibi oēs passim uendicant. Scribimus indocti doctiq; poemata passim.Hāc garrula anus hāc delirus senex hāc sophista uerbosus hāc uniuersi p̄sumūt lacerāt docēt anq̄ discāt.Alii adducto supcilio grādia uerba trutināt inter mulierclas de sacris lr̄is philosophātur. hec ille. Sed nōnulli impiti illitterati & idiote p̄sumptiōis uēto tumefacti sciam damnāt studia lr̄aꝝ sacraꝝ uitupant.laudant uero ignorantiā & rusticitatē.Asserūt.n.xp̄m humilimos piscatores aplos.s.ad p̄dicandū misisse.Qđ Paulꝰ .i.Cori.ii.c.approbat.d.Que stulta sunt mūdi elegit deus ut confundat sapientes Sugit apli oiondes ad p̄dicationē euāgelii sūt electi nō uidet rōni cōsonū dr̄e sciam fore p̄dicantibus necessariā.Talibus sic arguētibus. Rn̄det Hieroꝰ ad Paulinū. Sancta qppe rusticitas solū sibi p̄dest & q̄ntū edificat ex uite merito ecclīam xp̄i tantū nocet si destruentibꝰ nō resistat. Malachias ppha imo p malachiā dn̄s interrogat sacerdotes legē in tm̄ sacerdotis officiū ē interrogatū rn̄dere de lege.Et in Deutero.legimus. Interroga p̄rem tuū & annūciabit tibi seniores tuos & dicent tibi.In psal.quoq;.c xviii. Cantabiles mihi erant iustificationes tue in loco pegrinatiōis mee. Et i descriptiōe uiri iusti cū eū arbori uite Dauid que ē in padiso cōparet inter ceteras uirtutes hoc etiā intulit.In lege dn̄i uolūtas eius & in lege eius meditabit die ac nocte.Daniel in fine sacratissime

uisionis iustos ait fulgere q̄i stellas & intelligētes idest doctos q̄i firmamentū. Vides q̄ntū inter se distant iusta rusticitas & docta iustitia. Alii stellis alii celo cōparant. Quanq̄ iuxta hebraicā ueritatē utrūq; de eruditis possit intelligi. Ita enī apud eos legimus. Qui aūt docti fuerint fulgebūt q̄i splendor firmamēti & qui ad iustitiā erudiūt multos q̄i stelle in ppetuas eternitates. Cur dr̄ Paulus apl̄s uas electiōis? Nempe q̄a uas legis & scriptuꝶ sanctaꝶ armariū erat. Pharisei stupēt in doctrīa dn̄i & mirant̄ i Petro & ioh̄e quō legē sciant cum non didicerint litteras. Quicq̄d enī aliis exercitatio & quottidiana in lege meditatio tribuere solet hoc illis sp̄us sanctus suggerebat & erāt iuxta q̄d scriptū ē docibiles deo. hec ille. Ex cuius uerbis clare dep̄hendim⁹ q̄ licet apl̄i sciam nō hūerit acquisitā tn̄ illā habuerunt infusā. Sic̄ & pat̄ nr̄ Franciscus ex dono sp̄us sancti tantā plenitudinē gr̄e & scie accepit ut p̄dicās oēs in stuporē cōuerteret audientes. Vn̄. d. Bon. in. i. pte legēde maiori de eo sic ait. Erāt eloquia eius nō inania nec risu digna sed uirtute sp̄us sancti plena erāt medullas cordis penetrātia ita ut in uehementē stuporē audientes cōuerteret. Et in. xii. pte legēde inq̄t. Erat uerbū eius uelut ignis ardens penetrās intima cordis oimq; mētes admiratione replebat cū nō humane inuentiōis ornatū p̄tēderet sed diuine reuelatiōis afflatu redoleret. Scd̄a cōditio quā p̄dicator h̄re debet dr̄ mūditia. Debet. n. eē mundus & imaculatus nō solū in se sed p̄xis exēplo bono illos edificās. Quia ut iq̄t Greg. i omel. Cuius uita despicit̄ restat ut ei⁹ p̄dicatio cōtēnat̄. Et Hiero⁹ ad Nepotianū ait. Nō cōfundāt op̄a tua sermonē tuū ne cū in eccl̄ia loqueris tacitus q̄s r̄ndeat. Cur ergo que dicis ip̄e non facis? Delicatus maḡr ē qui uentre pleno de ieiuniis disputat. Et Io. chryso. di. xl. c. Multi. ait. Si bn̄ uixeris & bene docueris ppl̄m instruis. Si bn̄ docueris & male uixeris tui solius cōdemnator es Nā bene uiuēdo & bn̄ docendo ppl̄m instruis quō debeat uiuere. Bene aūt docendo & male uiuēdo deū instruis quō te debeat cōdemnare. Ad hoc p̄positum etiā Lactā. in. iiii. li° di. insti. ait. Hoies malūt exempla q̄ uerba q̄m loqui facile ē prestare difficile. Vtinā q̄dem tā multi bn̄facerēt q̄ multi bn̄ loquunt̄. Et idē in. iii. li° inq̄t. Qui docēt tm̄ nec faciūt ip̄i p̄ceptis suis detrahūt pondus. hec ille Nec sufficit extrinsecus exemplū bonū p̄bere nisi & mens ip̄a p̄dicatoris intrinsecus fuerit mūda q̄a ut iq̄t Greg. sup Ezechielē. Sermo dulcedinē nō h̄t quē infra cōsciam uita reproba remordet. Tertia cōditio p̄dicatori uerbi dei dr̄ sapiētia siue prudentia. Debet nāq; prudent̄ doctrinā cōicare ita ut nō semp oīa dicat nec semp oīa taceat sed p̄ loco & t̄pre s̄m q̄ uiderit auditoꝶ utilitati melius conuenire. Hinc Greg. in pastorali ait illud q̄d ponit̄. xliii. di. c. Sit rector. Sit rector discret⁹ in silentio utilis i uerbo ne aut tacenda p̄ferat aut proferēda

reticescat. Nam sicut īcauta locutio iu errorē ꝑtrabit ita iudiscretū silentiū eos qui erudiri poterāt in errorē derelinqt. Sepe nāq; rectores improuidi hūanam gratiā amittere formidātes loq libere recta ꝑtimescūt. hec ille. Et licet in quolibet officio publico exigat̄ ꝓudētia ipa tn̄ multū ē necessaria his q p̄dicāt uerbum dei ita ut locis ꝑsonis & tp̄ribus suos sciāt aptare sermones. Nā f̄m ap̄lm Sapiam loqmur int̄ ꝑfectos. puulis aūt lac dam⁹ ī potū. Veꝝtn̄ ꝑsepe cōtrariū fieri uidem⁹ ab īsipiētib⁹. Predicauit qdā tp̄re meo corā uetul̄. vii. ul̄. viii. de ludo aleaꝝ & ebdōada seq̄nti de uitio sodomie. Alter uero in die sp̄us sancti corā ingenti multitudine doctoꝝ uiroꝝ laudes narrauit sancti Bernardini & similia multa omitto ne uidear ꝓbos p̄res uelle corrigere. Illud tn̄ silentio ū ē pretereundū. Q: quidā q feruētes sed uere potius furētes uocari p̄nt glīant̄ sub specie detestationis uitioꝝ talia publice tamq; sordida & obscena spurcissimaq; uerba fant̄ q̄lia min⁹ q̄liber histrio ioculator satyra & fetidissim⁹ leno loqui erubesceret. Ex quoꝝ imprudēti doctrina q̄plures nedū peccata quedā que ignorabant didicerunt ueꝝ etiam & illa ꝑpetrari conati sunt. O reprehensibiles. O uitiosi. O deniq; nefandi uitioꝝ corruptores. Audite bti Frācisci cōsiliū in regula sic. d. Moneo quoq; & exhortor frēs meos in dño Iesu xp̄o ut in p̄dicationē quā faciunt sint examiata & casta eoꝝ eloqa ad utilitatē & edificatiōez popl̄i annunciando eis uitia & uirtutes penā & gl̄iam cū breuitate sermōis. Nōnulli gl̄iantur populū induxisse ad risum & ad truffas. Cōtra quos Hiero⁹ ad Nepotianū ait. Lacrīe auditoꝝ laudes tue sint. hec ille. Tales aūt magis dicēdi sunt truffatores q̄ predicatores q q̄busdā gesticl̄atiōib⁹ & truffis conāt̄ popl̄m in risum uertere Igit̄ q prudēs ē uitia hec rep̄hensibilia de q̄bus dixim⁹ uitare curat. Quarta conditio p̄dicātiū dr̄ patia. Euenire qppe solet ut int̄ mltos q laudāt p̄dicatores īueniāt̄ nōnl̄li detractores qd̄ diuina agit̄ dispēsatiōe ut pōdere detrahētiū fumus dep̄mat̄ inanis gl̄e q oriri posset ex uerbis blādiētiū. Hinc Greg. vi. q. i. c. Sunt pl̄imi. inqt. Sūt pl̄imi q uitā bonorū āpli⁹ q̄ debent laudant & ne qua elatio de laude subrepat ꝑmittit ōps deus malos ī obtrectatiōe & obiurgatiōe prorumpe ut si qua culpa ab ore laudantiū in corde nascit̄ ab ore uitupantium suffocetur. hec ille. Patient̄ itaq; & equo aīo ferendi sunt rumusculi plebis nec curandū de oīb⁹ que dn̄r nisi talia essent ꝓpt̄ que si nō cōfutarent̄ infamia notabilis in p̄iuditiū aīaꝝ oriri posset. Vn̄ Hiero⁹ ad Nepotianū ait. Caue ne hominum rumusculo aucuperis & offensā dei popl̄oꝝ laude cōmutes. Per īfamiā & bonā famā xp̄i miles gradit̄ nec laude extollit̄ nec uitupatiōe frangit̄ & leta contemnit & tristicia Per diē sol nō urit eū neq; luna ꝑnoctem. hec ille. Et uere nisi p̄dicator patiēs extiterit multā sentiet amaritudīez q̄n qd̄ un⁹ laudat alter

uitupat. Laudāt docti subtilitates & ꝓfunda dubia scripturaꝝ uitupant ista uulgares & ignorātes. Extollūt ignorātes & muliercle uulgaria quedā exēpla siue parabolas & de illis uiri periti q̄ n̄ hn̄t deuotionē risū suscipiūt. Et sic ꝑ uarietate audientium uaria ē opinio uariusq̧ appetitus unoquoq̧ ſcḋm suū modū referente

Quinta cōditio p̄dicatoris euāgelii nūcupatur caritas. Hec facit predicatores querere n̄ que sua sūt sed que Iesu xp̄i. Et. i. Cori. xiii. & .x. capl'is doctor gentiū ait. Nō querēs qd' mihi utile ē sed qd' multis ut salui fiant. Querūt que sua sunt q̄ predicāt aut cupiditate glie aut appetitu ambitiōis honoris & dignitatis aut amore lucri & spe questꝰ aut deniq̧ respectu cuiuslibet cōmodi tp̄alis Nō stāt ista cum caritate que deū diligere facit ꝑpt' se & ꝓximū ꝑpt' deum.

De quinq̧ fructibus & utilitatibus uerbi dei & quare utile ē omnibus illud audire libenter. Capl'm. iii.

Ertiū mysteriū declarandū ē de utilitate audientiū uerbum dei. Et licet multi sint fructus & utilitates deuote audientiū uerbū dei tn̄ nos in presentiaꝝ tm̄ quinq̧ explicabimꝰ q̄tenus his fructibꝰ excogitatis unusq̧sq̧ aīetur ad libēt' & deuote audiēdū illud. Pria dr̄ illūiatio. Scd'a cōfortatio. Tertia fortificatio. Quarta delectatio. Quīta exēplatio. Pria utilitas uerbi dei dr̄ illūiatio. Illūinat quippe intellectū hoīs sicut sol illūiat mundū. Et hoc inq̄t Dauid ī psal. Declaratio sermonū tuoꝝ il. & ītel. d. p. Et iteꝝ. Lucerna pe. m. uer. t. & l. se. m. Illuminat' siquidē mēs attente audiētiū & cū utilitate. Primo respectu credendoꝝ ut sciat fidei rudimēta. Scd'o respectu colendoꝝ ut deū colat creatorē. Tertio respectu abhorrēdoꝝ ut uitia abhorreat & uitet. Quarto respectu acceptandoꝝ ut uirtutes acceptet & insequat' Quinto respectu spernēdoꝝ ut mundum spernat & eius bona. Sexto respectu agendoꝝ ut opa agat que mandant' in lege. Septīo respectu timendoꝝ ut penas inferni timeat. Octauo respectu desiderandoꝝ ut beatitudinē eternā desideret. Nam nisi hec & huiꝰmodi populis predicarent' omnes uelut ceci uariis inuoluerent' erroribus. Scd'a utilitas quā cōsequunt' uerbū dei audientes dr̄ cōfortatio. Nā licet multi sciāt bona que operari tenent' & mala a quibus sibi cauere debēt tn̄ q̄ndoq̧ nec bona faciūt nec malaꝝ fugiunt deuicti quadā tepiditate uel potius sensualitate & delectatione boꝝ tp̄aliū. Alii etiā q̄uis sciant penas inferni fore timendas desiderandumq̧ celum pieq̧ xp̄i passionē deflendam tn̄ cor hn̄t insipidū sine timore sine desiderio & sine ulla pietate. Cum uero tales audiūt uerbū dei frequent' cōfortant' ad deponendam oēm tepiditatē ad amplectendas uirtutes ad surgendū a peccatis ad compatiendum xp̄o passo ad timendos gehenne cruciatus & ad desiderandū regnum dei. Quia ut Hieronimus ait ad Paulinum. Habet nescio quid latentis

energie uiue uocis actus & i aures discipuli de doctoris ore transfusa fortius so-
nat. Vñ & Heschines cũ Rhodi exularet & legeret illa Demostenis orõ q̃ ad-
uersus eũ habuerat mirãtibus cunctis atq̃ laudantib⁹ suspirãs ait. Quid si audis-
setis ip̃am bestiã sua uerba resonantẽ: hec ille. Quanta aũt sit uis in uerbo dei
predicato apparet undiq̃ ex mirandis exemplis tã aploꝝ q̃ alioꝝ. Petrus nanq̃
post susceptũ.s.s. una predicatiõe tria millia aiaꝝ cõuertit ad xp̄m. Actuũ.ii.c.
Quid fecit Paulus uas electiõis: Quid reliq̃ oẽs apl̄i & discipl̄i xp̄i: Et diebus
nr̃is unde q̃i renouata uidet̃ religio xp̄i sustentata eccl̄ia & peccatores ad pn̄ia₃
aiati nisi ex auditu p̄dicantiũ: O uerbũ dei benedictũ. O uerbũ salutiferũ. O p̄
dicatio fecundissima. O instr̃m salubre quo cõmoneri pñt mẽtes dure ad agẽdã
pn̄iam & corda oim ad uirtutes sectãdas. Tertia utilitas audiẽtiũ uerbũ dei
dr̄ fortificatio. Fortificat.n.eos q̃ boni sũt ut in melius p̱ficiãt & p̱seuerẽt ita q̃
ex uerbo dei q̃i cõseruãt & nutriunt̃ sicut plãtula que ut uiriditatẽ seruet irrigat̃
aq̃s. Ideo xp̄s ait. Math.iiii. Nõ in solo pane uiuit hõ sed in oĩ uerbo qd̓ p̱cedit
de ore dei. Quarta utilitas dr̄ delectatio. Delectat etenĩ uerbum dei & recreat
spirituał̄r audientes. Nã oĩs aĩa bona letant̃ audit magnalia summi imp̱atoris
celoꝝ. Et q̃cũq̃ aliquẽ diligit de ipso libent̃ loquit̃ & libent̃ audit bene de illo
loquentes. Sic q̃ deũ amãt & ex xp̄o sunt uerba eius audiunt ut dicit̃ Ioh.viii.c.
Et Maria magdalene que dilexit multũ Luce.vii. saturari nõ poterat audiendo
uerba mellíflua xp̄i Iesu. Luce.x.c. Quinta utilitas dicitur exemplatio. Pre-
bent nãq̃ audientes uerbũ dei exemplũ bonũ p̱ximis suis. Nã sepe cõtingit ut
hi q̃ infime sunt cõditionis uidentes uiros graues utputa religiosos uiros doctos
nobiles & honestos ciues ad p̄dicationẽ cõfluere aient̃ & ip̃i ad eã audiendã di-
ligent̃. Ergo ut finẽ huic sermoni faciã cũ tam grãdia tãq̃ mirifica sint p̱uilegia
uerbi diuini oẽs aduoco cũctos inuitosingulisq̃ clamo. Venite & audite ut audi
endo uerbũ dei acqrere possitis eius gratiã & deinde peruenire ad beatam gl̄iã
In qua xp̄s benedictus uiuit & regnat in sc̄la sc̄loꝝ. Amen.

Feria secunda post dominicam in sexagesima. De uerbo dei & de eius audi-
tione. Sermo .ix.

N corde bono & optimo audientes uerbũ retinẽt & fructũ afferunt ĩ
patia. Verba sunt xp̄i Iesu saluatoris origiał̄r Luce.viii.c. Quis mł̄ta
dicta sint in sup̱iori sermone de p̄dicato uerbo dei restãt tñ adhuc de
eius auditione aliqua differenda. Opus enĩ est confutare illos qui uel audire re-
spuunt uel negligent̃ audiunt aut audientes nõ custodiũt uerbũ. Et reuera satł
sup̱q̃ necessaria ẽ hec cõfabulatio ut inducant̃ hoĩes ad audiendũ uerbũ diuinũ
cum effectu & utilitate salutis sue. Nam non desunt diaboli temptamenta ad

remouendas mentes ab auditu spūalis doctrine cū ipsa sit q̄i sagitta uulnerans astutiā eius. Idcirco de auditiōe uerbi dei dicere uolentes notabimus in hoc sermone principaliter tria mysteria declaranda.

Primū dr̄ inductio. Qualiter omnes inducuntur ad audiendum uerbum dei
Sc̄m modificatio. a scriptura a natura & ab exemplis.
Tertium obligatio. Capl̄m. i.

Rimū mysteriū declarandū de auditione uerbi dei dr̄ inductio. Ad illud eteni audiendū inducimur ꝓpt̄ tria. Prio ꝓpt̄ natam. Scd̄o ꝓpt̄ scripturā. Tertio ꝓpt̄ exēpla. Prio inducimur ut libēt̄ audiam⁹ uerbū dei ab ipsa nata. Nā ut Seneca ad Lucilliū ait Dociles natura nos edidit. Et sm̄ Ciceronē in sua rhetorica. Is docilis ē q̄ uult attente audire. Et ut idem Cicero i. q. tuscul. ait. Inest mētibus nr̄is insaciabilis quedā cupiditas ueri uidendi. Qd̄ in. i. de officiis cōfirmat. d. Omnes trahimur & ducimur ad cognitionis & scie cupiditatē in qua excellere pulchꝝ putamus. Et hoc ipm̄ Ari. explicauit in. i. metha. inqens. Oēs hoīes nata scire desiderāt. Et i. iii. ethicoꝝ. & . ix. p̄te ꝓblematū asserēs. Addiscere quid ē facile & delectabile nata omnib⁹ ē. Cū ergo q̄i incredibilis sit numerus ignorantiū uiā dn̄i & p̄dicatores illā doceāt nata ipa mouere debet oīm aīos ad illos audiendū. Nec ualet quoꝝdā de se supba p̄sumptio qui se credunt oīa scire q̄m ut ait sapiens. prouerb. i. Audiens sapiens sapientior erit. Quinimo nullus ē adeo ptus qui ptior fieri nō possit. Hinc Lanctantius de ira dei de Socrate ait. Socrates cū esset oīm ph̄oꝝ doctissimus ut ceteroꝝ argueret insciam q̄ se aliquid tenere arbitrabant̄ ait se nihil scire nisi unū q̄ nihil sciret. Et Mercurius thermegist⁹ ph̄s maxim⁹ dicebat. Maxia ps eoꝝ que scim⁹ ē mima ps eoꝝ que ignoramus. Ideo notabilia ualde sunt Hiero. uerba q̄ ad Palmachiū & Oceanū ita scribit. Dū essem iuuenis nio feruebā amore discendi nec iuxta quoꝝdā presumptionē ipē me docui. Apollinarē audiui antiochie freq̄nt̄ & colui Iam canis spergebat̄ caput & magr̄m potius q̄ discipl̄m docebat. Perrexi tn̄ Alexādriā audiui Didimū in multis ei grās ago q̄ qd̄ nesciui didici. qd̄ sciebā illo docente nō perdidi. Putabāt me hoīes finē fecisse discendi. Veni rursus Ierl̄mā & Bethleē quo labore quo pretio. Baraniā nocturnū habui preceptorē. Timebat eni iudeos & alteꝝ mihi exhibebat Nichodemū. hec ille. Si itaq̧ tantus doctor luce scie preditus audire ut addisceret n̄ erubescebat que presumptio illa ē eoꝝ qui uel ignorantes uel paꝝ docti sūt dicētiū se predicationē nō uelle audire q̄ illa non egēt. Proptē tales utiq̧ Seneca li° de trāq̄llitate animi ait. Puto m̄ltos ad sapientiā uenire potuisse ſi nō putassent se peruenisse. Scd̄o inducimur ut ꝓmpte audiamus uerbū dei ab ipā scripta. Concordant quippe uoces omniū

scripturaꝝ nedū diuinaꝝ ueꝝ etiā & moraliū phoꝝ. Q̃ unusq̄sq̄ sollicitus esse debet ad discēdū. Vñ Ar.i.ethicoꝝ ait. Qui neq̄ ip̄e intelligit neq̄ aliū audiēs in animo ponit hic inutilis natus ē. Et Macrobius li°.ii.saťnaliū. Sine doctrina uita est q̄ mortis imago. Et Tulli9 li°.ii.q.tus. Vt ager q̄uis fertilis sine cultura fructuosus esse ñ pōt sic sine doctrina aīus. Et idem li°.i.de oratore. Nō ignoro ea que bona sūt meliora fieri posse doctrīa. Et Iuriscōsultus.ff.de fidei cōmissa sus libertatib9.l. Apud Iulianū.inq̄t. Cupiditas discendi ē optima rō uiuendi. Vñ Iulian9 dixisse ferť. Et si alteꝝ pedē i sepl̄chro hrē3 adhuc discere q̄d uellē. Hinc ē q̄ etiā sapiēs Eccle.vi.ait. Si inclinaueris aurē tuā accipies doctrinā & si dilexeris audire sapiēs eris. Et idem prouer.xii. Qui diligit disciplinā diligit sci entiā. Et ꝓuer.xvii. Qui euitat discere incidit ī mala. Et prouer.xix. Suscipe di sciplinā ut sis sapiēs ī nouissimis tuis. Et.xxii.ibidē. Inclina aurē tuā & audi uer ba sapientiū. Sūt & alie h9i scripťaꝝ uoces q̄ innumerabiles hortātes hoies ut ꝑmpto aīo audire uelint uerba doctoꝝ & sapiētū ut & ipi ꝑ exercitiū disciplie docti euadere possint. Tertio inducimur ad audiendū eos q̄ docent bñ breq̄ uiuere ab exēplis. Scribit.n. Valeri9 max9 Ru.de studio & industria.q̄d etiā re fert Tulli9 li°de senectute. Q̃ Solon phs significauit v̄sibus se quottidie sene scentē aliq̄d discere. Supremo uero die uite assistentibus amicis quedāq̄ inť se cōferentib9 satis iā pressū caput erexit iterrogatusq̄ Quappť id fecisset rñdit ut cū istud quicq̄d ē de quo disputatl ꝑcepero moriar. At & Hiero9 ad Paulinū inducit mlťoꝝ phoꝝ exēpla q̄ auiditate discendi nullū timuerūt laborē. Legim9 inq̄t in ueteribus historiis quosdā lustrasse ꝓuincias nouos adisse pplos maria trāsisse ut eos quos ex libri nouerāt corā quoq̄ uiderēt. Sic Pythagoras mēphi ticos uates sic Plato egyptū & Architā tarentinū eā oram Italie que quondam magna grecia dicebať laboriosissime peragrauit. ut q̄ Athenis mgr̄ erat cuiusq̄ doctrina achademie gymnasia ꝑsonabat fieret ꝑegrinus atq̄ discipulus malēs aliena uerecūde discere q̄ sua imprudenť ingerere. Denīq̄ cū lr̄as q̄i toto fugi entes orbe ꝑseq̄ť capt9 a pirratis & uenūdatus tyrāno crudelissimo paruit cap tiuus uinctus & seruus. Tamen q̄a phs maior emēte se fuit. Ad Titū liuiū lacte eloq̄ntie fonte manantē ex ultis Hispanie galliaꝝq̄ finibus quosdā uenisse no biles legimus & quos ad sui cōtemplationē Roma nō traxerat unius hois fama ꝑduxit. Habuit illa etas inauditū sctis celebrandūq̄ miraculum ut urbem tantā ingressi aliud extra urbē quererēt. Apollonius ille magus ut uulgus loquiť siue phs ut pythagorici tradūt intrauit Persas ꝑtransiuit Caucasū Albanos Scitas Massagethas opulentissima Indie regna penetrauit & ad extremum latissimo Phison amne transmisso ꝑuenit ad Bragmanas ut Hyarchan ī throno sedentē

aureo & de tantali potantē int̄ paucos discipulos de nafa de morbus de cursu dierꝝ & siderꝝ audiret docētē. Inde ꝑ Helamitas Babylonios Chaldeos Medos Assirios Parthos Syros Fenices Arabes Palestios reuersus Alexandriā ꝑrexit Ethiopiā ut gymnosophistas & famosissimā solis mensā uideret in sabulo. Inuenit uir ille ubiq; qd disceret & semꝑ ꝓficiens sꝑ se melior fieret. Scripsit suꝑ hoc plenissime octo uolūibus Philostratus. hec ille. Et idem Hiero9 ad Nepotianū cōmendās sapie studiū ait de Demostene. Sapiens uir ille grecie Demostenes cum expletis centū septē annis se mori cerneret dixisse fert̄ se dolere q; tūc egrederet̄ e uita cū saꝑe cepisset. His igit̄ exemplis damnari pōt temeritas illorꝝ qui se existimāt oīa scire oīa sapere oīa deniq; intelligere. Quo fit ut predicatores doctos n̄ solū audire recusent uerꝝ etiā & sepe ꝑuipendāt & asꝑnent̄ Ex dictis tn̄ clarissime cōstat nil unicuiq; tm̄ conuenire posse q̄ntū audire disciplinā & eruditionē. Nā ex eius auditu fructū nō mediocrē suscipiūt uiri & mulieres senes & ꝑuuli boni & mali docti parit̄ & indocti.

Q uerbū dei ē audiendū cū sollicitudie deuotiōe & hūilitate. Caplm. ii.

Ecundū mysteriū cōtemplandū dr̄ modificatio. In quo aꝑire licet q̄liter dei uerbū sit ab oībus audiendū ut in oībus seruet̄ ordo debit9 & mēsura. Et ad hoc intelligēdū dico q; uerbū audiri debet tripl'r. Prīo sollicite. Scd'o deuote. Tertio humilit̄. Prīo uerbū dei audiēdū ē sollicite ut q fructū eius habere cupit conet̄ a ꝑncipio interesse sermoni. Nā sunt nonnlli q ad ꝑdicationē confluunt sed tn̄ ob pigriciā & somnolentiā raro integrā illā audiūt. Alii uero auaricia uicti diebus feriallb9 nolūt predicatiōes audire timētes amittere tp̄s & lucra. Quib9 ego dico q; nō bene faciūt qm̄ si audirēt qnquagita ꝑdicatiōes nō expenderet̄ in illis audiendis triū dierꝝ spaciū. Et tn̄ mai9 esset lucꝝ aīe qd' inde euenire posset q̄ lucꝝ oīm tp̄raliū bonorꝝ. Sed si aliqs tanta necessitate cōstringeret̄ q; nisi laborando uictū acquirere nō posset tūc illū ad audiendū uerbū dei non cōpellerē. qm̄ ut ait Ari. iii. topicorꝝ. Melius ē pħophari q̄ ditari sed nō indigenti necessariis. Scd'o ē audiendū uerbū dei deuote. Et hoc dico aut ꝓpt̄ eos q in ꝑdicatiōe dormiūt aut ꝓpt̄ illos q int̄ se cōfabulant̄ aut ꝓpt̄ alios qui deambulando cū suo strepitu & irreuerentia ꝑdicatorē & ip̄m audiētes turbāt aut ꝓpt̄ lasciuos & uanos iuuenes leuesq; mulierclas q dū predicat̄ mutuo se se iocando cōcupiscēdo ridendoq; cōspiciūt. In quib9 nlla ē cōpunctio nulla fides nulla religio. Et ꝓ his oībus facit illud dictū Aug. i. q. i. c. Interrogo. sic. d. Vos frēs uel sorores dicite mihi qd plus esse uidet̄ uobis cor9 xp̄i an uerbum xp̄i? Si uerꝝ uultis rn̄dere hoc dr̄e debetis q a nō sit minus uerbum dei q̄ corpus xp̄i. Et ideo quanta sollicitudine obseruamus qn̄ nobis corpus xp̄i ministrat̄ ne ex ipso

de manibus nr̄is aliqd ĩ terrã cadat tanta sollicitudĩe obseruemus ne uerbũ dñi qđ nobis erogatᷣ dũ aliud cogitamus aut loqmur de corde puro depereat qa nõ minus reus erit q uerbũ dei negligentᷣ audierit q̃ ille q corpus xp̄i sua negligẽtia in terrã cadere pmiserit. hec ille. Archi. sup hoc caplo. d. Q̃ cõpatio corpori xp̄i & uerbi p̄dicati nõ fit respectu dignitatis & excellentie sed respectu efficatie qm̃ nõ minorẽ efficatiã cõsequitᷣ q cũ deuotiõe audit uerbũ dei q̃ qui cũ reuerentia suscipit cor9 xp̄i. Vñ glo. sup dicto uerbo. d. Verbũ idest predicatio que plures conuertit & plus facit cõpungi hoĩem ita ut oĩa peccata per eã tollantᷣ. Sed per cor9 xp̄i tolluntᷣ tm̃ uenialia. ut de cõse. di. ii. c. Iteratᷣ. Tertio ẽ audiendũ uerbũ dei humilr̄. Cõsistit aũt hũilitas in auditore ut bñ interpretetᷣ & in bonã ptẽ suscipiat ea que predicãtᷣ. Nã reperiuntᷣ & quidẽ plurimi q uellẽt oia sm̃ appetitũ suũ dici nec cogitãt q in p̄dicatiõe satisfaciendũ ẽ tot uarietatib9 personaꝝ. Alii aũt si nõ sentiũt euangelii textũ de uerbo ad uerbũ explicari statim detrahũt murmurãt arguũt. d. xp̄m misisse aplos ad predicandũ euangeliũ. Et tñ quicqd reducitᷣ ad dei & pximi caritatẽ quicqd inducit hoĩes ad deũ colẽdũ timendũ & diligendũ quicqd deniq ipos a uitiis retrahit & ad uirtutes hortatᷣ recte euãgeliũ dicitᷣ. Vñ Hiero9 in eplam ad Gal. scribit illud qđ ponitᷣ. i. q. i. c. Marcion. Marcion & Basilides & cetere hereticoꝝ secte nõ hñt dei euãgeliũ quia nõ habent spũm sanctũ sine quo humanũ fit euãgelium qđ docetᷣ. Nec putemus in uerbis scripturaꝝ esse euangeliũ sed in sensu non in superficie sed in medulla nõ in sermonũ foliis sed in radice rationis. hec ibi. Nõnulli insup egre ferunt si qñq uitia reprehẽdantᷣ eo q & ipi uitiosi sunt nec de suis uitiis corrigi patiuntᷣ. Pro quib9 ẽ illa Hiero. snia ad Nepotianũ. Neminẽ specialitᷣ meus sermo pulsauit. Generalis de uitiis disputatio ẽ. Qui mihi ꝑus itaq irasci uoluerit ipe de se q talis sit cõfitebitᷣ. hec ille. Cõcludo igitᷣ dicẽdo oĩbus illud Iacobi. i. In mansuetudine suscipite insitũ uerbũ qđ saluare põt aĩas ur̄as.

Q̃ obligantᷣ homines pro loco & tempore audire uerbum dei & memoriter retinere ac opere implere. Caplm. iii.

Ertiũ mysteriũ declarãdũ dr̄ obligatio. Obligantᷣ siquidẽ hoĩes circa auditionẽ uerbi dei maxie ad tria. Prio ad illud audiendũ. Scdo ad retinẽdũ. Tertio ad faciendũ. Prĩo obligantᷣ hoĩes ad uerbũ dei audiendũ. Qđ accipi põt tũ qa unusqsq suã salutẽ desiderare debet quã asseq põt uerbo dei mediante tũ qa ad hoc inducit scriptura ut superius uisum ẽ. Sed queri põt. Cur nõ precepit eccla audiri diuinũ uerbũ ita expresse sicut & missas cũ tante utilitati sit audire predicatiões. Et dicimus q hoc fit pptᷣ tria. Prĩo pptᷣ obligationem curatoꝝ. Scdo pptᷣ paucitatẽ predicatoꝝ. Tertio pptᷣ incomoditatẽ populoꝝ

Pria rō est ꝓpt̄ obligationē curatoꝝ. Nā qui curā aīaꝝ habet tenet̄ suo poplo predicare sicut petet in.c. supius allegato in sermone precedenti int̄ cetera de officio iudic.ordi.&.xxxvi.di.c.Ecce.&.xvi.q.i.c.Aduicimus.c.Ecce.Si ergo p̄lati obligant̄ suo pplo p̄dicare ergo ppli pro loco & tp̄re p̄dicatiōes dn̄t audite. Vn̄ de cōse.di.i.c.Sacerdote.dr̄ .Sacerdote uerbū i eccl̄ia faciēte si qs egressus fuerit de auditorio excōicet̄.Et in.c.Oēs fideles.dr̄.Omnes fideles qui conueniūt in sollemnitatib9 sacris ad eccl̄iam & scriptas aploꝝ & euangeliū audiāt. Scd̄o nō obligauit eccl̄ia ad audiendū uerbū dei determiate sicut ad adiendum missas ꝓpt̄ paucitatē & raritatē p̄dicatoꝝ qa rari sunt q predicent & multi sūt qui celebrant missas.Tertia rō ē ꝓpt̄ incomoditatē pploꝝ.Nam multi sunt rurales & in mōtibus habitātes & in aliis locis qbus difficile esset sic audire p̄dicatiōes sicut & missas. Nō tn̄ excusant̄ h9i pro loco & tp̄re addiscere p aliquā uiā que sunt s̄m statū suū eis necessaria ad salutē. Scd̄o obligant̄ hoies ad uerbū dei retinendū. Debet nāq; unusqsq; facere qd̄ in se ē ut & si non oim que predicant̄ saltē aliqua memorit̄ teneat. Ad qd̄ multū ꝓdesse pōt domestica cōfabulatio & cōicatio cū uxore filiis aut amicis de his que p̄dicata sūt. Tertio obligātur hoies ad uerbū dei faciendū.Nā ut dr̄ Luce.xi.c.Beati qui audiūt uerbū dei & custodiūt illud. Et Math.vii.xp̄s intulit.Oīs qui audit uerba mea & facit ea assimilat̄ uiro sapienti q edificauit domū suā sup̄ petrā.Et descēdit pluuia & uenerūt flumina & flauerūt uenti & irruerūt ī domū illā & nō cecidit. Fundata.n. erat sup̄ firmā petrā.Et ois qui audit uerba mea & non facit ea similis ē uiro qui edificat domū suā sup̄ arenā. Et descendit pluuia & uenerūt flumia & flauerūt uenti & impegerūt in domū illā & cecidit & fuit ruina eius magna. Hinc etiam & Iacobus.i.c.ait.Estote factores uerbi & nō auditores tm̄ fallētes uosmetip̄os qa si qs auditor ē uerbi & nō factor hic cōpabit̄ uiro cōsiderāti uultū natiuitatis sue in speculo.Cōsiderauit.n.se & abiit & statī oblitus ē qualis fuerit. Ergo seruent̄ oia que tacta sunt de auditiōe uerbi dei ut sit semē cadens in bonā terram non secus uiā nō sup̄ petrā nec int̄ spinas.afferēs fructū ꝓ ut saluator benign9 in lectiōe euāgelica explicauit quā & ꝓposuit p similitudinē loqn̄s indeq; illā exposuit sicut patet in textu sapient̄ cōcludēs.Q; q bono corde deuotaq; mēte dei uerbum audiūt fructum in presenti suscipiunt gratie & in futuro perennis glorie. In qua xp̄s saluator omnium sedet ad dexteram patris cum quo uiuit & regnat in secula seculoꝝ.Amen.

Feria tertia post dominicā in sexagesima.De seueritate diuine iustitie que mouere debet peccatores ad penitentiam. Sermo.x.

Eddet unicuiq; scd'm opus eius. Dñi nři Iesu xpi uerba sunt ista originalr Mathei.xvi.c. Letantur plimi in malis suis neq; de illis pniam agere ullo pacto pponūt qm non arbitrauť deū pctoꝝ suoꝝ ultorem. Quinimo fl'o sibi blandiunť & psnadēt nullā p⁹ hāc uitā obstīatis pctōrib⁹ penam a insto iudice fore patā. Quo fit ut indies deteriores fiant & ad uitia quelibet sine timore labanť. Quappť in pñti sermōe aliq̄ de diuine iustitie seueritate dicere statui ut p ei⁹ tremendā cōsideratiōez dura pctōꝝ corda molescant quib⁹ ońdem⁹ q̄ scene si se non correxerit punienť a deo. qm ipe ut uerba pposita dicūt Reddet unicuiq; ſm op⁹ suū bonis.s.gaudia padisi & malis gehenne cruciatū. In qb⁹ uerbis de dīne iustitie seueritate tria mysteria sunt cōsiderāda.

Primū dr̄ punitio	Qualiter deus punit malos post hanc uitam si se non cor
Secūdū restrictio	rexerint contra eos qui dicunt nō esse aliud malū neq; bo
Tertiū permissio	nū q̄ illud qd' expimur in pñti. Capl'm.i

Rimū mysterium cōsiderandum de seueritate diuine iustitie dr̄ punitio. In quo decl'anda est fl'a & erronea snīa & opinio eoꝝ q dicūt. Nō expedire pctōribus ad pniaz reuerti qa p⁹ hāc uitā nll'm ampli⁹ sentieť malū. Contra tales ergo theologi sacri sic potentissime arguunt. Vbicūq; est sūma iustitia ibi debet esse iusta mentoꝝ retributio. Sed cū non puniat malos in hac uita. ergo puniet illos p⁹ hanc uitā. Maior ppositio constat ex dictis Tulii in epl'a de cāu reipublice.d. Iustitia ē cōstans & ppetua uolūtas ius suū unicuiq; tribuens. Et hec est diffinitio iustitie que ħetur.ff.de iustitia & iuri.l.Iustitia. Et īstituta de iustitia & iuri.l.Iustitia. Probare etiā debem⁹ tria que cōtinenť in rōne ptacta. Prīo iustitie diuine ueritatē. Scd'o maloꝝ in hac uita inpunitatē. Tertio cōtra ipsos rigidā aspitatē. Primo pbare debem⁹ diuine iustitie ueritatem. Et ad hoc sunt scripťe sacre copiosissima dicta. Vñ Dauid in psal.c.ait. Iustus dñs & iustitiā dilexit eqtatē uidit uultus eius. Et psal.xviii. Iustitie dñi r.l.c. Et psal.xxx. In iustitia tua libera me. Et psal.xxxix. Annunciaui iustitiam tuam ī eccl'ia magna. Et psal.lxx. Memorabor iustitie tue soli⁹. Et psal.lxxxiiii. Iustitia ante eum ambulabit. Et psal.xlvii. Iustitia ple.ē d.t. Et psal.lxxxviii. Iustitia & iud.p.se.t. Et psal.cx. Iustitia ei⁹ manet in s.s. Et Isaie li. Dicit dñs iustitia mea non deficiet. Et Isaie.lix. Indutus ē iustitia ut lorica. Et Baruch.i. Dño deo nřo iustitia Et Hiere.xii. Iustus qdē tu es dñe. Et.i.thi.ii In reliquo repoita est mihi corona iustitie quā reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. Sed aliqs pōt arguere Q, in deo ull'a sit iustitia. Prīo qa ſm phm.v.ethicoꝝ.c.ii. Dñi ad seruū nō est iustitia qa iustitia in quadā eq̄litate ad alteꝝ consistit. Sed de⁹ ē dñs oīm ergo in ipso nō est iustitia. Scd'o arguiť qa iustitia respicit debitū deus autem nulli

debitor est ergo in ipso nō est iustitia. Hanc.q.soluit Ric.de media uilla.xl vi. di.iiii.d. Q: iustitia pōt accipi ꝓ rectitudine uolūtatis q̄ uult aliqs reddere uni cuiq; in distribuendo uel cōmutando qđ ei debet. Et ſm hoc duplex est iustitia .ſ.distributiua qua aliqs uult oibus q̄ sunt de cōitate distribuere bona cōia ſm debitā ꝓportiōis eq̄litatē. Et cōmutatiua q̄ aliqs in cōmutando uult seruare de bitā eq̄litatē ſm q̄ntitatē. Cōmutatiua iustitia ꝓprie loquēdo ī deo nō ē quia nlli est debitor ex legis necessitate & de bono retribuit ultra meritū & de malo circa demeritū Iustitia uero distributiua in deo est. Omnibus.n.distribuit bona sua ſm debitā ꝓportiōis eq̄litatē. Ad ꝑmū ergo argumētū dicendū. Q: licet dñi ad seruū ñ sit iustitia cōmutatiua sed; plenā rōe; eiusdē quia int̄ dñm & ser uum nō est eq̄litas eo q̄ oia que sunt serui sunt dñi. Tamen dñi ad seruos pōt esse iustitia distributiua que nō req̄rit eq̄litatē q̄ntitatis sed ꝓportionalitatis que ē eq̄litas dua; ꝓportionū que cōsistit in hoc q̄ seruis ꝓportiōalr̄ retribuit ſm merita sua. Ad scđm dicendū. Q: & si de⁹ nlli creatē sit debitor ex recepto tñ debitor ē ex ꝓmisso. Nulli eni ē debitor nisi cui uult. Si āt queratē quare uult non rñdebo nisi q̄a uult q̄a uoluntas sua ē ꝓma cā. hec Ric. Ergo quis de⁹ nihil patiaē ex peccatis cōmissis nihilq; eius infinite bonitati adaugeaē ex bonis con missis tam̄ malos punire bonosq; premiare ex iustitia distributiua debet q̄m sic ipse ꝓmisit. Dixit.n. ꝑ ꝓpham psal.xxxvi. Qui malignanē exterminabunē. Et Apoc.xx. Ecce uenio cito & merces mea mecum est dare unicuiq; ſm o ꝑa sua. Propter hoc dixit sapiens Prouer.v. Iniq̄tates sue capient impium & funibus pctō; suo; constrīgeē. Et Prouer.xi. Simplicitas iusto; diriget eos & suppla tatio puerso; uastabit illos. Et Prouer.xiii.c. Pctōres ꝑsequeē malū & iustis retribuenē bona. Et Prouer.xiiii. Domus impio; delebiē tabernacula iustorū germiabūt. Et Iob.xxxiiii. Opus hoīs reddet illi de⁹ & iuxta uias singulo; resti tuet Et Paul⁹ Galath.vi.ait Que eni seminauerit homo hec & metet Et.i.Cor. iii. Vnusq̄sq; ꝓpa; mercedē accipiet ſm suū laborē. Et Eph.vi. Vnusq̄sq; qđ cūq; fecerit bonū hoc ꝑcipiet. Que auctoritates & scōrū dicta iustitiā distribu tiuā sūmi dei narrāt. Scđo ꝓbare debem⁹ pctō; inpunitatē.ſ.q̄ in hac uita nō oēs pctōres de suis malis puniunē. Et ad hoc est auctoritas Iob.xii.d. Abun dant tabernacl'a ꝑdonū. Et Hiere.c.xii.q̄ sic deū alloquiē Quare uia impio; pro speraē bñ est oibus q̄ ꝑuaricanē & inique agūt? Plātasti eos & radicē miserunt ꝓficiunt & faciūt fructū. Et Abacuch idem.d.i.c. Quare nō respicis sup inique agentes & taces deuorante impio iustiorē seē Et ne mlta dicam⁹ Expiētia oim re; Mg̃ra docet q̄r mlti iniq̄ in uia sua male ꝓsperant. Tertio probare de bemus contra illos sic prosꝑantes ꝑparatā esse p⁹ hanc uitā rigidam seueritatē

penamq; horribilē dānatiōis eterne. Et ad hoc ꝓpositū sic.d. Aug9.xx. li.de ci.
dei.c.ii. Nunc aūt & mala ferre equo aīo discim9 que patiunt̄ & boni & bona n̄
magnipendere que adipiscunt̄ & mali. Ac per hoc & in his reb9 i qb9 nō appet
diuina iustitia salutaris est diuina doctrīa. Nescim9 enī quo iuditio dei bonus
ille sit paup̱ malus iste sit diues iste gaudeat quē ꝓ suis ꝑditis moribus cruciari
debuisse merorib9 arbitramur contristet̄ ille quē uita laudabilis gaudere debu-
isse ꝑsuadet. Exeat de iuditio nō solū inult9 uerū etiā dānatus īnocens aut iniq
tate iudicis p̄ssus aut f̄lsis obrut9 testimoniis. E cōtrario scelest9 aduersari9 eius
non solū impunit9 uerū etiā uindicat9 insultet. Impi9 optīe ualeat pius languo
re tabescat. Latrocinent̄ sanissimi iuuenes & q nec uerbo quenq̄ ledere potue
runt diuersa morborū atrocitate affligant̄ infantes. Vtilis rebus hūanis immat̄a
morte rapiat̄. Et q uidet̄ nec nasci debuisse diutissime insup̱ uiuat. Plen9 crimi-
b9 sublīet̄ hōrib9 & hoiez sine querela tenebre ignobilitatis abscōdāt ⁊c h9i que
quis colligit quis enumerat? Que si hr̄ent in ip̄a uelut in obsurditate cōstantiā
ut in hac uita in qua hō sicut sacer psal. eloquit̄ uanitati silis fact9 ē & dies eius
uelut umbra p̄tereūt non nisi mali adipiscerent̄ transitoria ista atq; terrena nec
nisi boni talia paterent̄ mala posset hoc referri ad iuditiū iustum dei siue etiam
benignū ut q nō erāt assecuti bona eterna que faciūt btōs tp̄alib9 decipent̄ ul̄
pro malitia sua uel ꝑ dei mīa cōsolarent̄ bonis & qui nō erāt passuti eterna tor
menta tp̄alib9 uel ꝑ suis qbuscūq; ul̄ q̄ntuliscūq; peccatis affligerēt̄ ul̄ ꝓpter
implendas uirtutes exercerentur malis. hec ille. Et idem.in.i.de ci.dei.c.vii.ait.
Placuit qppe diuine ꝓuidentie p̄parare in posterū bona iustis qbus nō fruētur
iniusti & mala impiis quib9 nō excruciabunt̄ boni. Ista uero tp̄alia bona & ma
la utrisq; uoluit esse cōia ut nec bona cupidi9 appetāt̄ que mali quoq; hr̄e cer-
nunt̄ nec mala turpit̄ euitent̄ qb9 & boni plerūq; afficiunt̄. Interest aūt plurimū
q̄lis sit usus uel earū rerū que ꝓsꝑe ul̄ earū que dr̄ aduerse Nā bon9 tp̄alib9 nec
bonis extollit̄ nec malis frāgit̄. Malus aūt h9cemōi infelicitate punit̄ qa felici
tate corrūpit̄. Oñdit tñ de9 sepe etiā in his distribuendis euidentius opationē
suā. Nam si nūc oē peccatū manifesta plecteret pena nihil ultīo iuditio reserua
ri putaret̄. Rursus si nl̄lm peccatū nunc puniret apte eius diuinitas nl̄la esse di
uina ꝓuidentia crederet̄. Sil̄r in reb9 scdīs si nō eas de9 qbusdā petentib9 euidē-
tissima largitate cōcederet nō ad eū ista ꝑtinere dicerem9. Itemq; si oib9 ea pe-
tentibus daret nō nisi ꝓpt̄ talia p̄mia seruiendū illi esse arbitrarentur nec pios
nos faceret talis seruit9 sed potius cupidos & auaros. hec ille. Non letent̄ ergo
pctōres & inimici dei qbus bland9 est mund9 si ꝓspera uiderint sibi cūcta succe
dere qa nō ē abreuiata manus dñi q peccata que nūc impunita relinqt strictius

punienda reseruat post hanc uitam. O pfidi pctõres ad uos clamo uobisqꝫ dico Nolite cõfidere ĩ iniqtate. Nolite inebriari dulcedĩe bonoꝝ hui⁹ mũdi qa oĩa tp̄ralia cito deficiẽt & illoꝝ gaudiũ qđ in pn̄ti gustatis uobis cõuertet̃ in luctũ Non tristent̃ insup hi q deo seruiũt si in pn̄ti aliqđ patiant̃ laboriosũ qa post laborem calamitatis & erũnas subsequet̃ quies & pax oĩmqꝫ bonoꝝ affluentia in repromissa felici ac beata uita.

Q. pro uno solo peccato mortali iustus deus damnat eternalit̃ animam nec sufficit penitentia de oĩbus aliis si unũ solum retineat. Caplm.ii.

Ecundũ mysteriũ declarãdũ de seueritate diuine iustitie dr̃ restrictio ĩ quo disputandũ est cõtra nonnllos q multa peccata relinquẽtes aliqđ tñ sibi in quo delectent̃ reseruãt cõfidẽtes p talem pn̄iam posse saluari. Queritur ergo. Vtꝝ tã restricta tãq̃ arcta sit dei iustitia ut ppt̃ unũ solũ peccatum mortale dãnare uelit eũ q de oĩb⁹ aliis pn̄iam egerit illo solo reseruato puniẽs illum & pro illo & pro oĩbus aliis. Et rñ° qꝫ sic Ita qꝫ si unus mille peccata mortalia cõmisisset & pro illis oĩb⁹ tandẽ uno dũtaxat excepto longã fecisset penitentiã morereť qꝫ cũ illo peccato mortali damnat⁹ utiqꝫ foret & puniret̃ p illo ac pro aliis de qbus pn̄iam egerat illo uno stante. Probat̃ autẽ hoc qđ dicimus tripl̃r. Prĩo auctoritate. Scđo rõne. Tertio exemplis. Primo auctoritate. Vñ sapiẽs Eccl xix. ait. Qui in uno peccauerit multa bona pdet. Et Iacobi.ii.c. habet̃ illud qđ ponit̃ de reg.iu c. Defleat Qui totã legem seruauerit offendat aũt in uno factus est oĩm reus. Et de pe.di.iii.c. Pn̄iam agere ppe.c. Si apl̃us Greg. ait. Quid.n. pdest si peccata luxurie qs defleat & tñ adhuc auaritie estib⁹ anhelat? Et Aug⁹ in li de pn̄ia inqt illud qđ ponit̃ de pe.di.iii.c. Sũt pl̃res Sunt pl̃res quos penitet peccasse sed nõ oĩo reseruantes sibi quedã in qbus delectent̃ nõ aĩaduertentes dñm mutũ siml̃ & surdũ a demonio liberasse p hoc docens nos nunq̃ nisi de oĩb⁹ posse sanari. Si.n. uellet peccata ex parte reseruari hñtem septẽ demonia perficere poterat sex expulsis. Expulit aũt septẽ ut oĩa crimĩa siml̃ eiicienda doceret. Legionẽ aũt ab alio eiiciẽs neminem reliquit de oĩbus q liberatũ possideret oñdens qꝫ si etiã peccata sint mille oportere de omnibus penitere. Scđo pbat̃ rõne qꝫ de⁹ nec pn̄iaꝫ acceptat illoꝝ q sibi aliqđ peccatũ reseruãt nec si eos damnat illoꝝ penã remittit. Et est pma rõ.d. Bona. & Ric. de media uilla in.iiii.di.xv. Quia oẽ peccatũ mortale contrariat̃ gr̃e gratum facienti sine qua peccata remitti nõ pñt. Et qa in aĩa nõ põt esse siml̃ peccatũ & gr̃a pdicta uno peccato mortali tm̃ huic gr̃e contrariãte nõ põt de aliis uenia impetrari. Et dr̃ rõ ista cõtrariatiõis. Scđa rõ ẽ quã tangit Tho.iii. pte. q. lxxxvi. que dici põt ẽlificatiõis. Nã deus peccata ñ dimittit sine penitẽtia uera

Sed pnia que ē in aia adhuc uel actu uł uoluntate peccāte mortalr ē pnia falsa ergo deus p talē pniaꝫ flām mime peccata dimittit. Ideo ait Isido⁹.de pe.di.iii. c.Irrisor. Irrisor est nō penitēs q adhuc agit qđ penitet nec uidet deum poscere subdit⁹ sed subsanare supbus. Et de pe.di. v.c. Frēs nr̄os.dr̄. Falsā pniaꝫ esse con stat cum spretis pl̄ibus de uno solo pnia agit. Tertia rō fm̄ p̄latos theologi.est pfectiōis qa de⁹ pfectissim⁹ nihil facit impfectū. Cū ergo iustificatio impu sit opus dei debet esse opus pfectū. Aut ergo nihil dimittit fm̄ ordinē sue iustitie aut totū fm̄ cōdescensionē sue infinite mie. Ex hoc inqt Aug⁹ in preallegato.c. Sūt plres. Quedā impietas infidelitatis ē ab eo qui iustus & iustitia ē dimidiam sparare uemiā. Nec pptereá tñ desparandi sunt pctōres q de mītis pniaꝫ agūt uno reseruato cū facili⁹ possint ad grāꝫ & uerā pniam redire si multa peccata uł ali qua licet nō oīa deponant. Tertio pbat q tā arcta sit dei iustitia ut ppt unū solum peccatū mortale damnet eū q cum illo ex hac uita migrauerit manifestis exemplis. Narrat quidē Greg⁹ in.iiii.dial.li.Q. fuit in monasterio quodam mo nachus un⁹ q cū apperet ur pbus & tot⁹ religiosus exten⁹ longe aliť q̄ appe bat fuit. Nā cū se ieiunare cū frībus demr̄aret occulte manducare consueuerat. Corpis aūt supueniēte molestia ad uite extrema pduct⁹ ē Qui cū iā esset in fi ne frēs oēs ad se q erāt in monasterio uocari fecit. At illi putabāt uiro morien te magnū qd ac delectabile se ab eo audire. Quib⁹ ipe afflict⁹ & tremēs cōpul sus est pderecui hosti ttadit⁹ cogebat exire. Nā dixit Qñ me uobiscū ieiunare credebatis occulte comedebam. Et ecce nūc ad deuorandū draconi sū traditus qui cauda sua genua mea pedesq colligauit caput uero suū intra meum os mit tens spūm meū ebibēs abstrahit. Quib⁹ dictis statī defunct⁹ ē atq ut peuiten do liberari potuisset a dracone quē uiderat expectat⁹ nō est qđ nimiꝫ constat quia ad solā audientiū utilitatē uiderit Ad idem est exemplū qđ recitat Cyril lus scribens ad Aug.de transitu Hiero. Nepos inqt quidem meus Ruffus noīe utroq pat⁹ pente a teueris annis ad meas deuenit man⁹ q utinā ex utero non exisset ue illi qđ sustinet contigisset. Quē tanta diligentia enutriui ut a pl̄ibus a me genit⁹ putaret. Crescens itaq infelix puer etate qdem non sapia ingenti pulchritudie corpis decorat⁹ sed non aīe a cūctis dilectione supflua colebat. Is nāq.xviii.etatis sue anno ibecillis & miserrim⁹ expirauit. De cui⁹ morte taut⁹ ab omnibus insonuit luctus q uix p mensem potuit qetari. At ego nimie eius incūbens dilectioni plries rogaui gl̄iosum Hiero. ut mibi qđ acciderat nepoti meo reuelaret. Oraui aūt mibi die quadā hora noua tantus affuit fetor q uul latenus potui sustiuere. Et dū tacitus mirarer unde tant⁹ fetor esset sup meum uerticem eleuatis oculis infelicem nepotē meū uidi terribili uisione ita q uisum

in eum imprimere non audebã. Nã cathenis igneis circũligatus flãmas fetidissimas erũpebat. Ad hãc terribilẽ uisionẽ subito me tant⁹ timor inuasit ut dũ plurimũ loq uellẽ formare uocẽ penitus ñ ualerem. Postremo aliqñtulũ ad me rediens si meus erat nepos uoce cepi pquirere tremebũda. Ad hec inqt ille ululatibus & suspiriis. Vtinã nõ essem ne tã diris essem cruciatibus deputatus. Nam scias me ppetuis tpib⁹ mansiõib⁹ tartareis permansuꝝ. Nã qd dicã? His dictis tant⁹ mihi dolor affuit ut ppluries sim mirat⁹ quõ e uita ptinus nõ decessi. Longis aũt expletis colloquiis ab eo scissitat⁹ fui. Cur ita diuinã mĩam pdiderat cũ tot uirtutib⁹ uideret pollere. Pro nl̃la inqt me scias cã fore damnatũ nisi qa in ludis maxime delectabar. Atq in morte uoluntarie p⁹posui consiteri. Quibus dictis disparuit & tant⁹ fetor remãsit ut in locũ illũ p magnũ spatiũ nl̃s ausus sit introire hec Cyrill⁹. Vhe igit his q cũ talia ul̃ legũt ul̃ audiũt non timẽt non mutant nõ cõuertunt ad dñm deũ suũ. Nã si p uno peccato solũmõ hoĩem dei iustitia eternal̃r damnat qd faciet p ml̃tis? O somnolenti pctõres. O peregrini uelocissimi & aduene in hoc sclo considerate que uentũa sũt & cognoscite qñta uobis impenitentibus & i pctis obstinatis diuina iustitia cõminat mala Nec sufficit aliq peccata relinquere ut patet ex dictis nisi oĩa parit relinqñt.

Qual̃r deus iusto iuditio pmittit eos q pniam differunt usq ad extremum uite impugnari uariis impedimentis. Caplm. iii.

Ertiũ mysteriũ cõtemplandũ de seueritate diuine iustitie cõtra pctõres impenitẽtes dr pmissio. Cõsueuerũt nãq in peccatis suis aliqui esse securi pmittentes sibi in extremo uite pniaꝫ se facturos. Veꝝtñ iustitia dei seuera q̃ frequent pmittit tales ĩpugnari maxie a tribus qbus eoꝝ pnia impeditur Prĩo a passionib⁹. Scdo a demonib⁹. Tertio a pentibus Prĩo pmittit deus tales pctõres impugnari a passionibus. Nã ut inqt Scotus in .iiii. Solet euenire q in extremo uite qñ pctõres ĩfirmant in sensitiua pte adest maximus dolor & maxim⁹ timor. Dolent relinquere mundũ quẽ cũ suis bonis magis dilexerunt q̃ deum. Timent mortẽ que puat eos oĩ terreno bono & uita tpali quã pposuerunt eterne. O q̃ntus labor eoꝝ corda mentesq occupat. Alterat ex h⁹i passionibus rõ qa ſcm Aug. passiões tristabiles pl⁹ rõeꝫ suffocãt q̃ delectabiles. Inde fit ut & ipi miseri q pposuerũt malefaciendo in extremo uite ad pniaꝫ uenire nihil de deo cogitent nl̃lamq de ppa salute memoriã hẽant. quia ut Aug i sermone de innocentib⁹ ait. Percutit hac aĩaduersiõe pctõr ut moriẽs obliuiscat sui q dũ uiueret oblit⁹ ẽ dei. Sunt de hoc quottidie exempla clarissima. Nam & ego uidi quendã i extremis laborantẽ q ditissimus erat & diuitias non sine peccatis cõgregauerat. Cũq monerẽ eum ut iam aĩe salutẽ quereret male libenter

audiebat huiusmodi uerba. Quinimo in lectulo in quo iacebat se uoluens suspi
rabat gemebat imo rugiebat .d. O q̄ntū laboraui ut thesaurizarē & alii gaude-
būt de thesauris meis. O diuitie mee. O pecūie mee O iocalia mea q̄s uos pos-
sidebit & q̄bus uos relinq̄. Et in his & silibus retinēs cor & aīm miserrim⁹ expi-
rauit. In ciuitate etiā Spoletana puella quedam formosa fuit que uanitatibus
semp intenta nil de futura uita cogitabat. Hac infirmitate pcussā monitiones
& hortamenta salutis abhorrebat sicut mihi retulerūt qui uiderēt & audierēt illā
Tandē inualescente morbo cū cerneret infelix iuuencula de ꝓximo sibi īminere
mortē rogauit instantē m̄rem ut eā uestiret & ꝓciosis indumētis que ferre cōsue
uerat ornaret poliretq̄ illā tanq̄ si ad nuptias esset accessura. Annuit ei mater
fecitq̄ q̄d filia uolebat. O terribile iuditiū. O stupendum & admirabile dictu.
Sic ornata sic induta suspirando clāre cepit iuuencl̄a uana. Heu quia moriar ego
sic pulchra moriar ego sic decora moriar ego in tā tenera etate. Dicebāt illi cir
cūstantes. Cōmitte te deo filia q̄a benignus & clemēs est. At illa magis lamen
tabilr̄ r̄ndebat. Et q̄d mihi cū deo. Veni o diabole suscipe tu aīam meam Inter
que uerba expirauit dānata & desꝑata. Scd̄o permittit de⁹ īpugnari p̄cc̄ores
impenitētes in extremo uite a demonibus. Ipsi eteni sp̄us maligni & si a circū-
stantib⁹ n̄ uideant̄ appent t̄n his qui moriunt̄ aspectu horribilissimo tēptātq̄
infestant ac conant̄ durissimo certamie ut de mia desꝑent. Vn̄ Beda refert de
gestis angloꝝ. Q rex q̄dā anglie Adouerend⁹ noīe hūit militē in armis probū
sed corruptū in morib⁹. Cū aūt impulsa infirmitate feriret̄ a rege uisitat̄ & mo
net̄ ad pniam q̄ renuit .d. Q uideret̄ hoc facere ex timiditate cordis. Cū uero
ad mortis deduceret̄ termios iteꝝ rex uisitauit eū confortās ut peniteret. O do
mine mi rex tarda hora est cū iā iudicatus sū & dānatus. Nam paulo an̄q̄ huc in
trares ingressi sunt duo clarissimi iuuenes quoꝝ unus sedit ad pedes lecti mei al
ter ad caput & dixerūt. Iste adiudicat⁹ ē morti. Videam⁹ si aliq̄d ius hēm⁹ in eo
Et un⁹ extraxit libꝝ speciosissimū sed ualde paulū de sinu suo l̄ris aureis & ful-
gentib⁹ cōscriptū in quo legens nichil aliq̄ pua bona que fecerā i iuuentute mea
anteq̄ mortal̄r peccassem. Et cū mirom̄o exultarē in uisione hoꝝ ecce duo teter
rimi demones intrauerunt & unū magnū libꝝ l̄ris nigris scriptū ī quo uidi oīa
peccata mea. Et dixerūt demones angelis q̄ ibi erant. Quid hic facitis cū in eo
nullū ius hēatis & liber u̅r nihil ualeat sed n̄r̄. Et r̄nderūt angli q̄ uerum est &
recesserūt. Et hi duo demones cruciant me. Quib⁹ dictis infelicissim⁹ expirauit
Est ergo molest⁹ diabol⁹ morientib⁹ n̄ solū impiis atq̄ puersis sed etiā sc̄tis &
amicis dei. Scribit eni Cyrill⁹ ad Aug. in transitu Hiero. Q Eusebi⁹ uir sc̄tissi
mus quondā hiero. gl̄osissimi discipl̄s. Cū esset e uita migraturus adueniente

die q̄ se ex Hiero.reuelatione migrare sciebat die tertio ꝑeunte labore febriū cōcussus ualide se sr̄ terrā magr̄i n̄ imemor nudū deferri fecit a fr̄ib9 & a sigl'is osculū accipiens benigna eos cōsolatiōe cōfortauit ut ī sancto manerēt ꝓposito Deinde saccum quo opiebat' gl'iosus Hiero9 deferri & sup̄ se poni fecit ordinauitq̧ se nudū instar mgr̄i sui Hiero.gl'iosi extra eccl'iā in qua iacebat sancti Hieronymi cor9 sepeliri. Post hec corpe sacratissimo dn̄i se muniēs deo & btō Hieronymo deuote se cōmendauit.Et sic p triduū locutiōe corpali ac uisiōe priuat9 circūstātib9 fr̄ib9 psalteriū ac passiōēȝ dn̄i ac alia sancta legentibus.Die uero quo moritus erat ante btē aīe exitū p duas horas uenerabl'is Eusebius cepit ita terribiles act9 pagere q̧ circūstantes monachi pauore pterriti uelut amentes ī terra iacebant.Nā qn̄q̧ transuersis oculis manibus siml' iunctis uoce dira facieq̧ terribili cl'abat.Non faciā.Nō faciā.Mentiris mētiris. Post hec ad terram rediens fatiē in terra firmabat q̄ntū poterat clamans. Adiuuate me fr̄es ne periā. Qd' monachi uidentes lacrimātib9 ocul' eū interrogarūt qd esset. Ad quos ille. Nōne uidetis demonū agmina q me deuorare cupiūt.Et illi.Quid te factuꝝ uolebāt cū dicebas.Non faciam mentiris' At ille. Conabantur nāq̧ ut nomē dei blasphemarē & ego hoc nolle facere acclamabā.Dicebant insup ut de dei mīa desparē eo q̧ essem damnat9.Quib9 ego rn̄debā q̧ mentirent'.Abscōdebā aūt faciē meā ne uiderē eoꝝ aspectū q tā terribilis ē ut sustineri nō possit. Si ergo hic dei amic9 tā duꝝ preliū a demonib9 sensit qd faciēt pc̄tōres nefandissimi q tam diu diabolo seruierūt' Tertio pmittit de9 pc̄tōres ipenitētes īpugnari in extremo uite a pentibus a domesticis & ꝓpinqs Ip̄i eq̄dē sunt q egrotantibus cōfessiōeȝ noīare nō audēt sacerdotes & religiosos noīare uolētes indignāter expellūt notarios si cōparuerīt ut testā cōficiant turpit' eiiciūt.O amici carneles.O īimici aīaꝝ caroꝝ uroꝝ. De uobis dr̄ Mathi.x.c.Inimici hoīs domestici eius.Propterea salubrit' ꝓuisum est per.c. Cū īfirmitas.de pe.& re.Dicit.n. sic cū infirmitas corpalis nōnūq̄ ex peccato ꝓueniat dicēte dn̄o languido quē sanauerat. Vade & āplius noli peccare ne deterius tibi contingat pn̄ti decreto statuim9 & districte p̄cipim9 medicis corpoꝝ ut cū eos ad infirmos uocari contingerit ip̄os ante oīa moneāt & inducant ut medicos aduocent aīaꝝ ut postq̄ īfirmo fuerit de sp̄uali salute ꝓuisū ad corpalis medicine remedium salubrius procedat' cū cessante cā cesset & effectus.hec ibi. Sed pmittēte deo ad puniendam negligentiā impenitentiū nec ip̄i medici statutū hoc saluberrimum eccl'ie obseruant. Timendū igit' ē oibus pc̄tōrib9 ne seuiat in eos iustitia dei. Ideo in tp̄re oportuno sine dilatiōe studeāt ad pnīam redire ut illa mediante faciant se dignos gr̄a & cōsequenti btā gl'ia in qua uiuit deus in scl'a seculoꝝ.Amen.

Feria qrta post dñicā in sexagesima de seueritate diuine iustitie cōtra Origenistas q dñt i fine oēs diabolos ac hoies fore saluādos. Sermo.xi.

Eddet unicuiqꝫ scđm opera sua. Sapientissimi filii dei uerba sunt ista Mathi.xvi.c.origialr̄ scripta. Offert se nobis ex oi pte magis ac magis tremēda iustitia dei que nō respicit psonas hoim nō curat angloꝝ dignitatē sed oibꝰ peccātibꝰ & de peccato nō penitentibꝰ cōminat̄ indifferēter dāmnatiōem eternā. Sūt tñ Origeniste qdā ptinacit̄ asserentes qꝫ i fine deus lapsis angelis & dānatis ueniā dabit qđqꝫ ifideles oēs reuocabunt̄ ad celū & qꝫ xp̄iani qlibet hitabunt in paradiso ita qꝫ dei mīa supabit oēm rigiditatē iustitie eius. Contra tales in pn̄ti sermōe dr̄e statui ōndereqꝫ q̄ fortis & aspa sit diuina iustitia contra peccatores qnocūqꝫ. Ad quod intelligendum considerandamqꝫ illam proponimus ex triplici parte

Primo ex parte angeloꝝ maloꝝ

Scđo ex pte infideliū excecatoꝝ

Tertio ex pte xp̄ianoꝝ falsorum

Qualiter errauit Origenes circa saluationem maloꝝ angelorū. & qnō tantus error p sacras scripturas roborat̄. Capꝫm.i.

Rimo pponimꝰ cōsiderādū dei iustitiā terribilē & seueram ex pte angeloꝝ maloꝝ. Nā eos excellentissimos nobilissimos pfectissimosqꝫ i donis nat̄e mr̄tos & qi innumerabiles ppt̄ unū solū peccatū supbie a padiso seu empireo celo eiectos eternalit̄ cōdemnauit. Veꝝ p clariori notitia hꝰ ptis tria dubia emergūt disputanda. Primū utrū Origenis opinio fuit qꝫ mali angeli salua bunt̄. Scđm utꝝ mali angeli sint i inferno. Tertiū utrū p scripturas pbari possit qꝫ anglorū maloꝝ pena nūqꝫ finiet̄. Circa pmū dubiū ē triplex modꝰ dicendi Primꝰ ē quorundā q Origenē excusare uolūt.d Nunqꝫ eum fr̄a aut reprehensione digna nō solum scripsisse nec docere potuisse. Sed inuidie quorūdā attribuunt oīa que de Origene erronea & heretica predicant̄. Inuidi aūt talia Origeni ut illum crimiarent̄ imposuerūt. Mouent̄ aūt iste defensores Origenis ad sic tenēdū. Tū ppt̄ eius scīmoniā. Tū ppt̄ pfundā sciam. Tū ppt̄ feruētissimū zelū. Nā ut colligitur ex dictis Eusebii in historia ecclīastica & Hiero. in li. de uiris illustribꝰ. Origenes hūit pr̄eꝫ Leonidā xp̄ianū & martyrē pꝰ cuiꝰ mr̄iuꝫ cū rebus pr̄imo ialibꝰ ob cōfessiōeꝫ nois xp̄i esset puatꝰ cū mr̄e uidua & sex fr̄ibus paupderelictꝰ hñs annos circit̄.xvii.etatis studio lr̄aꝝ intentꝰ se mr̄eꝫ & fr̄es de eo qđ docens lucrari poterat sustentabat. Et sepius martir migrasset ad dñm nisi mr̄ eius pia fraude nocte uestes eius subripuisset. Consecutꝰ tandē ē a deo sciegr̄aꝫ. Eratqꝫ potentissimꝰ i gramatica & oibꝰ sc̄laribꝰ lr̄is i oi quoqꝫ ph̄ia & nat̄ali erudītiōe pfectꝰ sed instructꝰ maxie in lectiōe & doctria diuinorū uoluminū Vñ p incredibili scie sue pogatia doctor ecclīe Alexandrine a Demetrio ipiꝰ

loci epo institut9 ē cathedrāq doctoris p9 Pantheriū & clementem terti9 obtinuit. Cui9. s. Clementis & ipe auditor extiterat. Vbi dū uerbū dñi doceret palam tā uiros q̄ femīas īstruxit. Et ut oīs maledicti ēpis occōez īfidelib9 tolleret quoddā min9 pfecti sensus sed feruentis fidei castitatis opus exercuit Nā illud euangelicū attēdēs. Sūt eunuchi q se castrauerīt ppt regnū celorum mox illud in se cōpleuit. Tūcq nlla aduersariis detrahēdi occōne relicta uigilant doctrine & pdicationi uacauit in abstinentia plima in ieiuniis ī uigiliis. Ex eius uero auditoribus multi martyres sunt effecti Et nunq̄ pmisit ea que in ecclīis differebat a notatoribus excipi nisi qn̄ sexagesimū etatis sue annū agens mlto usu & labore plimū ī uerbo dei fiducie accepat. Isidor9 aūt in. vi. ethymo. li° sic de ipo ait. Origenes in scripturaꝝ labore tā grecos q̄ latinos opū suoꝝ magnitudīe supauit. Deniq Hiero9. sex millia libroꝝ ei9 se legisse fatet. Propt hec oīa ergo nō uidet q busdā ut dixim9 q Origenes tā grauit potuerit errare ut diceret etiā damnatos anglos fore saluandos. Sed his ego rn̄deo q nlls ē tā sanct9 tā iust9 tam doctus in lege dñi tāq̄ exercitat9 in uia ei9 ut cadere nō possit ſm cōez legem. Sapientior certe mūdiorq ipo Origene erat in celo empireo Lucifer & tn̄ ppter peccata expulsus ē inde. Quare aūt de9 pmittit ruere eos q diu in uirtutib9 perseuerarīt penit9 ignoram9 quia iuditia dei abiss9 mlta. Scds mod9 dicēdi de Origene est alioꝝ q tenent ipm errasse sed p9 errorē ad pn̄iaz uenisse. ōn̄dūt aūt plāctū quendā q ascribit Origeni tn̄ plāct9 ille int apocriphas scripturas annumeratur ut patet. xv. di. c. Sancta ro. ecclīa. Terti9 mod9 dicēdi de Origene ē q in ueritate errauerit. Vn̄ Aug9. xxi. li. de ci. dei. c. xvii. nel. xxi. ait Nunc iam cū misericordib9 nr̄is agendū esse uideo & pacifice disputādū q uel oīb9 illis hōib9 quos iustissim9 iudex dignos gehenne supplitio iudicauit ul qbusdā eoꝝ q nolūt credere penā sempiternā futuraz sed p9 certi tpris metas p cuiusq peccati q̄ntitate lōgioris siue breuioris eos inde estimant liberandos. Qua in re misericordior perfecto fuit Origenes q & ipm diabolū & anglos ei9 p9 grauiora pro meritis & diuturniora supplitia ex illis cruciatib9 eruēdos & sociādos sanctis anglis credidit. Sed illū ppt hoc & ppt alia nōnlla non inmetito repbauit ecclīa. hec ile. Et Hiero9 ad Palmachiū inqt. Si mihi creditis Origenista nunq̄ fui & si nō creditis nūc esse cessaui. Male sentit de filio pei9 de spū sancto aīaꝝ de celo ruinā impie ptulit uerā toti9 carnis resurrectionē negauit Et idem ad Desiderium ait Origenes melior in bonis peior in malis fuit cui9 hereses in libris Perearchon quos ipe cōposuit maxīe inueniri dñr. Et idem aduersus Vigilantium sic loqt. Operis mei ē & studii multos legere ut ex plimis diuersos flores carpā nō tā pbatus oīa q̄ que bona sint electur9. Assumo mltos in manu mea ut a mltis mlta

cognoscā. Origenes hereticus qd ad me? q illū in plerisq; hereticū esse nō dubito Errauit. n. de diaboli pnīa errauit & de aīaꝶ statu & qd' bis deteri9 ē pr̄ez & spūm sanctū in cōmentariis Isaie seraphin esse testat9 ē. Si errasse nō dicerē & hec quottidie nō anathematizarē essem erroris illi9 soci9. Neq;. n. ita debemus illius bona suscipe ut mala quoq; suscipe uideamur. At idem in multis scriptis bn̄ īterpretat9 ē & pphaꝶ obscura disseruit & tā noui q̄ ueteris testi reuelauit maxīa sacra. hec ille. Scd'm dubiū erat Vtrū mali angli sint in inferno. Et ad hoc rn̄det dn̄s Boñ. di. vi. ii. li. d. cū Alexandro de ales ī. ii. uolūie sūme. Q. locus demonū post lapsū usq; ad diē iuditii nō ē loc9 subterrane9 quē uocam9 infernū sed aer caliginosus in quo generalit' demonū hītat mltitubo. Vtꝶ aūt aliqui de trusi sint ī infernū hoc ego nescio nec īuenio determīatū a sanctis. Hoc aūt bn̄ credo q; aliq descendent ad torquendas aīas s'm qd' hn̄t inter se deputata male dictiōis offitia. Si etiā in isto aere puniant' pena ignis diuersi sentiunt diuersa. Quidā dn̄t q; sic lz min9 intense q̄ p9 iuditiū. Alii aūt dicūt. Q. talis pena differtur eis usq; ad iuditiū & interim grauē penā suscipiūt ex eo qd' sunt in isto aere caligīoso qa loc9 in quo cōditi sunt erat celū ēpireū qd' ē lūiosū & ei9 loc9 natal' ad quē nō pn̄t amplius reuerti Tertiū dubiū ppositū Vtrū p scripturas pbari possit q; nūq̄ diaboli saluabunt'. Et ad hoc Aug9 xxi. li. de ci. dei. c. xxxiii. inducit duas auctoritates. Vna ē Io. Apoc. xx. d. Diabol9 q seducebat eos missus est in stangnū ignis & sulphuris ubi bestia & pseudo pphe cruciabunt' die ac nocte ī secula seculoꝶ. Alia ē auctoritas xp̄i q Mathi. xxv. ait. Ite maledicti ī ignē eternū q patus ē diabolo & anglis eius. Ex qb9 sic Aug9. d. Qd' hic dr̄ ī eternū ibi dr̄ in scla sclorꝶ. Quib9 uerbis scriptura diuina nil aliud significare consueuit nisi q finē tp̄ris nūq̄ ht. Ideo Aug9 audacter in li° de fide ad Petꝶ sic loqt'. Firmissime crede diabolū & anglos ei9 in ignē eternū a xp̄o esse mittēdos ubi nūq̄ carebūt pena quā eis p̄parauit diuina iustitia. Si igit' de9 tā dure puniuit anglos qa peccauerūt & in malitia sua obstinati pmāserūt qnō securi sūt trāsgressores hoīes diuinoꝶ p̄ceptoꝶ? O reprobi offensores maiestatis diuine. O p̄sumptuosi & temerarii executores oīm malaꝶ affectionum cur nō timetis? Cur nō pauescitis? Cur deniq; nō cōpūgimi ad cōmiantē uocē summi dei. Ip̄e quidē ut in sermōe p̄cedenti p3 ad uos clamitat. Nisi cōuersi fueritis sicut angelis nō pepci nec uobis parcā sicut anglos a sedib9 celi eieci ita & uos eiiciā sicut illos ppetuo cruciandos dānaui ita & uos dānabo. O tremenda iustitia dei cui resistere nullus pōt non homines non angli spiritus potentissimi.

Qualr iustitia dei damnabit oēs infideles & quid sentiendū est de puulis de philosophis & aliis infidelibus. Caplm. ii.

Ecundo ꝓponim⁹ cõſiderandã terribilẽ iuſtitiã dei ex ꝑte infideliũ exce catoꝝ quos oẽs quotquot fuerũt quot ſunt uel erunt cũ infidelitate mo rientes dãnatiõi ꝑpetue deputauit. Sciendũ tñ ꝙ triplex ẽ infidelitas. Prima paruuloꝝ. Scd̃a phoꝝ. Tertia malitioſoꝝ. Prĩa eſt infidelitas ꝑuuloꝝ. Et hec dr̃ ſm purã negatiõeꝫ ex hoc ſolo ꝙ ꝑuuli nõ hñt fidem. Et hec ſm Tho.ii.ii.q. x. nõ ht rõeꝫ peccati ſed magis pene qꝛ talis ignorantia diuinoꝝ ex peccato pri moꝝ pentũ ſecuta ẽ. Ideo qui cũ tali infidelitate moriunt̃ dãnant̃ qdem nõ ꝓpt̃ infidelitatis peccatũ ſed ꝓpt̃ originalẽ culpã ab illis contractã ita ꝙ oẽs ꝑuuli ſine baptiſmo morientes & in lege ueteri ſine aliis remediis cõtra peccatũ orgi nale adhibitis erãt de numero dãnatoꝝ. Veꝝtñ de illis dubitari ſolet. Vtꝝ pu niendi ſint pena materialis ignis qm̃ Aug⁹ de fide ad Petꝝ ait Firmiſſime tene ꝑuulos q ſine ſacr̃o baptiſmatis de hoc ſecl̃o trãſeũt eterni ignis ſupplitio ſem piterno puniendos. Et idem in Ench. contrariũ uidet̃ dr̃e. Mitiſſima inqt ſane eoꝝ erit pena q pret̃ peccatũ qd̃ origĩal̃r contraxerũt nl̃l̃m inſup addiderũt. Sꝫ ſi punirent̃ pena ignis nõ eſſet mitiſſima. Ideo dicit .d. Boñ. ĩ. ii. di. xxxiii. Qꝛ q dam attendẽtes rigorẽ diuine iuſtitie ac ſñiam q̃ de⁹ hoĩem ꝑ uno modico mor tali in quo momentanea & q̃i nl̃l̃a fuit delectatio cruciat eternal̃r dñt ꝙ ꝑuuli cremabunt̃ igne materiali longe tñ min⁹ q̃ illi q peccauerũt peccato actuali Et hoc dñt ſenſiſſe Aug. cũ dixit in Ench penã ꝑuuloꝝ eſſe mitiſſimã. Et in li° de fide ad petꝝ. Paruuli cruciabuntur eterno ſupplitio. Mitiſſimã eni illã uocat ñ abſolute ſed reſpectu alioꝝ. Sed cũ ualde durũ uideat̃ ꝙ de⁹ tã dure tam aſpere agat cũ ꝑuulis ſic decedẽtib⁹. Ideo alia extat poſitio mitior que magis cõcordat pietati fidei & iuditio rõnis. Qꝛ quia ꝑuuli decedẽtes cũ orgĩali culpa carent iu ſtitia & ſpũs ſancti gr̃a que eſt pign⁹ hereditatis eterne ꝑuant̃ in eternũ uiſiõe dei Quia nõ in carne fuit feditas iõ ponent̃ in loco uili utpote infernali. Sꝫ qꝛ non hũerũt in ſe actualẽ delectatiõeꝫ peccati nec in ſpũ nec in carne ideo ñ ſen tiunt pene ignis acerbitatem. Et huic opinioni inheret magr̃ in lr̃a & in textu. Ad dictũ uero Aug. ꝑ̃allegatũ in li° de fide ad Petrũ dr̃e poſſumus. Qꝛ ipſe ſic locut⁹ ẽ ñ intẽdens dr̃e ꝙ ꝑuuli ſenſibil̃r crucient̃ ſed poti⁹ manifeſtare uoluit penã eoꝝ q̃ntũ ad carentiã uiſiõis dei & q̃ntũ etiam ad uilitatẽ loci. Et hoc ual de abundant̃ exꝑmit pl⁹ dicens & min⁹ uolẽs intelligi. Nec ſine cã ſic loqt̃. Fa cit. n. hoc ad extirpandã illã hereſim que dicebat ꝑuulos nl̃l̃a pena puniri. Vñ ſicut in morib⁹ documẽtũ ẽ. Qꝛ qui uult ab uno extremorũ ꝑuenire ad mediũ dꝫ declinare ad aliud extremũ ſicut docet phs. ii. ethi. c. ix. Non puniet̃ ergo ꝑuuli pena ſenſus & materialis ignis ſꝫ pena damni & carẽtia uiſiõis diuine. Vtꝝ aũt inſit eis aliqs dolor interior ſatis apud doctos dubiũ eſt. Quidã. n. uoluerũt dr̃e

carebunt cognitione & dolore. Cognitione qdē exigente dei iustitia & dolore exigente mīa diuina. Iustitia nāqꝫ exigit ut non def eis p⁹ hanc uitā donū aliqđ cognitiōis qđ in hac uita nō hūerunt. Vnde sicut carruerunt cognitiōe fidei & oī genere cognitiōis intellectiue illi q mortui sunt añ usum rōnis sic etiā carebūt post hanc uitā nec dimīnitate tp̄ris addiscēt. Mia exigit ut nō ħeant penā actualis doloris cum nō hūerīt macłāꝫ actualis culpe. Et ideo iusto suo iuditio puat eos de⁹ oī eoꝝ cognitiōe que pñt eis inferre dolorē. Meli⁹ est.n.talia ignorare q̄ scire. Sed qa difficile ē intelligere ꝙ aīa separata nō ħeat usū rōnis & ñ cognoscat ea saltē quoꝝ cognitio est ei naťalr̄ inserta cū ex pte corpis impedimentum non ħeat. Ideo alii aliť opinanť.s.ꝙ aīe puulorū & ħebūt cognitionē & habebūt dolorē. Sciēt.n. ppť qd facte sunt & sciēt se ab illo bono merito originalis culpe esse puatos & tñ non ħebūt dolorē q mereať dici uermis qa nō ħebūt remorsum ꝙ pdiderīt illud bonū ppť pprīā negligētiā & cōtemptū. Et p tanto dolor eoꝝ erit mlto mitior q̄ dolor adultoꝝ. Sed opīo ista bñ stare non pōt tū ppť hoc ꝙ dolor ille ē absqꝫ spe & ita cū murmure & desꝑatione tū etiā qa dolor aīe redūdat in carnē. Et si tlis dolor ex deliberatiōe pcedit non uidetur esse abqꝫ actuali obligatiōe. Propterea ē terti⁹ mod⁹ dicēdi pbabilior & cōior. Q̄ anime puuloꝝ carebunt actuali dolore & afflictiōe non tñ carebūt cognitione. Et hoc pōt satis rōnabilr̄ intelligi p hunc modum. Decedentes.n.ī solo originali mediū tenēt inť hñtes gr̄aꝫ & culpā actualē. Et qm̄ stat⁹ retributiōis debꝫ rñdere statui uite pn̄tis in tali statu debent aīe puuloꝝ poni ut q̄i mediū teneāt inť btōs & eternis ignib⁹ cruciatos. Qm̄ ergo btī carēt malo pene sēsibilis & cū hoc hñt dei uisiōeꝫ dānati ecōtrario sunt ī tenebris & puniunť pena sensibili. Paruuli sm̄ ordinē rectū diuine eqtatis debēt cōicare in uno cū dānatis & ī alio cū beatis. Sed nō pñt cōicare cū btis in hōdo diuinā pñtiā qa tunc in nllo cōicarēt cum dānatis. Presentia.n. uisiōis dei non stat cū pena sensibili. Ideo cū btis cōicant in hoc ꝙ carēt oī afflictione exteriori & interiori cū dānatis uero in hoc ꝙ puanť uisiōe dei & lucis corpalis. Paruuli igiť sic diuino iuditio inť btōs & simpliciť miseros q̄i in medio cōstituti ħ nouerūt. Et cū ex una pte cōsideratio generet desolatiōeꝫ ex altera cōsolatiōeꝫ ita equa lance diuino iuditio eoꝝ cognitio & affectio liberanť & in tli statu ppetuāť ut nec tristitia deiciat nec letitia reficiat. Et in hoc mirabilis ōndiť ordo diuine sapīe que cuncta nouit suis locis disponere & ad suā gl̄iam ordināre. Nā sicut in btīs potissime manifestať mīa & in dānatis iustitia ita in istis mia simľ & iustitia. Et ex hoc patet ꝙ nō facit de⁹ animas frustra q̄s nouit de corpe añ susceptiōeꝫ baptismatis egressuras. Omia enī facit de⁹ ad suā gl̄iam manifestandā. Vñ si tu queras qd puuli faciunt utꝫ

addiscant ut cōferāt ut aliqd op9 exerceāt breuit ego rñdeo. Qđ diuine iustitie eqtas & immutabilitas in eodem statu q̄ntū ad corpa & quantū ad aīas siue ad cognitiuā & quo ad affectiuā ppetualit eos cōsolidat ut nec pficiāt nec deficiant nec letent nec tristent sed sp sic uniformit maneāt ut sint materia laudādi diuinū iudiciū qđ sic equū & iustū est ut nllm malū relinqt impunitū & nllm bonū irremūeratū & pfectissime teneat mediū int supfluū & diminutū. hec Boñ. Ego aūt dico q difficile ē assignare puuloꝝ dānatoꝝ q̄litatē & conditiōem. Nobis tñ sufficere debet q dei iustitia eos ppetuo cōdemnabit. Et in hoc redarguende sūt libidinose mres fornicarie & adultere imo filicide q̄rū culpa fit sepenumero ut uel in utero uel extra uteꝝ puuli interficiant. O nefandissimū scel9 O detestandū malū quo fit ut aīe simł & corpa pimant. Scđa infidelitas est moraliū ph'oꝝ q s'm rōnis reglaꝝ uixerūt extollentes uirtutes uitia uero repbātes tñ fidē nō hūerunt nec explicitā nec implicitā. Qui profecto oēs ex diuina iustitia cū dānatis sunt deputati. Nec durū uideri debet ista sentire de sapientib9 hui9 scłi. Q̄m ut inqt Paul9 ad ro. i. Inexcusabiles sūt qa cū deū cognouissēt non sicut deū g'ficarūt aut grās egerūt ꝫ euanuerunt in cogitatiōib9 suis & obscuratū ē insipiens cor eoꝝ & dicētes se esse sapientes stulti facti sunt. Tertia ē infidelitas malitiosoꝝ. Que s'm Tho. ii. ii. q. x. ē p cōtrarietatē ad fidē q̄n. s. aliqs repugnat auditui fidei uel ip̄am cōtemnit Et in hoc pprie pficit rō infidelitatis que peccatū ē mortale. Et in hac impliciti sunt iudei idolatre machometani & alii contradicētes xp̄iane fidei quoꝝ prohdolor grandis ē numerus oēs q dei iustitia dānabit ad inferos etiā si alia peccata non h'rent. Nec ualet opinio illoꝝ qui dñt unūquēq; in sua fide uel lege ex quo credit eā bonā posse saluari qa ut scribit Extra de sūma trinita. & fide catholica. Vna ē fideliū u'is ecclia extra quā nll's oīo saluat. Et de hac d. Cypria9. xxiiii. q. i. c. Loqt. Hāc unā eccliā in cantico canticoꝝ spūs sanct9 ex psona xp̄i dñi designat. d. Vna est columba mea formosa mea. Hanc ecclie unitatem & btūs Paulus docet & sacrm unitatis ōndit. d. Vn9 de9 una fides unū baptismā unū cor9 & un9 spūs una spes uocationis nr̄e. Ad idem ē. c. Q̄m uet9. xxiii. q. i. Et. c. Aliud de conse. di iiii.

Qualr iustitia dei dānabit oēs malos xp̄ianos sine pnīa morientes & quare pena eoꝝ grauior erit alioꝝ. Cap'lm. iii.

Ertio pponim9 considerandā acerrimā iustitiā dei ex pte xp̄ianoꝝ floꝝ quos cū diabolis & infidelibus si in peccato moriant condemnabit. Et ad hoc clari9 intelligendū de illoꝝ dānatiōie notabimus tria. Prīo uerificationem. Scđo rōem. Tertio grauatiōez. Prīo notabim9 uerificationē. Vñ. s. uerificari pōt q xp̄iani mali cū impnīa morientes saluari non possint. Ad hoc sufficiat

audire Aug9.in li° de fide ad Petrū.d.Firmissime tene & nullaten9 dubites non omnes qui intra ecclīam catholicā baptizanť acceptos esse uitā eternā sed eos qui pcepto baptismate recte uiuūt idest q abstinuerūt se a uitiis & concupiscen tiis carnis. Regnū eni celorū sicut heretici infideles atq; scismatici non hebunt sic catholici crimiosi possidere nō poterūt. Et sic aiose locut9 ē Aug9 ppť uerba xp̄i.d.Math.vii.Non oīs q dicit mihi dn̄e dn̄e intrabit in regnū celoꝝ Mlti dicent mihi in illa die dn̄e nonne in nōie tuo pphauim9 & in nōie tuo demonia eiecim9 & in nōie tuo uirtutes mltas fecim9. Et tūc cōfitebor illis qa nunq̄ noui uos. Discedite a me oēs q opamini iniqtatē. Scd̄o notabim9 rōnē q̄re.s.baptizati xp̄iani damnabunť cū Marci ultīo dicať. Qui crediderit & baptizat9 fuerit saluus erit. Et ad hoc rn̄det Iacob9.ii.c.Q; fides sine opibus mortua est. Ideo notanda ē illa Ambro.snīa que ponif.xxii.q.v.c. Cauete frēs. Cauete inqt fratres mendatiū qa oēs q amāt mēdatiū filii sunt diaboli Mendaciū nāq; est xp̄ianū se dr̄e & opa xp̄i nō facere. Mēdatiū nō solū in flsis uerbis sed in silatis consistit opib9. Et ut Aug9 dicit in.iiii.de doctrīa xp̄iana. Ex sacro unctionis xp̄ianoꝝ oīm uocabulū descendit & nomē qd̄ nomē ille frustra sortif q xp̄m mime imitatur. Quid mirū igif si cōtra malos xp̄ianos seuiet iustitia diuina qn̄ & ipsi criminosi flagitiosi uitiosissimiq; repiunť. Heu heu nō solū de infidelib9 sʒ & de xp̄ianis dici pōt illud pphe. Corrupti sunt & abhoīabiles facti sūt ī studiis suis non ē q faciat bonū. Nam baptismate dūtaxat excepto tp̄ribus istis deteriores sunt in malis moribus xp̄iani q̄ iudei siue gentiles. Nō est in eis hoc ē p maiori pte in plibus fidēs nō religio nō pietas nō reuerentia nō timor nō amor dei nō zelus nō iustitia nō simplicitas non rectitudo nō ueritas nō innocētia non compassio nō liberalitas nō hūilitas nō māsuetudo nō modestia non cōtinētia nō sobrietas nō pudicitia nō castitas. Quinimo ubiq; regnāt uitia contraria hereses supstitiōes erronee crudelitates irreuerentia ad sacra p̄snmptio amor scl̄i tepiditas iniustitia duplicitas fraudulētia flitas neqtia auaritia symonia snpbia inuidia odiū icontinētia lasciuia in omni abhoiatiōe blasphemie sacrilegia & h9i. O xp̄iani tm̄ noie & non re. O xp̄iani oī dolo & malignitate pleni. Quo itis? Quo itis? Quoue spatis ire cum tanta mole uitiorū uroꝝ? Certe uobis dico q; nisi redieritis ad uirtutū semitā & ad pn̄iam hitabitis i inferno qm̄ ut dictū est sic exigit diuina iustitia. Tertio notabim9 de dānatione xp̄ianoꝝ floꝝ grauationē. Nam ceteris parib9 graui9 i inferno punienť xp̄iani falsi q̄ infideles damnati qd̄ cōstat exēplo Macharii alexandrini in cuius uita legiť q; quadā die dū ipse deambularet in heremo repit caput cuiusdā defuncti & dum orasset interrogauit cui9 caput illud fuerit. Et rn̄dit se fuisse pagani cui9dā Dixit ei Macha.

Vbi est aia tua? Rñdit in inferno. Cūq; requireretur si mltum in pfundo esset. Rñdit. Q tantū qntū distat celū a terra. Cui Machari9. Sūt ne aliq profundio res? Cui ille. Profundiores sūt oibus ẍpiani qui xpi sanguine redēpti & sacro baptismate mūdati tot bñficia puipendūt. Sollicite ergo curemus oēs errata corrigere de peccatis que cōmisimus dū facultas adest dū tps daf uerā agere pniaz ut sic euadam9 mortē gehenne a qua nos liberet bñ dict9 deus dei filius x9 Iesus qui est benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

Feria quinta post dominicā i sexagesima De grauitate pene dānatoꝝ cōtra illos qui dnt leui cruciatu terreri damnatos. Sermo.xii.

Rucıabunf die ac nocte in scła scłoꝝ. Scribunf hec uerba Apoc.xii.c. Satis dura & insensibilia sunt corda illoꝝ q nō pauescūt non timēt nȝ mouenf ad uocē terribilis iustitie dei cui pfecto nlla uirt9 creafe resistere nec in mimo qdē pōt. Nā licet i supiorib9 mlta dicta sint de illa tñ adhuc nōnlla occurrūt declanda qbus merito cōpugi debet unu9cuiq; pcōris mēs excecata. Non loqmur somnū ñ recitam9 fabulas cū narram9 seueritatē iustissimi & omnipotentis dei q oim iniqtatū asprim9 ultor est Idcirco cū timore audienda sunt eloquia diuinaꝝ scripfaꝝ que pro emendatione nrā manifestāt nobis q̄ grauis & dura erit damnatorū pena de qbus dr in thēmate. Q cruciabuntur in penis atrocissimis per infinita secula. In quibus uerbis de grauitate pene damnatorum assignabimus triplicem rationem.

Pria dr localitatis	Q grauissima erit damnatoꝝ pena ppf horribiles condi
Scda horribilitatis	tiones inferni & de inferni ueritate & qualitate.
Tertia eternitatis	Caplm.i.

Ria rō q̄re grauissima ē dānatoꝝ pena dr localitatis. Nā concludenf in loco satis inepto s. in inferno in quo tres sunt penales conditiones vȝ. Pria dr uilitatis. Scda tenebrositatis. Tertia paupratis. Pria penalis conditio inferni & loci dānatoꝝ dr uilitatis. Est infern9 locus uilissim9 in cētro terre uelut carcer dānatoꝝ a deo sapientissimo ordinat9. Neq; fictio ē sicut Tullius in uectiuaꝝ in Catilinā li°.iiii.uidef asserere. Vt iqt aliq formido improbis esset posita apud inferos antiq supplitia impiis cōstituta esse uoluerunt. In quibus uerbis q̄i uidef innuere q ad terrorē impioꝝ sapientes ficte de inferis sūt locuti Sed talē errorē eliminät & destruūt maxie tria qbus pbaf inferni ueritas merito cū timore excogitanda. Primū ē theologicalis rō. Scdm scripfe confirmatio Tertiū fidei cōfessio. Primū qd ōndit inferni ueritatē ē theologicalis rō. Nam ut colligitur ex dictis sancti Tho. Ric. de media uilla & dñi Boñ. in. iiii. di.xliii. Sicut se ht mia dei ad electos ita se habet ei9 iustitia ad reprobos & malignos.

Sed mīa dei ꝑparauit electis locū deliciosū & amenū celum .s. empireum in quo eternalit̄ ꝑmanebūt. Ergo iustitia ꝑparauit reꝑbis & malignis locū uilissimum horrendū in quo eternalit̄ cruciabunt̄. Ista rō fundat̄ sup dictis Aug. q. xix. li° de ci. dei. c. xiii. ait. Ordo ē pariū dispariūq; rez sua cuiq; loca tribuēs dispositio. Et li°. v. ibidē. c. ix. d. De9 nihil inordinatū relinqt Ergo unicuiq; rei locū tribuit suo ponderi cōuenientē. Sed qd̄ ē pond9 in corpib9 est amor in spiritib9 & creaturis rōnabilib9. Vñ idem Aug. xi. li° de ci. dei c. xxviii. inqt. Ita cor9 pōdere sic anim9 amore fert̄. Et. xiii li° confes̄. Amor me9 pondus meum eo feror quocūq; feror. Ergo sicut deus ordinat corpa in suis locis ̄m exigentiā snoz naťalū ponderz sic ordinat creaťas rōnales in locis ̄m exigentiā amoz. Ex quo sicut electi sunt in celo qa celestia terrenis ꝑposuerūt in suo amore ita reprobi erūt & sūt ī loco infimo qa in suo amore infima & terrena supiorib9 & celestibus preposuerunt. Locus aūt oīm infim9 ē in centro terre. Ideo sub terra in centro infern9 est Vñ Isidor9 li° xiiii. ethymo. Infern9 dr̄ q̄i inferi9. Et hanc rōnē secutus est Zeno pħus de quo sic inquit Lact. i. vi. li° diuinarū institu. Esse iferos Zeno stoycus docuit & sedes piorū ab impiis esse discretas & illos qdē qetas ac delectabiles incolere regiones hos uero penas luere in tenebrosis locis atq; in ceni uoraginibus horrēdis. Et Seneca in tragediis. Ingens uorago faucib9 uastis patet latūq; pandit oībns ppl̄is iter. Scd̄m qd̄ oñdit inferni ueritatē est scripťe testificatio. Omnis nāq; scripťa tā ueteris q̄ noui testi tā doctoz sacroz q̄ & gentiliū moraliūq; pħoz infernū ꝑdicat. Vñ Geñ. xxxviii. Iacob dixit. Descendam ad filium meū lugēs in infernū. Et Iob. vii. Qui descendit ad inferos nō ascendit. Et idem xvii. c. Si sustinuero infern9 dom9 mea est Et idem. xiiii. Quis mihi hoc tribuat ut ī inferno ꝑtegas me. Et idem. xxi. In pūcto ad inferna descēdunt. Et Dauid in psal. vi. In inferno qs cōfitebr̄ tibi. Et psal. ix. Conuertant̄ pctōres ī infernū Et psal. xv. Non derelinques aīaz meā in inferno. Et psal. xvii. Dolores inferni circūdederūt me. Et psal. xxix. Erubescant impii & deducāt̄ in infernū. Et psal. xlviii. Sicut oues in inferno positi sunt. Et psal. lxxxvi. Vita mea inferno appropinq̄uit. Et psal. cxvii. Pericl̄a inferni inuenerunt me. Et sapiens Prouer. ix. In ꝑfundum inferni cōuiue eius. Et Eccl̄iastes. ix. Corda filioz hoīm implent̄ malitia & cōtemptu in uita sua & p9 ħ ad inferos deducent̄. Et Cand. viii. c. Dura sicut infern9 emulatio. Et Isaie. xiiii. Infern9 subt9 cōturbatus ē in occursum aduentus tui Et ibidem. Ad infernū detraheris in ꝑfundū laci. Et Ezechiel̄. xxxii. Omēs incircūcisi interfectiq; gladio descendūt ad infernū. Et Apoc. xx. Mors & ī infern9 dedeřt mortuos suos. Et Actuū. ii. Hūc de9 suscitauit solutis inferni dolorib9 Et. ii. Petri. ii. De9 angl̄is peccātibus nō pepcit sed rudētibus inferni

detractos in tartaꝝ tradidit cruciandos. Et ad Phil.ii. In noīe Iesu oē.g.fl.c.t.& infernorū. Et in glo.xiii.q.ii.c. Temp⁹ ſr uerbo abditis. Infern⁹ ē ſub terra & celum ſup̄. Et notať etiā.xxiii.q.iiii.c. Hec aūt uita. Et Luc.xvi. Mortuus ē diues & ſepult⁹ ē in inferno. Et Mathi.xi Et tu capharnaū uſq; ad infernū deſcendes Et Virg. in.vi. Eneidos. Facil' deſcenſus auerni. Et Seneca in Tragediis. Nunq̄ ſtigias ferť ad umbras inclita uirt⁹ Nec letheos ſceua p amnes nos fata trahent Sūt & alie innumere q̄ auctoritates ꝓbantes ꝙ infern⁹ ſit loc⁹ ſubterrane⁹ deputatus dānatis q̄s breuitatis cā dimittim⁹. Sed increduli qdā ſtatī ſubridendo rn̄dent ſanctos de inferis ita fuiſſe locutos ut hoīes terrerenť ꝓut paulo añ cōmēorauimus q audire debent Hiero. ad Palmachiū & Oceanū ſic ſcribentē. An putam⁹ frēs ꝙ iocādo ꝓphe p̄dicent ridēdo loq̄nť apl'i xp̄s iuditiū infantil'r cōmineť. Sed ioci nō ſunt ubi ſupplitia intercedūt. Si iocādo paſſi ſūt credanť & iocando locuti. Iſaias ſerra ſecať Daniel leonib⁹ deputať. Paulus trūcať gladio Petr⁹ in cruce dn̄i exēplo ſuſpendiť. Et hoc totū ut nos a pc̄tis ſua doctria reuocarēt. hec ille. O igiť impia. O ꝑuerſa. O fraudulenta. O deniq; diabolica cogitatio eoꝝ q exiſtimāt infernū nō eſſe. Quib⁹ ſufficere debent & ſatiſfacere tot clariſſima teſtimonia. Tertiū qd' oñdit inferni ueritatē eſt fidei cōfeſſio Nā in ſymbolo aploꝝ dr̄ de xp̄o & ſcribr̄.c.i. de ſūma trini. & fide cath. Deſcendit ad inferos. Scd'a cōditio penal' inferni dr̄ tenebroſitas. Eſt n. infern⁹ loc⁹ obſcurus & tot⁹ tenebroſ⁹. Vn̄ Mathi.xxii. dicit rex de non hn̄te ueſtē nuptialē Mittite eū in tenebras exteriores Et Iob.x. Dimitte me ut iq̄t plāgā paululū dolorem meū a.q̄.u.&.n r.ad.t t.&.o p.m.c.&.t.u ūbra m.& nl'ls.o.ſʒ.ſ. horror inhitat. Notādū ſm. Ric. in.iii.di.xv.Q; lumen ꝑ ſe ē delectabile ꝑ accn̄s uero pōt eſſe triſtabl'e in q̄ntū aliq̄d oñdit qd' diſplicet. Et q̄a infern⁹ loc⁹ eſt oīs triſtitie ideo ſimpl'r loc⁹ tenebroſ⁹ ē in quo nō ē aliqd' purū lumē qd' uiſū delectet. Eſt tn̄ ibi aliqd' lumen obſcuritati ꝑmixtū quo dānati uidere poſſint unde doleant. Et hoc inq̄t Greg. ix.li° mor.uerſus finē.d. Ignis inferni q̄uis ad cōſolatiōeʒ n̄ luceat tn̄ ut magis torqueat ad aliq̄d lucet. Nā ſequaces quoſq; ſuos ſecū in tormento reprobi flāma illuſtrāte uiſuri ſunt quoꝝ amore deliquerūt. Hoc ip̄m in ſn̄ia.d. Iſidor⁹ li.i. de ſūmo bono. Ignē gehēne ad aliq̄d lumē hr̄e ad aliq̄d uero non hr̄e hoc ē habere lumē ad dānationē ut uideāt impii unde doleāt & n̄ hr̄e ad cōſolatiōeʒ ne uideant unde gaudeant apta fuit cōpatio de camīo trium puerorū ad exēplū ignis gehēne Nā ſic ignis ille nō arſit ad triū pueroꝝ ſuppliciū & arſit ad cōburenda ligamīa uiculorū ita ignis gehēne lucebit miſeris ad augumentū penaꝝ ut uideāt unde doleant & nō lucebit ad cōſolatiōem ne uideant unde gaudeāt. Inť huius uite & fuťe infelicitatis miſeriam multa diſcretio eſt.

Illic enĩ miseria ẽ ꝓpt̃ cruciatõem dolorũ & tenebre ꝓpt̃ lucis auersionẽ quorũ unũ in hac uita ẽ idest miseria & aliud nõ ẽ. In inferno aũt utrũq; ẽ. hec ille. Simplicit̃ ergo loc⁹ inferni tenebrosus erit ad quẽ sol nõ expandet lumẽ suũ ñ luna nec stelle in quo nihil uidebit̃ nisi qđ h̃t incutere terrorẽ sicut Exodi. x. dicit̃ de tenebris egypti. Facte sunt tenebre horribiles in uniuersa terra egypti tribus diebus nemo uidit frẽm suũ nec mouit se de loco in quo erat. Sup̃ que uerba dicit Nicol⁹ de lira. Q; tenebre ille ideo dñr horribiles q̱a int̃ illas uidebant egyptii uisiõe imagĩaria fantasmata quedã & figuras turpes que nõ ꝑuũ eis ingerebant timorẽ. Ita & in inferno erũt horribiles tenebre q̱a dãnati int̃ illas & uere uidebũt se mutuo int̃ tormentoꝝ angustias laborantes & uisiõe imaginaria ĩspicient malignos spũs q̱ dãnatis diuersis modis & figuris horrẽdissimis apꝑebũt O q̃ dolenda erit hora illa q̃ miser pc̃tõr intrabit infernũ nunq̃ uisur⁹ lucẽ p̱ tot annoꝝ millia & p⁹ iuditiũ p̱ infinita secula. O q̃nt⁹ timor tũc cor eius inuadet cũ uidebit noctẽ sine die tã lõgissimã sibi factã. Nã si hoc ĩ mũdo uiderẽt hoĩes noctẽ ꝓtrahi usq; ad mensem uł annũ cuncti clamarẽt ad sidera miaꝫ. Inq̱t Virgilius. i. Georgicoꝝ de obscurato sole p⁹ cesaris mortẽ. Ille etiã extincto miserat⁹ cesare romã. Cũ caput obscura nitidũ ferrugĩe texit. Impiaq; eternã timuerũt scł'a noctẽ. Que igit̃ mẽs q̃lisue a ius fiet dãnatis in tenebris inferni ubi nõ solũ ꝑuati erũt in eternũ oĩ splẽdore & luce delectabłi ueꝝ etiã ut dixim⁹ quicq̱d uidere poterũt accedet eis ad merorẽ & luctũ. Tertia penał conditio inferni dr̃ paupꝑtatis. Oẽs q̱dẽ ibi h̃itantes paupꝑtate affligentur & egestate nĩa. Et q̱ in hoc mundo affluebãt diuitiis abũdabant tp̃ralib⁹ bonis possidebant thesauros & imꝑabãt aliis induebant̃ purpura & bysso dormiebãt ĩ lectis eburneis nutriebant canes & pascebãt aues celi gaudebãt ĩ sonis canticis & choreis & letos ducebãt dies. omnib⁹ his ĩ inferno penitus expoliati guttã aque cõcupiscẽt & illã h̃re nõ poterũt ꝓut expresse redẽptor nr̃ apperuit Luce. xvi. c. asserens de diuite epulõe. Q; instant̃ rogabat abrahã q̃ten⁹ mitteret Lazarũ ut intinctũ inquã digitũ nõ totũ sed extremã ꝑtẽ ad eũ deferret oriq; eius imponeret nec fuit exaudit⁹. De quo Greg. in omeł dicit. Guttã aque petiit qui micas panis Lazaro negauit. Ideo audiet̃ flebilis uox diuitũ & potentũ ĩ inferno sic lamẽtãtiũ ut dr̃ Sapie. v. Errauim⁹ a uia ueritatis & iustitie lumẽ non luxit nobis & sol intelligentie nõ est ort⁹ nobis Lassati sumus ĩ uia iniq̱tatis & ꝑditiõis & ambulauim⁹ uias difficiles uiã aũt dñi ignorauimus. Quid nobis ꝓfuit supbia nr̃a aut diuitiarũ iactãtia cõtulit nobis? Transierũt oĩa illa tãq̃ umbra & tãq̃ nũtius percurrens & tãq̃ nauis que ꝑtransit fluctuantẽ aquã cui⁹ cũ ꝑtrãsierit nõ est uestigium inuenire neq; semitã carine illi⁹ in fluctibus aut auis que transuolat in aere

nullũ inueniť argumẽtũ itineris illi9 sed tm̃ sonit9 alaꝝ uerberans leuem uentũ & scindẽs ꝑ uim itineris aerẽ cõmotis alis transuolauit & p9 hoc nlł̃m signũ itineris inueniť illi9 aut tã̄q sagitta emissa in locũ destinatũ diuisus aer cõtinuo in se reclus9 ẽ ut ignoreť trãsitus illi9 Sic & nos nati cõtinuo desinim9 esse & uirtutis qdẽ signũ nlł̃m ualuim9 oñdere ĩ malignitate aũt nr̃a cõsũpti sum9. hec.ibi.

Qꝫ grauissima erit damnatoꝝ pena propť lamenta & blasphemias que sunt ĩ inferno & propť societatẽ demonum. Capł̃m.ii.

Cd̃a rõ q̃re grauissima erit dãnatoꝝ pena dr̃ horribł̃itatis Nã inť cetera qbus miseri illi afficienť dolore tria erũt maxĩe horribilia. Primũ horribilis lamẽtatio. Scd̃m horribilis blasphematio. Tertiũ horribilis sociatio. Primũ horibile erit lamẽtatio. Ibi ĩquit x9 erit fletus & stridor dẽtiũ. Scd̃m uero Ric.ĩ.iiii.di.l.ñ erit ibi corporalis flet9 ĩ q̃ntũ est quedã resolutio corpaliũ lacrimaꝝ qa tł̃s resolutio tunc non erit sed ꝑtinet ad corruptibilẽ statum tñ erit ibi maxim9 dolor interior q significabiť ꝑ signa in facie & ocł̃is cũ turbatione & motu capitis & cũ stridore dentiũ uult9q tristitia. Quisnam explicet q̃ntus meror erit in cordib9 dãnatorũ inť illos strepit9 ululatus atq querelas? O beati q nũc lugẽt ut ait xp̃s Math.v.qm̃ ip̃i cõsolabũť.Et Luce.vi. Vhe uobis q nunc ridetis quia lugebitis & flebitis. Scd̃m horribile erit blasphematio.Pro desꝑatione utiq blasphemabũt dãnati seip̃os pẽtes suos deũ & angł̃os & oẽm creatam. Vñ Apoc.xvi.Io.ait. Blasphemauerũt deũ celi p̃ dolorib9 & uulneribus suis.Ad hoc est exẽplũ qd̃ legiť in sũma de septẽ donis. Cũ qdã usurari9 infirmareť ad mortẽ nec sacerdos uellet ei sacr̃a cõferre nisi restitueret uel cautionẽ faceret illeq recusaret hortabanť ad hoc filii ne ad infernũ descenderet moriẽs Ille uero rñdebat. Nescitis qd petatis.Si uellẽ male oblata restituere relinquerem nos paupes & egenos meliusq ẽ se cõmittere mĩe dei q̃ mĩe hoĩm. Et ĩ hac ꝑtinatia mortu9 est usurari9 ille ac in ĩferno sepult9. Ex filiis aũt ei9 duob9 dixit alť ad alteꝝ.Pr̃ nr̃ dãnatus est nõ imitemur eũ retinendo usuras ꝑ illũ extortas sed reddam9 creditorib9 ut saluari possim9. At ille rñdit. Ego meã ꝑtẽ retinebo nec illã restituere curo. Si pr̃ nr̃ usuras fecit & nõ restituit ip̃e nõ ego penã portet. Alť ergo portiõeꝫ suã restituit & scł̃m deserens dei obsequio se totũ tradidit Dũ aũt q in scł̃o remãserat mũdanis se immergeret infirmatus ad mortem nec penitẽs secut9 est prẽm. Qd̃ frať audiẽs rogauit deũ ut pr̃is & fr̃is ei9 statũ ei dignareť oñdere. Vna igiť dierũ cũ oraret uidit terrã aptã & ĩ inferno prẽꝫ ĩ flãmis penit9 sepultũ & filiũ ei9 frẽꝫ suũ iacentẽ sup eũ maledicebatq pr̃ filiũ dicẽs. Maledicta sit hora in qua te genui filii & tu sis maledict9 qa ꝑpť te feci usuras nec uolui restituere ne te paupeꝫ reliquerẽ & ꝑpť hoc crucior ĩ hac flãma

Et filius rñdebat. Maledictus sis tu pr̄ & maledicta dies i q̄ me genuisti qa exe‑plo tuo docuisti me fenerari & usuras extortas noluisti reddere ꝓpter quos cru‑cior in inferno Et p⁹ ambo pic̄ eiulātes blasphemabāt cūcta creata & creatorē illoꝝ. Q cernens ille seruus dei grās deo egit qui eum liberauit de tanto malo Tertiū horribile erit sociatio Erunt nāq; socii dānatorū neqssimi spirit⁹ & ma ligni diaboli Quantū enim sit eorū societas dira atq; molesta potest cognosci per effectus pestilētes quos exercēt ī illis quos deo ꝑmittēte obsidēt ī hac uita Nā adeo illos turbant & sic grauit̄ exuāt ut q̄nq; sic obsessi muti aut surdi fiant q̄nq; manibus ꝓpis seipos lacerēt & dissrpāt q̄nq; nisi cathēis cōstigerēt etiā domesticos & amicos conent̄ oppmere. Quid igit̄ facient diaboli cū ill⁹ quos in inferno uolēte deo ꝓ libitu suo nexare poterūt si talia agūt hic cū his q de eoꝝ manibus & ptāte pn̄t penit⁹ liberari? Null⁹ ꝑfecto aut cogitare aut dr̄e pōt q̄ importabilis erit damnatis miseris societas diaboloꝝ.

Q rōnabilr̄ punit deus damnatos pena eterna seu infinita per durationem licet actus peccati scd̄m se sit finitus & temporalis. Capl̄m .iii.

Ertia rō q̄re grauissima erit damnatoꝝ pena dicitur eternitati. Duratura ꝗppe in scriptis sanctis ponit̄ pena dānatoꝝ in eternum ut p; ex dictis. Veꝝtn̄ ut Aug⁹. d. xxi. li° de ci. dei. c. xi. Quidā iniustū putāt ut pc̄tis q̄ntūlibet magnis puo. s. tp̄re ꝑpetratis pena qsq; dānetur eterna q̄i ull⁹ id unq̄ iustitia legis attendat ut tāta mora tp̄is qsq; puniat̄ q̄nta mora tp̄is unde puniret̄ ad misit. Octo genera penaꝝ in legibus esse scribit Tulius damnū. uincla. uerbera. talioneꝫ. ignomiaꝫ. exiliū. mortē. seruitutē. Quid hoꝝ ē qd' ī breue tp̄s ꝓ cuiusq; peccati celeritate coaptet̄ ut tāta uidicet̄ morula q̄nta deprehendit̄ ꝑpetratū nisi forte talio. Id. n. agit ut hoc patiat̄ qsq; qd' fecit. Vn̄ illud ē legis. Oculū ꝓ ocl'o dentē pro dente. Fieri. n. pōt nt tā breui tp̄re qsq; amittat ocl'm seueritate uindicte q̄ tulit ipse alteri improbitate peccati. Porro autē si aliene femine osculū infixū rōnis sit uerbere uindicare nōne q illd' pūcto tp̄is fecerit in compabili horaꝝ spatio uerberat̄ & suauitas uoluptatis exigue diuturno dolore pu nit̄? Quid in uinclis? Nūqd tādiu qsq; iudicādus ē ī illis esse debere q̄diu fecit unde meruit alligari? hec Aug. Qui etiā de dāno ignomia exilio & seruitute contendit ꝙ plerūq; īfligunt̄ ꝓ mōentaneo q̄i delicto longo tp̄re durat̄ a que ideo eterna esse nō pn̄t qa pn̄s uita nō pōt esse eterna. Quantomagis ergo apꝓbanda ē dei seuera iustitia que peccata punit eterna pena lꝫ in tp̄re sint commissa. Veꝝtn̄ ut tante ueritati melius aius acq̄escat ex dictis scōꝝ tres pncipa les rōnes aptissime ꝓducunt̄ qb⁹ liqdo constat iuste deū facere cū punit malos eterno supplicio. Pria rō ē ꝓpt̄ uoluntatē. Scd'a ꝓpt̄ obiectū. Tertia ꝓpt̄

contemptū. Pria rō est ꝓpt̄ uolūtatē. Nā si consideremꝰ ī peccato uolūtatē iustū est ut peccatū dānatoꝝ et̄na pena puniat̄ qa omne peccatū tātū graue ē q̄ntū uoluntas ad illud ardentius se inclinat. Et qa uoluntas maloꝝ q̄diu in hac uita sunt ita se inclinat ad peccatū qꝫ sp̄ uelit peccare. Ergo iustus iudex q cor aspicit magis q̄ opꝰ debet eos pena ī et̄nū durat̄a punire. Quidnam est qꝫ tam multi se sentiūt morit̄os & tn̄ peccare nō desinūt? Veniūt ad ianuas mortis & de peccatis nō dolēt nisi qꝫ sp̄ peccare uellēt? qđ utiqꝫ ip̄e deꝰ scrutator cordiū oc̄lo sapīe sue clarissime ītuet̄. Hāc rōnē tāgit Greg.iiii.li.dial.ubi Petrꝰ int̄rogat eū & dicit. Scire uellē quō iustū est ut culpa que cū fine ꝑpetrat̄ sine fine puniat̄? Et Greg.rn̄det. Hoc recte Petre diceret̄ si iustꝰ iudex nō corda hoīm sed facta pensaret. Iniq eni ideo cū fine delinquerūt qa cū fine uixerūt. Nā uoluissent utiqꝫ si potuissent sine fine uiuere ut potuissent sine fine peccare. Ondunt.n.qa in peccato sp̄ uiuere cupiūt q nunq̄ desinūt peccare dum uiuūt. Ad magnā ergo iustitiā iudicātis ꝑtinet ut nunq̄ careāt supplicio q ī hac uita nūq̄ uoluerūt carere peccato. hec ille Que uerba etiā hn̄tur de pe.di.i.c. Voluissēt Et ad hoc facit illđ qđ scribit̄.lxxxxii.di.c.Diacōi ubi sic h̄et̄. Moderatio dei ac pietas solū nr̄m reditū querit ac nos cupit lōga bonitate sua saluari. Si nō conuertimur si duri colli sumꝰ si in peccatis usqꝫ ad mortē illicite ꝑduramus assidue peccantiū nō miseret̄ deus. Ad idem ē capl̄m Legatꝰ.xxiiii.q.ii. Aug.insup̄ de pe.di.vii.c.ultīo in fine ait. Qui impenitēs morit̄ oīo morit̄ & eternalit̄ cruciat̄ Qui aūt impenitēs finit̄ si sp̄ uiueret sp̄ peccaret. Scd̄a rō q̄re deus iuste et̄nalit̄ dānat & punit iniquos ē ꝓpt̄ obiectū. Quelibꝫ.n.offensa considerat̄ non solū respectu actꝰ sed respectu dignitatis illius q offendit̄. Quāto eteni ꝑsona que offendit̄ dignior ē tanto culpa ī illā cōmissa grauior & ꝑ cōsequēs pena dꝫ esse durior. Sicut q regē offendit grauiꝰ punit̄ q̄ qui offendit suū famulū uł aliquē rusticū. Qui ergo mortalr̄ peccat deū q est infinitum bonū offendit & caritatē ꝑ quā ē societas btōꝝ ergo tā uisiōe dei q̄ btōꝝ societate eternalr̄ ꝓuari dꝫ & eterna pena puniri. Bernardꝰ aūt sup̄ Cant.d.Q. qui mortalr̄ paccat uult n̄ esse deū qđ sic ꝓbat. Qui uult deū aut īpotentē aut iniustū aut insipientē esse uult deū nō esse. Sed qui mortalr̄ peccat uellet deū aut sua peccata nescire aut uindicare nō posse. aut uīdicare nolle ergo uellet deū non esse deum. Et q uult deū nō esse deū merito puniendꝰ ē eterno supplicio. Tertia rō q̄re iuste deꝰ malos eternalr̄ dānat ē ꝓpt̄ cōtemptū. Pc̄tōres nāqꝫ contemnūt infinitū bonū & eternū gaudiū qđ potuissent eligere. Et qa uoluntarie eligerūt eternū malū iuste ilł eterna supplicia cōdonant̄. Vn̄ Augꝰ.xxi.li° de ci.dei.c.xii.inqt Factus est malo dignus eterno q in se ꝑemit bonum qđ esse posset eternum hec ille.

Audiunt siqdē pctōres scriptas clantes pmittentesq̧ tā felicissima & copiosa bona atq̧ iocunda in regno celoꝝ amicis dei. Et ipi de his non curāt. Vocat eos deus p dicta sctōꝝ p hortamēta pphaꝝ p instructiōes doctoꝝ p terrores cōminationū p suauitatēq̧ bnficioꝝ. Venite inqt ad cenā magnā ad iocūda gaudia ad padisi delitias ubi bonū absq̧ malo & letitia est absq̧ merore. Et tn̄ impii sic blādientē deū nolūt audire qnimo ipm qntū possūt suis malis opib9 ipugnant & psequunt. O bndicta dei ordiata iustitia que malos eternis cruciatib9 deputasti null9 pfecto de te conqueri pōt. O miserabilis dānatoꝝ cōditio que tātā expit seueritatē ut finē illoꝝ pena nuuq̄ sucipiet. Durū esset hoi sano p diem & noctē assidere lecto & in eius mollicie uolutari. Duꝝ esset cuiusq̧ dissolutō iuueni p lōga spatia cū formosis iuuenclis puellisq̧ ornatissimis chorizare Durū esset mulierclie cuicūq̧ corpis ornamenta deponere. Et ut expientia docet hec & hm̄i que solatiose & delectabilit fieri solēt fastidiū iducūt assiduitate sui. Heu inq̄ heu cur dormiūt pctōres? Cur non euigilāt? Cur nō corrigūt malā uitā? Cur nō cōsiderāt q eis pati sūt i inferno cruciat9 horrēdi? Et tn̄ sp ibi hitabūt p9 centū annos p9 mille p9 milia milliū imo nunq̄ nūq̄ pena ipsorū terminabr. O aīa sterilis. O aīa dura. O anima insensata. O aīa uitiosa. Quid agis? Quoue tēdis iter? Quare ad infernū pperas ut ibi in eternū ifelicit uiuas? Reuertere ergo ad dn̄m deū tuū q te liberet a periclis dānatiōis & tibi concedat grāz in pn̄ti & in futuro gliam in qua uiuit deus p infinita secula seculorū. Amen.

Feria sexta post dn̄icam in sexagesima De grauitate pene dānatorū contra illos q plus timēt mala uite pn̄tis q̄ fure. Sermo xiii.

Ruciabunt die ac nocte in scla scloꝝ. Apoc. xx. Magna pfecto detestabilisq̧ est crudelitas eoꝝ q cognoscentes ppt sua peccata iminere sibi interitū dānatiōis eterne nō timēt nō formidāt nō corrigunt suā uitam malā Quidnā magis unusqsq̧ ptimescere debet q̄ cruciatus acerbissimos attrocesq̧ penas ac luct9 intolerabiles inferni? Timēt pleriq̧ i hac uita exn̄tes labores angustias pauptatē egritudies illatas cōtumelias dāna seruitutē exilia carceres tēpestatē aeris uehemētiā uētoꝝ aliaq̧ pericla qbus uexari solet mortaliū gen9. Sed reuera si recte saperēt magis timere deberēt ad iferna descēdere ubi labores angustie tormēta calamitas luct9 gemit9 suspiria clamores lamenta blaspemie fames & sitis gnomia & ardor ignis. zc qbus dānati imolestabunt & nūq̄ deficiēt. Et qm̄ nō paꝝ pdesse pōt unicuiq̧ talia cogitāti ad cōtritiōem & deletionē pctōꝝ idcirco adhuc i pn̄ti sermōe de grauitate pene dānatorū aliqd psequemur. Et notabimus tres rationes precipuas quibus intelligere ualemus damnatoꝝ penam fore grauissimam.

Pria ro dr cognitiois
Scda contrariationis
Tertia desperationis

Q grauissima est dānatorum pena eo q nihil cognoscent preter illud quo contristari pnt & de illorū scia Capl'm.i.

Rima ro ondens grauitatē pene dānatorū dr cognitiois qa nihil cognoscunt aut cognoscere pnt nisi ea unde dolere possint atq cōtristari. Ad qd plenius intelligendū tria dubia pponimus declanda. Primū ē de dānatoꝝ sciencia. Scdm de nra distātia. Tertiū de btoꝝ glia. Primū dubiū ē de dānatoꝝ scia. Vtꝝ.s.dānati utant scia in hoc mūdo acqsita. Et arguit q nō. Prio qa in usu scie magna ē delectatio. Vn phs.iiii.Ethi.c.viii. Videt iqt phia magnas delectatiōes hre. Et Lactan.in.i.li° di.insti. Nullus ē suauior aie cibus q cognitio ueritatis. Sed dānati nullā hnt delectatiōez sicut nec bti i tristitiā. ergo nō utūt aliq scia. Scdo arguit ex illa maxia phi. Si de quo minus uidetur inesse & inest ergo & de quo magis. Sed p aliqs penas hus mūdi que mīme sunt respectu penarum inferni pdit usus scie. ergo mlto fortius deficiet ad penas inferni que maxime pdicāt. Tertio arguitur qa dānati magis possent cogitare de deo q de quocūq alio intelligibili qa ppinqor ē intellectui eoꝝ. Sed sicut.d. Magr sniarū in.iiii.di.l. Dānati pus iuditiū in pfundioribus tenebris erūt ubi nullā lucē dei ui debūt. ergo multo minus de quocumq alio ītelligibili cogitabūt. Sed cōtra argui potest. Prio qa Luce.xvi.het. Q abrahā dixit diuiti dānato. Fili recordare qa recepisti bona in uita tua. Qd sibi nō dixisset nisi ille uti potuisset scia acqsita i hoc mdo. Scdo arguit qa dānati odiūt deū. Sz nullus odit illd de quo nō cogitat ergo dānati de deo cogitant & a sili pnt de aliis cogitare. Tertio arguitur qa dānati hnt remorsū cōscie & uermē sed cōscia nō remordet nisi de pctis que cognoscunt. ergo in dānatis ē usus scie. Rndent ad hāc qōez Ric. de media uilla & dns Bona.in.iiii.di.l. Q dānati utunt scia acqsita i hoc mundo maxie quātū ad aliq. Cōsiderāt.n. mala que fecerūt & bōa opa que omisert ut hic usus scie sit ad maiorē eoꝝ afflictionē. Ad primū ergo argumētū in oppositū ē dicēdū q quis usus scie sit p se delectablis tn p accns pōt esse tristabilis. In damnatis eni post iuditiū erit eoꝝ nata ita plene comphensa tristitia ut oio sint indispositi ad aliquā delectatiōez. Et qa sicut dicit phs.ii.de aia. Actus actiuoꝝ sūt in patiente bn disposito. Ideo usus scie nullā in eis delectationez poterit generare. Notandū tn q demones ante iuditiū pnt hre & interdū hnt aliqs modicas delectatiōes uanas & mltū respsas amaritudie. Aie aūt dānate nullā penitus unq hebūt delectatiōem. Ad scdm argumētū dicēdū. Q quis ille pene sint maiores q iste tn nō ita potuert auferre dānatis usum scie sicut pnt alique pene hominibus in hoc mundo qa organa corporū illorū ex uoluntate dei seruabuntur

incorruptibilia ad maiorẽ afflictionem. Que organa hic ꝑ uehementiã penarũ aliqñ cõtingit corrũpi. Dãnati tñ ml'tomin⁹ erunt apti ad usũ ſcie niſi reſpectu eoꝝ quoꝝ cõſideratio erit ad augmentũ ſue triſtitie. Ad tertiũ argumẽtũ dicẽdum. Qꝫ quis de⁹ ſit ꝓpĩqor ĩtellectui eoꝝ ꝑ eſſentiã q̃ alia obiecta non tñ ſub rõne obiecti niſi in q̃ntũ ẽ puniẽs & ſic de eo maxie cogitãs nõ ex amore ſed ex odio. In q̃ntũ aũt ẽ dulcis & miſericors mĩme de eo cogitãt. Scd'm dubiũ eſt de nr̃a diſtãtia. Vtꝝ vꝫ dãnati diſtãtes a nobis cognoſcãt ea que circa nos fiũt. Et uidet̃ ꝙ ſic ut h̾et̃ Luce xvi. Dixit ille diues dãnatus ad abrahã ſe q̄nqꝫ f̃res h̾re Ergo ſciebat adhuc illos ſuꝑuenire. In cõtrariũ ẽ auctoritas Aug. in li° de cura ꝑ mortuis agenda que ponit̃. xiii. q. ii. c. Fatendũ ubi ait. Fatendũ ẽ neſcire q̄dem mortnos q̄d hic agat̃. Rñdet̃ ergo ſm Ric. in. iiii. di. l. Qꝫ dãnatos cognoſcere que circa nos fiũt põt intelligi tripl'r. Per ſciãm. Per cõiecturã. Per reuelatiõeꝫ Prio mõ nõ congnoſcũt ea que circa nos fiũt q̄a cognoſcere ſic ñ poſſẽt niſi accipiẽdo ſil'tudĩes a rebus ad q̃s accipiẽdas req̄rit̃ ꝓportiõata ꝓpĩq̄tas ĩtellectus ad ip̃aꝫ rẽ. Quis aũt diſtãtia nõ ĩpediat cognitiõeꝫ intellectus reſpectu rei cuius iã h̾t ſpẽm tñ ꝓportionata diſtãtia q̃lis ẽ int̃ aĩas que ſunt ĩ inferno & ea que circa uiuos fiũt in hoc mũdo ĩpedit cognitiõem intellectus reſpectu rei cui⁹ nõ h̾t ſpẽm q̄a ꝓhibet ſpẽi acq̄ſitiõem. Scd'o mõ dãnati cognoſcunt multa que circa nos fiũt. Ex ſtatu. n. preterito ĩ quo hoĩes uiderũt p⁹ea cõiecturãt m'lta que accidũt circa eos. Et ſic cognoſcebat ille diues dãnat⁹ q̄nqꝫ f̃res ſuos adhuc uiuere q̄a ſecũ in tormẽtis illos nõ uidebat nec cũ req̄eſcẽtib⁹ in ſinu abrahe tñ nõ erat cognitio certa q̄a mortui ex ſpẽali ꝓuilegio q̄nqꝫ pñiam ſaciunt in locis ĩ q̄b⁹ peccauerũt. Tertio mõ cognoſcũt aliq̄ que cira nos fiũt uel ꝑ reuelatiõeꝫ demonũ ul' aĩaꝝ ad eos deſcendẽtium. Sed nunq̃ fit eis aliq̄ reuelatio niſi talis unde triſtẽt̃. Et ſic pꝫ ſolutio ad obiecta. Tertiũ dubiũ ẽ de ſctõꝝ gl'ia. Vtꝝ . ſ. damnati uideant ſctõrũ gl'iam in celo. Et ad hoc rñdet Ric. ubi ſ. Qꝫ damnati gl'iam ſctõꝝ nõ uidẽt q̄a uiſio ẽ cognitio intuitiua & clara ꝓp̃e loquẽdo de uiſione Sic. n. nõ poſſet uideri gl'ia btõꝝ q̄n uiderent̃ bti & ip̃e deus. Cũ ergo gl'ia in ꝑfecta eoꝝ coniũctione cũ deo cõſiſtat. Non. n. põt uideri ĩmediate & clare coniunctio aliq̄noꝝ q̄n uideãt̃ ip̃a coniuncta. In generali tñ & ꝑtim in ſpeciali cognoſcunt gl'iam btõꝝ q̃i arguendo. Nullũ eñi uidẽt dãnatũ q̄ tennerit fidem & bonos mores. Vñ cogit̃ intellectus eoꝝ aſſentire ꝙ uera ẽ ſacra ſcript̃a & ex cõſequẽti ꝙ boni h̾eãt ea que ip̃is in ſacra ſcript̃a ꝓmittunt̃. Et q̄a btĩtudo in ſacra ſcript̃a ꝓmittit̃ iuſtis nõ tm̃ in generali ſed etiã ꝑtĩ in ſpeciali in q̃ntũ eſt bonũ trãſcendẽs oĩa tp̃ralia bona iõ dãnati cognoſcũt gl'iam btõꝝ nõ tm̃ in generali ſed ꝑtĩ in ſpẽali. De hac uero cognitione dãnati triſtantur ꝓpt̃ ĩnidiam

felicitatis aliene & carētiā btitudīs ꝓprie. Post iuditiū tñ dānati eo ꝙ ad ꝓpas penas q̄i totalr eoꝝ cognitio reflectet̃ cognitiōez istā ñ hebūt nisi forte in esse generalissimo qa ꝑ cōplementū doloris intellect9 eoꝝ ꝑdicte argumētatiōi ñ uacabit. O q̄nta igitur erit in dānatis angustia q̄nta amaritudo q̄ntaue tristitia qñ cognoscēt distincte oia peccata ꝑ illos cōmissa q̄nt9 dolor qñ cognoscēt bona que facere potuerūt qñ cognoscent mala que patient̃ qñ reuelabunt̃ eis ea que inhoc mūdo fiūt ut displicētiā heant qñ considerabunt ꝙ boni & amici dei sunt in penni glia ꝓpt̃ hec & h9i oīs eoꝝ cognitio erit eis dolorosa.

Qualr grauissima erit damnatoꝝ pena eo ꝙ illoꝝ desideriū nunq̄ implebit̃ & q̄d est qd̾ ipsi appetunt. Caplm.ii.

Ecūda rō oñdens grauitatē pene dānatoꝝ dr̄ cōtrariationis. Fert̃ nanq̧ eoꝝ uoluntas ad desiderandū ea quoꝝ contrariū sꝑ eueniet. Primū est btītudīs ꝑticipatio. Scd̾m peccati delectatio. Tertiū sui ānihilatio. Primū qd̾ dānati appetūt ē btītudīs ꝑticipatio. Nā ſm Ric. in .iiii. di. l. Cū peccatū ut Aug. dicit. xix. de ci. dei. c. xii. Delere non possit extrema nat̃e uestigia in dānatis remanet aliq̄ nat̃alis cognitio & appetit9 nat̃alis. Cū ergo ꝑm9 motus nat̃alis appetit9 sit respectu finis in generali qa ſm phm. vii. Ethi. c. xii. Finis ē ꝑncipiū in appetibilib9 & agibilib9. seq̄t̃ ꝙ dānati nat̃alit̃ appetūt finē ī generali Sz ultim9 finis ē btītudo seq̄t̃ ergo ꝙ nat̃alr appetūt btitudīez in generali q̄uis appetitu debili & exili. Sed hic nat̃alis appetitus in his ex deliberatia uolūtate quo ad hoc ꝑuertit̃ qa bonū ꝙ nat̃alr appetūt sub circūstantiis malis appetūt. Nec ē iste appetit9 ad eoꝝ cōpletiōez sz magis ad afflictiōez. Nat̃alit̃ enī appetere qd̾ appetēs uidet se ñ posse cōsequi magna ē afflictio appetētis Scd̾m aūt Tho. ii. ii. q xvii. In dānatis nulla ē spes btitudīs cōsequēde qm̄ sicut de rōne btītudīs ē ut in ipsa q̄etet̃ uoluntas talit̃ ꝙ btī sciant certitudinalit̃ se nunq̄ btītudīem amissuros ita de rōne dānatiōis ē ut in ip̄a molestet̃ uoluntas sic ut dānati certitudīalr sciant se nunq̄ btītudinē adeptos. Scd̾m ꝙ dānati appetūt ē peccati delectatio. Vellēt. n. se nō peccasse & illud ē ipossibile. Verūtamē dicit dñs Bona. di. l. q̄rti. Q̧ mala uolūtas dr̄ duplr. s. actus & habit9. Timor ergo seruilis dānatis nō aufert hitū male uolūtatis sz aufert actū. Iste enī non uult luxuriari qa timet puniri de ip̄a tñ uolūtate habitū non aufert qa si se ꝑaret̃ impunitas uellet utiq̧ luxuriari. Sic est intelligendū in dānatis. Q̧ dolor penalis aufert ab ip̄oꝝ uolūtate actū uolēdi peccare qa reuera damnati non appetūt luxuriari nec dñari ꝓpt̃ penas q̄s ex illis actib9 sentiunt se incurrisse. Habent tñ hitū male uoluntatis ꝑ quā appeterēt peccare si non crederent ex hoc puniri. Dānati ergo uellēt se nō peccasse nō ꝓpt̃ hoc ꝙ peccatū eis displiceat

qa iniustū sed qa displicet eis pena iusta. Et iō malam hñt uolūtatē hoc uolē-do & ideo adhuc uiuit i eis uolūtas peccandi licet dolore penaꝝ īpediat̃ ne ex-eat in actū suū. Tertiū qđ dānati appetūt ē sui annihilatio. Et circa hoc ua-rie opinati sunt etiā magni doctores. An .s. dānati uellēt ñ esse. Quidā nāqꝫ di-cūt ꝙ dānati nō possūt uelle nō esse qa hoc ñ ē appetibile nec ꝑ accñs nec ꝑ se & allegāt Aug. in li. de libero arbitrio. d. Si qs dixerit nō esse q̃ miseꝝ esse me mallē rñdeo. Mentiris. Insuꝑ & Ari. in ii. de aīa. d. Oīa appetūt esse & illius cā agūt quicqd agūt s̃ꝫ naturam. Et idem Aug. li. de libero arbitrio. Cōsidera q̃ntū bonū est esse qđ & beati & miseri uolūt Et idem xi. li. de ci. dei. c. xxvii. inqt. Ita uero q̃dā ui naturali ip̄m esse iocūdū est ut ñ ob aliud & hi q miseri sūt uolint in terire. Et paulo inferi⁹ ait. Quid aīalia oīa & irrationabilia qb⁹ non ē datū ista cogitare ab īmēsis draconib⁹ usqꝫ ad exiguos uermiculos nōne se esse uelle atqꝫ ob hoc īteritū fugere oīb⁹ qb⁹ pñt motib⁹ indicāt. Est adhuc ī ꝓmptu rō talis Q. ꝑelectio ꝑsupponit electionē Sed nō esse nō ē eligibile qa oē eligibile ha bet apparentiam boni sed ipsum non esse nō habet apparentiā boni quia quod apparet bonū apparet esse. ergo ꝛc. Alii autē doctores ut doctor subtilis. Ric. de media uilla & dñs Bonauentura. di. l i. q̃rti. dicūt Q. dānati uellent non esse nō uolūtate naturali qm̄ id uelle nō possūt qa esse ī pena meli⁹ est q̃ nihil esse cū in nihilitate nulla penit⁹ sit bonitas. Et sicut. d. phs. ii. de generatiōe. In oīb⁹ in qb⁹ ē esse meli⁹ ē desiderare naturā loqñdo de melioritate naturali Volūt ergo dānati se nō esse uolūtate deliberatiā nō ꝑ se sꝫ ꝑ accñs inq̃ntū .s. ad ñ esse seq̃t carētia pene quā ꝑ se appetūt. Vidēt .n. ex suo esse ꝙ ñ pñt cōseq delectatiōeꝫ nec utilitatē nec ꝑ suū esse uidēt posse acqrere aliqđ bonū. Ideo nō ē miꝝ si ta-li esse uellent carere ut malis que essēdo patiunt̃ carerēt. Nā nō tantū bonū ē ꝑ se obiectū uolūtatis sꝫ etiā carētia mali q̃uis nō ꝓmo. Quappꝛ dr̄ .v. ethi. c. vi Q. in boni rōe fit min⁹ malū ad mai⁹ malū qa min⁹ malū magis ē eligibile maio ri. Et rōe hui⁹ carētie mali non esse ꝑ esse appꝑhensū pōt esse dānate uolūtatis obiectū. Ex qb⁹ colligim⁹ hāc duarum opiōeꝫ seqñtes. Q. tāta pena dānati uexant̃ ut si possibile esset uellēt non esse. Et hoc ē qđ Io. dixit Apoc. ix. In diebus illis q̃rerēt hoīes mortē & nō iuenient eā desiderabūt mori & fugiet mors ab eis. Et Aug. de miseria mūdi. d. O mors q̃ dulcis es qb⁹ tā amara fuisti. Te solā deside rāt q te uehemēt̃ oderūt Et si querat̃ cur deus dānatos eē nō ꝓuat & ad nihilū redigit. Rñdet Tho. i. ii. q. lxxxvii ar. iiii. in solōe ꝓmi ar. Qđ hoc est per tres cās Prima ē qa redigi i nihilū eū q peccat nō couenit diuine iustitie qa repugnat ꝑ petuitati pene que ē s̃m diuinā iustitiā. Scđa ē qa esse presupponit̃ ad meritū & demeritū. Tertia rō ē qa ꝑ inordinationē peccati esse nō tollit̃ uel corrūpit̃

& ideo puatio esse nō pōt esse pena debita alicuius culpe Dr̄ tñ metaphorice in nihilū redigi ƒm illud psal. Ad nihilū deductus est in cōspectu ei9 malignus q.s.spūalib9 bonis puat. Vñ & .i. Cori.xiii. Si caritatē nō huero nihil sum.

Q grauissima erit pena dānatorū eo ꝙ erunt desperati nec suffragia eccl'e possunt eis ꝓdesse aut cōicari. Capl'm.iii.

Ertia rō ostēdēs grauitatē pene dānatoꝝ dr̄ desperatio Nā inť tot aspri/ma mala hoc eis unum supadditū adauget ipoꝝ dolorē qa vȝ desperati sunt scientes & expientes nl'ło eccl'e suffragio eoꝝ penā posse mittigari. Nā si colligerentur in unū omnes lacrīe oēs orōnes oīa ieiunia omniaqȝ pietatis opa quorūcūqȝ iustoꝝ q in hoc mūdo placuerūt deo & offerenť ꝓ uno dānato nihil eis ꝓdessent. Et licet quidā canoniste dixerūt ꝙ suffragia ecclesie licet ñ ꝓsint dānatis qntū ad liberatiōȝ a pena ꝓsunt qtū ad aliq̄ mittigationē siue alleuia/tionē. Cōtra eos ē snīa theologoꝝ.xlv.di.q̄rti.li.d.ꝙ suffragia eccl'e nullo mō ꝓsūt dānatis eo ꝙ sūt extra caritatē & cū nō sint ad uitā ordiati nec possint be/atitudie pticipare ñ sūt ex caritate diligēdi Caritas aūt ē que facit suffragiū ac ceptabile ob qđ suffragia ipis nihil ꝓsūt. hec Ric. iō dr̄.xiii.q.ii.c. Pro obeūtib9 Pro obeūtib9 qppe cōsuluisse cognosceris si liceat ꝓ eis oblatiōes offerri. San/cta sic tenet eccl'a ut qsqȝ ꝓ mortuis uere catholicis offerat oblatiōes atqȝ psbr̄ memoriā eoꝝ faciat Et q̄uis oēs pctīs subiaceam9 cōgruit ut sacerdos ꝓ mortu is catholicis mēoriā faciat & itercedat nō tñ ꝓ ipiis q̄uis xp̄iani fuerint tale qđ agere licebit. hec ibi. Et idem ponit in.c. Cū arce.de cele.mis. Sed contra hanc opinionē inducūt aliq exemplū Traiani de quo legiť in uita beati Gregꝫ.ꝙ cū quodā die ipe festinaret ad bellū uidua quedā occurrit ei.d Obsecro ut sangui nē filii mei innocenť perempti uindicare digneris. Cūqȝ Traiannus si sanus re/uerteret dixisset se uidicare. Vidua dixit. Et qs mihi hoc pstabit si tu in prelio mortu9 fueris? Traian9 rn̄dit. ille q p9 me ipabit. Cui uidua. Et qd tibi ꝓderit si alť mihi iustitiā fecerit? Traian9 dixit. Vtiqȝ nihil. Et uidua. Nōne iqt meli9 est ut tu mihi iustitiā facias q̄ alteri hāc trāsmittas? Tūc Traian9 pie cōmotus de equo descēdit & uidue iustitiā mistrauit. Ferť nāqȝ ꝙ dū fili9 Traiani ꝑ urbē equitando nimis lasciue discurreret filiū uidue iteremit. Et Traianus filiū suū q hoc fecerat uidue loco filii sui defūcti tradidit & magnifice ipsam dotauit. Dū igiť quadā uice defuncto Traiano Greg.ꝑ foꝝ traiani transiret & eius māsue/tudinis recordat9 fuissꝫ ad sancti Petri basilicā puenit & ibidē ꝓ ei9 errore ama rissime fleuit. Tūc sibi diuinit9 rn̄sū ē. Ecce petitiōȝ tuā cōpleui & Traiano pe/nā eternā pepci. Decetero aūt caue ne ꝓ damnato aliquo pces fundas Dama scen9 aūt in quodā suo sermōe.d.ꝙ. Greg. audiuit uocē diuinit9 eū alloquentē

Vocē tuā audiui & Traiano ueniā do. Patet ergo ex hoc exēplo ꝙ orō Greg. ꝓfuit Traiano dānato. Sed sup hoc diuersi diuersa sūt opīati. Aliq enī dixerūt ꝙ Traianꝰ fuit reuocatꝰ ad uitā ubi grāz cōsecutꝰ ē & ueniā meruit & sic gl'iam obtinuit. Alii aūt dixerūt. Q aīa Traiani nō fuit simpl'r a reatu pene eterne absoluta sed eius pena usq ad tp̄s. s. ad diem iuditii fuit suspensa. Alii aūt inqunt sicut ē Iohs diaconꝰ q uitā btī Greg. descripsit. Q nō legit orasse sꝫ fleuisse & freqn̄t deꝰ misertꝰ cōcedit ꝙ hō quis desiderās petere nō p̄sumit. Ideo aīa Traiani nō fuit ab īferno liberata & ī ꝑadiso reposita sꝫ tn̄ ab īferni cruciatibꝰ facta exēpta. Pōt. n. aīa & in īferno existere & īferni cruciatus ꝑ dei miaꝫ nō sentire. Alioꝝ tn̄ opīo cōior ē & uerior. Q Traianꝰ & a pena liberatꝰ & ad gl'iam sit assumptꝰ orōne btī Greg. Qd' nō factū ē ſm cōem legē sꝫ ſm dispēsatiōeꝫ diuie sapīe que p̄uidēs Greg. oratuꝝ ꝑ Traiano nō dānauit ipm̄ ꝑ diffinitiuā sniāꝫ Et ideo nō ē dicēdū ex illo exēplo uno & singl'ari ꝙ dānatis ꝑ sniāꝫ diffinitiuā eccl'ie suffragia ꝓsint cū nec ī mimo possint fauere. Quinimo audiendū ē salubre documentū & obseruandū sapiētis Eccl'iastes. ix. Qdcūq igt pōt manꝰ tua facere istant' oꝑare q2 nec opꝰ nec rō nec scīa nec sapīa erūt apd' īferos quo tu ꝑperas. O igit' dolenda dānatoꝝ pena que mittigari & adiuuari nullo mō poterit nō ꝓpriis uiribꝰ nō lacrīs nō diuitiis nō amicoꝝ suffragiis nō amicoꝝ potētia non deniq aliq̄ oīm creatu̅ꝝ industria. O timēda uindicta dei ad cuiꝰ cōspectū uelut cera ante faciē ignis pc̄tōres eliquescēt. O pc̄tōres inebriati dulcedīe bonorū hꝰ scl'i fugite irā dei & nolite pugnare cū oīpotēti deo q dānatis ut dictū ē tā tremenda cōminat' mala a qbꝰ nos ipse per suam clementiā liberet cui est honor & oīs laus & gl'ia ꝑ īfinita scl'oꝝ scl'a. Amen.

Sabbato post dominicā ī sexagesima. De grauitate pene damnatoꝝ ad terrorem incorrigibiliū & obstinatoꝝ. Sermo. xiiii.

Rnciabunt' die ac nocte in scl'a scl'oꝝ. Apoc. xx. c. Cū mente reuoluo q̄nte erūt in inferno angustie reproboꝝ admirari p'limū cogor cur tā diu pc̄tōres dissimul'ant agere pn̄iam Et certe si de his malis de qbꝰ loquimur haud nunq̄ aut pꝰ lōgissima spatia tp̄ꝝ traherent' aliq̄ lē de sua impn̄iā excusatiōem h'erēt. Sed cū tā exigui uelocissimūq sit hꝰ labilis uite t p̄us pꝰ qd' mali īcorrigibiles descēdūt ad tartara nescio qd ipi dīre possint. Rep̄hensibiles qdē sūt & ꝑ sua tarditate merito redarguēdi. Et lꝫ ī p̄cedētibꝰ explicauerimus multa que duras mētes domare sufficiūt tn̄ adhuc de grauitate pene damnatoꝝ nōnull'a occurrūt considerāda quoꝝ cōsideratiōe diligēti mollianī ꝑtinaces mētes obstīatoꝝ peccatoꝝ. Dicemꝰ ergo ꝙ grauissima est & satis acerba pena dānatoꝝ adhuc triplici ratione.

Prima dr̄ cōbustio	Qualit̄ damnati patiunt̄ acerbissimā penam ꝓpt̄ ignem
Scđa dr̄ supātio	īferni & de illius terribilissimis conditiōibus.
Tertia dr̄ priuatio	

Caplm.i.

Rima rō q̄ ōndit̄ grauitas pene dānatoꝝ dr̄ conbustio. Tradent̄ nāq; dānati misere eternis ignibus conburendi. Et hoc colligit̄ ex scriptis sacris Vñ Iob.xx.dr̄. Deuorabit eos ignis qui non succēdet̄. Et Iudith ultio.c. Dabit ignē & uermes in carnes eoꝝ. Et Abacuc.ii.c. Laborabunt popl̄i in multo igne Et. Isaie ultio.c. Vermis eoꝝ nō moriet̄ & iguis eoꝝ nō extinguet̄. Et Dauid ī psal.x. Pluet sup pctōres laqueos ignis. Et Ezech.xxii. In igne ire mee cōsūpsi eos. Et Apoc.xviii. In una die ueniēt plage ei9 mors & luctus & fames & igni cōburet̄. Et Apoc.xx. Qui nō ē inuentus ī libro uite scriptus missus ē in stagnū ignis. Et Math.xiii. Exibūt angl̄i & sepabūt malos de me.iu. & mit.eos ī.ca.ig. Et Math.vii. Oīs arbor que ñ facit fructū bonū excidet̄ & in ignē mittetur. Et Math.xviii. Bonū ē tibi cū uno ocl̄o in uitā intrare q̄ duos ocl̄os hñtē mitti in gehennā ignis. Et Math.x. Eū timete q̄ ht ptātem cor9 & aīaȝ pdere in gehēnam. Et Math.xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Veꝝtñ de hoc igne dubitatur circa tria. Prio circa ueritatē. Scđo circa ptātē. Tertio circa q̄litatē. Prio cōtingit dubitare de inferni igne circa ueritatē. An.s. sit ignis uerus hñs formā & naťam & spēm ignis. Et Rñdet Ric.in.iiii. Q̄ quorūdā opīo fuit ꝙ ille ignis non ē corpore9 sȝ ē quedā spūalis pena que propt̄ suū acumen metaphorice dr̄ ignis qa ut ipi dicūt. Cū diuīa potētia reprobos possit cruciare sufficiēt̄ spūali pena supfluū fuisset in īferno ponere corporeū ignē. Et ad hoc adducūt illud Luce.xvi. de diuite q dicebat līguā snā cruciari in hac flāma. Cū eni cōstet aīaȝ illius diuitis līguā corporalē nō hūisse uidet̄ ꝙ sicut scripťa ibi de līgua loqtur metaphorice aliqd spūale uocans līguā ita aliq̄ penā spūalē metaphorice uocet ignē. Sȝ opīo ista fl̄a ē & cōtra scripťaȝ que distinguit int̄ ignē & dānatoꝝ penaȝ spūaleȝ que uocatur noīe uermis Vñ Eccl̄.vii Vidicta carnis impii ignis & uermis. Ideo cōit̄ doctores oēs cōcludūt.xliiii.di.q̄rti. Q̄ in inferno est ignis corpore9 a ꝑncipio mūdi cū aliis creaťis ꝓduct9 & ordīat9 ad reprobos cruciandū. Et hoc asserit Aug9 ī li° de mirabilib9 sacre scripťe. Et idem ī li.xxi. de.ci.d.e.x.ait. Gehēna illa qđ & stagnū ignis & sulphuris dr̄ corpore9 ignis erit. Cui cōsonat illud Greg.in.iiii.dial̄.li.d. Ignē gehenne corporeū esse nō ābiguo. Et ꝯm theologos. Ignis ille q̄tū ad illud qđ ī eo ē de essentia ignis ē eiusdē spēi cū igne elemētali. qa sicut oīs aqua omni aque est eadē spē ꝯm ph̄m.i. Thopi. ita oīs ignis omni igne ē idem spē. Diuersificat̄ tñ quo ad dispositiōem & opatiōeȝ qa sibi cōpetit aliq̄ actio que igni elemētali nō cōuenit Nā ignis in aliena

materia mltū diuersificatꝛ in opatiōib⁹ suis ꝯm exigentiā dispositionis materie. Qđ apte pȝ ī fulgure ubi ignis respectū ħt ad diuersas materias scđm diuersitatem celestis īfluētie in materia incorporate. Vñ aliqñ nō ledit materiā mollē & dissoluit durā & ecōuerso Qñdoqȝ calefacit & nō cōburit & ecōuerso Aliqui tñ opinātꝛ ꝙ ī inferno sit ignis ī materia ꝑpria q̄uis ibi nō luceat nisi admodicū & satis īpfecte. Patet ergo ꝙ in inferno uer⁹ ē ignis ad maloꝝ cruciatū dispositꝰ & deputat⁹. Scđo cōtigit dubitare de igne inferni circa ptātem. Vtꝝ.s. possit incorporeos anglos & spūs sepatos cruciare. Et ad istā qōeȝ mlti multipliciꝛ rñderūt. Nā qdā dixerūt spūs sepatos igne nō affligi nisi p ꝑuatiōeȝ boni desiderati. Ex qua ꝑuatiōe tāq̄ quodā malo pñti in eis uehemēs tristitia generatꝛ Et hec fuit opio Algazelis.vi.li° Physicoꝝ Sed cōtra hāc sūt dicta sctōꝝ .d spūs incorporeos posse pena corpalis ignis affligi sicut apte dicit Greg⁹ in iiii.li.dial. Et Aug⁹.xxi.li.de ci.dei.c.x. Ideo alii dñt spūs sepatos cruciari igne corporeo inq̄ntū uidēt ipm ꝑpatū ad hoc ut eo cruciētꝛ in corporibus suis sicut latro suspēdēd⁹ patiblo ipm uidēdo cruciatur anq̄ suspēdatꝛ in eo. Et hec opio non sufficit qa nllo mō pōt ad anglos malos applicati ꝙ tñ illo igne in ꝑpetuū cruciabūtꝛ. Quidā aūt alii dñt ꝙ cruciabūtꝛ igne corporeo ī q̄tū coꝝ intellectui impmetꝛ supexcellēs illius ignis silitudo. Sed hoc dictū deficit qa ꝯm phm.iii. de aīa. Nō sic excellētia itelligiblis ledit intellectū sicut excellētia sensibilis ledit sensū qa p⁹ excellēs sensibile sens⁹ īpeditꝛ ī sentiendo .sed itellect⁹ p⁹ excellens intelligible nō min⁹ itelligit infima sȝ magis qa sens⁹ apphendit p organū corporeū ītellect⁹ aūt nō. Nōnlli insup tenēt ꝙ spūs sepati igne corporeo crucientꝛ nō inq̄ntū ipm apphendūt apphensiōe simplici sȝ cū firma estiatiōe ꝙ ē contrarius sue natꝛe q̄uis estiatio f̄la sit . Vñ Auicenna.ix meta.loqñs de dispositiōe aīaꝝ a corporib⁹ sepataꝝ sic dic. Aīe male uidēt penā q̄ imagīauerāt in hoc mūdo & affligūtꝛ ea. Forma enī imagīata nō est debilior sensili sed ē maior imp̄ssiōe & claritate sicut uidem⁹ in somnis fortasse.n. somniatū maius est p modulo suo q̄ sensibile tūc q̄ntomagis illud qđ ē in alio sclo ē forti⁹ q̄ qđ ē ī somnis ꝑptꝛ paucitatē īpedientiū & expeditiōeȝ aīe & claritatē recipiētis. Sȝ hec opīo incōueniēs uidetꝛ qa ꝯm hoc spūs nō paterentꝛ ab igne corporeo sed a sua f̄la estīatiōe Preterea non uidetꝛ ꝑbabile ꝙ demōes q subtilitate ingenii uigent illū ignē estiarent sue natꝛe cōtrariū & lesiuū nisi ita esset in re Alii adhuc dñt ꝙ spūs patiuntꝛ ab igne corporeo nō p uirtutē illius ignis absolute sed īq̄tū est instr̄m diuīe iustitie. Videm⁹.n.res mltas hr̄e actiones in uirtute ꝑncipalis agentis que eis nō cōpeterēt absolute. Verbi gr̄a. Calor natꝛalis in uirtute aīe cōuertit nutrimētū ī carnē. Lumē solare a luna receptū & cū uirtute lune ab eo

deriuatū in uirtute lune generat hūiditatē & fantaſma in uirtute lūis ītellectus
agentis mouet intellectū poſſibilē. Corꝑa celeſtia cū inaīata ſint tñ ī uirtute
intelligētiaꝝ motricū generāt in his īferiorib⁹ uitam ut pꝫ ī generatis ꝑ putre-
factiōem. Securis ī uirtute motoris ſcindit arborē. Tenēdo ergo ꝗ ignis affli
gat ſpūs in ꝗntū ē inſtr̄m diuīe iuſtitie adhuc ꝑquirendū ē magis in ſpēali per
quē modū dñt aliq ꝗ ſupnat̄al̄r impreſſ⁹ ē igni infernali quedā ſpēalis uirt⁹ ꝑ
quā ſpūs affligit nat̄ali uirtute ignis adhoc ñ cooꝑante nec diſponente qa ut
dñt nō ē poſſibile ut aliq̄ uirt⁹ nat̄alis cooꝑet̄ in ſupnat̄ali actiōe cū ꝑ ſe ad eā
nullo mō nec cōplete nec incōplete poſſit attingere. Pro tanto ergo ille ignis
affligere dr̄ ſpūs qa ſupnat̄alis uirt⁹ exñs ī eo ſicut ī ſubiecto illos affligit ſicut
aliq̄ ſubſtantia ſupnat̄al̄r dealbata poſſet dici uiſū diſgregare. Sed hec opinio
in trib⁹ deficit. Vnū ē ꝗ ſꝫm eā ignis non affligit illos ſpūs ut inſtr̄m qa oportet
ꝗ in inſtr̄o ſit aliq̄ nat̄al̄ aptitudo ad illā actiōeꝫ ad quā applicat̄ a uirtute mo-
toris ut pꝫ in ſecuri reſpectu act⁹ ſcindēdi & in maleo reſpectu act⁹ conterendi
Aliud ē qa nō uidet̄ ꝓbabile uirtutē ſpūalē eſſe īmediate in re corporali ſicut ī
ſubiecto ita ut ſit ibi manēs & nō in fieri ſicut pōit opīo ꝑdicta. Tertiū ē ꝗ ui-
dem⁹ ꝗ nat̄ale lum̄ rōnis ꝑ qd̄ ſolū intellect⁹ nllo mō pōt attigere ad uiſiōem
dei cooꝑari cū lūie glīe ad illā uiſiōem Verꝫtñ qd in actiōe ſupnat̄ali que adeo
non ē mediate finita uirtute ſꝫ tm̄mō īmediate ut creare ñ poteſt cooꝑari uirt⁹
ſupnat̄al̄. Id circo .d. Ric. Q. ignis infernal̄ nō obſtāte ꝗ ſit corpore⁹ ſpūs ſepa
tos affligit ī ꝗntū ē diuīe iuſtitie inſtr̄m eos affligit afflictiōe ad quam diſpo-
nit nat̄alis uirt⁹ illi⁹ ignis nec tñ q̄lēcūq affictiōeꝫ pōt cāre ī illis ſpiritib⁹ niſi
in uirtute increate iuſtitie ꝑncipal̄r illos ſpūs pūiētis mouētis & dirigētis illū
ignē ad illoꝝ ſpūum cruciatū. In illo .n. igne ē nat̄al̄ aptitudo ut ei⁹ ſpēs recipi-
atur in intellectu ſpūs ſeꝑati ſꝫ ꝗ ꝑ talē modū in illo intellectu impmat̄ & ue
hemētia tal̄ ꝗ ita ad ſe reuocat ſeu cōuertit ītentiōeꝫ ipī⁹ ſpūs ꝗ ꝑ hoc ita no-
tabl̄r īpediat̄ in aliaꝝ reꝝ cōſideratiōeꝫ cōtra ſuā uolūtatē & ꝗ tale īpedimētū
ſibi ſit ꝓ graui onere hoc ē ꝑ uirtutē iuſtitie īdite. In illo etiā igne ē nat̄al̄ apti-
tudo ut ī ipō ſit ſpūs ſeꝑat⁹ ſicut in loco diffinitīe. Sꝫ ꝗ ſpūm ſeꝑatū detineat
cōtra ſuā uolūtatē hoc ei conuenit in uirtute iuſtitie indite Illa aūt inuolūtaria
detētio ē ipī reprobo ſpūi inexplicabl̄is cruciat⁹ ꝗuis etiā ille ignis ſua uirtute
nat̄ali tantū nō poſſet ī ſpū ſeꝑato cāre diſpōnē repugnātē illi diſpōi que con
uenit eſſe ſpūs ſꝫm debitū ſtatū ſue nat̄e tñ in ei⁹ cātiōe cooꝑat̄ uirtute indite
iuſtitie inꝗntū ē inſtr̄m ei⁹. Ex apphēſiōe aūt ꝑdicte diſpōnis que cōtraria ē
bono ſtatui nat̄e generat̄ ī ipō reprobo ſpū cruciatus expimētalis. Vñ Gregꝰ
iiii. dial̄. d. Q. aīa nō ſolū uidēdo ſed etiā expiendo īcendiū patit̄. Per peccatū

autem in spū ē dispō ut igni īfernali mō pdicto in patiēdo subdat. Et sic patet
q deo uolente potentignis affligere spūs sepatos Tertio cōtingit dubitare
de igne īferni circa q̄litatē seu ppetuitatē Vn̄.s.erit q p9 generalē resurrectio
nē corpora dānatoꝝ īillo igne ppetuo patient & nec ignis deficiet nec corpora
illa consument. Et lȝ possint m̄lta dici tn̄ pncipalis rō ē ordo diuine iustitie Vt
.n.inqt Ric.ille ordo exigit illa corpa in eternis supplitus fore pmāsura. Et io
assistēte īfluētia dei generali ad hoc ut ignis ille infernal' illa corpa fortit cale,
faciat & affligat nō adest tn̄ ad hoc ut cōsumat Sic aūt creata nō pōt manere in
esse suo nisi insupposita influētia dei generali sm qd' dic. Aug9.iiii.sup gen.ad
lr̄am. Et cōmētator sup pma ppōe de cāis sic dico q actionē suā hr̄e nō pōt ni,
si illa influētia generali assistēte sicut patuit i passiōe Iesu christi qn̄ fuerūt tene
bre sr̄ uniuersā terrā nō sr̄ terrā iudeoꝝ tn̄ ut aliq senserūt & male Eclipsis aūt
solis quo ad uniuersū orbē n̄ potuisset esse p solā īterpositiōem lune. Vnde cū
interpositiōe lune fuit alia cā.s.qa influētia generalis cāe pme tūc nō affuit so
li ad irradiādū. Et sicut hec īfluētia adesse pōt ad hoc ut res sit & nō opet ita ali
qn̄ adest ad hoc ut creata hēat unā sui actionē & nō aliā Et hec ē pncipal' rō q
re ignis infernal' calefaciet dānatoꝝ corpa & affligat nec tn̄ consumet hec Ric.
Aug9 uero.xxi.li.de ci.dei ait Oēs hui9mōi opatiōes ignis īfernal' attribuit uo
lūtati & potētie dei a quo sūt de nihilo i esse cūcta pducta diuersisq nate sue
ppetatib9 & legib9 reglata. Vn̄.c.ii.eiusdē li.ait. Ostēdā unde cōuincant incre
duli posse hūana corpa aīata atq uiuētia nō solū nūq morte dissolui sed in eter
noꝝ quoq igniū durare tormētis. Nolūt.n.hoc ad omnipotētis nos referre po
tentiā sed aliquo exēplo psuaderi sibi flagitāt. Quib9 si respōdebim9 esse aīalia
pfecto corruptibilia qa mortalia que tn̄ i medus ignib9 uiuāt nōnll'm etiā ge
nus uermiū i calidaꝝ aquaꝝ scaturigine repiri quaꝝ feruorē nemo īpune cōtra
ctat. illos aūt nō solū sine ulla sui lesiōe ibi esse sed extra esse nō posse. Aut no
lūt credere si ostēdere nō ual&c9 aut si ualuerim9 sine ocul' demōstrare res ipas si
ue p testes idoneos edocere n̄ satis esse ad hoc exemplū rei de qua qō est eadē
infidelitate cōtēdēt. Quia hec aīalia nec sp uiuūt & i illis feruorib9 sine dolori
b9 uiuūt. Seu quippe nate cōuenietib9 uegetant illis nō cruciant elementis q̄si
nō incredibilis sit uegetari q̄ cruciari talib9 reb9 Mirabile ē.n.dolere i ignib9 &
tn̄ uiuere sed mirabilius i ignib9 n̄ dolere. Si aūt hoc credūt cur nō & illud? Et
iiii.c.dicti li.idē ait. Quid adhuc a nobis reꝝ poscunt exēpla qb9 doceam9 non
esse icredibile ut hoim corpa sēpiterno supplitio punitorū & in igne aīam non
amittāt & sine detrimēto ardeāt & sine īteritu doleāt? Habebit .n. tūc ista cor
poris substātia qualitatē ab illo inditā q tā miras & uarias tot reb9 īdidit quas

uidemus ut eas qa multe sũt non miremur. Nam sicut scripserũt q naťas aĩaliũ
curiosꝰ indagarũt Salamandra in ignibꝰ uiuit. Et quidẽ notissimi Sicilie mõtes
q tanta tp̃ris diuťnitate ac uetustate usq; nũc ac deinceps flãmis estuãt atq; in
tegri ꝑseuerãt satis idonei testes sũt nõ oẽ qḋ ardet absumi & oĩno indicãt nõ
oẽ qḋ dolere põt posse etiã mori. Quis.n. nisi deꝰ creator oĩm dedit carni pauo
nis mortui ne putresceret? Qḋ cũ auditu ĩcredibile uidereť eueĩt ut apud Car
taginẽ cocta nobis opponereť hec auis de cuiꝰ pectore pulparꝫ q̃ntũ uisũ ẽ de-
cerptũ seruari iussimꝰ Qḋ pꝰ dierꝫ tm̃ spatiũ q̃tũ alia caro quecũq; cocta putres
ceret ꝑlatũ atq; oblatũ nihil nr̃m offendit olfatũ Itẽq; repositũ pꝰ dies ampliꝰ
q̃ trigĩta idem qḋ erat inuentũ est idẽq; pꝰ annũ nisi q aliq̃ntulũ corpulentie
sictioris atq; cõtractioris fuit. Quis palee dedit uel tam frigidã uim ut obrutas
niues ꝑuet uel tã feruidã ut poma ĩmaťa maturet? De ip̃o igne mira qs expli
cet quo queq; adusta nigrescũt cũ ip̃e sit lucidꝰ & pene oĩa que ãbit & lãbit co-
lore pulcherriꝰ decolorat atq; ex pruna fulgida carbonẽ teťrimũ reddit? Neq;
id q̃i regulariť diffinitũ ẽ. Nã ecõtrario lapides igne cãdente decocti & ipsi fi
unt cãdidi & q̃uis magꝭ ille rubeat illi albescãt cõgruit tñ luci qḋ album ẽ sicut
nigꝛꝫ tenebris Cũ itaq; ignis ĩ lignis ardeat ut lapides coquat cõtrarios ħet nõ
incõtrariis rebꝰ effectꝰ Et si.n. lapides & ligna diuersa sint cõtraria tñ nõ sunt si
cut albũ & nigꝛꝫ quorꝫ unũ ĩ lapidibꝰ alterꝫ facit in lignis clarꝰ illos clarificãs ħ
obfuscãs cur ĩ illis deficeret nisi ĩ istis uiueret. Quid ĩ carbonibꝰ? Nõne mirãda
ẽ & tãta infirmitas ut ictu leuissimo frãgãť pressu facilimo cõterãť & tãta fir-
mitas ut nllo hũore corrũpãť nulla etate uincanť usq; adeo ut eos sustinere so
leãt q limites figũt ad cõuincẽdũ litigatorem qsqs pꝰ tp̃ra q̃ntũlibet extiterit
fixũq; lapidẽ limitẽ ñ esse cõtẽderit? Quis eos ĩ terra huida infossos ubi ligna
putrescerẽt tãdiu durare ĩcorruptibiliť posse nisi rerꝫ ille corruptor ignis efficit
Intueamur etiã miraclm calcis excepto eo de quo iam satis diximus q igne can
descat quo alia tetra redduntꝛ etiã ocultissime ab igne ignẽ cõcipit eũq; iã gle-
ba tãgẽtibus frigida tam latenť seruat nlli nr̃o sensui ꝓrsus appeat Sꝫ cõꝑtus
expimẽto etiã dũ nõ appet sciať esse sopitꝰ ꝓpť qḋ eam uiuã calcẽ loqmur ul
ut ipse ignis latẽs aĩa sit ĩuisibil corpis. Iã uero q̃ mirꝫ ẽ q cũ extinguiť tũc accẽ
diť. Vt.n. ocl'to igne careat aqua ĩfũdiť aquaue ꝑfũdiť & cũ añ sit frigida inde
feruescit unde feruẽtia cũcta frigescũt uelut expirante ergo illa gleba discedẽs
ignis q latebat appet ac deinde tanq̃ mortua sicut frigida ẽ ut abiecta unde nõ
sit arsura & quã calcẽ uocabamꝰ uiuã uocemꝰ extinctã Quid ẽ qḋ huic miraculo
addi posse uideať? & tñ addiť. Nã si nõ adbibeas aquã sed aleũ qḋ magꝭ fomes
est ignis nlla eiꝰ ꝑfusiõe ul infusiõe feruescit. Hoc miraculũ si de aliquo indico

lapide legerem⁹ siue audirem⁹ & in nr̃m expimentũ uenire nõ posset pfecto ant mẽdatiũ putaremus aut certe grandit᷑ miraremur. Quaꝝ uero reꝝ añ nr̃os ocl̃os cottidiana documenta uersanť nõ genere min⁹ mirabl̃i sed ip̃a assiduitate uilescũt ita ut ex ip̃a india que remota ẽ ps orbis a nobis desierim⁹ nõnll̃a mirari que ad nos potuerũt miranda pduci. Adamãtẽ lapidẽ mľti apud uos hñt & maxĩe aurifices insignitores gemmaꝝ q lapis nec ferro nec igne nec alia ui ulla phibeť pret᷑ hircino sanguie uinci Sed q eũ hñt atq̧ nouerũt nũqd ita mirãtur sicut hi qbus pmũ oñdiť potẽtia ei⁹? Quib⁹ aũt ñ oñdiť fortasse nec credũt aut si credũt inexpta mirãť & si cõtigerit expire adhuc quidẽ miranť insolita. Sed assiduitas expiendi paulatĩ subtrahit admiratiõis incitamẽtũ. Magnetẽ lapidẽ nouim⁹ mirabilẽ ferri esse raptorẽ q̧ cũ pmũ uidi uehement᷑ inhorrui. Quippe cernebã a lapide ferreũ annulũ raptũ atq̧ suspẽsũ Deinde tãq̃ ferro q̧ rapuerat ui dedisś suã cõemq̧ idẽ fecisś ãnul⁹ alteri admot⁹ ẽ eundẽq̧ suspẽdit atq̧ ut ille por lapidi sic alt᷑ ãnul⁹ pori annulo choerebat Accessit eodẽq̧ mõ terti⁹ accessit & q̃rt⁹ iãq̧ sibi p mutua circl̃is nexis ñ ĩplicatoꝝ ĩtrinsec⁹ sś extrinsecus adherentiũ q̃ chatena pepẽderat annulorũ. Quis istã uim lapidis nõ stuperet que illi nõ solũ inerat ueꝝ etiã p tot suspẽsa trãsibat & ĩuisibl̃ib⁹ ea uincl̃is subligabat Sś mľto ẽ mirabilius qď a fratre & coep̃o meo Seuero Mileuitano de isto lapide cõpi. Seip̃m nãq̧ uidisse narrauit quẽadmodũ Bathanari⁹ quondã comes Affrice cũ apud eũ cõuiuareť ep̃us eũdẽ ptulerit lapidẽ & tenuerit sub argẽto ferreũq̧ sup argẽtũ posuerit deinde sicut subt᷑ mouebat manũ qua lapidẽ tenebat ita ferreũ desup mouebať atq̧ argẽto medio nihilq̧ patiẽte cõcitatissimo cursu & recursu infra lapis ab hoĩe sup ferrũ rapiebať a lapide. Dixi qď & ip̃e conspexi dixi qď ab illo audiui cui tanq̃ ip̃e uiderim credidi Quid etiã de isto magnete legeri dicã Qñ iuxta eũ poniť adamas nõ rapit ferrũ & si qñ rapuerit ut ei ppinq̃uerit mox remittit. India mittit hos lapides. Sed si eos iã cognitos nos desistim⁹ admirari q̃ntomagi illi a qbus ueniũt? Et. c. v. idẽ ait. Agrigentinũ Sicilie salẽ phibẽt cũ fuerit admot⁹ igni uelut in aqua fluere cum uero ip̃i aque uelut in igne crepitare. Apud gramãthas quẽdã fontẽ tã frigidũ diebus ut nõ bibať tã feruidũ noctib⁹ ut nõ tãgať. In Epiro aliũ fontẽ in quo faces ut in ceteris extĩguunť accensisse sś nõ ut in ceteris accendũť extĩcte Asueston archadie lapidẽ ppterea sic uocari q̧ accensus semel iã nõ possit extĩgui Lignũ cui⁹dã ficus egyptie ñ ut ligna cetera in aqs natare sed mergi & qď ẽ mirabl̃ius cũ in imo aliq̃diu fuerit inde ad aque supficiẽ rurs⁹ emergere qñ madefact⁹ deuit hũoris põdere pgrauari. hec Aug⁹ Que uerba ob sui plixitatẽ non sũt textualr̃ recitanda sed tñ uulgarit᷑ Ex qbus manuducimur q̧ oĩpotentia dei cuius

uirtute facta sūt oīa & mouēt dānatos in inferno eternis ignibus faciet cruciari O q̄ urēs. O q̄ ardēs. O deniq̄ q̄ laboriosa ē illa flāma in q̄ miseri lugebunt clamabūt suspirabūt & nō exaudient. O si possibile esset ut aures ad os ponerem9 inferni audirem9 pfecto diuitē epulonē imo secū oēs auaros oēs supbos omēs luxuriosos oēs deniq̄ pctōres clorosis uocib9 lamētātes atq̄ dicētes. Heu heu q̄ ardēs ē ista flāma Quis dabit nobis ad refrigeriū guttulā aque. Quis nos liberabit a cruciatib9 gehēne. Quis nos cōsolabit̄ ī tot merorib9. Et ubi sūt amici. Vbi beniuoli. Vbi diuitie. Vbi uirtus. Vbi potētia. O uita nr̄a plena omni dolore oiq̄ angustia. O uita destituta oī auxilio oiq̄ solatio. Credite credite o incorrigibiles pctōres. Nō pcet uobis iustitia dei nisi peccata deposueritis Qui imo uos piiciet in ignē eternū. O qd erit esse in igne illo qn̄ ad modicum sustineri non pōt coctura candele. Et ut Isaias xxxiii.d. Quis poterit hitare de uobis cū igne deuorāte. Quis hitabit de uobis cū ardorib9 sempiternis.

Qualr̄ pena dānatoꝝ supat omnē aliā penam seu purgatoriam seu pn̄tem que in hac uita haberi potest. Capl̄m.ii.

Ecūdarō q̄ ondit̄ grauitas pene dānatoꝝ dr̄ supatio. Supat. n. oēs aliam penā. Qd ut meli9 intelligat̄ triplex pena ē distinguēda. Pria est pena mundi. Scd̄a pena purgatorii. Tertia ē pena inferni. Pria pena est mundi que ī hac uita sētit̄. Et lz m̄tiplex sit ut expiētia docet tn̄ terribilis fuit illa quā pro xp̄o sancti sustinuerūt de qb9 dr̄ Hebr.xi. Ludibria & uerbera expti sūt insup & uincl'a & carceres. Lapidati sunt secti sunt tēptati sunt in occisiōe gladii mortui sunt. Circuierūt in melotis & ī pellib9 capnis egētes angustiati afflicti Quisnā explicet quot tormētoꝝ genera exqsierūt tyranni qb9 cruciari mandabāt mr̄es sanctos. Quis enarrare sufficiat quot disciplinis ieiuniis & orōnibus carnē suā amici dei crucifixerūt cū uitiis. Et tn̄ oīa ista mīma sunt & qi nihil in cōpatiōe pene dānatoꝝ. Ideo Greg. in .iii. mor. li. ait Ecce aūt dū bti Iob uulnera cruciatusq̄ cōsidero repēte mētis oclos ad Iohe3 deduco & n̄ sine grauissima admiratiōe ppendo. Q. ille pphie spū intra mr̄is utex repletus atq̄ ut ita dixeri anteq̄ nasceret̄ renat9. Ille amic9 spōsi ille quo int̄ natos mlieꝝ maior nemo surrexit. Ille sic ppha & plusq̄ ppha ab iniqs in carcere mittit̄ & p puelle saltu capite trūcat̄. Et uir tante sobrietatis p risu turpiū morit̄. Nūqd credimus aliqd fuisse in ei9 uita qd̄ illa sic despecta mors tergeret. Sed qn̄ ille ul' in cibo peccauit q locustas solūmō & mel siluestre comedit. Quid deo ul' de qlitate sui regimis deliqt q cameloꝝ pilis cor9 opuit. Quid de conuersatione sua offēdere potuit q de heremo nō recessit. Quid illū loquacitatis reat9 polluit q disiunct9 lōge ab hoib9 fuit. Qn̄ illū uel silentii culpa attigit q ad se uenētes

cam uehement' increpauit. d. Genimia uipaꝝ q̄s docebit uos fugere ab ira uē-tura? Quid ē ergo q̄ Iob dei testio p̄fert & tñ plagis usq̄ ad sterq̄liniū sternitur? Quid ē q̄ Io. dei uoce laudat' & tñ p temulentis uerbis in saltationis p̄miū morit'? Quid ē q̄ op̄s de⁹ sic uehemēt' in hoc sc͞lo despicit quos sic sublimit' añ sc͞la elegit nisi hoc q̄ pietati fideliū p₃ qm̄ idcirco sic eos p̄mit in infimis quos uidet quō remuneret in sūmis? Hic ergo unusq̄sq̄ colligat q̄d illic passuri sint quos reprobat si hic sic cruciat quos amat? Aut quō ferient' q̄ i iuditio arguendi sunt si sic eoꝝ uita p̄mit' q̄ ip̄o iudice teste laudant'? hec ille. Et ad idem est illud Hiero. ad Palmachiū & Oceanū. d. Iob sanct⁹ in tēptatiōe ad gl'ia₃ suā de uot⁹ sic i suo dolore c'l'abat. Quid p̄dest in tormēto mō lux? Vt q̄d mihi iuncta sūt genua? Vt q̄d ubera suxi? Cur ñ i uētre mr̄is mortu⁹ sū & mox ut de utero exiui nō p̄tin⁹ obii? Si hoc dei amic⁹ dicebat in lumie q̄d ab inimicis ei⁹ dicet' i tenebris? Si ille dolet genua sibi fuisse cōiuncta cui⁹ pedes i dei timore sp̄ cu-currerunt q̄d dictur⁹ ē cui⁹ nūq̄ i ueritate steter̄t? Si ille igemiscit quē febris urebat q̄d dictur⁹ ē quē gehēna ꝯsumet. Displic₃ & illi q̄ nat⁹ ex utero uixit q̄ bene uixit q̄a illū uermis morit'us edebat q̄d faciēt quos ignis etern⁹ & uermis nunq̄ morit'us expectat. Sc͞d'a est pena purgatorii de qua suo loco dicemus. Tertia ē pena inferni cui oīs alia pena tā mūdi q̄ purgatorii nō ē cōpabilis.

Q₃ grauis erit dānatoꝝ pena p̄pt' carentiam uisionis diuine & de differentia pene sens⁹ & pene damni. Cap'l'm. iii.

Ertia rō q̄ ōndit' grauitas pene dānatoꝝ dr̄ p̄uatio. Priuabūt' siq̄dē damnati i eternū uisiōe dei. Et ut. d. Ric. ultia di. iiii. li. Int' penas dāni carētia uisiōis dei ē maxīa & tristitia cāta ex illa carētia app̄hēsa ut p̄uenīēs ex actuali malitia p̄p̄e uolūtatis ē maxīa int' penas sensus q̄a q̄uis dānati non appetāt uidere deū p̄pt' amorē sue bonitatis tñ uehemētissime illud appetunt p̄pt' desideriū p̄prie delectatiōis eo q̄ credere firmit' cōpellunt' ex illa uisione maxiam delectatiōe₃ in uidēte cāri Carentia. n. uisiōis illi⁹ app̄hensa ut ex actuali malitia p̄p̄e uolūtatis p̄ueniēs maior ē pena q̄ pena sensus. In p̄uulis tñ mitior ē h̄ pena dāni q̄a ip̄a₃ app̄hendūt nō esse in eis cātā ex actuali malitia sue proprie uolūtatis. Procurēt ergo p̄tōres dū tp̄s & fac'l'tas dat' ad uerā redire pn̄ia₃ qm̄ ut tactū ē in p̄cedentibus irrep̄abilis erit īferni iactura in quo nō semel sufficit introisse. Semel q̄ppe dānat malos de⁹. Se'l' s̄nia₃ irreuocabilē p̄fert. O q̄ amara erit illa dies imo illa hora qñ peccatrix aīa terrenū hoc cor⁹ derelinq̄ñs p̄n̄tabit' etiā inuita & nolēs corā maiestate sūmi dei suscipietq̄ p̄uitiōe₃ & penā delictoꝝ suoꝝ. Ideo dico q̄ nō ē expectāda sed poti⁹ timēda dies illa. Ergo cōuertimi p̄tōres & agite pn̄ia₃ ut de⁹ misereat' u͞ri qui ē b̄ndict⁹ i sc͞la sc͞lorū. Amē.

Dominica in quinquagesima De potētia dei ppt' quā hũiliari debent peccatoꝝ corda ut ad pnīam redeant. Sermo .xv.

Mnis plebs ut uidit dedit laudē deo. Hūt' hec uerba Luce.xviii. & in euāgł'io pñti dñice. Ex miracl'o ceci illuiati p xp̄m de quo Luc. meīnit i euangelio hodierno cōmoti fuere uniuersi q̄ rē tā grandē uiderūt magnificare oipotentē deū cui9 solius uirtute cecus ille potuit illuiari C'lat inqt euāgelista. Iesu fili dauid miserere mei. Et ad uocem xp̄i dicētis sibi. Respice. Fides tua te saluū fecit. subito uidendi bñficiū obtinuit & accepit. Neq̄ alia uis q̄ increata diuinalis talē potuisset effectū pducere. Ideo admirātes illi q̄ hoc ispexerāt deū extollēdo laudabāt. Nos uero q̄ nō solū hoc unū sed tot dei miracl'a & nidem9 & audim9 magis ac magis laudib9 ei9 debem9 insistere. Qd' utiq̄ plene exoluim9 cū ob eius reuerētiā timorē piē & amorem peccata relinqm9 uirtutib9 iherendo. Et qm̄ ad id faciēdū satis efficax ē cōsideratio altissime potētie dei. Idcirco in pn̄ti sermōe de illa erim9 tractatū q̄tenus illā cōmeorātes ad pniāz reuertamur & corde conpunctī cū plebe piē collaudemus imortalē deū. De cui9 potētia tria mysteria pncipalia ponim9 cōtēplanda

Primū dr̄ uniuersalitas Q̄ deus possit non solum omne possibile sed etiā
Secundum qualitas oē impossibile agenti creato dummodo illud non
Tertium claritas dicat impfectionem Capl'm.i.

Rimū mysteriū contemplādū de potētia dei dr̄ uniuersalitas. In quo disputandū ē. Vtꝝ de9 sit op̄s. Et p pte uera & affirmatia ē cōfessio fidei Nam in utroq̄ symbolo prūm. s. & apl'oꝝ deū oipotentē decātam9. Et hoc colligit' ex utriusq̄ testi pagia. Vñ Gen̄.xvii.dixit de9 abraham. Ego sū deus op̄s. ambula corā me. Et Gen̄.xxxv. dixit de9 ad Iacob. Ego sū de9 op̄s cresce & multiplicare. Et Gen̄. xliii. Qm̄a Iacob remisit filios in egyptū ait. Deus me9 op̄s faciat eū uobis placabilē. Et Exodi.xv. Op̄s nomē eius. Et Thobie.xiii. Nō est alius de9 op̄s pret' eū. Et Iudith.xvi. De9 op̄s tradidit Holofernē in man9 feie & confudit eū. Et Iob.xiii. Ad oipotentē loq̄r & disputare cum deo cupio. Et xxiii. Deus molliuit cor meū & op̄s cōturbauit me. Et Hester.xiii. Mardocheus orans dixit ad deū. Dñe rex op̄s in ditiōe tua cuncta sunt posita & nō ē q̄ possit resistere uolūtati tue. Et sapiēs. Eccl'i.i. Vn9 ē altissimus creator oīm op̄s rex & metuendus nimis. Et Apoc.i.c Ego sū alpha & omega pncipium & finis dicit dñs de9 q ē & q̄ erat & q̄ uētur9 ē op̄s. Et Apoc.iiii. C'lābāt q̄tuor aīalia Sāct9 .s.s.dñs de9 op̄s. Et Apoc.xv. Magna & mirabilia sūt opa tua op̄s dñe de9. Et xvi. Audiui alteꝝ anglm dñtē Etiā dñe deus op̄s uera & iusta sunt iuditia tua.

Sed cōtra hanc ueritatē instari pōt tripl'r. Prio q̄a deus nō pōt omne possibile Scd'o q̄a non pōt quodlibet impossibile. Tertio q̄a in deo nihil est defectibile. Prio instat' q̄ de⁹ nō sit oṗs ex eo q̄ nō pōt oē possibile. Nā multa sunt possibilia agenti creato ut posse pati posse currere posse peccare posse mori posse mētiri. que tñ nll'o mō pōt deus. ergo nō ē oṗs. Ad hoc r̄ndet. d. Bona. di. xlii p̄mi. Q̄ s̄m ph̄i sn̄iā quedā sunt que dn̄t potentiā q̄ntū ad modū dicendi dn̄t tñ ī potētiā a p̄te rei ut posse mori posse corrumpi. Nā si īterrogarē aliquē q̄d magis eligeret ā potentiā h̄re moriēdi aut illa p̄uari r̄nderet p̄tin⁹ magis uelle potētia illa carere. Prop' hoc intelligēdū notandū ē. Q̄ quedā sūt que posse ē potentie simpl'r & p̄fecte ut posse ītelligere diligere & op̄ari Quedā sūt que posse ē potentie tñ īp̄fecte ut currere & ambulare. Isti. n. act⁹ dn̄t siml' actionē & passionē siue defectū in agente Quedā que posse ē īpotentie simpl'r ut p̄uatiōes ut posse peccare posse mori & h'ōi. Scd'm hoc intelligendū q̄ cū potentia dei sit potētia p̄fectissima illa pōt de⁹ p̄ se & in se que sunt potētie simpl'r ut intelligere & op̄ari. Illa uero que sunt imp̄fecte potētie pōt q̄dē nō ī se sed p̄ se pōt. Ex hoc q̄d' ē ibi p̄fectiōis in se nō pōt p̄p̄t' illud q̄d' est ibi impotētie & ip̄fectiōis que in eo non cadūt. Illa aūt que sunt simpl'r īpotētie nec pōt in se nec p̄ se Per se nō pōt q̄a nihil ē a deo q̄d' nō sit a deo p̄ se & īmediate Hoc autē q̄d' est defect⁹ nō pōt esse in deo nec a deo q̄a deus nō deficit in essendo nec ī agēdo. Ideo Aug⁹ ut recitat Maḡr in textu remouet a deo q̄tuor. s. mori. falli miserum esse. & mētiri. q̄a ista dn̄t defectū ip̄i⁹ hoīs Nā q̄druplex ē act⁹ & q̄druplex potētia. Pria ē potētia uiuificatiā & h⁹ act⁹ ē uiuere & cōtra hūc ē defect⁹ mori. Scd'a ē cognitiā cui⁹ act⁹ ē nosce & cōtra hūc ē defect⁹ falli. Tertia ē potentia affectiua & h⁹ act⁹ ē uelle siue amare & delectari & contra hunc ē miser̄ esse. Quarta ē potētia op̄atiā & h⁹ act⁹ ē agere & contra hūc ē uinci & sup̄ari. Ex his aūt q̄tuor genera actuū remouent' a deo. s. corp̄ales siue instrumentales ut currere & ābulare. actus culpabiles ut peccare & mētiri. act⁹ passiui ut uici & sup̄ari actus defectiui ut mori & falli Et tales actus h̄nt potentiā coniunctā defectui. Et sic patet sol'o obiectiōis p̄me. Scd'o instat' & obicit' q̄ deus non sit oṗs q̄a nō pōt oē impossibile. Nam impossibile dr̄ triplex. Vel s̄m nat'aꝫ ut de ceco fieri uidentē. Vel s̄m tp̄s ut te nō fuisse ex quo fuisti. Vel s̄m disciplinam ut idem esse nigr̄ & albū q̄a oīs sciā suppōit illud p̄ncipiū q̄ duo oppōita non p̄nt esse siml' uera. Sed de⁹ nō pōt īpossibile s̄m nat'aꝫ q̄a ut dicit Aug⁹ ī li. de uera īnocētia. De⁹ ita ē oṗs ut nunq̄ r̄oni sue īstitute euellat. Et idē Aug⁹ sup̄ geñ. ad l'raꝫ. Tam nō pōt de⁹ facere cōtra nat'aꝫ quā bonā īstituit q̄ nō pōt facere cōtra uoluntatē suam. Non pōt etiam deus facere impossibile s̄m tp̄s q̄a ut

inqt Hiero9 ad Eustochiū. Cū cetera possit deus nō pōt de corrupta facere uirginē Qđ dictū nō ē itelligendū qn de9 possit repare claustra sȝ qa que corrupta est impossibile ē non fuisse corruptā. Item nō pōt de9 impossibile ẜm disciplinā .s. ut duo oppōita sint simľ in eodē subiecto ut pȝ oib9 sapientib9. ergo sequit̃ ꝙ de9 nō sit oṗs. Rn̄det. d. Bona. ꝙ nos iudicam9 aliqd ipossibile q̄druplr Vno mō ꝑ limitatiōeȝ naẗalis potentie ut uirginē ꝑere. Alio mō ꝑ limitationem naẗe intellectiue ut duo corpa esse simľ in eodē loco uel idem cor9 esse in diuersis uľ mai9 cor9 esse in miori loco que nllo mō possum9 caṗe cū nr̄a imaginatio sp̄ dicat oppōitū. Vn̄ etiā qn̄ deus sic facit in sacr̄o altaris necesse ē ut rō sup̄ se eleuet̃ & credat. Tertio mō iudicam9 aliqd ipossibile ꝓpť ꝓportionem oīs existentie ẜm oēm cōpatiōeȝ .s. ꝑncipii medii & ulti p̄teritū nō fuisse p̄teritū. Ois .n. potentia que intelligit̃ aliqd facere respicit ens uľ in rōne ꝑncipii uel termi uel utroqȝ mō. Vn̄ de9 pōt facere de ente nō ens & de nihilo aliqd de uno aliud. Sed nō pōt de uno ente facere non ens qa hoc nullius est potentie. Quarto mō iudicam9 aliqd ipossibile ẜm illustratiōeȝ ueritatis eterne & ordinē diuine sapientie. Nā ꝙ duo oppōita insint eidē & ẜm idem hoc ip̄a ueritas eterna eo ip̄o ꝙ ueritas ē indicat & illustrat ut iudicet̃ impossibile sicut duo & tria nō esse qnqȝ. Qn̄ ergo dicit̃ ꝙ deus nō pōt quodlibȝ impossibile qa nō pōt impossibile ꝑ limitatiōeȝ naẗalis potentie rn̄dem9 ꝙ hoc ē flm sicut̃ expientia docet in oꝑib9 miraclosis. Et ad illud qđ obiicit̃ ex dictis Augl. dicendū ꝙ ē duplex ordo naẗe spēalis & generalis. Ordo naẗe spēaľ trāsmutari pōt & destrui qa pōt i alterā dr̄aȝ res relabi. Sed generalis nō sic. Spēalis ordo attēditur ẜm potentiā naẗe spēalis. Generalis ordo ẜm potentiā obīe que ē generalis. Contra hūc oidinē nō facit de9 sed cōtra aliū. Quia ut Aug9. xix. li. de ci dei ait. Illud ē unicuiqȝ rei naẗale qđ de ip̄a facere disposuerit oīpotentis uolūtas. Et de h̄ diffusi9 dixi in sermōe de miraclis in .q. Vtȝ potētia dei in miracla faciendo sit cōtraria naẗe. Ideo sufficit nūc cōcludere ꝙ de9 pōt omne ipossibile ẜm limitationē naẗe qa potentia dei nō ē limitata sed infinita. Et ideo sup̄ naẗam. Scđo pōt de9 quodlibȝ ipossibile ꝑ limitatiōeȝ nr̄e itelligētie qa potentia ei9 supat nr̄aȝ itelligentiā. Ideo Basilius dicit & Hilari9. Plura pōt de9 facere q̄ itellect9 possit itelligere. Qđ Paul9 etiā ad Eph. iii. cōfirmat. d. Potēs ē oīa facere supabundant̃ q̄ petimus aut intelligim9. Impossibile uero tertio mō non pōt deus qa illud facere ē nihil facere. Et iō cū p̄teritū nihil sit deus nō pōt facere p̄teritū nō fuisse p̄teritū. Impossibile etiā q̄rto mō nō pōt deus qa illud esset posse inordīata cōtra ordieȝ sapīe sue. Et qm̄ deus sic ē oṗs ut nihil possit nisi qđ suā potentiā decet & nō deordiat sapiaȝ. Ideo h̄ ipossibilia nō pōt. Tertio istat̃

q deus nō sit ops qa in eo nihil ē defectibile. Si potētia esset in deo tunc esset aliqd' imꝑfectū q ꝫm Ari. ix. meta. Qualibet potētia melior ē eius actus. Nam forma melior ē materia & actio q̄ potentia actiua. Est. n. finis eius Sed nihil ē meli⁹ eo qđ ē i deo. ergo nulla potētia sibi erit attribuēda. Ad hoc r̄ndet Tho. pte. i. q. xxv. Q duplex ē potētia. Actiua. s. & passiua. Prima ē pncipiū agendi i aliud. Scđa ē pncipiū patiēdi ab alio. ut patet. v. meta. Potentia passiua nō ē in deo sed actiua tm̄ eo q sibi maxie cōpetit esse pncipiū actiuū & nullo mō pati Ideo ad auctoritatē Ari. dicendū ē q qn̄ actus aliud ē a potētia oportet q actus sit nobilior potētia. Sed actio dei nō ē aliud a potentia eius sed ē utraq essentia diuina qa ꝫm Aug. li° de fide ad Petr. Quicqd ē in deo ē ipe de⁹. Cōuenit igiť omnipotētia ipi deo scđm fidei sancte & scripturarum sacrarum dogmata. Et ideo instantie ptacte cū iam sint solute ei preiudicare nō possunt.

Quare omnipotētia dei ē incōicabilis & tn̄ ab illa depēdet omnis alia potētia & ipsa nunq̄ deficiet sed durabit in eternū. Caplm̄ .ii.

Ecundū mysteriū cōtemplandū de potentia dei dr̄ q̄litas. In quo notabunť tres eius q̄litates seu cōditiōes. Pria dr̄ incōicabilitas. Scđa pncipalitas. Tertia dr̄ durabilitas. Pria q̄litas seu cōditio potētie dei dr̄ incōicabilitas. Nā licet deus multa dederit tā angl'is q̄ hoibus tn̄ nunq̄ cōicauit oipotētiā suā. Nā ut dicit. d. Bon. di. xiiii. tertii. li. Oipotentia cōicari nō pōt alicui creature qa oīs creatā eo ipo q ex nihilo ē deficit a sua stabilitate unde nō existit p se ipsam. deficit a sūma simplicitate unde nō agit p se totā. deficit a sūma imēsitate unde distare pōt in ipa uirt⁹ a substantia. & qm̄ p se nō subsistit nec in se nisi sustēteť a diuina potētia qm̄ nō pōt se ipam sustinere ideo ipossibile ē ipam esse oipotentē. Rursus qm̄ ex se ipa tota nō agit non pōt in totā rei substantiā & ideo n̄ pōt esse ops cū nō possit totū pducere. Postremo qa uirtus ei⁹ distat a substātia tm̄ pōt elongari q oio deficiet unde non pōt in oia. Sicut ergo soli deo cōuenit sūma stabilitas sūma simplicitas sūma imensitas sic etiā omnipotētia que necessario reqrit hec tria. Sed dubiū est de aia xpi an ei cōicata fuerit oipotētia qm̄ uidereť q sic ex uerbis eius Math. ultio. Data ē iqt mihi oīs ptās in celo & in terra. Vbi glo. hoc nō de coeterna pr̄is deitate sed de assumpta dr̄ humanitate. Et iter glo. sup illud Luce. i. Hic erit magnus. d. Nō q an̄ partum uirginis magnus nō fuerit sed qa potentia quā dei filius naturalr̄ hꝫ hō ex tpre erat accepturus. Verū tn̄ Ric. de media uilla in. iii. di. xiiii. cōcordās cū Bon. ceterisq theologis dicit. Q aia xpi nō ē ops qa oipotentia includit actiuā potētiā ifinitā intēsiue. In aia aūt xpi cū sit creata ñ ē nec esse pōt actiua potētia infinita intēsiue qa cū unūqdq agat ꝫm q ē i actu & patiať in q̄ntū ē i potētia q̄ntū

res ħt de actiua potētia tm̄ habet de actualitate. Ergo potentia actiua infinita includit actualitatē infinitā in hn̄te illā potentiā. Actualitas aūt infinita ī nlla creatura esse pōt q̄a oīs actualitas creatꝰ cū passibilitate ꝑmixta ē. Possumꝰ tn̄ dicere ꝙ aīe xp̄i cōicata sit oīpotentia eo mō quo cōicatꝰ ei nomē & exn̄tia deitati hoc ē ꝑ cōicationē idiomatū q̄a ortū hȝ ex ꝑsonali uniōe. Sicut.n. possumꝰ dicere ꝙ hō ē deus ita possumꝰ dicere ꝙ hō ē op̄s. Et sic intelligunꝰ glo. supius allegate ꝭm .s. illū modū loq̄n̄di quo idiomata cōicanꝰ. Scd̄a cōditio seu q̄litas potentie dei dr̄ ꝑncipalitas. Ipsa etenī una sola ꝑncipalis & singularis ē potentia que a nullo depēdet a qua sunt oēs alie. Vn̄ xp̄s in euāglio Ioħ. xix. dixit Pilato. Nō haberes in me ptātē nisi tibi esset datū desup Et Paulꝰ ro. xiii. Nō ē inq̄t ptās nisi a deo. Que uerba ponunꝰ. xxiii. q. i. c. Quid culpatꝰ. Ideo nihil pōt creata nisi qd̄ deus iubet uel sinit. Et tādiu potuerūt hoīes & poterūt dn̄ari q̄diu sibi placuerit. Tertia cōditio diuine potētie dr̄ durabilitas. Ipsa q̄dem ē que sp̄ durabit & nō deficiet. Vn̄ Danieł. vii. Ptās eius ptās eterna que n̄ auferetꝰ & regnū eiꝰ qd̄ nō corrūpetꝰ Et reuera ita ē q̄n̄ oīa regna mūdi que potētissima olī fuere ad nihilū deuenere de q̄bꝰ latiꝰ dicemꝰ cū tractabimꝰ de cōtēptu mūdi.

Q̄ potentia dei cognosci pōt per creationē & cōseruationē rerꝝ ac per punitionē oīm malorꝝ tam angelorꝝ q̄ hominū. Capłm. iii.

Ertiū mysteriū cōtemplandū de potentia dei dr̄ claritas. Nā licet sit infinita tn̄ magnitudo eiꝰ in triplici effectu nobis declaratꝰ. Primꝰ dr̄ creationis. Scd̄s cōseruatiōis. Tertius punitiōis. Primus effectus in quo declaratꝰ nobis potentie dei magnitudo dr̄ creatiōis. Nā totū hunc mundū cōstat eiꝰ uirtute esse factū. Ipse enī deus potētia sua cuncta creauit de nihilo in quo admirari cogimur ineffabilē potentiā eiꝰ. Nā si oēs pħi oēs uiri docti oēs huiꝰ sc̄li sapientes oēs deniq̄ȝ reges & ꝑncipes terre quotquot fuerūt usq̄ȝ in hāc horā & quot sunt etiā & quot erūt usq̄ȝ ad cōsumationē mundi cōgregarenꝰ insimul & deliberarēt siue cōtenderent de nouo ī esse ꝓducere unū mīmū flosculū campi aut minimū uermiclm terre uel pisciclm aque aut auiculā celi ꝑfecto laborarēt in uanū. Et q̄s ē q̄ creauit oīa q̄ fundauit terrā q̄ mari eā circūdedit q̄ cōdidit celos solē & lunā & cuncta sidera que sunt in eis q̄ angelos & hoīes fecit ad btītudinē ordīatos? Nempe dei potētia. O magne deꝰ tibi nō īmerito loq̄tꝰ Dauid in psal. d. Potēs es tu & ueritas tua ī circuitu tuo. Tu dn̄aris ptāti mari motū aūt fluctuū eiꝰ tu mitigas. Tui sūt celi & tua ē terra orbē terre & plenitudinē eiꝰ tu fundasti aq̄lonē & mare tu creasti. Scd̄s effectꝰ ī quo relucet potētia dei dr̄ ꝯseruatio. Nā ut iq̄t Greg. Cūcta ī nihilū tēderēt nisi manꝰ cōditoris cōseruaret Que uerba ponūtꝰ ī textu a mgr̄o di. xxxvii. ii. li. Et sicut creatas ī ēe cōseruat ita

cū nult illaꝝ ꝓprietates imutat. Ipsa equide in potentia dei diuisit mare rubꝝ in diuisiões. Exodi. xiiii. c. Ipsa fuit que tot signa ondit ppl'o iudaico in deserto ut patet Exodi in capl'is seqñtib⁹. Ipsa tēpauit ignē ut nō ureret pueros positos in fornace babilōis. Daniel. iii. c. Ipsa deniq; supna potentia dei quoscūq; miraculosos effectus supnatal'r ē opata. Tertius effectus i quo declarat nobis magnitudo diuie potētie dr punitio. Puniuit sp equidē qñ uoluit de⁹ oēs inimicos suos & nl's unq̄ inuent⁹ ē q ualuerit se ab illo defendere. Nō angl'i non hoies q confidebāt & gloriabant i uirtute sua. Et qs angelos malos de celo empireo & de illa delitiosa hītatiōe puatos oi btitudine exire fecit? Potētia dei. Quis a t'restri padiso pmos hoīes q impabāt auibus celi piscib⁹ maris & bestiis terre ad hāc uallē lacrimaꝝ eiecit? Potētia dei. Quis gigantes potētissimos & robustos submersit i aqs diluuii? Potētia dei. Quis tot reges & tyrānos tot malos hoīes crudeles & impios quot i mūdo sepi⁹ fuere ut Senacherib Pharao Holofernes Anthiocus Nero Domician⁹ Iulianus Antonius Seuerus Cesar Pompei⁹ Hanibal & reliquos extermīauit de terra? Potētia dei. Quis oēs hoīes mundi stare cogit ante tribunal iudicātis rōnem de suis opibus redditos? Potētia dei. O miseri mortales. O uermiculi. O ꝓsumptuosi pctōres. An cōfiditis i uiribus urīs? An ignoratis q̄ magna sit potentia dei nostri? Et cur illū cōtemnitis? Cur ei⁹ preceptis non obeditis? Cur monitis non acqescitis? Cur a paccatis que sibi displicēt nō abstinetis? Humiliamini iqt Petrus. i. epl'a. i. c. sub potenti manu dei ut uos exaltet. qm̄ q se humiliat exaltabit & q se exaltat humiliabit. Ergo ut finis sit hui⁹ sermonis id agere unusqsq; debet ut cōsiderata petētia dei reuertatur ad pniam & cū plebe collaudet illū q patus ē penitētib⁹ liberal'r indulgere cōcedens hic grām & i futo glām. In q̄ ui. & re. d. p infinita scl'a scl'oꝝ. Amen.

Feria scd'a post dñicam in qnquagesima. De timore dei q ē efficacissima medicina ad conuertendū pctōres ad pniam. Sermo. xvi.

Mnis plebs ut uidit dedit laudem deo. Luce. xviii. hec uerba scribunt. Que dicta sunt in pcedentib⁹ monere debent oīm hoim corda ad deū oīpotentē ut illū timeāt & nereant. Qm̄ aūt paucissimi sunt q eius timorē hunc sanctū hēant idcirco in hoc sermōe de ipo enim⁹ tractat. Ipse eteni deū opt ie laudat q eū ut decet tiet ac colit. Nā ubi timor ē ibi & fuga mali siue peccati q̄ ut dic Aug' sup. x. c. Io. Timor ē fuga mali spūal' ne pdat bō qd'amat Vt igit plenā de ipo hēam⁹ notitiā tria pncipalia mysteria ppoim⁹ declāanda.

Primū dicit rō. Cur deus qui summe bonus est ac totus suauis & dulcis time
Scd'z distictio. ri debeat & possit a nobis.
Tertiū duratio Capl'm. i.

Rimũ mysteriũ declarandũ dr̃ rõ. In quo disputandũ ẽ cur de⁹ timeri debeat. Nã uidet̃ qbusdã id nullo pacto cõuenire eo ꝙ obm̃ timori ẽ malũ Vñ Ari.ii.rheto. Illa inqt timem⁹ ex qbus nobis mala ꝓueniũt. Sed de⁹ ẽ summũ bonũ a quo ñ egrediunt̃ nisi bona ꝭm Dionysiũ in li° de diuĩs noĩbus. Ergo deus nõ põt esse timoris obm̃ & ꝑ cõseqñs nõ erit timend⁹. Sed ĩ cõtrariũ ẽ oĩs scripẗa que ut deũ timeam⁹ amplissime cõmendat & clamat. Vñ Deutero.iiii. dei uiuẽtis hec sunt uerba ad Moysen. Cõgrega ad me ppl̃m ut audiat sermões meos & discat timere me oĩ tp̃re. Et ibidẽ.vi.c. Dñm deũ tuũ timebis & illi soli seruies. Et Iosue.xxiii. Timete deũ & seruite illi corde ꝑfecto. Et.i.Reg.xii. Timete dñm & seruite illi soli in ueritate. Et Thobie.iiii. Multa bona hẽbim⁹ si timuerim⁹ deũ. Et Iudith.xvi. Qui timẽt te magni erũt apud te ꝑ oĩa. Et Dauid psalmo scd̃o Seruite dño ĩ timore. Et psal.v. Adorabo ad tẽplũ sanctũ tuũ in timore tuo. Et psal.cxviii. Cõfige timore tu carnes meas. Et sapiẽs Eccle.i. Timor dñi gl̃ia & gl̃iatio & letitia & corona exultatiõis. Et ibidẽ. Timente deũ bene erit in extremis & in die defunctionis sue benedicet̃. Et iteꝝ ibi. Initiũ sapiẽtie timor dñi. Et.ii.c. Fili accedẽs ad seruitutẽ dei sta in iustitia & timore. Et .c.x. Gloria diuitũ honoratoꝝ & paupeꝝ timor dei ẽ. Et.xix. Da locũ timori altissimi qa oĩs sapiẽtia timor dñi. Et.xxiii. Nihil meli⁹ q̃ timor dei. Et.xxv. Btũs uir cui datũ est hr̃e timorẽ dñi. Et Prouer.xiiii. Timor dñi fons uite ut declinet qs a ruina mortis. Et.xxiiii. Time deũ fili mi & regẽ. Et Malachie.i. Si ego dñs ubi timor me⁹? Et Nee.v. Quare nõ ambulatł in timore dñi? Et Hiere.x. Nõ ẽ similis tui dñe magnus tu & magnũ nomẽ tuũ in fortitudĩe. Quis nõ timebit te o rex gentiũ? Et Michee.vi. Salus erit oĩbus timẽtib⁹ nomẽ tuũ. Et.ii.Cori.v. Sciẽtes timorẽ dñi hoĩbus suadem⁹. Et xp̃s Math.x. Eũ timete q h̃t ptãtẽ cor⁹ & aĩam ꝑdere in gehennã. Et ꝓpt̃ hec oĩa Ioh̃. Apoc.xiiii. ait. Vidi alteꝝ angelum uolantẽ ꝑ mediũ celũ hñteꝫ euangl̃iũ eternũ ut euãgelizaret sedẽtib⁹ sup terrã & sup oẽm gentẽ tribũ & linguã & ppl̃m dicẽs magna uoce. Timete deũ & date illi gl̃iam & honorẽ. Ex his auctoritatib⁹ appet ꝙ deus ẽ timendus Et ꝓ solõe obiectiõis facte notandũ ẽ ꝭm Tho.ii.ii.q.xix. Q timor duplex obm̃ hr̃e põt. Quoꝝ unũ ẽ ip̃m malũ qd̾ hõ refugit. Aliud aũt ẽ illud a quo malũ ꝓuenire põt. Prĩo mõ deus q ẽ ip̃a bonitas obm̃ timori esse nõ põt. Scd̃o aũt mõ põt esse obm̃ timoris in q̃ntũ ab ip̃o uel ꝑ cõꝑatione ad ip̃m nobis põt aliqd̾ malũ imminere. Ab ip̃o qdẽ põt ĩminere malũ pene qd̾ non ẽ simpl̾r malũ sꝫ ꝭm qd. Bonũ aũt simpl̾r cũ bonũ dicat̃ ĩ ordĩe ad finẽ. malũ aũt ĩportat h⁹ ordĩs ꝓuatione. Illud aũt ẽ malũ simpl̾r qd̾ excludit ordĩeꝫ a fine ultĩo qd̾ ẽ malũ cl̾pe. Malũ aũt pene ẽ qdẽ malũ ĩ q̃ntũ ꝓuat aliqd̾ ꝑticl̾arit̃. Est tñ bonũ simpl̾r in q̃ntũ

dependet ab ordine ulti finis. Per cōpationē aūt ad deū pōt nobis malū culpe prouenire si ab eo sepemur. Ideo dicere possum⁹ q̄ triplici rōe de⁹ merito sit timendus a nobis & ab oībus hoībus. Prio rōne sepatiōis. Scḋo rōe flagellatiōis Tertio rōne dānatiōis. Prio timend⁹ ē de⁹ rōe sepatiōis q̄a licet ip̄e sit bon⁹ grande tñ malū ē ipsi aīe cū ꝑpt̄ suā culpā ab illo sepat̄. Maius eteni malū ē ꝑ culpā separi a deo q̄ sine illa oēs atrocissimas penas sustinere. Vñ Ansel. in li° de silitudinib⁹ ait. Si hic cernerē peccati pudorē & ibi inferni horrorē & necessario uni eoꝝ haberē imergi ꝑus me in infernū mergerē q̄ i me peccatū dimitterē Mallē enī pur⁹ & innocēs gehennā intrare q̄ sorde polut⁹ & sorde indut⁹ celestia regna tenere. hec ille. Et nimiꝝ ita ē q̄ oē damnū icōpabile ē sepationi ab ip̄o deo. Qḋ considerās Dauid p⁹ cōmissionē peccati dicebat. Fuerūt mihi lacrime mee panes die ac nocte dū dr̄ mihi quottidie ubi ē de⁹ tu⁹. Cognoscebat se qppe a deo sepatū & dolebat cōsiderabat damnū & tristabat̄. Audiebat suā cōsciām sibi dicentē. Vbi ē deus? Vbi fons oīs boni? Vbi q̄ te creauit ut sui ꝑticipem i eterna glīa faceret? Et tūc amarissime flebat. Heu me q̄a ꝑdidi illū perdidi inq̄ qñ ꝑ peccatū ab illo discessi & me spōte sua gr̄a ꝑuaui. O flendū malū O dolendū dānū ꝑdidisse deū. O peccatrix. O uana creat̄a. Cur peccare nō times qñ certissima ēe potes ꝑ peccatū ꝑuari deo. Times ꝑdere tp̄ralia hec & caduca bōa cur ñ tīes ꝑdere deū celi? Timēd⁹ itaq̄ ut dictū ē de⁹ ne ꝑ peccatū aīa sepet̄ ab illo. Scḋo timēd⁹ ē deus rōe flagellatiōis. Ip̄e eqdē est q̄ & sepe & multipl̄r ꝑpt̄ peccata pc̄tōres flagellat. Multa inq̄t psal. flagella peccatorū. Ab illis aūt nl̄ls ut i supiori sermōe tractatū ē se defendere ualet. Nō ualuit se defēdere Senacherib cū centū octuagita q̄nq̄ millib⁹ armatoꝝ qñ una nocte angl̄s dñi oēs illos interemit & filii ip̄ius Senacherib iuditio dei ꝑcusserūt eū gladio & interfecerūt i tēplo ut dr̄. iiii. Reg. xix. c. Nō ualuit se defendere Anthiocus cū oī potentatu suo quē supbia repletū ignē spirantē i iudeos man⁹ dei horribili plaga ꝑcussit & de curru cecidit. Isq̄ q̄ sibi uidebat̄ etiā fluctib⁹ maris imꝑare sup̄ huanū modū supbia replet⁹ & montiū altitudies i statera appendere hūiliatus ad terrā i gestatorio portabat̄ manifestā dei uirtutē in semetip̄o cōtestās ita ut de corpe impii uermes scaturirēt ac uiuētes i dolorib⁹ carnes ei⁹ effluerēt odore etiā illius ac fetore exercitus grauaret̄. Et q̄ paulo añ sidera celi tangere arbitrabat̄ eū nemo poterat ꝑpt̄ intolerantiā fetoris portare. In dolorib⁹ etiā suis dicebat. Iustū ē subditū esse deo & mortalē nō paria sentire de deo. Igitur homicida & blasfemus pessime percussus & ut ipse alios tractauerat peregre in montibus miserabili obitu uita defunctus est ut habet̄ .ii. Machabeoꝝ. ix. Non ualuit se defendere cōtra deum Herodes agrippa cū suis delitus de quo refert

Eusebius in .ii. ecclastice historie li° & Iosephus .ix. li° antiqtatũ. Q. cũ regnasset tribus ãnis ĩ imperio iudeoꝝ uenit Cesareã ciuitatẽ que pus turris stratõis appellabat ubi in honorẽ cesaris spectacla oĩbus edidit. Ad quã ciuitatẽ maxĩa nobiliũ ciuiũq̃ mltitudo cõuenerat. Secũda uero spectacloꝝ die indutꝰ ueste fulgenti mirabilr auro & argẽto cõtexta incipiente die ꝓcedit ad theatꝝ ubi cũ ꝑmos solis radios argentee uestis gremio suscepisset repcussio splendoris duplicatam spectãtibꝰ lucẽ fulgor metalli uibrãtis effudit ita ut intuẽtibꝰ pstringeret atq̃ terrori aspectꝰ. Et ꝑ hoc plꝰ aliqd de eo q̃ hũana naťa ẽ artifex arrogãtia mireť. Illico ergo adulãtis uulgi cõcrepãt uoces honorẽ sonãtes hinc atq̃ illinc deum acclamant. Post paululũ uero mortiferã corde passionẽ suscapiẽs & uehementẽ uteri dolore pcussus cũ festinatiõe a suis ad regalia portať quos ipe respiciẽs dicebat. Heu ego uř deus ducor ad mortẽ. Pꝰ q̃nq̃ uero dies nimio uentris dolore cõfectꝰ uita puatus ẽ. Quid dicã de Herode ascolonita Quid de Diocletiano & Maxiano. Quid de Domiciano. Quid de Herode. Quid deniq̃ de oĩbus ꝑsuptuosis & arrogãtibꝰ pctõribꝰ quos dei manꝰ hũiliauit. Longũ certe esset singlorũ exempla recensere. Idcirco nlľs in seipõ cõsidere debet non in delitiis nõ in pulchritudĩe nõ ĩ fortitudĩe nõ in dño nõ utiq̃ ĩ quocũq̃ tp̃rali psidio Ab oĩbꝰ timẽdus ẽ deꝰ qa põt oẽs etiã tp̃ralr aspa disciplina castigare. Tertia rõ q̃re timendus ẽ deꝰ dř damnatiõis. Ipe nãq̃ ut diximꝰ in supioribꝰ dãnabit iniquos eternis ignibꝰ cruciãdos. Et licet dãnatio iniquoꝝ mala sit eis quos affligit ueꝝ tñ bona ẽ in q̃ntũ ꝓuenit a iustitia dei ordiata ad malos puniẽdos. ideo ut rões pretacte bene cõcludũt deus merito ẽ a nobis timendus.

De multiplici timore & sufficientia eius & qualř põt homo in timore deficere aut proficere peccare uel mereri. Capłm .ii.

Ecundũ mysteriũ declarandum diciť distinctio Vt enĩ colligiť ex dictis Magři in .iii. di .xxxiiii. triplex timor põt distingui. Primus dř naťalis. Secũs uitiosus. Tertiꝰ dř uirtuosus. Primꝰ timor dř naťalis q orit ab ipa naťa quo q̃libet timet naťalr quelibet cõtraria atq̃ nociua. Qui timor nõ ẽ meritoriꝰ nec demeritorius. Hic timor fuit in xp̃o de quo dř Math. xxvi. Cepit Iesus pauere & tedere & mestus esse. Secũs timor dř uitiosus q nasciť a cõcupiscẽtia. Et ħ dupliciť qa aut a cõcupiscẽtia sui aut a cõcupiscẽtia suoꝝ. Si a cõcupiscẽtia sui dř timor hũanus. Si a cõcupiscẽtia suoꝝ uocať timor mũdanus. Timor hũanꝰ ẽ cũ aliqs timet plꝰ debito corpi suo. Hic ꝓhibeť Math. x. ex uerbo xp̃i. d. Nolite tiere eos q occidũt corꝰ. Et Ioħ. xii. Qui amat aĩa̅ suã ꝑdet eã. Et sumiť ibi aĩa ꝓ uita sicut etiã sumiť Math. ii. Ioħ. x. & ĩ plerisq̃ scripťe sacre locis. Pro h° timore cohibẽdo .d. Io. Chryso. xi. q. iii. c. Nolite timere. Nolite timere eos qui

occidūt cor⁹ ne forte ꝓpt̄ timorē mortis n̄ libere dicat̄ que audistis. Ideo nō excusant̄ q ueritatē quā p̄dicare tenent̄ tacēt timore deuicti. Nō excusat̄ Petr⁹ q tali timore negauit dn̄m xp̄m. Nō excusant̄ denıq̄ q peccāt ꝓpt̄ timorē alicui⁹ ꝑsonalis nocumēti qa ut.d. Aug⁹.i.li° de ci.dei & ponit̄.xxxii.q.v.c. Ita ne. Potius debet qs quelibet mala tolerare q̄ malo cōsentire. Et de hoc dr̄.xxxi.q.ii.c. Lotari⁹. Nec etiā occisores corpis sūt timēdi cōtra iustitiā hoīes ipellētes. Sūt de hoc exempla martyꝝ & uirginū alioꝝq̄ amicoꝝ dei q poti⁹ mori elegerūt q̄ negare xp̄m aut facere cōtra bonos mores. Sic Susanna passa ē poti⁹ f̄ł̄o criminata accusari cōdēnariq̄ ad mortē q̄ libidīosis senibus in adulterio cōsentire ut habet̄ Daniel̄.xiii.c. Sic sancta illa uidua tp̄re Antiochi p̄elegit cū septē filiis quos ip̄a ad martyriū monuit & induxit crudelit̄ uitā finire q̄ cōtra legē carnes māducare porcīas. Sic Katherīa sic Lucia sic Cecilia sic Agnes sic relique tādē uirgīes mag̃ elegerūt ad mortē tendere q̄ a suo sponso xp̄o uiuētes discedere. O neq̄ & subdola excusatio eoꝝ q mortal̄r peccāt asserētes id facere ꝓpt̄ hūanū timorē. Nūqd cū dei adiutorio nō pōt a uolentib⁹ supari. Eiusdē qppe nat̄e cuius & nos sum⁹ fuerūt sancti & sancte in qbus hūan⁹ timor locū nō hūit. Est alius timor q dr̄ mūdanus q nascit̄ a cōcupiscētia suoꝝ. Et ē qn̄ aliqs nimis tiet de reb⁹ suis quo fit ut magis qs uelit ꝑdere deū q̄ hec mūdialia bona. Iste timor fuit in iudeis cū occiderūt xp̄m. Dicebāt.n.ut scribit̄ Ioh̄.xi. Si dimittim⁹ eū sic omnes credēt in eū & uenıēt romani & tollent locū nr̄m & gentē. Tertius timor dr̄ uirtuosus q nascit̄ a gratia Et si a gratia grāt̄ data dicit̄ timor seruilis. Si a gratia inchoata dicit̄ timor initialis. Si a gratia cōsumata dr̄ timor filialis. Timor seruilis ē ut ait Aug⁹ cū ꝓpt̄ timorē gehenne hō abstinet a peccato. Et de hoc tīore dicit.d.Bon.di.xxxiiii.tertii li.q̄ ē donū spūs sancti. Quia ut.d. Aug⁹ quē allegat Magr̄ in littera Bon⁹ ē timor seruil̄ & utilis p quē fit paulatī cōsuetudo iustitie. Insuꝑ sicut donū dei ē nosse siue credere penas fut̄as ꝓ eo q̄ ē ibi quedā cordis illūiatio & directio sic donū dei ē illas penas eternas refugere & timere ꝓ eo q̄ ex tali dono ē quedā cordis illūia° & flux⁹ concupiscētial̄ restrictio & ī hoc quedā rectificatio. Sȝ posset aliqs cōtra hoc obiicere sic. O ē donū spūs .s. pōt stare cū spū sancto qa.s.s.n̄ repugnat suis donis. Sed qn̄.s.s.infundit̄ tūc timor seruilis expellit̄ sicut dicit Aug⁹ quē Magr̄ allegat in textu. Ergo timor seruilis nō ē donū.s.s. Rn̄det.d.Bon. Q̄ dona.s.s.sunt ī mł̄tiplici drīa. Quoddā nāq̄ donū ē a spū.s.sȝ nō cū.s.s. qa p̄ ꝑat ad spm̄ salut̄ & tale donū ē timor seruilis. Qd̄dā donū ē a spū.s. & cū.s.s.qa p ip̄m cōsecrat̄ habitacl̄m.s.s. sicut ē donū caritatis. Quoddā uero ē donū qd̄ ē a spū.s. & aliqn̄ cū.s.s. aliqn̄ sine.s.s. sicut donum qd̄ est ad.s.s. manifestationē & est ordinatū nō solū ad ꝓpriā sed etiā ad

alienā utilitatē sicut donū ꝓphie & donū scīe que aliqñ in bonis aliqñ in malis repiri hñt. Cū ergo dr̄ ꝙ donū. s. s. cōpatit̄ secū. s. s. dicendū ꝙ istud habet instā tiā in scd̄o dono qd̄ ordiat̄ ad hitationē spūi. s. p̄pandā. Est ali⁹ timor ꝓueniēs a grā īchoata q dr̄ initialis q ē cū ꝑfecta caritate qa ꝑ hūc timorē timet puniri aliqs & timet a deo separi quē iā amat ſʒ timor sepatiōis ꝑ̇ncipalior ē. Ali⁹ ē timor filialis q ē cū caritate ꝑfecta quo qs cauet offensā pr̄is celestis sicut bonus fili⁹ etiā si sciret ex illa offensa nihil mali sibi accidere. Sed utinā hoīes mūdano & hūano timore postposito modicū de illo seruili timore tenerēt. Sed uhe mundo a scādalis qa nō ē timor dei añ ocl̄os hoīm nō filialis nō initialis nō utiqꝫ seruilis. Perpetrāt qppe mala letātes & gl̄iātes ridētes & ꝑuipendētes terribilia iuditia dei. Quis aūt hodie ppl̄i pc̄tōres poterit nos offēdere? Quid nobis mali aut nocumti pōt euenire? Et si qñ audiūt pc̄tōres cōmīantē irā & indignationē dei uidet̄ eis audire insomniū aut fabulā. O fatuitas rep̄hēsibilis. O p̄sūptio detestabilis ñ timere deū. Nā ī diluuio piere gigātes eo ꝙ deū timere noluer̄t.

De usu timoris qui est in patria q dicit̄ timor reuerentialis. Capl̄m. iii.

Ertiū mysteriū declarādū dr̄ duratio. Videndū nāqꝫ ē si in pr̄ia ubi sācti uiuūt in ꝑpetua pace qete securitate & letitia erit aliqs timor dei. Et h̄ ꝓpt̄ uerba ꝓph̄e. d. Timor dñi sanct⁹ ꝑmanet ī. s. s. Et omissis obiectiōib⁹ audienda est snīa. d. Bona. q p̄tacta. xxiiii. di. tertii li. dicit. Q̷ timori ē facere tria vʒ. Penā ut fugiat. Offensionē ut ipām caueat. Maiestatē sūmā ut illi subiaceat exhibeat debitā reuerētiā. Et ꝭm h̄ triplex ē doni timori differētia. Vn⁹ timor ē q ꝑ̇ncipalit̄ respicit penā & iste ē seruilis ut supi⁹ dictū ē. Ali⁹ uero q unū ocl̄m h̄t ad penā sed tñ ꝑ̇ncipaliorē h̄t ad offensā uitandā. Et hic ē initial̄. Terti⁹ aūt q unū ocl̄m h̄t respectu offense uitāde aliū respectu reuerētie exhibēde. Et hic ē filialis. Cui⁹ & si usus sit i refugiēdo ut separet̄ a deo excellentior tñ & magis p̄cipuus usus ē in reuerēdo deū & ī resiliēdo a sūma maiestate ꝑ ꝓpriā p̄uitatē. Et hic qdē us⁹ fuit ī xp̄o de quo dr̄ Isa. xi. Reqescet sr̄ eū spūs timori dñi. Et ē ī sanctis angl̄is & erit in oībus btīs q etiā noīari pōt timor reuerētial̄. Et q̄ntū ad istū ocl̄m & usū manet donū timori in pr̄ia. Quantū uero ad alios inferiores tollit̄ qa isti cōpetūt ei ꝭm statū impꝑfectiōis. Quia remanet ei usus ꝑ̇ncipal̄ hic ē ꝙ ñ dr̄ euacuari sed magis ꝑfici & saluari. hec Bon. Ergo ut inqt psal. Btūs uir q timet dñm. qa timor dñi expellit peccatū. Eccle. i. c. Et q timēt dñm p̄pabūt corda sua & in cōspectu illi⁹ sanctificabūt aīas suas. Eccle. ii. c. Et q timet deū faciet bona. Eccle. xv. c. Et ut Hiero⁹ inqt in epl̄is. Timor uirtutū custos ē securitas ad lapsū facilis. Ergo ꝓcuret unusqsqꝫ timere deū ut sic illū collaudet & bñdicat q timētib⁹ se largit̄ ī p̄nti gratiā & ī futo gl̄iam ī qua oēs sancti exhibebūt

ei cū gaudio timorē & reuerentiā p infinita scl'a sclo℞. Amen.

Feria tertia post dominicam in quinquagesima. De ieiunio ad quod penitē tes debent animari. Sermo. xvii.

Onuertimī ad me in toto corde ur̄o ī ieiunio & fletu & planctu. Dei uinentis ad pctōres uerba sunt ista origial'r Ioelis.ii.c. Prope iam est sancte q̄dragesime deuotissimū tp̄s in quo sancta mr̄ eccl'a cunctos fi deles inducit ad pn̄iam hortatq; maxie ut cōmissas culpas ieiunādo abluant & expurgēt. Ve℞tn̄ ut Hiero9.d.ad Palma. & Ocea. Quo℞ deus uentē ē cultū no lunt amare ieiuniū. Sūt nōnulli q̄ ieiunia spn̄ūt ieiunare nolūt irridēt ieiunātes & q̄d'his deteri9 ē de ieiunio f'la pdicāt & loquunt̄. Aiunt.n.ad nihil fore utile ieiuniū neq; deo gratū stomachū affligere fame abstinereq; a cibis quos de9 cre auit ad utendū neq; sapientī ē aut bonū uiri esse dicūt ut se fame macerādo cor9 uelit pimere añ tp̄s. Qua ppt' in hoc sermone de ieiunii laudibus uerba facere arbitrat9 sū putile ac necessariū. Nā ad illud p os pph'e Ioel' iuitat nos.s.f.ut p3 i uerbis pmissis i themate. In qb9 de ieiunio tria mysteria pponim9 cōtēplāda.

Primū dr̄ distinctio. De multiplici ieiunio & quid est ieiunium prout ē ps
Secundum īstitutio. penitentie siue actus satisfactionis.
Tertiū cōmendatio. Capl'm.i.

Rimū mysteriū cōtemplādū de ieiunio dr̄ distinctio. Ve.n.pōt collig; ex dictis Alex.in.iiii.uoluīe sūme & Ric.in.iiii.di.xv.triplex est ieiuniū. Primū dr̄ natale. Scd'm generale. Tertiū sp̄eale. Primū ē ieiuniū natale cū q̄s nō cōmedit ī nocte nec mane cū stati surgit de lecto nec ī loco aut tp̄re quo edere nō licet nisi urgēte necessitate. Tale ieiuniū ñ ē meritoriū q̄a ī his que in sunt a na'a nec laudant̄ nec uituparant̄ ut p3 ex.ii.Ethico℞. Scd'm ē ieiuniū ge nerale q̄n.s.abstiem9 a peccatī & offensiōe dei. Et de hoc inq̄t Aug9 sup Ioh.& ponit̄ de cōse.di.v.c.Ieiuniū. Ieiuniū magnū & generale ē abstiere ab iniq̄tati bus & ab illicitī uoluptatib9 scl'i. Et de h° loq̄t̄ Pi9 papa de cōse.di.v.c.Nihil.d. Nihil pdest hōi ieiunare & orare & alia bona religiōis agere nisi mēs ab iniq̄ta te & ab obtrectatiōib9 lingua cohibeat̄. Glo.uero sup dicto ca° in uerbo pdest. dicit ad uitā eternā.ut de pe.di.ii.c.Oppōit̄.c.Si q̄s aūt. Tn̄ & nos declarauim9 ad q̄d ualent bona opa in mortali peccato facta. De ieiunio etiā isto generali Ambro9 in omel'.di.lxxxvi.sic loq̄t̄. Quid pdest ieiunare uisceribus & luxuriari uenatib9 abstiere a cibis & errare peccatis? An putatī illū ieiunare frēs q̄ pmo diluclo ñ ad eccl'iam uigilat ñ btō℞ marty℞ sancta loca pq̄rit s; fr̄gēs cōuocat seruulos dispōit retia canes cōducit salt9 syluasq; plustrat. De hoc sicq̄dē sic lo quit̄ Greg9 ī omel'.q̄dragesime. Incassū caro atterit̄ si a puis uoluptatibus aius

nō refrenat̃. Hiero⁹ etiā de hoc sic scribit. Tūc p̄clara ē apud deū abstinētia corporis cū aīus ieiunat a uitiis. Tertiū ē ieiuniū spēale qd̃ sic Alex. diffinit ī.iiii sūme. Ieiuniū ē abstinentia a cibo & potu ẜm formā eccl̃ie intuitu satisfaciendi uel uitādi peccatū uel acq̄rēdi uitā eternā. Ex q̄ diffinitiōe h̄et̃ q̄ materiale ī ieiunio ē abstinere a cibo & potu ẜm formā eccl̃ie. formale uero ut id bono aīo & recta intentiōe fiat. Propterea ieiunātes cū intētiōe corrupta & uitiosa & dep̄uata dānant̃ a xp̄o q̄ ait Math. vi. c. Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Extermināt. n. facies suas ut ap. ho. ie. Amē. d. no. q̄ a re. m. suā. Tu āt cū ie. unge ca. t. & f. t. la. ne ui. ho. ie. ẜ p. t. q̄ ē in abs. Et p. t. q̄ ui. in abs. red. ti. Ieiuniū ergo hypocritarū̄ infructuosū ē q̄a deficit ī eo rō formal̃ uirtuosi ieiunii. Ieiunātes uero cū intētiōe recta ad rep̄mēda uitia carnis & ad satisfaciēdū deo uirtuose facere cōprobant̃ q̄m ẜm Tho. ii. ii. q. cxlvii. Abstinētia hoc mō cōsiderata ē p̄s subiectīa temperātie & habet rōnem timoris.

De īstitutiōe ieiunii q̄dragesimal̃ & q̄tuor tp̄orū̄ aliorū̄q̄ ieiuniorū̄. Ca. ii.

Ecundū mysteriū p̄ncipale dr̃ institutio. Possum⁹. n. distīguere triplex ieiuniū ab eccl̃ia institutū vȝ. Primū dr̃ quadragesimale. Scd̃m tp̄rale. Tertiū p̄ticl̃are. Primū ē ieiuniū q̄dragesimale qd̃ cōgrue institutū ē adhuc triplici rōne. Prīo rōne tp̄ris. Scd̃o numeri. Tertio termini. Prīo q̄dem rōne tp̄ris q̄dragesimale ieiuniū ē conuenient̃ tp̄re ueris institutū. Prīo rōne transgressiōis p̄morū̄ p̄entū q̄ peccar̃t ī uere ẜm Alex. ī. ii. uolūie sūme. Et si diceret̃ unde p̄bari posset q̄ tp̄s ueris fuit illud in quo peccauit Adam. Ego r̄ndeo q̄ h̄ colligi pōt ex quadā historia quā memī me legisse Rome ī quodā Isidori ethy. li°. viii. exn̄ti in bibliotheca de Araceli. Qd̃ ideo dico q̄a ī aliis libri ei⁹dē Isidori h̄ nō uiderim. Dicit̃ ergo ibi. Q̄ p⁹ ascensionē dn̄i saluatoris apl̄i occupati ī predicatiōe euāgelii nihil de obseruātia pasce q̄. s. die celebrari deberet tradere potuerūt. Cū uero ip̄i ex hoc mūdo trāsissent p̄ uniuersū orbē diuersa introducta fuere ieiunia & oīs Gallia unū diē anni idest octauo kal̃. aprilis pasca tenebāt. Oriētales uero sicut historia Eusebii cesarien̄ narrat quocūq̄ die mēsis martii luna. xiiii. uenisset pasca celebrabāt. In italia aūt alii plenos q̄draginta dies ieiunabāt. Alii. xx. Alii dicebāt octo dies in q̄bus mund⁹ cōcludit̃ sibi sufficere ieiunare. Alii q̄a dn̄s q̄dragīta dies ieiunasset. Alii q̄dragīta horas abstinere deberent. Cū he tales obseruationes p̄ singl̃as p̄uincias tenerent̃. Rome meror erat sacerdotib⁹ ut ubi erat una fides dissonarēt ieiunia. Tunc papa Victor Romane urbis ep̄ns direxit ut daret auctoritatē ad Theophilū cesaree palestīe ep̄m q̄a tunc in ierl̃ima eccl̃ia metropolis dicebat̃ ut iū̄ pascalis ordinatio p̄ueniret ubi xp̄s in carne fuisset uersat⁹. Accepta itaq̄ auctoritate Theophilus tantū opus

ſibi iniunctũ cõſiderans ñ ſolũ ſue p̃rie ſed & aliaꝝ prouinciaꝝ q̃plures ep̃os & uiros ſapiẽtes ad cõciliũ cõuocauit. Cumq; grãdis illa multitudo eruditiſſimoꝝ uiroꝝ fuiſſet i unũ collecta ꝓtulit Theophilus ep̃s auctoritatẽ ad ſe directã & qđ ſibi erat iniunctũ patefecit. Tũc parit̃ oẽs illi uiri docti dixerũt. Primũ nobis dic qd a nobis petis. Theophil9 dixit eis. Quẽ diẽ ꝑmũ creditis i mũdo creatũ? Et cõcordar̃t oẽs de dñico. Theophil9 ep̃s dixit. Quõ hoc ꝓbare poteſtis? Rñderũt illi. Ex auctoritate diuĩe ſcripẗe que ait. Factũ ẽ mane & ueſpe dies ꝑmus deinde. ii. deiñ. iii. iiii. v. &. vi. Septim9 in quo q̃euit deus ab oĩ ope ſuo quẽ diẽ ſabbatũ appl̃auit. Cũ ergo ſabbatũ dies ſit nouiſſim9 q̃s põt eſſe ꝑor niſi dñic9 At Theophil9 acceptauit Sed iteꝝ iterrogauit. De t̃pre qd uobis uideẗ? Quatuor. n. t̃pra in anno accipiunẗ. Ver eſtas autumn9 & hyems. Qđ ergo t̃ps credim9 ꝑmũ factũ? Ep̃i rñderũt. Ver. Theophil9. d. Probate qđ dicit9. Et illi. Habem9 ſcripẗam que ait. Germinet terra herbã uirentem & afferentẽ ſemẽ ſcdm gen9 ſnũ lignũq; pomifeꝝ faciẽs fructũ. Et hoc t̃pre ueris uidem9 fieri. Theo. d. Veꝝ ẽ. Tñ q̃m trib9 menſib9 ueris t̃ps accipiẗ quo loco mund9 cepit eſſe. in ꝑncipio medio uel i fine? Ep̃i rñderũt. In eq̃noctio ideſt octauo kal̃. aprilis. Theo. dixit. Probate qđ dicit9. At illi. Ex ſcripẗa dñte. Fecit de9 lucẽ & uocauit diẽ fecit tenebras & uocauit noctẽ & diuiſit de9 lucẽ a tenebris. Theo. d. Ecce de die & t̃pre ꝓbaſtis de luna qd uobis uideẗ? Quõ dicit9 fuiſſe creatã creſcẽtẽ an plenã an minuentẽ. Ep̃i rñder̃t. Plenã dicit ſcripẗa. Fecit de9 duo luminaria magna & poſuit ea i firmam̃to celi ut lucerẽt ſup terrã. Luĩare mai9 ut p̃eſſet diei & luĩare min9 ut p̃eſſet nocti. Et cũ tali inueſtigatiõe i illo cõcilio ſtatuerũt paſca non debere celebrari añ. xi. kal̃. ap̃lis. Multaq; alia ordĩauerũt ad paſce celebritatẽ ꝑtinẽtia. Quare clare p3 q̃ ꝑmi pentes t̃pre ueris i ꝑncipio mũdi quo i paradiſo terreſtri fuerãt collocati diuinũ cõtẽpſerũt p̃ceptũ. Et iõ tali t̃pre x9 mortuus ẽ & i carne cũ hõib9 cõuerſat9. Scđo t̃ps ueris cõueniẽs fuit q̃dragesimali ieiunio q̃a tũc maxie inſ̃gũt & inualeſcũt motus carnales. Tertia rõ ẽ ꝓpt̃ memoriã dñice paſſiõis que celebraẗ i uere. Nã ut iq̃t Aug9. xviii. li° de ci. dei. c. lv. Mortu9 ẽ x9. viii. kal̃. ap̃l̃. Scđo ieiuniũ q̃dragesimale ẽ cõuenient̃ inſtitutũ rõe nũeri dieꝝ. Nã numero q̃dragenario iſtitutũ ẽ q̃a deo tenemur reddere decĩas. Et decĩa ps dieꝝ ãni ſũt. xxxvi. dies. Et q̃a tenemur ſatiſfacere ꝓ trãſgreſſione decalogi ſ̃m iordĩationẽ q̃tuor affectionũ ſupaddũẗ. iiii. dies ad deſignãdũ ieiuniũ purgatiuũ eſſe iordĩatiõis q̃tuor affectionũ. Et oĩa h̃ colligũẗ ex dictis Gregij i. c. Q̃drageſima. de cõſe. di. v. Propterea nũer9 ille q̃dragẽari9 ẽ pẽalitatis & afflictiõis. Quadragĩta. n. dieb9 & xl. noctib9 pluuit de9 aq̃s diluuii i penã mũdane corruptiõis ut p3 Gen. vii. c. Quadragita ãnis ꝑ deſertũ uagauer̃t filii

isrl' nbi mali afflicti sunt & mortui & alii p illā pegriationē meruerūt ut pȝ ī li° Nūeroꝝ. Qdragita dieb9 ieiūauit Moyses ut legē dn̄i mereret' accipe sicut scribit' Exodi.xxiiii. Qradraginta dies dati sunt Niniuitis ad penitendū sicut notat' Ione.iii. Quadragita dieb9 Helias pegrinat9 ē usq3 ad montē dei oreb.iii.Regl xix. Quadragita dieb9 x9 ieiunauit in deserto Math.iiii. Quadragita dieb9 stetit p9 resurrectionē añq̄ celos ascēderet. Actuū.i.c. Ideo ɓm hūc numeꝝ q̄dragenarium dieꝝ q̄dragesimale ieiuniū ē institutū. De quo sic cantat eccl'ia. Lex & pph'e ṗmit9 hoc p̄tulerūt p9modū x9 sacrauit oīm rex atq3 factor tp̄oꝝ. Tertio ieiuniū q̄dragesimale fuit cōuenient' institutū rōe termini. qa interpōatim nō cōtinuū determiātū ad tp̄s non ppetuū. Qd' factū ē ɓm Alex.in.iiii. Tū ppt' hūane infirmitatl debilitationē. Tū ppt' fastidiū cōtinue afflictōis. Tū ppt' annihilationē deuotiōis. Nā cōtinuū ieiuniū & ppetuū debilitas hoīs sustiere nō posset sed illū discrimī disponeret. Fastidiū afflictiōis nīs fatigaret & īpatiam induceret & deuotio ieiunādi piret. Si aūt quereret' q̄re dn̄ica die nō ieiunam9 Rn̄det Alex. q3 hoc fit in memoriā letitie dn̄ice resurrectiōis. Dr̄.n. ī decreto.c. Ieiuniū.de cōse.di.iii. Ieiuniū dn̄ici diei & qnte ferie nēo celebrare debet ut it' ieiuniū xp̄ianoꝝ & gentiliū & ueracit' credētiū & infideliū atq3 hereticoꝝ uera & nō fl'a discretio h̄eat'.hec ibi. Tempe tn̄ qdragesimali dieb9 dn̄icis abstiem9 a carnibus & lacticiniis ut ieiuniū nr̄m conforme sit ieiunio xp̄i q̄ntū congruit. Scd'o principal'r institutū fuit ieiuniū tp̄rale.s. q̄tuor tp̄oꝝ ab eccl'ia de quo sic d. Calixtus papa.lxxvi.di.in.c. Ieiuniū. Qd' ter ī anno apud nos celebrare didicisti cōueniēti9 nunc p q̄tuor tp̄ra fieri decernim9 ut sicut annus p q̄tuor uoluit' tp̄ra sic nos q̄ternū sollemne agamus ieiuniū p q̄tuor anni tp̄ra. Assignat' uero a doctorib9 rō q̄re ī istis q̄tuor tp̄rib9 ieiunam9 vȝ ut emēdem9 que ī istis q̄tuor tp̄rib9 peccata cōmisim9. Et fiūt p tres dies ut satisfaciam9 ī die qd' deliqmus in mense. Et fiūt ī feria q̄rta qa tūc dn̄s a Iuda tradit9 fuit. In sexta qa crucifix9. In sabbato qa iacuit ī sepl'chro & tristes fuerūt apl'i de nece dn̄i. Tertio institutū ē ab eccl'ia ieiuniū pticl'are.s. in uigiliis q̄ꝝdā festiuitatū. Nā ut scribit Io.beleth Mos fuit ātiqt9 ut ī p̄cipuis festiuitatib9 sctōꝝ hoīes cū uxorib9 & filiab9 ad ecclesiā uenirēt & ibi cū luīaribus pnoctarent. Sed qa multa adulteria in his uigiliis fiebant statutū fuit ut uigilie in ieiunia cōuerterent'. Nomen tamē antiquū retentum ē quia nō ieiunia sed nigilie appellant'.

De laudibus ieiunii quod nerbis & exemplis cōmendat' ab omnibus sanctis tam ueteris q̄ noui testamenti. Capl'm .iii.

Ertiū mysteriū cōtēplandū de ieiunio dr̄ cōmendatio. Nam lȝ m'lta sint qbus ieiuniū & abstientia cōm̄dari posset tn̄ laudes ei9 accipiem9 a trib9

Prio a gētilibus & phis. Scdo a prib9 & pphis. Tertio a doctorib9 & sanctis.
Primo accipim9 laudes ieiunii & abstinētie a gētilib9 & phis. Ipsi etenī suo mō abstinētiā magnificare studnerūt. Vñ Valeri9 max9 cōmēdat mlres romāas q abstiebāt a uio. Inqt.n.li°.ii. Fuit antiquoꝝ illa simplicitas in cibo capiēdo humanitatis simꝰ & cōtinētie index certissima. Nā maxis uiris prādere & cenare in ppatulo nō erat uerecūdie qa nec illas epulas hebāt qs oclis ppli subiicere erubescerēt. Vini usus olim rōanis feīs ignot9 fuit ne.s.i aliqd dedec9 plaberēt qa pxim9 a libero pre intēpantie grad9 ad icōcessā uenerē eē cōsueuit. Dicearch9 ut ait Hiero9 ɔtra Iouinianū i li° ātiqtatū laudat aurea scla Satni qn cū tūc oia hum9 fūderet nlls cōmedebat carnes sed uniuersi uiuebāt pomis & herbis que terra spōte gignebat. Xenocrates phs de Tripthołomi legibus tria tm pcepta i templo Eleusine residere scribit. Venerādos deos. Honorādos pentes. Carnibus ñ utendū. Tulli9 i.q.tuf.cōmēorat. Q Lacedemonii magi psimōia delectāt Hui9 rei Xenophō Theophrast9 & pene oēs greci scriptores testes sūt. Cheri mon historic9 uir eloqntissim9 narrat de uita antiquoꝝ egypti sacerdotū q oib9 mundi curis p9poitis sp dū in tēplo fuerūt & reꝝ nafas cāsq ac rōnes sidēꝝ contemplati sunt nūq se mlrib9 miscuerūt nunq cognatos seu ppiquos ac liberos qdē uiderūt ex eo tpre quo cepissēt diuio cultui deseruire & carnib9 & uino sp abstinuerūt. Pane raro uescebant ne onerarēt stomachū & si qn cōmedebat tūsum parit hisopū sumebāt i cibo ut escā grauiorē illi9 calore decoquerēt. Eubolus quoq q historiā Mitridatis multis uolūib9 explicauit narrat apud psas tria esse magoꝝ genera quoꝝ pmi q sunt doctissimi & eloqntissimi excepta farina & olere nihil ampli9 in cibo sumebāt. Euripides in Creta Iouis pphas nō solū carnib9 sed coctis cibis abstinuisse refert. Barzafrines uir babylonic9 in duo genera ap Indos gymnosophistas diuidit quoꝝ unum appellat Bragmanas alteꝝ Samaneos q tante cōtinētie sūt ut pomis arboꝝ iuxta Gangē fluuiū alant. De Bragmanis etiā scribit Didim9 in epla ad Alexandꝝ. Q pura & simplici uita uiuunt nlls reꝝ capiunt illecebris nihil appetūt ampli9 q nafe rō flagitat. Nulla ap eos morboꝝ genera nlls medicie usus qa psimoia ē illis medicia. Si ergo tm gētiles hoies abstinebāt ut mūdanā sapientiā acqrerēt qd nos agere debem9 ut i uera sapia pficiamus? Andinim9.n. qnti apud illos hita sit abstinētia. Scdo accipim9 laudes ieiunii a prib9 & pphis ueteri testi ap quos ñ paꝝ celebre ē reputatū. Vñ psal.xxxiiii. Dauid ait. Humiliabā i ieiunio aiaꝫ meā. Et Ioel.i. Sctificate ieiuniū. Et Tho.xii. Bona ē orō cū ieiunio. Et Iudith.iiii. dr de filiis isrl qn timebāt ipetū Holofernis. Humiliauerūt aias suas i ieiuniis ipsi & mlres eoꝝ. Et de Iudith.viii.c.dr. Ieiunabat oib9 dieb9 uite sue pret sabbata & neomenias &

festa dom⁹ isr̄l. Et. i. Reg. vii. q̄n filii isr̄l p̄liaturi erāt cū philisteis. Ieiunauerūt inq̄t scripta ī die illa & dixerūt. Tibi peccauim⁹ dn̄e. Tertio accipim⁹ laudes ieiunii & abstinētie a doctorib⁹ & factis. Oēs nāq̄ doctores eccl̄e abstinentiā & ieiuniū miris efferūt laudib⁹ quoꝝ dicta elegātissima adducerē ī seq̄nti sermone cū dicerē de fructib⁹ ieiunii. Nūc uero tm̄ cōtēplari sufficiat sc̄tōꝝ exēpla q̄ ieiunādo & orādo carnē suā crucifixerūt cū uitiis & cōcupiscētiis. Refert Eusebi⁹ in. ii. li° eccl̄iastice historie. Q̄ inter sanctos egyptios quos euāgelista Marc⁹ instituit uinū aut carnes nemo gustat tm̄ aqua ē eis pot⁹ & panis cū sale & hisopo cib⁹. Itē Hiero⁹ ad Eustochiū cū uitā cōmēdasset cenobitaꝝ q̄ ap̄ eos uiuit pāe legumib⁹ & olerib⁹ subiunxit. Ad tertiū gen⁹ ueniā quos anachoritas uocāt q̄ de cenobiis exeūtes excepto pane & sale ampli⁹ ad deserta nihil p̄ferunt. Hui⁹ uite auctor Paul⁹ illustrator Antoni⁹ & ut ad supiora cōscendā p̄nceps Io. baptista fuit. Et idem scribēs uitā Pauli p̄mi heremite sic inq̄t de illo. Oēm ī orōnibus ī solitudīe duxit etatē. Cibū & uestimentū ei palma p̄bebat. Qd̄ ne cui impossibile uideat̄ Iesū testor & sc̄tōs angl̄os uidisse me mōachos e qb⁹ un⁹ p. xxx annos pane ordeaceo & aq̄ lutulēta uixit. Quid dicem⁹ de abstinētia oīm cōfessoꝝ xp̄i Ilarionis Agathonis Amonis Serapiōis Basilii B̄ndicti Frācisci oīm q̄ alioꝝ? Nl̄l s eteni inuēt⁹ ē q̄ ī delitiis seruierit deo. Ideo p₃ p oīa exēpla tā xp̄ianoꝝ q̄ iudeoꝝ siue etiā gētiliū q̄ abstīentia sublianda ē & n̄ sp̄nēda. Hēm⁹ exēpla auiū que fame & abstinētia amicabiles fiūt hoib⁹ & faīliares. Ergo s̄m intētionē sp̄ūs. s. sanctā eccl̄iaꝝ dirigēt⁹ disponam⁹ m̄tē & aīm ut icohem⁹ h° sacratissimū q̄dragesimale ieiuniū quo mediāte obtinebim⁹ hic gr̄aꝝ & ī futo gl̄iaꝝ quā nobis largiat̄ clemētissim⁹ de⁹ cui ē honor & gl̄ia p̄ ifinita sc̄loꝝ sc̄la. Amen.

Feria quarta Cineꝝ. De ieiunio ad quod maxime tali die ecclesia conuocat & inuitat fideles. Sermo. xviii.

Hesaurizate uobis thesauros in celo. Verba sūt saluatorꝭ nr̄i originalr̄ Math. vi. & ī euāgl̄io hodi°. Ecce aduenerūt dies pnīe ad redimēda peccata ad saluandas aīas. Hodie nāq̄ initiū ē sacri q̄dragesimalis ieiunii de quo cātat eccl̄ia. Paradisi portas ieiunii t̄pus nobis apuit idcirco cū oī sollicitudie & deuotiōe uigilare debem⁹ ad ieiunia uenerāda q̄m p̄ ip̄a acqrimus thesauros regni celoꝝ. Et q̄m sapiētissim⁹ oīm mḡr ī uerbis allegatī ī thēate cōnocat nos ut d' fusa uita nobis p̄uideā⁹ iō ī h° s̄rmōe fideles xp̄i ad ieiunii reuerētiā p̄cipuā merito īducē⁹. Videbim⁹ āt de ip̄o ieiūio adhuc tria mysteria p̄ncipalia.

Primū dr̄ cōditionis.	De cibis a q̄bus abstinendū ē in ieiunio & de t̄pre siue	
Sc̄dm obligationis.,	hora cōmedendi dieb⁹ ieiunioꝝ & q̄re nō ē determīata	
Tertiū fructificatiōis.	q̄ntitas cibi sicut uicissitudo cōmedēdi.	Capl̄m. i.

Rimū mysteriū uidendū de ieiunio dr̄ cōditio. Scd̄z.n.eccl̄ie ordiationē triplex cōditio ponit̄ de ieiunio. Pr̄ia dr̄ q̄litas. Scd̄a tp̄ralitas. Tertia. q̄titas. Pr̄ia cōditio dr̄ q̄litas.qa ī ieiunio ſcd̄m formā eccl̄ie abſtinendū ē ab aliq̄bus cibis utputa carnib9 ouis & lacticiniis. Oua uero & lacticia interdicūt̄ ie iunātib9 ī q̄ntū ſūt orta ab aīalib9 carnes hn̄tib9 ſicut p3 di.iiii.c. Denicq̄. Notā dum tn̄ qd̄ ī ieiunio q̄dragesime īterdicūt̄ ult̄ oīa ſup̄dicta ſicut notat̄ de cōſ.di iii.c. Nō op3. Piſciū tn̄ eſus ut ſit īfirmitatis ſolatiū non ut luxurie pariat īcētiuū cōcedit̄. Et l3 eēt a marinis beluis abſtinēdū tn̄ de conſuetudīe ē tollerādū qm̄ q nis emūgit elicit ſanguīe3 ut p3 ī dicto.c. Denicq̄. In aliis uero ieiuniis abſtinē tia a carnib9 ſp̄ p̄cipit̄. Ab ouis aūt & lacticiniis nō niſi ſc3 cōſuetudīe3 p̄rie. Nā dicit Hiero9.lxxvi.di.c. Vtinā. Et extra de ſepultis.c. Certificari. Vnaqueq̄ pa tria abūdat ī ſuo ſenſu. Cōcordat his Ric.i.iiii.& Tho.ii.ii.q.cxlvii.ar.viii.ī r̄n ſiōe ad.iii.argu. S3 dubitari p̄t cur ieiunioꝝ tp̄re nō p̄cipit̄ abſtinētia ab uſu ui ni cum de illo tot mala dicant̄. Nā ſapiens p̄uer.xx.ait. Luxurioſa res uinū. Et Eccl̄.xxxi. Mltos extermīauit uinū. Et paulus eph̄.v. Nolite īebriari uio ī quo ē luxuria. Et Hiero9 ad euſtochiū Hoc moneo hoc obteſtor ut ſpōſa xp̄i uinū fu giat p̄ ueneno. Et Idem ad Furiā. O filia ſi apl̄s caſtigauit cor9 ſuū & ī ſeruitutē redegit quō tu iuuēcl̄a adhuc ī feruore iuuētutī pōita dapibus & uīo plena pote ris eſſe de caſtitate ſecura? Idem īſup int̄ ceteras ſancte Paule laudes hāc ipe enūerat ſingl̄arē qa.ſ.a uino abſtinētiſſima fuit. Inq̄t.n.ī deſcriptiōe eius uite. Sic referā qd̄ expt9 ſū. Menſe iulio feruētiſſimis eſtib9 īcidit ī ardorē febris & p9 deſp̄atiōe3 cū dei mīa reſpiraſſet & medici ſuaderēt ob refectiōe3 corp̄is ui no eē op9 tenui & p̄uo ne aquā bibens ī hydropē uerteret̄. Et ego clā btū3 Epi phaniū papā rogarē ut eā moneret imo cōpelleret uinū bibere ut erat prudens & ſolertī ingenii ſtatī ſēſit inſidias & ſubridēs inimicū eē qd̄ ille dr̄et intimauit Quid plura? Cū btūs pōtifex p9 ml̄ta hortamenta exiſſet foras querenti mihi q̄d egiſſet rn̄dit. Tm̄ p̄feci ut ſeni homini pene p̄ſuaſeri3 ne bibat uinū. Sil̄r ad laudē abſtinētie ml̄toꝝ ſctōꝝ uita īducit̄ q̄ uinū n̄ guſtauerit. Ergo ſi tā celebs ē illa abſtinētia uideret̄ q̄ ſalubit̄ fuiſſet p̄ceptū ut ieiunātes uinū n̄ biberent. Rn̄det ad hoc Alex.in.iiii.ſūme & Ric.di.xv.q̄rti. Q̄ eſus carniū magi̅ cōmouet cōcupiā3 q̄ uini pot9 qa cū ad incitationē cōcupīe cōcurrāt tria.ſ. abūdātia calo ris & ſp̄ūu3 & ſemīs. Ex eſu carniū ml̄tiplicat̄ ſemē qa in eis ē ml̄tū de nutrimto Et iō ex eaꝝ eſu maxīe ml̄tiplicat̄ ſup̄fluitas tertie digeſtiōis que ſeminis ē ma teria. Ex eſu uētoſoꝝ ml̄tiplicat̄ abūdātia groſſoꝝ ſp̄ūu3 Ex potu uini abūdātia calorī. Et abūdātia ſeminis magi̅ ē incētiua cōcupīe q̄ abūdātia calorī maxīe cāti ex potu uini qa illa cito euaneſcit & calor in ſemine manet. Licet ergo uinum

Nō. pro ſeſunātibus extra XL

Nō. quod operatur uinum uel ebrietas.

ꝓuocatiuū ſit ad libidinē nō tñ ſicut carnes. Ideo eccl'ia iniūxit abſtinētiā a carni
bus & nō a uino. Et ſi adhuc querat' q̄re ñ a uino dicit Alex. Q̨ hoc factū ē ꝑpt'
infirmoꝝ renuitionē q̨a m'lti fuiſſent obie contēptores cū tolerabili9 ſit a carni
bus q̄ a uio abſtinere. Etiā ſic inſtitutū ē ꝑpt' neceſſitatē digeſtiōis. M'lti etenī
habēt debilē ſtomachū q̨bus neceſſarius ē uſus uini ꝑpt' digeſtionē ꝑficiendā.

hō. quota ora debet quis comedere in ieiunio

Sec'da cōditio ieiunii dr̄ tp̄ralitas. Nā ſꝫm Tho. ii. ii. ubi ſ̄. Ieiunātib9 aſſignat'
tp̄ns cōedendi. ſ. hora none. Cū. n. ieiuniū ordinet' ad deletionē & cohibitionē
culpe opꝫ q̨ aliq̨d addat' ſup̄ cōem cōſuetudinē ita tñ q̨ ex hoc ñ m'ltū nat'a gra
uet'. Eſt aūt debita & cōis cōſuetudo hōib9 cōedēdi circa horā ſextā tū q̨a iam ui
det' eſſe cōpleta digeſtio nocturno tp̄re nat'ali calore interi9 reuocato ꝑpt' fri-
gus noctis circūſtans tū etiā q̨a tūc nat'a corp̄is hūani indiget iuuari. Vt ergo ie
iunātes aliq̄ afflictionē ſentiāt ꝯueniēt' eis taxat' hora nona que cōueniēs ē my-
ſterio paſſiōis xp̄i que cōpleta fuit hora nona q̄ñ incliato capite tradidit ſpūm
hora aūt illa determiat' ſꝫm groſſā eſtimationē. Si uero dr̄et' q̨ ſtat9 ueteri teſti
ē ꝑfectior q̄ noui. Sꝫ ī ueteri teſtō ieiunabāt a ueſp̄a diei p̄cedētī uſq̨ ad ueſp̄aꝫ
diei ſeq̄ñtis. ut pꝫ Leuit. xxiii. Ergo ſic dꝫ fieri ī nouo teſtō. Rñdet Tho. Q̨ ſta-
tus ueteri teſti cōpat' nocti. ſtat9 uero noui cōpat' diei ſꝫm illud Ro. xiii. Nox p̄-
ceſſit dies aūt appropinq̄uit. Iō in ueteri teſtō ieiunabāt uſq̨ ad noctē non aūt
ī nouo. Notādū tñ ſꝫm Alex. Q̨ hora nona nō ē ī p̄cepto u'l ſi ſit ī p̄cepto q̨a h't
magnā latitudinē nō ē determiata. Ideo ſi q̄ñq̨ p̄ueniat' uel ꝓlōget' cā neceſſa-
ria uel rōabili nō ex hoc ieiunās peccat mortal'r. Vñ q̄ñq̨ religioſi poſſēt ita ma
ne ſurgere & tm̄ fatigari añ horā ſextā q̨ ex diſpēſatiōe ordīs poſſent āticipare
horā nonā. De ꝓlōgatiōe aūt hore q̨a ex cōeſtiōe p9 horā nonā ñ aufert' pena
ſꝫ poti9 auget' & ē magꝭ ſuperogare q̄ a debito deficere. Sil'r q̨ nl'la hora cōedit
nō deficit ſed magis ſuperogat. hec Alex. Tertia cōditio ieiunii dr̄ q̄ntitas.
Ordiauit. n. eccl'ia q̨ ſemel cōedat' ī die nō aūt pl'ies & q̄libet uice paꝝ q̨a nō po
tuit determiare ī ieiunio q̄ntitatē pōderis cū un9 ſꝫm nat'e ſue q̄litatē magꝭ cibo
indigeat q̄ ali9. Sed bñ q̄ntitatē uiciſſitudinis. Exceſſus aūt ī q̄ntitate lꝫ minuat
meritū nō tñ ſoluit ieiuniū niſi eſſet nimi9 & īmoderat9 ut ſi aliq̨s excederet in
q̄ntitate cibi notabil'r multiplicādo fercl'a cōedēdo uaria cibaria deuorādo uſq̨
ad ſūmū uētris ut detineat tp̄s ne affligat'. Talis inq̄ ſoluit ieiuniū & decipit ſe-
ip̄m. Vñ Aug9 ī ſermōe de q̄dragesima ait Sūt q̨dā obſeruatores q̄dragesīe de
litioſi poti9 q̄ religioſi q̨ uaſa ī q̨b9 cocte ſūt carnes tāq̄ īmūda horrētes deuitāt
& in ſua carne uētris aut gutturī luxuriā nō formidāt. Ieiunāt aūt ut nō ſolitā ie
iunādo minuāt edacitatē ſꝫ ut īmoderate ī differēdo augeāt auiditatē. Artifici
oſis ac ꝑegrinis cōdimētoꝝ diuerſitatibus gulā irritāt tm̄q̨ capiunt manducādo

q̄ntū digerere possūt nō ieiunādo. Et Hiero⁹ ad Furiā ait. Nonulli uitā pudicā appetētes ī itinere medio corruūt dū carniū abstinētiā ieiuniū putāt & stōachū leguminib⁹ onerāt. Oīa tñ ītelligēda sūt cū discretiōe qa ut scribit̄. i. q. v. c. Presentiū. Discretio mr̄ ē oīm uirtutū. Q̄ṗiō dixerī qa multi discretas ieiunioꝝ regulas cōsiderātes q̄ñ q̄ꝫ nis arta imo eis īpossibilia sumūt ieiunia. Pro qb⁹ qetandis stat sñīa illa Hiero. ad Rusticū mōachū. d. Balneaꝝ fomēta nō queras q calorē corpis ieiunioꝝ frigore cupis extinguere que īp̄a moderata sint ne nimia debilitēt stomachū & refectionē maiorē poscētia erūpant ī cruditatē que parens libidinū ē. Et idem ad Nepotianū de uita c̄licoꝝ ait. Tm̄ tibi īpone ieiunioꝝ q̄ntū ferre potes. Sit pura casta simplicia moderata & ñ supstitiosa ieiunia. Et idē ad Demetriadē. v. inq̄t. Neq̄ꝫ uero īmoderata tibi īpam⁹ ieiunia & enormē ciboꝝ abstinētiā qb⁹ statī corpa delicata frāgūt̄ & añ egrotare incipiūt q̄ sancte cōuersatiōis possint iacere fundamēta. Ph̄oꝝ quoq̄ꝫ sñīa ē moderatas esse uirtutes. Et idem ad Rusticū monachū ita scribit. Sūt q amore cellulaꝝ īmoderatisq̄ꝫ ieiuniis tedio sollitudīs ac nīa lectiōe dū dieb⁹ ac noctib⁹ aurib⁹ suis p̄sonāt uertunt̄ ī melācoliā ut Ypocrati magis fomētis q̄ nr̄is īdigeāt mōitis. Idcirco seruāda ē regl̄a Fulgētii q ita scribit ad Probū. Ieiuniis sic ē adhibñda tēp̄ies ut cor⁹ nr̄m neq̄ꝫ saturitas excitet nec inedia īmoderata debilitet. Saturitas facit ut incassū ieiunemus debilitas uero ne ieiunare possimus. hec ille.

Q̄ obligant̄ hoīes ad ieiuniū uel ꝑpt̄ p̄ceptū eccl̄ie uel ꝑpt̄ impositam penitentiā uel ꝑpt̄ indictionē episcopoꝝ. Capl̄m. ii.

Ecundū mysteriū uidendū de ieiunio dr̄ obligatio. Obligāt̄ siq̄dē hoīes ad ieiunia sub pena peccati maxīe ꝑpt̄ tria. Prīo ꝑpt̄ eccl̄ie p̄ceptiōeꝫ Scd̄o ꝑpt̄ pnīe ac uoti īpletionē. Tertio ꝑpt̄ ep̄alem īdictionē. Prīo obligant̄ ad ieiuniū ꝑpt̄ eccl̄ie p̄ceptionē qa. s. eccl̄ia p̄cepit ut aliq̄ ieiunia a fidelibus obseruēt̄ qa ut scribit̄. xiiii. q. i. c. Quisq̄s. Quisq̄s p̄ceptū ñ obtēpat reus ē & debitor pene. Et paulo īferi⁹. Qd̄ p̄cipit̄ īpat̄ & qd̄ impat̄ necesse ē fieri. Et di. xx. c. Preceptū. dr̄. Preceptū apl̄icis ñ dura supbia resistat̄ sꝫ p obiāꝫ que a sancta romana eccl̄ia & apl̄ica auctoritate iussa sūt salutifere īpleant̄. Et eadē di. c. Nō decet. Calixt⁹ papa ait. Sicut fili⁹ dei uenit facere uolūtatē p̄ris sic & uos īplete uolūtatē mr̄is ur̄e que ē eccl̄ia. Ad idem ē. c. Sic oēs. xix. di. ubi sic dr̄. Sic oēs apl̄ice sedis sanctiōes accipiēde sūt tāq̄ ip̄i⁹ diuīa uoce Petri formate. Et idem h̄et̄ in. c. In memoriā. in. c. Eniuero. & in. c. Nulli fas. eadē di. Et hoc colligit̄ ex uerbo xp̄i. d. Math. xviii. Qui eccl̄iā ñ audierit sit tibi sicut ethnic⁹ & publican⁹ Sancta ergo mr̄ eccl̄ia instituit ieiunia quedam sub p̄cepto fidelib⁹ obseruāda. Et p̄mo īstituit ieiuniū q̄dragesimale de quo supi⁹ dixim⁹. Clerici āt qbuscūq̄ꝫ

iniunctū ē ieiuniū a qn̄q gesim̄a sicut p3 di.iiii.c.Statuim⁹.&.c.Deniq̨.Sed cō⸗ siliū ē nō pceptū ſm glo. Scḋo pcipiť ieiuniū q̄tuor tpoꝝ sicut notať.lxxvi.di. .c.Ieiuniū.c.Cōstituim⁹ &.c.De ieiunio. Tertio pcipiť ieiuniū i oībus uigiliis aploꝝ Philippi & Iacobi & Iohis euāglīste dūtaxat exceptis ut appet extra de obseruatiōe ieiunioꝝ.c.Cōsiliū.Quarto pcipiť ieiuniū in uigilia natis dn̄i que si uenerit feria sexta hi q nec uoto nec reglā ad abstinētiā carniū astricti sunt tali die carnib⁹ uti pn̄t ſm cōsuetudinē eccl̄ie generalē. Nō tn̄ rep̄hendēdi sūt hi q ab eis ob deuotionē uoluerit abstinere. extra de obseruatiōe ieiunioꝝ.c.Expli⸗ cari.Quīto pcipiť ieiuniū i uigi. pentē.lxxvi.di.c.Nosse credo.Sexto pcipiť ie⸗ iuniū in uiglīa assumptiōis uirgi Marie.extra ď obseruatiōe ieiunioꝝ.c.i.Septi mo pcipiť ieiuniū i uigi.Io baptiste & bt̄i Laurētii.Et h'de cōsuetude appbata que ligat & tenet ut p3 di.i.c.Cōsuetudo.& di.xi.c.Eccl̄iaꝝ.&.c.In his. Nā ſm Astens̄ in summa sua.Si ī aliq̨ regiōe uel diocē sit aliqď ieiuniū cōsuetū qď tn̄ nō ē pceptū p ius scriptū nihilomin⁹ ab exn̄tib⁹ ibidē ē obseruandū.Nec hoc puto intelligendū p illis tm̄ q ī locis illis domiciliū hn̄t s3 etiā p aliis forēsib⁹ & pe⸗ grinis q eo tp̄re ibi se repirēt. Vn̄ Aug⁹.xii.di.c.Illa aūt.ait.Mater mea Medi⸗ olanū me secuta inuenit eccl̄iā sabbato nō ieiunantē cepat fluctuari qd ageret. Tūc ego cōsului de hac re btīssime mēorie Ambro.ep̄m. At ille ait.Cū Romā uenio sabbō ieiuno cū mediolani sū nō ieiuno.Sic & tu ad quā forte eccl̄iā uene ris ei⁹ morē serua si n̄ uis reliquere cuiq̨ scādalū nec queq̨ tibi.Hec cū m̄ri renū⸗ tiassē libent̄ āplexa ē. Glo.uero ī dicto.c.sup uerbo ueneris.dicit.Viatores te nenť sequi consuetudinē loci ad quem ueniunt.Et hoc idem colligi uideť ex.c. Que cōtra mores.di.viii.in textu & in glo. & ī.c.Quisq̨s.xli.di. Octauo pcipiť ieiuniū ī uigi sct̄i Bartholomei que seruari d3 ſm cōsuetudinē festi dicto.c. Cō siliū.extra de obſuatiōe ieiūioꝝ.Ieiūia aūt triū dieꝝ Rogationū an̄ ascēsiōe3 dn̄i que ponunť de cōse.di.iii.c.Rogatiōes. ſm glo.ibidē sūt de cōsilio n̄ de pcepto nisi ubi eēt cōtrariū de cōsuetudie appbata.Siť ieiuniū Aduētus si ē in p̄ria de cōsuetudie ē pceptū alr̄ nō ſm hosti.l3 honestū sit q̨ ieiunēt cl̄ici & maxie p̄sbi teri.In decretī etiā inueniť q̨ sit ieiunandū feria q̄rta sexta & sabbato.de cōse.di. iii.c.Ieiūia.&.c.Sabbō. Tn̄ istud cōsiliū ē n̄ pceptū nisi de cōsuetudie appbata In dieb⁹ tn̄ sabbati a carnib⁹ abstinēdū esse dicit.c.Quia dies.de cōse.di.v. Et h' utiq̨ cōsiliū ē nisi adhuc otrariū uidereť p cōsuetudinē. In oib⁹ uero uigi.festoꝝ que scḋa feria ueniūt ieiunādū ē i sabbō ut p3 in.c.Ex pte.& dicto.c.Cōsiliū.ex tra de obſuatiōe ieiunioꝝ. Notādū tn̄ q̨ a pcepto ieiunii excusāť & absoluunť q legitimā hn̄t cāz siue necessitatē ut nō ieiunēt.q̨a ut scribiť ī sepe allegato.c. Cōsiliū.Necessitas legi n̄ subiacet.& ī.c.Reissionē.Necessitas n̄ h̄t legē.i.q.i.

No. pro sefmatib⁹ et pene menti. n̄ p̄ ora h' posita.

Sed caueat unusq̄sq̄ ne decipiat seip̄m. Q̄n si q̄s posset ieiunare ꝑ nno floreō
lucrando posset etiā ieiunare ut ipleret eccl̄ie p̄ceptū. P̄nt tamē aliq̄ rōnabilit̄
excusari a ieiunio. Et p̄mo excusāt̄ pueri q̄ s̄m Tho. & Ric. ꝓpt̄ debilitatē nat̄e
indigēt freq̄nti cibo nō multo simꝉ sūpto. Indigēt multo nutrimēto ꝓpt̄ uirtutē
augmēti. Ideo usq̄ ī finē tertū septēnii idest .xxi. anni ieiunare nō obligant̄. Et
ꝑ his ē dictū illud Hiero. ad Lethā. Añ annos robuste etatis piculosa ē teneris
abstinētia & granis. Tñ cōueniēs ē ut añ dictā etatē inducant̄ hoīes ad ieiuniū.
Tū ꝓpt̄ generalē cōmonitionē & mīe dei īpetrationē sicut dr̄ Ioelis. ii. Coadu
nate senes cōgregate ꝑuulos & sugētes ubera. Tū etiā ꝓpt̄ uitioꝝ refrenatiōꝫ
q̄ antp̄limū & maxīe tp̄rib⁹ his iuuenes sūt lasciui & dissoluti. Ego uero dico &
teneo q̄ cōsiderata malitia que ī multis supplet etatē & corruptela detestabili
nefandissimoꝝ facinoꝝ que ꝑpetrāt̄ tā a masc̄lis q̄ a feīs. Q̄ tales nō solū indu-
cendi sunt ieiunare imo stringēdi sūt quos ualētes on⁹ ferre ieiunii etiā añ. xxi.
annū ad illud credo fore obligatos sub uirtute p̄cepti. Sc̄do excusant̄ a p̄cepto
ieiunii paupes q̄ nō hn̄t ad cōedendū ī una cōestiōe sufficient̄. Tertio excusāt̄
ꝑegrinātes q̄ ꝓpt̄ laborē nimiū cōmode ieiunare ñ ualēt. Nec obstat si dicat̄ q̄
p̄ceptū cōsilio nō ē p⁹ponēdū. Cū ergo ieiunare sit ī p̄cepto ꝑegrīari uero ad
indulgētias ē de cōsilio ergo nō uidet̄ q̄ ꝓpt̄ ꝑegrīationē sint soluēda ieiunia.
Q̄nia ut dn̄t Ric. & Tho. Intētio dātis p̄cepta de ieiuniis excludere nō fuit alias
pias & necessarias cās. Sec⁹ tñ ē de p̄ceptis legis nat̄e. Quarto excusāt̄ senes &
debiles. Quīto infirmi. Sexto mēse nobiliū seruitores. de q̄b⁹. d. Ric. Q̄ si ex cā
necessaria p̄uenīūt aliq̄ntulū cōedendi horā ex toto uꝉ modicū p̄bibendo ne ser
uiēdo deficiāt & hoc faciāt iā poīt mēsis uꝉ modicū añ ita q̄ ꝓpt̄ tp̄ris cōtinua
tionē una mēsa hēat deputari nō peccāt sicut nō peccāt q̄ surgūt de mēsa ut ꝑ
nīo uadāt uel exenia deferāt & iteꝝ reuertētes ad mēsā ꝯtinuāt. Septīo excusāt̄
laborātes q̄ dietī uiuūt nec pn̄t laborare simꝉ & ieiūare. Octauo excusāt̄ mꝉres
p̄gnantes & que lactāt filios & regꝉarit̄ oēs q̄b⁹ legitīa adsūt īpedimēta. De di-
spēsatiōe tñ ieiunii s̄m Alex. notādū ē q̄ si euidens cā sit pōt stati hō p se ip̄m
statuti obseruātiā p̄terire p̄serti si nō possit de facili hr̄e recursū ad supiorē. Si
aūt cā sit dubia dꝫ hō ad supiorē recurrere q̄ auctoritatē h̄t in talib⁹ dispensare.

Sc̄do obligāt̄ hoīes ad ieiuniū ꝓpt̄ pnīe uꝉ uoti īpletiōeꝫ q̄n. s. q̄s teneret̄ ie
iunare cū sibi fuisset iniunctū ꝑ pnīa aut uoto se obligasset. Tertio obligāt̄
hoīes ad ieiūiū ꝓpt̄ ep̄alē idictiōeꝫ q̄n. s. ep̄s ī sua diocḋ idiceret aliq̄dꝉ generale
& districtū ieiūiuꝫ puta ꝑ pace ꝑ sereītate aeri ꝑ pluuia postulāda & h⁹i tūc oēs
ei⁹ cure subiecti obedire tenēt̄ ut expresse ponit̄ de cōse. di. iii. c. Pronūtiandū.
Et di. v. c. Ieiunia. ubi dicit̄. Ieiunia in eccl̄ia a sacerdotib⁹ constituta sine neces-
sitate rationabili non soluant̄. hec ille.

Q ieiunium fructuosum est utile ad bona temporalia & bona corporalia & ad bona spiritualia. Caplm.iii.

Ertiū mysteriū uidendū de ieiunio dr̄ fructificatio. Possum9 nāq; triplicem eius fructum annotare. Primus dr̄ corpalis. Scd's tpralis. Tertius spūalis. Prim9 ieiunii fruct9 dr̄ corpal'. Ipi eteni corpi pdē tripl'r. Prio refrenādo. Scd'o sanādo. Tertio fortificādo. Prio ieiniū pdē corpi ipm refrenando. Nā nullū remediū ē ita efficax ad repmēdū carnis rebellionē ad spūm sicut macerare & affligere illā & potissimū p ieiuniū. Et qs nō indigeat tali medicia qn oēs pūgunt uexāt & agitant stimlo carnis? Ideo Paul9.ii.Cori.ix.c.dicebat Castigo cor9 meū & in seruitutē redigo. Ex hoc Hiero9 ad Rusticū monachum inqt. Vas electiōis i cui9 pectore xp̄s sonabat macerat cor9 suū & subiicit seruituti & tn̄ cernit natalē carnis ardorē sue repugnare snīe ut qd' nō uult h° agere cōpellat & q̄i ui patiēs uociferat & .d. Miser ego hō qs me liberabit de corpore morti h9. Et tu te arbitrari absq; lapsu & uulnere posse trāsire nisi oi custodia seruaueri cor tuū? Et idem i epl'a ad Furiā de uiduitate seruāda. Apl's inqt macerat cor9 suū & aīe subiicit ipio ne qd' aliis p̄cipit ipe nō fuet. Et tu adolescētula feruēte cibis corpe de castitate secura es. Quasi.d.n̄. Et idē i epl'a ad Eustochiū & ponit i.c.Si Paul9.xxxii.q.v. Si Paul9 iqt apl's nas electiōis & p̄pat9 i euāgelio xp̄i ob carnis aculeos & incētiua uitioꝝ repmit cor9 suū & i seruitutē subiicit ne aliis p̄dicās ipe reprob9 efficiat & tn̄ uidet aliā legē i mēbris suis repugnantem legi mētis sue & captiuātē se i lege peccati. Si post nuditatē ieiunia famē carceres flagella supplicia i semet reuersus excl'at. Infelix ego hō qs me liberabit de corpe morti h9 tu te putas securā esse debere? In epl'a uero ad Saluiniā de nebridio & uiduitate idem Hiero9 sic loqt. Sicut irasci hoīm ē & irā nō pficere xp̄iani sic oīs caro cōcupiscit qdē ea que carnis sunt & qbusdā illecebris ad mortiferas aīe uoluptates trahit. Sed nr̄m ē uoluptati ardorē maiore xp̄i amore restrīgere & lasciuiēs iumentū frenis inedie subiugare ut n̄ libidinē s; cibos querat ac desideret & sessorē spūz .s. moderato atq; cōpoito portet icessu. Quorsū ista? Vt hoīez te esse noueri & nisi caueas passiōib9 huānis subiacere. De eodē cuncti facti sum9 Into hisdē cōpacti exordiis & in serico & pānis eadē libido domiat. Nec regū purpuras timet nec mēdicoꝝ spnit squalorē meliusq; ē stōachū te dolere q̄ mentē impare corpi q̄ seruire gressu uacillare q̄ pudicitia Et i epl'a ad Demetriadē. v. idē.d. Ignita sūt diaboli iacl'a que siml' uulnerāt & iflāmāt & a rege babylonis trib9 pueri p̄parant. S; quō ibi q̄rt9 spēm hn̄s filii dei intensos mitigat ardores sic i aīo uirgiali rore celesti & ieiunioꝝ frigore puellaris calor extīguit & huāno corpi angloꝝ cōuersatio p̄pat. Item i epl'a ad Eustochiū sic

refert. Sollicite ꝓuidendū ē ut quos ſatitas a ꝑadiſo expulit eſuries reducat ñ
qd deus inteſtinoꝝ nroꝝ delectet̃ rugitu ſꝫ ꝗ alr pudicitia tuta eſſe non poſſit
Propterea & ipē Hiero9 in ſe ipo oñdit qd aliis ꝑdicauit eius uerba ſūt ad Eu
ſtochiū loqñti Quotiēs i heremo cōſtitut9 & in illa uaſta ſollitudīe que exuſta ſo
lis ardorib9 horridū mōachis pſ̄tat hitaclm putabā me romāis intereſſe deliciis
Horrebāt ſacco mēbra deformia & ſqualida cutis ſitū ethiopiſſe carnis obdux
erat Quottidie lacrīe quottidie gemit9 Et ſi qñ repugnātē ſomn9 imīnēs oppſ
ſiſſet unde humo uix oſſa herētia collidebā De cibis uero & potu taceo cū etiā
lāguētes monachi aqua frigida utāt̃ & coctū aliqd accepiſſe luxuria ſit Ille igit̃
ego ꝗ ob gehēne metū tali me carceri dānauerā ſcorpionū tm̄ ſoci9 & feraꝝ ſe
pe choris itererā puellaꝝ & i frigido corꝑe & ſicca iā carne ꝑmortuo ſola libi-
dinū incendia bulliebāt. Itaqꝫ quottidie flebā & repugnantē carnē ebdꝰaꝝ iedia
ſubiugabā Memi me clantē diē crebro iunxiſſe cū nocte nec ꝑus a pectori ceſ-
ſaſſe uerberibus ꝗ rediret dño impꝑante trāqllitas Ipām quoqꝫ cellulā meā q̈ſi
cogitationū meaꝝ cōſciaꝫ ꝑtimeſcebā. Et mihimet irat9 & rigidus ſolus deſerta
penetrabā. Et ut mihi teſtis ē dñs p9 mltas lacrīas p9 celo oclos inherētes non
nunꝗ uidebar mihi intereſſe agmibus angloꝝ. hec Hiero9. Sꝫ qd de aliis oibus
ſanctis dicā Nōne ꝑ abſtinentiā afflictiōeꝫqꝫ ieiunioꝝ ſupauert luxuriā? Et ut
de aliis taceā dico tm̄ qd de btō Frācisco ſcribit i ſua legēda.d. Bon. Inqt.n.ſic
Attendēs illd apli uerbū Qui aūt ſūt xp̄i carnē ſuā crucifixerūt cū uitiis & con-
cupiſcētiis ut crucis armatāꝫ iugit̃ ſuo ferret in corꝑe tanta diſciplie rigiditate
ſenſuales appetit9 arcebat ut uix neceſſaria ſumeret ſuſtētatiōi nat̃e. Difficile
nāqꝫ fore dicebat neceſſitati corpis ſatiſfacere & ꝓnitati ſenſuū nō ꝑere ꝓpter
qd cocta cibaria ſanitatl tꝑre uix admittebat & raro. Admiſſa uero aut cōficie-
bat cinere aut cōdimti ſaporē i admixtiōe aque utplmū reddebat inſipidū De
potu uini qd dicā cū de aqua dū ſitis eſtuaret ardore uix ad ſufficientiā biberet
Pꝫ ergo ꝗ ꝑ ieiuniū cor9 aīe inimicū maxīe refrenat̃. Scdo ꝓdē ieiuniū cor-
pori ipm ſanādo Nā uiſū ē ꝑ expientiā ꝗ magis ꝓdeſt ſanitati corpis abſtinē
tia moderata ꝗ nimius & exceſſiuus ciboꝝ uſus. Quinimo ut plmū ex gula oēs
egritudīes uenire ſolēt. Vñ de conſe.di.v.c. Ne tales dr̃. Morbi ſatitate nimia
cōcitāt̃. Et Senica ad Lucilln̄ ſic ait. Medicīa quōdā paucaꝝ ſcīa fuit herbarum
qbus ſiſteret̃ fluēs ſanguis uulnera coirēt paulatī. Deiude i hāc ꝑuenit tā mlti
plicē uarietatē. Nec ē miꝝ tūc illā minus negotii hūiſſe firmis adhuc ſollidiſqꝫ
corꝑib9 & facili cibo nec ꝑ artē uoluptatēqꝫ corrupto ꝗ p9ꝗ cepit nō ad tollē-
dā ſed ad irritandā famē q̄re inuēte ſūt mille cōdit̃e qb9 adhibiti excitaret̃. Que
deſiderātib9 alimēta erāt onera ſūt pleuis Inde pallor & neruoꝝ uīo marcētiū

tremor & miserabilior ex cruciatib9 q̄ ex fame macies Inde incerti tabentiũ pe-
des & sp q̄ı ī ipa ebrietate titubatio. Inde & ī totā cutē humor admissus disten
tusq; uenť dũ male asuescit plus capere q̄ poterat Et tandē cōcludit m̄ltos mor
bos m̄lta fercl̄a fecisse. Et Ioh̄.os aureũ de cōs.di.v.i.c. Nihil .hoc ip̄z cōfirmat
d.habundātia morbũ facit & molestias ingerit & egritudies generat. Iō Hiero9
cōtra Iouinianũ ait. Egrotāti tibi non al̄r sanitas restituiť nisi tenui cibo uictuq;
castigato que dieta dr̄. Et idē Hiero9 in .c. legim9 de cōs.di.v. Legim9 quosdam
morbo articl̄ari & podagre humoribus laborātes ꝑ scriptiōe bonoꝝ ad simplicē
mēsam & paupes cibos redactos cōualuisse Caruerũt.n.sollicitudie dispēsan-
de dom9 & epl̄aꝝ largitate que & corp9 frangũt & aiaꝫ. Tertio ꝓdest ieiuniũ
corpi ip̄z fortificādo. Nā moderata ieiunia ex cōseqn̄ti corpa magꝭ sana & magꝭ
robusta reddũt. Et si dicať hoc nō esse ueꝝ qm̄ ꝑ ieiunia debilitāť corporis uires
ꝫ illd̄ spal. Genua nr̄a infirmata sunt a ieiunio. r̄ndere possum9 qd̄ Paul9 dice-
bat .ii. cor. xi. Cũ infirmor tũc fortior sũ eo q ĩfirmitas & debilitas corpis redde-
bat eũ fortē & ꝓmptũ ad dei obseq̄a. Scd̄s ieiunii fruct9 dr̄ tp̄ral̄. Prodē.n.
adhuc tripl̄r tp̄ral̄r. Prio placādo. Scd̄o liberando. Tertio impetrādo. Prio
ꝓdē tp̄ral̄r placādo deũ qñ irat9 ꝓpť peccata ppl̄i tp̄rali flagello eos percute-
re cōminať sic p3 Ione li° ꝑ totũ de Niniuitis de qb9 ita ait Hiero9 .li° .ii. cōtra Ioui
nianũ. Niniue ciuitas magna irā dei ieiunioꝝ mīšatiōe retorsit q̄ utiq; Sodoma
atq; Gomorra placassēt si pniam agere lacrīasq; pnīe fũdere ieiunio p̄rocinan
te deum cōciliare uoluissent Missus siqdē fuit ad niniuitas Ionas & audierũt illi
uocē ei9 & timuerũt deũ & ieiunantes & orātes irā ei9 placauerũt. Scd̄o ꝓdest
hōi ieiuniũ tp̄ral̄r liberando .s. a picl̄is & aduersitatib9 h9 scl̄i sicut p3 de m̄ltis q
ieiunātes ob reuerētiā uirgis & alioꝝ sctōꝝ liberati sũt a m̄ltis picl̄is celi terre
& mariũ. Tertio ꝓdē ieiuniũ tp̄ral̄r ipetrando .s. tp̄ralia bñficia ut pluuiā tp̄re
siccitatis sanitatē tp̄re ifirmitatꝭ serenitatē tp̄re ĩbriũ pacē tp̄re guerraꝝ & silia.

Terti9 fruct9 ieiunii dr̄ sp̄ual̄. Prodē.n. sp̄ual̄r tripl̄r. Prio clarificādo. Scd̄o cibādo. Tertio gl̄ificando. Prio ꝓdē clarificādo. Nā ad ꝑspicacitatē & puritatem or̄onis & contēplatiōis miro mō dispōit Nōne lectio or̄o p̄dicacio ieiuno stomacho meli9 capiũť & exercēť? Hinc Hiero9 contra Iouinianum ait. Daniel atq; tres pueri interp̄tatiōeꝫ somniorũ ieiunia reuelant pastiq; legũib9 prudentiores & pl̄chriores iueniunť. hec ille. Ioh̄i euāgeliste ĩ isula Pathmos ieiunāti reuelata sũt secreta celestia. Apl̄i ieiunātes .s. lumie sunt illustrati. Actuum ii. Scd̄o ꝓdē ieiuniũ sp̄ual̄r cibando. Cũ.n. mēs fuerit illũiata & diuie cōtēplatiōi intenta ex cōseqn̄ti delectatiōe sp̄uali inebriať. Tertio ꝓdest ieiuniũ sp̄ualiter gl̄ificando qa ꝑ illud ītroducimur ĩ btāꝫ uitā sicut. Helyas post ieiuniũ rapt9 est

in celū.iii. Reg.ii. In hꝰ autē misterium pꝰ ieiuniū q̄dragesimale stati resurrectionis celebratꝰ gl'ia Ergo aio ferueti unusq̄sq̄ ꝫ facltatem suā hodie ieiunū incipiat ut sic in fine adipiscat eternā gl'iam. Amen

Feria quita pꝰ dn̄e Cinerꝫ De usu & laudibꝰ sc̄tissime oronis cōtra eos q dn̄t nō esse orādū neq̄ ꝑ bonis acq̄rēdis neq̄ ꝑ mal' euitādis. Sermo .xix.

Cessit ad eū Centurio rogās eū. Notant' h uerba Math. viii. c. & in euāgelio hodi'. Prōptissimꝰ deꝰ sp̄ ē ad liberalr exhibendū nobis bn̄ficia sua que ideo sepe nō accipimꝰ q̄a negligētes sumꝰ ad fiducialr postulādū. Nā q petit accipit & q querit iuenit & pulsanti aperiet ut dr̄ Luce. xi. Et utiq̄ satl clarꝫ ē i historia sc̄ti euāgelii die hodierna recitati i q̄ cōmeorat' sanitatis donū a xp̄o collatū puero Centionis paralitico & male hn̄ti. Qd' utiq̄ xꝰ fecit cōmotꝰ fidelibꝰ pcibꝰ Centionis huil'r eū depcantl. Qm̄ aūt ap̄ aliquos incredulos & ideuotos oronis usus uilis & inutil'reputat' idcirco i pn̄ti sermōe de cōmēdatiōe & laudibꝰ oronis erimꝰ tractati ut sic oīs uere penitēs audeat cū Centurione cl'are securꝰ ad dn̄m Iesū xp̄m. Notabimꝰ ergo tria ꝑ que p̄ncipalr on̄demꝰ usū oronis cōmēdabilē esse & in hac uita oibꝰ couenire.

Primū dr̄ cōtrarioꝝ debilitas. Scd'm dicit' sanctoꝝ dignitas. Tertiū dr̄ omniū indigentia.

Confutatio debilium rationum quas pleriq̄ adducere solent ad ostendendum q̄ sit sup̄fluum orare. Cap'm. i.

Rimū quo on̄dit' cōmēdabilis usus oronis dr̄ cōtrarioꝝ debilitas. Nā q̄ dicūt nō esse orādū neq̄ ꝑ bonis acq̄rēdis neq̄ ꝑ malis amouēdis assumunt ad defensionē erroris sui triplicē rōem vꝫ. Pria ē diuie ꝓuidēcie. Scd'a diuie permanentie. Tertia diuine clemētie. Prima ē diuie ꝓuidētie. Dn̄t. n. q̄ facta nr̄a & ista oia iferiora non regunt' a ꝓuidētia dei & ex cōseq̄nti ꝓsp̄a & aduersa bona & mala ab ip̄o nō ꝓuenire. Si aūt i terrogent' a quo ergo ista gubernant'. Aliq̄ r̄ndebūt q̄ a fato. Aliq̄ q̄ a fortūa. Aliq̄ q̄ a nll'a ꝓuidētia sed ueniunt sic Primi dn̄t q̄ oia ista que i hoc mūdo fiunt & que hoibꝰ accidunt ueniūt a fato noīe fati intelligendo ifluentiā celi & planetaꝝ ꝫ quā asserunt oia reg'ari. Et huiꝰ opiōis fuit Ouidius q in l'o de tristibꝰ dixit. Rō fatū uincere nll'a ualet Idē cōfirmauit Seneca in tragediis. d. Regit' fatis mortale genꝰ. Et de cōsolōne ad Paulinū. d. Mutare fata non possumꝰ. stant dura & iexorabilia. Et Lucāꝰ li'o. vi. inq̄t. Preceps agit oia fatū. Nec medii dirimūt morbi uitaq̄ necēq̄. Et Iuuenalis li'o. iii. satyra. i. Seruis r̄gna dabūt captiuis fata triūphos. Et Tuliꝰ. li'o. i. de diuinatiōe. Fato oia fiūt. Et Quītilianꝰ i declatiōibꝰ. Fato uiuimꝰ languemꝰ conualescimꝰ morimur. Medicia q̄d p̄stat nisi ut uita nemo despet. Inde ē q̄ q̄dā astrologi ingerūt se ad iudicādū de futis euētibꝰ hoim de uita & moribꝰ regum

de pace & guerris poploꝝ de diuitiis & pauptate de fecunditate & sterilitate uxoꝝ de honorib⁹ & dignitatib⁹ acqrendis & filiib⁹ q̄i ista oīa depēdētiā hēant sicut a cā necīa ab īfluētia planetaꝝ & celestiū corpoꝝ. Et ex hoc uersū ē in ꝓuerbiū int̄ uulgares. Q̄ nō iuuat orare deū cum iā diffinitū sit q̄d unusq̄sq̄ aut boni hr̄e aut mali pati hēat. Cōtra q̄nos Aug⁹ li° v.de ci.dei.c.i.sic ait. Prorsus diuīa ꝓuidētia regna cōstituunt̄ hūana que si ꝓpterea q̄sq̄ fato tribuit q̄ ip̄aꝫ dei uolūtatē ul̄ ptātē fati nōie appl̄at snīaꝫ teneat linguā corrigat. Cur n̄ h̄ ꝓmū dicit q̄d dictur⁹ ē cū ab illo q̄sq̄ quesierit q̄d dixerit fatū? Nā id hoīes qn̄ audiūt usitata loquēdi cōsuetudie nō intell̄unt nisi ui positiōis sideꝝ q̄lis ē qn̄ qs nascit̄ siue cōcipit̄ q̄d aliq̄ a dei uolūtate alienāt. Aliq̄ etiā ex illa hec pendere cōfirmāt. S⁹ illi q̄ sine dei uolūtate decernete opinant̄ sidera q̄lis q̄sq̄ sit id bonoꝝ hēam⁹ maloꝝue patiamur ab aurib⁹ oīm repellēdi sūt n̄ solū eoꝝ q̄ uerā religiōeꝫ tenēt sꝫ q̄ deoꝝ q̄liūcūq̄ uolūt esse cultores. Hec.n.opio q̄d agit aliud nisi ut nullus oīo colat̄ aut roget̄ de⁹. Et Paulo inferi⁹ subdit. Quale deiñ iudiciū de hoīm factis deo relinq̄t̄ q̄b⁹ celestis necessitas adhibet̄ cū dn̄s ille sit & sideꝝ & hoīm? hec ille. Si q̄s uero obiiceret q̄ astroligi ꝑsepe uera dn̄t audiat Aug. ꝑfati li.c.vii.dn̄tē. Nō īmerito credit̄ cū astroligi m̄lta uera rn̄dēt occ̄lto instictu fieri spūuꝫ nō bonoꝝ quoꝝ cura ē f̄las & noxias opiōes de astralib⁹ fati inserere hūanis mentib⁹ atq̄ firmare. Ideo friuola ē mathematicoꝝ snīa q̄ nos n̄rosq̄ successus astris subdere moliunt̄. Scd̄i asserūt oīa ista inferiora moueri ad imperiū fortūe & disponi. Vn̄ plutarch⁹ li° de reme° ire.d.& īducit Suripidē sic loq̄ntē. De⁹ magna regit ꝑua uero ī fortūe manib⁹ derelinq̄t. Hāc fortunā rudes hoīes & idolatre gētiles deā quādā esse putauerūt. Vn̄ Lactañ li.iii. Crediderūt inq̄t popl̄i fortunā q̄ndā deā esse res hūanas uariis cāibus illudētē q̄a nesciebāt unde sibi aut bona aut mala uenirēt Hos tn̄ sic opinantes Aug⁹ li.iiii.de.ci.dei.c.xvii sic deridet. Fortuna dea putat̄ & colit̄. Certe oēs deos utriusq̄ sexus & si sexū hn̄t nō nisi bonos estimare debem⁹. Hoc Plato dicit hoc alii ph̄i hoc excellētes rei publice poploꝝq̄ rectores Quō ergo dea fortuna aliq̄n bona ē aliq̄n mala? An forte q̄n mala ē dea nō ē sꝫ in malignū demonē repente cōuertit̄? Sed Ari.li.ii.phy.d.fortunā esse cāꝫ paccn̄s ī agētib⁹ s̄m ꝓpositū. Et tūc ut.d. Tho.in.ii.sūme.cōtra gentiles &.d. Bon.di.xxxvii.scd̄i li. Licet aliq̄d sit cāle uel fortuitū respectu agentl ꝑticl̄ari utpote ꝑticl̄aris nat̄e & intellectus creati nihil tn̄ est cāle aut fortuitū respectu ꝓuidētie dei a qua oīa ꝓuisa sūt & ꝓordīata. Tertii cōtendūt ꝓuidētiā dei nl̄lam esse circa ista inferiora & hoīm facta sꝫ oīa currere sic sine ulla ꝓuidentia regl̄ante. Qui error ꝑniciosissim⁹ est & dānat̄. Tū rōne. Tū auctoritate. Et lꝫ multe rōnes ad hoc possent induci tn̄

dicā eā quā Tho. pōit in .iii. cōtra gētiles. c. lxiii. Ait. n. sic Impossibile ē q aliq non cognoscētia finē operent ppt finē & ordiate puenīat in ipm nisi sint mota ab aliquo hñte finis cognitiōe3. Sed oīa corpa nāalia mouent & opant ppt finē l3 illū nō cognoscāt. Ergo op3 q tota opatio nāe ab aliq cognitiōe ordinet Preterea oīa que sūt nāa distīcta i unū ordinē nō cōueniūt nisi ab uno ordināte colligant i unū. In uniuersitate aūt re3 sūt res distīctas & cōtrarias nāas hñtes que tū i unū ordinē cōueniūt. Ergo op3 q un9 sit uniuerso3 ordiator & gubernator Sunt ad hoc etiā scripte sacre auctoritates. Ait. n. sapiēs Sapie xiiii. c. Tu aūt sapia tua gubernas oīa. Et Eccl. v. Ne dicas corā anglo tuo nō ē puidētia Et Math. vi. repbendēs x9 imoderatā sollicitudinē eo3 q diffidunt gubernari posse a deo ōndit qr ipe puidentia sua decorat terrā florib9 pascitq aues & uolucres celi. Ideo Lact. li. i. diui. istitu. cōtra dei puidētiā negantes sic pulchre loqt. Suscepto igit illustrāde ueritatis offitio ñ putaui adeo necessariū ab illa qōne initiū sumere que uidet pma esse nāa sit ne puidētia que reb9 oibus cōsulat an fortuitu ul facta sint oīa uel gerant. Cui9 snie auctor ē Democrit9 cōfirmator Epicur9 quos tū ceteri phi ac maxie stoyci acerrie retulerunt docentes nec fieri mundū nec cōstare nisi sūma rōne potuisse. S3 & M. Tullius quis achademice discipline defensor esset de puidētia gubernatrice re3 & multa & sepe differuit qd facit tū i oib9 phie sue libri tū maxie i his q sūt de nāa deo3. Nec difficile sane fuit pauco3 boīm pua sententiū redarguere mēdatia ceteri phis i hac una re nō diffidentib9. Nemo. n. ē etiā tā rudis tā fer9 morib9 q oclos suos i celū tollēs tā & si nesciat cui9 puidētia dei regat hoc oē qd cernit ñ aliq tū esse intellat ex spa3 motu magnitudie pl'chritudie utilitate tēpatione nec fieri posse q n illud qd mirabili rōne cōstat cōsilio aliquo maiore sit instructum hec ille. Dicim9 ergo & catholice tenem9 q oia regunt fm puidentiā dei q bona ul mala hoibus iuste distribuit fm q iudicat meli9 cōuenire. Scda rō qre dñt aliq nō esse orandū ē diuie pmanētie. Dñt. n. q l3 oia fiant fm diuinā puidentiā cū ipa nihil aliud sit q ipe de9 & de9 sit imutabilis fm illud Nūeri. xxiii. Non ē de9 qi hō ut mentiat n3 ut fili9 hois ut mutet. Et Malachie. iii. Ego dñs & nō mutor. Et Iacobi. i. Apud quē nō ē trāsmutatio. Et Aug9 i li° de nāa bōi Sol9 de9 imutabilis ē. Ergo si disposuit bñfacere hoibus idigētib9 absq orone illo3 illud iplebit. Et si deliberauit mala aliq imptiri non ppt orones cessabit. Sed cōtra istos ē auctoritas Hiere. xviii. ubi de9 sic loqt. Repēte loquor aduersum genrē & aduersū regnū ut eradicē & destruā & dispdā illud. Si pnia3 egerit gēs illa a malo suo qd locut9 sū aduersū eā agā & ego pnia3 sr malo qd cogitaui ut facerē ei. Et subito loquor de gēte & de regno ut hedificē & plātē illd.

Et iteꝝ Ezechielis.xxxiii.de⁹.d. Si dixero iusto q̄ uita uiuat & cōfis⁹ in iustitia sua fecerit iniq̄tatē oēs iustitie eius obliuioni tradētur & i iniquitate sua quam opatus ē morief. Si aūt dixero impio morte morieris & egerit pnīaꝫ a peccato suo uita uiuet & nō morief. Et hoc ē qđ dr̄.xxii.q.iiii.c. Vnusq̄sq̄ Ipse dñs fre-q̄nt̄ suā mutat sn̄iaꝫ Et in.c.Incōmutabilis.idē hēt. Et de pe.di.i.c.Nouit. Nouit de⁹ mutare sn̄iaꝫ si tu noueri emēdare delictū. Ex qb⁹ uerbis pꝫ q̄ fm̄ q̄ nos mentē nr̄aꝫ & uolūtaria opa siue i bonū siue i malū dirigimus ita ip̄e sn̄iam suā aut reuocat & imutat aut exeq̄t sine sui imutatiōe. Nā ut.d. Ari.viii phy.&.xi. metaphy. De⁹ ē mouēs oia imobil̄. Et Boe. Stabilisq̄ manēs das cūcta moueri. Ideo dicit.d. Bon.di.viii.i.li. Q̄ diuia essētia ē imutabil̄. Nā nō mutat̄ loco q̄a ubiq̄ ē nō tp̄re q̄a eternitas sim̄l̄ ē nō forma q̄a pure actus ē. Vn̄ mutatiōeꝫ fm̄ formā tollit simplicitas. fm̄ tp̄us tollit eternitas fm̄ locū tollit imensitas Et iō in deo ē sūma stabilitas & inde oīs mot⁹ cālitas Sine sui itaq̄ mutatiōe ꝑduxit de⁹ in tp̄re mūdū sine sui mutacōe carnē nr̄aꝫ assūpsit. Sine sui etiā mutatione petētib⁹ & orātib⁹ sua dōa largit̄. Nā ut iq̄t Tho.ii.ii.q.lxxxiii. Ex diuia ꝓuidētia nō solū disponit̄ q̄ effect⁹ fiāt ſꝫ etiā ex qb⁹ cāis & quo ordie ꝓueniant. Int̄ alias eteni cās sūt etiā quoq̄dā effectuū cāe act⁹ hūani. Vn̄ oꝫ hoīes agere aliq̄ nō ut p suos act⁹ diuiaꝫ dispōeꝫ imutēt sed ut p act⁹ suos ipleāt quosdā effect⁹ fm̄ ordīeꝫ a deo dispōitū Et idē etiā ē i naťalib⁹ cāis. Nā nꝫ q̄ plātat ē aliqd nꝫ q̄ rigat sed q̄ incremētū dat de⁹ ut dr̄ i.c. Cū nō sit i hoīe. Extra de decis. Et tn̄ si hō nō plātat aut nō semiat de⁹ nō dat icremētū. Sil̄r ē de orōne. Nō.n. ꝓpt̄ hoc oram⁹ ut diuinā dispositiōeꝫ imutem⁹ ſꝫ ut illđ ipetrem⁹ qđ de⁹ disposuit mediātib⁹ orōnib⁹ nobis donare. ut Greg.i.d.ı.dial̄.li. Tertia rō quā assumūt negātes & dānātes orōnis usū ē diuie clemētie. De⁹ iq̄ūt clemētissim⁹ ē & liberalissim⁹ iō cū noscat oīa qb⁹ idigem⁹ n̄ op⁹ ē orōnib⁹ ab illo ea petere Quia ut inq̄t Senica. Nulla res cari⁹ emit̄ q̄ que p̄cib⁹ empta est. Ideo sūme liberalitati ei⁹ nō cōuenit bn̄ficia p̄rare rogat⁹. Ad hoc r̄ndet Aug⁹ ad pbā de orando deū Q̄ de⁹ m̄l̄ta nobis ex sua liberalitate p̄rat n̄ petita. Sꝫ q̄ aliq̄ uult p̄rare nobis petentib⁹ hoc ē ꝓpt̄ nr̄aꝫ utilitatē ut.s. fiduciā quandā accipiam⁹ recurrendi ad deū & ut recognoscam⁹ eū esse bonoꝝ nr̄oꝝ actorē. Et sic iterū⁹ oēs obiectiones supradicte quibus orationis usus impugnabatur q̄a debiles sunt & nullius roboris aut momenti.

Q̄ usus oratiōis conmēdat̄ auctoritate & exemplo sanctoꝝ ueteris & noui testamenti & p̄cipue dn̄i nr̄i Iesu xp̄i. Capl̄m.ii.

Ecūdū quo cōmēdabilis orōnis usus dr̄ ē sc̄tōꝝ dignitas Oēs eteni sancti uerbo pit̄ & exēplo orare nos docuerūt. Vn̄ Dauid in psal.xxxi.orōneꝫ

cōmendās ait. Subdit⁹ esto dño & ora eū. Et psal. v. Qm̄ ad te orabo dn̄e mane exaudies uocē meā. Et psal. xxxiii. Exq̄siui dn̄ȝ & exaudiuit me & ex oib⁹ tribl'a tioibus meis eripuit me. Et sapiēs Eccl'. xxxv. Oro huiliant̄ se nubes penetrat. Et Tobie. xii. Bona ē oro cū ieiunio. Et Hiere. xxxiii. Clama ad me & ego exau diā te. d. dn̄s Et. i. Petri. iii. Oēs unanies ī orone estote Et. Iacobi. v. Orate ꝑ i nicē ut saluemī. Et doctor gētiū Paul⁹ ro. xii. Spe gaudentes ī tribl'atiōe patiē- tes oroni īstantes. Et. i. Cor. vii. Vacetis oroni. Et Phil'. iiii. Nihil solliciti sitis sȝ in oī orone & obsecratiōe cū grāꝝ actiōe petitiōes ur̄e innotescāt aꝑ deū Et Col'. iiii. Oroni īstate uigilātes ī ea. Et. i. Thi. ii. Volo uiros orare ī oī loco leuā tes puras man⁹ Et. i. Thessa. ultīo. Sine ītermissiōe orate. Et x⁹ ī euāgelio Luce xi. Petite & accipiet̄. q. & in. p. & ap. uobis. Et Luce. xviii. Opȝ sꝑ orare & non deficere. Et. Luc. xxii. & Math. xxvi. Vigilate & orate ne ītret̄ ī tēptationē Et Math. xxiiii. Orate ne fiat fuga ur̄a hyeme uel sabbato. Et Marci. xiii. Videte uigl'ate & orate. Et qd' docuer̄t scti ī uerbis oꝑe ɔpleuer̄t atq̄ orādo āplissia dei munera ipetrauer̄t. Vn̄ Gen. xxv. Isaac deꝑcat⁹ ē deū ꝑ uxore sua Rebecca eo q̄ eēt steril' q exaudiuit eū & dedit Rebecce cōceptū. Et Exo. viii. ix. & . x. capl'. Orauit Moyses ꝑ amotione plagaꝝ ab egypto & exaudit⁹ ē lȝ illi mali essent. Et Exodi xvii. In bello qd' hūer̄t filii isrl' cōtra Amalechitas pl⁹ fecit Moyses orādo q̄ Iosue pugnādo. Et Exo. xxxii. Post adoratiōeȝ uituli qn̄ uidebat̄ dn̄s uelle delere popl'm Moyses ꝑ orōnis īstātiā obtinuit ueniā. Et Nūeri xi. Per orōnē Moysi absort⁹ ē ignis q deuorabat castra murmurātiū Et Nūeri. xii Per orōnē Moysi curata ē Maria a leꝑ. Et Nūeri. xxi. Per orōnē etiam Moysi libe rat⁹ ē popl's a serpētib⁹. Et. i. Regi. i. Anna que steril' erat orauit dn̄ȝ & cōcepit & peꝑit filiū & uocauit nomē ei⁹ Samuel eo q̄ a dño postulasset eū. Et. i. Regi vii. Orāte Samuele filii isrl' debellarunt philisteos. Et Tobie. vi. Raphael an- gelus monuit Tobiā iuniorē ne demōes hēret ꝑtātē ī eū ut orarent. Et Iudith iiii. Tꝑre ꝑsecutiōis Holofernis filii isrl' orabāt deū ut uisitaret popl'm suū. Et Iudith. xiii. Armis orōis mūita illa mlr uidua caput āputauit Holoferni. Et Isa. xxxviii. Orantē cū lacr̄is Ezechiā exaudiuit de⁹ & addidit dieb⁹ eius annos. xv. Et Daniel' xiii. Susanna ꝑ orōnē liberata ē a criatiōe fl'a & dānatiōe mortis Et Ione. ii. De uētre piscis ꝑ orōnē ad litt⁹ mari adduct⁹ ē Ionas. Et. i. Machabeoꝝ xi. Vidēs Ionathas q̄ oēs exceptis paucis dereliquerūt eū pugnātē contra alie- nigenas scidit uestimēta sua & rogauit dn̄ȝ & postea miaȝ obtinuit & uictoriā. Et. ii. Machabeoꝝ. iii. Onias sūmus pontifex oranit ꝑ Heliodoro diuīa uirtute grauit' flagellato eo q̄ uoluerat erariū expoliare. Deus autē illi uitam donauit Quid referā de oratiōib⁹ apl'oꝝ alioꝝ q̄ sctōꝝ q orando tot mira fecerunt? Sed

omnibus dimissis breuitatis cã ad xp̃m ẽ deueniẽdũ. De ip̃o ſiq̃dẽ dr̃. Math. i. Abiit ĩ deſertũ locũ ibiq̃ orabat. Et Luc. vi. Erat p̄noctãs ĩ orõne dei. Et Luc. x. Facta eſt dũ oraret ſpẽs ei⁹ altera. Et Luc. xxiii. Et Math. xxvi. Legit̃ ad p̄rez oraſſe. Et ad Hebr. v. de ip̃o dr̃. Cũ clamore ualido & lacris exaudit⁹ ẽ p̄ ſua reuerentia. Sʒ circa hoc nõnlli dubitãt cur x⁹ orauit cũ Aug⁹ dicat li᷒ de correptione & gr̃a. Nemo querit ab alio qḋ p̄ ſe põt. Sʒ x⁹ oĩa poterat p̄ ſe ergo nihil debebat ab alio petere nec orare. Ad hoc r̃ndet. d. Bon. di. xvi. terti li. Q̃ decẽs fuit & cõueniẽs orare xp̃m p̄p̄t̃ tria. Prĩo p̄p̄t̃ meritũ. Scḋo p̄p̄t̃ exẽplũ. Tertio p̄p̄t̃ argumẽtũ. Prĩo p̄p̄t̃ meritũ qa ſua petitiõe & poſtulatiõe merebatur nobis q̃ min⁹ idonei eram⁹ ad ſuſceptionẽ b̃nficiop̄ dei. Scḋo orauit p̄p̄t̃ exemplũ. ſ. ut ĩ ſeip̃o inuitaret nos ad orõis ſtudiũ ĩ cui⁹ exercitio maxĩe ſupat̃ aduerſari⁹. Tertio orauit p̄p̄t̃ argumentũ ut õnderet ſe eſſe uerũ hoĩez & uere a deo miſſũ. Petere ergo & orare cõpetit xp̃o ſ̃m nat̃az aſſũptã. Et ſic ſoluit̃ qḋ dicebat̃ ĩ cõtrariũ. Cõcludẽda ẽ ergo h̃ ſcḋa p̄s p̄ncipal̃ nr̃i ſermõis ĩ qua p̄batũ ẽ p̄ exẽpla & auctoritates ſctõp̄ q̃ orõnis exercitiũ apprime ẽ cõmendabile.

Q̃ omnes indigent auxilio dei ad acquirẽdã btĩtudinẽ ad uitanda pic̃la & ad temporalia bona impetranda. Cap̃lm. iii.

Ertiũ quo oñ dem⁹ ad orõez oẽs obligari debere dr̃ idigẽtia. Oẽs eteñ cui⁹cũq̃ ſtat⁹ grad⁹ & cõditiõis exiſtãt egẽt a deo adiuuari maxĩe q̃ntũ ad tria. Prĩo q̃ntũ ad btĩtudinẽ acq̃rẽdã. Scḋo q̃ntũ ad pic̃la uitãda. Tertio q̃ntũ ad t̃p̃ralia bona ĩpetrãda. Prĩo indigẽt oẽs a deo adiuuari q̃ntũ ad btĩtudinẽ acq̃rẽdã eo q̃ nlls illã uirib⁹ p̄prijs aut uirtute ualet adipiſci. Ideo un⁹q̃ſq̃ orare debet cũ Petro. d. Dñe ſalua nos. qa ut inq̃t pſal. Gr̃am & gl̃az dabit dñs. Scḋo indigẽt oẽs a deo adiuuari p̄p̄t̃ pic̃la euitãda qb⁹ fragil̃ nr̃a cõditio ſubiecta ẽ. Et de his ſic elegãt̃ loq̃t̃ Aug⁹. xxii. li᷒ de ci. dei. c. xxii. Sed p̄ter pueriles penas ſine qb⁹ diſci non põt qḋ maiores uolũt q̃ nix aliqd utilr̃ uolũt quot & q̃ntis penis gen⁹ agitet̃ hũanũ que non ad maltiã neq̃tiaq̃ iniquop̄ ſʒ ad cognitiõe3 p̄tinẽt miſeriaq̃ cõez q̃s ullo ſermõe digerit̃. Quis ulla cogitatione cõp̄rehẽdit̃. Quant⁹ ẽ met⁹ q̃nta calamitas ab orbitatib⁹ atq̃ luctu a dãnis & a dãnatiõib⁹ & deceptionib⁹ & mẽdatiis boĩm a ſuſpitiõib⁹ f̃lis ab oĩb⁹ uiolẽtiis facinorib⁹ & ſcelerib⁹ alienis q̃ñ q̃dẽ ab eis & dãnatio & captiuitas & uicl̃a & carceres & exilia & cruciat⁹ & ãputatio m̃brop̄ & p̄uatio ſenſuũ & oppreſſio corporis ad obſcenã libidinẽ opp̄mẽtis explẽdã & alia m̃lta horrẽda ſepe cõtingũt̃. Quid ab inumeri caſib⁹ q̃ forĩſec⁹ corpi formidant̃ eſtib⁹ & frigorib⁹ tempeſtatib⁹ imbrib⁹ illuuiõib⁹ coruſcatiõe tonitruũ grãdine fulmĩe motib⁹ hyatib⁹q̃ terrap̄ opp̄ſſiõib⁹ ruinap̄ ab offenſiõib⁹ & pauore ul̃ etiã malitia iumẽtop̄

a tot uenenis fructuū aquaꝝ auraꝝ bestiaꝝq̄ ac ferarū non tm̄ mō molestis sed etiā mortiferis morsibus a rabie quę cōtīgit a rabido cane ut etiā a blāda & amica suo dn̄o bestia nonunq̄ uehemētius & amarius q̄ leones dracōesq̄ metuat̄ faci, atq̄ hoīez quē cōtamīauerit ɔtagione pestifera ita rabiosū ut a pentibus filus & cōiuge peius oī bestia formidet̄? Que mala patiunt̄ nauigātes? Que terrena itinera gradiētes? Quis ābulat ubicūq̄ nō īopīatis subiacēs casibus? De foro qdam domū rediēs sanis pedibus suis cecidit pedē fregit & ex illo uulnere finiuit hanc uitam. Quid uidet̄ sedente securius? De sella in qua sedebat Hely sacerdos cecidit & mortuus ē. Agricole imo uero oēs hoīes quot & q̄ntos a celo & terra uel a picłosis aīalibus cāus metuūt agroꝝ fructibus? Solēt tn̄ de frumētis tandem col, lectis & recōditis esse securi Sz qbusdā qd' nouimus ꝓuentū optimū frumētoꝝ fluuius inꝓuisus fugiētibus hōībus de horeis eiecit atq̄ abstulit. Contra millefor, mes demonū īcursus qs ī īnocentia sua fidit? Qn̄qdē etiā puulos baptizatos qbus certe nihil ē īnocētius aliqn̄ sic uexāt ut ī eis maxīe deo ista sinēte monstret̄ huius uite flenda calamitas & alterius desideranda felicitas. Iam uero de ipo corpe tot exeūt morboꝝ mala ut nec libri medicoꝝ cūcta cōprehēsa sint ī quoꝝ plibus ac pene oibus & adiumēta ipa & medicam̄ta tormenta sunt ut hoīes a penaꝝ exitio penali eruāt̄ auxilio. Et lz in p̄fata auctoritate mlta dixent Augus ppt' que nlls uiuere securus dz nisi q cōfidit in deo. Nos tn̄ diebus nr̄is tāta uidimus euenisse q̄ merito fatus reputari posset q p or̄ones ad dn̄i auxiliū nō confugit. Tp̄re nāq̄ iubilei Anno dn̄i.m.cccc.l. regnāte Nicolao qnto pōtifice maxio hora.xxiii. cū ingēs mltitudo ppli eunti & redeūti cōgregata esset ap̄ pontē sub castro sancti angli adeo ītra se se exn̄tes ibi cōpressi sūt ut illis exceptis q ī flumīe cadentes submersi sūt ducētoꝝ & septē hoīm suffocatoꝝ ī pōte p̄dicto corpa sūt iuenta Tempe Alfonsi regis Arrogonie & utriusq̄ Sicilie ex nocturno & repentino terremotu ī ciuitate Neopolitana aliisq̄ ciuitatibus regni & terri ruētibus ex inꝓuiso domibus & hedificiis mlta milia hoim periere. Anno dn̄i.m.cccc.lxv. in dominica de passiōe ī ciuitate Veneti pret' morē in lacunis illis nauicle plime sub, merse sūt mltisq̄ utriusq̄ sexus pit' naufragiū passis. Noui & ego ep̄m Brixien̄ q morsu canicli sui quē in camera detinebat p9.xl. dies in rabiē uersus extinctus est Noui ego nō unum sz ples quos fulgur de celo ueniēs ex īꝓuiso uita ꝓuauit. Vidi tot & tāta picla q̄ si illa enumerare uellē lōgissima ꝑfecto tp̄ꝝ spatia occu, parē. O uita labil. O uita īnumerabilibus piclis circūdata. O uita misera & labo, riosa ī q nlls securus esse p̄t. Nō ppt' diuicias nō ppt' celsitudiez gradus nō ppt' amicoꝝ copiā n̄ ppt' acutā prudētiā. Ideo hº unū nobis dz esse singlare refugiū ut orātes recurramus ad deū. Tertio indigent hoīes a deo adiuuari quantum ad

magnitudis a quo ipe puulus & mim9 tã copiosa bñficia suscepetat spabatq; se uberiora susceptu℞ q; ex uehemẽtia animi cũ admiratiõe deũ cõpellebat̃ landa te & bñdicere dicẽdo sibi. Quis es tu de9 me9 q nllo ĩdiges ĩ quo ẽ omne bonũ & q sum ego q nihil boni hẽo nec hr̃e possũ nisi tu de9 meus dederi. Quis es tu q teipm etiã mihi dare pmittis? Et mlta alia buliebãt ĩ corde ei9 ppt̃ que uerba pdicta ĩgemĩabat Sir.d.Ber.miles & doctor de Assisio q fuit pm9 quẽ sanct9 Frãcisc9 traxit ad xpm añq̃ mũdũ reliqss3 ĩuitassetq; quodã sero. ĩ domo sua paupe3 Frãciscũ cũ ĩ pma uiglia noctis obseruasset eũ qd faciebat audiuit eũ ĩ orõe positũ cũ suspiriis & lacrĩs sepi9 replicantẽ. De9 me9 & oĩa de9 me9 & oĩa In qb9 uerbis ut ipe p9a declauit dño Bern. pfundissime cõtẽplabat̃ excessum maiestatis diuine & infinitã bonitatẽ summi dei.

Q in orone necessaria est attentio sm uim prime intentionis & qlr hoc mõ oratio ẽ fructuosa licet nõ sit per omnia attenta. Caplm ii.

Ecũd9 mod9 q setuãd9 ẽ ĩ orõe dr̃ attentiõis. Debet nãq; oro q̃ntũ fieri põt esse attẽta qm ut.d.Hiero9 & ponit̃ de cõse.di.v.c.Non mediocrit̃ Nõ ṽbis tm s3 corde orand9 ẽ de9. Quappt̃ melior ẽ qnq; psalmo℞ decantatio cũ cordis puritate ac serenitate & spũali hilaritate q̃ psalterii modulatio cum anxietate cordis atq; tristitia. Et ad hoc facit.c. Nunq̃ de cõse.di.v.&.c. Qñ.de conse.di.i. Et ad idem sunt apli uerba.i. Corinth.xiiii.dicentl Nam si orem lingua spũs me9 otat mens aũt mea sine fructu ẽ. Quid ergo est? Orabo spũ orabo & mente. Sed satl dur hoc uidet̃ qñ etiã & sancti uiri orãtes mẽtis euagationẽ patiunt̃ sm illud psal. Cor meũ dereliqt me. Qũo ergo q impfecti sũt poterũt orãdo sp esse attẽti? Et si oro sine attẽtione infructuosa est qs poterit orando mereri. Idcirco ad hoc clare ĩtelligendũ ttia sũt notãda sm Ric.Tho.&.Alex. ubi s. Prĩo notãdũ q; si absit intẽtio debita & actualis in pncipio orõis uocal̃ q̃uis p9eañ cõcomitet̃ tñ oro uocal̃ ẽ meritoria & impetratiua p uirtutẽ pme intentionis nisi int̃rũpat̃ p9ea p intẽtiõe3 cõtrariã sicut cũ aliqs ex bona intẽtiõe incipit pegrinari uel elia3 dare tot9 actus seqñs meritori9 ẽ uirtute pme intentiõis q̃uis cesset sua intẽtio actual̃. Scdm notãdũ q; triplex est orõis effectus Prim9 merẽdi & ad hũc effectũ nõ ex necessitate reqrit̃ q; attentio absit orõi p totũ s3 uis pme intẽtiõis sufficit ut ẽ dictũ. Scds effect9 est impetrãdi & ad hũc etiã sufficit ĩtẽtio ut in pmo. Terti9 effect9 est spũalr delectandi in q̃ntũ orans spũali delectat̃ cõtẽplatiõe dei & ad talẽ effectũ necĩa est attentio & q̃nto maior ẽ tãto maiorẽ delectatiõe3 & spũalẽ gustũ sentit ille q orat. Si tñ aliqs hoc gustu bona intẽtiõe orãs eo q; ñ esset attẽtus etiã cõtra uolũtatẽ suã non gauderet. Non ppterea tanq̃ ĩfructuosam oronem relinquere debet qm rarissimi sũt

[illegible]

qui orãdo semp possint mentẽ attẽtã hr̃e. Ideo dr̃ in legenda sancti Bernardi q̃ quadã uice cũ ipse eq̃tas ĩ itinere cuidã rustico obuiassʒ materia sic se offerẽte de cordis istabilitate in orõe Bern̄.cõquest⁹ ẽ. Qđ rustic⁹ audiens mox eũ despexit & ĩ orõib⁹ suis cor fixũ & stabile dixit se hr̃e. Volẽs ãt Bern̄.eũ cõuicere & a sua temeritate cohercere dixit. Sequestrare parũp a nobis & tota q̃ poteris attẽtiõe orõnẽ dñicam inchoato quã si sine aliq̃ cordis euagatiõe finire poteris equũ cui isedeo pculdubio tibi dabo. Tu aũt mihi ĩ fide tua spõdeas q̃ si aliqđ ibidẽ cogitaueris hoc aliq̃ten⁹ ñ mihi celabis. Letat̃ ille & tãq̃ se lucratũ iam reputãs audacter secedit Et seipʒ recolligẽs orõeʒ dñicã dr̃e inchoauit Vix autẽ orõis expleuit dimidiũ & ecce iportũa cogita⁹ de sella cordi suo se igerit utrum hr̃e eã debeat cũ iumẽto. Qđ ille aduertẽs cõcit⁹ ad Bern̄.redijt & qđ in ipa oratiõe sollicite cogitauerit idicauit. Et de se ut pus temere non psumpsit. Tertiũ notandũ p triplex ẽ attentio que orõi uocali põt adhiberi. Vna qđe q̃ attendit̃ ad uerba ne qs ĩ eis erret. Scd̃a q̃ attendit̃ ad sensũ uerboꝝ. Tertia qua attẽditur ad finẽ orõis.s.ad deũ & ad rẽ ppt̃ quã orat̃ que ẽ maxĩe necia & hãc hr̃e pñt etiã idiote. Quicũq̃ ergo ad orõeʒ accedit ea itentiõe ut honoret deũ seq̃ orãdo sibi subiciat & cõmẽdet si dolẽs & male cõtent⁹ mentis patit̃ nagatiõe nõ pdit orõis fructũ q̃ntũ ad effectũ meriti & ipetratiõis licet puet̃ effectũ delectatiõis. Idcirco deponẽdi sũt scrupli & extremitates cõscie q̃b⁹ ñnlli diabło instigante deuicti ab orõe desistunt existimantes eo q̃ attenti non sunt in unum orationi uacare.

De ordine in orõne seruando & qualr̃ possumns rogare sanctos tanq̃ intercessores & aduocatos nostros. Capl̃m.iii.

Erti⁹ mod⁹ ĩ orõe seruãd⁹ ẽ ordiatõis. Debet orõ esse ordiata ut orãs intẽdat ĩpetrare a deo omne donũ qđ postulat q̃a ut ĩqt psal. Grãʒ & gloriã dabit dñs. Sanctis uero pces sũt porrigẽde tanq̃ ĩtercessorib⁹ & aduocatis nr̃is ap̃ deũ. Nã ut inqt Boñ.di.xlv.q̃rtĩ li. De⁹ istituit & uoluit q̃ sctõs rogarem⁹ triplici ex cã. Pria ppt̃ nr̃aʒ inopiã. Scd̃a ppt̃ dei reuerẽtiã. Tertia ppt̃ sanctoꝝ gl̃am. Pria ppt̃ nr̃aʒ inopiã siue in cõtẽplãdo.siue ĩ amãdo.siue in merẽdo. Sum⁹ inopes ĩ cõtẽplãdo summã lucẽ que ipe de⁹ ẽ. Sumus inopes in amãdo q̃a miser hõ magi q̃ñ q̃ sentit se affectũ ad unũ sanctũ q̃ ad ipm deum Sum⁹ inopes ĩ merẽdo eo q̃ exigua sũt & pua merita nr̃a. Ideo deus noluit nos rogare sanctos ut ĩ ipis eũ cõtẽplemur ut p ipos fiduciã hẽam⁹ & p eoꝝ merita indigentiã nr̃aʒ supleam⁹. Scd̃a cã ẽ ppt̃ dei reuerẽtiã ut hõ peccator ad deũ q̃i p reuerẽtiã ñ audẽs cõfugere ĩploret auxiliũ amicoꝝ ei⁹. Tertia cã est ppter sactoꝝ gl̃iaʒ ut ipe de⁹ gl̃ificet̃ in sanctis suis quoꝝ amore deuotl eoꝝ grãs dona

& bñficia p̄ma dignaẽ conferre. Neq; audiendi sũt illi q dñt sup̄fluum eẽ ad sanctos p orões cõfugere qñ ecclia sanctis orões porrigere cõsueuit. Quinimo quottidie expimur qñtũ pdest nobis deuotionẽ sanctis dei exhibere de qb9 dr̃ i psal. Leuaui o.m.in m.un.ue.aux.mihi. Piis nãq; sctõ℞ pcib9 & pcipue uirgis gl'iose liberati sũt m'lti a piclis mari. Alii ab ulcerib9 & egritudinib9 despatissimis sanati Alii a diabl'i tẽptatiõib9 penit9 mdati. Alii ab isamiis & crimibus fl'is plene purgati. Alii a uariis diuersisq; tribulatiõib9 & angustiis ad qetẽ & tranqllitatẽ pducti. Narrẽt ista q expti sũt. Dicãt deuoti sancti Nicolai sancti Fráscisci sancti Antonii sancti Bernardini sancti Petri m'ris & alio℞ sctõ℞ qd accepe rũt qd ob tinuerũt illos inuocãdo. Clament piissime uirgis fideles deuoti quot munera dei ad inuocatiõe3 nõis Marie abundant ĩpetrauerũt De q̃ Bernardus ait. In piculis ĩ angustiis Mariã cogita Mariã inoca. Ergo sim9 pmpti & fiducialit' orãdo inocem9 sanctos quo℞ pǭcinio obtinere poterim9 hic grã3 & in futuro gloriã in qua uiuit de9 trinus & unus p infinita scl'a sctõ℞ Amen.

Sabbato post diem Cine℞ De impedimentis contrariis orõni propẽ que orantes non exaudiunẽ.. Sermo.xxi.

Rat enĩ uẽtus cõtrari9 eis. Sribũẽ hec uerba Marci.vi.c.& in euãgelio hodi° Cõquerũẽ p̄imi & qdẽ absq; ulla rõne q; ĩ suis orõib9 nõ exaudiũẽ a deo n3 ĩpetrãt orãdo qd'uolũt. S3 nõ intelligũt q̃ ut Aug9 inqt xvi.q i.in.c. Decie. Bñfacere de9 sp ẽ pmpt9 s3 hoĩm malicia p̄hibeẽ. Cessante ergo ex pte hoĩm defectu nõ ẽ correpta ad dãdũ man9 o'ptis dei liberalissia Querit nãq; ĩpe ut sua bñficia eroget mentes nr̃as bñ dispositas. Vñ naufragiũ timẽtib9 discipl'is ĩ nauicl'a cõstitut' sic ĩ euãgl'io hodi° legiẽ x9 dixit. Confidite Nã ppterea iminebat eis picl'm & cõtrariabãẽ uenti qa erat cor eo℞ obcecatũ nec ut decebat cõfidebãt ĩ uirtute magri sui. Sic & orantib9 euenire sol3 q̃ qñ q̃ non exaudiunẽ qñ nõ orãt cũ ea spe & fiducia quam hr̃e debẽt in benignissimo deo Ventũ ut magi qetẽ aĩus eo℞ q dolẽt q̃ eo℞ pces de9 ñ iplet ĩ pñti serõe de ĩpedimẽtis orõis erim9 tractaũ uidebim9q; q̃lia sint ĩpedimẽta que cõtrariãẽ orãtib9 ne exaudiãẽ sicut uẽti cõtrariabant in mari discipl'is & notabimus tria principalia impedimenta.

Primũ dr̃ iniustitia. Q. propẽ iniustitiã u'l orãtis u'l oratiõis uel eo℞ p q̃bus Scd'm dicĩẽ iniqtas. oratur quandoq; deus orationes non exaudit.

Tertiũ dr̃ impatia. Caplm.i.

Rimũ ĩpedimẽtũ q̃re m'ltotiẽs de9 ñ exaudit orãtes dr̃ iniustitia que triplex esse põt. Pria ẽ ex pte orantis. Scd'a ex pte orõis. Tertia ex pte eius pro quo oraẽ. Prima iniustitia ẽ ex pte orantis qñ orãs adeo est iniust9

ut exaudiri nõ mereať. Sed pro clariori notitia queriť. Vtrũ pctõres impetrent aliqd a deo suis orõib9. Et arguiť q̃ ñ ex uerbis scripťe. Scribiť nãq̃ Isaie.i. Cũ extendentis man9 ur̃as auertã oculos meos a uobis & cũ mltiplicaueritis orõez nõ exaudiã. man9.n. ur̃e sanguĩe plene sũt Et Isa.lix. Ecce nõ ẽ abreuiata man9 dñi ut saluare nequeat nz aggrauata ẽ auris eius ut ñ exaudiat sed iniqtates ur̃e diuiserũt inť uos & deũ ur̃m & peccata ur̃a absconderũt faciẽ ei9 a uobis ne exaudiret. Manus.n. ur̃e sanguĩe plene sunt & digiti ur̃i ĩiqtate. Labia ur̃a locuti sũt mendaciũ & lingua ur̃a ĩiqtatẽ fať. Et Hiere. trenoꝝ.iii.c. Nos ĩique egimus & ad iracũdiã ꝓuocauim9 te idcirco tu es ĩexorabilis. Et Dauid ĩ psal. Iniqtatẽ si aspexi in corde meo ñ exaudiet dñs. Et Prouer.xxviii.c. Qui declinat aurem suã ne audiat legẽ orõ ei9 erit execrabilis. Et Io.ix. Scim9 qa pctõres de9 ñ exaudit. Et Cryso. sr̃ Math. Qui orat & pctm̃ nõ orat deũ sz deludit. Et ꝓuer. xv. Lõge ẽ dñs ab ĩpiis & orões iustoꝝ exaudiet. At cõtra ẽ auctoritas Cryso. q̃ sic glosat dictũ xp̃i Luce.xi. Oĩs q̃ petit accipit siue iustus siue peccator. Et ad idem Aug9 sr̃ Io. ait. Si pctõres nõ exaudiret de9 frustra publican9 dixisset De9 ꝓpitius esto mihi pctõri. Rñdeo ꝑ hui9 dubii solõe seqñdo Alexañ.in.iiii sũme uolũie. Q̃ orãtes hoĩes ĩ triplici uarietate pñt inueniri Nã aliq̃ licz ualde pauci iusti sũt idest sine peccato mortali & orõ hoꝝ potentissima ẽ ut oñdim9 in sermõe de usu orõnis in ip̃o Moyse Et iõ Iacobi.v.dr̃. Mltũ.n. ualz depcatio iusti assidua. Aliq̃ sunt pctõres obstiati q̃ diuti9 ĩ malo pseuerãtes nõ se uoluerũt corrigere a deo uocati nõ se uoluerũt emẽdare obdurauerũt corda sua spnẽtes dei iuditia. Hi cũ qñq̃ ꝓpť suã duriciẽ dei manũ eos castigãtes sentiãt ĩ tribulatiõe positi clãant. Dñe dñe & dñs auertit faciẽ suã ab eis q̃b9 dĩc illď ꝓuer.i. Vocaui & renuistis extẽdi manũ meã & non fuit q̃ aspiceret. Despexistis oẽ cõsiliũ meũ & increpatiões meas neglexistis. Ego quoq̃ in interitu ur̃o ridebo & subsãnabo uos cũ uobis qď timebatis aduenerit cũ irruerit repentina calaĩtas & ĩterit9 q̃i tẽpestas ĩgruerit. qñ uenerit sup uos tribulatio & angustia tũc inuocabũt me & non exaudiã mane cõsurgẽt & nõ ĩueniẽt me eo q̃ exosã hũerint disciplinã. Aliq̃ orãtes sũt pctõres hũiliati qa lz qñq̃ peccẽt nõ tñ sp retinẽt ꝓpositũ male uolũtatis hũiliant deo timẽt illum ob ei9q̃ reuerẽtiã aliq̃ bona opa faciũt. Hi ĩ suis necessitatib9 orãt deũ suãq̃ ĩplorãt clementiã. Cõfortãdi sunt certe tles ut spent ĩ dño q̃ ex mĩa sua eos audit nec ĩuanũ orare pmittit qm̃ ut Aug9 inqt in.c. Adhuc instãt. de pe.di.iii. Cur docuissz dñs orãtes dr̃e. Dimitte nobis debita nr̃a nisi mĩcors ipse nobis pseueraret q̃ ab hac petitiõe nõ uult nos deficere. hec ille. Peccator erat publican9 & hũliat9 exaudit9 est. Luc.xviii Peccator Ezechias & orõez ei9 ꝓpť hũilitatẽ exaudiuit de9. Pctõres Niniuite

& orantes & ieiunantes dei iuditiũ euaserũt. Ideo q pctõres sũt dũmõ non sint obstinati & obdurati in malitia sua fiducialr orẽt ad deũ. Auctoritates aũt in cõtrariũ allegate itelligẽde sũt de pctõrib9 obstinatis aut de illis q petũt aliqd a deo sm desideriũ pcti quos de9 aliqñ ex misericordia ñ audit qñq3 uero ex uindicta exaudit pmittẽs eos aplī ruere in pctã qa ut.d Aug9 De9 quedã negat ppiti9 que cõcedit irat9. Scd'a iniustitia ẽ ex pte orõis qñ.s.orõ nõ hẽt rõe3 uirtutis. Nã ut dic Boñ.di.xvii.tertu li. In qlib3 orõe duo sũt cõsiderãda. Materia .s.& forma. Materia orõis respicit desideriũ petẽtl.Forma nero respicit discretionẽ pponẽtis qñ.s.ille q orat cõmittit omnia uolũtati diuine sicut faciebat x9 qñ orãs dicebat ad prẽ3. Pr si po.ẽ t.a m.c.iste Veñtñ nõ m.u.fi.f.t. Qui sic orat & si nõ sp ĩpetret qd' petit & desiderat nũq tñ orat sine merito qm sic orãdo deũ honorat q qñq3 denegat tpralia ista bona petentib9 qa uidet illa aĩe saluti esse cõtraria Ex hoc legit i uita sancte Petronille quã sctũs Marcell9 scripsit Q cũ ipa filia esset Petri apli & speciosa nimis deo uolẽte febrib9 laborare cepit. Discipli aũt Petri dixerũt ad eũ. Cũ oẽs a te sanent ĩfirmi cur Petronillam iacere pmittis? Quib9 Petr9 rñdit. Quia sic expedit ei. Veñtñ ne putet impossibilitas sanitatis ei9 in noĩe Iesu xpi illã sanabo. Dixitq3 ei. Surge Petronilla uelocius & ministra nobis. Que statĩ sanata surrexit & ministrauit eis. Cõpleto aũt ministerio. Petr9 dixit ei. Petronilla redi ab lectũ tuũ. Que statĩ rediit & ut pus febribus laborare cepit. At ubi in dei amore cepit esse pfecta eã pfecte sanauit. Sil'r ẽq'd'legit in uita sancti Thome Cantuarieñ. Cũ.n.qdam quẽ sanct9 Thomas dũ uiuebat ualde dilexerat grauit' infirmaret' iuit ad ei9 tumbã & p sanitate rogauit ĩpetrauitq3 illã ad libitũ. S3 dũ sanatus rediret cogitare cepit q3 illa sanitas forsan aĩe sue nõ expediret. Vñ iter3 ad sepl'chrũ rediẽs orauit ut si nõ esset utile aĩe sue continuo ipa infirmitas rediret Statiq3 rediit sicut pus. Propterea dicim9 q3 q bñ orare uolũt oĩa tandẽ committere debẽt uolũtati diuiẽ. Tertia iniustitia ẽ ex pte ei9 p quo orat'. Fiũt.n.qñq3 orões p aliq̃b9 q nõ merent' bñficia que postulãt' p ipis. Vñ de9 dixit ad Hiere.de pplõ iudaico pessimo & indurato. Tu noli orare p pplo hoc nec assumes p eis laudem & orõe3 & non absistas mihi qa ego nõ exaudiã te. Sed ad hoc facit exemplũ sancti Bartholomei de quo in sua legẽda sic hẽt'. Q Anno dñi.ccc i. Sarraceni Siciliã iuadẽtes Liparitanã insulã ubi cor9 sancti Bartholomei qescebat uastauerũt ac eius sepl'chrũ cõfrigẽtes ossa ipi9 dispserũt Appuit ãt sanct9 cuidã deuotissimo.d. Surge collige ossa mea que dispsa sũt. Cui ille. Qua rõne colligere aut aliquẽ tibi honorem exhibere debem9 cũ deleri pmiseris nec auxiliũ nobis ĩpenderis? Cui ille Per multũ tpus meritis meis dñs huic pplo pepcit sed eo℞ peccatis nimium

inualescētib9 & ad celū clamātib9 iam pro eis nō ualui ueniam īpetrare. Sed ex his dubitari solet an ꝑ oib9 i hac uita exn̄tib9 sit orandū. Et r̄ndet Tho. ubi s̄. ar vii. in r̄n̄sioē ad iii. argumētū. Q ꝑ pc̄tōrib9 orandū ē ut cōuertanꝫ qa sicut nulli q̄diu hic uiuit subtrahēdū ē correptiōis bn̄ficiū qa nō possum9 distīguere p̄destinatos a reprobatꝫ ut Aug9 dicit li° de correptiōe & gr̄a ita etiā nlli ē denegādū orōis suffragiū. Pro iustis etiā ē orādū ut pseuerēt & pficiāt & ut n̄ supbiāt dum cousiderāt se aliorū suffragiis indigere.

Q sepe deus non exaudit orātes quia ip̄i ueniā petentibus dare nolunt aut crudeles sūt paupibus aut diffidentes de deo. Caplm. ii.

Ecūdū īpedimētū cōtrariū orātib9 ne exaudianꝫ dr̄ iniqtas qn̄ inueniunꝫ in eis potissime tres iniqtates vꝫ. Prima dr̄ irremissibilitas. Scd̄a dr̄ crudelitas. Tertia infidelitas. Pria dr̄ iniqtas irremissibilitatis Qn̄ orantes nolunt ꝓximis suis q eos leserūt ueniā petētibus indulgere & offensas remittere Ideo dr̄ Eccl. xxviii. Reliuque ꝓximo tuo nocēti tibi & tūc depcanti tibi peccata soluenꝫ. Xp̄us aūt i euāgelio Math. v. orari iussit ꝑ psequētib9 & calūniātib9 Sed circa hoc satis in dubio uersaꝫ aius. Prio qa ī sacra scripꝫa inducūꝫ mlte īp̄cationes cōtra īimicos. Dr̄. u. i psal. Erubescāt & cōturbenꝫ oēs inimici mei. Et alibi Erubescāt impii & deducanꝫ ī infernū muta fiāt labia dolosa. Et alibi. Confundanꝫ & reuereanꝫ inimici mei &c. Scd̄o quia uīdicari de īimicis in malū īimicoꝝ cedit. Sed sancti uīdictā de īimicis petūt sic pꝫ Apoc. vi. ubi martyres xp̄i inducunꝫ. d. Vsquequo nō uīdicas sanguinē nr̄m de his q hitāt i terra. Et Helias rogauit ut ignis descēderet de celo q cōsumeret duos p̄ncipes qnquagenarios & exaudit9 ē. iiii. Reg. i. Tertio quia opatio hoīs & ei9 orō n̄ deberet esse cōtraria Sꝫ hoīes qn̄qꝫ inpugnāt licite inimicos alioqn oīa bella essent illicita Ergo uidenꝫ q nō sit ꝑ inimicis orandū. R̄ndet Tho. ut s̄. Q eo mō quo tenemur diligere inimicos tenemur & ꝑ eis orare. Diligim9. n. in eis natāꝫ nō culpā. Diligere etiā inimicos i generali ē in p̄cepto nō aūt in spēali Vt. s. hō s̄m p̄patiōeꝫ animi sit patus etiā spēalr inimicū diligere & eū iuuare in necessitatis articlo uel si ueniā peteret. Sed in spēali inimicos diligere absolute & eos iuuare pfectiōis ē Silr & necessitatis ē ut a coīb9 nr̄is orōib9 q̄s ꝑ aliis facim9 inimicos nō excludamus Q aūt spēalr orem9 pfectiōis ē n̄ necessitatis nisi in aliquo cāu spēali. Ad p̄mū ergo dicēdū q imp̄catiōes que in sacra scripꝫa ponūꝫ q̄drupl̄r pn̄t ītelligi Vno mō s̄m qd̄ ꝓp̄he solēt figura īprecantī futa p̄dicere ut Aug9. d. ī li° de sermone dn̄i in monte. Scd̄o mō ꝓut quedā tp̄ralia mala pc̄tōrib9 qn̄qꝫ a deo ad correptiōeꝫ mittunꝫ. Tertio mō intelliguuꝫ petere nō cōtra ip̄os hoīes sꝫ cōtra regnū peccati ut. s. correptiōe hoīm peccatū destruaꝫ. Quarto mō cōformādo

uoluntatē suā diuine iustitie circa dānatiōez ꝑseuerantiū in peccato. Ad scd'm dicendū ꝙ sicut in eodē li° Aug⁹ ait uidicta sanctoꝝ ē ꝓpᵗ diuinā iustitiā qa ut inqt psal. Letabit̄ iust⁹ cū uiderit uīdictā. Ad tertiū dicendū Q̄ licitū ē inpugnare inimicos ut cōpescant̄ a peccatis eo ꝙ cedit in bonū eoꝝ. Et sic etiā lz orādo petere aliq̄ tp̄ralia mala inimicoꝝ ut corrigant̄. Et sic orō & oꝑatio nō erūt cōtraria. Scd'a iniqtas dr̄ crudelitatis qn̄ orātes deū liberalē inuenire uolūt & ipsi ꝓxīs suis auari sūt & crudeles. Ideo Tobie.xii.dr̄. Bona est orō cū ieiunio & elīa. Tertia iniqtas dr̄ infidelitatis. Orāt ml'ti sine fide sumēdo fidē ꝓ fidutia siue cōfidentia. Ideo dr̄ Iacobi .i. Si qs indiget sapīa postulet illā a deo postulet aūt in fide nihil hesitās. Nā ut iqt psalmista psal .xxxii. Ocl'i dn̄i ī eis qui ſꝑant sup mīa ei⁹ Et Prouer.xxx. Clipe⁹ ē dn̄s ſꝑantib⁹ in se. Et Eccl'.ii. Respicite filii & scitote natiōes hoīm qa nullus ſꝑauit in deo & confusus est.

Q̄ deus qn̄q; nō exaudit orātes propᵗ illoꝝ impatientiam & qualiter orandum est perseueranter. Capl'm.iii.

Eertiū īpedimētū cōtrariū orantib⁹ ne exaudiant̄ dr̄ īpatīa. Sūt.n. ml'ti q si stati ñ exaudiant̄ cū orāt efficiunt̄ īpatientes murmurant de deo & ad eū ampli⁹ redire nolūt deū esse duꝝ tenacē & auarū.d. Quibus sonare dz uox euāgelica xp̄i.d. Luce.xi. Quis uestꝝ hēbit amicū & ibit ad illū media nocte.d. Amice accōmoda mihi tres panes quia amic⁹ me⁹ uenīt de uia & ñ hēo qd' ponaz ante illū. Et ille deint⁹ rn̄dēs dicat. Noli mihi molest⁹ esse Iā clausū ē hostium & pueri mei sūt in cubili non possum surgere & dare tibi. Et ille ꝑseuerauerit pulsās. Dico uobis & si nō dabit illi surgēs eo ꝙ amic⁹ ei⁹ sit ꝓpᵗ īportūitatē tn̄ ei⁹ sᵘget & dabit illi quotquot h't necēs. Et ego dico uobis. Petite & dabit̄ uobis. Vbi xp̄s docet nos ꝑseuerātᵉ orare qa ꝑseuerātia cōtinua ī quolibz oꝑe arduo satis ꝓdest. Ideo ait Ouidius li°.ii. de ponto. Percussu crebro saxa cauant̄ aquis & li°.iiii.d. Gutta cauat lapidē nō ui sz sepe cadēdo. Et li°.i. de arte amandi. Quid magis ē duꝝ saxo? qd molli⁹ unda? Dura tn̄ molli saxa cauant̄ aqua. Et Iob.xiiii. Lapides excauāt aque & illuuīoe paulatī terra cōsumit̄. Nec ꝓpterea qa replicatis uicib⁹ de⁹ uult exorari illiberal' & inurban⁹ ē censēd⁹ q iō qn̄q; sua bn̄ficia rogat⁹ differt cōferre ut nos hūiliet ut corda nr̄a magis īflāmet ut bn̄ficia sua sapidiora reddat. Amoueant̄ ergo īpedimenta p̄dicta & erit trāqllitas in aīa orantis. Cui xp̄us hic dabit gr̄am & postea gloriam. Amen.

Dominica p̄ma in q̄dragesima in mane De tempore bene dispensando.
Sermo.xxii.

Cce nũc tp̄us acceptabile. Doctoris gẽtiũ uerba sũt ista.ii.Cor. vi. & i ep̄la p̄ñtis dñice. Ponderãda sũt uerba ap̄li que de tp̄re dicit i lectiõe occurrẽtis ep̄le qm̄ nl̄la grauior piculosiorq; iactura q̄ pditio tp̄ris illud nãq; datũ ẽ nobis a deo ut possim⁹ mereri regnũ eternũ. Si tñ defecerit sine mento deficiet etiã spes nr̄e salutis. Dixim⁹.n. in pcedẽtib⁹ sermõib⁹ de iustitia dei q̄l'r hi q i inferno sũt extra oẽm statũ oẽq; tp̄us merẽdi dolent se esse põitos. Solerẽ itaq; unusq́sq; studere dz ut tp̄us sibi cõcessum fructuose dispẽset qd' q̄a pleriq; negligũt idcirco in p̄ñti sermone de tp̄re erim⁹ locuti de quo p̄ncipal'r tria mysteria pponim⁹ cõtemplanda.

Primũ dr̄ cõditio — Scdm dr̄ noĩatio — Tertiũ dr̄ obs'uatio

De tribus conditionibus temporis scilicet breuitate mobilitate & irreuocabilitate

Cap̄l'm.i.

Rimũ mysterium cõtẽplãdum de tp̄re dr̄ cõditio i quo attẽte cõsiderare debem⁹ quot sunt p̄ncipales tp̄ris cõditiões. Et reducim⁹ illas ad tres vz Pria dr̄ breuitatis. Scd'a mobilitatis. Tertia irreuocabilitatis. Prima conditio tp̄ris dr̄ breuitas q̄a ut inq̄t Paul⁹.i.cor.vii. Tp̄us breue ẽ. Et hoc tripl'r. Primo respectu sui. Scd'o respectu dei. Tertio respectu nr̄i. Primo tp̄us breue est respectu sui q̄a incepit esse & desinet esse. Q; tp̄us icepit esse p3 p dicta doctoꝝ. Vñ Cassiodor⁹ sup psal.liiii.ait Tp̄us tunc cepit qñ mũd⁹ sũpsit iitinm. Et Origenes li°.i.sr̄ geñ. Tp̄us nõ erat antiq̄ mũd⁹ nõ esset s3 esse cepit Et Isidor⁹ li°.i. de sũmo bono. Nulla añ p̄ncipiũ mũdi fuer̃t tp̄ra q̄a cũ ip̄m sit creat̃a i p̄ncipio mũdi factũ esse credẽdũ est. Et Aug⁹ li°.v.de trinitate Tp̄us non cepit in tp̄re Nõ.n erat tp̄us añq̄ esset tp̄us. Et si dr̄et q; oẽ qd' cepit eẽ aut cepit esse i tp̄re aut in eternitate. Si ergo tp̄us cepit esse & ñ cepit esse i eternitate. ergo cepit esse i tp̄re. Rñdet.d.Boñ.ii.di.scd'i li.i decl'atiõe l'r̄e Q; s̄m Aug. differt dicere aliq̄d fieri ex tp̄re & i tp̄re & cũ tp̄re. Qd'.n. iportat ordinẽ iportat cõtingẽtiã cũ iportat siml'tatẽ. Et iõ nihil factũ ẽ in tp̄re nec ex tp̄re nisi qd' excedit̃ a tp̄re Quia ergo tp̄us & ea que i p̄mordio tp̄ris creata sũt a tp̄re non excedunt̃. Ideo dicit Aug⁹ ea esse creata cũ tp̄re ñ i tp̄re nec ex tp̄re. Scd'z aũt Bedã quẽ Mgr̄ inducit i textu q̄tuor fuerũt a p̄ncipio creata.s.Materia p̄ma. Angelica natura Celũ empiriũ Et tp̄us Dicit tñ.d.Boñ.Q; tp̄us accepi cõsuenit i scriptis sctõꝝ q̄drupl'r.s. Cõmunissime.cõit̃.pprie.& magi pprie. Cõissime tp̄s dicit m̃surã cui⁹lib3 duratiõis create. Et sic accipit illud Beda. Cõit̃ dic mesurã cui⁹cũq; mutatiõis siue illi⁹ que ẽ de nõ esse i esse siue alteri⁹ que ẽ de uno esse i alind esse Et sic accipit tp̄us Ric de sancto Victote i glo.sup.i.c.geñ.ubi.d.Oẽ qd' cepit ex tp̄re cepit. Tertio mõ accipit̃ pprie. Et sic dic mẽsurã uariationis successiue

siue sit successiua successiōe reglari & cōtinua siue non. Et sic dic Aug9 ad Horosiū Q; affectiōes uarie angloꝝ mēsurāť tp̄re & oīs uariatio reꝝ. Quarto mō accipiť magꝭ ꝓprie. Et sic dr̄ m̄sura mot9 siue uariatiōis successiue cōtinue & reglate ꝭm reglaꝫ mot9 octaue spere. Et sic consueuit accipi ab Ari. & Cōmētatore. iiii. phy. Et ista est coarctata tp̄ris acceptio. Et sicut tp̄us cepit esse ita desinet esse. Vn̄ Apoc. x. Io. ait. Angls quē uidi stantē sup̄ mare & sup̄ terrā leuanit manū suā ad celū & iurauit p uiuentē in scl'a scl'oꝝ q creauit celū & ea que in ea sunt q tp̄s āpli9 nō erit. Queadmodū aūt cessante motu celi cessabit etiā & tp̄s pleni9 dicā in sermōe de cōtēptu mūdi. Scd'o tp̄s est breue respectu dei. Nā de9 ē eternus sine tp̄re sine successiōis mēsura qm̄ ut inqt Ari. iiii. phy. Ea dn̄r tp̄re mēsurari que ꝑncipiū & finē hn̄t. Est aūt repire pricipiū & finē ī oīeo qd' moueť qd' uero ē oīo īmutabl'e sicut nec successiōeꝫ ita nec ꝑncipiū nec finē h̄re pōt. Ideo cū de9 sit maxīe īmutabilis sibi maxīe cōpetit ut sit etern9 qa de9 ē suū esse uniforme. Vn̄ sicut ē sua essētia ita ē sua eternitas. Et hoc exp̄ssit Aug9. d. ad Marcellinū. De9 sol9 ē q exordiū nō h̄t. Sꝫ qd' soli deo nō cōpetat eternitas ꝓbare posset aliqs p dicta scripťe. Vn̄ daniel. xii. dr̄. Qui ad iustitiā erudiunt multos fulgebūt q̄i stelle ī ꝑpetnas eternitates Sꝫ si sol9 de9 esset etern9 n̄ essēt plres eternitates. Et Dauid in psal. mōtes uocat eternos. Illuians inqt tu mirabilit' a montib9 eternis. Et Deutero. xxiii. Colles uocanť eterni. Et Mathi. xxv. Ignis inferni adhuc noīať etern9. Ergo nō sol9 deus eternus. Rn̄det Tho. ꝑte. i. sūme q. x. Q; eternitas uere & ꝓprie in solo deo ē eo q cōseqť īmutabilitatē ut dictū est Sol9 aūt de9 oīo ē immutabilis. Scd'ꝫ tn̄ q aliq̄ ab ip̄o īmutabilitatē recipiūt ꝭm hoc aliqd eternitatis ei9 ꝑticipant Quedā uero q̄ntū ad hoc immutabilitatē sortiunť a deo qa nunq̄ desinūt esse. Et sic dr̄ Eccl. i. Terra uero in eternū stat. Quedā etiā eterna ī scripťis dn̄r ꝓpt' diuťnitatē duratiōis lꝫ corruptibilia sint sicut in uerbis alt'is dn̄r eterni mōtes & colles. Quedā āpli9 ꝑticipāt de rōne eternitatis ī q̄ntū hn̄t ītrāsmutabilitatē uel ꝭꝫ esse ut ignis īferni ul' ꝭꝫ suā opatiōeꝫ sicut angli & btī uidētes deū ī qb9 n̄ erūt q̄ntū ad uisionē btīficam uolubiles cogitatiōes ut docet Aug9. iiii. de trinitate. Vnde dn̄r h̄re uitā eternam ꝭm illud Io. xvii Hec ē uita eterna ut cognoscāt te ueꝝ deū Multe ergo eternitates sūt qa m'lti sūt ꝑticipātes eternitatē ex ip̄a dei cōtēplatiōe. Dicim9 ergo q sic solus de9 ē bon9 p suā essentiā ut dic Boetius in li° de ebdomadib9. Sicut oīa alia sūt bona p ꝑticipatiōeꝫ ita sol9 de9 ē etern9 p suā essentiā. Alia nero dn̄r eterna p ꝑticipatiōꝫ. Tertio tp̄s ē breue respectu nr̄i. Quid. n. de tp̄re dicam ad uitam p̄ntem nobis concesso? Audiam9 sapientū sanctoꝝq uoces. Inqt. n. Iob. viii. c. Sicut umbra sūt dies nr̄i sup terrā Et. xiii. Homo nat9 de m'rē breni uinēs tp̄re

repletus multis miseriis. Qui. q. fl. e. & .cõ. & f. u. ũbra. Et xiiii. Breues dies hoīs sunt. Et Greg. xv li° moral. Oīs lōgitudo tp̄ris uite p̄ntis punctus esse cognoscit cū fine terminet. Et Isidor⁹ li° .i. soliloquoꝝ. Quottidie dies ultim⁹ appropinquat quottidie ad finē tēdim⁹ ad mortē quottidie ꝓpamus. Et Iacobi. iiii. Que est uita nr̄a: Vapor est ad modicū parēs & dein̄ exterminabit. Et Seneca ad Lucillū. Punctū ē oē qd̄ uiuim⁹ & adhuc pūcto min⁹. Et iterū ad eundē. Quottidie morimur quottidie demit aliq̄ ps uite & tūc quoq̄ cū crescimus uitā decrescit. Et idem de consolatiōe ad Marciā. Oīa hūana breuia & caduca sunt & infiniti tp̄ris nullā ptē occupātia. Et idem in tragediis. Etate fruere mobili cursu fugit Et idem ī q̄oīb⁹ natalib⁹. Fugit tp̄us & auidissimos suos deserit peūdo. Elegãt Lesio qdā dn̄ti. Sexaginta annos hēo hos iqt sexagita dies quos n̄ hēs Et Ouidi⁹ li°. iii. de fastis. Tp̄ra labunt tacitisq̄ senescim⁹ annis. Et celer admissis labit annus equis. Et in. x. Metha. Labit occulte fallitq̄ uolatilis etas Et nihil ē ānis ueloci⁹. Hinc sapient phs qdā quasdā sibi q̄ōnes ꝓpositas soluit. Interrogatus etenī. Cū qb⁹ socius ē hō. Rn̄dit Cū septē qa eū assidue molestāt. Hi sūt fames sitis calor frig⁹ lassitudo infirmitas & mors. Interrogat⁹ ubi ē hō Rn̄dit in bello multiplici & diuerso. Intra se ht bellū mordentis cōscie. In ꝓpo corpe ht bellā q̄tuor elemētoꝝ que secū pugnāt ad inuicē p cōtrarias q̄litates. Extra se ht bellum rerū cōcupiscibiliū & diabolice tēptatiōis. Tertio interrogat⁹. Quō se habꝫ homo. Rn̄dit ut lucerna ad uentū que cito extinguit. Vt scintilla in mari que cito ab undis absorbet. Vt spuma gracilis que cito a pcella dispgit Vt fum⁹ qui cito diffundit Interrogat⁹ q̄rto cui silis est hō. Rn̄dit aceruo niuis qa ut aceruus niuis modico calore cito ī aquā de qua fuerat resoluit sic hō genit⁹ de putredine modica in firmitate in eā reuertit. Silis ē etiā hō rose matutie que dum colligit mane pulchra uidet in sero uero marcida inuenit Sic hō ī iuuētute appet floridus in senectute uero marcescit. Silis ē etiā pomo nouo qd̄ dū in arbore pēdēs ad incremētū debitū puenire credit modico tn̄ uerme interi⁹ exorto corroditur & subito corruens efficit inutile Sic hō ī pueritia sua aut ī adolescētia sepi⁹ subita ifirmitate puēt⁹ morit & iutilis efficit. Interrogat⁹ q̄nto qd ē hō Rn̄dit. Mācipiū mortis hospes loci uiator trāsiens. Mācipium dr̄ qa manū mortē neq̄t euadere. Hospes loci qa recipit cū gaudio sꝫ cito obliuioni tradit. Viator uero trāsiens uocat qa dormiēs aut uigilās sedēs aut ābulās ul' quicquid aliud faciēs sp ad mortē ꝓpat. Absoluit ergo phus optie dicta sua ōndēs uite hūane dolēdā breuitatē. Ecqd pdest esse in diliciis possidere diuitias sedere in throno regni florere in iuuentute letari pulchritudie & qb⁹cūq̄ tp̄ralib⁹ bonis pfrui qn̄ tā cito uita cessabit: Aut quō n̄ erūt irrisiōe digni q deū dereliquentes in illa cōfidunt

Hinc Aug in li° de miseria h9 mundi excl'ans ait. O uita pn̄s q̄ multos decipis que dū cognosceris nihil es dū exaltaris fum9 es Sapiētib9 amara es insipiētib9 dulcis es. Qui te querūt non te cognoscūt. Qui te cognoscūt ipi te fugiūt. Ideo Paul9 hāc breuitatē uite cōsiderās.i.Cor.vii.c. dicebat. Qui hn̄t uxores tanq̄ n̄ hn̄tes sint & q emūt tāq̄ nō possidentes & q flēt tanq̄ nō flētes & q utunť hoc mūdo tāq̄ nō utanť & q gaudēt tanq̄ nō gaudētes. Preterit.n.figura hui9 m̄di.

Scd'a cōditio tp̄ris dr̄ mobilitas. Semp.n.tp̄us ē mobile & nunq̄ qescit. Sic & cōditio nr̄a mutabilis ē & moueť sp cū tpre. Ideo Iob dicebat.xiii.c.loquēs de hoīe. Nunq̄ in eodē statu pmanet. Et Ouidius li°.xv.meta.inqt. Hec spēs.cuiq manet rerq nouatrix. Et aliis alias repat naťa figuras Nil equidem cōstare diu sub imagine eadē crederiī. Et ī Anteñ.de no.alie.§.Vt aūt.dr̄. Quid ē stabile inť hoīes & ita īmobile ut nullā patiať īmutationē cū oīs nr̄ status sub ppetuo motu cōsistať Et. C.de ueteri iure enucleando.l.ii.§.Sz qa diē. Hūani iuris conditio sp ī infinitū decurrit & nihil ē in ea qd' stare ppetuo possit Et Cassiodor9 li°.iii.ep'lar. Hūane res mutabilitatē patiunť. Ideo Seneca ad Lucillū ppulchre sic loquiť. Noli huic trāqllitate cōfidere. Momēto mare euertiť & eodē die ubi luserūt nauigia sorbenť. Videm9 oīa ista quottidie per expientiā deficere expimurq oīa uanitati fore subiecta & tn̄ oēz opā adhibemus ad h' tp̄ralia bona assequenda. Pro celesti aūt mercede que in eternū ē duraťa nec ī mīmo laborare sumus pati. Tertia cōditio tp̄ris dr̄ irreuocabilitas. Perditum nāq tp̄s adeo irreuocabiliť euolat ut āpli9 recupari nō possit. Vn̄ Ouidi9 in.iii.de arte amādi. Nec que p̄teriit hora redire pōt. O q̄ p̄ciosū ē tp̄s cū quo lucrari possum9 eternitatē. Ideo Seneca ad Lucillū dicebat. Oīa mi Lucille aliena sunt tp̄s tn̄ nr̄m est. Ex hoc Hiero9 sic scribit ad Eustochiū. Oē tp̄s in quo te meliorē nō senseris existima pdidisse. Et Bernard9 uidēs ociosorz īcredibilē numerz ī li° de cōtēptu mundi sic loqtur. Heu heu nihil p̄ciosi9 tp̄re nihil hodie uili9 reputať.hec ille.

De triplici uocabl'o expressiuo tp̄ris.s.Nunc Tunc & Olim. Caplm.ii.

Ecundū mysteriū cōtēplādū de tp̄re dr̄ noīatio seu exp̄ssio. Nā sz Tho. in scripto sup.iii.ethi.& sup.v.phy.tp̄s triplici uocabl'o exp̄mi & noīari solet. Primū uocablm ē nunc. Scd'm uocablm ē tūc. Tertiū uocabulū ē olim. Primū uocaublū quo tp̄s exp̄miť dr̄ nunc in quo signať tp̄s pn̄s seu pn̄tis uite qn̄ possum9 dūtaxat opari bonū. Nā in inferno opatio bona nl'la erit ubi aīe sūt irreuocabl'r cōdānate. In padiso nl'la erit opatio laboriosa necia ubi aīe sunt btificate. In purgatorio etiā nl'la pōt esse opatio meritoria sz tm̄ pena satisfactoria. Ideo cū audim9 nūc euigilare debemus & intell're q tm̄ pn̄s tp̄s ē optunū ad agendū pn̄iaz. Et q futurz expectat m̄di allectus dulcedīe grādi se expōit picl'o

Ideo dixit sanctus Barlaã. Q̃ q delectatiões corpales desiderãt & in p̃nti dis, simulãt agere pn̄iã & puidere sibi de futa uita siles sunt cuidã hõi q dũ a facie uni cornis ne ab eo deuoraret uelocius fugeret in quoddã baratrũ magnum cecidit Dum autẽ caderet manib⁹ arbusculã quãdã apphẽdit & base quadã lubrica & instabili fixit pedes. Respiciẽs uero uidit duos mures unũ albũ & aliũ nigrũ icessant radicẽ arbuscule quã apphẽderat corrodẽtes & iã ppe erãt ut ipã abscide rẽt. In fundo aũt baratri uidit dracõnẽ terribilẽ spirantẽ ignẽ & apto ore ipẽ de uorare cupientẽ. Sup basẽ uero ubi pedes tenebat uidit q̃tuor aspidũ capita in pdeuntia. Eleuãs aũt ocłos uidit exiguũ mell' in ramis illi⁹ arbuscłe oblit⁹q̃ pi, culi in quo põit⁹ erat seipm totũ ad mel cõedendũ cõuertit. Vnicornis mortĩ te net figurã que hoĩes sp psequit. Baratrũ uero mũd⁹ ẽ oĩb⁹ piculis plen⁹. Arbuscu la uniuscuiusq̃ ẽ uita que p horas diei & noctis q̃i p murẽ albũ & nigrũ incessant cõsumit & incisiõi appropinq̃t. Basis q̃tuor aspidũ cor⁹ ẽ ex q̃tuor elẽtis compo sitũ qb⁹ iordinatis corpis cõpago dissoluit. Draco terribilis ẽ os iferni cunctos deuorare cupiẽs. Dulcedo ramuscłi delectatio fallax mũdi q̃ mlti decipiunt de tinentq̃ ne in p̃nti dũ tp̃ns adest & facltas dat clamẽt ad dñm & toto corde cõ uertant ad illũ. Scd̃m uocablm quo tp̃s expmit dr̃ tũc & significat illud qd' est remotũ a p̃nti & p̃cipue futurũ. In scriptis uero diuĩs septẽ tũc nobis se inge runt iugit' meditãda. Primũ tũc horriblis uisiõis qñ .s. dãnati miseri iudicẽ oim in sua maiestate uidebũt. Et de hoc sic dr̃ Luce. xxi. Tũc uidebũt filiũ hõis ueni entẽ i nube cũ ptãte magna & maiestate. Scd̃m tũc est generalis lamtatiõis qñ cõis erit & ifructuosa lamẽtatio dãnãdorũ. Et de hoc dr̃ Math. xxiiii Tũc plãgẽt se oẽs trib⁹ terre. Tertiũ tũc ẽ iocũde associatiõis. De quo dr̃ Sapie. v. c. Tunc stabũt iusti in magna cõstantia aduer. e. q se a. & q ab. la. eorũ. Quartũ tũc est ti mende locutiõis. De quo Dauid in psal. ii. ait. Tũc loquet ad eos in ira sua & in furore suo cõturbabit eos. Quintũ tũc est dulcis uocatiõis qñ uocabuntur electi ad possidendũ gl'iosissimũ regnũ dei. Et de hoc Math. xxv. Tũc dicet rex his q a dextris ei⁹ erũt Venite bñdicti pr̃is mei p. r. patũ u. a. cõ. mundi. Sextum tunc ẽ eterne dãnatiõis. De quo Math. xxv. Tũc dicet rex his q a sinistris ei⁹. Disce dite a me m. in ig. eter. q pat⁹: ẽ dia. & angl'is ei⁹. Septimũ tũc ẽ plene btĩficatio nis de quo Isaie. lx. Tũc uidebis & afflues & mirabit & dilatabit cor tuũ Si quis igit hec septẽ tũc sepi⁹ mente reuolueret h⁹ mũdi fallaciis pfecto non decipet

Tertiũ uocabulũ quo tp̃s expmit dr̃ olim qd' p̃sertim p̃terita nobis ht deno tare. Int' oĩa aũt significare nobis dz bñficia dei que suscepim⁹ ex qb⁹ ad pn̄iam inducimur in p̃nti. Iõ x⁹ dicebat Math. xi. Ve tibi Chorozaĩ. ue tibi Bethsayda q si in Tyro & sydõe facte eẽnt uirtutes que. f. s. i uo. oli. in ci. & cili. p. egissent

De triplici obseruatiõe tp̄ris .s. natali supstitiosa & uirtuosa. Capl'm .iii.

Ertiū mysteriū cõtēplandū de tp̄re dr̄ obseruatio. Nā a mltis diuersimo de tp̄s obseruat. Ideo triplex eius obseruatio notari pōt. Pria dr̄ natalis Scda dr̄ supstitiosa. Tertia uirtuosa. Pria est obseruatio natalis qn̄ qs cõedit bibit dormit suaq; negotia facit tp̄re debito. Sic agricle seruant tp̄s frumēta se rendo tp̄re autūnali nō estiuo Naute seruāt tp̄s nauigando cū uēti adsunt secū di Medici seruāt tp̄s egrotis medicīas tp̄re oportuno mīstrando qa Eccl'.iii. dr̄ Oīa tp̄s hn̄t. Et Ouidius li°.i. de remedio amoris Tp̄ribus medicīa ualet data tp̄re psunt Et data nō apto tp̄re uina nocēt. Scda tp̄ris obseruatio dr̄ super stitiosa De q̄ loqt̄ Aug⁹ in Ench. Et ponit̄ .xxvi. q. vii. c. Quis existiet. Quis ex istimet inqt q̄ magnū peccatū sit dies obseruare & menses & ānos & tp̄ra sicut obseruāt q certis dieb⁹ siue mēsib⁹ siue annis uolūt ul' nolūt aliqd īchoare eo q̄ sm uarias doctrīas hoīm fausta uel infausta existient tp̄ra. Silr rep̄hēdit̄ obser uatio tp̄ris supstitiosa eadē cā &. q. i. c. Nō lz. in. c. Si qs &. in. c. Non obseruetis Quia inqt apls Siue māducatl siue bibitl siue aliqd aliud facitl ī noīe dn̄i nostri Iesu xp̄i facite in quo uiuim⁹ mouemur & sum⁹. Modernis uero tp̄rib⁹ exaspan di maxīe sunt astrologi qdā q oīuz hoīz facta sm astrorū reglāz indicāt esse regu lāda Quos Aug⁹ li°. v. de. ci. dei. c. vii. deridet sic excl'ando. O singl'arē stultitiā. Eligit̄ dies ut ducat̄ uxor. Credo ppterea qa pōt in diē n̄ bonū nisi eligat̄ īcurri & infelicit̄ duci. Vbi ē ergo qd' nascēti iā sidera decreuerūt? An pōt hō qd' ei iā cōstitutū ē diei electiōe mutare? Et qd' ip̄e in eligendo diē cōstituerit nō pote rit ab alia ptāte mutari? Et Paulo inferi⁹ seqt̄ Aug⁹ Si aūt ppterea ualent ād has res dies electi qa terreīs oībus corpib⁹ siue aīantib⁹ sm diuersitatēs tp̄raliū momētorū siderū positio dn̄atur cōsiderēt q̄ īnumerabilia sub uno tp̄ris pūcto ul' nascant̄ ul' moriant̄ ul' inchoent̄ & tā diuers⁹ exitus hēant ut istas obseruationes cui uis puero ridendas esse psuadeāt. hec ille Et reuera q oīa inchoanda ant agē da psuadēt sm mathematicorū dogmata n̄ solū peccāt uerū etiā & sepīus inueni unt se delusos Nā ut ego ip̄e noui astrologū quēdā in ciuitate camerini qui uix domū exire uolebat absq; ānotatiōe cursus siderū & planetarū Hic ut a fide dig nis in prefata ciuitate mihi relatū ē oblatas sibi uxores ppl'res ānos respuit qm̄ sm suā astrologiā n̄ uidebat̄ sibi tp̄s salubre Tandē ut ip̄e dicebat sm astrorū fa uorē unā accepit illāq; duxit cui p̄dicebat diu secū in letitia uicturā. Sz uix p eb domadā steterūt siml' & statī rixe discordieq; pestilētissime exorte sunt int̄ ip̄z & uxorē. Et modico p⁹ tp̄re elapso uxor ī infirmitatē cecidit & mortua ē Astro logo uero mēdita ē uis siderū. Idem etiā societatē q̄ndā cū mercatorib⁹ qbusdā fecit & septīgentos florenos ad negotiādū p pte sua deputauit: Emerunt autē

mercatores maxiaꝫ q̃ntitatē croci. Qđ cū uellēt Venetias destīare noluit astrologus onerare mulos donec uidit ꝑ suā artē sibi astra blādiri. Fatebaťq; copiosum lucꝝ ex croco illo sibi ac sociis ꝓuentꝝ. Verꝫtñ cū ex Ancona nauis quedā croco p̄dicto aliisq; mercibus onusta discessisset flātibus cōtrariis uentis tempestateq; inualescēte naufragiū passa ē. Qđ cū audisset astrologus nunq̃ deinceps astris credere uoluit. Ideo abstinendū ē a talib⁹ obseruātiis & in oī ope nr̄o diuinū ē īplorandū auxiliū & inuocādū nomē dñi nr̄i Iesu xp̄i Qm̄ ut dr̄ .xxvi.q.ii Qui sine saluatore salutē uult hr̄e & sine uera sapīa existimat se prudentē fieri posse nō san⁹ sed eger ñ prudēs sꝫ stultus ī egritudine assidua laborabit & īcecitatis noxia & demētia ꝑmanebit. Tertia obseruātia tp̄ris dr̄ uirtuosa eoꝝ.s. q̧ cōsiderantes ea que dixim⁹ cognoscūt tp̄s uisitatiōis sue. Hi siqdē dū illđ hn̄t conāť opari bonū audientes uocē dei de q̃ Paul⁹ ī epl̄a dic̄ Tp̄te accepto exaudiui te & ī die salutł adiuui te. Ecce nūc.s.ī pn̄ti uita tp̄s acceptabile orandi ieiunādi pegrinādi plāgendi & lacrīandi ꝓ delictis aliena restituēdi cōfitēdi peccata satisfaciēdi deo & ꝓxio uirtutūq; act⁹ aggrediēdi ꝓpť que cōseq ualebimus & ī hoc sclo dei grāꝫ & in futo ei⁹ letitiā in q̃ cū xp̄o regnabim⁹ p oia.s.s. Amē.

Dominica ṗma in q̃dragesima infra diem consíderationem. De uita hoīs ꝭm triplicis status Sermo.xxiii.

On i solo pane uiuit hō. Verba sūt redēptoris nr̄i origiał Math. iiii.c.& in euāglio hodi°. Naťale ē aīantib⁹ cunctis ut sup oīa se uitāq; suā tueāť. Ideo Boe⁹ in .iii. de cōsolatiōe ait. Oē nāq; aīal tueri salutē laborat mortē pniciēq; deuitat. Habeť qppe uita ab hōibus rōnabilib⁹ carior ac p̄ciosior cūctis reb⁹. Pro illa eteni cōseruāda nllꝫ laborē refugiūt quelibꝫ alia mala patiēť tolerāt & solicitissime oīa optūa remedia ipaꝫ uitā adiuuantia excogitāt & īueniūt. Verꝫtñ nllo ingenio nlla ui nullaq; arte fieri pōt ut ñ finiať & termieť. Eaꝓpť elaborandū est ut illa acqrať uita que in eternū erit duraťa qm̄ ut dic̄ saluator nr̄ ī uerbis p̄missis. Nō in solo pane uiuit hō qa nō ħ sola uita ē que sustētať materiali pane sꝫ & alia longe felicior longe melior lōgeq; diuťnior que reficiť btā uisiōe dei. Cū ergo paucissimi repianť q ad illā desiderādā suā mētē inflāment ꝓpterea in hoc sermōe de uita hoīs erimus uerba facturi quā cōsiderandā ꝓponim⁹ ꝭm triplicē statū uidelicet

Prīo ꝭm statū naťe condite
Scđo ꝭm statum naťe lapse
Tertio scđm statum naťe btē

De uita hoīs scđm statum eius ante peccatum que erat sine passione sine labore & sine moriendi necessitate & obligatiōe Caplm.i.

Rimo cōsideranda ꝓponiť hoīs uita ꝭm statū naťe cōdite siue inocentie uł origīalis iustitie an.s.q̃ ṗmi pentes peccassent & ī tali statu repimus

triplicē cōditionē huāne uite. Prīa cōditio dr̄ impassibilitatis. Scda trāqllitatꝭ. Tertia immortalitatis. Prīa illi⁹ uite cōditio dr̄ īpassibilitatꝭ qa uiuebat tūc hō sine passione nll'mqꝫ cōtrariū eū ledere poterat. Vñ Isidor⁹ i li° de trinitate quem Nagr̄. xix. di. scdi li. allegat sic inqt. Si hō ī padiso innocentꝰ uiueret nec ignis eū ureret nec aqua mergeret nec aeris absentia suffocaret nec oīa que nocent mortalibus impedirent. Et Aug⁹. xiiii. li° de. ci. dei. c. xxvi ait. Viuebat itaqꝫ hō ī padiso sicut uolebat q̄diu hoc uolebat qd' deus iusserat uiuebat fruens deo ex quo bono bon⁹ erat. Viuebat sine ulla egestate sp ita uiuere hñs ī ptāte Cibus aderat ne esuriret pot⁹ ne sitiret lignū uite ne illū senecta dissolueret. Nihil corruptiōis in corpe ul' ex corpe ullas molestias ullis eius sensib⁹ ingerebat Null⁹ intern⁹ morb⁹ nll's ict⁹ metuebatꝰ extrīsec⁹. Sūma in corpe sanitas erat in aīo tota trāqllitas. hec Aug⁹. Sꝫ cōtra ista instare possum⁹ & arguere multipliciꝰ. Prīo sic. Nulla dos corpis gl'iosi cōpetere poterat corpi non gl'ioso. Sꝫ corp⁹ ꝑmorū pentū nō erat gl'iosū qa corp⁹ efficiꝰ gl'iosū p redundātiā aīe btē. Et aīa ꝑmorū pentū nō erat btā qa ñ uidebat essentiā dei. Ergo corpib⁹ illis ñ potuit cōpetere aliq̄ dos corpis gl'iosi. Sꝫ impassibilitas ut docēt theologi. xlix. di. q̄rti Dos ē gl'ificatoꝝ corpoꝝ ergo dos talis in ꝑmis pentib⁹ esse non potuit. Scdo arguiꝰ Quia sentire & intell're ē quoddā pati. Sꝫ in statu innocētie hō sentiebat & intelligebat ergo patiebatꝰ. Tertio arguiꝰ qa oē molle nat'al'r passibile est a duro Ergo si corpi hoīs ꝑmi obiectū fuisset aliqd' duꝝ pateretur ab eo. Et sic fuisset passibilis. Ad ꝑmū argumētū rñdet Scot⁹ di. xix. scdi li. Q impassibilitas sumiꝰ dupliciꝰ Quedā ē que ꝑuat & potētiā & actū patiendi. Et hec dos ē corpoꝝ gl'ificatoꝝ que nec patiunꝰ nec pati possunt. Et hec nō fuit ī pentib⁹ ꝑmis Quedā uero ē impassibilitas que ꝑuat actū & nō potētiā & hñ ē dos que fuit ī hoībus cōditꝭ qm̄ licet possent pati tñ q̄diu diuinū seruassent impiū nunq̄ passi fuissent. Ad scdm obiectū rñdet sanct⁹ Tho. pte. i. q. lxxxxvii. Q passio dr̄ dupliciꝰ. Vno mō ꝑꝑe. Et sic pati dr̄ qd' a sua nat'ali dispositiōe remoueꝰ. Passio eni ē effect⁹ actiōis. In reb⁹ aūt nat'aliꝰ cōtraria agunt & patiūꝰ adinuicē quoꝝ unū remouet alterū a sua nat'ali dispositiōe. Et sic dīc Dama. Q passio ē motus preꝰ nat'aꝫ. Alio mō dr̄ passio cōiꝰ ꝫm q̄cunqꝫ immutatiōeꝫ etiā si ptineat ad ꝑfectionē nat'e. Et sic intell're & sentire & h⁹i que ordinanꝰ ad bonū nat'e largo mō dnr passiones. Cū aūt dr̄ qꝫ erat hō impassibilis ītelligendū ē qꝫ hō nō patiebatꝰ passiōe ꝑmo mō dicta. Ad tertiū argumētū rñdet p̄fat⁹ doctor Q i illo statu poterat hō p̄seruare corp⁹ ne patereꝰ ab aliquo duro ptim qdē p ꝓpriam rōnē p quā poterat uitare nociua ptim etiā p diuinā ꝓuidentiā que sic ip̄m tuebatꝰ ut nihil ei occurreret ex inpulso a quo lederetur. Act⁹ ergo cui⁹cūqꝫ agētis

cõtrarii ĩ corp⁹ hoĩs fuisset impedit⁹ ne illud lederet a potentia dei. Ipsa eq̃dẽ suspendit uim ignis ut ñ offenderet ñ ureret nec calefaceret tres pueros missos ĩ fornacẽ succẽsã nimis iussu Nabuchodonosor ut pꝫ Danielis.iii. Silr sctĩssima uirgo Agnes flãmis iniecta nihil nocumẽti passa ẽ Et Io. euãgelista iussu Domiciani crudelissimi Rome in doliũ feruẽtis olei miss⁹ diuĩa se ꝑtegente grã il lesus exiuit. Quib⁹ exẽplis & silibus manuducimur ut uera esse idubitãt' credamus ea que dñr de impassibilitate hoĩs in statu innocẽtie. Scd'a cõditio uite hoĩs in statu nat́e cõdite dr̃ trãq̃llitas. Viuebat eq̃dẽ in trãq̃llitate ĩ q̃ete absq; aliquo penali labore. Nõ erat ei op⁹ fodere terrã serere cãpos colere agros plãtare uineas construere domos pagrare ꝑuintias nauigare maria texere linũ aut lanã uel alia facere que cũ sudore a nobis fiũt ut uita nr̃a misera sustẽtet́. Hitabat in padiso deliciaꝝ ut inq̃t Dama.li°.ii. Et Aug⁹ xiiii. de ci. dei ubi aeris puritas & serenitas aderat ubi hum⁹ spõte suos fructus gignebat ubi aĩalia & uolucres celi hõi deo obediẽti obediebãt. Et si dr̃et́ q̃ Geñ.ii. dr̃. Q̃ de⁹ posuit eũ ĩ padiso uoluptatis ut opareť ergo posset dici q̃ posuit eũ ad laborem. Rñdet Aug⁹ sup geñ. Qd' opatio illa ñ laboriosa nõ tediosa sꝫ solatiosa & delectabilis erat q̃lis nũc esse solet in his q̃ plantulas quasdã irrigant aut flores colligunt.

Tertia cõditio uite hoĩs in statu nat́e cõdite dr̃ immortalitas. Erat. n. absolut⁹ hõ ab obligatiõe mortis quã ꝑpt' peccatũ inobie incurrit. Vñ Aug⁹ ĩ q̃õibus noui & ueteris testĩ iq̃t De⁹ hoieꝫ fecit q̃ q̃diu nõ peccaret immortalitate uigeret Et li° xiii. de ci. dei. c. iii. ait. Fatẽdũ ẽ ꝑmos hoĩes ita fuisse institutos ut si nõ peccassent nllm gen⁹ mortis expireť Sꝫ eosdẽ ꝑmos pr̃es ita fuisse morte mulctatos ut quicquid eoꝝ stirpe esset exortũ eadẽ pena teneret́ obnoxiũ. Pro magnitudĩe q̃ppe cl'pe illi⁹ nat́aꝫ dãnatio mutauit in peius ut qd' penalit' p̃cessit ĩ peccantib⁹ ꝑmis hoĩb⁹ natalit' sequereť in nascẽtib⁹ ceteris. Si aũt dr̃et́ quõ poterat cor⁹ illud ex elemẽtis cõtrariis cõpositũ indissolubile ꝑmanere cũ cõpositũ ex cõtrariis nat́alr sit dissolubile q̃a ut dicit Auicẽna. Contraria sp appetunt ire ĩ regiões cõtrarias Rñdet Vgo li° de sacr̃is. d. Q̃ in padiso celesti hõ põt nõ peccare & nõ põt peccare põt nõ mori & ñ põt mori q̃a ibi ẽ peccãdi & moriẽdi oĩmoda impossibilitas Et in mũdo põt hõ peccare & ñ põt nõ peccare põt mori & nõ põt ñ mori q̃a ẽ ibi peccãdi & moriendi necessitas In padiso uero terrestri homo potuit peccare & potuit nõ peccare potuit mori & potuit nõ mori ita q̃ in eo fuit moriendi & peccandi possibilitas sine necessitate. Sanct⁹ aũt Tho. ĩ i. ꝑte. q. lxxxxvii. dic. Q̃ aliq̃d põt dici incorruptibile tripl'r. Vno mõ ex ꝑte materie eo. s. q̃ nõ ħt materiã sicut angl's uel ħt materiã que nõ est in potẽtia nisi ad unã formã sicut corp⁹ celeste & hoc dr̃ incorruptibile ẜm naturã. Alio° dicit

aliqd incorruptibile ex pte forme qa.s.rei corpali inheret aliq̄ dispositio per q̄ totalr̄ a corruptiōe ꝓhibet. Et hoc dr̄ incorruptibile ſm gr̄iam qa ut dic Aug9 i ep̄la ad Dioscoꝝ Tā potenti nat̄a fecit de9 aīaȝ ut ei9 btitudīe redūdet ī corp9 plenitudo sanitatꝫ & incorruptiōis uigor. Tertio mō dr̄ aliqd incorruptibile ex pte cāe efficientis Et hoc mō in statu inocētie fuisset īcorruptibilis hō & imortalis. qa ut Aug9. d. ī qōib9 noui & ueteris testi Immortalitas illa erat ſcȝ uim q̄n dā supnat̄alē ī aīa residētē nō aūt p aliq̄ dispositiōeȝ corpi inherētē ita q̄ mors & corruptio hōi n̄ nocuisset qa de9 ita statuerat Ideo. d. adhuc Aug9 ī li de baptismo puuloꝝ Fiebat ordo iustitie ut sicut anima dn̄o suo ita corpus ei obediret O dānosa trāsgressio. O grauis īobia p̄moꝝ pentū q̄ & ipi & nos cū eis illi9 status omnia iura perdidimus.

De uita hoīs ſm statum eius p9 lapsum & q̄lr̄ prolongata fuit uita hoīm ad multos annos & ante & post diluuiū & mō abbreuiat̄. Capl̄m. ii.

Ecūdo cōsiderāda ꝓponit̄ hoīs uita ſm statū nat̄e lapse. Et q̄ntū ad propositū spectat tria de illa inqrere debem9. Primū dr̄ prolongatio. Scd̄m dubitatio. Tertiū abbreuiatio. Primū de uita hoīs iqrendū dr̄ ꝓlongatio Nā licet p9 peccatū data sit plena ptās horrēde morti ut cūctos hoīes nita p̄uaret Tn̄ de mltis legim9 q̄ lōgissimis ānis uixerūt. Vn̄ Gen̄. v. hētur. Q̄ Adā uixit annis nōgentis trigita & Seth nōgētis duodeci & Enos nōgentꝫ qnq3 & Chaynan nongētis sexagita qnq3 & Iareth nongētis sexagita duob9 & Mathusalē nongētis sexaginta nouē. S3 de his ānis ap̄ plerosq3 satis dubitatū ē. An tales fuissent quales & nūc sūt āni nr̄i. Nā ut inqt Aug9 li°. xv. de ci. dei. Plinius scd̄s cum audisset hoīes ad tot ānos puenisse hec oīa i scia tp̄ꝝ uenisse ē arbitratus ingens quosdā termiasse ānū estate alios hyeme. Archades triū mensiū annos habuisse Egyptios q̄tuor Lauinios tredeci Anarcanas sex. Ex hoc qdā dr̄e uoluerūt q̄ decē āni illius tp̄ris accipiant̄ p uno āno nr̄o uolentes q̄ nōgenti anni ex illis essēt ex nr̄is nonagita. Verūtn̄ fl̄m esse cōstat qa ut ex codicibus hebraicis coll̄r cētū trigita ānoꝝ erat Adā q̄n tertiū filiū genuit q āni ſcȝ illos tredeci ex nr̄is essent Et hō tredeci annorū nō potuisset filios generare. S3 omittam9 Adā q fortasse etiā q̄n creat9 ē potuit. Quid de Seth q ſm hebreos erat centū qnq3 ānoꝝ q̄n genuit Enos ac p hoc nōdū hēbat undecimū annum: Enos uero septuagita ānoꝝ erat q̄n genuit Malahel & sic erat septē ānoꝝ Quis hō septēnis generat si tūc āni septuagita nuncupant̄ q̄ septē fuerunt: Et ꝓpterea dicimus cū p̄fato Aug9 q̄ tales erāt tūc āni q̄les & nūc q̄ ꝓbari pōt uia triplici v3. Prīo auctoritate. Scd̄o rōne. Tertio expiētia. Prīo ꝓbat̄ auctoritate. Nā. xiiii. p̄fati li. Aug9 inducit scripturaȝ dn̄tē, Sexcentesimo āno uite Noe mēse scd̄o die

ſeptĩodecimo menſis rupti ſunt oẽs fontes abyſſi magne Et iteꝝ Geñ.viii.Re-
quieuit archa menſe ſeptio.xxvii.die menſis ſup mõtes Armenie. At uero aque
ibãt & decreſcebãt uſque ad decimũ menſẽ Et p⁹ ſubdiᷣ. Sexcẽteſimo ꝑmo ãno
uite Noe ꝑmo mẽſe ꝑma die mẽſis immiute ſunt aque ſup̃ terrã Ex qb⁹ uerbis
apte deducit ꝙ int̃ ſexcenteſimũ ãnũ & ſexcẽteſimũ ꝑmũ uite Noe fluxerunt
menſes.xii. Sc̃d̃o ꝓbaᷣ ꝙ ãni illi tales erãt quales ſunt nr̃i rõne Ioſephus.n.in
i. antiqtatũ li° aſſerens Hieronimũ egiptiũ Beroſiũ chaldeũ & Manetan ĩ libri
quos de antiqtate ſcripſerũt de ãnis illis cõcordare nobiſcũ ĩducit rõnes q̃ſdã p
ſuadentes hoĩes ãtiquos potuiſſe tã diu uiuere. Et has rõnes aſſũpſit ſibi Nico-
laus de lira ſup.v.c.geñ. Pria rõ ſumiᷣ ex bonitate cõplexiõis ꝑmorũ pentũ q
fuerũt a deo immediate formati & per cõſeqn̄s optĩe cõplexionati & ſic ad lõgi
orẽ uitã diſpoſiti. Et illa bonitas cõplexiõis magis uenit ad hoĩes ꝓpĩquos illi⁹
tp̃ris q̃ ad remotos tp̃ris moderni. Sc̃d̃a rõ ſumiᷣ ex mõ tẽpate uiuendi. Vt.n.
diximus in ſermõe de ieiũio. Vict⁹ ſobrius facit ad corpis ſanitatẽ & p ↄſeqn̄s ad
cõſeruatiõez & ꝓlõgatiõez lõgioris uite. Tertia rõ ſumiᷣ ex bonitate nutrimẽti
qa añ diluuiũ terre naſcẽtia fuere meliora q̃ p⁹ qa ĩundatio diluuii fuit p maio-
ri pte ex aqs oceani ſalſis que inducũt ſterilitatẽ terre & p conſeqn̄s reddũt pe
iora terre naſcẽtia ex qb⁹ breuiaᷣ uita hoĩs. Quarta rõ ſumiᷣ ex perfectiõe ſcie
Ade q cognouit uirtutes fructuũ herbarũ lapidũ p̃cioſoꝝ & oĩm reꝝ naᷣalium
que faciũt ad cõſeruãdã ſanitatẽ & uitã ꝓlongãdã & de hoc docuit hoĩes illius
tp̃ris. Quita rõ ſumiᷣ ex bono aſpectu ſideꝝ ſup regionẽ illã ĩ qua manebant
q aſpect⁹ mlt̃ũ facit ad lõgitudĩez uite Sꝫ p motũ celi cõtinuũ mutat⁹ ẽ tp̃re p
cedẽte. Sexta rõ ſumiᷣ ex diſpoſitiõe diuĩa hoc ordĩante ut p lõgã uitã hoĩm
multiplicareᷣ gen⁹ hũanũ. Tertio ꝓbaᷣ qd̓ illi ãni tales erant quales ſunt nr̃i
expientia. Nã ut ĩquit Aug⁹ viii.c.li.xv.de ci.dei. Non potuiſſent tot hoĩes ex
uno adhuc uiuente p ordĩata cõiugia & honeſta mr̃imoĩa mlt̃iplicari niſi illi⁹ ui
ta fuiſſꝫ diuᷣna. Vt n.dic Mgr̃ hiſtoriaꝝ ſup.x.c. Geñ. Philo.ĩ li.qõnũ ſr̃ geñ.
narrat ꝙ ex trib⁹ filiis Noe adhuc eo uiuente p⁹ diluuiũ nati ſunt.xxiiii.millia
uiroꝝ & centũ extra mr̃es & puulos. Vixit qppe Noe p⁹ diluuiũ ãnis trecentis
qnq̃ginta & fuere oẽs ãni uite ei⁹ nõgenti qnq̃ginta ut pꝫ geñ.ix.c. Dicit etiã
Aug⁹ ubi ſ. Qꝫ ex uno abrahã nõ mlt̃o ãplius q̃dringẽtis ãnis nũeroſitas hebree
gentis tanta ꝓcreata eſt ut in exitu eiuſdẽ ppl̃i ex egypto ſexcẽta millia hoĩm
fuiſſe referanᷣ bellice iuuẽtutis. Sc̃d̃m ingrendũ de uita hoĩs lapſi dr̃ dubita
tio. Dubitãt nãqꝫ qdã utꝝ p⁹ diluuiũ uixerit hoĩes ultra cẽtũ &.xx.ãnos ꝓpter
uerba que geñ.ix.dixit de⁹ ad Noe. Nõ pmanebit inqt ſpũs me⁹ ĩ hoĩe qa caro
eſt. Eruntqꝫ dies illi⁹ centũ.xx.ãnoꝝ Et R̃ñdet Aug⁹ c.xxiiii.li.de.ci.dei ſupius

allegati. Q, iste nō fuit terminus hūane uite p9 diluuiū sed termin9 assignatus ad pniaꝫ his q in diluuio erant pituri. Et ut testaṫ Magr̄ in historia scolastica De9 dixit illa uerba añ ānos.xx.ꝙ cepisset archa fieri que legiṫ facta ī cētū anno rū spatio. Vel ſm Strabū eo āno dixit de9 uerba illa quo cepit archa fieri. Sꝫ qa in malitia ꝑseuerauerīt añ ꝑfixū terminū.ſ.āno cētesimo deleti ſūt. Q, etiā p9 diluuiū uixerūt hoīes ſup̄ cētū &.xx.ānos pꝫ in ſcripſa. Vt.n.hēṫ geñ.xi.c. Sem. centū annoꝝ erat qñ genuit Arphaxat biennio p9 diluuiū & p9 uixit annis qngentis qnqginta q̄tuor Thare uixit annis ducētis qnqꝫ. Et Geñ.xxv habeṫ Q, Habraā uixit ānis centū ſeptuaginta qnqꝫ.Isaac etiā uixit ānis centū octuagita ut pꝫ geñ.xxxv. Et ſic inuenti ſunt q̄plures alii q p9 diluuiū uixerūt ultra centū uiginti ānos. Tertiū inq̄rendū de uita hoīs lapsi dr̄ abbreuiatio. Nā omissis illoꝝ tp̄ꝝ que pterierūt cōditiōib9 cōsiderare debemus ꝙ fragilis ꝙ debilis ꝙue breuis ſit uita hoīm tp̄ris nr̄i Vix un9 repiṫ e mille q centenariū imo octogenariū aut ſexagenariū numerꝫ attigat ānoꝝ. Deficit nempe ut ī p̄lib9 nimis repēte uita. Quisnā nō uideat quot quottidie īfātes quot pueri quot adoleſcentuli robustissimi iuuenes & decore puelle cū luctu & lacris ducanṫ ad ſepeliendum O uana ſpes. O deceptrix fiducia eoꝝ qui cōfidūt ī iuuētute in diuitiis ī magnificētiis & ſilib9 honorib9 dominiis & ſolatiis. Preteriunt nāqꝫ oīa ista uelut ūbra Oīm uita breuissima ē. Faciāt hoīes quicquid uelint ut ad ſenectutē attigāt & ī etate decrepita moriāṫ adhuc ſatis angustum ſatisqꝫ breue uidebitur ſapientibus omne tempus uite huius.

De uita hoīs in beatitudine que erit cum plena ſatietate absqꝫ admixtione cuiuſcumqꝫ cōtrarii & cū perpetuitate. Capl̄m.iii.

Ertio cōſideranda ē uita hoīs ſm ſtatū naṫe btē qm̄ tandē illa ſola desiderāda ē illa amabilis illa deniqꝫ oī ſtudio ꝑquirēda Pro illa ſollicitatissime ē cogitādū que uere uita ē In qua potissime tres conditiōes excellentissime reperiūṫ. Pria dr̄ ſocietas. Scd'a puritas. Tertia eternitas Pria excellentissima conditio uite btē dr̄ ſatietas qa ī illa ex plena oīm bonorū pticipatiōe plene ſatiabiṫ aīus ſm illud pſal. Satiabor cū appuerit gl̄ia tua. Et de hac ſatietate copioſi9 differem9 in ſermōe de btitudine in li° de uirtutib9. Scd'a cōditio excellentissima uite btē dr̄ puritas qa pura erit & munda ab oī malo ſiue ab omni cōtrario. Vn̄ Io. Apoc.xxi. de btis ſic ait Absterget de9 oēm lacriāꝫ ab oclis eoꝝ & mors ultra nō erit neqꝫ luct9 neqꝫ clamor nꝫ dolor erit ultra. Et vii.c.idē ait. Nō eſuriēt neqꝫ ſitient ap̄li9 nꝫ cadet ſr̄ illos ſol neqꝫ ull9 eſt9. Tertia cōditio excellentissime uite btē dr̄ eternitas Vita nāqꝫ illa durabit ī eternū & ñ deficiet. Propterea ſic pulchre ī ſcriptis ſcī's noīaṫ eterna. Vn̄.ii. Machabeoꝝ.vii.c.

Rex mundi defunctos nos ꝑ suis legibus in eterne uite resurrectiōe suscitabit. Et Sipie.v. Iusti aūt in ꝑpetuū uiuent. Et.i.Petri.v. Deꝰ oīs grē uocauit nos ī eternā glīā suā. Et.ii.c.i. Abundant̄ mistrabit̄ nobis introitus in eternū regnū dn̄i nr̄i & saluatoris Iesu xp̄i. Et ad Gal.vi. Qui seiat ī spū de spū metet uitam eternā Et Io.iii.xꝰ dicit Sic deꝰ dilexit muudū ut filiū suū unigenitum daret ut oīs q credit ī illū non peat ꝫ hēat uitā eternā. Et.vi.c. Hec ē uolūtas pr̄is mei q misit me ut oīs q uidet filiū & credit in eū nō peat sed hēat uitā eternā. Et.x.c. Oues mee uocē meā audiunt & ego agnosco eas & sequuntur me & ego uitam eternā do eis. Et Math.xix. Oīs q reliquerit domū uł frēs aut sorores aut pr̄eꝫ aut matrē aut uxorē aut filios aut agros ꝑpter nomē meū cētuplū accipiet & uitam eternā possidebit. Et Math.xxv. Ibūt hi iu supliciū eternū iusti aūt iu uitā eternā. Mirꝝ certe cur tāta sit mltoꝝ uecordia imo insipīa q tā mira tā alta tāq̧ iocunda audientes de btā uita ad eā ꝑperare n̄ cogitāt Nā si tāta faciunt ꝑ conseruatiōe uite pn̄tis cur etiā eadē & silia facere recusāt ꝑ adeptiōe future uite? Hec uita laboriosa ē illa deliciosa hec inqeta illa trāqlla hec īstabilis illa firma. hec piculosa illa secura hec dubia illa certa hec piculis plena illa picula non formidans hec coīs bonis & malis illa ꝑpria tantū bonoꝝ. Hec tandem breuissima momentanea & caduca illa uero ut diximus ꝑpetua & sempiterna. O igit̄ dānabilis reprehensibilisq̧ īprudētia hoīm huiꝰ seculi q tm̄ ꝑcurāt panē ut uiuāt uiuant inq̄ ad modicum & q̄i nihil & nō querūt uirtutes nō pnīaꝫ nō bona opa per que uiuere possint uita illa btā ꝑenni. Inqt xp̄s Non in solo pane uiuit hō quia nō hec sola uita ē magnifacienda cui panis ē necessarius sed alia exqrenda ī qua deus pn̄tia sue claritatis pascit intuentiū oīm tam angelorū q̄ hoīm desideria & appetitus ubi oēs parit̄ collaudabimus ip̄m deū fontem bonorum oīm qui sit benedictus per infinita secula seculoꝝ Amen.

Feria scd̄a post ꝓmā dn̄icam in quadragesima. De ueritate tremendi iudicii contra eos q de illo male sentiunt. Sermo.xxiiii.

Vm uenerit filius hoīs in maiestate sua & oēs angeli eius cum eo tūc sedebit sup sedem maiestatis & congregabunt̄ ante eum oēs gentes. Saluatoris nr̄i uerba sunt ista originalit̄ Math.xxv.c.& in euangelio hodierno Diem terribilē ultimi iudicii cōsiderantes satis supq̧ timere debemꝰ ne simul cū dānatis & diabolis ꝓiciamur in ignē eternū. Sunt tn̄ mlti q letant̄ cum male faciunt & deū nō timent ac hoīes n̄ uerent̄ q credere uolunt q filius hoīs uenturus sit ad iudicandū oēs rōnēq̧ ab omnibꝰ exigendā. Eapꝑter ut ait Augꝰ li.xx.de ci.dei.c.i. De die ultimo iudicii dei qđ ip̄e donauerit locuti eūq̧ asserturi aduersus impios & īcredulos tanq̄ in hedificii fūdamento ꝓus ponere

debemus testimõia diuina.hec ille. In hoc itaq sermõe desudabim⁹ omni ingenio uincere curiosos incredulosq confundere quibus ueritatē iudicii p sanctarū scripturaꝝ sacroꝝq doctoꝝ dicta dilucida ostendem⁹. Et ut ordinate ueniamus in căpū notabim⁹ i hoc sermõe triplex testimõiū quo pbat̄ futuꝝ uł̄e iudicium

Primū ē patꝝ & pphaꝝ — Q omnes patres ac pphe ueteris testamenti diuinitus inspirati predixerunt xpm esse uenturꝝ ad iudicandos uiuos & mortuos.

Scđm xpi & apostoloꝝ

Tertiū eccłe & doctoꝝ

Capłm.i.

Rimū testiõniū quo pbat̄ futuꝝ iudiciū uł̄e dr̄ patrū & pphaꝝ. Et licet Aug⁹.v.c.pfati li.xx.de ci.dei dicat pus eligēda esse testiõia noui testi quā ueteris qm̄ quis uetera pora sint tp̄re noua tñ anteponēda sunt dignitate Veꝝ in hoc dñdi genere mihi pl⁹ satisfacit ut a ueteris testi pagina sumā origi nem. Ideo audiam⁹ qd ibi ponit̄ de iuditio Geñ.xv.c.de⁹ ad Abrahā loqñs ait Ego iudicabo. Et Deutero.xxxii. Iudicabit dñs pplm suū & in seruis suis mise rebit̄ & Iob.xix. Fugite a facie gladii qa ultor iniquitatū gladi⁹ ē & scitote esse iudiciū.Et.i.Regł.ii. Dñs ascēdit in celos & intonuit & ipse iudicat orbē terraꝝ Et psal.ix.Parauit in iudicio thronū suū Et psal.lxxi.Iudicabit paupes ppli ꝛc Et c ix.Iudicabit in nationibus implebit ruinas ꝛc Et Prouer.xxii.Iudicabit dñs Et.xxix. A dño egredie̅t iudiciū singulorū Et Ecclíastes.iii.Iustū & impiū iudi cabit dñs & tp̄s oīs rei tunc erit. Et Sapie.iii. Fulgebunt iusti & tãq scintille ꝛc Et Iudith.xvi.Vhe genti insurgenti sup genus meū dñs.n ops iudicabit in eis ĩ die iudicii uisitabit illos. Et Isaie.iii. Stat ad iudicium dñs & stat ad iudicandos poplos dñs ad iudiciū ueniet cū senatorib⁹ ppli sui & pncipib⁹ ei⁹. Et.xi.c.Non scđm uisionē oclorū iudicabit nꝫ scđm auditū aurū arguet sed iudicabit in iusti tia paupes & ar.in.iq pro mā.terre & pcutiet terrā uirga oris sui Et.c.xiii.Ecce dies dñi ueniet crudelis & indignatiōis plen⁹ & ire furorisq ad ponendā terrā in solitudiue & pc̄tores ei⁹ conterendos de ea. Et li.c. Brachia nr̄a pplos iudi cabunt Et Ezechieł.vii.Iudicabo te iuxta uias tuas Et Danieł.vii.Iudiciū sede bit.Et Ioeł.ii.Cõturbet̄ oēs hitatores terre qa uenit dies dñi qa prope est dies tenebrarū & caliginis dies nebule & turbinis. Et Michee.iiii. Iudicabit poplos mł̄tos & corripiet gentes fortes.Et Sophonie.i.Iuxta est dies dñi magn⁹ iuxta & uelox nimis. Dies ire dies illa dies tribulationis & angustie dies calamitatis & miserie dies tenebrarū & caliginis dies nebłe & turbinis dies tube & clango ris sup ciuitates munitas & sup angulos excelsos & tribulabo hoīes & ambula bunt ut ceci qa dño peccauerunt & effundet̄ sanguis eorū sicut humus & corpa eoꝝ sicut stercora Sed & argentū eoꝝ & aurū eoꝝ nõ poterit liberare eos ĩ die ire dñi In igne zeli ei⁹ deuorabit̄ oīs terra qa cõsumatiõnē cū festinatiõe faciet

cunctis hitantib⁹ terrā. Scd̄m autē Aug. tp̄s iudicii aliqñ dies iudicii aliqñ dies dñi nuncupatꝰ. Hūc uero ultimū iudicii diuini diē dicim⁹ nouissimū tp̄s. Nā per quot dies hoc iudiciū tendatꝰ incertum ē. Sed scripturaꝝ more dies solet poni ꝑ tp̄re. Si uero aliqs obiiceret contra auctoritates p̄dictas qbus iudiciū asserit̄ q̄ aliᵗ essent itelligēde eo q̄ ut habetꝰ Naū.i. Nō iudicabit de⁹ bis in idip̄m. Sed nunc de⁹ iudicat de singlis opibus hoim cū cuilibet post mortē retribuat penā uel gliam. ergo eos iteꝝ non iudicabit. Rñdet Ric.xlvii.di qrti. Q. iudiciū quo nunc iudicat de⁹ cuiuslibet psone singlaris nec est omnib⁹ manifestum nec tribuit totū premiū nec totū suppliciū q̄ punit aīas nō ī corpibus & simiľr p̄miat de cōi lege. Illud aūt iudiciū qd̄ futuꝝ est erit oīm simľ & omnibus manifestū & reddetꝰ cuilibet sui p̄mii & sui supplicii cōplementū & compositū ex aīa & corpore iudicabitꝰ Sic ergo patet q̄ nō iudicabit bis in idip̄m qa penā quā aīabus ante inflixerat iteꝝ nō infliget sed qd̄ deerat supaddet Hinc Aug⁹ liº.xx.de ci dei.c.i.ait Iste dies iudicii ꝓprie iam uocatꝰ eo q̄ nullus ibi erit impite querele locus cur iiustus ille sit felix ille iust⁹ infelix oīm nāq̄ tūc non nisi bonoꝝ uera & plena felicitas & oīm nō nisi maloꝝ digna & sūma īfelicitas appebit.hec ille

Q. xp̄s & ei⁹ apostoli p̄dixerunt aperte uniuersale iudicium esse futurum quo omnes boni & mali congregabunꝰ ante tribunal iudicis. Capl̄m.ii.

Ecundū testimoniū quo probatꝰ futurū iudiciū ē xp̄i & aploꝝ. Ipse nanq̄ saluator cū obiurgaret ciuitates in quibus uirtutes magnas fecerat nō crediderant Math.xi.ait. Ve tibi Corozaym ue tibi Bethsayda qa si in Tyro & Sydone facte essent uirtutes que facte sunt olim in uobis in cilicio & cinere penitentiā egissent. Veꝝtā dico uobis tyro & Sydoni remissius erit q̄ uobis ī die iudicii & Math.xii. Viri Niniuite surgent in iudicio cū generatiōe ista & cōdēnā q̄a pe.ege.in p̄dicatione Ione. Notandū tñ pro intelligentia istoꝝ uerborū f̄m Ric.in.iiii.di.xlvii. Q. extendendo nomen iudicandi qnq̄ modis pōt alicui conuenire iudiciū. Prio ex ordinaria ptāte & sic iudicabit tota trinitas. Scd̄o delegata ptāte & sic iudicabit fili⁹.s.xp̄s inq̄ntū homo. Io.v. Pater omne iudicium dedit filio. Et Danielis.vii. Aspiciebā donec throni positi sunt & antiquus dieꝝ sedit Etc. Aspiciebā ī uisiōe noctis & ecce cū nubib⁹ celi q̄i fili⁹ hoīs ueniebat & usq̄ ad antiquū dieꝝ puenit & ī cōspectu ei⁹ obtulerūt eū & dedit ei potestatē & honorē & regnū ut oīs trib⁹ ppl̄i & lingue ip̄i seruirent & ptās eius ptās eterna que nō aufereꝰ & regnū eius qd̄ non corrumpetꝰ. Tertio assessoria dignitate & sic iudicabūt uiri pfecti q̄ erunt ꝑ pfectiōe meritorū suoꝝ assistentes iudici. Vñ de apl̄is Luc.xi. xp̄s ip̄e dixit. Ideo ip̄i iudices uri erūt. Et Math xix.apostolis ip̄is retulit. Amen dico uobis q̄ uos qui secuti estis. æ

Quarto approbatiōe & sic iudicabūt oēs electi. Omnes.n.approbabūt iudicis sententiā. Vñ Apoc..xix.Io.ait. Audiui quasi uocē tubarū multarū in celo dicē tium alleluia.Laus gloria & uirtus deo nostro qa uera & iusta sunt iudicia eius. Quinto compatiōe qa minus mali iudicabūt magis malos & sic sumit iudiciū in auctoritate pallegata de Niniuitis.Predicauit insup xp̄s futurꝫ iudiciū Math.xiii. Vbi post pabolā de bono semine in agro semīato & zizaniis exortis tandē illā sic exposuit Qui semīat bonū semē est filius hoīs.ager aūt ē mūdus Bonum uero semē hi sūt filii regni.zizania aūt sunt filii neq̄ .Inimic⁹ aūt q̄ supsemina uit ea ē diabol⁹.messis uero consumatio scl̄i ē.messores angeli. Sicut ergo colligūt zizania & igni ɔburūt sic erit ī cōsumatiōe scl̄i Mittet fili⁹ hoīs angl'os suos & colligēt de regno ei⁹ oīa scādala & eos q̄ faciūt iniq̄tatē mittent eos īcaminū ignis ibi erit flet⁹ & stridor dētiū.Tūc fulgebunt iusti sicut sol in regno p̄ris eorū Qui h̄t aures audiēdi audiat. Vt aūt scribit Aug⁹.vi.c.xx.li.de ci.dei. Xp̄s in hac auctoritate iudiciū qdē uel diē iudicii non noīauit sed eum multo clarius ip̄is rebus expressit & in fine scl̄i futurū esse p̄dixit. In eodē etiā loco euangelii xp̄s iudiciū fatet̄ qn̄ sequit̄. Simile ē regnū celorū sagine misse in mari ꝛc usq̄ ibi.& stridor dentiū. Et ut breui⁹ hāc ueritatē futuri iudicii p xp̄m p̄dicatā accipiamus adest lectio sancti euāgelii hodierna in qua nō solū de futuro iudicio s3 & de mō de quo in seq̄ntibus sermonibus dicem⁹ fit sp̄ealis mentio. Apl̄i insup hoc iudiciū p̄nunciauere. Vñ Petr⁹.ii.ep̄la.iii.c.ait. Venient in nouissimis diebus in deceptiōe illusores iuxta p̄prias conscīas ambulātes & dñ tes.Vbi est promissio aut aduent⁹ eius.Ex quo.n.patres dormierunt oīa sic p̄seuerant ab initio creature. Latet.n.eos hoc uolentes q̄ celi erāt p̄us & terra de aqua & p aq̄ consistens dei uerbo p quā ille tūc mūdus aqua inundatus perit Celi aūt q̄ nūc sunt & terra eodē uerbo repositi sunt igne reseruandi in diē iudicii & p̄ditionis impiorū hoīm. Vnū uero hoc nō lateat uos carissimi q̄a unus dies ap̄ dn̄m sicut mille anni & mille anni sicut unus dies. Nō tardat dn̄s p̄missionē suā sicut q̄dā existimāt. Aug⁹ aūt hāc auctoritatē.xviii.c.xx.li.de ci.dei.exponēdo dicit.Celos istos aereos intelligim⁹ quorꝫ locū ac spatiū aqua diluuii crescēdo superauit non aūt illos sup̄mos ubi sol & luna ac sidera cōstituta sunt.Et Ia.v.ait. Patientes estote frēs usq̄ ad aduentū dñi. Ecce agricola expectat p̄tiosū fructū terre patient̄ ferens donec accipiat temporaneū & serotinū. Patientes estote & uos & cōfirmate corda n̄ra quoniā aduentus dñi app̄pinq̄bit Et Paulus.ii.cor.v.sic ait. Omnes n.nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i ut referat unusquisq̄ p̄pria corpis prout gessit siue bonum siue malum. Quid dicent amplius incre duli ubi tam ualidissima & fidedigna de uentur o iudicio audiuntur testimonia?

O pertinaces peccatores. O uermiculi debilissimi credite credite. Non sunt locuti pphe non apli non deniq̃ xp̄us uerba mendacii qui ueritatem tantopē dilexerunt ut p illa etiā mori non recusarent. O somnolenti. O pigri & carnales hoies recordamini de pmo aduentu Iesu xp̄i filii dei de quo p tot annoꝝ millia acclamatū ē Veniet ueniet ad redimendū pplm & ad saluādas gentes & tandē uenit & que p̄dicta fuerāt de ip̄o in scripturis plene cōpleuit. De scdo mō aduentu scriptura sacra pclamat oīs & loquit Ideo firmit ē tenēdū q oio ueniet. Veniet inq̄ fortis & terribilis excelsus & gliosus in maiestate & glia ad humiliandos supbos ad repbandū luxuriosos ad arguendū auaros. ad condemnandum tandem eternis cruciatibꝰ cū corpe & aīa quoscumq̃ miseros peccatores. O aīa sterilis qd agis? Quid dormis? Cur uenturū iudicē tā seue tibi comminantē non times quare peccata tua nō corrigis nō dimittis non emēdas? Quō cū illis comparere corā iudice audebis tā equissimo? Propterea Io. Apoc. xiiii. audiuit angelum uoce magna clamātē Timete deū & date illi gloriā & honorem qa uenit hora iudicii eiꝰ. O prelati & magni uiri ecclie. O impatores o reges o pncipes o barōes o duces o milites o doctores o iudices o phi o eloqn̄tes o oratores O delicati iuuenes o formose puelle o annosi senes o solliciti mercatores o artifices O iudei o gentiles o xp̄iani o uirgines o uidue o coniugati. Timete deū timete deum timete deū qa ueniet & nō tardabit.

Q omnes doctores ecclesie sancte loquant terribilia & tremenda ualde de futuro iudicio generali. Caplm. iii.

Ertiū testimoniū quo probat futuꝝ iudiciū dr ecclie & sacroꝝ doctorum Ipsa nanq̃ ecclesia in utroq̃ symbolo tam aploꝝ q̄ patꝝ uentuꝝ xp̄m ad iudicium cōfitet. Et hic est septimꝰ articulus fidei ut dicit glo. c. i. de summa tri. & fi. ca. sup uerbo uenturꝰ. Ideo Angꝰ. c. i. xx. li. de ci. dei ait. Tenet oīs ecclesia dei ueri xp̄m de celo esse uentuꝝ ad iudicandos uiuos & mortuos. Insup de hoc iudicio clare & sepius loquunt sacri doctores Vn̄ Bernardus in q̄dam epla ait. Veniet dies illa qn̄ plus ualebūt pura corda q̄ astuta uerba conscīa bona q̄ marsupia plena qm̄quidē iudex ille nō flectet donis nec falletur uerbis. Et Hieroꝰ. ad Sabinianū diaconū lapsū. Parce queso aīe tue & crede dei futuꝝ iudiciū. Et idem ad Asellā de fictis amicis. An̄ tribunal xp̄i stabimꝰ ibi patebit q̄ mēte qs uixerit Et idem ad Heliodoꝝ de cōtemptu mundi Veniet ueniet dies illa qua corruptiuū hoc & mortale induat incorruptionē & īmortalitatē. Beatus seruus quē inuenerit dn̄s uigilantē. Tūc ad uocē tube pauebit terra cū pplis. tu gaudebis cū iudicat a dn̄o lugubris mundꝰ īmugiet & tribus ad tribū pectora ferient. Potentissimi quondā reges nudo latere palpitabunt Exhibebitur cū prole sua

Venere tunc ignitus Iupit. Adduceť & cũ suis stultus Plato discipľis Aristo-
teli argumenta nõ pderũt. Tunc tu rusticanꝰ & paup exultabis gaudebis ac di-
ces. Ecce crucifixus deus meus. Ecce iudex q obuolutus pānis in pſepio uagijt.
Hic ē oparii ac questuarie filiꝰ hic mřis gestatꝰ sinu hoiem deꝰ fugit in egyptũ
Hic uestitꝰ coccino hic sentibꝰ coronatus. hic magus demoniũ hñs & samarites
Cerne manꝰ iudee qs fixeras. Cerne latꝰ romane qđ foderas. Videte corpꝰ an
idem sit qđ dicebatis clam nocte sustulisse discipľos. hec ille Et idem ad Palma.
& oceanũ. Aderit illa dies in qua facta nr̃a qĩ in quadā tabula depicta mĩranda
erunt O q̃ntis ĩ die illa expedisset si & sensu corpis & uiscez rigore caruissent
q̃nti pastores phis q̃nti rustici oratoribꝰ q̃nti ebetes & muti argutiis pferendi
sunt Ciceronis. Et Greg. omeľ. xxxix. Pñtis tpris si qua ē ita est agenda letitia
ut nunq̃ amaritudo seq̄ntis iudicii recedat a memoria. Quis cõtradicere põt qs
audet qs debet tam pbatissime ueritati. Ecce iam audiuimus tam pclarissimas
uoces que peccatoribꝰ terribile dei iudiciũ commināť futuꝝ. Non leteť non se
curi uiuāt si non puniunť in hac uita. Non sunt uane uoces scripturarũ que uhe
peccatoribꝰ & malefacientibus nunciāt. Vhe ait Sapiēs Eccľ. u. dissolutis corde
Et. xli. Vhe uobis uiri impii q dereliq̄stis legē dñi. Et Isaie. i. Vhe genti pecca-
trici. Et. iii. Vhe impio in malis suis. Et. xlv. Vhe qui cõtradicit factori suo. Et
Apoc. xviii. Audiui uocē unius aquile uolātis p mediũ celũ uoce magna clamā
tis & dñt. Vhe ue ue hītantibus ĩ terra idest iniqs pctõribus & malis hominibꝰ
O humana pſumptio. O detestabilis & piculosa confidētia coꝝ q in sua mala
uita dei iuditiũ nõ formidant. O insensati pctõres cogitate diligēť quid acturi
eritis uel qd rñsuri in extremo iudicii die & dum cognoscitis nullā esse in uobis
astutiā nullāq; uirtutē qbus iudici eterno possitis obsistere reuertimini ad pe-
nitentiā ut sic esse ualeatis de numero electoꝝ q pcipiēt regnũ eternũ. In quo
deus cũ omnibus sanctis uiuit & regnat in secľa seculoꝝ. Amen.

Feria tertia scďe ebdomade in q̃dragesima. De formidabilibꝰ iudicii signis.
Sermo. xxv.

Iiciebat oēs emētes & uendētes de tēplo. Math. xxi. & ĩ euāg̃lio hoͬ.
Q̃ terribilis appebit in iudicio xp̄us clare oñdit nobis sacra euāgeli
ca lectio hodierna ĩ q̄ narrať celebre ac famosũ iudiciũ & signũ ptād
que erat in xp̄o q solus potuit flagello facto de funiculis grādē mľtitudinē foras
templũ eiicere. Cõuenerāt qdē ibi ut solet fieri pplī in magno numero neq̄ ĩ
uentꝰ ē qsq̄ q potuerit resistere uirtuti que erat in uno solo hoīe Iesu xp̄o ppť
latentē eiꝰ diuitatē. Ipse ergo ut potuit eiicere adhuc ĩ nr̄a humilitate cõsistēs
oēs uendētes & emētes de tēplo uenturꝰ est in maiestate sua ad segregandum

a cõsortio iustoꝝ cunctos pctõres impenitẽtes. Ante tñ aduentũ eiꝰ precedent terribilia signa que in hoc sermone merito cõtemplari debemus ut ꝑ illoꝝ recordationẽ deũ timentes & ad pñiam redeuntes non inueniamur in numero illoꝝ quos xp̃s tã acriꝰ a sua facie eiecit & eternal̃r cõdemnabit De ipsis ergo signis iudicii tria mysteria ꝑncipalia erunt declaranda.

Primũ dr̃ cõditio
Secundum ratio
Tertiũ conclusio

Q imminente iudicii tp̃re multa signa fient in sole luna stellis ĩ celo & in terra in angelis & quasi ĩ omnibus aliis creaturis.

Capl̃m.i.

Rimũ mysteriũ contẽplandũ de signis dr̃ conditio in quo uidere debemus q̃lia erunt & cuiꝰ cõditiõis signa iudicii. Vñ Ric.in q̃rto.xlviii.di.inducit Hiero.q in annalibꝰ iudeoꝝ scribit se legisse.xv.signa que sunt hec. Prĩa die maria oĩa exaltabunt.xv.cubitis sup̃ oẽs mõtes. Scd̃a die oĩa equora ꝓsternent in ꝓfundũ ita ut nix possint uideri. Tertia die redigent in statũ antiquũ Quarta oẽs belue que mouent in aquis cõgregabũt & eleuabũt sup aquas mugientes. Quinta oĩa uolatilia celi cõgregabunt in campis & nõ gustabũt nec bibent sed emittent uoces quasdã q̃i flebiles. Sexta flamĩa surgẽt ab occasu solis ignea cõtra faciẽ firmamenti usq ad ortũ currẽtia. Septĩa oĩa sidera erratica & fixa spargent ex se igneas comas sicut comite. Octaua magnꝰ terremotus erit ita ut oĩa alta hedeficia ꝓsternant. Nona oẽs lapides scindent & una petra collidet aliã. Decĩa omnes plante fluent sanguineũ rorẽ. Vndecĩa oẽs montes & colles & hedificia in puluerẽ redigent. Duodecĩa oĩa aĩalia uenient ad campos de syluis & montibus rugiẽtia & nihil gustantia. Tertiadecĩa oĩa sepulchra ab ortu solis usq ad occasũ patebũt cadaueribꝰ ad resurgendũ. Quartadecima hoĩes de habitaculis suis recedẽt discurrẽdo attoniti uelut amẽtes & ñ audiẽtes loqui. Quintadecĩa oẽs hoĩes morient & resurgent cũ mortuis longe ante defunctis. Et q̃uis incertũ sit utꝝ talia signa sint p̄cessura iudiciũ cum Hieroꝰ ea ñ affirmet sed tñ legisse se asserat tñ ex euãgelico textu tria signa ĩfallibil̃r & certitudinal̃r colligunt. Primũ dr̃ corpoꝝ celestiũ ĩmutatio. Scd̃m anglicaꝝ uirtutũ cõmotio. Tertiũ signi redemptoris apparitio. Primũ signum hẽt Math xxiiii.ubi dr̃. Sol obscurabit & luna nõ dabit lumẽ suũ & stelle cadent de celo. Et Luc.xxi. Erũt signa in sole & luna & stellis. Et hoc p̄dixit Isa.xiii.c. Stelle celi & splendor eaꝝ nõ expandẽt lumẽ suũ obtenebratꝰ ẽ sol in ortu suo & luna non splendebit ĩ lumĩe suo. Et Apoc.viii. Quartꝰ angelꝰ tuba cecinit & ꝑcussa est tertia ps solis tertia ps lune & tertia ps stellaꝝ ita ut obscuraret tertia pars eaꝝ. Circa obscuratiõez solis notãdum ẽ s̃m Alex in.iii.pte summe & Ric.q.sequunt Magr̃m.xlviii.di.q̃rti.li.Q solẽ & lunã obscurari põt intell̃i uel in ipso

aduētu iudicis & sic dicunť obscurari nō sui lumīs ꝑuatiōe sed supueniente maioris luminis claritate. Et hoc ꝓdixit Isaias.xxiiii.c. Erubescet luna & cōfundetur sol cū regnauerit dñs exercituū ī mōte sion & ī Hierl'm & ī cōspectu senū suoꝝ fuerit glorificatꝰ Pōt etiā intelligi solem & lunā obscurari ante iudicis aduentum & sic pacienť eclipsim supnaturalē qm̄ si pateręť ꝑ naturā ñ oporteret hoc poni inť signa cū mltotiens hoc acciderit. Sed credendū ē ꝙ cōtra naťam patiēť simul eclipsim ad terrorē hoīm. Per naťaꝫ.n impossibile esset ꝙ simul paterenť eclipsim qa naťal' eclipsis solis causať ꝑ interpositiōeꝫ lune inť aspectū nostrū solisq. Et naťalis eclipsis lune ꝑ interpositionē terre diametralr̄ inter solem & lunā. De illa ergo eclipsi sic ꝓphauit Iohel.ii.c. Sol uerteť ī tenebras & luna in sanguinem anteq̄ ueniet dies magnꝰ dñi & horribilis. De casu etiā stellaꝝ ſm Aug.xx.de ci.dei.c.xxiiii. Credendū ē ꝙ tropica sit illa locutio q̄ dr̄ stellas cadere de celo eo ꝙ ꝓprie loq̄ndo uerificari nō posset qa corpa celestia non sunt grauia nec corruptibilia ut dicit Ari.i.de celo & mūdo. Ideo dñr cadere de celo qa uidebunť lumine suo ꝑuari supueniente claritate maiori. Vel pōt ītelligi ꝙ stelle cadēt de celo q̄ntū ad appitionē qa inflāmati uapores ī tanta mltitudīe descēdent ꝙ uidebiť aspicientibus ꝙ sint stelle de celo cadētes. Scd'm signū erit anglicaꝝ uirtutū cōmotio. De quo Math.xxiiii. Virtutes celorū mouebunť Et hoc ſm doctores ꝑfatos pōt dupliciť ītelligi. Aut pro ordine uirtutū q ſm Dyonisiū liº de angelica hierarchia ē mediꝰ in media hierarchia. Aut ꝓ omnibꝰ celestibus spiritibꝰ. Prīo mō ꝓ tanto uirtutes celoꝝ cōmouebunť qa angli illiꝰ ordīs quoꝝ officiū ē circa mūdū regimen gerere faciendo aliq̄ facta īsolita ad reuocandū mentes hoīm in deū ꝑ modicū tp̄s an̄ xp̄i aduentū faciēt facta maioris admiratiōis q̄ nūq̄ ante fecerit. Et in ip̄o xp̄i aduentu mouere cessabunt corpa celestia. Accipiendo uero uirtutes ꝓ oībus anglis btis dñr moueri scd'm Mgr̄m nō metu dānatiōis uel aliq̄ ꝑturbatione pauoris sed quadā admiratiōe eoꝝ que uidedunt. Et sic intellr̄ illud Iob xxvi. Columne celi pauēt & cōtremiscunt ad nutum eius Tertiū signū dr̄ signi redemptoris apparitio. de quo in euāgelio Tunc appebit signū filii hoīs qd' mltiplicit' pōt ītelligi ſm Alex ī tertio. Vno mō signū illud pōt dici signū crucis de quo cātat eccl'ia. Hoc signū crucis erit īn celo cū dñs ad iudi.uenerit Et Chryso Crux appebit sole lucidior exñs. Scd'o mō pōt dici signū passiōis in carne xp̄i iuxta illud Zacharie.xii. Videbūt ī quem trāsfixerunt. Et Apoc.i c. Videbit eū oīs oculus & q eū pupugerūt. Tertio mō pōt intelligi signū crucis īpressum mentibus fideliū. Hec sunt signa que colligunť ex euāgelio. Tñ ut lucas addit. In terris erit pressura gentiū p̄ confusione sonitus maris & fluctuū usq; uniuerso orbi. Ideo nō ē dubitandum ꝙ ante diem

iudicii uidebunť terribilia signa nõ solũ in sole luna & stellis uerũ etiã ĩ aere in auib9 in terra in arboribus ĩ mari in aĩalibus in aquis ĩ flumĩbus & in oĩb9 abyssis

Q signa p̃dicta in p̃cidenti cap̃lo fient ad significandũ terribilitatẽ iudicis & ad accusandũ pc̃tã uel q̃ı ad cõpatiendũ suo⁹ miseris dãnatis. Cap̃m.ii.

Ecundũ mysteriũ cõtemplãdũ dr̃ rõnis in quo cõsiderare debem9 quare p̃dicta signa fient añ diẽ iudicii. Et dici põt q̧ ꝓpť tres rões. Prima rõ dr̃ oñsiõis. Scd̃a accusatiõis. Tertia cõpassionis. Pria rõ dr̃ oñsionis. ad oñdẽdum q̃ terribilis erit aduent9 filii dei iudicãtis qñ creature sue tantũ terrorẽ icutient hoĩb9. Ideo Greg. ĩ omel. d. Multa debent mala p̃currere ut malũ ualeãt sine fine nunciare Nã si timẽt hoĩes insolitã solis obscuratiõez sicut Virgili9. d. i. georgicoꝝ. Ille etiã extĩcto miseratus cesare romã. Cũ caput obscura nitidum ferrugine texit Impiaq; eternã timuerũt scl̃a noctẽ Si timẽt non cõsuetas tenebras sicut egyptii de quib9 dr̃ Exodi. x. Facte sunt tenebre horribiles in uniuersa terra egypti tribus dieb9 nemo uidit frẽm suũ nec mouit se de loco ĩ quo erat Si timẽt terremotũ si uentoꝝ uehementiã si nocturnos strepitus si draconũ aut serpentũ sibilos leonũq; rugitus & h9ı q̃nto magis timebũt tremẽdã uocẽ seuerissimi iudicis dãnantis & exp̃brantis malos? Scd̃a rõ illoꝝ signorũ dr̃ accusatiõis. Oẽs. n. fere creaťe imutabunť p̃ate ad uindictã cõtra pc̃tõres iuxta illd̓ Sapie. v. Armabit creaturã ad uindictã ĩimicoꝝ suoꝝ. N ãcũ de9 oĩs creaturas fecerit ad hoĩs utilitatẽ & oẽs deo obedierit hõi seruiendo ıp̃e uero hõ rebell̓ & inobediẽs creatori suo extiterit iõ accusabũt eũ q̃ı ingratum. Clamabit nãq; suo mõ celũ. O de9 oꝑs ego hõi ministraui cũ planetis meis ĩfluendo sup terram & alia operãdo que iussisti ipse uero te offendit. ergo uindica iustissime iudex. Clamabũt sol & luna & stelle. O de9 magne nos dedim9 pc̃tõrib9 lucem ut tuũ ꝓsequeremur imperium. Illi uero ĩ oĩbus te cõtempserunt. fac ergo uindictam. Clamabit hoc mõ aer clamabit terra clamabunt aque & oĩa que ĩ eis sunt Ideo Vgo de sancto Victore ait. In illa die ultionis nihil hẽbit qd̓ rñdere possit hõ peccator ubi celũ & terra sol & luna dies & noctes & totus mũd9 stabũt aduersum nos ĩ testimoniũ pc̃tõꝝ nostroꝝ. Tertia rõ illorũ signorũ dr̃ cõpassiõis Mouebunť utiq; q̃ı quodã affectu pietatis & cõpassiõis oẽs creature ad compaciendũ dãnatis miseris. Vñ Chyro. sup Math. ait. P̃refaĩlias moriente domus eius turbať familia plangit & nigris se uestib9 ĩduit sic hũano genere circa finẽ constituto celi misteria lugent & candore deposito tenebris induunť. Planget ergo sol dãnatiouẽ hoĩm planget luna plangent stelle plãgẽt oĩa eľeta & uniuersa que creata sunt. O q̃ dur9 es o tu peccator q̃ ferre9 q̃ tibi ıp̃i crudelis q te damnandũ conspicis & morti sempiterne adiudicãdũ & tñ ñ ploras. Plãge qз

ſol te planget. Plange qa plāget te luna. plange qa plāgēt te ſtelle. Sed melius plange ut nō plangas. plange q offendiſti deū ut tibi indulgeat. Plange p cōtritionē & poſtula ueniā. plāge p timorē ut ſic penā effugias. O ſaxeū pect9 O adamātinū cor. O inſenſibilis mens peccatricis aīe que audiendo ea que dicimus nō cōmouet nō cōpungit nō excitat nō deponit peccata nec reuertit ad dominum deū ſuum.

Q terribilis erit uox tube uocantis mortuos ad iudicium & q uirtus diuina erit cauſa efficiēs reformationis corporū & reſurrectiōis mortuorū & uox tube erit cauſa inſtrumentalis. Capl̄m .iii.

Ertiū myſteriū cōtemplandū de ſignis iudicii dr̄ cōcluſio. Concludentur nanq oīa ſigna terroris in illo uno pauēſcendo qd erit uox tube de qua i. Cor. xv. Canet .n. tuba & mortui re. ī. & n. ī. Scd̄m aūt Ric. di. xliii. q̄rti li. Vox tube ñ erit cā efficiens reformatiōis corpor & uniōis aīar ad illa ſed uirtus diuina. Erit tñ cā inſtrumentalis. Ideo .i. the. iiii. In iuſſu & in uoce archangeli & in tuba dei de. d. celo. Vbi ponunt tria que concurrent ad reſurrectionē mortuorū Primū erit iuſſio. Scd̄m reformatio. Tertiū ſanatio Primū erit iuſſio quia xp̄s iubebit pulueres ſeu ptes q̄ſcunq corporū mortuor recolligi p miniſteriū angelicū. Et hoc notauit apl̄s cū dixit. In iuſſu. Scd̄m erit reformatio. Precipiet etiam xp̄s ex illis pulueribus recollectis corpa reformari & reformatis aīas uniri que duo fient p uirtutē diuinā. Et iſtud notat ab apl̄o cū dixit. In tuba dei Tertiū dr̄ ſonatio. Archangli .n. q fuerunt cuſtodes puinciar in puincis q̄s cuſtodierūt clamabunt fortit & ſenſibilr ſono articulato & mediāte aliq̄ ſenſibili creata formata. clabūt inq̄ q oēs corā iudice cōpareāt diffinitiuā ſniā & irreuocabilē audifi. Et hoc notauit apl̄s cū dixit. In uoce archangeli. De hac aūt ſonoroſa tuba ſic inquit Chryſo. ſup Math. Vere uox magna uox tube terribilis cui oīa obediunt elementa que petras ſcindit inferos apit portas tartareas frangit uincl̄a mortuor diſrumpit & de profundo abyſſi aīa corpibus ſuis aſſignat. Hec autē oīa citius cōſumant in ope q̄ ſagitta trāſit in aere dn̄te apl̄o. In momento in ictu ocl̄i ī. n. t. Et Hiero9 ſup Math. ſic loqtur Quotiens diē iudicii conſidero toto corpe contremiſco. Siue .n. cōedam ſiue bibā ſiue aliqd aliud faciā ſp uidet illa tuba terribilis inſonare auribus meis. Surgite m. & u. ad iudiciū. Et idem ad Cromatiū & Heliodorū. Ego in ſceler meor latēs ſepulchro & pctōr uinculis colligatus quottidie dn̄i cū illū clorē expecto. Hieronyme uēi furas. Ego deniq oīa tuta timeo. Quid audis peccator? Quid Hiero9 dic? Ecqs ipſe erat? Nonne ſanctus? Nonne pbus & uirtuoſus? nonne a curis terrēis penit9 abſolutus? nōne pnīa maceratus? nonne ī dei ope aſſiduus? Et tñ clamat. Ego timeo. Et cur non

times tu o amator secli? O negligēs in uia dñi? O peccator neq̄ssime cōtremi sce & concutiant uiscera tua depone fatuitatē mētis tue q̄ fit ut non timeas & sepi⁹ mēte reuolue Hyeronimi uerba.d Ego timeo Ad hoc facit exemplum q̄ Barlaā dixit de Iosaphat. Q̄ rex q̄dā magnus xpian⁹ tñ & deuot⁹ ut plimū me stus oib⁹ appebat ꝛc. O amara uox. O dura. O tediosa pctōribus oibus q̄n dicetur eis. Surgite & uenite ad iudiciū. Ergo purdeam⁹ ut dū tp̄us adest & facltas datur p pniam recōliemur deo quem offendimus ut bonitate sua ipe absoluat nos a peccatis annumeretq̄ societati sanctoꝝ cōcedēs hic nobis gr̄aꝫ & in futuro gloriā q̄ sit benedictus p infinita seculoꝝ secula. Amen.

Eria q̄rta scd̄e ebdōe i q̄dragesima. De ordie & cōditiōib⁹ iudicii generalis & de snia cōtra dānatos ferēda ac de suaui uocatiōe electoꝝ. Sermo. xxvi.

In nimiuite surgēt in iudicio. Verba sunt ista dñi nr̄i Iesu xp̄i Mathi. xii. c. & i euangelio hodierno. Cōmemorabat freq̄ntius saluator nr̄ dilectissimi diē iudicii q̄m nihil terribilius pctōribus pōt dici. Quisnā tam demēs tā stult⁹ tāq̄ obstiatissim⁹ esse pōt ut cū audit se iudicandū diuino iudicio reseruari timeri nō debeat? Iudicabit de⁹ oēs hoies oēsq̄ angl'os q̄ peccauerūt & cōtra eos sniaꝫ pferet irreuocabilē. Q̄m tam preter ea que dicta sunt de futuro iudicio generali nō paꝝ utile ē meditari & considerare ea que in illo iudicio fienda sunt idcirco i pn̄ti sermone adhuc de ipo erim⁹ aliqua tractaturi De quo tria mysteria adhuc pponimus declaranda.

Primū dr̄ ordinatio — De ordine iudicii tam sm̄ locum q̄ modum. & qualiter
Secundū reuelatio — ab omnibus siue bonis siue malis uidebitur christus i ma
Tertium premiatio — iestatē sua.

Capl'm. i.

Rimū mysteriū cōteplandū de iudicio generali dr̄ ordinatio. Ordiabitur eteni sm̄ doctores q̄ntū ad tria. Prio q̄ntum ad locū. Scd̄o q̄ntū ad modum. Tertio q̄ntū ad aspectū. Prio ordinabit q̄ntū ad locū de quo aliq̄ dicere uoluerūt q̄ erit uallis Iosaphat pp̄t uerba Iohelis. iii. c. d. Adducā omnes gētes in ualle Iosaphat & disceptabo cū eis. Sed Magr̄ sniaꝝ. xlviii. di. q̄rti. li. quem etiā ceteri theologi subsequunt reph̄endit illos q̄ dictū ill'd pphicū uolunt intelligi q̄m oēs hoies in ualle illa conprehēdi nō possent Et pp̄terea est potius intelligendū mystice & sp̄ual'r eo q̄ uallis Iosaphat interp̄tat uallis iudicii. Dicit ergo Magr̄ q̄ xp̄us descendet ad iudicandū sup̄ montē Oliueti de quo in celū ascendit & sedebit in aere in loco alto & forte circa locū illū in quo apl'i deserūt ip̄m corpaliter uidere q̄n ascendebat in celū. Hoies autē cōgregabunt in ualle Iosaphat cui p̄eminet mons Oliueti. Et quot i illa potuerūt capi tot erunt ibi. Alii circa uallē q̄dam ppinquius q̄dā uero remotius. Electis uero

exñtibus ad dextrã iudicis nõ in terra sed in aere. Iuxta illud .i Thes iiii Rapiemur cũ illis in nubib9 obuiã xp̃o in aera. Si.n. nõ rapenť ĩ aera nisi p9 iudiciũ q̃n cum iudice ibunt in celũ nõ dicerenť rapi obuiã xp̃o sed p9 xp̃m. Viri tñ ꝑfecti magis eminenti9 & ꝓpe iudicẽ erũt. Magis aũt cõgruũ erit ꝙ xp̃s ueniat ad iudicãdũ in aere sup montẽ Oliueti q̃ sr̃ locũ ĩ quo pass9 ẽ qa pass9 ẽ ĩ forma ĩfirma & iudicabit ĩ gl̃iosa sicut in gloriosa ascẽdit. Scd̃o ordiabiť iudiciũ q̃ntum ad modũ. De summis nãq; celoꝝ descendet filius dei cũ ptãte magna & maiestate cũ omnib9 angelicis choris & sua gl̃iosissima mr̃e. Deferent añ eum angl̃i passiõis instrumẽta ex miracl̃o reformata. Videlicet columnam corouã spineã crucẽ clauos spongiã & lanceã. Et oẽs electi reasumptis corꝑib9 ꝓcedent ei obuiam. Quoꝝ ꝓcessionẽ & ordinẽ pie cõtemplari possum9 ẜm ꝙ Io. i Apoc. describit Ait.n. vii. c. Audiui numeꝝ signatoꝝ centũ q̃draginta q̃tuor millia signati. Ex tribu Iuda. xii millia signati. Ex tribu Ruben. xii. millia signa. Ex tribu Gad. xii millia sig. Ex tribu Aser. xii. m. s. Ex tribu Neptalim. xii. m. si. Ex tribu Manasse. xii. m. si. Ex tribu Leui. xii. m. s. Ex tribu Simeon. xii. millia s. Ex tribu Isachar. xii. m si. Ex tribu Zabulõ. xii. m. s Ex tribu Ioseph. xii. m. s Ex tribu Beniamin. xii. m. s. Post hec uidi turbã magnã quã dinumerare nemo poterat ex omnibus generib9 & tribub9 & liguis & ppl̃is stantes añ thronum in conspectu agni amictis stolis albis & palme in manib9 eoꝝ. Et cl̃abãt uoce magna dñtes Salus de ur̃o q sedit sup throno & agno In qua uisiõe põit Io. numeꝝ electoꝝ accipiendo more scripture numeꝝ determiatũ ꝓ ĩdetermiato describendo illũ ꝑ noĩa tribuũ filioꝝ isrl̃ ꝑ que mystice designanť status illoꝝ q erunt saluandi Prim9 ergo status ex tribu Iuda q interp̃tať cõfessio cõꝑebit ĩ iudicio & signat oẽs pctõres oẽsq; peccatrices qui p9 multa scelera & pctã cõmissa redierunt ad pniam de q̃bus xp̃us dixit. Meretrices & publicani precedent in regno celoꝝ. Scd̃s status cõꝑebit ex tribu Ruben q interp̃tať fili9 uisiõis & signat oẽs uiros doctos & illumiatos sciã q deũ ĩ omnibus magnificauerũt Terti9 stat9 cõparebit ex tribu Gad q interp̃tať accinct9 latrũcul9 & signat quoslibet coniugatos q in sancto mr̃imonio cũ dei timore & obiã uixerũt. Quart9 stat9 cõꝑebit ex tribu Aser q interp̃tať btũs uel diuitias hñs & signat oẽs sacerdotes dĩtes q ministri sunt sacr̃oꝝ. Quintus stat9 cõꝑebit ex tribu Neptalim q ĩterp̃tať dilatatio mea & signat oẽs religiosos q se dilatãt nõ solũ ꝓpť deũ ad seruanda p̃cepta s; etiam cõsilia. Sextus status apꝑebit ex tribu Manasse q interpretať obliuio & signat oẽs monachos & solitarios q obliti cuiuscũq; cure tp̃ralis etiã & actionis spũalis ꝑ cõtemplatiuã uitã deo placere studuerũt. Septim9 status cõꝑebit ex tribu Simeon q ĩterp̃tať obiã & signat oẽs filios q mortui sunt sub cura pẽtum

quibus in uita fuerũt obedientes. Octauus stat⁹ cõpebit ex tribu Leui q inter-
ptaẽ assumpt⁹ & signat oẽs prelatos eccłe q assumunt ad regimẽ aiaꝝ. Nonus
status cõpebit ex tribu Isachar q iterpretaẽ uir mercedis & signat mechanicos
& artifices oẽs q laborant ꝑ mercede. Decim⁹ status cõpebit ex tribu Zabulon
q interpretaẽ ꝑpugnacłm fortitudis & signat oẽs imꝑatores reges ꝑncipes &
alios quoscumq; dños q ob rempu. defendendã augendã tuendãq; hũerunt ꝑ-
matũ. Vndecimus stat⁹ cõpebit ex tribu Ioseph q interꝑtaẽ augmẽtũ & signat
oẽs bonos mercatores q sua industria sollicitudine & labore ciuitatũ bona mul-
tiplicãt & augmẽtant. Duodecimus status cõpebit ex tribu Beniamin q inter-
pretaẽ cõtinentia & signat oẽs cõtinentes q uitia carnalia maxie sunt detestati
Post quos uenient oẽs martyres cõfessores & apłi & pñtabũt se corã altissimo
imꝑatore dño Iesu xp̃o laudantes & bñdicentes cũ letitia nomen sanctum eius

Ex alio uero latere dãnati oẽs reassumptis corꝑib⁹ suis una cũ diabolis cõpe-
bunt. Primi erũt oẽs desꝑati quoꝝ capitanei erunt Cain q interfecit frẽm &
Iudas q uendidit xp̃m. Sc̃di erunt oẽs uiri docti q fuerũt sapientes ut facerent
mala bñ autẽ facere nesciertũt. Ibi erunt inflati theologi. ibi curiosi & uani pħi.
ibi arrogantes iuristę. ibi ꝑcuratores & aduocati dolosi. ibi notarii fłi. ibi orato-
res mẽdaces & adulatiõibus ueritatẽ despiciẽtes. Tertii erũt oẽs uxorati q mr̃i-
monii federa uiolauerũt. Ibi erunt q cõtraxerũt in gradib⁹ ꝓhibitis aut cũ ordi-
nibus sacris aut post cõtinentie uota. Ibi erunt młres adultere que de bonis ui-
roꝝ nutrierũt filios alienos. Quarti erunt oẽs mali sacerdotes q curã aĩaꝝ acce-
perũt cũ essent isufficiẽtes q nõ dixerũt officiũ ad qđ tenebantur q celebrarunt
in mortali peccato q tenuerunt secrete uel publice cõcubinas & sacra ꝑ pretio
uendiderunt. Quinti erunt oẽs mali religiosi q nõ seruauerũt regulas suas quas
ꝑmiserunt deo obseruare q peiores fuerũt i morib⁹ q̃ stipendarii supbi ꝑsũp-
tuosi hypocrite inuidi maliuoli iniqui uersipelles dolosi detractores susurrões
bilingues mendaces sacrilegi excõicati & quidã dãnabiles heretici. Sexti erunt
omnes mali monachi & solitarii ociosi pigri cõedentes bñ parũ loqñtes cũ deo
& min⁹ cũ hoibus stantes i sollitudiẽ ꝑpt̃ glłam mundi pleni fantasiis & cogi-
tatiõibus etiã & factis turpissimis & pre uerecundia talia cõfiteri omittentes.
Septimi erunt oẽs supbi filii q ꝑentib⁹ suis inobedientes eos spreuerũt afflixe-
runtq; & molestauerũt cõtumeliis cõuitiis imꝑperiis & q̃nq; uerberib⁹ nec de-
bitam impenderunt reuerentiã. Octaui erũt oẽs lupini ꝑlati q nõ intrauerunt
ꝑ hostiũ in ouile neq; uocati fuere a deo sicut Aarõ sed munere ꝑtio arte dolo
importunitate tꝑalią; fauore & aliis indebitis modis ecclłasticos rapuerũt ho-
nores & bona eccłiaꝝ ñ paupibus quoꝝ sunt sed ꝑpinqs & amicis & qđ pei⁹ ẽ

lenonibus & meretricibus distribuerunt &c. Noni erũt omnes mali mercatores fraudulẽti falsarii simulati ꝑiuri deceptores & usurarii. Decimi erunt oẽs tyrãni & mali dñi q̄ seipos deificãtes: nõ timuerũt deũ & suos subditos grauarũt iniuste. Vndecimi erunt oẽs artiste neq̃ qui suas artes cũ iniustitia & aliorũ dãno exercuerũt Duodecimi erunt oẽs inconstantes & luxuriosi & oẽs alii pc̃tõres q̄ a ꝑte sinistra pñtabũtur corã iudice clãtes ac dñtes. Heu heu cur nati sumus? O q̃ amara ẽ dies ista. O miseri nos quo trahimur? Vhe nobis q̄a ꝑgim⁹ ad rigorosum iudiciũ. Tertio ordiabiť iudiciũ q̃ntũ ad aspectũ Scd̃m.n. Alex. in iii Ric. & Boñ. di. xlviii. q̃rti li. Boni & mali uisuri sũt iudicẽ uiuoꝝ & mortuorũ Mali i forma q̃ filius hõis ẽ sed tñ in claritate q̃ iudicabit non i infirmitate q̃ iudicatus ẽ. Fiet.n. uirtute dĩna supnaturalr̃ ut uideant formã gl̃iosam corpis xp̄i ad ampliorẽ illoꝝ cõfusiõez q̄a q̄libet eoꝝ tristabiť ac confundeť uidendo gl̃iaz eius quẽ uehementꝰ odit Damnati.n. uehementꝰ odiũt deũ nõ sub rõne q̃ bon⁹ est sed sub rõne q̃ eos punit Cognoscẽt insup dãnati diuitatẽ xp̄i non ꝑ clarã uisiõez sed per effect⁹. Boni uero uidebũt gl̃iam corpis xp̄i cũ gaudio & letitia oculo corpali & gl̃iam aïe oc̃lo mẽtali & etiã clare uidebũt diuitatẽ. Fietq̧ adhuc supnaťaliť ut ita eũ uideãt & audiãt q̄ sũt a remotis sicut ꝓpinq̄ Tũc sicut dicit Chryso. sup Math. Plangent iudei uidẽtes uiuẽtẽ & iudicantẽ quẽ quasi hoïez mortuũ existimabãt & cõuincentes se corpe uulnerato scelus suũ negare non potuerũt Plangẽt & gentiles q̄ uanis disputatiõib⁹ decepti ph̃oꝝ irrõnabilem stultitiã putauerũt esse deũ colore crucifixũ. Plangẽt se xp̄ani peccatores q̄ magis dilexerũt mũdum q̃ xp̄m. Plangẽt se heretici q̄ puꝝ hoïem crucifixum dixerunt cũ uideãt ip̄m esse iudicem in quem iudei transfixerũt. hec ille. O q̃nta erit etiã i dãnatis afflictio q̃t⁹q̧ meror cũ uidebũt mľtitudinẽ electoꝝ Tunc ut scribiť Sapie v. Stabũt iusti in mag cõ. ad. e q̄ se an. & q̄ ab. labo. eoꝝ Vi. tur. ti. hor. & mi. i subi. isp e. s. d. intra se p. a. & p̄. an. s. ge. Hi sũt quos aliq̃n ha. in deri. & in si. im. p Nos insen. uitã illoꝝ. ex insa. & fi. illoꝝ siñ. ho. Ecce quõ cõpu. sunt inť. fi. dei & inť sanctos sors illoꝝ est.

Qualiť accusabunť in die iudicii & nota fient peccata omnium nec poterit quis defendere se aut excusare Caplm. ii.

Ecundũ mysteriũ cõtemplandũ de iudicio uocať reuelatio. Reuelabunť quippe oïa damnatoꝝ peccata tam publica q̃ secreta circa quã reuelationem occurrẽt tria Primũ dr̃ accusatio Scd̃m testificatio Tertiũ arctatio.

Primũ accusatio. Stabũt nanq̧ tres accusatores contra pc̃tõres. Primus erit diabolus q̄ dicet. Equissime iudex iudica istũ esse meũ q̄ noluit esse tuus. Tuus erat ꝑ naturã meus est factus ꝑ suam malitiam Tibi inobediens mihi obidiens.

Iudica ergo istū esse meū mecūq̃ dānandū. Cognoscēt.n.tunc fatui pctōres q̃ grauit̃ errauerūt acq̃escere diabolicis suasiōibus qn̄ uidebūt oēs demones cōtra illos clātes. Scd's accusator erit ꝓpriū scelus. Nā ut inqt Ric.in.iiii.di.xliii. In iudicio cognoscet qlibet hō peccata que fecit tā iusti q̄ repbi. Mali.n.cognoscēt ut ex illa afflictiōe ãpli9 crucient̃. Boni uero qa ex cognitiōe remissiōis & indulgētie ãpli9 cōsolabunt̃ & diuinā miam collaudabūt. Nō solū aūt ipsimet sed singlati unicuiq̃ manifesta erīt oim bona & mala. Sed notitia illa & diuulgatio pctōꝝ que fecerūt electi nō generabit eis penā nec ignominiā nec cōfusionē qnimo cedet ad eoꝝ gl'iaꝫ ꝓpter pniam quā fecerūt. Et hoc.d.Greg.iiii. moraliū uersus fmē q̄ ait expōnēs illd' psal. Mias dn̄i in eternū cātabo Quō mi sericordias dn̄i cātat in eternū q̄ miseꝝ se ignorat fuisse? Et si miserie trāsacte nō memit unde largitori mīe laudes reddit? Manifestatio ergo pctōꝝ q̄ntum ad repbos nō q̄ntū ad iustos erit accusatio. Terti9 accusator erit totus mundus Vn̄ Chryso sup Math. In illa die ultiōis nihil ē qd' rn̄deamus. ubi celū & terra aqua sol & luna dies & noctes & tot9 mundus stabūt aduersū nos in testimoniū pctōꝝ nr̄oꝝ. Scd'm qd' occurret in reuelatiōe pctōꝝ erit testificatio. Tres.n. testes hēbit tūc cōtra se pctōr. Vnū sup se.s.deū. Scd'm intra se.s.cōsciaꝫ ꝓpriaꝫ Tertiū iuxta se.s.ꝓpriū angelū bōi ad custodiā deputatum q̄ tanq̄ cōscius oim que homo fecit cōtra eū testimoniū phibebit. Vn̄ Iob.xx. Reuelabūt celi idest angeli iniqtatē eius. Tertiū qd'occurret in reuelatione pctōꝝ erit arctatio. Arcte.n.erūt tūc & stricte uie oim pctōꝝ qn̄ nō poterūt negare nō excusare n̄ appellare nō fugere nō īpetrare ueniā nō hr̄e refugiū. O q̄ flebilis erit tūc dānatoꝝ cōditio. Nō ualebūt eis ꝑces nō clores n̄ gemitus nō pentes nō amici nō denīq; quicq̄ aliud. Vn̄ Chryso sup Math. Nō erit tūc resistēndi uirtus contra deū nec fugiēdi facltas añ faciē ei9 nec pnīe loc9 nec satisfactiōis tp̄s. Et Greg in omel.inqt. O q̄ anguste erūt tūc uie repboꝝ. Supi9 erit iudex irat9 inferius horrendum chaos a dextris pctā accusantia. a sinistris infinita demonia ad supplicīū trahentia. int9 cōscia urēs foris mundus ardens. miser pctōr sic cōphensi9 quo fugiet? latere erit īpossibile appere itollerabile. hec ille. Poterit tūc un9. q̄sq; dr̄e illd' psal. Quo ibo a spū tuo & quo a fa.t.fu. Si.asce.i.ce.t.i.l.es.si de.in infer.ades. Si su.pe.m.di.& ha.in extre.ma. Etenī il.m.t.de.me & t.m.de.tua.

Quali ī iudicio xp̄s alloquet̃ electos blande atq; benigne malos uero aspe satis & dure & quō impii seperabunt̃ a iustis. Capl'm.iii.

Ertiū mysteriū cōtēplādū de iudicio dicitur pmiatio Circa qd'adhuc tria debemus attentissime contemplari. Primū dr̄ electoꝝ allocutio. Scd'm damnatoꝝ contristatio. Tertiū oim sepatio. Primū dicit̃ electoꝝ allocutio

Loquet̃ nanq̃ xp̃s electis suis tria suauissima uerba. Primũ uerbũ erit dulcis uo-
cationis q̃n facie leta & uultu hilari ad dexterã p̃tẽ se uertẽs aspiciet suã dulcis-
simã m̃rẽ & ceteros electos & sanctos poteritq̃ dicere licet in euangelio non
ponat̃. O genitrix mea ueneranda & dignissĩa regia celoꝝ ecce iã tp̃s ẽ ut cũctis
hõib9 q̃ fuerũt ĩ mũdo ĩnotescat gl̃ia tua uideãtq̃ oẽs merita tua. Tu nempe es
illa que hũilitate caritate ceterisq̃ uirtutib9 ad tuũ uteꝝ me ĩclinasti Tu me .ix.
mẽsib9 ĩ uẽtris tui tabernaclo tenuisti Tu me natũ deũ hoĩez in p̃sepio adorasti
inuoluisti pãnis & lacte tuo mellifluo me pauisti. Tu cũ lacriãtẽ me cernebas
lacrĩabaris. Cũ uigilãte uigilabas cũ patiẽte patiebaris. Tu me in brachiis sepe
portasti & corde & ope sp̃ mecũ fuisti Mecũ p̃ dolore cũ crucifigebar in cruce
crucifigebaris ĩ aĩa. Et cũ a toto mũdo essem derelict9 tu sola firma in mea fide
mãsisti iunxisti uoluntatẽ tuã uolũtati mee Sancta hũilis & deuota celestia sp̃
desiderasti. En iam toti mũdo p̃it̃ congregato & ego excelsã gl̃iã tuã quã tibi
dare uolui patent̃ m̃rabo. Postmodũ uero ap̃lis referet. Vos discipl̃i mei filii &
f̃res dilecti q̃ reliq̃stis oĩa p̃p̃t̃ nomẽ meũ & paupes & p̃egrini p̃ terraꝝ orbẽ
fidel̃r laborastis & tandẽ patient̃ mortem sustinuistis. Et p9 martyribus dicet.
O uos feruẽtes martyres q̃ p̃ meo amore tormenta & penas horribilissimas su-
stinuistis & mori poti9 q̃ me negare elegistis. Deinde alloquet̃ uirgĩes. O uos
uirgĩes mundi q̃ sanctã illibatãq̃ castitatẽ tãto p̃e amastis. Et uos o sãcti cõfes-
sores q̃ corp̃a ur̃a arctissima p̃nĩa macerastis. O uos oẽs sancti religiosi q̃ abne-
gastis p̃p̃aꝫ uolũtatẽ. O deniq̃ uos q̃ mie op̃a p̃xis ur̃is exhibuistis. Esuriui.n.
& de.m.mã.si & d.m.bi.ho.e.&.col.m̃. Nud9 & co.m.ĩfir.& ĩ ca.& ui.me Veĩte
ad me uos diligentẽ. Veĩte ad me fontẽ oĩm bonoꝝ. Ad me sũmũ gaudiũ. Ad
me summã pl̃chritudinẽ. Ad me summũ solatiũ. Veni o cara genitrix. Venite
o oẽs electi. O dulce uenite. O uox dulcior sup̃ mel & mãna. Ecq̃d faciẽt tunc
dãnati q̃ nõ uocabunt̃. Audiẽt tñ xp̃m uocãtẽ electos suos Percutiẽt profecto
pectora cl̃abunt & dicent. Vhe nobis cur nati sum9? Vhe q̃a uocati sunt illi &
nos nõ uocamur & nobis nihil dr̃. Quinimo expectãtes sum9 audire sñiaꝫ horri-
bilis dãnatiõis. Scd̃m uerbũ suauissimũ qd̃ loquet̃ xp̃s electis suis dr̃ bñdictio-
nis. Nã p9 uocatiõeꝫ subiũget eis bñdictiõeꝫ suã dicetq̃ ut pie credo p̃mo m̃ri
sue. Bñdicta sis tu. bñdicta sit aĩa tua. bñdictũ sit cor9 tuũ. bñdicti sint oẽs labo-
res tui. Deĩn dicet & ceteris. Benedicti sitis uos oẽs electi mei. O q̃ grata erit
bñdictio illa oĩb9 illis. O q̃ grauis ip̃is dãnatis q̃ tũc ĩtelligẽt q̃ntũ p̃fuit bñfa-
cere amare deum & odire peccatũ. Tertium uerbum suauissimũ qd̃ loquet̃ xp̃s
electis suis dr̃ remunerationis q̃n subiũget. Possidete pa.uo.r.a.cõ.m̃di. Regnũ
in quo ẽ oĩs iocũditas oĩs plenitudo bonoꝝ oĩs suauitas oĩs trãq̃llitas omis pax

oīs concordia oīs letitia oīs quies oēs diuitie oīs ſacietas oē deniq̧ bonū Nullū incōmodū nllā triſtitia nllꝰ dolor nullꝰ labor nllā īfirmitas nullū faſtidiū nullꝰ meror nllā diſcordia nullū deniq̧ malū. O pctōres inſenſati Cur nō conamini & nos regnū illd̓ acqrere cui totꝰ mūdꝰ cū oībꝰ ſuis bonis cōparari n̄ pōt. Scd̓z cōtēplādū dr̄ dānatoꝝ cōtriſtatio. Nā pꝰ oia que ſup̄ dicta ſunt uehemēt̓ pec-catores cōtriſtabunt̓ ꝓpt̓ tria. Prīo ꝓpt̓ exꝓbrationē. Acrit̓ nāq̧ xp̄s exꝓbrabit illos. d. illd̓ uel ſilē qd̓ Chryſo. ſup Math. ait. Ego ꝓpt̓ uos hō factꝰ ſum alligatꝰ & deriſus ceſus & crucifixꝰ. Vbi ē tātaꝝ iniuriaꝝ meaꝝ fructꝰ? Ecce p̄tiū ſanguīs mei quē dedi ꝓ redēptiōe aiaꝝ ur̄aꝝ Vbi ē ſeruitꝰ ur̄a quā mihi ꝓ p̄tio ſanguīs mei dediſtis? Ego ſup gl̓iaꝫ meā uos hūi cū eſſem deꝰ appens hō & uilorē me oībꝰ rebus ur̄is feciſtis. Nā oēꝫ rē uiliſſimā terre āpliꝰ dilexiſtis q̄ iuſtitiā meā & fidē. hec Chryſo. O ſcelerati & ingrati pctōres qd mali feci uobis? Quid ꝓ ur̄a ſalute facere debui qd̓ n̄ feci? Videte caput meū ſplēdidū hoc eſt illd̓ qd̓ ꝓ uobis ſpinis fuit coronatū. Hūi faciē meā nunc ſole lucidiorē fetidiſſimis ſputis ꝓ uobis deturpatā. Corpꝰ hoc gl̓ioſū qd̓ iſpicitis ꝓ uobis fuit dure flagellatū & ī cruce cōfixū. Ecce ſigna. Aſpicite loca clauoꝝ. aſpicite manꝰ. aſpicite pedes. aſpicite latus Inqt. n. Chryſo. Veniet xꝰ ī iudicio nō ſolū uulnera ſꝫ exꝓbratiſſimā mortē oñdens. Scd̓o contriſtabunt̓ pctōres propt̓ cōtrariationē In tātl. n. anguſtiis cōſtitutis oēs ſanctos cōtrarios hēbūt. Tertio contriſtabunt̓ ꝓpt̓ ſnīationē quando audient tonitruū illd̓ grāde & formidabile uocē. ſ. Ieſu xp̄i īdignant̓ īp̄is. d. Ite m. in ig. e. q pa. ē dia. & an. eiꝰ. Tertiū cōtēplandum dr̄ oīm ſepatio. O ſi uellemꝰ cōtemplari qn̄ ſepabūt̓ iniuſti a conſortio iuſtoꝝ & a uiſiōe dei q̄nta erit illoꝝ lamēta q̄ flebiles uoces prorūpemꝰ certe ī lacrīas Ibūt qdē īp̄i dānati eiulātes & querelātes ī ignē eternū. Iuſti aūt in uitā eternā in q̄ regnabunt cū xp̄o per infinita ſecula ſecl̓oꝝ. Amen.

Feria qnta ſcd̓e ebdōade in q̄dragesima De necītate ſctiſſime cōfeſſiōis cōtra eos q dn̄t ſr̄fluū eſſe aut īane cōfiteri peccata ſua ſacerdoti. Sermo. xxvii.

Ccedētes diſcipl̓i eius rogabāt eū d. Dimitte illā qa clamat poſt nos Math. xv. c. & ī euāgl̓io hoͦ. Ordīauit xꝰ ſacerdotes ſuos mediatores fore futos int̓ īp̄m & pctōres penitentes uoluitq̧ ut abſol̓ois bn̄ficiū īp̄i ſacerdotes ꝓ cōfeſſiōeꝫ ſacr̄alē largiren̄t. Qd̓ myſtice inuit̓ ī euāgelica lectione ī q̄ narrat̓ queādmodū apl̓i ꝑ quos ſignificāt̓ ſacerdotes ſupplicabāt xp̄o ꝓ chananee filia ſanitatē poſtulāte ꝑ quā peccatrix aīa denotat̓. Qm̄ uero apud nōnullos curioſos extat opīo quedā fl̓a q̄ aſſerūt non fore oportunū imo ſr̄fluū & inane ſacerdotibꝰ cōfiteri peccata Idcirco in p̄nti ſermōe de neceſſitate confeſſiōis tractare curabimꝰ quā neciaꝫ eſſe cūctis pn̄itētibꝰ oñdemꝰ triplici rōne

Pria rõ ꝓpť doctoꝝ & scripťaꝝ testificatiõe3
Secunda propter christi institutionem
Tertia propter ecclesie preceptionem

Q₂ per dicta sctõꝝ doctoꝝ ꝓbari põt q̄r cõfessio pctõrũ sit penitẽtib⁹ ad salutẽ necia Ca.i.

Riatrõ q̄ oñdiť ꝙ cõfessio sit necia ad salutẽ est ꝓpť doctoꝝ & scripťarũ testificatiõe3. Et añq̄ iducať testimõia ꝑmittẽda ẽ de cõfessiõe distictio quedã quã ponit Alex.in.iii.uolũie sũme & Tho.ii.ii.q.iii.q dñt ꝙ triplex est cõfessio. Pria eoꝝ que sunt fidei & ista ẽ ꝓpri⁹ actus fidei de q̄ Paulus Ro.x.ait Ore aũt cõfessio fit ad salutẽ. Scd̄a ẽ cõfessio gr̄aꝝ actiõis siue laudis & ẽ act⁹ latrie qa ordiať ad hõrẽ deo exteri⁹ exhibendũ de q̄ Dauid i psal. Cõfitemĩ dño qm̄ bon⁹. Tertia ẽ cõfessio sacr̄alis que fit sacerdoti. Et de hac Ray.ait in sũma de pe. Cõfessio ẽ corã sacerdote legittia ꝓpoꝝ pctõꝝ declara°. Et de hac sc̄ti dñt Q₂ loco & tp̄re expediat ad salutẽ Vñ de pe.di.i.c. Nõ põt. iduciť Ambro: li° de ꝑadiso sic loqñs Nõ põt q̄sq̄ iustificari a peccato nisi peccatũ fuerit añ cõfessus. Et idẽ Ambro⁹ i sermõe q̄dragasime inqt. Ecce nunc tp̄s acceptabile in quo cõfessio a morte aĩa3 liberat Cõfessio ꝑadisũ apit Cõfessio spẽ saluãdi tribuit. Vñ scripťa dicit. Dic tu iniqtates tuas ut iustificeri. Item Io.os aureũ in.c. Perfecta. In corde cõtritio i ore cõfessio ĩ ope tota hũilitas. hec ẽ fructifera penitẽtia. Et idem de pe.di.i.c. Non põt. Non põt q̄sq̄ gr̄a3 uite celestis accipere nisi purgat⁹ fuerit ab oi sorde peccati ꝑ pnie cõfessionẽ. Et Aug⁹ in li° de pnia Agite pnia3 q̄lis agiť in eccl̄ia ut oret ꝓ uobis eccl̄ia nemo sibi blãdiať & dicat. Occulte ago ap̄ deũ ago. Nouit de⁹ q mihi ignoscit que i corde ago. Ergo sine cã dictũ ẽ. Que solueritl in terra erũt soluta & in celo? Ergo sine cã claues date sunt eccl̄ie dei? q̄i dicat nõ. Et idem in eodẽ li°. Quẽ penitet oĩo peniteat dolorẽ lacrĩs oñdat repñtat uitã suã deo ꝑ sacerdotẽ ꝑueniat iudiciũ dei ꝑ cõfessionẽ Et Aug⁹ ĩ li° de pnia. Cõfessio ẽ salus aiaꝝ disputatrix uitioꝝ oppugnatrix demonũ. Quid plura? Obstruit os inferni & portas apit ꝑadisi. Et de pe.di.i.c. Multiplex mia dei. Leo papa inqt. Mediator dei & hoim xp̄s Iesus hanc ꝑpositi eccl̄ie tradidit ptãtẽ ut cõfitentib⁹ pnie satisfactionẽ darẽt & eadẽ salubri satisfactiõe purgatos ad cõionẽ sacr̄orũ ꝑ ianuã reconciliatiõis admitterent Et idem i sermõib⁹. Nõ remanet in iudicio cõdemnãdũ qd̄ fuerit cõfessiõe purgatũ. Ex qb⁹ colligiť ꝙ penitẽtes ad cõfessionẽ sunt obligati. Sed cõtra posset qs arguere. Prio qa nl̄s teneť manifestare ihõesta corpis sui. ergo m̄lto min⁹ nec aĩe. Scd̄o qa ut dicit Ambro⁹ sup Lucã. Petr⁹ doluit & fleuit qa errauit ut hõ. Nõ inuenio qd dixerit. scio ꝙ fleuerit Lacrias lego satisfactionẽ non lego. Et Chryso.ait. Lacrie lauãt delictũ qd̄ uoce pudor ẽ cõfiteri. Tertio arguiť qa si esset necessariũ hoies cõfiteri sacerdoti hoc nõ uidereť esse nisi ad taxandam

emendā peccati. Sed hō pōt sufficient̄ taxare emendā ꝑ peccato suo. ergo nõ def ꝗ cōfessio nō sit necia. Rñdet ad hec Ric. in .iiii. di. xvii. d. ad p̄mū. Q inhonesta corp̄is expedit aliqn̄ manifestare medico ad sanitatē cōseqn̄dā iuxta illd Boetii. Si opa medicantis expectas oꝫ ut uulnꝰ detegas. Sic etiā inhonesta aīe manifestāda sunt sacerdoti tāq̄ medico spūali. Ad scd̄m uero dic Ric. ꝗ multa facta sūt que scripta non sunt Et qn̄ dr̄ ꝗ lacrīe lauāt delictū excludit cōfessio publica ñ aūt secreta que cū ip̄is lacris intelligit. Ad tertiū isup argumētū dic Ric. ꝗ ille ꝗ ē nimis familiaris uni pti iudex nō dꝫ esse in illa cā ut notat̄ extra de officio & ptāte iudicis dele. c. Insinuāte. quia dicit glo. ibidem. Familiaritatis affectio neritatē ipedire solet. Hō aūt nimis familiaris ē carni sue & ïō nō ē rōabile ꝗ sit iudex ī illa cā ī qua agēdū ē de pūnitiōe carnis sue quis illa punitio sit ad aīe correctiōeꝫ. Multi insup si seip̄os iudicare deberēt de grauissimis peccatis sibi cōsciam nō facerēt reprehen̄cꝫ usurarii ꝗ usuras nō cōdemnarent raptores & fures restitutiōeꝫ nō ap̄pbarēt adulteri & fornicatores ꝗ luxuriā excusarēt & huiꝰ. Quare oportune ꝓuisū est ut in foro conscie alii. s. sacerdotes de peccatis nostris q̄ndo illa confitemur habeant iudicare.

Q cōfessio ē de necitate salutis eo ꝗ tp̄re legis gr̄e fuit instituta a dño Iesu xp̄o & quō intellr̄ ꝗ sit de iure nate & q̄lr̄ ī lege scripta fuit figurata. Ca. ii.

Ecūda rō q̄ ondit̄ ꝗ cōfessio sacral̄ sit ad salutē necia ē ꝑpt̄ xp̄i istitutiōꝫ. Instituta qppe fuit cōfessio ī lege gr̄e a dño Iesu xp̄o s̄m Ric. ubi s̄. ipli cite & explicite. Implicite ī figura cū dixit lep̄so mundato Math. viii. Vade & ondē te sacerdoti. Et etiā explicite sine figura ī hoc ꝗ nō tm̄ ptātē iudicādi in foro exteriori dedit discip̄lis accipiēdā ab aliis mediāte Petro cui eā ꝑmisit añ passiōeꝫ cū sibi dixit illd qd̄ scriptū ē Math. xvi. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Et dedit pꝰ resurrectionem cū dixit Io. xxi. Pasce oues meas Sed etiā dedit eis ptātē iudicādi in foro cōscie nō tm̄ ap̄lis quoꝝ sunt ep̄i successores ſꝫ etiā aliis discip̄lis quoꝝ sūt successores īferiores sacerdotes Et illā ptātē oībus imediate dedit p seip̄m cū pꝰ resurrectiōeꝫ suā dixit eis. Quoꝝ remiseritis peccata remittunt̄ eis. Quibꝰ aūt dat̄ ptās iudicādi de aliq̄ cā dat̄ eis ptās cognoscendi de illa Nullꝰ. n. pōt iudicare & esse bonꝰ iudex de his que ignorat. Sacerdos aūt ñ pōt cognoscere sufficient̄ facta pc̄oris cōscie nisi pc̄or ei cōfessiōe cōsciaꝫ appat. Alex. aūt in. iiii. sūme. d. ꝗ duo sūt in cōfessiōe. Vnū formale & cōpletiuū & h̄ est absolutio nl̄ ptās absolnēdi nl̄ mediādi. Et hoc dñs istituit q ptātē clauium cōcessit Et penes hoc residet uirtꝰ. Aliud aūt ē materiale & hoc ē detectio peccati sine morbi Et hoc dñs n̄ istituit ſꝫ isinuauit q̄a sufficit egroto exponere medicū & medicinā. Vñ Augꝰ li. primo de pnia & ponit̄ de pe. di. i. Quē penitet.

Lazaꝝ ait de monumẽto iã resuscitatũ obtulit discipl'is soluẽdũ xꝯ p hoc oñdens ptãtez soluẽdi sacerdotibꝯ fuisse cõcessã. Et hic queri põt. Vtꝝ cõfessio instituta fuerit ĩ lege nаꝛe & ĩ lege scripꝛe sicut ĩ lege grẽ. Et de lege naꝛe dr̃e possumus ꝭm Boñ. in. iiii. di. xvii. Q3 dupl'r sũt aliq̃ de dictamĩe iuri naꝛe. s. Aut in generali aut in spẽali. In spẽali ut honorare pẽtes. In generali uero dictat natura ea que supaddit lex euãg'lica Intelligẽdũ ẽ ergo ꝙ ẽ cõfessio de peccato mẽtal' & uocalis. Mẽtalis cõfessio ẽ recognitio peccati & offẽse dei. & hoc ẽ de dictamĩe naꝛe ĩ spẽali ꝫ ꝙ cognitio offense ẽ de dictamĩe naꝛe. Cognitio aũt offense hũane ẽ de dictamie naꝛe p se ꝭm ꝙ ẽ rõnalis. Sed cognitio diue offẽse ẽ de dictamie naꝛe adiute aliquo mõ p fidẽ. Quõ aũt scit hõ se offendisse deũ quẽ ñ uidet nisi p aliquẽ radiũ fidei hoc cognoscat? Cũ ergo deũ cognoscit hõ se per p̄uaricatiõez ĩhonorare naꝛa dictat ꝙ ab ipo mia ẽ hũil'r petẽda. Et h' nũq̃ ẽ nisi recognoscaꝛ culpa. Vocalis uero confessio ẽ duplex s. que fit deo & que fit hõi. Vocal'r cõfiteri deo dictat naꝛa nõ simpl'r ꝫ ĩ cãu utputa qñ deꝯ exigit sicut exegit ab Adã & Chain de qbꝯ scribiꝛ sic de pe di. i. §. Deniq ꝓpe. c. Voluisset Deniq ut pspicue appeat nẽmiez sine cõfessiõe a peccato mũdari ab ipius humani generis p̄ncipio sumamꝯ exordiũ. Peccati trãsgressiõis p̄mi pẽtes corrupti a dño sũt reqsiti de cl'pa ut peccatũ qd' trãsgrediẽdo comiserãt cõfitendo delerẽt Serpẽs aut de cl'pa reqsitus nõ ẽ qa p cõfessiõez nõ reuocabaꝛ ad ueniam. Chain quoq cũ p̄me p̄uaricatiõi fr̃icidiũ addidisꝫ sil'r a dño de cl'pa ẽ reqsitus cũ ei dr̃ Vbi ẽ abel fr̃ tuꝯ? Sꝫ qa supbꝯ capiti suo peccatũ suum confiteri noluit potiꝯ mẽdaciꝛ negãdo dñz suũ fallere conatꝯ ẽ. d. Nũqd custos fr̃is mei sũ ego indignꝯ uenia iudicatꝯ ẽ. Vñ ĩ despatiõis ꝓfũdũ mersus ẽ dũ ait. Maior ẽ iniqtas mea q̃ ut ueniã merear & uagus & ꝓfugus exiit a facie dei. significans eos q peccatũ suũ cõfiteri dissimul'ant respectu diue miseratiõis indignos hr̃i. hec ibi. Vocal'r uero cõfiteri hõi nõ dictat naꝛa nisi in generali. dictat. n. oĩbꝯ modis recõciliari optere deo qbꝯ ipe statuit. Iõ naꝛa dictat. Q3 si deꝯ arbitriũ cõstitueret inꝛ se & pctõrez ꝙ ipi esset cl'pa reuelãda & ita dictat ĩ generali. De lege aũt scripꝛe dic Boñ. Q3 duo p̄ncipal'r sũt ĩ cõfessiõe ꝓpꝛ que oportuit & cõueniẽs fuit cõfessiõez istitui. Primũ ẽ ꝓpꝛ declaratiõnẽ peccati & manifestatiõez & illa ẽ finis cõfessiõis in se. Scd's finis ẽ ꝓpꝛ recõciliatiõnẽ faciẽdã deo & eiꝯ ecclesie Prio ergo fit ꝓpꝛ peccati detestatiõez. Peccator. n. dũ male agit odit lucẽ & iõ ĩ reuersiõe ad iustitiã oꝫ redargui ĩfructuosa opa tenebraꝝ Que ãt arguũꝛ a lumie manifestãꝛ. hoc aũt ẽ p cõfessiõez. Et iõ debuit in lege institui cõfessio in q̃ ẽ maifestaᵒ ueritati. In q̃ uerbũ caro factũ ẽ ut ĩtelligibl'e fieret sẽsibl'e & manifestũ. hec qdẽ ẽ lex grẽ. Ideo q̃ntũ ad p̄mũ finẽ sibi cõpetit cõfessiõis istituᵒ

Alius finis ē ad reconciliationē faciēdā hūano arbitrio mediāte Ideo fit hōi ut hō sit index & arbit̄ int̄ pc̄tōrē & deū Arbit̄ āt talis dʒ esse q possit apponere manū in utrūq;. Talis aūt nō pot uit esse quousq; de⁹ fact⁹ ē hō. Et tūc hō deificat⁹ dat⁹ ē nobis mediator & arbit̄ x⁹ q potuit arguere & manū ponere i utrūq;. Hic reliq̄t i ecclīa successores quos & arbitros cōstituit & rectores ecclīe qb⁹ cōmisit auctoritatē recōciliādi. Et qm̄ hec auctoritas p⁹ fuit i xp̄o & i nllo potuit esse āq̄ ueniret iō tm̄ i lege noua debuit institui cōfessio. Cōfessio ergo put ē sacr̄m n̄ fuit i lege scripta nisi i figura. p̄cessit aūt i hoc q sacerdotib⁹ data erat ptās & auctoritas discernendi int̄ leprā & nō leprā sanctū & pphanū. Sed hec qdē erant corporalia & nō spiritualia.

Q hoies obligāt̄ de necessitate cōfiteri nō solū ppt̄ pmā institutōez sʒ etiā ppt̄ p̄ceptū ecclīe a quo nlls excipit̄ nisi q esset absq; pc̄tō Caplm̄. iii.

Ertiarō q̄ oñdit̄ q cōfessio sit necia ad salutē ē ppt̄ ecclīe p̄ceptionem.

Precepit nāq; ecclīa ut hoies cōfiterētur. in. c. Ois. extra de pe. & re. ubi dr̄. Omnis utriusq; sex⁹ fidelis p⁹q̄ ad ānos discretiōis pueuerit oia sua sol⁹ peccata saltē semel i anno fidelr̄ cōfiteat̄ pprio sacerdoti & iniunctā sibi pniāz studeat p uirib⁹ adiplere. Propt̄ que uerba dic Boñ. Q oēs siue boni siue mali obligant̄ ad cōfessionē saltē semel i anno. Teneri qdē ad confessionē ē duplr̄. Vl ex istitutiōe pma qa istituta ē sub p̄cepto ut patuit. Vel istitutiōe supaddita que ē a generali cōcilio. in. c. pallegato. Ois. Rōne mādati pme istitutiōis. qm̄ istituta ē directe cōtra mortale tenebāt̄ oēs q p⁹ baptismū peccauerūt mortalr̄ Rōne uero scd̄e institutiōis tenent̄ oēs saltē ad semel i anno. Rō aūt h⁹ istitutiōis triplex ē. Pria ē ulis indigentia. Oēs. n. peccauerūt & oēs egent gr̄a dei iō quilibʒ debet deū glorificare cōfitēdo se pc̄tōrē Qui. n. pc̄tōrē se confitetur deū gl̄ificat oñdens se deū offendisse & eius mia se indigere Scd̄a rō fuit sacre cōiōis reuerētia qa oēs tenēt̄ i pasca cōicare tā pfecti q̄ ipfecti Et tūc qa agnus pascalis māducād⁹ ē cū sollemnitate ut mūdi essent māducantes & digni oportuit p̄mitti remediū purgatiōis & pbatiōis & hoc ē in peccati cōfessione Tertia rō fuit discretio gregi dñici ne lupi abscōderent̄ i grege q māducarēt agnos Ideo institutū ē ut uult⁹ cōsciaꝝ suaꝝ sacerdotib⁹ oñderēt: & ne heretici innocentiā paliarent & sub pelle innocētie se absconderēt Vñ si qs nllū hr̄et peccatum mortale confiteri dʒ uenialia nō q hō obliget̄ illa cōfiteri de se ut declabit̄ inferius ppt̄ uinclm̄ peccati sʒ ppt̄ obligationē p̄cepti. Si aūt aliqs dr̄et q nō hr̄et remorsum peccati nenialis dicit Boñ. q impossibile ē s̄m statū uiatoris ut aliqs unum diē uel septimanā transeat sine remorsu uenialis. tñ q totū annum transeat illud magis est impossibile ut uix credatur q fuerit hoc donū i aliquo

nisi in xp̄o & ei⁹ mr̄e. Et iō unusq̄sq; uel h̄t cōsciam de uenialib⁹ uel debet h̄re & ois hō petere. Dimitte nobis debita nr̄a. Vix.n.ē hō in uita ista sine uenialitum ꝑpt̄ ignorantiā qa in multis uenialr̄ peccamus & ignoram⁹ & nō cōsideramus. tum ꝑpt̄ adherētiā qm̄ uenialia ista magne sunt adherētie Et iō q̄ntūcūq; aliqs sit ꝑfect⁹ d; recognoscere & ope cōfiteri se peccatorē. Si tn̄ qs repiret q nō h̄ret uenialia ꝑpt̄ supabūdantē gr̄a; talis n̄ tenet̄ ad illud mādatū qa solis pc̄tōrib⁹ & uiatorib⁹ datū ē ip̄e uero iā h̄itat incelis. hec Bon̄. Addit his Ric. q regl̄arit̄ oēs tam fideles q̄ infideles tenēt̄ ad cōfessionē faciēdā sacerdoti xp̄iano inq̄ntū istud p̄ceptū ē p̄ceptū dei q ptāte; h̄t nl̄r sup oēs & p̄ceptū ul̄r dedit. Si aūt nō esset p̄ceptū nisi ab eccl̄ia ad ei⁹ obseruationē nō tenerēt̄ nisi illi q sacr̄m baptismi susceperūt. Quia uicario xp̄i nō fuit cōcessa directe ptās sup illos q sacr̄m baptismi nō suceperunt qd̄ ē ianua q̄ intrat̄ in eccl̄ia; militātē. Et tante obligatiōis ē p̄ceptū de cōfessione ut si qs n̄ pōt loq cōfiteri debeat nutu uel signo eo mō quo pōt ꝑut notat̄. xxvi. q. vi. c. Qui recedunt. Istud etiā p̄ceptū cū sit euangelicū q̄ntū ad institutionē q̄ntum uero ad circūstantiā sit de iure positio pōt a papa dispēsari q̄ntū ad circūstantiā. Sed q aliqs nll̄o mō teneat̄ cōfiteri papa nō pōt qa n̄ pōt dispēsare cōtra euāgeliū. Vn̄ Vrban⁹ papa. xxv. q. i. c. Sūt qdā. ait. Sunt qdā dn̄tes romāo pontifici sp licuisse nouas cōdere leges qd̄ & nos nō solū nō negam⁹ sed etiā ualde affirmam⁹. Sciendū uero sūo pe est qm̄ & inde nouas leges condere pōt unde euāgeliste aliqd nequaq̄ dixerit. Vbi uero aperte dn̄s uel ei⁹ apl̄i & eos seq̄ntes sancti pr̄es sniali aliqd diffinierūt ibi nō nouā legē romanus pontifex dare sed potius qd̄ p̄dicatū est usq; ad aīam & sanguinē cōfirmare debet Si.n. qd̄ docuerūt apl̄i & ꝑph̄e destruere qd̄ absit niteret̄ nō sniam dare sed magis errare conuinceret̄. hec ille. Ideo usq; nūc ī hoc p̄cepto n̄ ē dispēsatū nec q̄ntū ad istitutionē nec q̄ntū ad circūstātiā Ego aūt dico qd̄ in hoc p̄cepto l; male tn̄ aliqs dispensauit. Nā uidim⁹ plerosq; stetisse per. x. xx aut. xxx. annos sine cōfessiōe. Ecqs dispēsauit cū istis? Nō de⁹ nō angel⁹. nō papa. nō legat⁹ a latere nō ep̄s. nō sacerdos nec qsq̄ alius cleric⁹ Sed qs fuit ille dispensator? Rn̄deant ip̄i. Dic inq̄ mihi o infelix xp̄iane q per tot annos sine cōfessiōe stetisti. Quare nō es cōfessus? Quis dispēsauit tecum? Et statī dicet. Ego nō cōfiteor ꝑpt̄ luxuriā. Alt̄ dicet. Ego ꝑpt̄ auariciā Alt̄ ꝑpt̄ discordiā. Ergo cū his & silibus dispensat diabl̄s. Cū luxuriosis diabolus luxurie. cum auaris diabol⁹ auaricie. cū odiosis diabl̄s rixarū & discordie O īiqua cōditio malorꝝ xp̄ianorꝝ. O ptinatia dānabilissima. O uenenata synagoga īferni. Cur tādiu o fatui ur̄a; salutē negligitis? Expgiscimini igit̄ & cōfitemī peccata ur̄a ut p cōfessionē ī pn̄ti efficiamī digni dei gr̄a & ī futo eterna gl̄ia. Amen.

Feria sexta secunde ebdomade in q̃dragesima de confessione sanctissima.
Sermo .xxviii.

Espondit ei lãguid⁹. Dñe hoiem ñ hẽo ut cũ turbata fuerit aq̃ mittat me i piscinã. Io.v. & in euãglio hodierno. Egebat adhuc auxilio hoïs ut poneret̃ i piscinã infirm⁹ & lãguid⁹. q̃ si ibi descendisset ñ hoïs sed dei uirtute sanitatẽ fuisset cõsecut⁹. Vt mystice innuat̃ q̃ licet deus cã sit efficiẽs pctõꝝ nr̃oꝝ sanitatũ tñ oportunũ ẽ ad eã assequẽdã misteriũ sacerdotũ. Ipi eq̃dem ex auctoritate sibi cõcessa pctõres penitẽtes p absolutiões adiuuãt ut saluẽt. Qm̃ aũt i pcedẽti s̃mõe m̃lta diximᵒ ppẽ que ñ nlli sua peccata cõfiteri di/sposuerũt ut etiã feruẽti⁹ aĩmẽt ad suũ ppositũ exequẽdũ. idcirco hodierna die adhuc de cõfessiõe enim⁹ dicturi. De q̃ tria mysteria ꝑponem⁹ cõtẽplãda v₃.

Primũ dicit̃ tpalitas. Qualit̃ excusantur aliqui si non confiteantur semel in anno & an post peccatum necessariũ sit confiteri.
Secundum qualitas.
Tertium integritas.

Capl̃m .i.

Rimũ mysteriũ declarandũ de confessiõe dicit̃ tẽpalitas. In quo uidere debem⁹ qñ sit cõfitẽdũ. Circa hoc aũt triplex tps̃ subdistinguem⁹. Primũ dicit̃ tps̃ assignatũ. Scd̃m festinatũ. Tertiũ determinatũ. Primũ tps̃ dicitur assignatũ de quo fit mentio in .c. Oĩs de pe. & re. qñ dicit̃. Semel in anno. Ex quo colligit̃ q̃ de iure cõmuni saltẽ semel i anno oẽs hoĩes cõfiteri tenent̃. Notandũ tñ q̃ ab isti⁹ ꝑcepti obligatiõe aliq̃ excusant̃ aut ppẽ infatuatiõẽ aut ppẽ locutiõnẽ aut ppẽ sacerdotũ ꝑuatiõnẽ. Primi excusant̃ ppẽ infatuatiõnẽ cũ essent fatui aut mẽte capti q̃ in eo statu ñ pñt mereri nec demereri. Sed sũt in eo statu siue dãnatiõis siue saluatiõis in quo reperti sunt qñ pdiderunt sensũ ut dicit̃ extra de baptismo & eius effectu .c. Maiores .in fine. Obligant̃ tñ tales ad cõfessiõm qñ hñt lucida iteru alla. Scdĩ excusant̃ ppẽ locutiõꝫ qa sunt muti aut ignorãt ydioma prie in quo morant̃ tales confiteant̃ eo mõ quo pñt .s. per signa aut p interpretẽ si põt inueniri & tũc iterpres & sacerdos pro una ꝑsona cõputant̃. Tamẽ dicit Ric .in .iiii .di .xvii. & uidet̃ aliquib⁹ q̃ cõfiteri p iterpretẽ non est cõstitutũ iure diuino nec positiuo & cũ cõfiteri sit multũ difficile nõ uidet̃ tutũ plus artare cõfessiõnẽ q̃ artet̃ per ius diuinũ uel positiuũ. Vt eni dicit̃ Prouerbioꝝ pen̄ltio. & di .iii .c. Deniq̃. Qui nimis emungit elicit sanguinem. Tertii ppẽ ꝑuatiõnẽ seu absentiã sacerdotũ excusant̃ quẽ tñ debent penitentes diligent̃ req̃rere ut dicit Magr̃ in .iiii .di .xvii .c. Nunc pus. Et illud dictũ magri v₃. Si defuerit sacerdos pxio uel socio faciẽda ẽ cõfessio. expõnẽdũ ẽ de cõgruitate ñ de necessitate scd̃m Ric. Vtꝝ uero abñte sacerdote penitẽs debeat ei p lrãs cõfiteri. Dicit Ric. q̃ nõ qa hoc ñ iuenit̃ institutũ. Et qa immineret picl̃m

ne esset defect9 i exaīatiōe pc̄tō℞ quā facere debet sacerdos ut possit salubria p̄bere remedia & ne reuelarent̄ peccata alicui9 L r̄e.n.facilit̄ pn̄t pdi & p nunciū maliciose apiri aut p nuncii ignorantiā tradi illis qbus n̄ mittunt̄ q eas aperirēt & etiā qa alias maliciosus sacerdos posset cōtra penitentē agere ondēdo scripturā suā. Scd̄m tp̄s circa cōfessionē dicit̄ festinatū p quo dubitari solet an pc̄tōr statī teneat̄ cōfiteri hita oportūitate sacerdotis. Et circa hoc uarie sunt opiniōes. Pr̄ia ē Innocētii sup.c.Oīs.de pe.& re.& Archidiaconi sup.c.Ille rex de pe.di.iii. q uidet̄ dicere q̄ oīs q cecidit ī peccatū mortale tenet̄ q̄citi9 poterit ex debito necessitatis. Idē dīc Hosti.ī sūma sua li.v.titl̄o de pe.& re. uersicl̄o Qn̄ cōfitentē.cui opīoni qdā inherētes dicūt &.c.Oīs. nō subuenit negligētibus ut n̄ obligēt̄ ad cofessionē nisi semel ī anno sz poti9 punit negligētiā illo℞ q sic saltē n̄ confitent̄. Rō aūt ē qa qn̄cūq̄ fit aliqd̄ p̄ceptū absq̄ determinatiōe tp̄is dz īpleri q̄citi9 comode fieri pōt. Cū ergo hō obliget̄ ad confessionē post peccatū mortale ex p̄cepto diuīo ergo ⁊c. Scd̄o addūt rōez aliā qa oēs deberēt uitare picl̄m. sed differre cōfessionē ē esse in picl̄o & nō uitat̄ picl̄m ppt̄ īpedimēta que pn̄t euenire & qa differre cōfiteri facit hoīem obliuisci pc̄tō℞ suo℞ qd̄ pōt esse nociuū. Scd̄a ē opīo Ric.q.xvii.di.q̄rti li.dic. Qd̄ pc̄tōr nō tenet̄ cōfiteri statī hita oportūitate p̄t q̄ ī aliqb9 casib9. Prim9 rōe sacramēti qn̄.s. aliqs uult celebrare seu cōicare. Scd̄s ē rōe picli qn̄ aliqs esset ī expresso picl̄o morti uel ppt̄ egritudinē uel aliā cāz. Terti9 ē rōe cōscīe.qn̄ aliqs hr̄et cōsciaz dictātē sibi q̄ statī teneat̄. Quart9 ē rōe dubii qn̄ qs uerisimil̄r dubitaret illo āno se nō posse plus hr̄e copiā sacerdotis. Quint9 casus ē rōe statuti q cōpetit religiosis Ipsi.n.rōe statuto℞ suo℞ & sui stat9 tenent̄ cōfiteri freq̄ntius q̄ statuat cōciliū generale. Nec tn̄ ppt̄ hoc seqt̄ q̄ statī teneant̄ cōfiteri hita oportūitate sacerdotis nisi adsit dies quo scd̄m statutum religionis sue confiteri tenent̄. Qd̄ aūt peccator regularit̄ nō teneat̄ statim cōfiteri patet qa ad hoc nō obligat̄ ex iure nature qa cōfiteri sacerdoti non est de iure nature absolute. nec ad hoc obligat̄ diuina lege qa si xp̄s cōfiteri sacerdoti p̄cepit implicite non statī tn̄ precepit hoc fieri nec ad hoc obligat̄ iure positiuo sed tm̄ semel in anno. Tertia ē opinio dn̄i Bon̄.xvii.di.iiii.q ait. Qz de cōfessiōe est loq dupl̄r.uel q̄ntū ad ppositū interi9.uel q̄ntū ad uerbū exterius. Si q̄ntū ad ppositū interi9 sic cōit̄ conceditur q̄ pc̄tōr tenet̄ pponere cōfiteri qn̄ & cōteri. Ad hoc āt tenet̄ qn̄ recogitat culpā cōmissā & dei offensā uel qn̄ tp̄s se offert in quo recogitare debet sicut ī hora mortis nl̄ picl̄o uel aliquo alio simili. Si aūt loq̄mur q̄tū ad actū dico q̄ oportūitas loci tp̄is & sacerdotis pōt se an̄ pasca offerre aut ita q̄ timet̄ ne ūq̄ se offerat sicut ē in his q grauit̄ īfirmant̄ & tales tenent̄ absq̄ dubitatiōe ad confessionē.

aut ita q̃ maior oportunitas expectat̃ uel q̃tũ ad tp̃us uel q̃ntũ ad sacerdotẽ & sic pōt sine aliquo peccato differri. Quia ergo tp̃us q̃dragesimale ẽ tp̃s pnie & aptũ ad deuotionẽ p̃nt laici tp̃s illud rõnabilit̃ expectare nec peccant dũ tñ ponãt firmit̃ cõfiteri. hec Boñ. Alex aũt .i.iiii. Nõ de necessitate sʒ q̃dã cõgruitate laudat illos q statĩ & sepi⁹ cõfitent̃ cũ possunt. Asserit.n cõfessionẽ ipam ad .ix. utilitates ualere. Pria ẽ peccati cognitio. Scd̃a satisfactio. Tertia mẽtis securatio. Quarta pene diminutio. Quĩta intercessoꝝ m̃ltiplicatio. Sexta gratie augm̃tatio. Septĩa culpe remissio. Octaua pct̃oꝝ euitatio. Nona dei gl̃ificatio. Prima utilitas dr̃ peccati cognitio. Nã sacerdos tenet̃ cõfitentẽ instruere eiq̃ ondere q̃ntũ pōt pct̃oꝝ q̃litatẽ q̃n.s. aliq̃d peccatũ mortale ẽ aut ueniale. Et sic est ex cõseq̃nti q sepi⁹ cõfitet̃ clari⁹ sua peccata cognoscit. Scd̃a utilitas ẽ satisfactio. Verecũdia nãq̃ cũ q sua qs peccata cõfitet̃ sacerdoti ẽ q̃si palũ p̃riosum peccatũ cohopiens. Vñ Aug⁹ li° de pnia & ponit̃ de pe. di .i. c. Quẽ penitet. ait Qui p uos peccastis p uos erubescatĩ. Erubescẽtia.n. ipa pte h̃t remissionis. Et iteꝝ ibi. Dign⁹ ẽ inq̃t mĩa q sp̃uali labore querit gr̃aʒ. Laborat.n mẽs patiendo erubescẽtiã. Et q̃m uerecũdia magna ẽ pena. q erubescit p xp̃o fit dign⁹ uenia. Tertia utilitas ẽ mẽtis securatio. Valeat cõfessio ad q̃ndã mẽtĩ securitatẽ ex cogitatiõe uenie accepte. Vñ psal. In uoce exultatiõis & cõfessiõis son⁹ epulãtis. Quarta utilitas ẽ pene diminutio. Nã sacerdos ex ui clauiũ pōt aliq̃d pene debite relaxare licet ñ oẽꝫ penã. Quĩta utilitas ẽ intercessoꝝ m̃ltiplicatio. Tenet̃ nãq̃ sacerdotes orare p eis q sibi cõfitent̃. Sexta utilitas ẽ gr̃e augm̃tatio. Sepe .n. in cõfessiõe deuota dñs augmẽtat grãʒ collatã in contritione. Septima utilitas est culpe remissio. Q̃nq̃ eñi nõ cõterit̃ hõ ante cõfessionẽ & cõfitẽdo peccata fit cõtrit⁹ & remittunt̃ ei. Octaua utilitas ẽ pct̃oꝝ euitatio. Propt̃ freq̃ntem .n. cõfessionẽ meli⁹ euitãt̃ peccata. Nona utilitas ẽ dei gl̃ificatio. Quia quotiẽs cũq̃ qs sua peccata i spe uenie cõfitet̃ deũ clemẽtissimũ & misericordẽ gl̃ificat. Quare laudabile ẽ ut q freq̃nter peccãt nõ tm̃ semel in anno sʒ frequent̃ etiam cõfiteant̃. Tertiũ tp̃s q̃d notat̃ i cõfessiõe dr̃ determiatũ. In quo uidendũ ẽ qua etate determiate obligat̃ qs ad confessionẽ. Et ad hoc dixerunt aliq. Q. in etate .vii. annoꝝ q̃a in glo. in .c. Oĩs. sup uerbo discretiõis. dr̃. Anni discretionis dicũt̃ cũ qs ẽ doli capax q̃a tũc pōt peccare. Et idem h̃et. C Si aduers⁹ delictũ .l.i. Et. C. Si mĩor se maiorẽ dixerit .l.iii. Et glo. sup uerbo grãdiuscl̃is. extra de delictis pueroꝝ. c. Pueris grãdiusculis. dĩc.i. doli capacib⁹ uidelicet .vii. annoꝝ. Tales.n. mentiri & ueꝝ dr̃e & fateri & negare p̃nt ut dicit Aug⁹ in ep̃la ad Renatũ ep̃m ut h̃et in glo. sup. c. Paruuli. de conse. di. iiii. Hosti. uero in sũma sua libro .v. de pe. & re. Doli inq̃it capax est cum quis est proximus pubertati .ff.

de actióibus & obligatióib9.l.i. Et scdm eundē.li°.iiii.sume ti. de dispensatióe impuberꝝ.Pubertas icipit in mliere i.xii.anno.i masclo uero in.xiiii. Sed addit Hosti.Q̃ q̃n qs ē doli capax i exteriora uir bon9 extimabit. Vñ extra de psūptióib9 i.c.Ex studiis.dr̃.Ex studiis suis cognoscit̃ puer.Inuenit̃ nãq; in li° Dial. Q qdã puer.v. annoꝝ iurãs & blasfemãs a diabolo rapt9 fuit. Sed in illo scdm Hosti.li°.v.de delictis pueroꝝ malicia supplebat etatē.Si ergo pueri non sunt doli capaces ñ tenent̃ cōfiteri.Tales.n.furiosis cōpant̃ qa eoꝝ etas qcqd uidet ignorat.ff.de acqrenda possessiōe.l.i.§. Furiosus. Et.C.de falsa moneta.l.i.in fine.Nec tñ in pueris añ.x.uel.xiiii.annū negandū ē peccatū eo q; peccare non pñt carnalr̃ qa p̃t̃ carnalia peccata repiunt̃ & alia. Vñ i.c.i. de delictis pueroꝝ dicit̃. Pueris grãdiusclis peccatū noluit tribuere qdã nisi ab annis.xiiii.cū iã pubescere cepint qđ merito crederem9 si nl̃la eēnt peccata nisi que mēbris genita lib9 cōmittunt̃.Sed qs audeat affirmare furta mēdacia & piuria ñ esse peccata? At his plena ē puerilis etas quis nō ita in eis ut i maiorib9 puniēda esse uideat̃. hec ibi.Sed heu phdolor.Quid referã? Tanta ē hodie i pueris & puellis malicia ut etiã i peccata carnis añ annos pubertatē libidinosissime inardescant. Quare solerti cura a parentibus ad confessionem sunt inducendi.

Qualr̃ sacerdos audiēs cōfessionē debet habere auctoritatē scientiã & bonitatem & qs dicat̃ ꝓprius sacerdos. Caplm .ii.

Ecundū mysteriū declarandū de cōfessiōe dr̃ qlitas.In quo notãde sunt qlitates seu cōditiōes que reqrunt̃ in sacerdote cui pctõr cōfiteri debet & colligūt̃ maxie tres. Prĩa dicit̃ ptãs. Scđa sanctitas. Tertia claritas. Prima cōditio cōfes.dr̃ ptãs.Hã ẽm Durandū i sũma li°.i.pte.i.& di.i. Ad absoluēdum i foro pnie tria reqrunt̃.Primū q; cōfessor habeat auctoritatē clauiū.Scđz q; habeat auctoritatē executionē.Tertiū q; executio sit libera nō ligata.Et ꝑpt̃ hoc dr̃ in.c. Oīs de pe.& re. Q unusq;q; debet cōfiteri ꝓprio sacerdoti qa sibi inest hui9mōi ptãs.Sed notãdū scdm Ric.di.xvii.qrti Q ꝓprius sacerdos pōt accipi mltipl̃r. Vno mō ē ꝓpri9 sacerdos alicui9 hñs sup ip̃m iurisdictiōnē ordinariã i foro pnie mō tñ inferiori.Et sic ē ꝓpri9 sacerdos ille q cōit̃ uocat̃ presbiter parochialis.Scđo mō dr̃ ꝓpri9 sacerdos hñs iurisdictiōnē ordinariã mō pricipali.& sic ep̃s est ꝓpri9 sacerdos oim existentiū i suo ep̃atu.Nota tñ q; archiepi nō hñt auctoritatē absoluēdi subditos subfraganeoꝝ suoꝝ excepto casu q̃n uisitant prouinciam.extra de censibus.c.Perpetuo.li°.vi.Tertio mō dr̃ propri9 sacerdos hñs iurisdictiōnē mō pncipalissimo.Et sic papa ē ꝓpri9 sacerdos oium xp̄ianoꝝ. Quarto modo dicit̃ proprius sacerdos hñs iurisdictiōnē delegatã ab aliquo istoꝝ uel a legato dñi pape. Quinto modo dicit̃ ꝓprius sacerdos habēs

iurisdictionē ex cōi concessiōe iuris. Et sic sant ꝓpri sacerdotes illi quos epi & abbates exēpti sibi eligūt ī cōfessores. Talib9.n. pmittit̄ ex lege cōi eligere sibi discretū & ꝓuidū cōfessorē.extra de pe.& re.c.Ne ꝓ dilatiōe.Sic etiā ē ꝓprius sacerdos illius quē q̄s audit cōstitutū i articlo necessitatis in quo casu q̄libet sacerdos pōt hoīem absoluere sicut p3.xxvi.q.vi.c.Si presbit̄.&.c.seq̄nti.& extra de furt.c.Fures.Hoc etiā mō ē ꝓpri9 sacerdos uagabūdoꝝ q̄cūq̄ p̄sbit̄ ꝓrochialis in cui9 ꝓrochia uoluerit cōfiteri q̄a tales nunq̄ hn̄t doīciliū ꝓpriū.ff.ad municipales.l.Labeo.Simil̄r dico de illis q̄ doīcilio relicto nauigāt uel iter faciunt querentes quo se transferāt.Nā & tales sine doīcilio sunt.ff.ad municipales.l.ei9.§.Celsus.Et sil̄r scd̄m Inno.sup.c.Oīs.Scolares p̄nt cōfiteri illi quē elegerīt in loco ī quo studēt si morā ibidē cōtraxerit uel cōtrahere intēdāt ꝑ unū annū. Accipiēdo ergo ꝓpriū sacerdotē ꝓ sacerdote hn̄te iurisdictionē aliquo predictoꝝ modoꝝ q̄ sibi cōfitet̄ cōfiteri dr̄ ꝓprio sacerdoti. S3 hic orit̄ dubiū. Vtꝝ illi q̄ cōfitent̄ alicui hn̄ti p̄tātē3 & auctoritatē audiēdi cōfessiōes ab ep̄o tenean̄t illo eodē anno cōfiteri suo p̄sbitero ꝓchiali. Et aliq̄bus uidet̄ ꝙ sic.q̄a ut p̄sbit̄.xi.q.i.c.Peruenit.Si sua unicuiq̄ ep̄o iurisdictio.& p̄tās nō seruat̄ ecclīastic9 ordo cōfundit̄.ergo sil̄r si n̄ seruat̄ p̄sbitero ꝓchiali. Insup ꝫ Bern.li°.iii. de cōsideratōe.c.xiii.Ecclīastica hierarchia ē ad exēplar anglice hierarchie.Sed angelica hierarchia id q̄d̄ cōuenit angelis alicui9 ordis ex officio nunq̄ cōmittit̄ angelis alterius ordis.ergo sil̄r fieri debet in eccl̄a.Rn̄det Ric.ubi s̄.Q. ep̄s h̄t ordinariā iurisdictionē sup subditos sacerdotū ꝓchialiū.Illud aūt q̄d̄ conuenit alicui ex ordinaria iurisdictiōe ip̄e pōt cōmittere alii hn̄ti ordinē cōuenientem ad illud officiū exeq̄ndū.extra de cōse.eccl̄e.c.Aliqua.Illi ergo q̄ confitent̄ legittīe hn̄ti p̄tātē ep̄i & absoluunt̄ ab eodē uere sunt absoluti nec eadē peccata in numero tenent̄ suis p̄sbiteris ꝓchialib9 cōfiteri. Vn̄ ep̄us cōcedēs p̄tātem alicui audiendi cōfessiōes non aufert curato iurisdictionē sed sibi seruat dans ei coadiutorē.Et sic soluit̄ p̄mū argumentū. Ad s̄m uero de silitudie eccl̄e ad angelicā hierarchiā rn̄dendū ē.Q. in hoc non est simile q̄a angl̄s sufficit plene ad exequendū actus cōueniētes officio suo.Nō sic aūt uere pōt dici de quolibet inferiori curato. Scd̄a cōditio cōfes.dr̄ sanctitas. Vt.n d.c.Durādus ubi s̄.Tātam debet hr̄e cōfessor habilitatē affectiōis ut sit dignus xp̄i minister. Vn̄ de pe.di.vi.c.Qui uult confiteri.dicit̄.Sacerdos cui oīs offert peccator ante quem statuit̄ oīs languor in nullo sit iudicādus que ī alio prompt9 ē iudicare. Iudicās eni aliū q̄ est iudicādus condēnat seipm̄.Cognoscat ergo se & purget in se q̄d̄ alios uidet sibi afferre. Ex q̄bus uerbis sumit̄ argumentū s̄m Duran.q̄ ep̄us in mortali peccat mortal̄r absoluēdo nisi pri9 peiteat.Nec solū d3 esse sanct9 cōfes.

ſed in ſanctitate ſolidꝰ & firmatꝰ ꝓpt̉ ea que audiunt̉ ī cōfeſſiōe. Iō Bern. ſup Cant. ſmone. xviii. ait. Tu frat̉ cui firma caritas nōdū ē ſed adeo tenera & arū-dinea ut oī cedat flatui qua frōte aliena uulnera curare aut ambis aut acqeſcis. Noli eſſe nimis iuſtꝰ. Sufficit tibi ſi diligis ꝓximū ſicut teipm̄. Nō. n. ſalutē ꝓxi debes querere in ſalutis ꝓprie detrimentū. hec ille. Caueāt tñ q cōfiteri uolūt ne fiant cōfeſſoꝝ iudices curioſi ſed eis tm̄ ſufficiat nō conſpicere malā uitā ex-preſſe. Tertia cōditio cōfeſſoris dr̄ claritas. Debet utiqꝫ hr̄e claritatē cognitionis & ſcientie ut dicit̉ in. c. Oīs. §. Sacerdos. Et in glo. ī dicto. c. ſup uerbo ſacerdoti. Et in glo. ſup uerbo ꝓuidū in. c. Ne pro dilatiōe. de pe. & re. Ideo dicit̉ de pe. di. vi. in. c. Qui uult cōfiteri. Caueat ſpūalis iudex ut ſicut nō cōmiſit crimen neqtie ita non careat munere ſcientie. Oportet. n. ut ſciat cognoſcere qcqd debet iudicare. Iudiciaria nāqꝫ ptās expoſtulat ut qd̉ debet iudicare diſcernat. Diligēs ergo inqſitor ſubtilis inueſtigator ſapient̉ & q̄i aſtute interroget a peccatore qd̉ forſitā ignorat uel uerecundia uelit occultare. hec ibi. Oportet ergo ut cōfeſſores ſciāt diſcernere qd̉ debeāt iudicare ſicut in ueteri lege iudicabāt de lepra & lepra. Leuit. xiiii. Hinc ē ꝙ Greg. liº. i. paſtora. c. i. ait. Nulla ars doceri p̄ſumit̉ niſi ꝑus ītenta meditatiōe diſcat̉. Ab impitis ergo paſtorale magiſteriū q̄ temeritate aſſumit̉ cū ſit ars artiū regimem aīaꝝ? Facit ad hoc. c. Cū ſit. de etate & q̄litate ordināadoꝝ. Cōfeſſor ergo ſm̄ Durandū quotiens ſe ingerit ad cōfeſ. audiendas totiens offert ſe ad r̄ndendū de peccatis mortalibꝰ & p̄ceptis de cōtractibꝰ & uſuris de reſtitutiōibꝰ. Debet itaqꝫ habere ſcientiam ſaltē cōpetentē. Vocat̉ aūt cōpetēs que neceſſaria ē ad executionē cuiuſcūqꝫ ordinis. Vn̄ ī q̄ntū ſacerdos deputatꝰ ē ad diuinū officiū celebrandū tenet̉ tantū ſcire de grāmatica ꝙ ſciat uerba ꝓferre & ꝙ intelligat ſaltē lr̄alit̉ ea que legit. In q̄ntū uero ē miniſter ſacrōꝝ tenet̉ ſcire que ſit debita materia ul̉ forma cuiꝰlibet ſacr̄i & modū recte ſingula diſpenſandi In q̄ntū doctor ē tenet̉ ſcire ſaltē fidei rudimenta. Et in quantū ē iudex in foro conſcīe tenet̉ ſcire diſcernere int̉ leprā & nō leprā ſaltē in his peccatis que ſunt omnibꝰ notiora. In aliis uero de quibus etiā ſapientes dubitant ſciat dubitare & querere ſuperioꝝ conſiliū. Debet ſcire que ſint mortalia que capitalia ſaltem in cōi & que uenialia in genere. Debet etiā ſcire Canones penitētiales nō tm̄ ꝓpt̉ hoc ut pnīas iniungere cū pnīe hodie ſint arbitrarie ut dicet̉ ī ſequenti ſermone ſed ut per hoc ſciat culpaꝝ pnīas agnoſcere. hec Durādꝰ. Ego tñ credo ꝙ pōt quis dū non ē nimis peritus in tribꝰ caſibus ſine ꝑiculo confeſſiones audire. Primus ē qñ ꝑiculū mortis immineret cōfitenti nec alius poſſet hr̄i. Tunc q̄libet pōt & debet audire ꝓpt̉ efficatiā ſacr̄i ne ea priuet̉. Scd̄s ē qñ confitens ē peritus ſufficient̉ ita ꝙ ipſum

confessorē docet. Tertius qn̄ confitentes sunt psone spūalr uiuentes & crebro cōfitentes que non consueuerunt hr̄e nisi uenialia.

Qualr cōfessio debet esse integra ut penitēs cōfiteat oīa peccata mortalia & circūstantias trahentes i aliud gen⁹ peccati & in casu uenialia. Capl̄m .iii.

Ertiū mysteriū de cōfessiōe declarandū dr̄ integritas. Nā ut dicit.c.Oīs sepius allegatū. De oibus peccatis cōfessio ē facienda uni sacerdoti ut in tegra sit & nō diuisa.sed in hoc solet dubitari qn̄tū ad tria. Prio qn̄tū ad peccatoꝝ differentiā. Scd̄o qn̄tū ad eoꝝ circūstantiā. Tertio qn̄tū ad peccata uenialia. Primo solet dubitari qn̄tū ad pct̄oꝝ differentiā. Vtꝝ necesse sit differētie oīs peccati mortalis siue latentis siue manifesti siue sit cordis siue sit oris cōfiteri. Et rn̄det Boñ.di.xvi.qrti ꝙ sic. & de peccato manifesto dicit ꝙ necessariū ē ut dicat in cōfessiōe duplici ex cā. Vna ex pte audientis.alia ex pte confitentis. Ex pte audientis qm̄ sicut ē i iuditio forensi ꝙ iudex aliqd nouit ut puta persona qd̄ tn̄ nō nouit ut iudex nec pcedit ad sniam quousq; innotescat ei ut iudici qa ut dicit.iii.q.vii.c.Iudicet.Iudex debet iudicare s̄m allegata sic ē in iuditio pniali qa peccata publica quis sint manifesta sacerdoti sicut hoi ñ tn̄ sunt manifesta sicut dei uicario ideo sunt cōfitenda. Scd̄a rō est ex pte confitentis qa p suā hūilē cōfessiōe3 h̄t iustificari. Vn̄ de pe.di.i.§.Alii. Dic tu prius iniqtates tuas ut iustificeris. Dū ergo peccator cōfitet oīa mortalia secreta & publica que fecit debet dicere sacerdoti & si non recordaret oim precedente sufficienti preparatiōe sufficit ei ꝙ in genere doleat & confiteat se in multis offendisse quoꝝ non recordat qa ut scribit in glo.sup.c. Porrecta. extra de cōfirmatiōe utili uel inutili. Et.C.de ueteri iuri enucleando.l.ii.§.Si qd aūt. Oīm hr̄e memoriā & i nullo penitus oberrare diuinitatis ē potius ꝙ hūanitatis. Si aūt peccator recordetur & nolit dr̄e uel nō dat opaꝫ ut recordet cōfessio sua ifructuosa ē ut colligi pōt ex dictis in.c. Frēs nostros. de pe.di.v. Scd̄o solet dubitari qn̄tū ad peccatoꝝ circūstantias. Vtꝝ circūstātie sint cōfitende. Et dicit dn̄s Bon. pfata.xvii di.qrti.Q tria sunt circūstantiaꝝ genera. Quedā sunt alleuiātes. Quedā aggrauantes. Quedā ad aliud genus trahentes. Prime circūstātie alleuiāt peccatum ut si qs peccasset cū muliere ab ipa tn̄ temptat⁹ & prouocat⁹ & hui⁹mōi has circūstātias cōfiteri nō ē bonū nisi pp̄e hoc ut satisfaciat aliene inqsitiōi uel ut puideat ei⁹ scādalo & pturbatiōi utpote si timeret cōfessorē ex hoc accipe occasionē & exemplū malū uel si tn̄ circūstantia minuat peccatū ut sit i genere uenialis aut nullū peccatū sicut comedere carnes in qdragesima pp̄e infirmitatē hoc excepto pct̄orē ñ debet tales circūstantias referre qa in cōfessiōe h̄t se accusare nō excusare. Scd̄e circūstantie dn̄r aggrauātes que aggrauāt peccatū non

tamen trahūt in aliud genus uel ī aliā spēm peccati. Vt si qs lusisset ad taxillos multū libent̄ & fuisset fornicat⁹ cū multa delectatiōe uel cōmisisset aliqđ peccatū ex ꝓpria malicia nl'la temptatiōe ꝓcedēte & tales circūstantias nō ē de necessitate cōfiteri ſʒ de cōgruitate. Tertie circūstātie dn̄r ad aliud gen⁹ trahētes eo ꝙ trahūt in aliud gen⁹ uel in aliā spēm peccati & has cōfiteri est necessariū. Scd'm uero dicta sanctoꝝ.viii.sunt tales circūstātie. Pria ꝑsone. Scd'a loci. Tertia modi. Quarta t̄pris. Quīta numeri. Saxta q̄litatis. Septia inductiōis. Octaua conseqūtie. Prima circūstātia dicit̄ ꝑsone. Notificāda nāq; ē ꝑsona cū qua uel cōtra quā peccatū ē cōmissum. Aliud.n.ē peccare cū una mōiali aliud cū una sclari aliud cū soluta aliud cū coniugata aliud cū cōsanguinea aliud cū extranea aliud peccare laicū aliud clericū u'l sacerdotē & huiꝰ. Scd'a circūstātia dicit̄ loci Nam si peccatū cōmittat̄ in loco sacro inducit aliā spēm peccati qđ' dicit̄ sacrilegiū sicut notat glo.de pe.di.v.c.Cōsideret. Tertia ē modi. Posset eni qs tali modo peccare ꝙ peccatū traheret̄ ī aliā spēm ut si qs cū m'liere peccaret cōtra naturā. Quarta ē t̄pris. Qn̄ eni peccatū cōmittit̄ in die festo inducit aliā spēm .s.trāsgressionē tertii ꝑcepti ut dicit Nico.de lira sup.xx.c.Exodi. Ideo peccata in festis cōmissa cū t̄pris circūstantia sunt cōfitenda. Quinta dr̄ numeri q̄a quotiens hō peccat totiēs distincta & plura peccata cōmittit.ꝓpterea oportet dicere quotiens peccatū ē cōmissum. Et si qs nō recordet̄ dicat numeꝝ quē pōt extimare scd'm ꝓbabilē opinionē. & si nō pōt estimare numeꝝ extimet q̄nto t̄pe in peccato stetit. Sexta dr̄ q̄litatis. Oportet.n.cōfiteri qn̄ peccatū esset publicum q̄a induceret aliā spēm hoc ē scādalū ꝓximi. Sextā dr̄ inductiōis qn̄ aliqs non solū ip̄e peccauit sed alios induxit ad peccandū dans cōsiliū auxiliū uel fauorē. Octaua dr̄ cōseqūtie. Debet peccator etiā dicere peccata que cōsequunt̄ ad alia peccata utputa q̄a in uno peccato occurrerēt mēdatia plura adulatiōes deceptiōes & siñia que i cōfessiōe n̄ sūt omittēda sed ꝓpalāda. Tertio dubitari solet q̄ntū ad peccata uenialia.an expediat illa cōfiteri. Et de hoc dicit Bo. ubi s̄. Q. confiteri uenialia non ē ꝑceptū eo ꝙ absq; confessione multipliciter remittunt̄. Et p̄mo p dignā eucharistie sumptionē.de cōfes.di.ii.c. Cū oē crīm &.c. Si quotiēscunq;. Scd'o p aque benedicte aspsionē ut patet de cōse.di.iii.c. Aquā sale cōspsam. Tertio p ieiunia & p elēaꝝ largitionē ut habet̄.lxxxii.di.c. Presbit̄.& de pe.di.i.c. Medicina.&.c. Q'obrē.& di.iii.c. Sane cauēdū. Quarto p dominicā orōnē.de pe.di.iii.c. De quottidianis. Quinto p deuotā pc̄toris cōfessionē.de pe.di.i.c. Tres actiōes.& di.ii.c. Si ē inq̄t. Sexto p generalē cōfes.in eccl'ia factā.ut de pe.di.iii.c. De quottidianis. In casu tn̄ contingit ꝙ hō teneat̄ uenialia cōfiteri.siue ꝑpt̄ dubiū siue ꝑpt̄ eccl'iasticū statutū. Propter dubiū tn̄

q̄ndo qs ꝓbabilr̄ de aliquo peccato dubitat utꝝ sit mortale nˀ ueniale qa pctōr si nō penitet de illo sicut de mortali discrimini se exponit. Et iō debet cōfiteri. Simil'r ꝑpt̄ statutū cōfitēda sunt uenialia sicut dictū ē supius de necessitate cōfitendi semel i anno uel de religiosis. Q̄m uero m̄lti h̄ audiētes scrupulosi sans efficiunt̄ dubitātes nescire cōfiteri sua peccata ut decet. Ego dico & teneo q̄ si qs cū uoluntate se emēdandi & ꝓposito bono ad cōfes. accedit faciēs qd̄ in se ē ut bene cōfiteat̄ & nulliˀ peccati recordaret̄ & nullā diceret circūstātiā & multa omitteret que ad cōfes. necessaria esse dicunt̄ considerata uoluntate bona & pēsata hūana infirmitate uel ignorantia talis fructu confes. mīme ꝑuaret̄. Ergo cū bona ad deū fiducia disponāt se oēs pctōres ꝑ ut poterūt & sciēt peccata sua cōfiteri & a xp̄o sanitatē & salutē simul cū languido quē sanauit in euangl'io firmit̄ obtinebūt hic ꝑ gr̄az & in futō ꝑ glr̄az i q̄ ui.i eternū deˀ q ē bn̄dictˀ. Amē.

Sabbato scd̄e ebdomade in quadragesima De fructuosa & utili confessione peccatoꝝ. Sermo. xxix.

Hic ē filius meˀ dilectus i quo mihi bn̄ cōplacui ip̄m audite. Math. xvii. & in euāglio hodierno. Seruanda sunt xp̄i ꝑcepta aio leto & libenti corde quē uerꝰ deū credimˀ saluatorē nr̄z. Testat̄ nāq̧ euāglū hodiernum qual'r xp̄s trāsfiguratˀ ē in mōte a deo p̄re & sp̄u sancto uestimentū diuinitatis accepit. Ipse ergo nobis uiā salutꝭ apperuit pniamq̧ post cōmissa peccata illā esse predicauit. Ipse sacerdotibus claues eccl'ie consignauit quibus possent peccatoribus apire ianuā regni celoꝝ. Ipse sanguinē suū offert oibus qbus meritā ꝑpria nō sufficiūt ut illiˀ merito ueniā assequāt̄ & remissionē. Q̄m uero homīes saluare sic uoluit ꝑ gr̄az suā ut etiā ip̄i faciāt qd̄ in se ē & ꝑcipue peccata sua sacerdotibus confitendo. Idcirco unusq̧sq̧ illū audire debet. Vox enī eius ē. Math. iiii. d. Pniam agite. Et qa hec pnia cōfes. includit idcirco p̄t ea que in ꝑcedētibˀ dicta sunt adhuc i hoc s̄mone tria mysteria ponemˀ cōtēplanda.

Primū dr̄ hūiliatiōis.	Quō pctōr debet hūil'r cōfiteri Prio examiando cōsci
Secundū ocultationis.	entiam Scd̄o accusādo peccata Tertio suscipiēdo in-
Tertiū iterationis.	iunctā sibi pniam a sacerdote. Capl'm. i.

Primū mysteriū de cōfessiōe declarādū dr̄ hūiliatiōis. Qui. n. cōfitet̄ confiteri debet cū huilitate que ꝑcipue cōsistit in tribˀ. Primo in diligenti examiatiōe. Scd̄o in pctōꝝ acusatione. Tertio in pnie susceptione. Primo cōsistit hūilitas penitētis in diligenti exaīatione. Nam q̄ humilis ē ān cōfes. in aliquo secreto loco examiat seip̄m cogitās bn̄ficia que a deo accepit. bona que omisit & mala que cōmisit. d. illud Isa. xxxviii. c. Recogitabo tibi oēs ānos meos in amaritudīe aīe mee. Sed multi sunt q̄ ad cōfes. accedūt īdeuoti īpremeditati

sine ulla cōpunctiōe sine cogitatiōe aliqua aut recordatiōe pctōꝝ suoꝝ quibus confes. qn̄ eos tales inueniūt ꝑsuadere debent ut ꝑus se ꝑparent & postea redeant ad penitendū q monēdi sunt ut ꝑ.x. cōsideratiōes discurrēdo conent̄ sua peccata colligere. Prima cōsideratio ē status in quo pctōr ē & in quo fuit puta uirginitatꝭ uiduitatis aut matrīonii. Scd'a ē etatꝭ in qua pctōr ē & in q̄ fuit. Tertia ē fortune ꝓspere uel aduerse. Quarta officii artis seu exercitii. Quīta societatis cōmemorādo socios uel socias cū qbus hō cōuersat⁹ ē. Sexta ē locoꝝ ī qb⁹ hō fuit. Septīa tēpoꝝ puta pacis guerre sollēnitatū aut dieꝝ ferialiū. Octaua cordis speculādo subtilit' qd cōtra deū & ꝓximū ē corde cōmissum. Nona ē uerboꝝ notant' in se ipo qd in uerbis male loqn̄do potuerit errare cōsiderans. Decima ē factoꝝ & opeꝝ. His modis discurrēdo pōt hō multa peccata que fecit ad memoriā reuocare & ꝓpt' que in sua cellula aut camera sic solus exn̄s pect⁹ suū ꝑcutiendo dicere debet cū publicano Luce. xviii. Deus ꝓ.e.m.p. Et cū filio ꝓdigo. Luce. xv. Pat' pec. in ce. & co. te. Et cū Dauid. Miserere mei de⁹ se.m.mi. tuā. Et q̄ntū pōt conet̄ detestari pctōꝝ suoꝝ magnitudīez turpitudinē & multitudinē deprecās oīpotentē deū ut dignet̄ ꝑ uulnera sui filii īdulgere sibi delicta sua. Sicq̄ cum tali dispōne reuertat̄ ad sacerdotē. Sacerdos uero ubi uidet illū deficere diligent' adiuuet & examinet. Scd'o cōsistit hūilitas in pctōꝝ acusatiōe qn̄ pctōr licet cū rubore tn̄ libere & manifeste acusat peccata sua. Nā ut dr̄ de pe. di. i. c. Qui domū suā. Taciturnitas peccati ex suꝑbia nascit̄ cordis. Iō .n. peccatū suū celare q̄sq̄ desiderat ne īiq̄tas sua aliis manifesta fiat ne talis reputet̄ aput hoīes foris q̄lr se iamdudū exhibuit diuīo cōspectui qd' ex fonte superbie nasci nullū dubiū ē. Spēs suꝑbie ē se uelle iustū uideri q pctōr ē. Sed excusans se & maxīe mulieres. d. Nolle cōfiteri peccata nō ꝓpt' suꝑbiā sed ꝓpter uerecundiā. Pro qb⁹ Bern. ait. O insania nimia hoīm pudet ablui & n̄ pudet inq̄nari pudet sordes abstergere & nō pudet cōtrahere abstergit' calliga & contēnit' aīa. Propt' istos etiā de pe. di. i. c. Nunc aūt. ait Chryso. Nūc aūt si recorderi pctōꝝ tuoꝝ frequent' ea ī cōspectu dei ꝓnuntiās & ꝓ eis clementiā ei⁹ depreceris citius illa delebis. Si aūt nunc obliuisceri pctōꝝ tuoꝝ tunc eoꝝ recordaberis nolens qn̄ in toto mūdo publicabunt̄ & in cōspectu ꝓferent̄ oim tā amicoꝝ tuoꝝ q̄ inimicoꝝ & sanctoꝝ angl'oꝝ celestiūq̄ spirituū hec ibi. Nulla ergo uerecundia m'lto minus nec suꝑbia tacenda sunt in cōfes. peccata q̄nimo illa hūilit' & dolent' sacerdoti sunt reuelāda sine duplicitate sine mēdacio sine excusatiōe Nec enī incipiendū ē ut multi faciunt a ꝓpria laude asserentes. Ego ieiuno do elemosinas adiuuo paupes nō sum blassemus aut homicida. licet q̄nq̄ ut homo carnal'r peccē & biui. Non pura ē nec deo accepta talis cōfessio. Dicēda etiam

sunt peccata ꝓpria non aliena ut dicit.c. Oīs.de pe.& re. Notandū tñ ꝺm Ric.
in.iiii.di.xxi. Q̄ expressio aliene ꝑsone seu alieni peccati aut ē necessaria ad ex-
pressionē pctōꝝ aut non. Si sic tenet eā exprimere cōfessori. Vñ mulieri cū qua
concubuit frat̄ ei9 nō sufficit dicere ꝙ un9 uir cōcubuit cū ea sed debet exꝑmere
ꝙ ille ē frat̄ ei9. Et si nō habeat nisi unū frēm tunc scit sacerdos qs ē ille. Et si ē
religiosus debet exꝑmere ꝙ ē religiosus. Et si ē laic9 & ē cōiugat9 debet exꝑme
re & sic de aliis. Si aūt expressio ꝑsone nō ē necessaria ad expressionē q̄ntitatis
peccati tunc distingue. Quia aut ē utilis ad correctionē illi9 uel ꝓ̄seruationē a re
cidiuo aut nō. Si sic. Tunc credo ꝙ penitēs bñ facit si extra cōfessionē hoc dicit
alicui ꝑsone que illi peccatori possit & uelit ꝓdesse & nō obesse. Sed ꝑ alia cā
noīare ip̄m in cōfes. nō expedit nec oportet qa ꝑ talē noīationē confessor non
posset ꝓcedere ad correctionē illius. Si aūt noīatio illa nō ē utilis ad illius cor-
rectionē tunc subdistinguit̄. Quia aut pōt esse utilis ad seruandū a recidiuo aut
non. Si sic tunc bonū ē & expedit penitēti ut illā ꝑsonā exꝑmat cōfessori. Pōt
eni cōtingere ꝙ cōfessor ꝑ cognitionē ꝑsone sciet iniungere penitenti pnīam
talē & talia dare documēta & tales facere monitiōes ꝙ meli9 & securi9 penitēs
poterit a recidiuo ꝓ̄seruari. Si aūt noīatio ꝓ̄sone nō ē utilis ad magnitudīs pec
cati expressionē nec ad alteri9 correctionē nec ad ꝓ̄seruādū a recidiuo penitētē
tūc credo ꝙ penitēs teneat̄ ꝑsonā celare. Quilibet.n. tenet̄ nō generare malā
opinionē de ꝓxīo suo ī corde alteri9 sine rōnali & utili causa. Tertio cōsistit
humilitas adhuc ī hūili pnīe susceptiōe. Vt.n. dicit Chryso.de pe.di.iii.c.Per-
fecta. Perfecta pnīa cogit pctōreꝫ oīa libent̄ sufferre. Sed dubiū ē utꝝ penitēs
teneat̄ tentiōe necessitatis acceptare & explere pnīam sibi iniunctā a sacerdo-
te. Et rñdet Ric.di.xviii.q̄rti. Q̄ sacerdos aut iniungit pnīam rōnalē & discretā
aut nō. Si scd͛o mō penitēs nō tenet̄ eā recipe nec cōplere qa sacerdos indisere
tas pnīas iniungēdo abutit̄ claue scīe & ptāte. Si ꝑmo mō dico ꝙ tenet̄ tentio
ne necessitatis eā recipe & ꝓ uirib9 adimplere qa talē pnīam iniūgēdo clauib9
utit̄ recte. Quilibet aūt tenet̄ sui iudicis iustā sniam seruare. Vñ si penitēs talē
penitentiā scient̄ & ex deliberatione implere omiserit mortal̄r peccat cū facit
absq̄ legittīa cā. Scd͛m enī Hosti. ī sūma de pe.& re. Pro quolibet peccato mor
tali regularit̄ deberet pnīa septēnis imponi. Vt patet.xxxiii.q.ii.c.Hoc ip̄m.ii
.§.seq̄nti. Et.xxii.q.i.c.Predicandū. Et ē rō una qa deus ꝓ̄cepit Mariā sororem
Aaron lepra ꝑcussam poni extra castra ꝑ.vii.dies. Et sic accipit̄ dies pro anno.
Alia rō est ut sicut pctōr ꝑ peccatū septiformē sp.s.grām amisit sic ꝑ septennē
pnīam recupet. Tñ pōt sacerdos in penitētiis dispēsare cōsideratis crimīs q̄nti-
tate & q̄litate & ꝑsone dignitate cōditiōe sexu officio paupertate infirmitate

debilitate cõsuetudie cõplexiõe societate causa aio uoluntate & sic pro arbitrio pnias taxare & imponere ut pbat plene .extra de pe.& re.c.Significauit.&.c. Is qui.&.c.Omis.§.Sacerdos.& extra de homicidio.c.Sicut dignu. & extra de eo q co.consan.uxoris sue.c.Transmisse.&.xi.q.iii.c.Absit.&.xv.q.vi.c. Si a sacer dotib9.&.xxvi.q.vii.c.Tẽpora.& de pe.di.i.c.Mensurã.& de conse.di.iii.c. De penitẽtib9.Ideo dicat penitẽti sacerdos.Carissime frat tu cõmisisti tot & talia peccata p qb9 deberes pro quolibet sic penitere.Sed forte uita tua ad hoc agẽ dum tm nõ extenderet.Iniungo tñ tibi talẽ pniam p oibus & eltas qb9 peccata redimunt & oia alia bona que feceris & mala que p xpo sustinueris accepta loco pnie & psint tibi i remissionẽ pctõꝝ tuoꝝ.Et si interim moriari auctoritate dei & btõꝝ aplõꝝ Petri & Pauli & sancte eccle & nra te absoluim9 ab omnibus his que cõfessus es & ab aliis de qbus nõ recordaris in qntu possum9 & debemus. Et si qd purgandũ remanserit in purgatorio purget iuxta misericordẽ dñi uoluntatem. Caueant aũt sacerdotes q sic arbitrent ne uilis fiat auctoritas ecclesie & ptãs clauiũ contemnat. Vñ di.l.c.Absit.dr. Absit a romana ecclia rigorem suũ tã prophana facilitate dimittere & neruos seueritati fidei auersa maiestate dissoluere ut cũ adhuc nõ tm iaceat in peccatis sed etiã cadant euersoꝝ fratꝝ ruine pperata nimis remedia cõicationũ utiq nõ pfutura prestent.Quõ eni poterit pnie medicia pdesse si etiã ipe medicus intemptata pnia indulget piculis hoc n ẽ curare sed si ueꝝ dicere uolum9 occidere.Et extra de ui.& ho.clericoꝝ dr. Facilitas uenie tribuit icẽtiuũ delinqndi.Et ad facit.c.Cũ iusta.xxiii. q.iiii.&.c.Loci.xxxv.q.viii.&.c.Peruenit.lxxxx.di.&.c.Si qs pposterar.l.di. Studeat etiã sacerdos ut pctõri penitẽti semp in cõtrariũ pniam imponat ut sup. bo iniungat humilẽ orationẽ. auaro elia largitionẽ.accidioso peregrinationẽ guloso ieiuniũ.luxurioso carnis maceratioñẽ.maledico bñdictionẽ & hui9.hec hostieñ.Addit Ric.ubi s. Q si penitẽs senciat pniam sibi nimis graue & ad obseruandũ piculosam sua infirmitate pensata debet ad illũ confes. cui confessus est uel ad aliũ si illũ habere nõ põt recurrere & aleuiationẽ uel cõmutationẽ petere.Et confessor debet concedere etiã si uideat q pnia alleuiata non sufficiat plenarie ad emendã peccati sed post eã inexpletũ adhuc remaneat aliqd i purgatorio purgãdũ. Tuti9.n.ẽ reseruare purgatorio penitentẽ puniẽdũ quã ipm exponere periculo cadendi in mortale peccatũ propt penitentie transgressionem iniuncte.hec Ricardus.

Qualiter confessio debet esse secreta respectu circũstantium respectu confessoris & respectu peccatoris. Capl̃m.ii.

Ecundũ mysteriũ declarandũ de cõfes.dr oculatio.Debet cõfessio esse

ocultata atq secreta triplici ocultatiõe. Prima ẽ q̃ntum ad circũstantes. Scd̃a q̃ntũ ad cõfessores. Tertia q̃ntũ ad cõfitentes. Pria ocultatio ẽ q̃ntũ ad cir-cũstantes ut cõfessio fiat in secreto non in publico nec corã aliis. Rõ aũt ẽ scd̃m Bon.di.xvii.q̃rti. Pria q̃a in cõfessiõe manifestanẽ peccata sacerdoti non ut ma nifestenẽ sed ut deleanẽ & ocultenẽ q̃a caritatis cõfessio opit multitudinẽ pec-catoꝝ. Scd̃a rõ q̃a manifestanẽ sacerdoti ut deo ad testimoniũ conscĩe interne. Et ideo ut hõ totã consciam reuelet hõi tanq̃ deo nõ debet alius admitti sed sa cerdos q teneat locũ xp̃i. Tertia rõ q̃a publicare peccatũ corã aliis esset onero-sum & ignominiosũ. Vñ si oporteret publice confiteri nemo auderet confiteri peccata sua. Quarta rõ q̃a si cõfessio fieret corã aliis infinita mala orirenẽ & rixe & discordie ac infamie. hec Bon. Sed ista ocultatio intelligẽda ẽ respectu p̃so-ne nõ respectu loci. Nã ego nescio laudare illos q audiũt cõfessiões mulieꝝ in locis secretis in cellulis in cameris in angulis latebrosis in q̃b9 etiã q̃nq̃ & sepe q boni & iusti credunẽ ad enormissima sacrilegia & uitupabiles dissolutiões la-bunẽ. Scd̃o debet cõfessio esse oculta q̃ntũ ad cõfessores. Quia ut ait Greg. & habeẽ in q̃rto Sen. di.xxi. Pro nullo scãdalo ẽ confessio reuelanda. Et Magr̃ ibi dicit. Caueat sacerdos ne peccata penitentiũ aliis p̃dat alioqn deponaẽ. Et de pe.di.vi.c. Sacerdos. dr̃ de cõfessore reuelãte peccata. Q. deponaẽ & om nibus diebus uite sue ignominiosus peregrinãdo p̃gat. In.c. uero Oĩs. de pe. & re. scribiẽ sic. Qui peccatũ in pniali iudicio sibi detectũ p̃sumpserit reuelare nõ solũ a sacerdotali officio deponendũ decernimus uerũ etiã ad agendã pniam in artũ monasteriũ detrudendũ. Ideo oẽs theologi in q̃rto di.xxi. cõueniunt. d. Q. nullo casu licet sacerdoti reuelare cõfessionẽ siue cõfitens peniteat siue nõ siue cõfiteaẽ peccatũ in ope perpetratũ siue p̃petrandũ siue sit peccatũ in fide siue in morib9. Hec rõ ẽ q̃a si licitũ esset reuelare cõfessionẽ. Prio cõfessio utilis red-deret in pp̃lo. Scd̃o popul9 a re sibi necessaria retraheret. Tertio uia fraudibus apireẽ q̃a cũ multũ credaẽ hõi i sua cõfessiõe multi mali se in cõfes. iustos õnde-rent ut a sacerdote p9ea laudarent ut sic possent p̃moueri & honorari. Quarto reuelãs mẽtireẽ q̃a eadẽ p̃sona scd̃m naturã uere affirmare põt aliq̃d in p̃sona alterius loq̃ns q̃d uere negat loq̃ẽs in p̃sona p̃pria. Vñ angl̃s loq̃ns Moysi in p̃sona dei uere dixit. Ego sum dñs deus tuus q eduxi te de terra egypti. Exodi xx. Q̃d uere negasset in p̃sona p̃pria loq̃ns. Ergo a siĩ homo rep̃ntans dei p̃so-nã i foro cõfessiõis uere aliq̃d põt affirmare q̃d extra foꝝ cõfessiõis q̃n loq̃ẽ ut p̃sonã p̃priã gerẽs uere negat. Veꝝ ergo dicit negãdo se audisse uel scire quẽ ad notitiã ei9 ñ deuenerẽ nisi i q̃ntũ rep̃ntabat p̃sonã dei. Ergo extra foꝝ ɔfes. dicẽdo se illa audiuisse uel scire mẽtiẽ. Sed cõtra hoc instaẽ m̃tiplicit̃ & arguiẽ

ꝑmo quia Bernardꝰ ī liͦ de ꝓcepto & dispensatiōe.c.iiii.ait. Iniquū ꝓculdubio
foret si statuta ꝓ sola caritate cōtra caritatē tenerentᷣ.Cū ergo celatio cōfessi-
oōis instituta sit ꝓ sola caritate si aliqñ esset utile aīe cōfitētis ut eiꝰ cōfessio re
uelaretᷣ ergo iniquū esset si celaretᷣ.Rñdet ad hoc Ric.Qꝫ si aliqñ esset utile con
fitēti ut sua cōfessio reuelaretᷣ tñ nunq̄ pōt esse utile cōi utilitati cuiꝰ boōū ꝑn-
cipalius respicit caritas q̄ ꝑsone singularis bonū iuxta dictū.vii.q.i.c.Scias.Plu
rimoꝝ utilitas uoius utilitati ꝓferēda ē.Scđo arguitᷣ qꝛ unusq̄sqꝫ tenetᷣ obedire
pape. Ergo si papa preciperet alicui ꝙ reuelaret cōfes.ille deberet ei obedire.
Rñdet Ric. Qꝫ sacerdos nō tm̄ tenetᷣ celare cōfes.ꝓcepto ecclesie sed iure natᷣe
& diuino. Papa autē & si sit supra omne ius positiuū nō tō ē supra ius oature uꝉ
diuinū.Ideo in tali casu pape non ē obediendū.Tertio arguitᷣ ꝙ esset possibile
ut sacerdos haberet aliqđ peccatū mortale de quo nō posset cōfiteri qn reuela-
ret illi cui cōfiteretᷣ cōfes.sibi factā.ergo in tali casu licet reuelare cōfessionem.
Rñdet Ric.Qꝫ nō & ꝙ tali casu durante sacerdos nō debet illud peccatū cōfite
ri sed sufficit sibi de illo cōteri cū uoluntate & ꝓposito cōfitendi qñ hoc facere
poterit sine reuelatiōe illius persone que sibi cōfessa ē sine quocūqꝫ ꝓiuditio si
gilli cōfes.fortiori enī uinculo obligatᷣ cōfessor ad celandū q̄ penitens ad cōfitē
dum.Quarto arguitᷣ ponendo casum ꝙ aliqs in cōfessiōe audiat hereticū nolē-
tē desistere ab heresi & uolentē corrūpe alios tunc uidetᷣ ꝙ magis sacerdos te-
netᷣ seruare fidē xp̄o q̄ ip̄i heretico. Ergo magis debeat confes.illiꝰ detegere q̄
ꝑmittat eū gregē dñi corrūpe.Rñdet Bon.& Scotus.Qꝫ ꝓpterea sacerdos nul
lo mō dꝫ cōfes.illiꝰ reuelare pōt tñ sioe reuelatōe confes.supiori dicere . Vigila
sup gregē qꝛ lupus querit inuadere & tunc cōfitēti & deo seruatᷣ fides. Ex hoc
Scotus imꝓbat uersiclm̄ illū.Est heresis crimen qđ nec confessio celat.Quinto
arguitᷣ ponēdo casū vꝫ.Si duo euntes cū suo sacerdote ordinassent ip̄m occide-
re io ocmore ꝑ qđ essent transitū facturi & paꝝ añ oemoris introitū oous pnia
ductꝰ sacerdoti hoc in cōfes.reuelaret tūc licitū uideretᷣ tali se subtrahere ab io-
gressu nemori qꝛ alitᷣ corꝑali morti se exponeret & daret alii oportonitatē cri-
men cōmittendi.Sed subtrahendo se crimē sibi cōfessū suo socio reuelaret.er-
go io tali casu licet reuelare cōfes. Rñdet Ric.Qꝫ in tali casu sacerdos posset re
nuere intrare nemus cū illis.s.ꝓtendēdo aliquā causā necessariā.Si tñ poneretᷣ
casus ꝙ oporterēt sacerdotē aut mortē subire aut reuelare cōfes.tenetᷣ mortem
subire oē cōfes.reuelet. Sexto arguitᷣ ponēdo aliū casū.s.ꝙ aliqs ꝑor de ordine
monachoꝝ cōfitetᷣ abbati & q̄diu ē in ꝑoratu habet occasionē trahentē ad pec-
catū a quo nō uult desistere. Si ꝓlatꝰ ergo ħt curā aīe sue debet illū inde amo-
uere sꝫ amouēdo īnotescit ip̄z peccasse. ergo uidetᷣ ꝙ cōfessio possit aliqoo mō

reuelari. Rñdet Bon. Q abbas debet ꝑſuadere tūc ꝑori uolūtariā ceſſionē & ꝙ
ipſe petat abſolui ab onere officii. Qđ ſi non uult facere debet eū ſuſtinere niſi
ſit talis religio ī qua ſubditi tranſmutari & trāſferri pñt ſine nota infamie. Sep
timo arguit ꝙ multotiēs poſſet eſſe ꝙ penitēs īniaret pro ſua utilitate confeſ
ſorē ut cōfeſſionē reuelet. ergo in tali caſu ñ eſſet peccatū. R ñdet Ric. & Bon.
Q ſacerdos de īnīa cōfitentis pōt licite peccatū ſibi cōfeſſū alii reuelare q ſibi
neceſſarius ē uel utilis ad ꝑficiendū que reqrunt ad illud foꝝ qa qdiu hoc pen-
det adhuc gerit ꝑſonā uicarii dei. Sed de īnīa cōfitentis hoc reuelare alii ꝑſone
non licet niſi ille q cōfeſſus ē hoc iteꝝ diceret cōfeſſori extra confeſſionē. Sed
qntūcunqꝫ penitēs hāc īnīam det cōfeſſori cōfeſſor tñ ualde debet uitare ſcan-
dalū. ſ. ne fractio ſigilli reputet & qa ſi dicat ſe īniatū a penitēte ꝙ de peccatis
eius poſſit loq & penitēs negat cōfeſſori incūbit ꝓbare ꝙ predictā īnīam a pe-
nitēte habuerit qđ ſi ꝓbare nō poſſet tanq̄ reuelator cōfeſſiōis puniret. Quādo
uero cōfeſſor aliqd nouit extra cōfeſſionē & poſtea illud audiuit in cōfeſſione
pōt illud reuelare alteri ita tñ qđ modus ſciēdi ꝑ confeſſionē ſemꝑ maneat in
oculto. Quia tñ poſſet ex hoc ſcandalū generari maxīe apud penitentē & apud
alios de bono & equo magis debet celare cōfeſſor q̄ unus aliꝰ. Et iō ꝓpt̄ uitādū
ſcandalū penitētis debet ei ꝓteſtari in cōfeſſiōe quō nō debet illud celare non
qa per illā ꝓteſtationē acqrat ius reuelandi ſꝫ qa ꝑxio auferet nota ſcādali. De
bet etiā cōfeſſor peccata illa reuelare ꝓpt̄ neceſſitatē nō ꝓpt̄ ſuā uoluntatē. Et
ſic patet qnta ē uis ſigilli cōfeſſiōis Addit etiā Ric. ꝙ ſub ſigillo cōfeſſiōis cadit
etiā ꝑſona cū qua penitēs cōfitet ſe peccaſſe. Rō eſt qa cū pnīa ſit ſacrm̄ ſacer-
dos tenet celare oē illud qđ neceſſariū ē ad integritatē ſacramēti. Sed penitēs
non poſſet ſufficient̄ exꝑmere aliqñ peccatū ſuū niſi notificādo ꝑſonā cū qua
peccauit. ſ. cū cognouit filiā ſuā & nūq̄ habuit niſi unā & ſimilia. Inſuꝑ tenet ſa
cerdos celare omne illud ſibi dictū ī cōfeſſiōe quo cōfitēs poſſet prodi uel mala
ſuſpitio de illo generari ī cordibus alioꝝ. Sed qñqꝫ detegēdo ꝑſonā cū qua pe
nitens peccauit proderet cōfitens qa ſi detegeret filiā cōcubuiſſe cū patre ſuo
proderet pr̄ q cōfeſſus ē cōcubuiſſe cū ea. Adhuc licitū nō ē facere aliqd qđ ſit
occaſio retrahēdi hoīes a re ſibi ad ſalutē neceſſaria. Sed reuelatio ꝑſone cum
qua penitēs cōfitet ſe peccaſſe eſſet occaſio retrahēdi hoīes a re neceſſaria. ſ. a
confeſſiōe qa nō tñ qs retrahit a re aliqua ꝓpt̄ timorē leſionis ꝓprie fame ſed
etiā ꝑſone ſibi cōiuncte uinclo amicitie. Quarta rō ſubſequit qa dicēs extra foꝝ
cōfeſſionis ſe audiſſe crimē de ꝑſona ſibi in cōfeſſiōe acuſata qđ nullo mō audi-
uit extra cōfeſſionē mentiret ut patet ex dictis. peccata ergo ipſius penitētis in
relatione ad ipſum cadunt ſub ſigillo confeſſionis de neceſſitate & abſolute &

prio & directe & explicite & ex oib9 causis. psona aūt cū q̄ cōfitēs ꝯfiteř se peccasse cadit sub sigillo cōfessiōis de necessitate & absolute n̄ pmo sed ex cōsequēti & indirecte & implicite nec ex oibus causis sed ex aliq̄bus. Peccata eni ipsius penitētis nō referendo ea ad psonā determinatā. sicut cū aliqs dicit. Ego audiui tale qd qd tñ non audiuit nisi in cōfessiōe cadunt sub sigillo cōfessiōis de necessitate nō tñ absolute sed sub conditiōe. s. si ex prolatiōe taliū uerboꝝ p se uel p accidens directe uel indirecte aliq̄ uerecundia uel confusio uel suspitio mala uel aliqd aliud nocumētū illi q cōfessus ē posset puenire. Ea uero que penitēs interserit nō cōfessiōe que nō sunt peccata nec circūstantie peccati nec que deducūt in manifestatiōnē cōfitētis utpote si interserat in cōfessiōe. In tali terra sunt blada & huiq nō cadunt sub sigillo cōfessiōis nisi de cōgruitate. Si in dicēdo illa nō dant intelligere cōfessori q talia uelit celare. Vñ cōfessor. d. se talia audiuisse mēdax nō ē q a per cōpatiōez ad ea n̄ repsentauit psonā dei sed hoīs. Simiľr & si aliqs alius a cōfessore audiret aliqd ab aliquo dū cōfiteř debet illud tenere secretū ex lege naťe que dic. Qd tibi nō uis fieri n̄ facias alis. Tertio cōfessio debet esse oculta q̄ntū ad confitentē ut nō reuelet ea que sibi pro sua salute in cōfessione uel dicta uel imposita sunt ex quoꝝ reuelatiōe scandalū oriret. De pnia aūt imposita dicit. Ric. Q aut penitēs manifestādo pniam sibi iniunctā a cōfessore faceret piuditiū absq utilitate aut pprie fame aut cōfessori q forte talē iniunxit pniā; p qua si sciret incurreret alicui9 uel aliquoꝝ maliuolentiā utpote q a iniunxit mulieri ut abstineret a familiaritate alicui9 uiri picosa. Aut penitēs manifestando suā pniam nec fame pprie nec cōfessori nec alicui piuditiū generaret. In pmo casu penitens teneř pniam suā celare & in scđo simiľr. Si eni illud qd cōfessor sibi iungit seu cōsulit bona fide p salute aīe sue & secreto alii reuelaret i cōfessori piuditiū crimē proditiōis incurreret & sigilli secreti fractiōnē. In tertio casu nō teneř tacere nec dicere sed de hoc irreprehēsibiliť pōt facere quod illoꝝ duoꝝ sibi melius placuerit.

Q cōfessio ē reiterāda q̄n qs male cōfessi9 fuiſſ; ppť suā negligētiā aut q̄n fraudulenť diuisit cōfes. uľ q̄n cōfessi9 ē cū deliberatiōe peccādi. Capľm .iii.

Ertiū mysteriū cōtēplandū de cōfes. dr iteratio Est eni q̄n q necessariū reiterare cōfessiōez pctōꝝ alias factā & dicere illa eadē peccata ī nūero que qs fuisset cōfessus maxie ppť tria. Prio propť negligentē electiōnē. Secundo ppť cōfessionis diuisiōnē. Tertio ppť malicie cōtinuatiōnē. Primo est necessariū reiterare confessiōnē ppť negligentē electiōnē. Q̄n qs ē negligēs querere sacerdotē peritū & absoluēdi auctoritatē habentē & cōfessi9 fuisset alicui q eū aut nesciuit aut nō pōt absoluere. Talis pfecto q primū sibi constat

de impitia & facultate sacerdotis cui confessus est & de negligentia ppria qua magis sufficientē querere noluit teneť eadē peccata in numero cōfiteri sacerdoti discreto & eū absoluere ualenti: Propterea dr̄ de pe. di. vi. c. Qui uult cōfiteri. Qui uult cōfiteri peccata ut inueniat grām querat sacerdotē sciente ligare & soluere ne cū negligens circa se extiterit negligať ab illo q eū misericorditer monet & petit ne ambo in foueā cadant. Scd'o iterāda ē cōfessio rōe diuisionis Qñ eni qs fuisset cōfessus aut p maliciā aut p uerecundiā ptē pctō uni sacerdoti & ptem alteri cū a nullo sit absolut? nec talis cōfessio fuerit fructuosa debet si uere uult cōfiteri eadē peccata i numero uni tm̄ sacerdoti se accusādo narrare. Nā ut scribiť de pe. di. v. c. Cōsideret. Cautus sit peccator ne uerecundia duct? diuidat apud se cōfessionē ut diuersa diuersis uelit sacerdotib? manifestare. Quidā eni uni celāt que alii manifestāda cōseruāt qd' ē se laudare & ad hypocrisiȝ tēdere & sp ueia carere ad quā frustra putāt puenire. hec ibi Sȝ dubitať utrū cōfitens alicui sacerdoti oīa peccata sua de qbus ē memor si diu post acceptam remissionē recordeť alicuius peccati mortalis de quo nō fuerit cōfessus qd' ante suā cōfes. cōmiserat teneať tētiōe necessitatē illud peccatū cōfiteri illi eidē sacerdoti. R̄ndet Ric. di. xvii. q̄rti. d. Mihi distinguendū uideť q aut tēpore cōfessiōis penitēs adhibuit debitā diligentiā p ut de lege cōrhūana pmittit fragilitas ut memoriā haberet oim suoꝝ peccatoꝝ mortaliū. Aut fuit negligēs & ignorās ignorātia affectata uel crassa. Si scd'o mō credo q recta rō exigit ut illud idem peccatū cōfiteať eidē secerdoti si illū cōmode pōt inuenire & nō sit illi sacerdoti postea interdicta absoluēdi ptās. aut pdictū peccatū & oīa alia peccata mortalia priori sacerdoti cōfessa p ut pōt recolere cōfiteať alii sacerdoti. Si primo mō nō credo q pori sacerdoti teneať tentiōe necessitatis illud peccatū cōfiteri. Teneť tn̄ illud peccatū cōfiteri absq; alioꝝ cōfessiōe alii sacerdoti. Quāuis eni de isto fuerit absolut? q̄ntū ad iudiciū ecclesie triūphantis & militātis q a sacerdos absoluere pōt de cōfessis & de pdicto mō oblitis tn̄ q a absolutio de oblitis debet intelligi sub hac conditiōe ut. s. q̄n reducta fuerint ad memoriā dicant illi sacerdoti in cōfessione q ab illis pōt absoluere teneť illud cōfiteri post eius remotā obliuionē. Tertio necessariū ē iterare cōfessionē ppt̄ malicie continuationē q̄n. s. cōfessus ē peccata sua semel aut pluries tm̄ ut faceret qd' ecclesia mandat. Cōtinuando tn̄ ppositū male uoluntatis q̄n nō erat dispositus ab aliquo peccato se corrigere & emendare. Talis eteni ad uerā pniam reuersus si debite uult cofiteri oīa eadē peccata que pri? fuerat cōfessus debet reiterare. Sūt tn̄ aliq scrupulose. d. Q. si qs in peccato mortali exn̄s cōfiteať sacerdoti accusās malā uoluntate suā & cōfitēs oīa alia peccata quoꝝ recordať ex quo paratus

ē & ꝓmptus adhuc peccare sic cōfitēdo peccat mortalit̄ qa q̄ntū in se ē facit irreuerentiā sacr̄o & sine sacr̄i contemptu esse non uidet̄. Sed contra istos est.c. Q̄ quidā.de pe.& re.ubi dr̄.Q̄ quidā ad cōfessionē de criminib9 ueniūt & q̄uis ꝯfiteri uelint se tn̄ asserunt abstinere non posse consultatiōi tue talit̄ rn̄dem9. ꝙ eoꝝ cōfessionē recipe debes & eis de criminib9 consiliū exhibere qa licet nō sit uera illa pn̄ia admittenda ē tn̄ eoꝝ confessio & crebris & salubrib9 monitis ē pn̄ia indicenda.hec ibi.Dicit tn̄ Ric.ꝙ tales absoluēdi nō sunt.Vn̄ si absolutionem nō recipiāt non cōtempnit̄ sacr̄m nec a cōfessore nec a cōfesso.Si aūt confitens in peccato mortali attrit9 ē de peccato suo ita ut probabilit̄ possit p̄sumere se esse dispositū nō peccat absolutionē recipiendo imo frequent̄ uirtute claniū p susceptionē absolutiōis format̄ sua attritio.hec Ric.Dent igit̄ opam oēs peccatores ut bn̄ cōfiteant̄ qm̄ confitentibus largit̄ deus in hoc seculo gratiam & in futuro gloriā.In qua ip̄e uiuit & regnat p eterna scl'a.Amen.

Dn̄ica scd'a in q̄dragesima ī mane.De fetidissimo ac pniciosissimo uitio luxurie quo q̄i maxīa pars uiroꝝ ac mulieꝝ demergit̄ in infernū. Sermo.xxx.

Ec ē uoluntas dei sanctificatio ur̄a ut abstineatis uos a fornicatiōe. Doctoris gentiū uerba sunt ista.i.Thes.iiii.c. & ī ep'la pn̄tis dn̄ice Cogitāti mihi q̄ multa milia miliū hoīm p̄cipitant̄ in infernū ob fetidissimū luxurie uitiū statim uenit ī mentē aureū illud dictū & notabile Aug.doctoris magni in li° de agone xp̄iano. Inter oīa xp̄ianoꝝ certamina duriora sūt p̄lia castitatis ubi quottidiana pugna & rara uictoria.hec ille. Maximū aūt ī eo peccato pic'lm ē qm̄ cū grauissime ledat aīam n̄ sentit̄ quimo usq; adeo q̄ plures facti sunt ceci ut ip̄i turpissimi & abhoīabiles dicere nō erubescāt aut nullū aut satis leue peccatū esse illudq; deo aut nihil aut satis modicum displicere sicq; cū tali falsissima damnataq; opinione corrupti sunt & abhominabiles facti in studiis suis.Quapropt̄ aduersus eos q̄ntū poterim9 modeste & sine auditoꝝ offensione de ipsa luxuria in generali uerba faciemus de qua loquitur ap'ls in themate preallegato monens omnes ut illam euitent. De ipsa ergo tria mysteria erunt contemplanda.

Primū dr̄ offensio.
Secundū conditio.
Tertium punitio.

Confutatio erroꝝ illoꝝ q dicunt luxuriā nō esse peccatum quibus cōtrarium p auctores rōnes & exempla tam sanctoꝝ q̄ etiā ph'oꝝ ostendet̄. Cap'lm.i.

Rimū mysteriū declarandū de luxuria dr̄ offensio.In quo declarādū ē q̄ graue peccatū q̄ue pnitiosū sit ip̄a luxuria qua deus offendit̄ & aīa maculat̄.Ōn̄demus aūt hoc tripliciter v3. Primo auctoritate. Scd'o rōne. Tertio

exemplis. Primo ondim⁹ luxuriā esse peccatū graue aut mortale auctorita-
te. Inqt eui Seneca i phemio declamationū. Nihil tā mortifeꝛ ingenus q̄ lux-
uria. Et idem in tragedus. Luxuria ē pestis blāda. Et idem ad Lucillū. Vanas fu
ge uoluptates breues & penitēdas. Et idem li°.ii. declamationū. Adolescēs lux-
uriosus peccat. senex luxuriosus insanit. Et Tulius. i. de officiis. Luxuria cum oī
etati turpis sit senibus tñ fetidissima ē. Et idem. i. de officiis. Si cōsiderare uolu
mus que sit ī natā excellētia & dignitas ītelligem⁹ q̄ sit turpe defluere luxuria
& delicate atq mollit uiuere q̄q honestū pce cōtinēt seuere & sobrie. Et Va-
leri⁹ maxi⁹ li°.viii. Blandū malū luxuria. Et Thobie.iiii.c. Attende fili mi ab oī
fornicatiōe. Et ut dr̄.xxxii.q.vii.c. Nō solū. Oīs imunda pollutio fornicatio dr̄
q̄uis qsq diuersa tpitudis uoluptate pstituat. Et ad Hebr.xiii.c. Fornicatores
& adulteros iudicabit deus. Et .i. Cor.vi.c. Nescitis qa iniqui regnū dei nō pos
sidebūt. Nolite errare. Neq fornicarii neq idolis seruientes neq adulteri neq
molles neq masculoꝝ cōcubitores regnū dei possidebūt Et i eodē.c. Fugite for
nicationē. Oē.n. peccatū qdcūq fecerit hō extra corp⁹ ē. Qui aūt fornicat ī corp⁹
suū peccat. An nescitis qm̄ mēbra ura templū sunt spūs sancti. Et Eph.v. Oīs
fornicator aut īmūdus aut auarus ꝛc nō habet ptē ī regno xpi & dei. Et Gal.v.
Manifesta aūt sūt opa carnis. que sūt fornicatio īmūditia luxuria īpudicitia ꝛc.
que pdico uobis sicut pdixi qm̄ q talia agunt regnū dei nō cōsequent. Et Petr⁹
i. epla.c.i. Obsecro uos tanq̄ aduenas & pegrinos abstinere uos a carnalibus de-
sideriis que militāt aduersus aīam. Et Apoc.xxi. Timidis & incredulis & exceca
tis & homicidis & fornicatorib⁹ ꝛc erit ps illoꝝ ī stagno ardenti igne & sulfure.
Et Aug. i li° de cōflictu uitioꝝ O q̄ parua cōcubit⁹ hora q̄ pro pdit eterna uita.
Et Isidor⁹ in pallegato.c. Nō solū.xxxii.q.vii. Inter cetera septē uitia uitiū for
nicatiōis maximi sceleris ē qa per carnis īmunditiā dei templū uiolat. Ex cuius
uerbis colligit q luxuria unū ē de septē uiciis capitalib⁹. Qd etiā patet.xxii.q.i
.c. Predicandū. Et.xxv.di.c. Vnū orariū.§. Alias. Vn̄ Claudianus ait. Luxuries
predula malum que dedita semp. Corporis arbitriis ebetat caligine sensus. Et
Hiero⁹ ad Susannā. O quā acerbus ē luxurie fructus amarior felle & crudelior
gladio. Et Greg.xxxii.li° mora. Dyaboli pprie corp⁹ sunt q sugestionū turpiū
blādimentis decepti ei p luxurie fluxū succūbunt. Et Hiero⁹. ad Damasū papā
de filio pdigo. Luxuria inimica deo inimica uirtutib⁹ pdit oēm substantiā pris
& a pris uolūtate delirās futaꝫ pauptatē cogitare n̄ sinit Et idē ad mrēꝫ & filiā
in Gallis cmorātes. Qui luxuriat uiuēs etiā mortu⁹ ē. Ferreas mētes libido do-
mat. Quid ad tot dicta & moraliū phoꝝ & sanctoꝝ dei carnales poterūt rn̄dere
Quō amplī⁹ suā luxuriā poterīt excusare. Sed ut forti⁹ cōuicant rōes supaddāt

Scd'o oñdimus luxuriā eſſe peccatū mortale rōne. Nā multi qñq̧ dicere ſo-
lent luxuriā non eſſe peccatū q̄a actus eins ē naturalis & ad illū natura inclinat
pro q̄bus triplicē rōem aſſignabimus q̄re luxuria peccatū ē. Prima dr̄ cōtempt9
Scd'a exceſſus. Tertia damni. Pr̄ia rō dr̄ cōtempt9. Vbi enī ē contēptus & trāſ
greſſio mādatoꝝ dei ibi ē peccatū ut dicemus die ſeq̄nti. Sed in luxuria ē cōtēp
tus dei & tranſgreſſio mandatoꝝ ei9 ergo ibi ē peccatū. Mādauit nāq̧ deus hōi
.d. Exodi. xx. Non mechaberis. Et ut dr̄ ab Aug. xxxii. q. iiii. c. Meretrices. Pro-
fecto noīe mechie oīs illicit9 cōcubitus atq̧ illoꝝ mēbroꝝ nō legittim9 uſus ꝓ-
hibitus debet intelligi. Scd'a rō dr̄ exceſſus. Nā ſ͠m Tho. ii. ii. q. c liii. Ideo luxu-
ria peccatū ē q̄a modū rōnis excedit circa uenerea in q̄bus ordo rōnis ē ut cauſa
ꝓcreande prolis & fornicatiōis euitande uir habeat uxorē ſuā. ut dr̄. i. Cori. vii.
Et mulier habeat uiꝝ ſuū. Omnis ergo actus q̄ non ē ſcd'm legē mr̄imonii circa
uenerea deficit a rōne ideo ē peccatū. Tertia rō ē q̄re luxuria ē peccatū dāni Vt
enī inq̄t Ric. xxxiii. di. iiii. Cōcubitus cōcubinari9 ſeu fornicari9 ē cōtra legē na-
turalē nō a natura generis ſed ſpeciei. Naturalis. n. rō dictat carnalē cōcubitū ñ
debere fieri ī p̄iuditiū & damnū boni ꝓlis. Sed cōcubitus cōcubinari9 ſeu forni-
cari9 ē in notabile p̄iuditiū & damnū boni ꝓlis Sicut. n. dicit Aug. ix. ſup Gen.
Bonū ꝓlis ē ut amant̄ ſuſcipiat̄ benigne nutriat̄ religioſe educet̄ quo bono ut
in plurib9 caret ꝓles genita ꝑ cōcubitū cōcubinariū. Nā p̄mo bono caret ſepiſſi
me eo q̧ nō ſuſcipit̄. Quiſnā explicet que fornicatores & adulterantes ſacrilegi
& inceſtuoſi ne detegat̄ eoꝝ malicia ꝓli genite aut generande inferant mala.
Audiam9 Hiero. ad Euſtochiū ſic. d. Pudet dicere quot quottidie uirgines ruāt
q̄ntas de ſuo gremio ꝑdat mat̄ eccl'ia ſup quot ſidera ſuperbus inimicus ponat
thronū ſuū quot petras excauet ut habitet coluber in foraminibus eaꝝ. Videas
pleraſq̧ uiduas anteq̄ nuptas & infelicē conſciam mentita tm̄ ueſte ꝓtegere q̄s
niſi tumor uteri & infantū ꝓdiderit uagit9 erecta ceruice & ludentib9 pedibus
incedūt. Alie uero ſterilitatē p̄bēt & nōdū nati hoīs homicidiū faciūt. Nōnulle
cū ſenſerīt cōcepiſſe de ſcelere abortiuo uenena meditant̄ & freq̄nter etiā ip̄e
cum mortue fuerint triū criminū ree ad inferos ꝑducunt̄. xp̄i adultere ſui homi-
cide & nondū nati filii parricide. Iſte ſunt que ſolēt dicere oīa munda mundis.
Sufficit mihi conſcīa mea. Cor mundū deſiderat deus. Cur me abſtineā a cibis
quos creauit ad utendū. Et ſi q̄n limpide & feſtiue uideri uolūt & ſe uino ingur-
gitauerint ebrietati ſacrilegiū copulātes aiūt. Abſit ut me a xp̄i ſanguīe abſti-
neam. Et ſi quā uiderint triſtē atq̧ palentē miſerā & manicheā uocāt cōſeq̄nt̄.
Tali enī ꝓpoſito ieiuniū hereſis ē. he ſunt que ꝑ publicū nuptiar̄ incedunt &
furtiuis ocloꝝ nutibus adoleſcentiū gregē p9 ſe trahūt que ſp audiūt ꝑ ꝓph'am

facies meretricis facta ē tibi. hec ille. Si honestas pateret ut oīa possēt dici multa que diebus meis euenerūt scādala aperirē sed melius ē silētio ꝑterire. Quid referā quidue dicā de monasteriis? Quid de puellis in domo parētū? Quid de uiduis uanis atq̧ lasciuis? Quid de aliis que sanctū nomē profitēt & quottidie cū patribus spūalibus colloquunt? Taceo que scio. Certe si ponerent aures ī latrinis in fluminibus ī ortis in foueis & cauernis terre audirent uoces ibi clamātiū paruulorꝝ interemptorꝝ & occisorꝝ a crudelissimis matrib⁹. O libidinose mulieres. O lasciue & incōtinētes belue. O impie matres domite carnē refrenate libidinē si nō uultis ut uterus intumescat. De sodomitis aūt quo sermone impietatē loquemur? O inimici hūani generis. O abhominabiles pctōres. O pessimi homies ubi sunt filii uri? Perierūt certe pierūt. Et cur pierunt? Vhe ac iterꝝ uhe uobis qa piert ppt īiqtatē uestrā. Silr ples si nascat aliūde q̄ de legitīo thoro ut in plurib⁹ negligent nutrit & ad uirtutes raro disciplinat. Et si qn̄ contrariū apparet illud ē sati rarꝝ. Et ut scribit. ff. de leg. l. Nam ad eā. Nō solū ius scriptū sed etiā natale adaptat potius ad ea que ut ī plurib⁹ q̄ ad ea que praro eueniūt Sūt & alia mala que icurrit ples genita ex adulterio que causa breuitati omitto Nam ut scribit. lvi. di. c. Vndecūq̧. dr. Vn̄cūq̧ hoīes nascant si parētū uitia non sectant honesti & salui erūt. Et ea. di. c. Nunq̄. ait Chryso⁹. Nunq̄ de uitus erubescamus perentū. Ad idem ē. c. Nasci. eadē di. Tertio on̄dimus luxuriā esse peccatū exēplo. Ob nullā nāq̧ cām sancti corpa sua duris flagellatiōibus castigarūt nisi ut luxuriā suparent. Elegit siquidē Susanna falso crimīari & accusari potius q̄ ī peccato cōsentire. Daniel. xiii. c. Et Ioseph passus ē crimīari ab uxore Phutifar principis eunuchorꝝ Pharaonis q̄ peccare cū illa. Gen. xxix. Et Benedictus ut carnis temptationē suparet int pungentes spinas ꝓiecit se nudū ut refert Grego⁹. ii. dial. li°. Et Hiero. in uita Pauli pmi heremite recitat qualit feruente ꝑsecutione Decii & Valeriani. qdā iuuenis etate florens in amenissimos ortos ē adductus ibiq̧ in lectulo int candētia lilia & rubentes rosas ligatis manibus ē collocatus. Quo cū recedentib⁹ cunctis meretrix speciosa uenisset cepit delicatis stringere colla āplexib⁹ & qd dictu quoq̧ scel⁹ ē manib⁹ cōtrectare uirilia ut corpe in libidinē excitato secū meretrix īpudica supiaceret. Incipiebat uoluptas iuuenē molestare. Tandē celit⁹ īspirat⁹ pcisā mordēs linguā in osculātis se faciē expuit ac sic libidīs sensū succedēs dolori magnitudo supauit.

Qualiter luxuria infatuat hominem & obdurat cor eius & inducit scādala ac mala plurima. Capl'm. ii.

Ecundū mysteriū cōtemplandū de luxuria dr cōditio. Est enī illius peccati pessimi triplex cōditio mala p quā eius grauitas declarat. Prima dr

infatuatio. Secda obduratio. Tertia scadalizatio. Prima mala cõditio detestabilis luxurie dr̃ ifatuatio. Ex ipa eteni infatuat aia ut nec deū timeat nec hoies uereat. Vñ Hiero9 cõtra Iouinianū inqt. Amor forme rõnis obliuio e & insanie proxim9. Et Ouidius i epl̃is. Quid deceat ñ uidet ullus amās. Propterea apud antiquos impudicus amor cecus depingebat. Et a Greg. xxxi. moal. prima luxurie filia poniť cecitas mentis. Et de hoc exemplū habemus Salomonis de quo ait Grego9. xxxii. q. iiii. c. Salon. Salamõ qppe immoderato usu atq; assiduitate mulieŗ & ad hoc usq; pductus ē ut templū idolis fabricaret & q pri9 deo tēplū cõstruxerat idolis costruere tēplū nõ timuit. Et de eo Hiero9 ad Eustochiū iqt Rex eni erat Salomõ aliū ñ timebat q disputauit a cedris libani usq; ad hisopū que exit p pariete a dño tñ recessit qa amator mulieŗ fuit. Nā ut hēť. iii. Reg. xi. Auerterūt mulieres cor ei9. Cūq; iā esset senex depuatū ē p mulieres cor ei9 ut sequeret deos alienos nec erat cor ei9 pfectū cū dño deo suo sicut Dauid patris eius. Sed colebat Salomõ Astathen deā Sidonioŗ & Chamos deū Moabitaŗ & Moloch idolū Amonitaŗ. Edificauitq; Salomon phanū Chamos deo & idolo Moab i mõte q ē cõtra ierl̃m & Moloch idolo seruoŗ Amon ⁊c̃ ibi. Sed hic occurrit dubiū qnõ Salomõ dicať senex qñ depuat9 fuerat p mlres q ut dicit rabbi Salomon. Q. erat tm̃. xii. annoŗ qñ regnare cepit. Et in textu biblie in fine. c. preallegati dr̃ q regnauit. xliii. annis. Ipse aūt depuat9 fuit p mlieres ante mortē suā p sex ānos uel circit̃ qa edificauit p9 depuatiōeȝ tēpla idoloŗ i quoŗ edificatiōe fluxerūt plures anni. Et sic qñ fuit depuatū cor ei9 nõ uideť habuisse ultra. xlvi. annos uel circit̃. Ex tali uero etate nullus diciť pprie senex. Ad hoc rñdet magr̃ in histõriis. d. Q. Salomon regnauit. lxxx. annis & allegat Iosephū hoc dicentē. Scriptã tñ regni sui tacet annos. xl. sicut dr̃ de Saule. i. Reg. xiii. q duobus annis regnauit sup isrl̃. s. bene & innocenť & taceť. xviii. anni in q̃bus male se habuit. Sed de dicto mgr̃i historiaŗ parŗ ē curandū q cõtradicit sibi ipsi & etiā scripẽ. Dicit. n. q Salomõ. xi. ānoŗ genuit Roboā & q Roboā mortuo patre fuit. xli. anni. Et. iii. Reg & . xiiii. c. dr̃ q. xli. anni erat Roboam cū regnare cepisset. Et sic reuertiť pmū dictū. s. q Salomon uixit tm̃. lii. annis. Si aūt diceret Roboam regnauit uiuente patre. xl. annis ita q pncipiū regni sui cõputať ab illo tpe quo pr̃ suus incepit depuari sequiť q mortuo patre fuit. lxxxi. anni q est cõtra dictū magr̃i & etiā scripturā que. xii. c. iii. Reg. dicit. Q. Hieroboā audita morte Salomõis reuersus ē de egypto & uenit cū aliis in Sichem ubi cõgregatus fuit ppl̃s ad cõstituendū Roboā regē ex quo uideť q nõ regnauit uiuete pr̃e. Insup dr̃ de Roboā q derelicto cõsilio senū adhesit cõsilio iuuenū qui nutriti erāt cū eo. Ex quo patet q tunc Roboā erat adhuc iuuonis qđ nõ põt dici

de hoie habente.lxxxi.annos. Ideo dicit Nico.de lira. Q Salomõ p9q̃.xl.annis regnauerat mortuus ẽ & successit ei in regnũ filius ei9 Roboã hñs.xli.annos sic dicit scripta. Sed qñ Salomõ incepit regnare scripta nõ exp̃mit sed tñ exp̃mit annos regni sui. Habuit ergo.xx.uel plures annos in pͥncipio regni sui Et sic qñ mortu9 fuit.lx.annos habuit ad min9. Et sic cõueniẽt põt dici q p9.l.annos etatis sue dep̃uatus fuit p mulieres. Et iã tunc poterat dici senex q̃a & leuite cõpleto anno.l.etatis sue seruire cessabãt in tabernaclo tanq̃ senes.ut habet Leuit.ix.c. Sed rabbi Salomon arguit contra q̃a.iii.c.iii.Reg. Salon dixit in pͥncipio regni sui. Ego sũ puer puulus ignorãs exitũ & introitũ meũ. Ergo tũc erat.xii.annoꝝ. Rñdet Nico.q uerbũ illud Salomõis intelligendũ ẽ respectu tanti regimis sibi impositi. Vñ Exodi.xxxiii.c.dr̃. Iosue filius Nun puer nõ recedebat de tabernaculo & tñ tunc erat.xlii.annoꝝ. Preterea.ii.c.iii.Reg. dixit Dauid Saloni. Vir sapiens es. Vir aũt nõ dr̃ pprie nisi hñs annos.xxx.uel circit. Et si adhuc dicat q Hiero9 in ep̃la ad Vitalem p̃sbiteꝝ uideat dr̃e q Salomon.xi.annoꝝ genuit Roboam & q.xii.anno etatis sue accepit regnũ. Dicendũ q Hiero9 nõ loquit ibi assertiue ut patet ex fine eiusdẽ ep̃le. Hec de Salomõe sufficiãt. Quid dicemus de aliis luxuriosis & carnalib9? Nõne ipi insaniũt nũc corizando nunc cantãdo nunç cõponendo uestes nunc caput eleuãdo ad fenestras mulierclaꝝ nunc uana & occiosa loqñdo & huiꝰ? Que oĩa q̃d aliud dixerim q̃ fatuitates & insanias falsas. Inuent9 siquidẽ ẽ aliqs nocturno tp̃re p longũ spatiũ sub quadã fenestra stetisse ibiq cõspexisse cattã quandã quã suã credebat amasiã loquebat illi & illa ñ rñdebat. Suspirabat lãguebat gemebat & anxiabat. Tandẽ petrullã quandã piecit supius qua pterritũ aĩal mie mie clamãs aufugit. O pditio tp̃ris O dep̃uatio sensus O cecitas fatue mẽtis. Quid dicã de illis mulierib9 stultis q̃s poete siue gentiles extollũt eo q amore uicte se ip̃as interfecerũt? O fatua & libidinosa Medea cur tibi ipi mortẽ intulisti. Clamãt poete tui ppt amorẽ Iasonis qui te rapuit q te eduxit a patria q te decepit & dereliquit. O damnabilis amor qui ad tantã dementiã te pduxit ut uno momẽto corpus simul & aĩam interimeres. Et tu o Cleopatra egypti regina q̃nta scelera perpetrasti pro amore Marci antonii tui? Scribit nanq Plutarchus in uita eiusdẽ Marci antonii q sepius in Alexandria Marc9 antoni9 noctu famuloꝝ uestibus indutus per urbẽ ibat domos pp̃lariũ obsidebat illudebatq hoies & reportabat q̃ndoq uerbera Sed & Cleopatra sequebat deferens ancille uestimẽta. Et dũ bellũ nauale cõmitteret int Marcũ antoniũ & Octauianũ Cleopatra affuit ibi ĩ aurea puppi & purpureo uelo. Et post multas fatuitates deuicto Antonio & a se ipso perempto gladio ex merore Cleopatra prolapsa est in febrim & tandem depulsis

facecia

omnibus pteṙ duas sibi amicissimas mlieres ianuas claudi fecit acceptoq; aspide nudū sibi brachiū dedit cuius morsu atq; ueneno mortua ē. O quā libenṫ hec fatua exempla a fatuis amatoribus audiunṫ. Sed uere si cogitarēt q̄ uana & trāsitoria imo & piculosa atq; nociua sint aīe ista deū diligerent sup oīa sicut sapienṫ sanctissima illa Agnes dicebat qn̄ a filio pfecti q eam diligebat tpralia pollicebāṫ. Discede a me pabulū mortis fomes peccati nutrimentū facinoris qa iam ab alio amatore puenta sum q longe te nobilior ē genere & dignitate. Cuius mr̄ uirgo ē cui9 pr̄ feminā nescit cui angli seruiūt cui9 pulchritudinē sol & luna mirant cui9 opes nunq̄ deficiūt. O si cōsiderarēt ista muliercle leues nō ita defacili crederēt ruffianis nec ita cito tangerenṫ in corde ad aspectū cui9cūq; speciosissimi aut formosissimi iuuenis. Scda cōditio īmūde luxurie dr̄ obduratio. Ex nllo siquidem peccato ita obduranṫ corda multoꝝ sicut ex maledicta luxuria. Propṫ illā fiunt icātationes ueneficia & diabolice artes. Vn̄ .xxxii.q.iiii.c.In eo.dicit. Per uitia fornicatiōis maxie demones incolunṫ. ppṫ illā legunṫ libri in quibus blasfemaṫ & in uanū assumiṫ sanctissimū dei nomē. hoc aūt tpre ī domibus nobiliū & dn̄oꝝ magnoꝝ ad instructionē ribaldā ut sic dicā & meretricalē nobiliū filiaꝝ hn̄tur ienetti petrarche. Propṫ luxuriā multi nō cōfitenṫ. Alii uero ficte confitenṫ & celebrāt aut cōicāt cū peccato mortali. Et ut omittā reliq ppṫ luxuriā multi heretici fiūt nō credētes infernū negātes paradisū & hui9. Quinimo pro maiori pte oēs hereses aut ortū hn̄t ab ipa luxuria aut termīanṫ ad illā sicut factū ē diebus nr̄is in illis q dicebanṫ Del barilecto. Et ī illis de anima simplici & in fraticellis. de opione quoꝝ pessimos mores & nefanda opa honestius tacenṫ q referanṫ. In clementia etiā Ad nostrā. de hereticis dr̄ de begardis & bequinis mulierib9 que fuerūt in Alemania & p9 multas hereses de quib9 ibidē fit mentio dicebāt carnalē actū nō esse peccatū. O uere deflendū malū quo uexaṫ humanū genus. Paucissimi etenī sunt q aīose uelint luxurie uitium expugnare.

Tertia cōditio execrāde luxurie dr̄ scādalizatio. Sequunṫ quippe ex ipa scādala plima & piculosissima. Amon ppṫ uiolentiā Thamar sororis sue ab Absalone fratre in cōuiuio occisus est sicut patet .ii. Reg.xiii.c. Sichem & Emor cū omni poplo suo propṫ uiolentiā Dine filie Iacob a filiis Iacob occisi sunt & in captiuitatē ducti. Gen̄.xxxiiii.c. Semiramis regina p9 mortē uiri in libidinē exardescens a proprio filio cognita ppṫ horrorem facinoris ab ipo tandē occisa ē put recitat Paulus horosius. Troia magna ut scribit Phrygius nates ppṫ raptū Helene post bellū decēnale in quo ex utraq; pte tā Troianoꝝ q̄ Grecoꝝ multa millia hominum gladio corruerunt incendio periit interfectis Priamo & Hecuba regina aliisq; innumerabilibus mulieribus atq; uiris. Nos insuper uidemus

quot tidie odia rixas scandala dissensiones & homicidia que non nisi prope luxuriam eueniunt.

Qualiter deus punit acriter luxuriam p aquas diluuii & p incendiũ ignis & punit quottidie per temporalia flagella. Capl̃m.iii.

Ertiũ mysteriũ cõtemplandũ de luxuria dr̃ punitio. Punit nãq; de9 ops acerrime luxuriã in hoibus sicut patet in triplici punitione. Prima generalis. Scd̃a specialis. Tertia pestilentialis. Prima punitio generalis fuit tp̃re diluuii q̃n excepto Noe & uxore sua.Sem Cham & Iaphet cum uxoribus suis q̃ saluati sunt in archa cõsumpta ẽ ois caro que mouebat super terrã nõ tm̃ hoim sed etiã exceptis illis aialibus & uolucribus que introierũt i archã omniũ nolucrũ animantiũ bestiarũ oimq; reptiliũ que reptant sup terrã uniuersi hoies & cuncta in quibus spiraclm̃ uite ẽ in terra mortua sunt.ut dr̃ Geñ.vii.c.O terribile iudiciũ. O aspera uindicta & crudelis que seuit in tã innumerabilẽ multitudinẽ hoim & aialiũ ac uolucrũ celi. Et dicit Nico.de lira q̃ interfecta fũt animalia terre & aues celi nõ aũt pisces ad detestandũ peccata hoim que facta fue runt in terra & i aere nõ aũt i aquis. Que uero fuerit illa peccata facile ex scriptura colligi põt. Dicit nãq; Geñ.vi. Videntes filii dei filias hoim q̃ eẽnt p̃lchre acceperũt sibi uxores ex oibus q̃s elegerãt ꝛc̃ que ponunt ibi. Que exponendo Nico.de lira dicit. Q. quordã opinio fuit ut p filios dei intelligeret demones incubi q̃ dicunt filii dei p̃pt naturã spũalẽ & isti in specie hũana cõmiscuerunt se cũ mulierib9 & inde nati sunt gigãtes. Et ppterea indignat9 deus inundauit diluuiũ. Sed hec expositio nõ ẽ rõnabilis q̃a diluuiũ nõ fuit in penã demonũ s; hoim. Alii uero dixerũt sicut rabbi Salomon q̃ filii dei accipiunt p filiis iudicũ aut potentũ q̃ q̃n uidebãt filias subditorũ p̃lchre ornari & q̃n dabãt ad nuptias accedebãt ad ip̃as eas cognoscendo carnalr̃ anteq̃ mariti illas cognoscerẽt. Sed hic intellectus deficit q̃a nt dr̃ in scriptura. omnis caro corruperat uiã suã sup terrã ꝑpterea dicit Nico.de lira. Q. filii dei intelligũt illi q̃ fuerũt orti de Seth & ab eo descenderũt qui a p̃re suo fuerũt instructi in cultu diuio. per filias hoim intelligunt mulieres descendẽtes de Cham que erãt lubrice lasciue & dissolute. Et de illis precepat Seth de uolũtate dei filiis suis ut nõ cõtraherent cũ eis. Et ipsi pcedente tp̃re fecerunt cõtrariũ. Et p9ulq; adeo hoies facti sunt dissoluti q̃ntũ ad peccata fornicationis & adulterii ac cõtra naturã ut dicit Nico.de lira & sanctus Methodius martyr. Aggrauabant aũt hec peccata q̃a nõ fiebant ex passione tm̃ sed ex certa malicia & cũ cõtinuatiõe & perseuerantia sine hoim uerecundia & absq; dei timore. Propterea dr̃ q̃ multa malicia hominũ erat super terrã & q̃ cũcta cogitatio cordis intenta erat ad malũ oi tp̃re & q̃ illi potentes

erant a scto uiri famosi.i.male fame qui gloriabant in malicia sua. O inuincibilis manus oipotentis dei. O potentissimū brachiū. O insupabilis dextera. Post fabricatā archā & pnunciatū diluuiū p centū annos cū illi pseuerarēt in iniqtate sua submersi sūt in aqs. Vidisses tūc repēte mutari celū obscurari aerē sonare nēros tonare fulgura & nubes celi & cataractas aperiri & aquas abundātissime fluere sup terrā. Vidisses attonitos cūctos tremētes atq pallentes. Vidisses māducātes masticādo ruminare & nō posse cibū piicere aut deglutire. Vidisses corizantes & luxuriantes oēs pauore pterritos. Audisses & p9 cōmunē eiulatū & clamores uirorū mlierū senū iuuenū & puulorū mortē expectantiū clamantiū & dicentiū heu heu uhe nobis. Ad qd deuenim9 ut pereamus in aqs? O qd erat inspicere inde ad modicū illos ab aquis sublatos & ibi extinctos ī breui oēs parit deleti sunt & ppt luxuriam grauit sic puniti. Scda punitio fuit specialis qn indignatus de9 Sodomā incendio destruxit. Vt.n.dr Gen.xix. Pluit dns sup Sodomā & Gomorrā sulphur & ignē de celo & subuertit ciuitates & omnē circa regionē uniuersos hitatores urbiū & cuncta uirentia terre. Scdm uero magistrū historiarū specialr etiā punitū fuit luxurie uitiū in Sodomitis ī nocte natiuitatis xpi in qua oēs subita morte pierūt. Vn Hiero9 sup illud Isaie.ix. Habitātibus ī regiōe umbre mortis lux orta ē eis. ait. Lux illa oēs isto uitio laborantes extinxit ne nafa quā sumpserat tanta immūditia fedaret. Tertia cōditio dr pestilentialis. Vt eni colligit ex glo.i.c. Flagitia.xxxii.q.vii. Et in Aut. Vt nō luxuriet cōtra naturā. Peccatū luxurie & pcipue sodomie tempestates & pestilētias inducit. Et reuera ob nullā aliā cām credo tpib9 istis tā crebro Italiā peste fore uexatā nisi ppt luxuriā & maxie sodomiā. O horrendū facin9. O fetidissimū malū. O execrandū flagitiū quo pueri facti sūt meretricule. Et ubi rōne etatis tenere inueniri deberet puritas & innocētia iā reprehendenda & obiurganda se offert turpitudo ignominiosissime sodomie. Vt ergo deū habeam9 beniuolū nobisq semp ppitiū mūditie & puritati uacemus abhorreamusq & euitemus dānatissima peccata luxurie. Sicq merito obtinebimus in hac uita dei grām & in futuro sempiternā gloriā. In qua regnat xps dei filius cum patre & spiritu sancto per cuncta semper secula. Amen.

Sodomite omes. in nocte Natiuitate dni miraculose mortui sunt

Dnica scda in quadragesima post prandiū. De execrando peccato adulterii quo maculata ē magna ps & multitudo cōiugatorū. Sermo.xxxi.

Ec ē eni uoluntas dei sanctificatio ura ut abstineatis uos a fornicatiōe. Itē ubi s. Cōquerebat dolens Hieremias.c.xxiii. & dicebat. Cōtritū ē cor meū in medio mei & cōtremuerūt omnia ossa mea. Factus sum qi uir ebri9 & qi hō madid9 a uino a facie dni & a facie

uerboꝝ sanctoꝝ eius qa adulteriis repleta ē terra. Quod profecto uerificari pōt tpre isto quo matrimonia q̄ pro maiori pte ab adulteris siue uiris siue mulieribus polluta sunt & fedata. Quapp̄ in hoc sermone cōtra adulteros aliqua declarabim⁹ ut intelligāt ipi miserabilē statū & dānabilē cōditionē in quibus sese repiunt. De adulterio igit̄ tractaturi tria principalia mysteria per ordinē ppo nimus declaranda & annotanda uidelicet.

Primū dr̄ diffinitio.	Quid sit adulteriū & quomō sumit̄ multiplr̄ & qualiter	
Scdm abhominatio.	multi credunt se in statu esse matrimonii qui sunt po-	
Tertium punitio.	tius adulteri q̄ coniugati.	Capl̄m.i.

Rimū mysteriū de adulterio notādū dr̄ diffinitio. In quo qd ē adulteriū declaremus. Et dn̄s hostien. in sūma sua li°.v.ti. de adulteriis. ait. Adulteriū ē alieni thori uiolatio uel ꝓprii deturpatio. Que uerba sumi p̄nt ex his que di. cunt̄.v.q.xxxii.c. Adulteriū.&.c. Nō mechaberis. Pro quoꝝ uerboꝝ pleniore intelligentia notandū q̄ adulterium pōt sumi tripl̄r. Et hoc triplici rōne. Primo impprie. Scdō ꝓprie. Tertio ꝓpriissime. Primo sumit̄ adulteriū ipprie int̄ uiꝝ & uxorē. Prio rōne cōtrariatiōis. Scdō rōne inordiatiōis. Tertio rōne modi ficatiōis. Primo dr̄ adulteriū int̄ uiꝝ & uxorē rōe cōtrariatiōis q̄n sunt inter eos impedimēta cōtraria ꝓpt̄ que m̄rimoniū stare nō pōt. Et pmū impedimen tū ē uotū sollemne p⁹ qd̄ si qs cōtraheret esset excōicatus q̄n faceret illud sciēt & m̄rimoniū nullū esset. Et in Cle. Eos. de cōsanguitate & affinitate. Sec⁹ āt de m̄rimonio cōtracto p⁹ uotū cōtinētie simplex. Nā ut dic Ric. i.iiii.di.xxxviii Qui cōtrahit p⁹ uotū simplex cōtinētie peccat mortal̄r cōtrahendo & etiā consumando. Tamen m̄rimoniū tenet. Quō aūt sollemnizet̄ uotū & q̄ sit uo tū sim plex aut sollēne specialius dicā in sermōe de uotis. Scdm impedimentū ē ordo sacer de quo nota ꝓm Ric. ubi s̄. Q. ordies minores nō impediūt m̄rimoniū cōtrahendū nec dirimūt cōtractū nec impediūt usum ipius m̄rimonii nisi cōtrahētes essent religiosi ꝓfessi tacite uel expresse. Et licet cōtrahēs cū unica & uirgi ne clericus in minoribus retineat ꝑuilegiū clericale si uestes & tonsurā deferat clericales. extra de clerico cōiugato. li°.vi.c.i. Non tñ retinet b̄nficiū ecclesiasticū nec pōt recipe. Ordies aūt maiores. s. subdiaconat⁹ diaconat⁹ & p̄sbiterat⁹ siue sacerdotiū impediūt m̄rimoniū cōtrahendū & dirimūt contractū qa m̄rimoniū nl̄m ē sicut patet. xxxii. di. c. Si qs eoꝝ. & .c. Erubescāt. Rō ē qa sic ordiat⁹ in sa cris tenet̄ seruare ꝯtinētiā eo q̄ ordo sacer loqn̄do de ordie maiori h̄t implicitū uotū sollēne ex cōstitutione eccl̄e. Vn̄ Petrus de palude in.iiii.di.xxxviii.dicit. Q. etiam si qs añ annos discretionis ordinaret̄ in sacris q̄ talis obligat̄ ad conti nentiā ex statuto eccl̄e licet nō uoto suo. Ioh̄. uero Andree in nouella dicit. q̄

greco cui licitū ē uti cōtracto illicitū est in sacris cōstituto cōtrahere. Vn̄ ista ē drīa int̄ cōstitutos in sacris eccl̄ie occidentalis & eccl̄ie orientalis. Nā primis n̄ licet uti cōtracto ante susceptū ordinē. scd̄is uero licet. Et q̄ cōtrahit in sacris ē excōicatus in Cle. Eos. extra de cōsan. & affini. Sciendū tñ q̄ quis ordo sacri p̄cedens cōtractū mr̄imoniū dirimat illud. Si tñ ordo seq̄t̄ cōtractū mr̄imoniū n̄ dirimit. ut extra uagant. Ioh. xxii. Et si sciente uxore & assentiēte ordinat9 ē in sacris tenet̄ ad cōtinētiā uterq̄ ita q̄ etiā p9 mortē uiri nō pōt cōtrahere. Intelligit̄. n. tacite cū uiro p̄fessā cōtinentiā. Si aūt ordīatus ē uxore inuita uel sciēte factū sed ius ignorāte ipo tñ sciente ius debet cogi p̄ iudicē ad ingressum religionis si nōdū ē ɔsumatū mr̄imoniū ut sic illa possit cū alio cōtrahere. Et si ad hoc cogi nō pōt uel cōsumatū ē mr̄imoniū debet exut9 bn̄ficio clericali restitui uxori etiā si esset ep̄s imo & papa. Et intelligit̄ si uxor eū petit. Ip̄e tñ exigere non pōt debitū sed reddere tenet̄. Hec Tho. & Pe. de palude in. iiii. ubi s̄. Tertiū impedimentū ē machinatio mortis qn̄ aliq̄s machinat̄ ī mortē uiri alicu9 ut possit cū uxore eius cōtrahere aut aliq̄ machinaret̄ in mortē uxoris alicuius ut uir̄ eius accip̄et si mors fuerit subsecuta. Et si sic machinātes ɔtraxerit mr̄imoniū nullū ē Et tales sunt sep̄andi q̄a sunt in adulterio siue fornicatiōe. ut notat̄. xxxi. q. i. c. Si q̄s uiuēte marito. Et licet Ric. teneat hoc esse uer̄ tñ int̄ eos p̄cessit adulteriū dū p̄mū stabat coniugiū. Tamē Inno. & hosti. tenēt q̄ sola machinatio eum effectū dirimit tā cōtractū q̄ cōtrahendū. Rō aūt ē ne adulteri p̄pt̄ adulterar̄ amorē essent proni ad interficiendos maritos ear̄ ut eas haberēt uxores & econuerso. Tamen si adult̄ interficit uir̄ adultere non hac intentiōe ut habeat ip̄am uxorē sed ex alia causa uel occasione & postea cōtrahit cū ea mr̄imoniū tenet. ut extra de cōuersiōe infideliū. i. c. Laudabile. Et extra de eo q̄ duxit in mr̄imoniū q̄ polluit p̄ adulteriū. c. Sup̄ eo. in glo. Vxor etiā p̄curās maritū interfici p̄ infidelem cū quo adulterata ē qui p9 hoc p̄ eius studiū ad fidē cōuertit̄ non pōt cū illo cōtrahere. Et si p9ea cōtrahat dirimēdū ē mr̄imoniū q̄a ut dicit Ric. xxxv. di iiii. Tale damnū tali lucro eccl̄ie recompensare nō uult. extra de cōuer. in fine. c. Laudabile. Sed quō dicemus de Dauid q̄ cōmisit adulteriū cū Betsabee & p9ea machinatus ē mortē uiro ei9 & duxit eā ī uxorē ut habet̄. ii. Reg. xi. c. Ad quod r̄ndeo s̄m illud qd̄ scribit̄. xxxi. q. i. c. Si qua uidua. §. Sed obiicit̄. Q̄ in ueteri testamento multa p̄mittebant̄ p̄pt̄ infirmitatem que ī euāgelii p̄fectiōe eliminata sūt. Quartū ip̄edimentū ē adulteriū. Vt. n. dicit Ric. Si adult̄ dat fidē adultere uiuēte marito de cōtrahendo cū ip̄a sciēs ip̄am habere maritū t̄pre quo cōtrahit cū ea uel dat sibi fidē de cōtrahendo p9 eius mortē nō poterit eā ducere ī uxorē. Et si p9 mortē mariti eā de facto duxerit sep̄ādi sūt sicut notat̄. xxxi. q. i. c

Relatū. Et extra de eo q duxit i mr̄imoniū quā polluit per adulteriū.c.Si quis uxorē.Huiꝰ rō ē ne adulť uel adultera ꝑni essent ad interficiendū maritū adulterę ut pꝰea possent mr̄imonialr̄ copulari.Si aūt adulť ignorat illā habere uirꝙ pōt cū ip̄a cōtrahere pꝰ mortē mariti.Sic ē de mlrere cōtrahente cū uiro quē ignorabat uxorē habere. extra de eo q duxit i mr̄imoniū quā polluit ꝑ adulteriū .c.Veniēs. Tamē si uir dat mulieri fidē de cōtrahēdo niuēte illiꝰ marito quā nec ante nec pꝰ cognouit uiuente suo marito si pꝰ illiꝰ mortē duxerit illā in uxorē n̄ sunt sepandi.extra de eo q duxit i mr̄imoniū quā polluit ꝑ adulteriū.c.Si quis Quintū impedimentū ē aliud mr̄imoniū qn̄.s.qs haberet uxorē & sumeret aliā Et nota diligenť ꝙ illa aut scit istū hr̄e uxorē aut non si bn̄ cōtrahit cum ip̄o & scit illū habere uxorē nō pōt stare mr̄imoniū etiā si mortua ꝑma uxore de nouo cōtrahat.Et idem iudiciū ē si nesciuit qn̄ cōtraxit si postea ip̄a ꝑma uxore illius adhuc uiuente sciuit & ꝑmisit se cognosci ab eo cū quo de facto contraxerat.Si uero ab initio qn̄ cōtraxit nesciuit illū habere uxorē & sꝑ stetit i ista nescia usꝙ ad mortē uxoris illius sed pꝰ mortē eiꝰ scit ē in ptāte illiꝰ ignorantis mr̄imoniū ratificare uel diuortiū petere. Ita tn̄ ꝙ si pꝰq̄ sciuit se ꝑmisit cognosci n̄ poterit diuortiū petere.extra de eo q duxit in mr̄imoniū quā polluit ꝑ adulteriū.c.i.& c.Veniēs.& de coniugio seruoꝝ.c.Proposuisti.&.xxxiiii.q.ii.c.Si uirgo.Alias poterit petere si uult.Et qđ dictū ē de uiro ducente scđam uxorē idem intelligiť de muliere ducēte scđm maritū. Si aūt inde mortua ꝑma uxore uir n̄ cognoscat illā adulterā scđam carnalr̄ que secū ignoranť cōtraxerat sed ip̄e ducat tertiā ꝭm hosti.debet remanere cū tertia. q̄uis etiā pꝰea cognoscat scđam qa ꝑma uiuēte cōsensus hītus cū scđa nullꝰ fuit & sic nō impediuit cōsensū tertie. Quin etiā si pꝰ mortē ꝑme cognouit carnalr̄ scđaꝫ que fuit ignorās istū habere uxorē & nunc etiā ignorans ē & ip̄e uir cōtrahat cū tertia adhuc remanebit tertia. Dr̄ aūt ꝭm hosti. mulier inscia qn̄ habet iustā cām ignorādi ut qa uir de remotis ueniens asserebat se nō hr̄e uxorē.extra de sponsalibꝰ.c.Cū ad publicū.Ideo autē inscia n̄ cōmittit adulteriū qa nō cōmittiť sine dolo ut pꝫ .xxxiii.q.ii.c.In lectū. Sextū impedimētū ē affinitas que ꝭm Ray.ē ꝑximitas ꝑsonaꝝ ex carnali copula proueniēs omni carēs parentela.Cōtrahiť aūt nō solū ꝑ copulā cōiugalem sed etiā ꝑ copulā fornicariā ut notať.xxxv.q.iiii.c.Nec eā. Et de eo q cognouit cōsanguineā uxoris sue.c.Discretionē. Hec affinitas opať ꝙ oēs cōsanguinei uxoris Petri sunt sibi affines in eodē gradu in quo sūt cōsanguinei uxori.Similiter oēs cōsanguinei Petri sūt affines uxori sue i eodē gradu i quo sunt sibi cōsanguinei.Et qđ diciť de uxore idem intelligas de quacunꝙ muliere carnaliť cognita Sed consanguinei Petri non sunt affines cōsanguineis uxoris sue nec inter eos

prohibet m̄rimoniū.extra de cōsan.& affi.c.Sup his. Vn̄ Germani pn̄t cōtrahere cū duab⁹ mulierib⁹ germanis.Et pr̄ & fili⁹ pn̄t cōtrahere cū m̄re & filia.Et relicta uiri qui fuit german⁹ uxoris mee uxore mea mortua pōt esse uxor mea. Qui ergo cōtrahit scient̄ in aliquo gradu affinitatꝫ usq; ad q̄rtū gradū ē excōicatus ut habet.extra de cōsan.& affi.in Cle.Eos. Septimū ipedimētū ē cognatio siue natalis que dr̄ cōsanguītas siue spūalis que dicit̄ cōpr̄nitas & legal' que dr̄ adoptio ul' erogatio.Quelibet hoꝝ impedit & dirimit m̄rimoniū. Qual'r aūt id fiat q̄a longū esset hic ponere.Et que sint alia m̄rimoniū ipedīētia derelinquo ꝑticl'arit̄ explicāda audientib⁹ cōfessiōes q̄ si ꝑiti sunt ut decet nō debent talia ignorare. Scd'o sumit̄ adulteriū ꝑꝑe rōne inordiatiōis qn̄.s.int̄ uiꝝ & uxorē inordinat⁹ ē amor & adulterinus de quo sic loq̄t̄ Hiero⁹.xxxii.q.iiii.c.Origo.d. Origo quidē amori erat honesta sed magnitudo deformis. Vn̄ & Sextus pythagoricus in sentētiis ait.Adult̄ ē in sua uxore amator ardētior. In aliena quippe uxore oīs amor turpis est in sua nimi⁹.Sapiēs debet iudicio amare coniugē non affectu.s.libidinis.Nō regnet in eo impet⁹ uoluptatis nec p̄ceps ferat̄ ad coitū Nihil ē infelicius q̄ uxorē amare q̄i adulterā.hec ille.Pōt aūt amor uiri ad uxorē & ecōtra turpis & adulterin⁹ uocari.Aut rōne intētiōis.aut rōe modi. Rōne intentiōis fit turpis cū q̄s cōgnoscendo suā uxorē m̄te & cogitatiōe exit terminos m̄rimonii aliā cogitādo & appetēdo uel ita ꝙ nellet facere etiā si non esset sua uxor. Vn̄ Boñ.in.iiii.di.xxxi.d. Q̄ si q̄s cognoscit uxorē ꝑꝑt̄ delectationē finalem aut mouet̄ in delectationē tanto impetu ut cognoscat uxorē tāq̄ meretricē hoc ē si ita cognoscit ac si nō esset uxor q̄a tūc ponit delectationē finē ultimum Secus aūt si uult in ea delectari q̄a uxor ita ꝙ nullo mō eā cognosceret si uxor ñ esset q̄a tūc nō ē oīmoda inordinatio ē peccatū ueniale q̄a excusat̄ ꝑ bonū m̄rimonii ut nō sit mortale.Cōcordat Ric.in.iiii.di.xxxi.Rōe etiā modi amor dicit̄ turpis qn̄ cōiuges modū & regulā honestatis excedūt uel ꝑtermittūt. Quō pn̄t hec turpia absq; uerecundia narrari? Quot int̄ plerosq; fiūt illiciti tact⁹? Quot bestialia? Quot solatia inhonesta? Quot nefandissima scelera? Bonū ē certe edificare domū ad habitādum sed incōueniens uidet̄ ut in fundamento ponat̄ tectū & ecōuerso.O coniuges adulteri quot crimia quot scelera ꝑpetratis? Nō expedit illa clare loq̄. Ideo Ambro⁹ in li° de patriarchis & notat̄ .xxxii.q.iiii.c. Nulli.ubi ait. Grau⁹ ē crimē ubi celebrati cōiugii iura temerant̄ & uxori pudor soluit̄.hec ibi. Talis aūt adulterini amoris sūt signa cū uir plusq̄ debet ad uanitates aperit manū cū eā uanis oc'lis aspicit ihonestisq; uerbis alloq̄t̄.cū ꝑꝑt̄ eā ꝑētes despicit & eā ociosam ī domo ñ esse curat. Tertio sumit̄ adulteriū ꝑꝑe inter uiꝝ & uxorē rōne modificatiōis.qn̄ coniuges & contrahendo & cōsumādo

mr̄imoniū modū & regulā honestatis excedūt aut ꝑtermittūt. Pro quib⁹ dixit angelus Thobie q̄n timebat Sarā accipe in uxorē eo q̄ tradita fuerat successiue septē uiri & demoniū occiderat illos ut dr̄ Thobie. vi. Audi me & oñdam tibi q̄ sunt qbus ꝑualere pōt demoniū. In eos q̄ cōiugia ita suscipiunt ut deū a se & a sua mente excludāt & sue libidini ita uacēt sicut equus ē mulus qbus nō ē intellectus habet ptātē demoniū. Tu aūt cū accepis uxorē ingressus cubiculū ꝑ tres dies cōtinēs esto ab ea & nihil aliud nisi orōnibus uacabis cū ea. Hinc Petr⁹ de palude in. iiii. ait. Q̄ cōtrahentes in peccato mortali si cōtrahāt ꝑ uerba de p̄nti peccāt mortalr̄ nisi cōfiteant̄. Quia ut Aug⁹ dicit. Sacramēta talia fiūt unicuiq̄ cū quali cōsciā accedit ad ea. Et ut idem dicit. In oi susceptiōe sacri post baptismū necessaria ē unicuiq̄ cōfessio si credit se peccasse. Ideo reꝑhensibiles sūt q̄ sine ullo timore dei sine ulla deuotiōe mr̄imonia cōtrahūt. Magis aūt reꝑhensibiles q̄ p⁹ cōtractū mr̄imoniū ea exercēt que exercere non licet. Nec expedit talia clare loqui. Qui habet aures audiendi audiat. Hinc Ambro⁹ in li° de patriarchis ait. Grauı⁹ ē crimē q̄ ubi s̄. Sc̄do pōt sumi adulteriū ꝑprie cū. s. aliqs uxoratus accedit ad aliquā ꝑsonā solutā uel aliq̄ cōiugata miscet se cū aliquo libero & soluto. Sed ut in plurib⁹ plus in hoc deficiūt uiri q̄ uxores. Et tamē q̄dā adeo fatui sunt ut existimēt uiris ad peccatū n̄ imputari si sic adulterent̄. Cōtra quos ē dictū Inno. pape. xxxii. q. v. i. c. Xp̄iana religio adulterium i utroq̄ sexu pari rōne cōdemnat. Et de hoc Hiero⁹ ad Oceanū ait. Q̄d n̄ licet feminis eque nō licet uiris & eadē seruitus pari rōne censet̄. Et Ambro⁹. xxxii. q. iiii. c. Nemo. Nec uiro licet q̄d mulieri nō licet. Et eadē a uiro que ab uxore debet̄ castimōia. Et Aug⁹. xxxii. q. v. c. Si dicturi. Si dicturi estis uxorib⁹ u r̄is seruate uos. quales nulti eas inuenire tales & ip̄e uos inueniāt. Quis inuenis ē q̄ nō uelit castā du cere uxorē? Et si acceptur⁹ ē uirginē qs n̄ intactā desiderat? Intactā queris intactus esto purā queris purus esto. Nō. n. illa pōt si tu nō potes. Sed his rō addi pōt q̄a f̄m ap̄lm. i. Cor. vii. Mulier nō habet ptātē sui corpis sed uir. & uir nō habet ptātē sui corpis sed mulier. Sed arguūt multi de plurib⁹ ueteri testi q̄ habuerunt cōcubinas ut Abrahā & Iacob. Abraham. n. habuit filiū de ancilla ut dr̄ Gen̄. xvi. & Gal. iiii. Et Iacob habuit duas uxores & duas cōcubinas & t̄n non fuit illis imputatū ad peccatū. R̄ndet Bona. di. xxxiii. q̄rti li. Q̄ istud factū ē ex dispensatiōe diuīa que cōuenīes fuit ꝑp̄ q̄tuor. Primo ꝑp̄ cōgruitatē. Sc̄do ꝑp̄ necessitatē. Tertio ꝑp̄ utilitatē. Quarto ꝑp̄ honestatē. Prīo ꝑp̄ congruitatē. Cōgruū quidē fuit q̄n tp̄us illud erat figure & q̄a xp̄s generare debebat liberos & filios per baptismum in ecc̄lia catholica & in hereticis diuerticlis. Ideo in figura debuit precedere generatio ex libera & ancilla. Et rursus quoniā

inter illos q ab hereticis baptizant̃ q dã heresim sequũt̃ quidã ad ecc̃l'iam reuer tunt̃. Iõ utrusq; figura prcessit pmi in hismaele de quo dictũ ẽ. Eiice ancillã & filiũ ei9. Secundi i ancillis Iacob quaꝝ filii sunt int̃ liberos cõputati ut habet̃ ab Aug. i li. de baptismo paruloꝝ & ab eodẽ sup Ioh. & notat̃. xxxii. q. iiii. c. Recurrat. Secũdo fuit cõueniẽs dispẽsatio illa ꝓpt̃ necessitatẽ. Pauci nanq; erant deũ colentes & ne cult9 diuinus periret necesse fuit ut filios multiplicarẽt & contigit q. uxores steriles habebant iõ necesse erat ipos p̃res habere uel uxores uel cõcubinas. Tertio fuit illa dispẽsatio cõueniẽs ꝓpt̃ utilitatẽ qa filii erudiebãt a pentib9 & ut p̃mũ mores patꝝ seruabãt. Et ideo q̃nto plures tãto dei cultus celebrior. Quarto fuit cõueniẽs ꝓpt̃ honestatẽ q a ñ affectu libidioso sed casto nõ affectu adulteri sed mariti cõcubĩas cognoscebãt. Vñ. Ambro9 in li° de pri-archis de Abrahã ait. Nõ ardore aliquo uage successus libidinis nõ petulanti forme capt9 decore ancille cõtuberniũ p9 hũit thoꝝ s; studio querẽde posteritatis & ꝓpagãde sobolis. Ad idem ẽ. c. Obiiciũt̃. xxxii. q. iiii. Nõ sũt itaq; antiq p̃res in h° imitãdi q̃m alia fuit illius tẽpis q̃ nr̃i cõditio. Reperiunt̃ tñ & nunc pleriq; adulteri peccatũ excusare uolẽtes ꝓpt̃ uxoꝝ sterilitatẽ & apetitum hñdi filios. Cõtra quos Aug9. xxxii. q. iiii. c. Sic ait. Sic nõ sunt faciẽda adulteria etiã uolũtate filios generãdi quẽadmodũ nec furta uolũtate pascẽdi paupes sanctos. Et idem. xxxii. q. v. c. Si qs. Si quis uxorẽ habeat sterilẽ siue corpe deformẽ siue mẽbris debilẽ uel cecã uel claudã uel surdã uel si qd aliud siue morbis siue laborib9 doloribusq; cõfectã & quicq̃d excepta fornicationis cã cogitari põt uehement̃ horribile pro fide societateq; sustineat. hec ille. Malũ ergo ẽ & reprehensibile si uxorẽ qs relinquat ob eius sterilitatẽ uel infirmitatẽ ul' deformitatẽ & alteri adhereat. Sed pessimũ ẽ & iniquũ si pulchrã uxorẽ si fecundã si bñ natã si moribus decorã si uiꝝ amantẽ ipẽ cõdemnat ꝓ quacũq; alia ꝑsona. Audi queso o uir infatuate qd ad te sapiẽs loq̃t̃ puerb. v. Letare inq̃t cũ muliere adolescẽtie tue .i. cũ uxore. Et Eccle. vii. Noli discedere a muliere sensata & bona quã sortitus es in timore dñi. Grã. n. uerecũdie ei9 sup auꝝ. Vidi ego p̃res uenerabiles honestas pudicas formosas mãsuetas benignasq; uxores ab ingrati maritis derelictas ipsosq; amatores factos turpissimaꝝ meretricũ. O proditores uiri. O dementes & stulti nõne uxores uestre corona sunt capitis uestri? Nullũ utiq; ornamentũ tp̃rale põt esse in domo qd' uxori bone cõparet̃. Non uasa argentea nõ aurea ñ eburnei lecti nõ late porticus non regie aule nõ alia queq; decora. Nam omnia ista sunt q̃si stelle & luna in domo sua. Sed uirtuosa coniunx est quasi sol. Vnde Eccle. xxvii. dr̃. Sicut sol oriens mundo sic mulieris bone species in ornamentũ domus sue. Ipsa ẽ que data ẽ i adiutoriũ uiro ñ cõcubina. Cõsidera nãq; mulierẽ

bone in cunctis diligentē solertiā. Hec eni blada & frumenta ordinat & gubernat tuet oleū salsas carnes in domo esse pcurat pānos laneos ne a tineis corrodant uentilat. Lineos quoq; p necessitate procurat & lauat dissipata & q̄ consumpta resarcit puigiles oclos mentēq; prudentē ad omnē substantiā dom9 hec Columna nri & filioꝝ ē. Si marit9 languet cū infirmo infirmat cibū p̄ dolore n̄ sumit somni oblita qescere nescit. Erudit filios & omnē familiā i timore dei & bonis morib9 instruit. Sed qd cōcubina facit? Verba certe loqt blanda sed uenenosa fingit se pl9 amare q̄ amet. Nūc mesta facie nūc leta. Aliquid sp querit Si i domo ei9 uxore absente ingredit quicqd pōt rapere rapit. Si sibi i amicitie & fidelitatis signū aliqd adulť seruandū tradiderit aut pdidisse se mentiet aut procacissima importūitate uerboꝝ ad se arripiet. Euacuat bursā denigrat famā & ad peccatū ligat aiam amatoris. Hinc ē qd̄ sapiēs prouer. v. c. ait. Ne intendens fallacie mulieris. Fauus eni īstillās labia meretricis & nitidi9 oleo guttur eius Nouissima autē eius amara q̄ absīcntium & lingua eius acuta q̄ gladius pedes eius descendūt i mortē & ad inferos gressus illius penetrant p semitā uite non ambulāt. Vagi sunt gressus ei9 iuestigabiles. Nunc ergo fili audi me & ne recedas a uerbis oris mei Longe fac ab ea uiā tuā & ne appropinques foribus dom9 eius. hec ille. Docet itaq; sapiēs qualit̄ unusq̄sq; cognoscere debet mulieris fornicarie fraudē & dolū. Sz ue mūdo a scādalis q a uiri plenq; his scelestiora nefādioraq; cōmittūt hi sūt q ppť pueros & masculos abhorrēt uxores. O pessimū. O dānatissimū gen9 hoim. Quid turpi9 qd abhoiabili9 qdue fedi9 dici pōt audiri uł cogitari? Tales siqdē sūt ppť quos uēit ira dei i filios diffidētie. Tertio pōt sumi adulteriū ppřissie cū. s. cōiugat9 accedit ad cōiugatā qd̄ peccatū ē grauissimū fm Tho. ii. ii. q. c liiii. eo q, fit iiuria tā ppe uxori q̄ etiā uiro adultere.

Q abhominandū ē adulteriū eo q cōtrariať bono matrimonii & inducit scādala multa & implicat adulteros multis laqueis. Caplm .ii.

Ecundū mysteriū cōtēplandū de adulterio dř abhoiatio. Abhomīandū quidē sugiendūq; & detestandū ē adulteriū malū maxie ppť tria. Prio ppť cōtrariationē. Scđo ppť scādalizationē. Tertio ppť iplicationē. Primo ppť cōtrariationē qa cōtrariať oi bono matrimonii. Scđm eni Augi in liᵒ de bono cōiugali. & notať. xxvii. q. ii. c. Omne. Tria bona inueniunť i mřimonio. s. fides. proles. sacřm. Quoꝝ sufficiētia scđm Astesanū in sūma liᵒ. viii. ti. ix. sumi pōt a cā instituente uel efficiente. Nā uno mō mřimoniū ē a dictamine nature ut. s. uir cohereat cum muliere ad nature cōseruationē & sic ē bonū prolis. Alio modo a dictamine rōnis recte ut. s. uir cohereat cū uxore sua nō cū aliena. & sic ē bonum fidei. Tertio a dictamine grē & signať unio diuine nature & humāe &

sic ē bonū sacramenti. Adulteriū ergo contrariat̄ bono fidei q̄a p̱ illud frāgit̄ fi-
des que quidē in hoc attendit̄ q̄ uir cū alia nec mulier cū alio cōmisceat̄ ad quā
fidē se mutuo obligant corde ore & ope. Corde cū a uiro annul9 īponit̄ digito
uxoris Vñ Isidor9.xxx.q.v.c.Femīe.ait. In p̄mis annul9 a sponso spōse dat̄ p̄pt̄
mutue dilectiōis signū. Vel p̄pt̄ id mag̃ ut pignore eoꝝ corda iungant̄. Vñ &
q̄rto digito annul9 infert̄ eo q̄ in eo uena quedā ut fert̄ sanguis ad cor usq̄ per
ueniat. hec ibi. Ore se obligāt q̄a ore uel signo capitis ubi ē os exp̄mit̄ cordis cō
sensus. Ope se obligāt cū sibi mutuo cōsēciūt in copulā carnalē. Ex quo int̄ eos
cōstās debet eē fides cordis oris & op̱is cōtra qd̄ facit adulteriū. Cōtrariat̄ etiā
adulteriū bono prolis. Nā sollicitudo naturalis ē patris ut de p̄le sua certitudinē
habeat. Sed per adulteriū talis certitudo haberi non pōt. Et multa ex hoc mala
prolē subsequunt̄ ut dictū ē ī p̄cedēti sermōe. Cōtrariat̄ adhuc tertio adulteriū
bono sacramēti q̄a m̄rimoniū significat desp̄ōsationē xp̄i cū eccl̄ia quā nunq̄ di-
misit. Sꝫ p̱ adulteriū uxor dimittit̄ eo q̄ ap̄ls Eph̄.v.ait. Viri diligite uxores ue-
stras sicut & xp̄s eccl̄iam. Scd̄o abhomīandū ē adulteriū p̄pt̄ scādalizationē
Inducit siquidē ad multa pic̄losissima scādala adulterātes e quib9 unū refaram.
Retulit mihi q̄dā frat̄ fide dignus q̄ in ciuitate Assisii fuit quedā adultera que
ut suū amatorē in uirꝫ posset hr̄e ordīauit cū eo ut maritum interficerēt Et sero
quodā cū uir istius domū ingrederet̄ ab uxore sua statī capit̄ & stricte āplexans
illū tamdiu tenuit donec adult̄ q̄ latebat ibi exiens cū securi p̱cussit caput ei9 &
occidit. Quo facto clam sepelierūt cor9 in domo quadā uetusta. Mane autē sur-
gens m̄r uisitauit eccl̄ias asserēs uirꝫ suū nocte recessisse a domo uers9 sanctum
Iacobū de Galicia it̄ arripuisse mirabant̄ sui hoc audiētes tā m̄r q̄ reliq̄ quō ni-
hil retulisset de p̱egrinatiōe sua. Elapsis aūt quibusdā dieb9 m̄r hec uiricida in
domo sua plorādo eiulare cepit. Heu uir mi dilecte heu me infelicē & miseram
Ad quā p̱ueniētes uicini cām petierūt merori sui. Que r̄ndit q̄ uir suus mortu9
erat ī uia q̄a sic accep̱at a quodā peregrio q̄ de sancto Iacobo reuertebat̄ sibi tñ
incognito. Qd̄ cū p̱uenisset ad aures p̱entū uiri statī suspicari ceperūt de mali-
cia mulieris. Ad que etiā uehemēti9 mouebant̄ p̄pt̄ nimiā adulteri sui familiari
tatē cū illa. Recurrētes aūt ad officiales indicauerūt factū q̄ ordīauer̄t ut mulier
illa maligna poneret̄ in torturā. Qd̄ cū factū fuisset ueritatē cōfessa ē. Qua de
re territ9 amicus ei9 fugā petiit extra ciuitatē. Et mane quodā data snīa mulier
hec pessima igni adiudicata ē. Et dū cōbureret̄ ille exn̄s extra ciuitatē sup̱ mōtē
quendā unde uidere poterat spectacl̄m respiciebat & adeo in fatuitatē uersus
est q̄ sponte sua rediit ad locū ī quo sua fuerat dilecta cōbusta. Vñ cum nollet
discedere etiā a multis monitus captus ē & die seq̄nti in eodē loco decapitatus

Tertio abhomiandū ē adulteriū ꝓpť implicationē. Implicat.n.ī mł̄tos erro res in quibus difficile ē imo impossibile cōsulere & ꝓuidere. Quot nāꝫ filii illegi timi mr̄e sciēte succedūt in hereditatē? Quot uxores adulteras cū qb⁹ adultera banť aliis maritis uiuētibus p⁹ illoꝝ mortē retinēt cū peccato licet sub colore & noīe mr̄imonii? Repi ego in una Italie ciuitate hoiem q̄ ex alterius uxore tres habebat filios que tn̄ adultera duos alios hēbat de uiro ꝓpo q̄ credebat omnes simul esse filios suos. Adulteri aūt cū diu simul familiaritatē hūissent licet secre te decreuerūt uirꝝ interficere. Qď cū fecissent accepit eam in uxorē & bona oīa uiri pro qnqꝫ filiis quoꝝ tm̄ duo legitimi erāt dispensabat O quot uinculis erat iste ligatus peccauerat adulterādo peccauerat in cōtrahendo mr̄imoniū pecca uerat in cōtracto ꝑsistendo peccabat etiā bona cōicando duoꝝ filioꝝ uiri inter fecti aliis tribus qui erant ex adulterio.

Q omnes leges tam diuina q̄ ecclesiastica q̄ etiam ciuilis puniunt grauiter adulterium. Caplm.iii.

Ertiū mysteriū notādū de adulterio dr̄ punitio. Puniť adulteriū grauiť ſm triplicē legē. Primo scdm legē diuinā. Scdo ſm legē ecclesiasticā. Tertio ſm legē ciuilem. Prio ſm legē diuinā. Nam Leuit.xx.scribiť. Si quis mechat⁹ fuerit cū uxore alteri⁹ & adulteriū ꝑpetrauerit cū cōiuge ꝓxī sui morte moriať & mechus & adultera. Sed quero an liceat uiro ꝓpť adulteriū interfice re uxorē. Ad qď rn̄det Ric.ī.iiii.di.xxxvii. Q occidere ꝓpť adulteriū uxorē pōt intelligi dupl̄r. Aut qa ipāꝫ conuictā & cōdemnatā ꝑ iudiciū uir ꝓcurat occidi a iudice. Et hoc uiro licitū ē amore iustitie nō libidine uindicte. Hoc tn̄ nō licet fieri in iudicio ecclesiastico sed ciuili ubi lex talis posita ē per illū qui eā punire de iure potuit. Aut qa eā occidit extra iudiciū Et hoc nunq̄ facere licuit ſm le gem diuinā. Licet in aliquo casu ꝑmittať scdm legē humanā. Ideo magr̄ sen.di xxxvii.q̄rti li.ait Sancta eccl̄ia mūdanis nunq̄ stringiť legibus gladiū nō h̄t nisi spūalem. Qď etiā poniť.xxxiii.q.ii.c.Res. Scdm uero Ric.in.iiii. Si cōtraxisset non semꝑ dirimendū ē mr̄imoniū cōtractū. Scdo puniť adulteriū scdm legē eccl̄iasticā que illud punit ꝑ separationē. Scdm aūt Ric.in.iiii.di.xxxv.sepatio pōt dupl̄r intelligi. Aut q̄ntum ad uincl̄m. aut q̄ntū ad cohabitationē & thoꝝ. Primo modo uir nō pōt separi ab uxore ꝓpť adulteriū. sed bene scdo mō in pe nā mulieris que fidē fregit & in fauorē uiri qui fidē seruauit. Excipiunť tn̄ cāus septē in quib⁹ nō licet uiro ꝓpť adulteriū uxorē dimittere. Prim⁹ ē si ipē fuerit fornicari⁹. Et de hoc Aug⁹ in liͦ de sermōe dn̄i ī mōte.&.xxxii.q.vi.c. Nihil.ait Nihil iniquius q̄ cā fornicationis dimittere uxorē si & ipē cōuinciť fornicarius. Occurrit.n.illud. In quo alterꝝ iudicas teipm̄ cōdēnas. Eadē.n.agis que iudicas.

An liceat interficere uxorem propter adulterium

An liceat dimittere uxorem propter adulterium

Quapp̄t̄ quisq̄ cā fornicatiōis uult dimittere uxorē pri⁹ debet esse a fornicatione purgatus. Scd's casus si uxor ui oppressa fuit. Pro quo facit. c. Ita ne. xxxii. q. v. Cui⁹ rō ē q̄a ut scribit̄. xxxiii. q. i. c. Cū p̄ bellicā. Nullo mō ad obprobriū male uolūtatis trahit̄ qd' cōditio necessitatis extorsit. Tertius casus si credebat maritū esse mortuū & cōtraxit cū alio q̄a talis p̄ ignorantiā ꝓbabilē excusat̄ ut dicit̄ ī p̄fato. c. Cū p̄ bellicā. Quartus casūs si alt̄ sub specie mariti cognouit eā. Et talis p̄ ignorantiā excusat̄. xxxiiii. q. ii. c. In lectū. Quint⁹ casus si marit⁹ tradidit eā adulterandā p̄sertī inuitā. extra de eo qui cognouit cōsan. uxo. sue. c. Discretionē. q̄a in illo casu adulteriū magis reputat̄ uiro q̄ uxori. Sextus casūs si maritus post adulteriū cognouit eā & tolerauit q̄a crimē p̄ reconciliationē dimissū amplius obiici nō debet nisi recidiuū sequat̄. Septim⁹ casus ē si mr̄imonio utriusq̄ in infidelitate cōtracto uir dedit uxori libellū repudii & uxor alteri nupsit Tūc. n. si uterq̄ reuertat̄ ad fidē uir tenet̄ eā recipe. extra de diuortiis. c. Gaudemus. Cui⁹ rō ē q̄a cū dedit sibi libellū repudii qd' facere illicitū erat s̄m iudiciū dei interpretatiue tradidit eā adulterandā. Aliq̄ addūt octauū casū. s. si uir cōtra uolūtatē uxoris abstīn̄do ei occasionē adulterādi dederit. Aliq̄ tn̄ dicūt q̄ p̄pt̄ hoc n̄ excusaret̄ mulier adulterās. Notandū tn̄ s̄m Ric. q̄ dimittere uxorē p̄pt̄ adulteriū ordinat̄ ad correctionē adultere. Aut ergo ml'r que adultera ē. est correcta uel p̄ata se corrigere aut ꝓbabilit̄ p̄sumit̄ incorrigibilis. Si correcta ē nō tenet̄ ea dimittere q̄a non ē pena corrigens ubi correctio iā p̄cessit. Similit̄ si p̄ata ē se corrigere ut iustū ē nō tenet̄ eā dimittere q̄a nō ē necessariū apponere penā grauiorē ad corrigendū delictū q̄n̄ mitiori mō pōt expiari. Si aūt probabilit̄ p̄sumit̄ incorrigibilis tūc credo q̄ eā tenet̄ dimittere ne suo crimini uideat̄ cōsentire dū correptionē non apponit. Vn̄ Chryso⁹ sup̄ Math. &. xxxii. q. i. c. Sicut crudelis. Sicut crudel' ē & iniquus q̄ detinet meretricē. Patron⁹ enī turpitudīs ē q̄ celat crimē uxoris. Presumit̄ aūt tūc uxor īcorrigibil' aut q̄n̄ ꝑtinaci aīo se corrigere renuit aut q̄n̄ emendationē ꝓmittens ex cōsuetudīe labit̄. Sciendū īsup̄ q̄ q̄ntū ad sep̄ationē a thoro pōt uir dimittere uxorē ꝓp̄o arbitrio stati cū scit ip̄am adulterasse. Nec tenet̄ reddere debitū exigenti nisi p̄ eccl'iā cōpulsus. Sed sic reddēdo nō p̄iudicaret sibi q̄n posset agere ad diuortiū maxīe si p̄testatiōe3 p̄misit q̄ ad illā copulā acced3 n̄ ut uelit cedere iuri suo s3 tm̄ ne sit eccl'ie inobediēs. Tn̄ scd'm aliquos eccl'ia nō debet ip̄am cōpellere nisi cognouerit de cā & diffinierit. Si aūt loq̄mur q̄ntū ad sep̄ationē a cohītatiōe. tunc distinguo. Quia aut matrimoniū ē clandestinū & absq̄ testibus & tunc licite pōt uxorem dimittere. Aut cōtractū in facie eccl'ie uel saltē corā testibus & tunc nō licet dimittere eā sine iuditio eccl'ie. Et sicut uir pōt ab uxore adultera separari ita &

uxor a uiro adultero. Tñ in separatiõe duo cõsiderant ut dicit Ric. s. ipsa dimissio coniugis & accusatio que ē uia ad hanc dimissionē. Quātū ad pmū uir & uxor iudicant ad paria qa sicut uir põt uxorem dimittere ppt adulteriū ita econuerso quis ad hoc iudicent ex inequali cā. Nec ē hoc cōtra iustitiā qa mior de illis causis sufficit qntū ad illū effectum. Sicut uidem⁹ q duo latrones quoq unus plus furatus ē q alius iudicāt ad suspēdiū & ita ad eandē penā ex ineqli causa qa ille qui min⁹ fuit furat⁹ meruit hāc penā. Quātū ad scdm uir & mlr ñ sunt eqlis cōditiōis. Fauorabilius. n. recipit accusatio uiri cōtra uxorē q ecōuerso. Tū qa uir ē caput uxoris. Tū qa mlr adultera magis cōfundit uirū q ecōuerso. Tū qa adulterium mulieris magis ledit matrimoniū qa causat incertitudinē plis. Et hac rōne grauius ē adulteriū ī mliere q in uiro licet fornicatio simplex grauior sit in uiro eo q in ipo magis uiget usus rōnis. Tertio punit adulteriū lege ciuili pena mortis. C. de adulteriis. l. Quāuis. Ex qbus oibus appet tanti peccati granitas qd' cōingati euitare debēt ut hēant ī hoc sclo dei gr̄az & in futuro beatā gloriā In qua uiuit benedictus deus per infinita scloꝝ secula. Amen.

Feria secūda scde ebdomade in qdragesima. De fuga peccati qd' magis fugiendum est q quelibet huius seculi mala. Sermo. xxxii.

N peccato uro moriemi. Verba sunt redēptons nr̄i origialr Ioh. viii. c. & in euangelio hodier⁹. Ad ostēdendū q graue malū sit esse in statu peccati replicauit saluator nr̄ loqns pharisei ps͞tēnibus p eadē uerba eandēq sniam. s. q in peccatis morerent ut sic cognita infirmitate atq periculo solliciti essent querere salutē & medicinā qm̄ nihil ē qd' magis detineat in peccatis alligatas aias q errone a cogitatio eoꝝ qui arbitrant peccatū aut nihil aut parꝝ obesse. Ideo Seneca ad Lucillū dicebat. Nō ē extrinsecus malū nostrū intra nos ē in uiscerib⁹ nr̄is sedet iō difficulē ad sanitatē uenim⁹ qa nos egrotare nescim⁹. Et Aug⁹ sup psal. l. Nemo ē insanabilior eo q sibi san⁹ uidet. Propterea in h' sermōe de fuga peccati dicendū ē de qua sapiens Eccle. xxi. dicebat. Quasi a facie colubri fuge peccatum. Assignabimus autē triplicem principalem rationem quare peccatum est fugiendum.

Pria rō dr̄ oplacētie. Q. peccatū ē fugiendū eo q placet diabolo & qualiter
Secunda nocentie. ipse indirecte causa ē pctōꝝ & quō letitia uel delecta°
Tertia displicentie. potest esse in demonibus. Caplm .i.

Rima rō qre peccatū ē fugiendū dr̄ cōplacentie. Placet. n. multū inimicissimo nr̄e salutis diabolo. De quo circa tria dubitare cōtingit. Primo circa cālitatē. Scdō circa generalitatē. Tertio circa iocunditatē. Primo contingit dubitare circa causalitatē. Vtrū diabolus sit directe cā peccati. Et uidet q

sic qa peccatũ directe cõsistit in affectu Sed Aug⁹ dicit i.iiii.de trinitate. Diabolus sue societati malignos affectus inspirat. Et Beda sup Actus apostoloꝝ. Diabolus aĩam in affectũ malicie trahit. Et Isidor⁹ li° de sũmo bono. Diabolus corda hoĩm occultĩ cupiditatib⁹ replet Ergo uidet̃ ꝙ ip̃e sit cã peccati. Sꝫ cõtra ẽ qđ Aug⁹ probat in.i.&.iii.de libero arbitrio. Qꝛ nulla alia re mẽs fit serua libidinis nisi ꝓp̃a uoluntate. Ergo cã peccati nõ ẽ diabolus sꝫ ꝓp̃a uoluntas. Rñdet Tho.i.ii.q.lxxx. Qꝛ cũ oẽ peccatũ uolũtariũ sit nihil p̃ot directe esse cã peccati nisi quod p̃ot mouere uolũtatẽ ad agendũ. Voluntas autẽ a duob⁹ p̃ot moueri. Vno mõ ab obiecto sicut dr̃ ꝙ appetibile apprehensum mouet appetitũ. Alio mõ ab eo q interius inclinat uoluntatẽ ad uolendũ. Hoc aũt nõ ẽ nisi uel ip̃a uoluntas uel deus. Deus aũt non p̃ot esse cã peccati qa ut dicit Aug⁹ li°.lxxxiii.q. Deo auctore nõ fit hõ deterior. Relinquit̃ ergo ꝙ ex pte sola uoluntas hoĩs sit directe cã peccati ei⁹. Ex pte aũt obiecti p̃ot intelligi ꝙ aliquid moueat uoluntatẽ tripl̃r. Vno mõ ip̃m obiectũ ꝓpositũ sicut dicim⁹. Qꝛ cib⁹ excitat desideriũ hoĩs ad cõedendũ. Alio mõ ille q ꝓponit hui⁹mõi obiectũ. Tertio mõ qui psuadet obiectũ ꝓpositũ hr̃e rõnem boni qa & hic aliq̃lit̃ ꝓponit ꝓprium obiectũ uolũtati qđ ẽ rõnis bonũ uerꝝ uel appens. Prĩo mõ res sensibiles exterius apparentes mouẽt uolũtatẽ hoĩs ad peccandũ. Scđo mõ & tertio mõ uel diabolus uľ etiã hõ p̃ot incitare ad peccandũ uel offerendo aliqđ appetibile sensui uel persuadẽdo rõne. Sed nullo istoꝝ triũ modoꝝ aliqđ p̃ot esse cã peccati qa uolũtas nõ mouet̃ ex necessitate ab aliquo obiecto nisi ab ultĩo fine. Vñ nõ ẽ sufficiens cã peccati neqꝫ res exteri⁹ oblata neqꝫ ille q eã ꝓponit nisi qui psuadet. Ideo cũ diabolus suggerendo uel aliq̃ appetibilia ꝓponendo inducat ĩ affectũ peccati nõ ẽ directe cã peccati sed solũ p modũ ꝓponẽtis uel psuadẽtis appetibile. Et sic patet ad obiecta solutio. Ex q̃bus colligim⁹ ꝙ null⁹ p̃ot si peccat de diabolo conqueri sed tm̃ seip̃m debet inculpare uel accusare eo ꝙ oẽ peccatũ ut ꝓbatũ ẽ in p̃mo sermone huius op̃is ẽ uolũtariũ. Scđo cõtingit dubitare circa generalitatẽ. Vtrꝝ oĩa peccata hoĩm ꝓueniãt ex diabolica suggestiõe. Et ꝙ sic uidet̃ qa dicit Dio⁹ in li° de diuĩs noĩbus. Multitudo demonũ ẽ cã oĩum maloꝝ sibi & aliis. Et Dama. dicit. Oĩs malicia & omnis ĩmundicia a diabolo sunt excogitata Sed cõtra ẽ illud qđ dicit Aug⁹ in li° de eccľiasticis dogmatibus. Nõ oẽs cogitationes male a diabolo excitant̃ sed aliquotiẽs ex motu liberi arbitrii emergunt. Rñdet Tho.i.pte.q.cxv.&.i.ii.ubi s̃. Qꝛ aliqđ dr̃ cã alicuius dupl̃r. Vno modo directe. Alio mõ indirecte. Indirecte qdẽ sicut cum aliquod agẽs causat aliquã dispositionẽ ad aliquẽ effectũ dr̃ esse occasionaľr & indirecte cã illius effectus sicut si dicat̃ ꝙ ille qui siccat ligna est occasio combustionis ip̃oꝝ. Et hoc modo

dicendū ē q̄ diabolus ē cā oīm peccatoꝝ nr̄oꝝ qa ip̄e instigauit p̄mū hoīem ad peccādū ex cuius peccato cōsecuta ē in toto humano genere quedā pronitas ad oē peccatū. Et p hūc modū intelligēda sūt uerba Dio. & Dama. Directe aūt dr̄ esse aliqd cā alicui⁹ qd̾ opat̄ directe ad illud. Et hoc mō diabol⁹ nō ē cā ois peccati. Nō eni oīa peccata cōmittunt̄ diabolo instigante sed quadā ex corruptiōe carnis & libertate arbitrii qa ut Origenes dicit. Si diabol⁹ nō esset adhuc hoīes hērent appetitū cibi & uenereoꝝ. Tertio cōtingit dubitare circa iocunditatem. Vtꝝ demones possint in aliquo iocundari. Et q̄ sic uidet̄ qa Aug⁹ contra Manicheos dicit. Ptātem hēt in eos q dei p̄cepta cōtemnunt & de cā infelici letat̄. Item prouer. xiii. dr̄. Desideriū si cōpleat̄ delectat aīam. Sed ip̄i multa mala desiderant que eueniūt. Ergo in illis delectant̄. Preterea ph̄s. x. ethicoꝝ. c. viii. dicit. Q̄ ph̄ia hēt mirabiles delectationes puritate & firmitate. Sed mali angeli mltū sciūt de ph̄ia. ergo hn̄t magnas delectatiōes. Sꝫ ꝯtra argnit̄ p̄mo qa. d. idē Ar. i. ethicoꝝ. c. xviii. Delectatio si sit fortꝭ expellit oēm tristitiā & que sibi cōtraria ē & que cōtingēs. Ergo a simili. Tristitia si sit fortis expellit oēm delectationē & que sibi cōtraria ē & que cōtingēs. Sed tristitia maloꝝ anglo͛ꝝ ē ualde fortis. ergo nullā cōpatit̄ secū in eis delectationē. Item in angelis bonis letitia nullā cōpatit̄ tristitiā. ergo a simili nec tristitia in angl̄is malis cōpatit̄ letitiam Item ī nobis nō pōt simul esse letitia & tristitia qa letitia ē cū dilatatiōe cordis & tristitia cū quadā cordis cōstrictiōe. Cōstrictio aūt & dilatatio motus sūt cōtrarii. Ergo a simili in angl̄is nō pōt esse letitia simul & tristitia sed sp̄ habēt tristitiā. ergo nullā hn̄t letitiā. Rn̄det ad hāc. q. Ric. in. ii. di. vi. Q̄ de pena maloꝝ angeloꝝ cōtingit loqui. Aut pro statu ante iudiciū. aut p statu p⁹ iudiciū. Prio mō adhuc pena eoꝝ nō ē cōpleta q̄uis sit grauis & multa iō capaces sunt alicui⁹ nani gaudii p̄ueniētis ex euētu maloꝝ que desiderāt. Vn̄ Aug⁹ de ci. dei li. iiii. Praua docēt turpibus gaudent. Loqn̄do uero de pena eoꝝ p statu p⁹ iudiciū sic non cōpatiet̄ secū in eis aliqd̾ gaudiū qa tūc pena eoꝝ esset cōpleta. Et iō nat̄a eoꝝ esset ita indispōita ad susceptionē gaudii q̄ nullū creatū hēbit p̄portiōalē uirtutē ad cāndū delectationē ī subiecto indispōito. Agens aūt icreatū exigēte sua iustitia nullū cābit ī eis gaudiū. Preterea Aug⁹. xiiii. de ci. dei. c. xvii. ait. Elationis iniciū in dei aduersario q ē diabol⁹ maxīe dn̄ari sacris lr̄is edocet̄. Sed s̄m ph̄m. iii. ethicoꝝ. c. ix. Qualis ē unusq̄sq̄ talis & finis eius. Videt̄ ergo q̄ diabolus finē suū cōstituit in excellētia. Cū ergo s̄m ph̄m. vi. ethicoꝝ. c. vi. Fines sint principia operabilium quicq̄d malus angelus appetit propt̾ excellentiam appetit. Sed post iudiciū nihil eueniet de quo consequat̄ excellentiam nec uerā nec estimatam. Cum ergo ex euentu rei desiderate nullum proueniat gandiū

si desiderās nō cōsequit̄ finē ꝓpt' quē illud desiderabat nihil eueniet post iudiciū ex cuius euentu aliqd' in eis gaudiū oriat̄. Ad pͥmū argumentū dicendū. ꝙ añ iudiciū ñ ē maloꝝ angloꝝ tristitia ita fortis ꝙ expellat oēʒ delectatiōeʒ & magnā & paruā. Ad ꝫm dicendū ꝙ angeli boni eo ꝙ ita sint cōiuncti cū diuīa uolūtate ut nihil eueniat cōtra eoꝝ uoluntatē absolutā. Et qa hñt substantialis glīe complementū iō in eis nulla pōt esse tristitia. Sed in anglis malis non ē adhuc tota pena cōpleta quā ꝑpetuo hituri sunt p9 iudiciū ideo interdū in eis ē aliqd' gaudiū. Gaudēt.n.de malis euētib9 que euenire desiderāt. Ad tertiū dicēdū. Q cū in hoīe siml' ē tristitia & letitia tūc ē cōstrictio cordis ī una pte & dilatatio ī alia Vel pōt dici ꝙ si letitia maior ē q̄ tristitia cor dilatabit̄ min9 ꝓpt' tristitiā. Si āt tristitia ē maior q̄ letitia esset ecōuerso. Si uero eq̄rent̄ tūc cor nō cōstringeret̄ ꝓhibēte letitia nec dilateret̄ ꝓhibēte tristitia. hec Ric. Notādū tñ ꝫm Tho. pte .i.q.lxiii. Q dolor & gaudiū ꝫm ꝙ sūt passiōes in demonib9 esse ñ pñt. Sic.n. sūt ꝓpͤ appetitus sensitiui q ē uirtus in organo corꝑali. Sed ꝫm ꝙ noīant simplices actus sic pñt esse ī demonib9. Et sic dolor nō ē aliud q̄ recursus ad illud qd' est uel nō ē. Multa enī uellēt nō esse ut oēs hoīes fore dānatos que tñ nō sunt qa multi saluant̄ iō ī eis ē dolor & qa m'tos uellēt peccare & eoꝝ desideriū implet̄ iō i eis ē gaudiū eo mō quo suꝑius ē dictū. Cū ergo peccatū diabolo sūme sit gratū que demētia ē illi cōplacere peccādo? An nescitis o excecati peccatores ꝙ ipe uos querit ꝑdere cupitq; btā uita ꝓuatos secū trahere in infernū? O infelices aīe peccatrices cōsiderate qd facitis cū diabolo obtēꝑatis. Profecto cōtentatis letumq; facitis hostē pestilentissimū qui nullo placat̄ obsequio qnimo seruientes magis crudeliusq; torquebit.

Q peccatum est fugiendum eo ꝙ priuat hoīem diuina gratia & semꝑ ei est annexus cruciatus & pena ac interficit ipsam animam. Capl'm.ii.

Ecunda rō q̄re peccatū & delictū ē fugiendū dr̄ nocētie. Nocet siquidē homini plusq̄ cetera mala que dici aut cogitari possūt potissimū propter tria. Prio ꝓpt' ꝓuationē. Scd'o ꝓpt' cruciationē. Tertio ꝓpt' interfectionē.

Primo peccatū nocet hoī ꝓpt' ꝓuationē eo ꝙ priuat illū bono nat̄e qd' p̄eminet cunctis bonis fortune. hoc dicit Aug9 in.iii.&.vii. Cōfessionū & in li° de fide ad Petꝝ. Sed cōtra posset qs arguere qa dicit Dio9 in li° de diuis noībus. Q bona nat̄e in demonibus manēt integra post peccatū. Sed peccatū hoīs nō ē grauī9 peccato demonis .ergo ꝓpt' illud nō debet ꝓuari bono nature. Rñdet Tho.i.ii.q.lxxxv. Q bonū nat̄e hūane pōt dici tripl'r. Prio ipa ꝓncipia nat̄e ex quibus nat̄a cōstituit̄ & ꝓꝓetates ex his causate sicut potētie aīe & huiusmodi. Scd'o dr̄ bonum nat̄e donum originalis iustitie qd' fuit in pͥmo homīe collatum

toti humane nature. Tertio dicit̃ bonũ nature naturalis hoĩs dignitas que est ꝙ hõ sit rõis pticeps scd̃m quã habet naturalẽ inclinationẽ ad uirtutes. Primũ bonũ nature nꝫ tollit̃ nec diminuit̃ p peccatum. Secundũ totalr̃ ẽ ablatũ p peccatũ p̃mi pentis. Tertiũ uero diminuit̃ & aufert̃ p peccatũ qa ut inqt psal. Hõ cũ in ho.e.ñ.i.cõ.ẽ.iu.ĩ.& si.f.a.ẽ illis. In hoc eqdẽ qd̾ hõ rõnalis est dignior cunctis uolucribus celi & nobilior bestiis terre & piscib9 maris merito reputat̃. In eo uero ꝙ peccando rõeꝫ subiicit sensualitati uiuitq; more brutorũ ip̃is recte iusteq; cõpat̃. ppterea loquẽs de9 ad animã peccatricẽ Hiere.ii.c.ait. Quam uilis facta es nimis iterãs uias tuas. Silr̃ ip̃a naturalis ĩclinacio ad uirtutem diminuit̃ p peccatũ. Nã ex hoc ꝙ aliqd inclinat̃ ad unũ cõrrariorũ diminuit̃ inclinatio eius ad aliud. Vñ cũ peccatũ sit cõtrariũ uirtuti ex hoc ip̃o ꝙ hõ peccat diminuit̃ bonũ nature qd̾ est inclinatio ip̃a ad uirtutem Per septẽ qppe grad9 cõscia diminuta bone nature ruit in pfundũ pc̃tõꝝ. In p̃mo gradu peccatũ ẽ importabile. Mens n. insueta peccatis cũ peccare incipit apparet ei adeo importabile onus ut uideat̃ uiuẽs esse i ĩferno. In scd̾o gradu peccatũ est graue. Nã lapsu tẽporis ppt̾ p̃cedẽs peccatũ iteꝝ peccare non iã uidet̃ importabile sed rñ graue. In tertio gradu peccaũ ẽ leue. Qd̾.n. p̃ma uice fuit importabile. in scd̾a graue. in tertia fit leue In quarto gradu peccatũ ẽ insensibile eo ꝙ iã onus eius nõ sentit̃ nec ei9 grauitas extimat̃. In qnto gradu ẽ delectabile eoq; cũ maxio studio ppt̾ ei9 dilectationẽ cõmittit̃. In sexto peccatũ ẽ desiderabile qa p9 diuturnã in illo pseuerãtiam adeo ad ip̃m inclinat̃ uoluntas ut sine ulla tẽptatione carnis aut diaboli querat̃ & desideret̃ ut posset commitri. In septio peccatũ fit defensabile tãq̃ bonũ & iustũ ut uerificet̃ qd̾ sapiẽs ait puer. xviii. Pc̃tõr cũ in pfundũ pc̃tõrũ uenerit cõtemnit. Contẽnit siqdẽ dei iustitiã atq; iuditia & peccatũ ridẽs & ludẽs committit. Et si redarguit̃ illud excusat atq; defendit. O quot usurarii erroneam sibi fecere cõsciaꝫ qua ĩpiissime usuras exercẽt & dñt nõ esse peccatũ. O quot adulteri fornicatores & sodomite letant̃ cũ male fecerint ut dr̃ prouer.ii.c. Et exaltãt in reb9 pessimis luxuriãq; suã tãq̃ bonã deffendẽtes dñt ĩpossibile fore quẽpiã uiuere sine illa. Ecce q̃lit̾ isti & siles p̃uati sunt bono nature inclinatione.s. quã ad bonos act9 hẽbant. Secũdo nocet peccatũ hoĩ ppt̾ cruciationẽ. Est siqdẽ sp & etiã ĩ hoc scl̾o mortali culpe ãnexa pena inseparabilit̾. Et sumit̃ rõ ꝭꝫ Bon.in.ii.dis.xxxvi.triplr̃. Primo ex pfectione dĩne eqtatis. Scd̾o ex pulchritudie uniuersitatis. Tertio ex inordinatiõe culpe & conditiõe peccantis. Primo sumit̃ rõ ex pfectiõe dĩne eqtatis. Tante.n. eqtatis ẽ de9 qui est iudex oĩm ut ñ patiat̃ dedecus peccati ad modicũ esse sine decore iustitie. Omni mõ iustitia debet iniustitiã supare. Secũdo rõ ex pulchritudine uniuersitatis. Vniuersũ nãq;

ex ordine pulchritudinē habet & talis ē ista pulchritudo qualem decuit fieri ad oñsionē sūme sapīe dei & ꝓpt̄ hoc nec ad momētum esse ī ea aliqd̄ inordinatū & ita nec peccatū a pena sepet̄. Tertio sumit̄ rō ex corruptione culpe & cōditione peccātis. Nūq̄.n. culpa cōmittit̄ qn modus spēs & ordo circa actionē uolūtatis ꝑuet̄. Et dū uolūtas uolūtarie ī suo actu deordinat semetipām īcuruat. Et dū incuruat̄ mō spē & ordine ꝑuat̄ q̄ntū ad habilitatē ad bonum. Talis aūt ꝑuatio est in aīa magna dānificatio & lesio. Vn̄ Aug⁹ in sermōe de innocētib⁹. Nemo habet iniustū lucrū sine iusto dāno. Vbi lucrū ibi dānū. Lucrū ī archa dānū ī conscīa. Tulit uestē & ꝑdidit fidē. Accepit pecuniā & amisit iustitiā. Preterea uolūtas rōnalis que ē cā peccati est q̄i media int̄ sinderesim & sensualitatē. Media etiā ē int̄ deū & alias creaturas. Et cū se cōuertit ad hec inferiora ab eo recedit q̄ sursū ē & dū acq̄rit paruū bonū ut nūc amittit magnū bonū simplr̄ & que erat media fecit se īfimā & dū cū synderesi discordat incurrit ex illa repugnātia remorsum quendā & afflictionē internā. Iō Aug⁹ li.i.cōfe. Iussisti dn̄e & sic est ut pena sua sibi sit oīs inordinatus aīus. Ex quo cōcludit̄ q̄ ad culpā insepabilr̄ seq̄t̄ pena siue pena dicat̄ dānificatio quedā siue quedā afflictio siue inuolūtaria passio. Sed pena que ē dānificatio sp̄ seq̄tur & actu & hītu q̄a nūq̄ hō ē in culpa qn semꝑ sit in dāno. Afflictio uero siue remorsio semꝑ seq̄t̄ in hītu saltē q̄uis ꝓpt̄ delectationē intēsā uel in cōsiderationē siue distractionē aī n̄ sentiat̄. Talis aūt pena cōpetit statui in p̄nti in futuro uero subsequet̄ alia pena consūmata & ꝑfecta. Tertio peccatū nocet hoī rōe interfectiōis. Peccatū nāq̄ interficit aīam & facit eā mortuā mō suo. Vn̄ Aug⁹ in .xiii. de.ci.dei.c.ii. inquit. Quāuis.n. aīa hūana ueracit̄ immortalis ꝑhibeat̄ habet tn̄ quādā etiā ip̄a mortē suā. Nā iō dr̄ immortalis q̄a mō q̄ntulocūq̄ n̄ desinit uiuere atq̄ sentire. Corp⁹ aūt mortale iō dr̄ q̄a deseri oī uita pōt nec ꝑ seip̄m aliquatenus uiuit. Mors igit̄ aīe fit cū eā deserit deus sicut corpis cū id deserit aīa. ergo utriusq̄ rei.i. toti⁹ homīs mors ē cū aīa a deo deserta deserit corp⁹. Ita.n. nec ex deo uiuit ipsa nec corpus ex ip̄a. hui⁹mōi aūt mortē illa seq̄t̄ quā scd̄am dīnoꝝ eloq̄orū appellat auctoritas. hāc saluator significauit ubi ait. Eū timete qui habet ꝑtātē animā & corpus ꝑdere in gehēnā. hec ille. Ex q̄bus uerbis habet̄ dr̄ia triplicis mortis. Prīa mors est corporalis que fit ꝑ sepationē aīe ab ip̄o corpore. Et h̄ ip̄i aīe que īmortalis ē cōuenire nō pōt. Scd̄a mors est sp̄ūalis que competit aīe cū ꝑ peccatū separat̄ a deo uita nāq̄ aīe ē dei gr̄a sine qua mortua iudicat̄. Tertia mors ē gehennalis que ꝑuat dānatos nō oī uita sed uita beata uita gl̄iosa uita felicissima omni iocūditate repleta. O q̄ntū reputati sunt crudeles qui seip̄os interfecerunt sua corpora occidendo. Sed ꝑfecto crudelissimi sunt peccatores qui peccādo occidunt

& pimunt aias suas ppterea dixit in psal. David. Qui diligit iniqtatē odit aiaʒ suā. Et Pau. Ro. vi. roēʒ subdit. d. Stipēdia .n. pcti mors. gr̄a aūt dei uita eterna

Qualit̄ peccatū est fugiēdū quia displicet deo quia peccator trāsgreditur pcepta ei9 contēnit infinitū bonū & puocat irā ei9. Capl̄m. iii.

Ertia rō q̄re peccatū est fugiendū dr̄ displicētie. Displicet nāq; & abhominabile ē oipotenti deo ppt̄ tria. Primo ppt̄ trāsgressionē. Secūdo ppt̄ derelictionē. Tertio ppt̄ puocationē. Primo peccatū displicet deo ppter trāsgressionē qa p illud trāsgrediunt̄ hoīes & contēnunt mādata ei9 propterea dixit Aug9 in li. cōtra maicheos. Peccatū ē in ueritatis pceptis ul̄ ī ipa ueritate errare. Et idē quē mgr̄ inducit in textu. xxxv. dis. ii. li. Peccatū est dictū ul̄ factū uel concupitū cōtra legē dei. Et Ambro. li. de padiso peccatū ē puaricatio legis dīne & celestiū inobedientia mādatorū. Si ergo displicet patri ut fili9 ei9 sua pcepta recuset & puipēdat si cui9q; hoī mortali ī aliqua superioritate constituto graue ē a suis subditis despici atq; cōtēni q̄nto magis abhoīabile est excelso celorū regi si peccādo hoīes ei9q; mādata uiolando maiestati sue iniuriā faciūt O peccatores excecati cognoscite uias u r̄as. Cognoscite errores merite dānationis. Quotiēscūq; peccatis mortalit̄ deū oipotentē uilipēditis. Secundo peccatū displicet deo rōe derelictionis quia quotiēscūq; quis mortalit̄ peccat derelinqt ipm qui ē sūmum bonū uerū bonū desiderabile bonū durabile bonū inq̄ quo solo aia repleri pōt & satiari p bono uili p bono momentaneo p bono tēporali p bono qd̄ sine deo uullū bonū ē. Vt .n. iqt Aug9 ī li. de li. ar. peccatū ē spreto incōmutabili bono bonis cōmutabilibus adherere. Hic Hiere. ii. c. de pctōribus de9 cōquerit̄. d. Me dereliquerūt fontē aque uiue & foderūt sibi cisternas dissipatas que cōtinere nō ualēt aquas. Fons aque uiue dr̄ ipe de9 qa ī eo ē oīs boni indeficiens plenitudo hinc Aug9. iiii. li. cōfes. ait. Redite puaricatores ad cor & inherete ei q fecit nos state in eo & stabitis quiescite in eo & quieti eritis bonū qd̄ queritis ab illo ē. Cisterne aūt dissipate uocāt̄ hui9 scl̄i bona que absq; deo nihil sunt. Iō Aug9. viii. confes. dicebat. Omnis copia que deus meus nō ē egestas mihi est. Displiceret utiq; cuicūq; formose puelle si sponsus suus ea derelicta turpissime meretricule adhereret. Turbaret̄ quilibet magnus dn̄s grosus & libetalis si ei9 faml̄i eo spreto seruirent alicui dn̄o paupi pcissimo & auarissimo Quāto magis indignari debet deus infinitū bonū cū a nobis deserit̄ ppt̄ supbū diabolū aut corruptibilē carnē uel trāsitoriū ac labilē mūdū. Tertio peccatum displicet deo rōe puocationis p illud utiq; puocat̄ & īducitur ad indignationē & irā. Tot9 suauis & dulcis ē pius clemēs misericors atq; bn̄ign9 & ppriū ei9 est misereri tn̄ irascit̄ indignat̄ & quasi cogitur ut reos dānet quos uoluisset saluare

Cur dãnauit Caiñ ꝓpť peccatū. Cur Iudã ꝓpť peccatū. Cur oẽs illos q in iuditio cū diabolo iudicabunť eternis ignib⁹ cruciandiꝰ ꝓpť peccatū O sũma & infinita pietas dei. Vbi est dulcedo tuaꝰ Cur tã dur⁹ at q̃ seuerus efficeris hoibus quos cōdidistiꝰ Reuera si peccata ñ essent de⁹ nũq̃ cõmoueret furore. Cũ ergo tãta sit in peccato iniqtas tantũq̃ piculũ merito illud cũcti fugere debẽt & abhorrere ut sic liberent a morte dãnatiõis eterne & ꝑueniãt in regnũ beate uite in quo uiuit & regnat de⁹ ꝑ eterna scła seculorũ. Amen.

Feria tertia scđe ebdomade in quadragesima de superbia quã Xp̄s uerbo & exemplo docuit contẽnendã. Sermo. xxxiii.

Vi aũt se exaltauerit hũiliabiť & qui se hũiliauerit exaltabitur Verba sunt redemptoris nr̄i Math. xxiii. c. & in euãgelio hodierno. Dñs & saluator nr̄ ꝑcipu⁹ hũilitatis cultor discipulos suos & nos oẽs persepe monuit tã uerbo q̃ exẽplo euitare supbiã. In p̄nti uero euãgelio detestat ẽ scribas & phariseos eo q̃ ad nihil aliud uacabãt nisi ut i ceteros supbirẽt. Nõ timebãt deũ. despiciebãt ꝓxios & repntabãt seipos Querebãt ꝑuerse & iordiate ꝓpriã excellentiã. Et ut ĩnqt Aug⁹. xiiii. de ci. dei. c. xiii. Quid ẽ aliud superbia nisi ꝑuerse celsitudinis appetit⁹ꝰ Peruersa. n. est celsitudo deserto eo cui debet aius inherere ꝑncipio quodã sibi fieri atq̃ esse ꝑncipium. Propterea ip̄i pharisei & scribe arguebanť a xp̄o & eoꝝ opa condẽnabanť. Nos uero si ad pniam redire querim⁹ a supbia discedere debem⁹ qa non põt cũ illa dei gr̄a inueniri. Ea ꝓpť in p̄nti sermone de ip̄a supbia uiciorũ oĩm uenenosa regia aliqua ꝑcurrẽ⁹ de qua mõ nostrõ tria mysteria proponem⁹ declaranda.

Primũ dr̄ dĩna ordiatio. Secundũ specificatio. Tertium distinctio. Qualiť deus ꝓpť odiũ supbie angelos malos eiecit de padiso & ꝑ scripturas odiũ ei⁹ p̄dicať & q̃liť comiať supbis & quõ istos hũiliauit. Capłm. i.

Rimũ misteriũ declarandũ de supbia dr̄ dĩna odiatio. In quo cõsiderãdũ ẽ q̃ graue sit supbie uitiũ ex odio qđ de⁹ habet ad illud. qđ qđe colligi põt ex q̃tnor. Prĩo ex ãgeloꝝ deiectiõe. Secundo ex scripture testificatiõe Tertio ex mł'tiplici comiatione. Quarto ex supboꝝ hũiliatiõe. Prĩo colligitur odiũ dei ad supbos ex angelorum deiectiõe deiecit qđe deus & expulit angelos malos a celo empireo in quo condiderat eos egregios sublimes ac nobilissimos sp̄us ꝓpterea dr̄. Isa. xiiii. ip̄i lucifero. Quõ cecidisti de celo lucifer q mane oriebaris corruisti i terrã q uulnerabas gentes q dicebas in corde tuo. In celũ ascẽdã sup astra dei exaltabo soliũ meũ. sedebo in mõte testamẽti i lateribꝰ aquilonis. Ascendã sup altitudinẽ nubiũ & silis ero altissimo. Veñtamẽ ad ifernũ detraheris in pfundũ laci. Et licet aliqui exponãt hãc auctoritatẽ ad lr̄am de rege

babilonis tñ ut dicit Nico. pōt itelligi de lucifero q uidet lucifer .i. pulchrior iṅt angelos sicut lucifer que est stella matutina inṫ stellas. Ideo alio noīe uocat̃ uenus a uenustate. Ex hoc Greg⁹ de pe. dis. ii. c. pncipiū de lucifero ait. Nūc pmū cōdidit quē reliqs angelis eminētiorē fecit hui⁹ pmat⁹ eminētiam respicit propħta cū dicit. Cedri nō fuerūt altiores illo in padiso dei abietes nō adequauerīt sumitatē ei⁹. platani nō fuerūt equales frondib⁹ illi⁹. Omne lignū pciosū padisi dei nō est assilatū illi & pulchritudine ei⁹. quoniā speciosū fecit eū in m̄ltis con densis frondib⁹. Quid nāq; accipi i cedris abietib⁹ & platanis pōt nisi illa uirtutū celestiū pcere celsitudīs agmīa in eterne letitie uiriditate plantata que quis excelsa sīnt cōdita huic tñ nec plata sunt nec equatã ħ ille. Oriebat̃ mane hic lucifer qa inṫ creationē ei⁹ que uocat̃ hic ortus & lapsū fuit modicū tpus & corruit in terrā q̄a piec⁹ fuit i hoc aere caliginoso. Vulnerabat gētes .i. alios angelos q̄bus ipē fuit occasio cadendi. Angeli .n. frequēt̃ apparuerīt boni & mali in spē hūana & iō noīe gentiū & hoīm noīantur sicut actuū .i. de duobus sanctis angelis dr̄ Ecce duo uiri astiterīt iuxta illos in uestib⁹ albis. Et de diabolo dicit saluator Math. xiii. Inimic⁹ hō sup seminauit zizania. piec⁹ fuit lucifer ī terrā .i. in hūc aerē caliginosū q̄ sapbiendo ascēdere uolebat sup astra celi .i. sup alios angelos & sedere ī mōte testamēti .i. in celo empireo uł sup eccl̄iaʒ quē dr̄ mōs ī laterib⁹ aqlonis .i. in cordib⁹ frigidis. De ipō isup Aug⁹. xi sup Gen. ad lrāʒ inquit Fact⁹ cōtinuo se a luce ueritatis auertit supbia tumidus & ppriē ptātis delectatione corrupt⁹. dicit tñ Bon. in. ii. dis. v. Q̄ peccatū luciferi inchoatū est ī psumptiōe. Statim .n. ut suā pulchritudinē uidit psūpsit. Consumatū ē ī ambitione qa psumēs de se appetiit qđ aīo sup se fuit & ad qđ puenire non potuit Tertio cōsumatū fuit in iuidie & odii auersione qa exquo obtinere non potuit qđ appetiit deo inuidere cepit & affectū odii cōtrahere. Et quoniā dr̄ in auctoritate pallegata Isaie q̄ appetiit esse deo silis distinguit Bon. duplicem silitudīnē. Prima dr̄ equalitatis. Secūda imitationis Silitudo imitationis pōt appeti ordinate & inordinate. Ordinate ut appetat silitudo in his que nr̄e sunt a ptitudinis & nr̄i dei acceptatiōis. cui⁹mōi sunt pfectiones & decores uirtutū. Inordinate uero ut hō appetat id qđ nō decet uel deo nr̄o nō placet ut si appetat hoībus pesse uel se de aduersariis uidicare Silitudo equalitatis nllō mō pōt appeti ordinate Sed inordinate aliquo mō ē appetibilis aliquo mō nō. Nō oīmoda silitudo nō est appetibilis qa ñ pōt cadere ī cognitionē siue ī itellectū & iō nec in appetitū Et si aliqs fingat nō appetit eq̄litatē sed suā fictionē. Alio modo est silitudo eq̄litatis ī aliq̄ conditione ut in diuina psidentia scīa. Et sic credo q̄ pōt appeti. Notandū ergo q̄ diabolus quodā modo appetiit silitudinē imitationis

quodā mō eq̄litatis. Et hoc apparet si attendat appetibile & mod9 appetendi Diabol9.n.appetiit alijs pesse sua tñ auctoritate qd appetiit preesse hoc fuit imitationis Et hoc qnidē aliqñ obtinuisset si stetisset. Unde Ansel. in li. de casu diaboli ait. Nihil appetiit ad qd n̄ puenisset. Q. aūt appetiit sic pesse propria auctoritate sine meritis & sine datore & ita qd nulli subesset hoc ē solius dei & hoc ē eq̄pantie. Dic ergo Greg9 Q. appetiit esse sui iuris ita q nulli subesset Et Ber. dic. Q. appetiit eq̄litatē potētie Et Ansel. Q. appetiit pesse sine meritis q in sn̄ia idē dñt.s.q uoluit oib9 pesse ppria auctoritate. Angeli etiā minores peccauerūt peccato supbie adherētes lucifero querentes esse beati sine meritis ppterea dicit Ugo de sancto uict. Oēs in eandē malitiā cōsenserūt & unū ordinē puerse societatis fecerūt. Tūc nt ait Io. Apoc. xii. Factū ē pliū magnum in celo. Michael & angeli ei9 pliabant cū dracone & draco pugnabat & angeli eius & n̄ pualuerūt neq̄ loc9 inuent9 ē eoꝝ ampli9 i celo. Et piect9 ē draco ille magn9 serpens antiqu9 q uocat diabolus & sathanas q seducit uniuersū orbē & piect9 ē in terrā & angeli eius cū eo missi sunt. Preliū aūt illud gestū fuit iuxta tria que i spūali natura reperiunt. Que sunt. Rō Facultas Volūtas. Per rōeȝ n̄e pe electi & repbi āgeli cōtraria sentiebāt. Per uoluntatē ad cōtraria afficiebāt Per facultatē uero ad cōtraria nitebant. Nam electi angeli sublimiter sentiebant de deo & gratia eius & ad gratiā & gloriam afficiebant & p facultate sibi data pro illis nitebant angeli uero supbientes contēnentes gratiā & gloriā dei sublimit sentiebant de bonitate nature sue & ppt hoc ad ppriā gloriā afficiebant & toto nisu incōtrariū electionis spiritib9 ferebant O seuissima dei iustitia. O rectissimū ei9 iuditiū. O sapientissima dispositio. Tā exosa fuit maiestati ei9 maloꝝ angelorū supbia ut a celo empireo semel depulsos nūq̄ ampli9 ibidē sinat eos redire. Quinimo ut diximus in sermone de iustitia dei dānauit eos eternali p sn̄iaȝ diffinitiuā. Vñ Ugo in li. de aīa Supbia i celo nata ē sed uelut immemor qua uia inde cecidit illuc p9ea redire nō potuit. Secundo colligit odiū dei ad superbiā ex scripturaȝ testificatiōe Scribit nāq̄ Amos. vi. Dic dñs exercituū. detestor ego supbiā. Et puer. viii.c. Arrogātiā & supbiā & uiā puā & os bilingue ego detestor. Et ecclasiastici. x. Odibilis ē corā deo & hoibus supbia. Et Iac. iiii.c. Deus supbis resistit hūilib9 aūt dat grāȝ suā Tertio colligit odiū dei ad supbiā ex mltiplici cōminatiōe fiūt nāq̄ in scriptura cōminatiōes plime contra superbos. Vñ Isa ii. Ocli sublimis hois hūiliati sunt & incuruabit altitudo uirorū Exaltabit aūt dñs solus in die illa qa dies dñi exercituū sup omnē supbū & excelsū & sup omnē arrogantē & hūliabit. Et.xiii.c Requiescere faciā superbiā infideliū & arrogantiā fortiū hūiliabo. Et idem. xxiii.c. Dñs exercituū cogitauit

hoc ut detraheret superbiã ois glie & ad ignomiaʒ deduceret & uniuersos iclitos terre. Et idē. xxviii. c. Vhe corone superbie. Et ibidē. Pedib9 côculcabitur corona superbie. Et psal. xvii. Oclos suporũ hũiliabis. Et sapiēs ecclastici. iii. Synagoge supboꝝ nō erit sanitas. Et Malachie. iiii. Erũt supbi & oēs facientes iniq tatē stipula. Et Osee. vii. hũiliabit supbia isrl. Et Ezechielis. vii. Quiescere faciã supbiã potētũ. Et Hier. v. c. Ecce ego ad te supbe dicit dñs deus exercituũ quia uenit dies tu9 tēp9 uisitatiõis tue. & cadet supbus & corruet & non est qui suscitet eũ Et Abdie. i. Supbia cordis tui extulit te hitantē in scissuris petrarũ exaltantē soliũ tuũ q dicis in corde tuo. Si exaltat9 fueris ut aquila & si inter sidera posueris nidũ tuũ inde detrahã te dicit dñs. O supbi & inflati corde q confidētes in diuitiis in delitus & ĩ robore urõ ceterisq̃ tēporalib9 bonis dicere consuevistis. Ecquis nocebit nobis Audite scripturaꝝ uoces rñdentes. de9 inuincibilis de9 insupabilis de9 supboꝝ inimic9 de quo dr̃ in psal. xxx. Retribuet hñdanẽ facientib9 supbiã. ipse ẽ etiã q p Isa. xxxxvii. c. supbã ciuitatē alloqt̃. d. Audi hec delicata & hitans cõfidēter que dicis in corde tuo. Ego sum & nõ ē pt̃ me aplĩ9 Nõ sedebo uidua & ignorabo sterilitatẽ. Veniẽt tibi hec duo subito in die una sterilitas & uiduitas. Vniuersa uenerũt sup te ppt̃ multitudinẽ maleficiorũ tuorũ. Quarto colligit̃ odiũ dei ad supbiã ex supborũ hoim hũiliatione de quibus dixit uirgo glīosissima in cãtico suo Luc. ij. Deposuit potētes de sede & exaltauit hũiles. Et hoc cõfirmat sapiēs ecclastici. x. Iniciũ superbe hois apostatare a deo. quoniã ab eo q fecit illũ recessit cor eius quoniã iniciũ ois peccati supbia ẽ Qui tenuerit illã adimplebit̃ maledictis & subuertet eũ in finẽ. ppterea exhonerauit dñs cõuentũ maloꝝ & destruxit eos usq in finẽ. Sedes ducũ supboꝝ destruxit de9 & sedere fecit mites pro eis radices gentiũ supbaꝝ arefecit deus & plãtauit hũiles ex ipis gentib9. Patet hoc ĩ pmis parentib9 supbis q de paradiso fuerũt eiecti ppt̃ supbiã ut dr̃ Gen. iii. c. In gigãtib9 q pierunt in diluuio ppt̃ supbiã Gen. vi. In filiis filioꝝ noe uolētibus edificare turrim que pertingeret usq ad celũ q cõfusi sunt ut nõ intelligeret un9 alteꝝ & dispsum ẽ atq confusũ labiũ eoꝝ gen. xi. c. In pharaone q supbe detinebat ppl̃m dei & idurauit cor ei9 & submersus ẽ i mari rubro exodi. xiiii. In Senacherib qui deũ blasfemabat post q̃ ab angelo ois eius exercit9 fuit interept9 centũ. lxxxv. milia bellatoꝝ & ipse a filiis suis iuditio dei pcussus ẽ gladio & interfect9. iiii. regi. xix. In Nabuchodonosor q elat9 in supbiã cũ deambularet in aulã. d. Nonne ẽ hec babilon magna quã ego hedificaui in domũ regni ĩ robore fortitudĩs mee & in glĩa decoris mei Qui eiect9 a regno septẽ ãnis discurrẽdo per nemora & pta fenũ quasi bos cõmedebat mutatus quasi ĩ bestiam Danielis. iiii. c. Quid dicã de Anthioco: quid

de Herode agrippa? Quid de herode ascolo ita? qd de oib9 q supbe regnauerũt aut in regno asyriorũ siue babyloniorũ aut in regno psarũ & medorũ aut ĩ regno grecorũ aut in regno egypciorũ aut ĩ regno sicionorũ aut ĩ regno atheniensium aut in regno iudeorũ ul' siliũ? Nõne dĩna uirt9 debellauit eos & redegit ad nihilũ? Periit ĩqt psal. memoria eorũ cũ sonitu & dñs ĩ eternũ pmanet. An omittendi sunt Romani de quibus dicit Aug9 li. i. de ci. dei. c. i. hoc uero quod dei est supbe quoq; aĩe spũs ĩflatus affectat amatq; sibi in laudibus dici. Parcere subiectis & debellare supbos. Vbi nũc latũ totius orbis dñiũ? Vbi legiones & exercit9 uictoriosissimi? Vbi legati & nũtii pacem petẽtes uenientes a finibus terre Vbi oratores sollẽnes auri & argenti tã m'lta põdera p tributo ferentes? Vbi senatores & pr̃es cõscripti? Vbi ciues honesti? Vbi triũphales arc9 & iocũdi ludi? Vbi alta palatia & hedificia mirãda? Vbi deorũ tẽpla tã miro artificio & sapiẽti dispositiõe constructa? Tritũ usitatũq; est puerbiũ. Roma q̃nta fuit ipa ruina docet. O humana infirmitas O cõditio fragil' hoĩm. nõ ẽ iustũ nõ equũ supbire cõtra deũ quoniã nõ ẽ q possit ei9 ptãti resistere. Ipe romanos domuit q totum orbẽ ui & armis ac terrore subegerãt. Fugienda ẽ ergo supbia quã de9 tã fortit' execrat'. De qua Cassiodor9 sup psal. xviii. ait. Supbia de angelo diabolũ fecit & hoĩ mortem intulit & cõcessa beatitudine uacuauit omnium malorum mater scelerũ fons uena nequicie.

Q, supbia diuidit' in q̃tuor spẽs. s. cũ qs credit bonũ qd' hẽt hr̃e a se ul' a deo ppriis merit̃ ul' hr̃e qd' ñ hʒ ul' ppt' bonũ qd' hʒ ceteros spnit. Capl'm. ii.

Ecundũ misteriũ declarandum de supbia dr̃ specificatio ĩ quo notande sunt supbie speties. has aũt Greg. ĩ mor. iiii. esse dicit. Prima cũ qs existimat bonũ qd' habet a seipo habere. Scd'a cũ qs bonum qd' habet a deo ascribit meritis ppriis. Tertia cũ qs iactat se habere bonũ qd' nõ habet. Quarta cum qs ceteris despectis singularit' uult uideri. Prima species supbie ẽ cũ qs exinordinato appetitu pprie excellẽtie bonũ habitũ ut ĩgeniũ ĩtellectum mẽoriam fortitudinem corpis pulchritudinẽ ul' bonũ tẽporale ut dĩtias gloriã honorẽ potentiam uel bonũ spũale ut gratiã sciam sapientiã p̃dicationẽ pphiam & hui9 mõi sibi attribuit ul' a se habere non aũt a deo Notãdũ tñ scd'ʒ Tho. ii. ii. q. clxii. Q, extimatio rõis existimat ul' e bonũ qd' habet non habere a deo sed a seipo Et hoc ptinet ad infidelitatẽ cum recta fides hẽat q, de9 est auctor oĩm bonorũ. Secundo corrũpit' extimatio rõis ĩ pticulari ppt' aliquã passionem. sicut uerbi gr̃a Si aliqs sentiret ĩ ul' fornicationẽ nõ esse peccatũ esset ĩfidelis. Nõ aũt ĩfidelis censet' fornicator q fornicationẽ eligit tãq̃ bonũ ppt' cõcupiscẽtie passiõeʒ. ita a sili. Si qs existimaret ul' r & absolute deũ nõ esse oĩm creatorẽ esset heresis ul'

infidelitatis peccatū. Sed q̄ aliqꝫ ppt̄ iordinatū amorem ꝑprie excellentie ira de bonis suis gl'iat̄ ac si ea a seipo haberet ptinet ad supbiā nō ad infidelitatem Cōtra tales sic̄ supbiētes dic apl's i.cor.q̄rto c. Quid habes qd̄ nō accepisti. Si aūt accepisti qd gl'oriaris q̄i nō acceperis. Et Iac.i. Omne datum optimū & omne donū pfectum desursum est. Et.n.pal'. Tua sunt omnia & que de manu tua accepim⁹ dedim⁹ tibi. Secunda species supbie est cū qs bonum qd̄ habet ascribit sibi & ppriis meritis credendo aliquā excellentiā esse in natā ul' grā ul' fortuna idest tēporalibus suis meritis & uirtute ꝑ quibus uidet̄ supbo q̄ deus sibi sit obligatus Cōtra quos est dictū apl'i.ii.ad titū.iii.c. Non ex opibus iustitie que fecimus nos sed scd'm suā miaꝫ saluos nos fecit. Tertia species supbie est cū quis iactat se hr̄e bonū qd̄ nō habet ut aptū ingenium capacē memoriā industriā in agendis prudentiā in regimie pulchritudinē in psona sciam i mēte ul' pfectionē i uita & silia de quib⁹ qs gl'iat̄ cū tñ illa nō habeat uel non tantū sicut existimat se habere. Et hec existimatio satis piculosa est ibis qui se sanctos reputāt ꝑpt̄ bonorū operꝫ expientiā & in sua sanctitate cōsidūt eo q̄ defacili ruunt sicut patet in petro qui dicebat i seipo cōfidēs. Luc.xxii. Et si oportuerit me mori tecum non te negabo. Sup quo uerbo Ambro⁹ ait Si petr⁹ lapsus est qui dixerat. Et si oēs scandalizati fuerint in te.sed non ego.qs alius de se iure ꝑsumat Deniqꝫ & Dauid qui dixit. Ego dixi in abūdantia mea nō mouebor in eternū eam sibi iactātiā obfuisse cōfitet̄.d. Auertisti faciē tuā a me & factus sū conturbat⁹.que uerba notāt.vi.q.i.c. Imitare Ad hanc speciē supbie ptinet excusare suos defectus & alleuiare illos. Quarta species supbie est cū quis ceteris despectis singularit̄ uult uideri In hac ruit phariseus q seipm iustificabat & dānabat publicanū & ceteros peccatores Luc.xviii.c. Dicebat.n.de⁹ grās tibi ago quia non sum sicut ceteri hoies adulteri raptores iniusti uelut etiā hic publican⁹ Ieiuno bis i sabbato.decias do oim que possideo.hac supbia plicitant̄ q̄i tēporib⁹ istis oēs qui se credūt bñ uiuere qnoꝝ officiū est cōplacere mundo iudicare pxios detrahere ceteris magnificare seipos mendatia loqui odia retinere & iactant̄ se noiare bonos reliquos appellare malos de quib⁹ expressius dicet̄ in sequenti tertio mysterio.

De superbia prelatorū clericoꝝ religiosoꝝ & laicoꝝ qualiter unusquisqꝫ in suo gradu superbus existit: Capl'm.iii.

Ertiū mysteriū cōtēplandū de supbia dr̄ distictio. Possum⁹.n. scd'm uarios hoim gradus distiguere q̄druplicē supbiā. Prima ē platoꝝ. Secūda religiosorū. Tertia clericoꝝ. Quarta laicorū. Prima ē supbia platoꝝ qui i quatuor supbiunt. Primo in hoc q̄ extimātes meritis suis dignitatē platiōis fuisse adeptos subditis suis meliores se esse arbitrāt̄. Vñ Greg⁹.xxxiii.mor.ait plato

in cogitationibus supbia se igerit quia solo uite merito sup ceteros excreuit. Sȝ qntūcumqȝ qs sit cert⁹ q̄ de uolūtate dei sit p̄poitus aliis & uideat bñ admistra re nūq̄ tñ pōt esse securus si debitū suum faciat nec aliis debet se p̄ferre. Cotti die nāqȝ cōtingit multos subditos meliores esse p̄latis simplr. Nec sanctiorē di cim⁹ Sixtū Laurentio qa Sixtus papa Laurenti⁹ subdit⁹ ei⁹ aut pfectiorē Vale riū epm Vincētio ei⁹ diacono Et q̄uis apl's dicat. Ro.xiii. Nō est ptās nisi a deo s. opante quo ad bonos tñ pōt esse a deo sinente & pmittēte quo ad malos. Vñ viii.q.i.c. Audacter Hiero⁹ ait Audacter dicim⁹ sed tñ qd̓ scriptū ē dicimus non semper pnceps populi & iudex ecclie p dei arbitriū dat̄ sed put merita nr̄a de poscunt. Secūdo supbiunt p̄lati q̄ tāq̄ essent dii uolūt in oib⁹ etiā idebitis re uerētiā & obedientiā sibi exhiberi magisqȝ dolent de inobia & irreuerentia sibi facta quā de trāsgressione p̄ceptoꝝ dei Tales multa seueritate utūt̄ ergo subdi tos illos p leuib⁹ causis excoīcādo & aliis cēsuris ecclīasticis cōpescēdo p qb⁹ dr̄ xxxxv.dis.i.c. Vera iustitia Vera iustitia cōpassionem habet falsa uero dedigna tionē. Iō hi q de falsa iustitia supbire solent ceteros quosqȝ despiciūt nulla infir mantib⁹ mia cōdescēdunt. Tertio supbiūt p̄lati qa sūt sui capitis & dedignant̄ audire ab aliis que ipi nesciūt uel sequi consilia aliorū ne min⁹ eis sapere uideāt̄ Contra quos ē illud qd̓ scribit̄.xxii.dis.c.de Constātinopolitana. Stult⁹ ē.n.q adeo se primum existimat ut bona que uiderit discere cōtēnat. Et.xxxviii.di.c. Null⁹ eps dr̄. Null⁹ eps ppt̓ opprobriū senectutis uel nobilitatē generis a puul̓ uel mimis eruditis si qd forte est utilitatis aut salutis inqrere negligat. Quarto supbiunt p̄lati in eo q̄ non patiūt̄ rep̄hendi ab aliis ī his que minus bñ faciunt. Non sic egit Petr⁹ pnceps aplorū q rep̄hens⁹ a Paulo de nimia condescensiōe erga iudeos in obseruatione legaliū eū audiuit ut dr̄ ad gal̓.ii.c. Secūda est sup bia religiosorū qui q̄druplr peccāt. Primo qa despiciūt sclares & peccatores cre dentes se inqnari ex eoꝝ cōsortio sils iudeis de qb⁹ dr̄ Ioh.xviii. Q nolebāt in troire inp̄toriū ut ñ cōtamiārent̄ timentes coinqnari cohabitatiōe ifideliū nec sibi cōsciāȝ faciētes de morte xp̄i pcurata. Cōtra quos dic de⁹ deutro.xxiii. Nō abhoīaberis egyptiū qa & ip̄e aduena fuisti in terra ei⁹. Egypt⁹ interp̄tat̄ tene bre & significat sclares. Ad qd̓ etiam facit illud Hiero.xxxxv.dis.in.c. Recedite Recedite. s. inqunt q p̄sumūt de sua bonitate ad peccatores pollutos Recedite a nobis nolite nos tangere nolite uobis coicare. hec locutio nō illuīat cecū ñ sa nat egrotū non curat infirmū sed magis occidit & in despationem inducit De bēt quoqȝ religiosi cōsiderare q̄ aliquādo in seculo sunt aliq deo magis grati q̄ aliq i religione Ex hoc legit̄ i uitis prm̄ de btō Pānutio q cū oraret sibi reuelari cui assilaret̄ in merito audiuit a dño. Q silis erat cuidā symphoīaco q querebat

sibi uictū ex arte cātādi. Quē cū quesiuisset Pānutius & īuenisset interrogauit
quid boni egisset in mundo isto. Rñdit. Q̄ semel cū esset latro & quedā mulier
fuisset rapta quam socii ei⁹ uolebāt opp̄mere ip̄e defendit eā & liberauit de ma-
nibus eorū. Et alia uice cū inueisset quādā mlierē p̄ heremū discurrētē & lamen
tantem eo q̄ marit⁹ ei⁹ & filii ex debito tenerenť captiui ip̄e errantē reduxit &
redēptionē dedit & pecuīas tribuit qbus maritū & filios redimeret. Cū aūt Pā
nuti⁹ hortareť illū ut desereret mūdū acq̄euit & fact⁹ religiosus in sancta uita p̄
seuerauit. Item p⁹ hec rogauit Pānutius cui silis esset Et dictū fuit sibi q̄ similis
erat p̄mario cuiꝰdā uici q̄ erat in p̄xio Et cū uenisset Pannuti⁹ ad eū & diligenť
inq̄siuisset de uita eius dixit se esse cōiugatū & uxorē nō cognoscere nisi cā p̄lis
nō raptorē non ledentē alios sedantē lites & hospitalitatē seruantē. Qui demū
uxore mortua hortatu Pannutii intrauit heremū & sancte uitā finiuit Itē tertio
rogauit Pānutius cui assilareť. Et r̄n̄sum fuit sibi q̄ cuidā mercatori qui iuste lu-
crans subueniebat paup̄ib⁹. Que oīa sibi reuelata fuere ne eleuareť in sup̄biam
Quāuis aūt religios⁹ nō debeat despicere sc̄l'arē uitā uel abhorrere consortiū cū
expedit nō tñ debet extra necessitatē sc̄l'aribus nimis failiaris existere uel plus
debito cōuersari cū eis. Scd̄o sup̄biūt relio̊si ex sua religione de p̄lib⁹ se iactātes
p̄ferentes statū suū oīb⁹ aliis q̄nimo & alios despiciētes & multa mēdatia fingē
tes ad se exaltādū & alios dep̄mēdū. Monachi quidē gl'iāť se patrē habere Bñ
dictū patrē oim religiosorū ī occidente & Basiliū ī oriente multosq̄ sanctos ac
summos pōtifices ex monachis extitisse ut Gregoriū Nazāzenum Eugeniū Vr
banū Petrū Celestinū & alios multos optimāq̄ partē elegisse .s. uitā cōtēplati
uā. Predicatores & minores multa dñt suos ordines extollendo. Augustinū sū
me uenerāť heremitani ut gēmā doctoꝝ induentes eū hītu suo & canonici re-
gulares hītu suo. Seruite uirginis se p̄cipuos seruitores appellant. Carmelite a
mōte carmello sub helia p̄pha initiū habuisse suspicanť p̄tē regule Basilii sus-
cipientes. Et ita un⁹q̄sq̄ sup̄be & passionate suū ordinē aliis p̄ferre conať. Sed
aduertant oēs illud qd' dixit Petrus Actuū .x.c. In ueritate cōp̄i q̄ ñ ē acceptor
p̄sonarū de⁹. sed ī oī gēte q̄ timet deū accept⁹ ē illi. Notēt insup̄ illud Hiero .xl.
dis. c. Nō ē. nō sūt filii sanctoꝝ q̄ tenēt loca sc̄tōꝝ s; q̄ exercent op̄a eoꝝ. Et illd'
Gregi. eadē di. c Nō loca. Nō loca ul' ordines creatori nr̄o nos p̄xios faciūt s; nos
ei aut merita bona cōiungunt aut mala disiungunt. Tertio sup̄biūt religiosi ī eo
q̄ se sapientes existimātes sequi uolūt in penitētiis sensum p̄priū & p̄priā uo-
lūtatē. Quarto sup̄biunt religiosi q̄ gloriant̄ de diuiciis quas habuerūt ī seculo
uel de nobilitate generis & h⁹i. Tertia ē sup̄bia clericorū q̄ q̄druplr̄ sup̄biēdo
peccāt. Primo in sup̄fluo ornatu uestiū q̄ audire debēt illd' qd' scribiť .xxxxi. di. c.

Clericꝰ. Clericꝰ ꝓfessiōȝ suā hītu & incessu probet. iō nec uestibꝰ nec calciamē-tis decorē querat. Qđ cōfirmatˀ. xxi. q. iiii. c. Omnis iactātia. c. Nullꝰ eorū. c. Epī Et. c. ꝑcipimꝰ. Et xp̄s dixit. Ecce q mollibꝰ uestiunť in domibꝰ regū sunt. Secundo peccāt clerici supbiēdo ī āplitudine ecclesiarū suaꝝ ī picturis sculpturis marmoribꝰ ornamentis calicibꝰ uasis aureis & argēteis que licet ad dei honorē fiāt & dīno cultui applicentur tñ quo ad supfluitates que ibi sunt & ad paupū necessitates rep̄hensibilia sunt Pro qbꝰ. xii. q. ii. c. Auꝝ. Ambro. ait. Aurū habȝ eccl̄ia ñ ut seruet sed ut eroget & subueniat in necessitatibꝰ Quid ē opus custodire quod nihil adiuuat ꝛc. ibi. Ad qđ facit ibidē. c. Gl̄ia &. c. Multi edificāt. Tertio peccāt supbiendo clerici de audiētia cōfessionū cū habent magnū cōcursū existimātes se meliores & sanctiores q̄ sint. Quarto supbiūt clerici cū uidēt aut in missis aut in p̄dicationibꝰ ecclesias suas īpleri. Et multis aliis modis īflanť uento supbie quos obmittimus ꝓ honestate. Quarta ē supbia laicoꝝ q q̄druplr̄ supbiunt Primo de diuitiis. iō. i. thi. v. apl̄s dixit. Precipe diuitibꝰ huiꝰ seculi non superbe sapere. Et Augꝰ Vermis diuitiaꝝ supbia est. Sed aduertant illud diuites oēs qđ dr̄ in psal. Dormierūt somnū suū & nihil inuenerūt oēs uiri diuitiaꝝ in manibus suis. Scđo supbiūt laici de nobilitate generis. Vnde Salustius Cōmune malum nobilitatis ē supbia Sed tales cōsiderare debent qa mors septra ligonibꝰ equat & moriť doctꝰ piter & indoctꝰ. Tertio supbiūt laici de opibꝰ ex genere bonis de elemosinis de ieiuniis & similibꝰ cū qbꝰ cōmiscēt mlta peccata mortalia & propť illa bona opa reputāt se iustos nō cōsiderātes illud eccl̄iastici. ix. Qui in uno peccauerit mlta bona pdet. Quarto supbiūt laici erubescendo cessare a qbusdā peccatis eis cōsuetis. Cōtra quos diximꝰ in sermone de dilatiōe pn̄ie. Sūt & alia multa in qbus oēs p̄dicti ꝑ supbiā offendūt deū. Nos aūt hec pauca diximꝰ qa alimenta que minꝰ sufficiūt auidius sumunť ut Gregꝰ dicit. Ergo patet ex dictis q q se exaltat ꝑ supbiā humiliabiť a deo & qui se hūiliat exaltabiť hic ꝑ grāȝ & ī futuro ꝑ gloriā. Amen.

Feria quarta secūde ebdomade de ꝑiculoso uitio ambitionis de quo xp̄us in euāgelio discipulos suos redarguit. Sermo. xxxiiii.

I quis uoluerit maior fieri inť uos sit nr̄ mister Math. xx. c. & in euangelio hodierno. Rep̄hensibile ualde ē atq3 fugiēdū ābitionis uitiū qđ xp̄s redēptor nr̄ in lectione euāgelica terribiliť & sapiētissime confutauit Querebāt nāq3 Iacobꝰ & Iohēs filii Zebedei mr̄e mediāte & ītercedente habere p̄matū sup ceteros in regno xp̄i ut unꝰ sederet ad dextrā aliꝰ ad sinistrā Sapiebāt adhuc aliqd terrenū atq3 carnale. credebantq3 post resurrectiōȝ xp̄m tēporaliť regnaturū. Alii etiā discipuli xp̄i adhuc debiles & nondum in spiritu

solidati talia dici audientes īdignabanť ꝓpterea ip̄e dn̄s hūilitatis magr̄ & illis duobus qa quid peterēt nescirēt rn̄dit & alios ut ambitionē euitarēt admonuit. Quoniā aūt ꝓpt̄ illā piclitanť multi in hoc sermōe aliqua ad ābitionis detestationē explicabim9 de qua tria mysteria erūt declaranda.

Primū dr̄ offensio — Q̄ ambitio ē peccatū tū qa ꝓcedit a superbia tū qa cōtrariať caritati tum qa opponiť magnanimitati & quot mōis honor appetiť.
Secūdū distictio
Tertiū abhoīatio

Caplm.i.

Rimū mysteriū declarandū de ambitione dr̄ offensio. Offendūt ambitiosi grauiter deū. qd̄ ꝓbať ab Alex. ī ii. sū. & Tho. ii. ii q. cxiii. triplici rōe. Primo rōe originationis. Secūdo rōe cōtrariationis. Tertio rōe oppositionis. Primo rōe originationis. Sicut fructus ē īfect9 q ex infecta radice generať ita & act9 hūanus qui ꝓcedit ex peccato oꝫ ꝙ sit peccatū. Sed ambitio que est inordinat9 appetitus honoris ꝓcedit ex peccato ergo ip̄a erit peccatū. Inqt n. Aug9 in li. de uera religione. Q̄ ambitio ꝓcedit ex supbia & cupiditate. Sed supbia & cupiditas sunt peccata. ꝑut aūt ꝑ potentiā uł dignitatē intendit quis acqrere apparentē & excellentē honorificētiā Sic oriť ambitio ex supbia. Sed ꝑut quis intendit acqrere ꝑ hui9mōi sufficientiā seu rerū abūdantiā sic oriť ābitio ex cupiditate. Scd̄o ꝓbať ꝙ ambitiosi offendūt & peccāt rōe contrariatiōis qa omne illud qd̄ repugnat & ē cōtrariū caritati ē peccatū. Sed ambitio repugnat caritati iō est peccatū. Dicit nāq̄ apl̄s. i. cor. xiii. Caritas non ē ambiciosa .i. scd̄m glo. ibi. Nō uult alii ꝑponi. Caritas .n. diligit ꝓximū sicut seip̄m. Et ideo nō uult eū subicere sibi sed sociū esse appetit seruire ꝓxīo & non sibi seruiri sicut fili9 hoīs nō uenit mīstrari sed mīstrare ut dr̄ in p̄nti euangelio. Tertio ostendiť ꝙ ambitiosi offendūt & peccāt rōe oppositiōis Omne .n. qd̄ opponiť uirtuti morali que ē scd̄m regulā rōnis peccatū ē. Sed ābitio opponiť magnanitati que est uirt9 moralis scd̄m ph̄m. iiii. ethicorū. Ergo ē peccatū Magnanītati siquidē aduersať ambitio sicut inordinatū ordinato. Notādū tn̄ scd̄m Tho. Q̄ honor importat quandā reuerentiā exhibitā alicui in testimoniū excellentie uel uirtutis ei9. Circa excellētiā aūt hoīs duo sunt attendenda. Primo quidē ꝙ id in quo hō excellit nō habet a seip̄o sed ē q̄i quoddā in eo dīnū & ideo ex hoc nō debeť sibi ꝑncipaliť honor sed ip̄i deo. Scd̄o aūt attēdēdū ē. Q̄ id in quo excellit dať hoī a deo ut ex eo aliis ꝓsit. Vn̄ in tantū debet hoī placere testimoniū sue excellentie ꝙ ab aliis exhibeť in q̄ntū ex hoc parať sibi uia ad hoc ut aliis prosit. Tripl̄r ergo contingit appetitū honoris esse inordinatū. Vno modo qa appetit homo testimoniū de excellētia quā non habet qd̄ est appetere honorē sup̄ suā ꝓportionē ut si mal9 desideret honorē ac si esset bonus & nil curās de uirtute desideret

regimen & p̄sidentiā que non debeᵗ nisi uirtuosis. Ex hoc refert Aug⁹ li.iiii. de ci.dei. Antiquos romanos dediti essent idolatrie duo construxisse templa inter cetera. Vnū dee uirtutis aliud dee honoris & cōtigua tñ ordinata q̄ ad templum dee honoris nō poterat esse accessus nisi p̱ templum dee uirtutis. Qui q̄uis errarēt ut infideles in facto & opinione tñ quo ad ordinē constructiōis tēplorū non errabant uolebant.n. cunctis oñdere q̄ ad honorē q̄ mł'tū appetiᵗ recte p̱uenire nō pōt nisi p̱ op̱a uirtutis. Secūdo inordinate appetiᵗ honor i q̄n rū nō refertur in deū iuxta illud ap̄li. Soli deo honor & gloria. Sed cupit aliq̄s illū honorē ut q̄ddā bonū. Sed posset aliquis obiicere sic. Quilibet pōt absq̄ uitio appetere illud qđ sibi debeᵗ p̱ premio. Sed honor ē p̄miū uirtutis ut dicit Ari.i.ethicorū. Ergo quilibet uirtuosus sine uitio pōt honorē appetere hic ē q̄ Iuuenalis.li.iiii. Satyra.i. ait Quis.n. uirtutē āplectitur ip̄am? Premia si tollas. Et Cassio⁹ li. ii. ep̄laꝝ. Nutriūt p̄mioꝝ exēpla uirtutes nec quisq̄ ē q̄ non ad moꝝ summa nitaᵗ ascēdere q̄n irremuneratū nō relinq̄ᵗ qđ cōscia teste laudaᵗ. Et Tulli⁹ i questionibus tuscu. Honor alit artes. Rñdet Tho. Q̄ honor nō est p̄miū uirtutis q̄no ad ip̄m uirtuosum ut. s. hoc pro p̄mio expetere debeat. Sed p̱ p̄mio expetit beatitudinē que est finis uirtutis. Diciᵗ tñ honor esse p̄miū uirtutis ex p̱te alioꝝ qui nō hñt aliq̄d maius qđ uirtuoso retribuant q̄ honorē q̄ ex hoc ip̄o magnitudinē habet qđ p̱hibet testimoniū uirtuti. Vñ patet q̄ nō est sufficiens p̄miū ut diciᵗ .iiii. ethicoꝝ. Tertio mō appetiᵗ honor inordinate i q̄tū appetit⁹ in ip̄o honore q̄escit nō referens honorē ad utilitatē alioꝝ. Appetere ergo honorē sc̄dm tres modos p̄dictos ē appetere illū iordinate & cū peccato. Magnanimitas uero tēdit ad honores ordinate cū. s. q̄s uirtuosos act⁹ p̱seq̄ᵗ itendens ex illis honorare deū & adiuuare p̱xios. l3 ex cōseq̄uēti sibi p̱ueiat honor de quo gaud3 & cōtētaᵗ.

· Q̄ in trib⁹ solēt hoīes esse ambitiosi. s. ī appetitu inordinato dignitatꝭ eccl'iasticē aut grad⁹ magisterii uel tēporalis dominii uł p̱tātis. Cap̄lm.ii.

Ecundū mysteriū contēplandū de ambitione dr̄ distīctio in qua distinguem⁹ triplicē inordinatū appetitū honoris ambitiosū. Prim⁹ dr̄ eccl'ie dignitatis. Secūdus magisterialis sublimitatis. Terti⁹ tēporalis p̱tātis. Primus appetit⁹ inordinat⁹ honoris dr̄ eccl'iasticē dignitatis Sūt q̄dē multi inhabiles indocti ill'rati insufficientes idigni qui sitiūt dignitates eccl'iasticas illas querūt p̱ fas & nefas illas p̱curant p̄cib⁹ & munerib⁹ ad illas hñdas & acq̄rēdas adhibent omne studiū omnēq̄ sollicitudinē & qđ dolendū ē ut in p̱l'ib⁹ ip̄is cōferunᵗ. pro q̄bus dr̄. i. c. Nihil extra de electiōe. Nihil est qđ eccl'ie dei magis officiat quā q̄ indigni assumunᵗ p̄lati ad regimē aīarū. Et p̱ clariore p̱ticule hui⁹ notitia q̄tuor dubia occurrūt disputanda. Primū ē utrū sit licitū appetere ep̄atū. Secundū

ambitio inordinata

dubiū utrū infra dignitatē epālē sit peccatū appetere alias dignitates ut abba-
tū ꝓoratū decanatū ꝑpositurā uel archidiaconatū & siīa. Tertiū dubiū utrū p̄la
tus peccet ī cōferendo bn̄ficiū bono ꝑtermisso meliore Siue peccent eligentes
min⁹ bonū ꝑtermisso meliori. Quartū dubiū utrū p̄latus eccl'ie possit cōmittere
cōsanguineo suo curā eccl'ie p⁹posito meliore. Ad primū dubiū arguit̄ pro una
pte. Q̄ nō sit peccatū imò sit licitū appetere epātū. Dicit .n. apl's .i. thi. iii. Qui
epātū desiderat bonū opus desiderat. Sed licitū ē & laudabile desiderare bonū
opus ergo est laudabile appetere epātū. Secūdo arguit̄ qa stat⁹ epoꝝ ē pfecti
or q̄ status religiosorū. Sed licet appetere ꝓpter suā pfectionē statū religionis
ergo statū epālē. Tertio arguit̄ p illud qd' scribit̄ puerbiorū .xv. Qui abscondit
frumenta maledicet̄ in populis bn̄dictio aūt sup caput uendentiū. Sed ille q est
idoneus ꝓpt' uitā & sciam ad epātū uidet̄ frumenta spūalia abscondere si se ab
epātu subtrahat p hoc aūt q̄ epātū accipit ponit̄ in statu frumenta spūalia dis-
pēsandi ergo uidet̄ q̄ laudabile sit epātū appetere ipm̄q̄ uitupabile refugere
Quarto arguit̄ qa facta sanctoꝝ que in scriptura narrant̄ ꝓponunt̄ nobis in ex-
emplū scd'm illud Ro. xv. Quecūq̄ scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt
Sed legit̄ Isa. vi. Q̄ Isa. se obtulit ad officium p̄dicationis qd' pcipue competit
epīs ergo uidet̄ q̄ appetere epātū sit laudabile. Sed in cōtrariū ē Aug⁹. xix. de
ci. dei qui dicit illud qd' scribit̄. viii. q. i. c. Qui epātū. Locus supior sine quo regi
popul⁹ nō pōt & si ita retineat̄ atq̄ admīstret̄ ut decet tn̄ nō decent' appetitur
Rn̄det Tho. ii. ii. q. clxxxv. Q̄ in epātu tria pn̄t cōsiderari. Vnū ē ꝓncipale & fi-
nale .s. epālis opatio p quā utilitati ꝓxīorū intēdit̄ scd'm illud. Ioh. ultīo. Pasce
oues meas. Secundū est altitudo grad⁹ quia eps̄ sup alios constituit̄ scd'm illud
Math. xxv. Fidelis seruus & pru. q. cō. d. s. f. suā. Tertiū ē qd' cōsequent' se habet
ad ista ut reuerētia & honor & sufficientia tēporaliū scd'm illud .i. thi. v. Qui bn̄
p̄sunt p̄sbyteri duplici honore digni habeantur Appetere ergo epātū rōe hui⁹
modi circūstātiū bonorū maifestum ē q̄ n̄ licet eo q̄ finis esset cupiditas & ābi-
tio. Et dn̄s rep̄hendit ambitiosos phariseos .d. Math. xxiii. Amant primos accu-
bitus in cenis & ꝓmas cathedras ī synagogis & salutationes in foro. Quātū aūt
ad scd'm .s. ad celsitudinē gradus appetere epātū ē ambitiosū & p̄sumptuosum
Vn̄ dn̄s Math. xx. Arguit discipulos ꝓmatū querētes .d. ꝓncipes gētiū dn̄antur
eoꝝ. Vbi Criso⁹ dicit p hoc oñdit q̄ gentile est ꝓmatū sapere & sic gentiū com
patione aīarū eoꝝ estuationē cōuertit. Sed appetere ꝓxīs ꝓdesse ē scd'm se lau
dabile & uirtuosū. Veꝝ qa ꝓut epālis act⁹ habet ānexā celsitudinē grad⁹ p̄sup
tuosū uidet̄ q̄ aliqs p̄esse appetat ad hoc q̄ subditis ꝓsit nisi maifesta necessi-
tate īminēte sic Greg. dic ī pastorali Q̄ tūc erat laudabile epātū appetere qn̄

dubiũ nõ erat ꝑ hũc queq̃ ad maiora supplicia ꝑuenire. Vñ nõ defacili inueniebaᵗ qui hoc onus assumeret ꝑsertim cũ ad hoc aliqs zelo caritatis diuinitꝰ fuisset incitatus. Põt tamẽ qlibet absq̃ uitio ꝑsũptiõis appetere talia opa facere si contingeret in tali officio esse uł appetere se esse dignũ ad talia opa exercẽda ita q̃ bonũ opus cadat sub desiderio nõ aũt ꝓmatꝰ dignitatis. Vñ Crisoꝰ super Math ait. opus qdẽ desiderare bonũ est ꝓmatũ aũt honoris cõcupiscere uanitas ẽ. Primatus. n. fugientẽ se desiderat desiderantẽ se horret. Ad ꝓmũ ergo dicendũ. Q sicut Gregꝰ dicit in pastorali. Illo tẽpore apłs dixit illa uerba quo ille q plebibus ꝑerat ꝓmus ad mrii tormẽta ducebaᵗ. Augꝰ uero. xix. de ci. dei dicit. Q apłs exponere uoluit qd sit epatus quia nomẽ opis ẽ ñ honoris. Ad scdm dicendum Q nõ est eadẽ rõ de statu religionis & statu epali ꝓpᵗ duo. Primo quidẽ qa ad statũ epalẽ ꝑexigiᵗ uite ꝑfectio & per hoc dñs a petro exquisiuit. si plus ceteris eũ diligeret añq̃ ei cõmitteret pastorale officiũ. Sed ad statũ religionis non preexigiᵗ ꝑfectio sed ẽ uia ad ꝑfectiõꝫ Vñ & dñs Math. xix. nõ dixit Si es ꝑfectus sꝫ si uis eẽ ꝑfectꝰ uade & uende oĩa que habes. Et hꝰi dñe rõ ẽ qa scdm Dyoni. ꝑfectio ꝑtinet actiue ad epm sicut ad ꝑfectiorẽ ad monachum aũt passiue sicut ad ꝑfectũ. Requiriᵗ aũt q̃ sit ꝑfectus aliqs ad hoc q̃ possit alios ad ꝑfectionem adducere q̃ non ꝑexigiᵗ in eo q debet ad ꝑfectionem adduci. Est aũt ꝑsumptuosum q̃ aliqs se ꝑfectũ reputet nõ aũt q̃ aliqs ad perfectionẽ tẽdat. Scdo nõ ẽ eadẽ rõ quia ille qui statũ religionis assumit se aliis subiicit ad spũalia capienda & hoc cuilibet licet. Ille uero qui transit ad statũ epalẽ sublimaᵗ ad hoc q̃ aliis ꝓuideat Et hãc sublimationem debet sibi nłł's assumere scdm illud hebr. v. Nemo sibi assumat honorẽ sed qui uocaᵗ a deo tãq̃ Aarõ Et ut Gregꝰ dicit. viii. q. i. c. In scripturis Sicut locꝰ regiminis desiderãtibꝰ negãdus ẽ ita fugiẽtibꝰ offerẽdus. Ad tertiũ argumẽtum dicendũ. Q dispẽsatio spũaliũ frumẽtorũ nõ ẽ faciẽda scdm arbitriũ ꝓpriũ sed ꝓncipalr quidẽ scdm arbitriũ & dispositionẽ dei. Secũdario aũt scdm argumẽtũ superiorũ ꝑlatorũ. Ex quo nõ intelligiᵗ ille abscondere frumenta spũalia cui nõ cõpetit ex officio nec ei a superiori iniungiᵗ si ab aliorũ correctione aut gubernatione desistat sed solũ tunc intelligiᵗ abscondere si dispẽsationẽ negligit cũ ei ex officio incũbat uł iniũctũ officiũ ꝑtinaciᵗ recusat qa ut dr̃. extra de renũtiatione in. c. Nisi cũ ꝓdẽ. Tunc in te uerã hũilitatẽ custodies cũ ꝑ eã locũ sublimẽ effugies & ꝑ obedientiã nõ dimittes. Et. viii. q. i. c. In scripturis. Si is q ualet oĩpotentis dei renuerit pascere oues oñdit se sũmũ non amare pastorẽ. Ad q̃rtũ uero argumentũ Rñdet Gregꝰ in pastorali q̃ Isaias q mitti uoluit ad ꝑdicandũ uidit se antea purgatum ꝑ altaris calculum. Quia ergo ualde difficile est qnẽlibet purgatũ se ꝯgnoscere iõ nłł's ꝑdicare dꝫ nisi mittatur

periculosũ ergo est & nõ sine ãbitione etiã uiris idoneis querere & petere epatũ. Sed qd de illis in qbus nulla cõditio que i epo ẽ reqrenda penit⁹ inuenitur q instant satagunt ãbiũt ut ꝓmoueant̃ ad dignitatẽ epalẽ. O temeraria p̃sũptio. O inflata elatio. O diabolica supbia. Audiãt tꝫes id qd̕ scribit̃ extra de electione.c. Cũ i cũctis. Cũ in cũctis sacris ordinibus & ecclíasticis ministeriis sicut etatis maturitas moꝝ grauitas & l̃rarũ scia iquirẽda multo forti⁹ ħ in epo oportet inquiri qui ad curã ponit̃ alioꝝ in seipo debet oñdere q̃lit̕ alios oporteat in domo dñi cõuersari. Glo. uero sup uerbo l̃rarũ dicit ꝓpt̕ defectũ scie repellitur aliqs ab epatu etiã iã ꝓmotus ut patet extra de etate & q̃litate ordinãdoꝝ.c. ultimo. Et extra de electiõe.c. cõgregato. Et.i.q.i.c. Vilissim⁹ dr̃. Vilissimus ẽ amputãd⁹ nisi p̃cellat scia & sanctitate q ẽ honore p̃stãtior. Ad idẽ ẽ.c. Nõ oꝫ.i.q.vii. Scd̕m dubiũ erat utꝝ ultra epalẽ dignitatem sit peccatũ appetere aliquas dignitates seu officia uel bñficia ut abbatiam prioratum ꝛc. Et uidetur ꝙ non. Quia qd̕ nõ ẽ ꝓhibitũ ꝑ aliqd̕ ius uidet̃ esse cõcessũ.xiii.q.ii.c. hebrõ.§. sequenti. Si ista nullo iure ꝓhibent̃. ergo ut licita cõcedunt̃. Cõtra hui⁹ uidet̃ esse rei ueritas Et rõ ẽ qa ubi eadẽ rõ.l.& idẽ ius. Nã de silibus idẽ est iudiciũ.ar.dis.v.c Ad ei⁹. Sed rõ quare illicit⁹ ẽ appetit⁹ epatus ẽ ꝓpt̕ curã quã habet annexã qa p̃sumptuosũ nimis ẽ ut qs se reputet idoneũ ad regẽdas aĩas aliorũ. Sed eadem rõ ẽ in quolibet p̃dictorũ qa.s. in oibus ẽ cura ãnexa nec differũt ab epatu nisi secũdũ magis & min⁹ qa ut patet epus habet curã uniuersalẽ toti⁹ diocesis sue sed in p̃dictis officiis cõstituti hñt curã ꝑticularẽ ut pꝫ uni⁹ ꝑochie uel unius collegii. Taliũ aũt appetitus non diuersificat speciẽ quiditatẽ peccati sicut appetere furari unũ florenũ ẽ ei⁹dẽ spetiei cum appetitu furãdi mille licet hoc sit grauius Sic i ꝓposito de appetitu epat⁹ & aliorũ bñficioꝝ curatoꝝ. Preterea scd̕m Tho. Ray. host. & Gofre. Qui petit ꝑ se aliqd̕ p̃dictorũ si alias sit dign⁹ efficit̃ indign⁹ rõe p̃sũptionis & cõmittit symoniã. Ergo peccat mortalit̕. Et pro hac cõclusione faciũt dicta sanctorũ. Vñ Criso⁹.xxxx.dis.c. Multi ait. Quicumqꝫ desiderauerit p̃matũ in terra iueniet confusionẽ in celo nec i t̕ seruos xp̃i computabit̃ qui de p̃matu tractauerit. Null⁹ aũt inuenit cõfusionẽ in celo aut sepat̃ a cõsortio seruoꝝ xp̃i nisi ꝓpt̕ mortale. ergo ꝛc. Et.i.q.i.c. Prĩcipat⁹ Leo papa ait. Prĩcipat⁹ idest p̃latio quẽ aut seditio extorsit aut ambit⁹ occupauit etiã si moribus nõ offendat aut actibus ipi⁹ tñ inicii sui est ꝑniciosus exẽplo & difficile ẽ ut bono pagant̃ exitu que mala sunt inchoata p̃ncipio. Sed non dr̃ aliqd ꝑnitiosum nisi mortale Sciendũ aũt ꝙ id qd̕ dictũ ẽ.s. ꝙ non licet petere beneficiũ curatũ nec peti põt absqꝫ uitio symonie. Aliq illud nõ tenent ut Bern. & vv. hãc opinionẽ sequi uident̃ curiales sed tñ nõ ẽ tuta. forte posset dici. Qꝫ qui intẽderet

deo seruire in clero nō ppt̄ honores maiores cōsequendos & diuitias in sc̄lo sed quia status ille melior ē q̄ secularis & dīnis applicatus & magis sibi grat⁹ & ī eo poīt⁹ appetit sibi puideri de bn̄ficio & petit illud a superioribus ut possit scd̄m cōditionē suā sustentari non ad pompam sed ad decentiā nō hn̄s intentionē ad curā nec ad honores & gradus & ad pinguius bn̄ficiū sed ad sui gubernationē ita contētus de simplici bn̄ficio sicut de curato dūmō sibi sufficiens esset non peccaret. Appetit.n.& querit qd̄ ē de iure dīno debitū. Videlicet q̄ qui altari seruit de altari debet uiuere ut dicit ap̄ls qd̄ est licitum cuilibet. Et quāuis cura annexa sit ei qd̄ sibi confert̄ ocul⁹ ei⁹ nō est ad hoc p̄ncipalit̄ sed ad sustētationē sibi debitā ex seruitio eccl̄ie. Illud aūt.s.qd̄ sit curatū ē accessoriū & p accidēs & accessoriū naturā sequi congruit p̄ncipale de re.iu.li.vi.Sed p̄ncipale intentū.s.sustentatio sui iure ē licitū. Ergo & qd̄ īde seq̄t nō aliquid illicitū adiungendo. Tertiū dubiū erat utrū p̄lat⁹ peccet cōferēdo bn̄ficiū bono p̄termisso meliori uel utrū peccent sic eligētes. Et uidet̄ q̄ sic. Quia.viii.q.i.c.licet Hiero⁹ ait. Sciant oēs & certi sint q̄a qui p̄stantior ē ex omī populo q̄ doctior q̄ sanctior qui omī uirtute eminētior ille eligat̄ ad sacerdotiū. Sed beat⁹ Tho.in quadā.q.de quolibet dicit Q̄ aliq̄s pōt dici melior dupl̄r. Uno mō simpl̄r Alio mō scd̄m q̄d. Simpliciter aūt dr̄ melior q̄ est sanctior & plus hn̄s de caritate. Secundū q̄d dr̄ melior q̄ est melior scd̄m aliquem respectū Contingit aūt aliquē esse meliorē simpl̄r idest maioris sanctitatis qui n̄ est melior q̄ntū ad hoc q̄ p̄ficiat̄ ī eccl̄ia. Sed ali⁹ minoris sanctitatis esset melior in regimīe q̄a forte magis eccl̄iam iuuare poterit uel p lumē sapīe uel p auxiliū potētie uel q̄a diu ī eccl̄ia deseruiuit. Nō ergo tenet̄ dare p̄latus officiū uel bn̄ficiū meliori simpl̄r sed meliori quo ad hoc. Iō si p̄ferat unū alteri ppt̄ aliquā causā que ptineat ad honorē dei & utilitatem eccl̄ie iam q̄ntū ad hoc iste ē melior & p̄latus recte facit pmouēs illū. sicut etiam & eligentes hec ille. Notādū etiā q̄ q̄uis min⁹ bon⁹ simpl̄r possit p̄ferri magis bono ī regimīe eccl̄ie q̄a utilior non tn̄ si scit̄ esse mal⁹ q̄uis posset iuuare eccl̄iam p sc̄iaȝ & potentiā quia in hui⁹mōi p maxīe req̄rit̄ bonitas uite alias sine peccato cura exerceri nō pōt. Hoc.n. nō esset p̄ferre min⁹ bonū sed simpl̄r malū & p consequēs q̄ n̄ ē idone⁹. Vn̄ Albert⁹ magn⁹ dic expresse. Q̄ pmouētes ad ordines ul̄ curā pastoralē uel aliq̄d bn̄ficiū eccl̄iasticū scient̄ indignū absq̄ dubio peccant mortalit̄ Nec nobilitas excusare pōt q̄ pmoueat̄ mal⁹ quia q̄nto nobilior tāto nociuior. Et si dicatur q̄ ali⁹ non sit ita utilis oīno ista rō nihil ualet quia utilitas sp̄ūalis tēporali ē p̄ponēda nec excusat paucitas mīstrorū eccl̄ie. h̄ Albert⁹. Dr̄ uero aliquis eo ip̄o bon⁹ quo nō ē mal⁹ extra de p̄sūptionibus.c.Dudū. Quartū dubiū erat. Utrū p̄latus eccl̄ie possit cōmittere cōsanguineo suo curam ecclesie

de pmouētib; indignos

p̄posito meliore. Videt̄ q̄ nō quia Hieroꝰ dicit loquens de moyse Q. substituit sibi successorē in regie Iesū naue.viii.q.i.c. Si ergo. Nulla consanguinitatis rō nulla p̄pinquitatis hita cōtēplatio ē p̄pinquis agrorū & p̄dioꝝ relinquntur heredi tas gubernatio populi illi tradat̄ quē deꝰ elegerit hoi.s.tali qui habet in semet ipso sp̄m dei & p̄cepta dei incōspectu eius sunt Et idem Hieroꝰ.viii.q.i.c.Moy ses.Moyses amicus dei cui facie ad faciē locutꝰ ē deꝰ potuit utiq̄ successores p̄n cipatus filios suos facere & posteris p̄priā relinquere dignitatē. Sed extraneus de alia tribu eligit̄ Iesus naue ut sciremꝰ p̄ncipatū in populos nō sanguī defere dū esse sed uite. Glo.dīc ibi sup uerbo tribu. Moyses fuit de tribu leui. Iesus na ue siue Iosue fuit de tribu Effraī. Ad hoc p̄positū etiā recitat Policratus li.iiii. Q. obsecrante senatu ut Adrianꝰ filiū quē habebat augustū faceret rn̄disse fert̄ Sufficere debet. Q. ego regnauerī cū nō merear Principatus.n.nō sanguini s3 meritis dandus ē.Inutilr̄ q̄ppe regnat qui rex nascit̄ nec meret̄ Ve3tn̄. Tho.in quadā q de quolibet dicit.q̄ alr̄ est Dicēdū de cōsanguineo eque idoneo alr̄ de cōsanguineo minꝰ idoneo. Si aūt cōsanguineꝰ sit eque idoneꝰ pōt p̄latꝰ p̄ferre cōsanguineū nisi ex hoc forte scandalū orirat̄ ul̄ aliqui exinde malū exēplū acci piant ut q̄n̄ p̄babilit̄ timet̄ q̄ alii p̄lati inducerēt̄ hoc exēplo ad dandū suis mi nus dignis.Rō hec q̄ in hoc q̄ det consāguineo eque digno nil deperit utilita ti eccl̄ie nec ē cōtra caritatē. Et hoc figuratū est gen.xxxxvii. ubi Pharao Ioseph loquens de fratribus suis dixit.Si esse nosti in eis uiros industrios cōstitute illos mḡros pecorū meoꝝ Si uero cōsanguineꝰ p̄lati sit minꝰ idoneꝰ nō debent eū p̄ ficere ad curā eccl̄ie p̄posito meliore. Et sic faciēdo & p̄ficiēdo illū grauiter pec cat Quid temporibꝰ his ī bn̄ficioꝝ collatione ac distributione fiat non opus est enarrare cū iā maifesta sit oibus eccl̄ie sancte iactura p̄ficiunt̄ infames p̄mouēt̄ ambitiosi exaltant̄ amici & q̄i nulla ē amplꝰ cura de regimie aīarū p̄ualuit ābi tio & ad lucra tēporalia m̄danaq̄ pompā oīa sūt redacta. O deꝰ de celis. O deꝰ oipotens Inspice succurre uisita & nō derelinquas p̄p̄ peccata nr̄a sp̄ōsam tuā ecc̄liam quā tuo p̄cioso sanguine redemisti. Inuaserunt lupi rapaces gregē tuā & non est q̄ pascat oues tuas. Scd̄s appetitꝰ inordinatꝰ honoris dr̄ magisterialis sublimitatis Appetūt nāq̄ multi indebite magisterialē gradū Et licet secundū host.in sūma sua.li.v.in rubrica de mḡris. Preceptor cuiuslibet discipline uocari possit mḡr ut i li. Quibus erga.ff.de uerborū signifi.ul̄ qui regimē habet p̄ce teris ait in.l.i.ff.de extra dictionibꝰ uel doctor legū ut in p̄hemio.ff.§.penultio Nos tn̄ loqmur de mḡris put sic appellant̄ doctores theologie in q̄bus rep̄hen sibilis esse pōt magisterū gradus & ambitiosus reputari q̄druplici rōe. Prio rōe insufficientie.Scd̄o rōe repugnātie. Tertio rōe sup̄bie. Quarto rōe finis. Prio

rõe insufficientie quãdo aliqs ĩsufficiẽs ẽ qa uł indoct9 uel adeo parũ doctus ut sibi grad9 magisterii cõuenire nõ possit ꝑ qb9 dr̃.lxi.di.c.Miserũ. Miserum est eũ fieri mgr̃m qui nũq̃ fuit discipulus Et.lix.dis.in.c.ordinatus.debet ante esse discipulus.quisqs doctor esse desiderat.Et sic docere põt qd didicit.xvi.q.i.c.sic uiue.Multo tẽpore disce que p9modũ doceas. Et.c.Si clericat9.Si clericat9 tũ lat desiderium discas qd possis docere,& rõabilẽ hostiã offeras deo miles ante q̃ tiro nec prius mgr̃ sis q̃ discipul9.Et de electione.c. Cũ ĩ mgr̃m.In magistrũ assumi non debet q formã discipuli non assumpsit.hec ibi. Dicit aũt host.ubi s̃ Q. ꝑmouẽdus ad magisterũ cognosci põt legẽdo & disputãdo si sit idone9 Se cũdo est reꝑhẽsibilis & ãbitiosi9 magisterii grad9 rõe repugnãtie. Quãdo aliqs esset in aliqua religione que talia cõtineret q̃ sibi magisterii grad9 repugnaret sicut de monacho dicit Hiero9.xvi q i.c Monachus. Monachus nõ doctoris sed plangentis habet officiũ. Ad qd facit ibidẽ.c.Si cupis &.c.Alia cã. Si aũt talis esset religio in qua possent religiosi cũ obseruantia regule & statutoꝝ suoꝝ ua care etiã studio lr̃aꝝ & ꝑdicatõi & ĩstructõi alioꝝ possẽt h9i uiri religiõis docti scd̃m Alexandꝛũ in iiii.sũme ad gradũ magisterii ꝑmoueri qd cõsirmatur ꝑ ea que scribunẽ.xvi.q.i.c.Doctos.c.Moderamine c Sũt non nulli.c.Nos aũt c.In pochia.c.Cũ ꝑ utilitate Erhoc apparet ꝑ expientiã qa quottidie ex ordinibus mendicantium multi fiũt mgr̃i in theologia. Tertio ẽ reꝑhensibilis & ãbicios9 gradus magisterii rõe supbie. qñ aliqs querit illũ gradũ iportune se ingerendo ut excelleat & appareat gloriosi9 qd ꝓhibet xp̃us Math.xxiii.d. Nec uocemini mgr̃i.s.cũ elatione mẽtis qa mgr̃ uẽ un9 ẽ xp̃s.In qbus uerbis nõ nomẽ aut gradũ dãnauit magisterii scd̃m oẽs doc sed tm̃ supbia ad quã multi cũ noĩe illo deueniũt q eo q̃ mgr̃i sunt & uocanẽ credũt se oĩa scire.ꝓnũt indoctos.& qd ipi sciunt aliis cũ difficultate & labore uix cõicare uolũt. Quarto ẽ reꝑhensibilis & ambiciosus magisterii grad9 rõe finis. Qñ aliqs magisterũ suscipit nõ ꝑpẽ honorẽ dei aut salutẽ ꝓpnã uł utilitatẽ ꝓxioꝝ.sed ꝑpt tẽporalia lucra ꝑpt ꝓlationes obtinẽdas & acqrendas dignitates. Tales siqdẽ q a a debito fine deficiũt bonorẽ indebire appetũt & inordinate.Iudicet ergo unusqsq seipm̃.Ego non audeo aliena facta culpare. ꝑcor tñ deũ celi ut magisterii dignitas tã multis ad salutẽ accedat quot cã ẽ dãnationis eterne Tertius appetit9 inordinat9 honoris & ambitionis est scl'aris ꝑtãtis quõ aliq aspirãt tirãnice dña tẽporalia usurpare Respondendũ ut meli9 intelligat notandũ q̃ q̃drupl'r põt aliqs recte & merito esse princeps aut dñs. Primo ex dina ordinatione.Secũdo ex eccl'ie collatione. Tertio ex legittima successione. Quarto ex populi electione. Primo ex dina ordinatione sicut Saul fuit unctus in regẽ a Samuele de uolũtate dei ut habetur

.i. Reg. x. Qui cũ fuisset absconditus domi : cucurrerũt illi de ppl̃o & tulerũt eũ inde sicut fuerat diuinit⁹ reuelatũ. Stetitq; in medio ppl̃i & Samuel dixit. Certe uidetis quẽ elegit dñs qm̃ non sit similis ei in omni ppl̃o & clamauit cunctus ppl̃s Viuat rex. Scd̃o põt aliqs esse pnceps ex eccl̃ie collatione. qm̃ .s. eccl̃ia auctoritate diuina cõferret alicui pncipatũ & pcipue imperialem dignitatem. Papa eni imperatorẽ instituere & destituere debet & põt rõnabilib⁹ causis interuenietib⁹ sicut factũ fuit tp̃re Stephani scd̃i ut dr̃ i chronica martiniana quõ Aistulphus rex Longobardoꝝ inquietabat romanos q̃ppter Stephanus romanus pontifex aduertẽs q; Cõstantin⁹ .v⁹. Cõstantinopolitan⁹ ipator ñ poterat iuuare romanos uenit in franciã ad Pipinũ regem francorũ. Qui cũ papa ueniens liberauit romanos ab iniuriis lõgobardoꝝ. & cõtinuo i premiũ uirtuosi laboris factus est imperator & reuersus in Franciã ipauit annis. xiii. Pipino autẽ successit in iperio Karolus eius filius mãsitq; imperiũ apud Francos annis. xxxv. & mẽsib⁹ .ix. usq; ad tp̃ra Ludouici tertii cuius tp̃re q: Francigene nõ iuuerunt Romã ab iniuriis Longobardoꝝ fuit diuisũ imperiũ eo q; unus imparũt i Italia ali⁹ in Alemãnia & scisma durauit usq; ad Ottonẽ q liberauit eccl̃iã ab impietate Iohis pape .xii. quẽ cardinales suo adiutorio deposuerũt. Quare Otto coronã imperii suscepit Et eo mortuo imparũt filius ei⁹ Otto .ii. & p⁹ illũ Otto .iii. per hereditariã successionẽ. Sed p⁹ mortẽ Ottonis .iii. fuit institutũ q; imperator eligeret ab electoribus. s. Magũtinensi Treuerẽsi Coloniẽsi marchione Brandaburgẽsi palatino duce Saxonie & rege Bohemie. De ptãte uero pape sup̃ imperatorẽ dixi in sermone de sacerdotali dignitate. Tertio põt aliqs esse pnceps & dñs ex pp̃na successione sicut de Salomone dr̃ .iii. Reg. ii. c. Salomon aũt sedit sup̃ thronũ Dauid p̃ris sui & firmatũ ẽ regnũ ei⁹ nimis. Quarto põt aliqs eẽ pnceps ex electione qñ eligit uniformit̃ & cõcordit̃ ab ill̃ qb⁹ ħt pesse. His modis excepti q dñari cupit ãbitiõis uitio tãgit. Sed dubitaret aliqs. Quid de officiis & dignitatib⁹ secularibus si appetant & procurent per preces & obsequia ut officium ptãtis senatoris capitanei & huiusmodi. Nunquid est peccatũ? Rñdeo q; si quis h⁹modi appetat & querat magis curãs de honore & lucro q̃ de iustitia seruanda q; talis peccaret. Similit̃ si ignorat ea que spectant ad executionẽ debitam dicti officii nec iuuari per aliũ põt. Silr̃ si paratus ẽ se intromittere de hiis ad que sua potestas non extendit̃ q̃uis ibi cõsueuerit fieri. puta si laicus uelit de clericis iudicare uel de ecclesia disponere quod eis prohibet. di. lxxxxvi. per totũ. Si autẽ appeteret quis illos gradus zelo iustitie & caritatis proximoꝝ exigente non ratiõe proprii commodi nõ peccaret. Sed quis ẽ hic & laudabimus eum? Ideo magis erit numerus damnatorum.

Q abhominanda ē ambitio tum q̄a inducit multa mala tum q̄a omnis iustus illam fugit tum etiā q̄a tollit quietem mentis. Caplm .iii.

Ertiū mysteriū declarandū de ambitiōe dr̄ abhominatio. Abhominandū quippe & fugiendū ē huiusmodi peccatū ppt̄ tria. Prio q̄a m̄lta crimina inducit. Scd̄o q̄a oīs iustus illā fugit. Tertio q̄a qetem m̄tis tollit. Primo ambitio multa crimia inducit. Hoc maxie malū h̄t ambitio sus q̄ nec timet deū nec veref boies sepe & libent̄ m̄tit̄ adulat̄ sepe similat hūilitatē iclinat̄ cūctis seruus ē oīm & tributarius crudelissim9 & uenenosus. Q̄nq̄ ppt̄ ambitionē etiā suis. Romulus q̄dē occidit frēm Remū ut sol9 regnaret. Iulius cesar Pompeiū ē semp persecut9 usq̄ ad mortē cū q̄o p̄ma bella gessit cupiditate imperii. Ab salon suum prēm Dauid tēptauit pellere regno ut rex ip̄e pficeref. Et q̄d histo rias querimus q̄ñ clara sunt oīa bella que fuerūt in mūdo usq̄ nūc. Nec dubiū ē illa fuisse p maiori pte cōfecta ex liuore amplia̅di domīa. Propterea Ninus rex Assirioꝝ bellis uexauit puīcias. ppterea magnus Alexander duxit exercitū ex tra patriā cōtra Dariū imo cōtra oēs reges orientales. Propterea Marciales Ro manis sp fuerūt i bello ab urbe cōdita usq̄ ad tp̄ra Cōstantini habuerūt q̄ bella plurima aduersus Sabinos cōtra Volscos Coriolanos Veios Faliscos Pelignos Picentes Sānites Tarētinos Carthaginenses Hyspanos Mitridatē Egyptum Germanos Cymbros & Parthos. Et ut breuit̄ dicā cōtra totum mundū. Et q̄s enumeret q̄ntus hoim sanguis in tot. p̄lis sit effusus. quot millia milliū sint ex tincti. quot ciuitates depopulate. quot uiolate uirgines. quot utriusq̄ sex9 p̄tio uenūdati? O ambitio tantoꝝ scelerꝝ m̄r. O uenenosa radix ex q̄ facile pdit oīs facinoꝝ germē. O bonoꝝ moꝝ dissipatrix. O īimica iustitie. O semiatrix odioꝝ O fons oīs scādali. O cōfusio religiosoꝝ. O turbatrix eccl̄e. O desolatrix ciuita tum. O deniq̄ destructrix hūani generis. Propt̄ ambitionē nāq̄ uix pōt aliquis p uiā rectā incedere & q̄nq̄ imo multotiēs q boni credunt & sancti ppt̄ ambi tiōe3 efficiūt̄ rep̄bi & diaboli filii. Scd̄o abhoianda ē ambitio q̄a q̄libet iust9 eā fugit. Dn̄s nr̄ Iesus xp̄s cū facto miracl̄o de q̄nq̄ panib9 uoluissent eum sibi regē facere aufugit ut h̄ef Ioh. vi. Moyses cū esset annoꝝ .lxxxiii. & mitteref a dño ut esset dux ppl̄i isrl̄ m̄ltū excusauit se .d. Q esset ipeditionis lingue Exodi iiii. c. Hieremias cū mitteref a dño & cōstitueref sup reges & regna ad annūciā dū uerbū dei subtrahebat se .d. Ha ha ha dn̄e de9 nr̄ nescio loq. Hier. i. c. Marcus euāglista ut sacerdotio inhabilis eēt āputauit sibi policē. Greg9 magn9 a clero & pp̄lo acclat9 i papā occulte fugit. Ambro9 ne pmoueref i archiepm magnā resistētiā fecit. Et sic oēs boni & iusti uiri ambitionē sūt detestati. Tertio ab hominanda ē ābitio q̄a quietē m̄tis tollit. Semp. n. ambitiosi h̄nt in corde ignē

ſemp ſunt in cogitationibus ſp in deſideriis martyres nō dei ſed pncipis tenebrarꝫ. Propterea Bernardus li°.iii.de conſideratiōe ad Eugeniū ait. O ambitio ambientiū crux quō oēs torques omnibus places. Nil acrius cruciat nil moleſti9 inquietat nil tā apud miſeros mortales celebrius negociis ei9. Et idē in ſermōe .xl. Ambitio ſubtile malū ſecretū uir9 peſtis occulta doli artifex mr̄ hypocriſis liuoris parēs uitiorꝫ origo tinea ſanctitatis excecatrix cordiū. hec ille. Propt̃ hec itaqꝫ oīa uitari debet ambitio ut ſic obtineri poſſit p hūilitatē diuīa grā & in fine ſempiterna glīa. In q̄ uiuit regnatqꝫ glīoſus de9 p infinita ſclorꝫ ſcla. Amen

Feria quinta ſcdē ebdomade in quadrageſima. De uitio uane glorie quo laborabat diues ille damnatus & quod plurimū timere debent penitētes quia oriri ſolet maxime ex opibus bonis. Sermo.xxxv.

Nduebat̃ purpura & byſſo. Verba ſunt redēptoris nr̄i origialr̄ Luce .xv.c.& in euāglīo hodierno. Audiuim9 ex lectiōe ſancti euāgelii dānatū fuiſſe diuitē i inferno n̄ qa diuitias poſſidebat ſed qm̄ male illis utebat̃. Erat eni crudelis pxīs & Lazaro mēdico cui9 ulcera canes lingebāt aīalia bruta ip̄e hō nullā pietatē exhibebat. Conſtituerat finē ſuū in copia bonorꝫ tp̄raliū & ppt̃ illa ſuperiorē nō cognoſcebat deū exaltabat ſeip̄m & elatus corde cupiebat honorari. Et ppterea induebat̃ purpura & byſſo glām querēs i exceſſiuo ornatu & immoderato. Et qm̄ plīmi ſunt illius diuitis ſequaces & imitatores qui omne ſuum deſiderium inflammant ad hanc gloriam tp̄ralem inanem & uacuam. Idcirco in preſenti ſermone de uane glorie uitio aliqua diſcutiemus de q̄ tria myſteria occurrunt declaranda.

Primū dr̄ diffinitio. Quid ſit uana gloria & quomodo differt a gloria ſācta
Secūdū deteſtatio. que eſſe poteſt in bonis & uirtuoſis & a gloria beata.
Tertium generatio. Caplm̄.i.

Rimū myſteriū de uana gloria dr̄ diffinitio. In quo quid ſit uana glīa uideamus. Et Alex.in.ii.ſūme diffinit eā ſic.d. Vana glīa ē appetitus inordinat9 & inordinata delectatio hūane laudis. Nā glīa claritatē q̄ndā ſignificat. Vn̄ glorificari idē ē quod clarificari ut Aug9 dicit ſup Ioh̄. Et Ambro9 in li° de officiis. Gloria ē clara cū laude noticia. Et Tullius in rhetō. Gloria ē freqn̄s de aliquo fama cū laude. Laus uero Ari dicit.i.rethoricorꝫ ē ſermo elucidās magnitudinē uirtutis. Ideo nomen glorie importat manifeſtationē alicuius de hoc qd̄ apud hoīes decorꝫ uidet̃ ſiue illud ſit aliqd̄ bonū ſp̄uale ſiue tp̄rale. Poſſumus tn̄ pro clariori intelligentia diſtinguere triplicē gloriā. Prima dr̄ beata. Scd̄a ſancta. Tertia uana. Prīa ē glīa btā de q̄ ī pſal. Glīa & diuitie i domo ei9. Et pſal.cxlix. Exultabūt ſancti ī glīa. Et de hac diffuſi9 loco ſuo dicem9. Scd̄a ē

gloria sancta. Et h̄ ſm̄ Tho.ii.ii.q.c xxxii.ē cū quis cognoſcit bonū ſuū dignum laude & approbat illud cupiēs ab aliis laudari aut ꝓpť diuinū honorē aut ꝓpť ꝓxioꝝ ſalutē. Nā ſm̄ Alex. laudari ꝓpť deū & ꝓpť bonū ꝓximi n̄ ē aliud q̄ deū laudari in nobis. Vn̄ nō errať ſed ſancte appetiť gl'a cū uirtuoſe uiuiť & nō conſtituiť ibi finis. Ad hanc hortať nos xp̄s.d.Math.v. Sic luceat l.u.c.h.ut ui.bo. opa u.& glo.p.u.q in ce.ē.Et.i.Cor.x.Sine offenſiōe eſtote iudeis & gentibus & eccl'ie dei ſicut & ego omnib9 ꝑ oīa placeo non querēs qđ mihi utile ē ſed qđ multis ut ſalui fiāt.Et Ro.xii.Prouidētes bona n̄ tm̄ corā deo ſed etiā corā oīb9 hoībus.Et Eccle.iiii.Curam habe de bono noīe.Et prouer.xv. Fama bona impinguat oſſa.Et Ouidi9 li.de triſtib9. Deniqꝫ n̄ ꝑuas aīo dat gl'ia uires.Et fecūda facit pectora laudis amor.Ideo Aug9 in ſermone de cōfeſſiōe ait.Solet mouere cariſſimi ꝙ dn̄s nr̄ Ieſus xp̄s i ſermōe euangelico cū prius dixiſſet. Luceat lux ur̄a corā hoībus ut uideāt ur̄a opa bona & glorificēt prēm ueſtꝝ q in celis ē poſtea dixit.Attendite ne iuſtitiā ur̄am faciatis corā hoībus ut uideami ab eis. Turbať eni mēs paꝝ intelligētis & p̄cepto utriqꝫ obaudire cupiētl & ꝑ diuerſa & aduerſa diſtendiť. Tā nemo eni pōt q̄uis uni dn̄o obtp̄rare repugnātia iubēti q̄ nemo pōt etiam duob9 dn̄is ſeruire qđ eodē ſermone ſaluator ip̄e teſtatus ē. Quid ergo faciat aīus nutās cū ſe obtp̄rare nō poſſe exiſtiat & non obtēperare formidat? Si eni opa ſua in luce poſuerit hoīb9 intuēda ut faciat qđ p̄ceptū ē. Luceat lux ur̄a corā hoīb9 reū ſe teneri arbitrabiť q̄i ꝯtra p̄ceptū fecerit ubi dr̄ Attendite ne iuſtitiā ueſtrā faciatl corā hoībus ut uideami ab eis.Qui aūt recte intelligit utꝛqꝫ īplet & ſeruiet uni ueriſſimo dn̄o q ſeruū pigꝝ nō dānaret ſi ea que nullo mō poterat imparet.hec ille.Et ibi cōcludit.d. Intentio qppe cordis hūani quo dirigať & qd expectet intuendū ē.Ex q̄bus oīb9 colligiť ꝙ nō ſūt uirtutis opa p̄termittenda q̄m̄ ad illa ſeq̄ť laus mľtoꝝ & redūdant i uirtuoſoꝝ famā dūmō ibi intentio nō cōſtituat finē ſuū. Tertia ē gl'ia uana que ſm̄ Alex. & Bona.ubi ſ̄ pōt eſſe triplex. Prio ex ꝑte rei ꝑ qua q̄s gl'iam querit ut puta ſi quis gloriā quereret de ſapīa quā nō habet & hui9modi uel de eo qđ ē peccatū Propť qđ in pſal.dr̄.Quid gl'iaris in malicia. Vel cū querit gloriā de eo qđ nō ē gl'ia dignū ut de dinitiis de pulchritudīe de dn̄is & hui9modi. de quib9 nō eſt gloriandū eo ꝙ trāſitoria ſūt caduca & uana. Vn̄ Iſaie.i.dr̄. Omnis caro fenum & oīs gloria eius q̄i flos agri. Scđo gl'ia ē uana ex ꝑte ei9 a quo q̄s gloriā querit puta ab hoīe ꝑncipaľr cuius iudiciū nō ē rectū. Vn̄ in pſal. Maledicta oſſa eoꝝ q hoībus placēt.ſuple cū poniť ibi finis. Tertia gl'ia ē uana ex ꝑte eius q gloriā appetit q uꝫ appetitū gl'ie ſue n̄ refert i debitū finē puta ad honorē dei & ꝓximi ſalutē. Nā oīs gloria finaľr ad deū ē referenda. Vn̄ Dauid i pſal. Non nobis

dñe nõ nobis sed nõi tuo da glłam. Et xp̃s. Ioh̃.x. Ego gloriã meã nõ quero. Si ego gloriã meã quero gloria mea nihil est.

Q. fugienda ẽ uana gloria tum qa p illam offendit deus tum qa homo p eã spiritualr infatuat tum etiã qa omnes iusti ipam conati sunt uitare. Ca.ii.

Ecundũ mysteriũ declarãdũ de uana gloria dr̃ detestatio. Est siquidẽ uitiũ graue & detestabile ppt̃ tria. Prio ppt̃ offensionẽ. Scd̃o ppt̃ infatuationẽ. Tertio ppt̃ exemplationẽ. Primo uana gloria ẽ uitiũ graue & detestabile ppt̃ offensionẽ qa p illã offendit deus. Notandũ aũt s̃m Bona. ubi s̃. Q. aliqñ ẽ peccatũ ueniale aliquãdo mortale. Veniale ẽ cũ ex subito motu trahit aĩus ad ppriã laudẽ & gaudet de bona hoĩm opiniõe tñ cũ rõ excitat statim repmit & subicit motũ illũ recognoscẽs deũ & illi se hũilians. Difficile nanq̃ ẽ pmis motibus gl̃e ut nõ ueniãt posse resistere qa ut dicit Seneca ad Lucillum. Nulla ẽ tã excelsa uirtus que dulcedie glorie ñ tangat. Et Hiero⁹ ad Sabinianũ Natali ducimur malo & adulatorib⁹ nr̃is libent̃ fauemus & quãq̃ rñdeam⁹ nos indignos & calid⁹ rubor ora pfũdat tñ ad laudẽ suã ĩtrinsec⁹ letat. Et Chryso. dicit sup Math. Cũ cetera uitia locũ habeãt in seruis diaboli inanis gloria locũ etiã habet in seruis xp̃i. Si ergo amor hũane gl̃e q̃uis sit inanis nõ repugnat caritati neq̃ q̃ntũ ad id de quo ẽ gl̃ia neq̃ q̃ntũ ad intentionẽ gloriã querẽtis nõ ẽ peccatũ mortale sed ueniale. Peccatũ aũt mortale ẽ uana gloria qñ cõtrariat caritati dei dupl̃r. Vno mõ rõne materie de qua qs gl̃iat utputa de aliquo f̃lso qd̃ cõtrariat diuie reuerentie s̃m illud Ezechiel. xxviii. Eleuatũ ẽ cor tuũ & dixisti. Deus ego sũ. Vel cũ qs bonũ tp̃rale de quo gl̃iat p̃fert deo aut etiã cũ qs p̃fert testimoniũ hoĩm testimonio dei. sicut cõtra quosdã dr̃ Ioh̃. xii. Qui dilexerunt magis gloriã hoĩm quã gloriã dei. Alio mõ cõtrariat caritati ex pte ipius gloriantis q intentionẽ suã refert ad gloriã tanq̃ ad ultimũ finẽ ad quẽ etiã ordinat uirtutis opa & p illo cõseq̃ndo nõ p̃termittit facere etiã ea que sunt cõtra deũ Sic faciebãt antiqui Romani de quibus. d. Aug⁹. v. de ci. dei. c. xii. Veteres igit̃ pmiq̃ romani q̃ntũ eoꝝ docet & commẽdat historia q̃uis ut alie gẽtes excepta una ppl̃i hebreoꝝ falsos deos colerẽt & nõ deo uictimas sed demoniis imolarẽt tñ laudis auidi pecunie liberales erãt gloriã ingentẽ diuitias honestas uolebãt hanc ardentissime dilexerunt ppt̃ hanc uiuere uoluerunt pro hac mori non dubitauerunt ceteras cupiditates huius uni⁹ ingenti cupiditate presserũt. hec ille

Scd̃o uana gloria ẽ uitiũ graue & detestabile rõe infatuatiõis qa i hoc uitio magna ẽ fatuitas quã dñs explicauit Math̃. xxv. in parabola de decẽ uirginibus quaꝝ q̃nq̃ erãt fatue & .v. prudẽtes. Et prudentes intrauerũt cũ sponso ad nuptias fatue uero licet essẽt uirgies qa tñ oleũ recte intentiõis ad dei gloriã non

habebāt exclūse fuerūt a sponso. Pro qbus dicit Greg9 ī omelia. Sepe uos frēs carissimi admoneo pua opa fugere mūdi huius inqnamēta deuitare. sed hodier na sancti euangelii lectiōe cōpellor dicere ut & bona que agitis cū magna cautela timeatis ne p hoc quod a uobis rectū geritꝰ fauor aut gr̄a humana requiratꝰ ne appetitus laudis subrepat & qđ forī ondiťꝰ intus a mercede euacueť. Ecce. n. redēptoris uoce decē uirgines & oēs dicunťꝰ uirgies & tn̄ intra btitudinis ianuā non oēs recepte qa eaꝝ quedā dū de uirginitate sua gloriā foris expetunt olеū in uasis suis habere noluerūt. Tertio detestabile ē & graue uitiū uane glorie ppť exemplationē. Oēs quidem sancti dederūt nobis exēplū uanā gloriā fugi endi ut patet in eoꝝ gestis. Cicero etiā. i. de officiis dixit. Cauenda ē glie cupiditas. Eripit eni animi libertatē p q̄ magnanimis uiris oīs debet esse contēptio idest cōtemptus. Legim9 in Vitis patꝝ q̄ cū quidā senex in spelūca requesceret rogatus ē mltis pcibus a quodā sclari ut ueniret orōnē facturus sup filiū suū defunctū. Cūq̄ ille iret occurrerūt multi cū lāpadib9 ī eius occursū qa hō sanctus erat. Quod cū pcepisset senex finxit se esse stultū & expoliās uestimēta sua in flumē descendit & stans lauabat ea nudus. Sclaris aūt ille erubescēs dixit pplo Reuertimi senex nr̄ infatuatꝰ ē. Et neniens ad senē interrogauit eū. d. Quare sic fecisti qa oēs dicūt demoniū habet senex. Qui rn̄dit. Et ego uolebā hoc audire & sic redijt in speluncā suā. Sic fecit beatus frať Iuniper9 de quo sepius sanct9 Frāci. dicebat. Vtinā multi essent tales iuniperi in ortis nr̄is. Cū ergo seť pfatus iret Romā & mlti obuiā ei uenirent ppť famā sanctitatis sue eos declinare uolēs iunxit se ad ludēdū cū uno puero ad unā tabulā que dū leuabať de uno capite depmebať in alio. Q̄ illi uidētes reputarūt eū leuem & fatuum. Ipse uero sub illa specie uanam gloriam euitauit.

Q̄ ex uana gl̄a generāť septē peccata que dicenť septē ei9 filie. Ca. iii.

Ertium mysterium declarādū de uana gloria diciť generatio. Scd̄m eni Greg. xxxi. mor. Inanis gloria generat septem filias. Prima ē iactantia. Scd̄a ē presumptio nouitatum. Tertia hypocrisis. Quarta pertinatia Quinta discordia Sexta contentio Septima inobedientia. Nam ut dicit Tho. ubi s. Vitia illa que de se nata sunt ordinari ad finē alicuius uitii capitalis dicunť filie eius. Finis autem inanis glorie est manifestatiō proprie excellentie ad quā pōt hō tendere dupliciter. Vno modo directe. Alio modo indirecte. Directe siue per uerba & sic est iactantia siue per facta & si sint habētia aliquam admirationem est presumptio nouitatū quas homines solent magis admirari. Si autem facta sint simplr̄ sic ē hypocrisis. Alio mō nitiť qs manifestare suā excellētiā īdirecte oñdendo se non esse alio minorē. Et hoc q̄drupl̄r. Primo qntū ad intentionem

& sic ē ptinacia p quā hō n is innitit sue sciē nolēs credere meliori. Scd̄o q̄ntū ad uoluntatē & sic ē discordia dū nō uult a ppria uolūtate discedere ut aliis cō-cordet. Tertio q̄ntū ad locutionē & sic ē cōtentio dū aliqs uerbis clamorosis cō-tra aliū litigat. Quarto q̄ntū ad factū & sic ē inobiā dū.s.aliqs non uult exequi supioris pceptū. Nos aūt tres tm̄ filias pmas.s.tria peccata declarabim9. Primū ē iactantia. Scd̄m nouitatū psumptio. Tertiū hypocrisis. Primū ē iactantia de qua dicit Ari in.iiii.ethicoꝝ q̄ ē ostentatio pprie laudis cū ueritas nō suadet Nam sicut cū aliqs a longe uult iactare aliqd manū in altū leuat ita qui cupit se laudare uerbis in altū extollit. Cōtra qd̄ dr̄ prouer.xxvii. Laudet te alienus & n̄ os tuū extraneus & nō labia tua. Et Tullius i.i.de officiis ait. Turpe ē de seipso preserti falsa. Notandū tn̄ q̄ aliqs pōt seipm̄ laudare tripl̄r. Primo meritorie. Scd̄o uenial̄r. Tertio mortaliter Primo meritorie & hoc adhuc tripl̄r. Aut ppt̄ caritatē dei. aut ppt̄ caritatē proximi. aut ppt̄ caritatē sui. Primo ppt̄ caritatē dei cum.s.qs bona ppria laudat non ppt̄ iactantiā sed ut p illis referat gratias deo. Sicut gloriosissima uirgo in cantico suo dicebat Luce.ii. Quia res hu.a.s.e. e.ex h.b.m d.o.g. Quia f.m.m q p.ē & s.n.eius. Hinc ē q̄ Ciprianus in ep̄la ad Donatū ait. Odiosa iactatio ē quis nō iactatū esse possit sed gratum quicqd n̄ hoīs uirtuti ascribit̄ sed de dei munere predicat̄ Scd̄o pōt aliquis cum merito laudare seipm̄ ppt̄ pximi caritatem. Est enī q̄nq̄ necessariū ad reprimendas de tractiōes & fl̄as crimiatiōes maloꝝ pro fame ppe cōseruatiōe enarrare suas uir tutes quia ut scribit̄.vi.q i.c. Sunt plurimi. Veꝝ manifestū ē diabolū qui sicut leo rugiens circuit querēs quē deuoret cordib9 plebiū suadere ut doctorib9 suis atq̄ pastorib9 detrahāt ut plebes languescētes nō tenentibus pastoribus frena eaꝝ lasciuiant atq̄ in ima ruant. Ideo Aug9 xii q.i.c. Nolo. dicebat. Consciā ne cessaria ē mihi fama pximo. In sermone quodā q legit̄ in festo eiusdē ipse ait. Caritati ur̄e de nobis ip̄is hodie sermo reddēd9 ē. Quia enī ut ait ap̄ls. Specta culū facti sumus mūdo & angelis & hominib9. Qui nos amāt querūt qd laudēt in nobis. Qui nos oderūt querūt qd detrahāt nobis. Nos aūt ī utroq̄ medio cō-stituti & uitā & famā deo adiuuāte sic custodire debem9 ut nō erubescāt de de-tractorib9 laudatores. Et Paul9.ii.Cor.xi.&.xii.c m̄ltis laudib9 pdicat seipm̄ n̄ ppt̄ inanē gloriā sed ppt̄ Corinthioꝝ salutē. Nā ut dicit Hiero9 ī argumēto ī ep̄lam ad corith. Corinthii sūt achaici & hi ab ap̄lo audierunt uerba ueritatl & subuersi sūt multifarie a f̄l̄s ap̄lis. Quidā a ph̄ie uerbosa eloq̄ntia alii a secta iu daice legis īducti. hos reuocabat ap̄ls ad uerā & euāgelicā sapiām hec ille. Q̄m uero m̄lti illoꝝ m̄lta dixerīt Paulo detrahēdo ex oppōito ip̄e m̄lta loq̄t̄ seipm̄ laudādo. Tertio pōt qs cum merito laudare seipm̄ ppt̄ caritatē sui ut consolet̄

ſeipſum qñ ē in aliqua tribulatiōe poſitus. Sicut dicebat Iob.xxix.c. de ſe loqñs cum amicis ſuis. Oculus fui ceco & pes claudo pr̄ erā paupeꝝ. Scd̄o pōt qs laudare ſe ueniał̄r cū aliq̄ de ſe dicit ex quadā animi leuitate que nō ſūt cōtra caritatem dei nec pxī. Tertio pōt qs laudare ſe mortał̄r. Et hͦ ē ſc̄m Tho.ii.ii.q.cxii. & ſc̄m Alex.in.ii.ſūme. Cū qs laudat ſe de eo quod eſt contra gloriā dei utputa de aliquo peccato mortali etiā ſi dicat̄ ueritas aut cum qs nimis ſupbe ꝓfert de ſe falſa ut decipiat ꝓximos uł̄ cauſa cupiditatis uł̄ gł̄ie aut cū qs refert aliqua de ſe in expſſam ꝓximi contumeliā ſicut faciebat Goliath.i.reg.xvii. qui dicebat. Ego exprobraui agminib9 iſrł̄ hodie. Et ſicut peccatū ē his modis iactātia ita etiā & ironia que ē cū qs de ſe minora dīc ut reputet̄ bon9. qd̄ ſc̄m Tho.ii.ii.q.cxiii pōt dupł̄r fieri. Vno modo cū ueritate ut ſi quis ē ignorās & dicat ſe ignorantē & hui9mōi. Et ſic nō ē peccatū niſi p alicuius circūſtantie corruptionē. Alio mō cum falſitate cū aliquis dicit illud quod in ſe nec recognoſcit nec credit. ut ſi uir doctus dicat ſe indoctū aut forti dicat ſe eſſe debilē & ſił̄ia & ſic ptinet ad peccatū. Vñ Aug9.xxii.q.ii.c. Cū hūilitatis. Cū hūilitatis cā mētiris ſi ñ eras pc̄tōr anteq̄ mētieris mētiendo efficeris qd̄ uitaſti. Veritas nō ē in te niſi ita te dixeri peccatorē ut etiā eſſe cognoſcas. Et idem in.c. Nō ita. Non ita caueat̄ arrogātia ut ueritas relinquat̄. Et Greg9 ibidē i.c. Incauti. ait. Incauti ſunt humiles qui ſe mentiēdo illaqueant. hec ille. Debet tñ unuſqſq; ſemp eſtimare ſe pc̄tōrem & ſi nō inueiat peccata de qbus poſſit ſe excuſare ſaltem ſciat ꝙ null9 pōt deo ita pfecte ſeruire qn i aliquo deficiat. Propterea dr̄ di.v.i.c. Ad ei9. Bonaꝝ mētiū ē ibi culpā timere ubi culpa ñ ē. Scd̄m peccatū qd̄ ex uana gł̄ia naſcit̄ ē p̄ſumptio nouitatū & cōſiſtit i hoc ꝙ aliqs i actibus exteriorib9 aliqd inconſuetū facit ſine cauſa rōnabili. Sic ſunt iuentores nouitatū q nouos modos aut cerimonias ſc̄dm ſuū caput in dei cultu aut in diuis officiis adinueniūt. Pro qbus dr̄.ii.q.v.c. Conſuluiſti. Qd̄ ſanctoꝝ patꝝ documento ſancitū nō ē ſupſtitioſa adinuentione nō ē preſumendū. ſic ſunt iuētores nouitatū clerici q in officiādo omiſſis antiphonis ut placeāt populo cātāt diabolicātica in qbus oīa ſūt uana mūdana atq; laſciua & gloriant̄ in ſuo cantu artificioſo & modulato. Contra quos eſt.c. Cū aīt. &.c. Cātantes.lxxxxii.di. In.c. uero In ſancta Greg9 ait. Deū manibus ſtimulat ideſt ad irā ꝓuocat q ppł̄m uocib9 delectat. Sūt inuentores nouitatū religioſi q nō contēti coīb9 ordinatiōib9 aliqd ſingularit̄ agere uolunt i orando comedendo loqñdo & in aliis auſteritatibus ut pre ceteris reputent̄. Sed tales cōfuſi remanēt niſi ſpeciali inſtinctu moueant̄ ſicut Dñicus & Fran. & alii. Sūt & q̄ plures alii in quolibet genere hoim etiā & mulieꝝ q ꝓpt̄ ſupbiā p̄ſumunt ſemp ut ſingulares uideant̄ adinuenire noua. Tertiū peccatū qd̄ ex uana gloria

na scitur est hypocrisis. Et ut dicit Isidorus ethymo. Hypocrita greco sermone in latino simulator interpretat᷑ q̃ dū intus ē malus bonū se palā ōndit. Nā in eo ē defectus sanctitatis & bonitatꝭ & tñ simulat ipam. Alex. in. ii. Hypocrisis ē amor apparentꝭ bonitatis ꝑpt᷑ se. Hoc uitiū maledictū impugnat᷑ a trib⁹. Prīo a phis Scd̃o a sanctis. Tertio a xp̄o. Prīo a phis. Scribit enī Ari. i. elencoꝝ. Quibusdā est magis ope pretiū uideri esse sapientes q̄ esse & nō uideri. Et Seneca ad Lucillū. Quod loq̄mur sentiamus cōcordet sermo cū uita. Et idem ad eundē. Virtutem bona sequit᷑ fide q̃ se non exornat & pingit. Sed idem siue ex denudato uideat᷑ siue impatus ac subito nihil simulādo proficit. Veritas i omnē ꝑtē sui eadē est. Et idē ad eūdē. Multo magis ad rē ꝑtinet q̄lis tibi q̄ q̄lis aliis uidearis. Et idē ibidē. Malū ubi se bonū simulat tūc ē pessimū. Et iteꝝ ad eundē. Illud te admoneo nē eoꝝ morē q̃ nō ꝑficere sed cōspici cupiūt. Facias aliq̄ que in hītu tuo aut genere uite nobilia sint. Et Tullius i li° de officiis. Totius iniustitie nulla capitalior ē q̄ eoꝝ q̃ cū maxie fallūt id agūt ut uiri boni esse uideant᷑. Et iteꝝ in eodem li°. Ficta oīa celerit᷑ tanq̄ flosculi decidūt nec simulatū quicq̄ pōt esse diuturnum Et Oratius. Nunq̄ te fallāt animi sub uulpe latentes. Impia sub dulci melle uenena latēt. Scd̃o reprobat᷑ & impugnat᷑ hypocrisis a doctorib⁹ & sanctis. Vñ sapiēs Eccle. i. ait. Ne fueris hypocrita in cōspectu hoīm. Et Iob. viii. Spes hypocrite pibit. Et. xx. Gaudiū hypocrite instar pūcti. Et Isaie. ix. Omnis hypocrita est neq̄. Et Aug⁹ sup psal. lxiii. Simlata eq̄tas nō ē eq̄tas sed duplex iniq̄tas q̄a & iniq̄tas & simulatio. Et Chryso⁹ sup Math. Nulla res sic exterminat bonū sicut simulatio. Nā malū sub specie boni celatū dū ñ cognoscit᷑ ñ cauet᷑. Et Petr⁹ rauē. in quodā sermōe. Hypocrisis subtile malū secretū uir⁹ uenenū latēs tinea sanctitatis. Tertio reprobat᷑ hypocrisis a dño Iesu xp̄o quē sepe inuenim⁹ cōtra hypocrisim reclamasse. Vñ Math. v. dixit. Cū facis elemosinā noli tuba canere añ te sicut hypocrite faciunt. Et Math. vi. c. Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Et Math. xxiii. Ve uobis scribe & pharisei hypocrite qui clauditis regnū celoꝝ ante hoīes. Vos enī nō introitis nec introeuntes sinitis intrare. Qd̾ dictū ē eo q̃ scribe erāt doctores legis & pharisei erant religiosi apparentes boni existētes mali quibus siles sunt hodie multi. Et pro his dicit Aug⁹. lxxxii. di. in. c. Nemo. Nemo nocet in ecclia amplius q̄ qui ꝑuerse agēs nomē uel ordinē sanctitatis & sacerdotis habet. Et iteꝝ Math. xxiii. xp̄s ait. Ve uobis scribe & phei hypocrite q̃ comeditꝭ domos uiduaꝝ orōnes lōgas orantes. Istis similes sunt hodie q̃ ꝑmittūt dr̄e missas & psalteria & pl̄es orōnes ut accipiāt bona alioꝝ. Et iteꝝ subdit xp̄s. Ve uobis scribe & phei hypocrite q̃ circuitꝭ mare & aridā ut faciatis unū ꝓselitū & cū factus fuerit facitis eū filiū gehenne duplo q̄ uos. Proselitus

dicebať qui ex gentilitate cõuertebať ad iudaismũ ad qđ multũ pħei laborabãt ꝓpť inanẽ gloriã sicut hodie faciũt multi religiosi & predicatores ꝗ passim & ĩ distincte induũt habitũ religionis uel tertii ordinis quoscũq; uiros uel mulieres & multiplicãt gentẽ sꝫ ñ magnificãt letitiã Et iteꝝ xp̃s ibi dicit Ve uobis scribe & pħei hypocrite ꝗ decimatis mentã & anetũ & ciminũ & reliqstis que grauiora sunt legis iudiciũ & miam & fidẽ. Siles sunt hodie illi ꝗ curãt de qbusdã leuibus utpota frẽs minores magnũ peccatũ reputantes si qs pro necessitate portaret duas tunicas aut ferret calciamenta & similia. Et tñ de odio ꝓximi de iudiciis falsis de detractionibus uenenosis de liuore inuidie de fastu arrogantie de spũ presumptiõis de ambitiõe honoris & hui9modi aut nihil aut paꝝ curant. Sequiť ibi xp̃s. Ve uobis scribe & pharisei hypocrite ꝗ mundatis qđ deforis ẽ calicis & parapsidis intus estis pleni imũditia & dolo. Et iteꝝ ibi. Ve uobis scribe & pħei hypocrite ꝗ similes estis sepulchris dealbatis que foris parẽt hominib9 speciosa intus uero plena sunt ossib9 mortuoꝝ & omni spurcitia. Et iteꝝ. Ve uobis scribe & pharisei qui edificatis monumẽta ꝓpħaꝝ prẽs aũt ur̃i occiderũt illos. Ex qb9 omnibus habeť ꝙ acriter ꝙue duriť ꝓpť hypocrisim increpabat phariseos xp̃s. Modernis aũt tp̃ribus o q̃nta diceret si nũc sicut tunc conuersareť in terra. Et qs explicet q̃ntus sit hodie hypocritaꝝ numerus q̃nta uitia peccata & scãdala sub specie sanctitatis & bonitatis fiunt? O deus me9 tu uides oĩa. Facile ẽ decipere ĩdoctas plebes que exteriora tm̃ cõsiderãt. Sed tu intueri & penetras etiã intĩa cordis. Audeo dicere ꝙ in die iudicii multi qui nunc credunť boni iusti sobrii cõtinentes amatores paupertatis puri recti & simplices uidebunť in societate dãnatoꝝ propť maliciã incontinentiã lasciuiam castimargiam cupiditatem & alia peccata que nunc hoibus abscondita sunt tunc uero omnibus fient nota. O hypocrite antixp̃i discipuli qui ideo ad perpetranda multa facinora estis prompti atq; securi eo ꝙ populus illa nõ uidet imo sanctos esse uos arbitrať. Ecce ĩ celo testis oĩm nostꝝ de9 nr̃ cui nihil ẽ abscõditũ. Hic Seneca ad Lucillũ dicit. Quid ꝓdest aliqd ab hoĩe eẽ secretũ. Nihil deo clausũ ẽ. Idcirco oĩs hypocrisis ẽ reiicienda uiuendũq; recte atq; hũilr̃ qm̃ deus humilib9 hic dat gratiã & in fuťo sempiternam gloriam. In qua uiuit & regnat per eterna secula. Amen.

Feria sexta scđe ebdomade in quadragesima. De inobedientia propter quã deus merito indignatur contra ipsos inobedientes & suorum preceptoꝝ transgressores. Sermo.xxxvi.

Vfereť a uobis regnũ dei & dabiť genti faciẽti fruct9 eius. Verba sũt saluatoris nr̃i origĩalr̃ Math.xxi.c.& in euangelio hodierno. Irascitur ualde oĩpotẽs de9 cõtra elatos supbos & inobediẽtes hoies. Et cũ eos

absq; fructu humilitatis & bonoꝝ operꝝ inuenit merito suis beneficiis priuatos in eternũ supliciũ cõdemnat. Hoc mystice innuit i lectiõe sancti euãgelii in q̃ xp̃s sapiẽtissim⁹ phariseos induxit ut sui iã ferrẽt cõtra malos agricolas q̃ p̃rifamilias ñ dederũt fructũ uinee in tp̃e suo. Dixerũt aũt q̃ malos male pdet. At & ipse Iesus superaddidit q̃ regnum dei esset auferendũ ab illis q̃ superbissimi erãt & inflati uane glorie uẽto ob quã sine fructu uere obie legis dei uiuebãt. Q̃m aũt hec pestis uirulenta inobiẽ iã inuasit multos cũ ipsa sit unũ ex peccatis descen- dentibus a uana gloria & ppt̃ ipam de⁹ aufert ab hoibus regnũ grẽ & glĩe sue Idcirco in hoc sermõe de ea erim⁹ tractaturi. Distinguem⁹ aũt triplicẽ inobiam.

Prima dr̃ ptoplaustoꝝ.	De inobedientia primoꝝ parentũ propt̃ quã abstu-
Secunda religiosorum.	lit eis deus plurima beneficia que contulerat & acriẽ
Tertia excõmunicatoꝝ.	puniuit pena multiplici. Caplm̃.i.

Rima ẽ inobiã ptoplaustoꝝ siue pmoꝝ pentũ pro qua deus abstulit eis regnũ suũ idest grãm suã & bñficia illa quibus eos puauit qñ illos eiecit post peccatũ de terrestri paradiso. Ad qd̃ plenius intelligendũ cõsideremus de illa inobia tria. Prio ueritatẽ. Scdo grauitatẽ. Tertio penalitatẽ. Primo cõ sideremus ueritatẽ. pro qua disputãdũ ẽ. Vtrũ pmoꝝ parentũ peccatũ fuit inobe dientia. Et q̃ sic patet p auctores scripture. Vnde apl̃s Ro.v. ait. Per unius hõis inobediẽtiã pctõres cõstituti sunt multi & p unius obiam iusti cõstituentᷣ m̃lti. Et Aug⁹ in li° de uera religiõe. Adã ppt̃ trãsgressionẽ obie de paradiso deiect⁹ est. Et idem sup Geñ ad lr̃am. Nõ potuit melius & diligenti⁹ cõmendari q̃ntũ malũ sit sola inobia cũ ideo reus iniqtatis factus ẽ hõ qa eã rem tetigit cõtra phi bitionẽ quã si nõ phibit⁹ tetigisset ñ utiq; peccasset. Et idẽ li°.xiii. de ci. dei. c.xii. Nõ debet existiare q̃sq; leue ac paruũ illud fuisse cõmissũ qa in esca factũ ẽ non qdẽ mala nec noxia nisi qa phibita. Neq;.n. qcq; mali de⁹ i illa tãte felicitatis pa diso crearet atq; plãtaret. Sed obia cõmẽdata ẽ in pcepto. Que uirt⁹ i creatᷓ rõ nabili mr̃ ẽ quodãmõ oĩm custosq; uirtutũ. Hoc itaq; de uno cibi genere nõ edẽ do ubi alioꝝ tãta copia subiacebat tã leue pceptũ ad obseruãdũ tã breue ad me moriã retinendũ p̃serti cũ nõdũ uolũtati cupiditas resistebat. Qd̃ de pena trãs gressiõis p̃ea subsecutũ ẽ tãto maiore iniustitia uiolatũ ẽ q̃nto faciliore posset obseruãtia custodiri. Cõfirmari etiã põt qd̃ dictũ ẽ qa pmi pentes ppt̃ inobiã originali iustitia sunt puati. Inde Gen.iii. dixit de⁹ Ade. Quis indicauit tibi q̃ nu dus esses nisi qa de ligno de quo pceperã tibi ne comederes comedisti? Sed cõ tra põt qs arguere. Prio q̃ peccatũ illud fuit supbia. Nã Eccle.xvi. dr̃. Initiũ oĩs peccati supbia est. Et eiusdem.xxv.c. A mliere sumpsit initiũ omnis pditio. Et Aug⁹ in li° de uirginitate. Diabolus in celo uoluit esse sicut deus cadens autem

persuasit hoī silitudinē uolūtatis sue. Scd'o arguit̃ q̃ peccatū illud fuit auaritia largo mō sumpta. Scd'm enī Greg. sup Ezechilē. Auaritia nō tm̄ pecunie ē sed etiā scie & altitudis. Sed mulier appetiit sciam qn̄ diabolus dixit ei. Eritis sicut dii sciētes bonū & malū. ergo peccatū id fuit auaritia. Tertio arguit̃ q̃ peccatum illud fuit gula q̄a comederunt pomum ligni uetiti. Et Ambro9 dicit. xxxv. di. c. Sexto die. Gula regnantē a paradiso expulit. Et Hiero9 cōtra Iouinianū. Sollicite prouidēdū ē ut quos satitas a paradiso expulit esuries reducat. Rn̄det Bon. di. xxii. scd'i li. Q̄ pncipale peccatū hoīs p q̄d lapsus ē fuit inobīa. Et ad hāc diabolus conat9 ē illū adducere. Sed qn̄ nemo opat̃ aliq̄d malū aspitiēs nec appetit malū nisi sub specie boni. Ideo clare dephendēs diabolus q̃ nō posset mlirē pcipitare nisi pponeret aliq̄d appetibile illa temptādo pposuit ad que oīs hō natalr̄ inclinat̃. Naturalr̄ aūt oīs hō appetit beatitudinē que ē bonū gl'iosum copiosum & delitiosum. Vn̄ oīs hō naturalr̄ appetit excellentiā sufficientiā & letitiā. Et in ordinato appetitu taliū cōsistit iustitia in īmoderato uero culpa. Gula enī ē inordinat9 appetitus cibi suauit' reficientis. Auaritia ē inordinatus appetitus sufficientie. Supbia ē imoderat9 appetitus excellentie. Diabolus ergo prīo pmisit mlieri dignitatis excellētiā cū dixit. Eritis sicut dii. Scd'o subiunxit cognitionis abundantiā cū dixit. Sciētes bonū & malū. Postremo subiunxit suauitatis experientiā cū oñdit lignū pulchꝝ uisu & ad uescendū suaue. Quia ergo mulier diabolice suggestiōi cōsensit in appetēdo pmo esse sicut deus. fuit supba. Deinde appetendo scire bonū & malū. fuit auara. Postremo in expiendo suauitatē ligni uetiti. fuit gulosa. Et in hoc fuit transgressiōis rea & inobīe culpa inuoluta Nec ē incōueniēs plura genera pctōꝝ scd'm pgressū cōcurrere ad unū flagitium perpetrādū. hec Bon. Ex cuius uerbis accipimus q̃ pmi pentes p inobiam deliquerūt. Scd'o cōsiderem9 de inobia pmoꝝ pentū grauitatē. Vtꝝ s. fuerit peccatum eoꝝ grauissimū oim pctōꝝ. Ad q̄d rn̄det dn̄s Bon. di. xxi. scd'i li. & . xxxiii. in declaratiōe lr̄e. d. Q̄ unū peccatū pōt dici grauius altero duodecī modis. Primo mō causalitate. Et sic peccatū diaboli dr̄ esse maxīm alioꝝ cui9 inuidia mors intrauit in orbē terraꝝ. Scd'o mō enormitate. Et sic peccatū Iude dr̄ esse maximū eo q̃ uēdidit xp̄m. Tertio mō ingratitudie. Et sic peccatū illi9 dr̄ esse mai9 q̄ plura pcepit dona & bn̄ficia. Quarto mō picl'ositate. Et sic peccatū ignorātie dr̄ eē maxīm q̄a periculosū. Quīto mō inseparabilitate. Et sic peccatū cupiditatis dr̄ esse maxim q̄a cū cetera uitia senescente hoīe senescāt sola auaritia iuuenescit. Sexta iportunitate. Et sic supbiā dr̄ esse maxīm q̄a etiā ex ipīs bonis opibus cōsurgit. Septīo mō pronitate. Et sic luxuria dr̄ esse maximū ad quā hoīes magis sunt proni. Octauo mō maioris gr̄e impugnatiōe. Et sic peccatū in spm̄ sanctū

dicit esse maxim. Nono mō rōe maioris offense. Et sic peccatū idolatrie dr̄ esse maximū. Decimo mō rōne maioris improbitatis atq̧ libidīs. Et sic cuiuscūq̧ generis peccatū pōt fieri maius altero. Vndecimo mō generalitate. Et sic peccatū primi parentis dr̄ fuisse maius quia in totum genus humanum se diffudit. Duodecio mō rōne facilitatis resistēdi. Et sic dicit Mgr̄ sen. in textu q̧ peccatū Ade fuit grauissimū. Vñ Aug9 li°. xiiii. de ci. dei ait. Magna fuit in peccādo iniquitas ubi tāta fuit i nō peccādo facilitas. Sed adhuc dubiū ē q̧s eoꝝ graui9 peccauit uir aut mlr. Ad qđ dicit Bon. Q̧ si loq̄mur de maiori grauitate q̄ntū ad ingratitudinē grauius peccauit uir q̄ mulier ꝑ eo q̧ abundātiora dona susceperat. Et ideo cū bn̄ficioꝝ obliti9 bn̄factorē suū cōtempsit & offendit magis ingrat9 fuit & ī sui ingratitudine maiori culpabilior extitit. Si aūt loq̄mur de maioritate q̄ntū ad libidinē sic āpli9 peccauit mlier q̄ uir ꝑ eo q̧ magis īproba uolūtate peccauit dū cō cupiuit deo assimilari. Et ardentius appetiuit dū credidit hoc se obtinere posse quod diabolus ei suggessit. Et ideo ꝑpt̄ uolūtatē magis improbā mulier peccauit ex maiore libidine & q̄ntū ad hoc culpabilior uiro fuit. Si aūt loq̄mur de maioritate culpe q̄ntū ad corruptionē cōsequentē distinguēdū q̧a aliquid pōt dici corrumpe dupl̄r. Aut ꝑ modū cause, aut per modū occasiōis. Si ꝑ modū cause sic q̧a peccatū uiri fuit cā transfusiōis peccati in posteros & ita corrupit se & alios maior cōsecuta ē ex peccato uiri corruptio. Et q̄ntum ad hoc culpa uiri dr̄ fuisse grauior. Si uero ꝑ modū occasiōis sic q̧a peccatū mlieris fuit occasio peccati uiri & ita per cōseq̄ns oīm alioꝝ hoc mō mulier pōt dici corrupisse ceteros non solū posteris sed etiā uiꝝ suū. Vñ nō solū peccauit in se sed etiā in ꝓximū. Et q̄ntū ad hoc dici pōt ī muliere graui9 fuisse peccatū. Tertio cōsiderem9 circa peccatū ꝑmoꝝ pentū inobie penalitatē. Puniuit nanq̧ de9 inobiam illā triplici pena Prima fuit tp̄ralis. Scd̄a corpalis. Tertia sp̄ūalis. Pria fuit pena tp̄ralis quādo eiecit eos de terrestri paradiso in quo habitabāt in quiete & deliciis ac iocunditate ꝑuauitq̧ illos habitatiōe tā grata. ut dr̄ Gen. iii. Scd̄a pena fuit corporalis. Nam ꝑ illā inobiam introducte fuere oēs penalitates oēs labores oēs angustie omnes egritudines oīa deniq̧ genera mortis quibus affligit humanū genus. Vt enī docent doctores in. iii. di. xxx. Nisi fuisset culpa n̄ essent hec mala subsecuta Quia ut dicit Anselm9. ii. Cur de9 hō. c. x. Ei q̧ factus ē iustus ad beatitudinem non debet infligi pena sine culpa. Propterea dixit deus mulieri. Multiplicabo erūnas tuas & ꝯcept9 tuos. In dolore paries filios. Ade uero dixit. Maledicta terra in ope tuo ī doloib9 comedes eā cūctis dieb9 uite tue. Spinas & tribulos germinabit tibi & cōedes herbas terre. In sudore uultus tui uesceris pane tuo donec reuertaris in terram de qua sumptus es quia puluis es & in puluerem reuerteris.

Tertia pena fuit spūalis. q̄a ppt' illā inobiam puatus fuit hō originali iustitia & factus indignus btā uisiōe dei. O quale fuit illud malū ppt' qd' indignatus deus per tot annoꝝ milia in ira cōtinuit misericordias suas. O grandis culpa que non nisi xp̄i sanguīe unq̄ potuit deleri. O dānosa trāsgressio diuini pcepti que clausit omnibus celū p tot annoꝝ milia. Patet ergo ꝙ ablatū sit dei regnū idest cōcessa beneficia ab homine instituto propter inobedientiam.

De inobedientia religiosoꝝ que aliqñ pōt excusari aliqñ interpretari aliqñ uero reprehendi & reprobari & de septem gradibus uere obie. Capl'm. ii.

Secunda inobiā ē religiosoꝝ in quibus possum⁹ inuenire pcipue triplicē inobiam. Pria dr' excusata. Scd'a interptata. Tertia reprobata. Pria inobiā ē excusata qñ aliqs nō obediret prelato. Aut q̄a pciperet aliqd cōtra caritatē dei. aut cōtra caritatē pximi. aut mādaret qd' uel nullo mō cū magna difficultate fieri posset. xi. q. iii. c. Non semp malū ē non obedire precepto. Cū eni dñs iubet que deo cōtraria sunt uel aduersa sanctis scripturis tunc ei obediendū nō ē. Vide alia. Scd'a inobiā ē interpretata qñ aliqs licet obediat interpretatiue tñ inobediēs dici pōt q̄a desunt ei ueri obediētis cōditiōes. Scd'm. n. Bern. septē sūt obie gradus. Quoꝝ pma ē obedire libent'. quē gradū ut ipe ait nō pōt ascendere q uoluntatē pcipientis non fecerit. Hoc dr' ppt' multos subditos qui platos stimulāt aut uexāt in multis qbus tūc obediunt cū prelati ea que uolunt ipsi subditi mandāt. Et si qñq3 in aliis obediāt id facere uidēt' coacti. Scd's grad⁹ obie ē obtpare simplr'. Multos eni uidem⁹ post pcipiētis imperiū m'ltas facere questiōes dicendo. Quare? Vnde? Quis pōt hoc facere? Inde seq̄t' murmura' excusatio simulatio & aduocatio amicoꝝ. Tertius grad⁹ ē obedire ilarit'. Ilarē eni datorē diligit de⁹. ii. Cor. ix. c. Quart⁹ grad⁹ ē obedire ueloc'r. In cui⁹ figurā xp̄s dixit. Zacheo Luce. xix Festinās descende. Quint⁹ grad⁹ ē obedire uirilit'. Inqt eni sapiēs in psona obediētis aīe. Manū suā misit ad fortia. Sext⁹ grad⁹ ē obedire hūilr' iuxta regulā xp̄i. d. Luce. xvii. Cū oīa feceritis que pcepta sūt uobis dicite. Serui iutiles sum⁹. Septim⁹ grad⁹ ē obedire indesinēt'. Quia ut dicit Bern. Quid cū regula pdest & añ cursus metā deficere. Notandū tñ s'm Bon. in. ii. di. xliiii. Q. de obia exhibēda plato a subdito religioso possum⁹ loq duplr'. Aut s'z pfectiōnē. aut s'm obligationē. Si pmo mō sic dicit Bern. Q. pfecta obia finem nescit. Et pfectus obediēs nō solū in his que mādat sed etiā sup ea que prelatus mādat pmptū h't officiū. Si aūt loqmur de obia scd'm obligationē sic habet terminū & mensurā iuxta magnitudinē uoti emissi. Non enī ampli⁹ tenent' sub diti obedire suis platis nisi i his que pmiserūt dño obseruare & nō sunt cōtraria aīe & regule sue. Vñ si platus aliqd pcipiat qd' sit sup uotū subditus nō tenet'

ad illud implēdū. Tertia ē inobia reprobata eoꝝ .s. qui de facto suoꝝ plātoꝝ pceptis que iusta que bona que discreta sūt ꝑsumūt repugnare. Et qn̄qꝫ totalr̄ sine ulla cā sine alicui⁹ superioris lnīa totalr̄ a religione discedere & apostatare a quibus auferṫ dei gratia & daṫ facientibus fructus obīe.

De inobia excōmunicatoꝝ & quare potest quis excōmunicari & quō iniusta excommunicatio est timenda & de septem penalibus separationibus quas excōmunicatio facit. Caplm .iii.

Ertia inobia ē excōicatoꝝ eoꝝ q ppṫ inobias & transgressiōes suas merito ab eccl'ia excōicanṫ. Pro qbus de ipa excōicatiōe consideremus tria. Primo causā. Scdo iniustitiā. Tertio penā. Primo cōsideremus cām. Vtꝝ .s. solū peccatū mortale sit cā ut aliqs excōiceṫ. Et uideṫ q̄ nō qa qn̄qꝫ excōicaṫ innocens cū probaṫ crimē cōtumatie cōtra eū ī foro iudicii nec tn̄ iudex hoc faciēs reprehendiṫ quis in sua cōscīa sciat illū innocentē. ergo aliqn̄ debet hō excōicari non pro mortali. Sed cōtra. extra de uerboꝝ signi .c. Ex parte. in glo. diciṫ. Nemo excōicaṫ nisi pro mortali. Et qa aliṫ non pōt corrigi. Et .xi. q. iii. c. Nemo. dr̄. Anathema nō nisi p mortali debet imponi crimīe & illis q alr̄ non pn̄t corrigi. Rn̄det Ric. in .iiii. di. xviii. Q̄ excōicatio maior ē grauissima pena q̄ eccl'ia possit inferre. Vn̄ dr̄ in ꝑallegato .c. Nemo. Q̄ anathema ē eterne mortis dānatio. Et .xxiiii. q. iii. c. Corripianṫ. dr̄. Q̄ excōicatiōe nulla maior pena ē in eccl'ia. Et ideo sicut dicit glo. ibidē nō ē infligenda pro leuibus criminib⁹. Vn̄ dicendū q̄ iudex nullū debet excōicare nisi p mortali peccato nec p quocūqꝫ mortali sed pro peccato cōtumatie uel cui cōtumatia ē annexa .xi. q. iii. c. Absit. & .c. Epi. Quadrupl'r aūt hō peccatū cōtumatie incurrit .s. Aut qn̄ sufficienṫ uocat⁹ n̄ uenit ad iudiciū nec remanēdi habet legitimam cām .xxiiii. q. iii. c. De illicita. Aut ueniēs rn̄dere cōtemnit & rōnē reddere q̄re rn̄dere nō debet. Aut anteq̄ debeat discedit .xi. q. iii. c. Certū ē. Aut sniē nō obedit. ut .ii. q. vi. c. Quisqs pbatus. Ille aūt q īpedit aut fraudulēṫ pcurat ne ad ipm citatio pueniat p citato debet haberi. Ille etiā q ueniēs se nō repn̄tat iudici sed se occultat reputādus ē q̄i nō uenisset. Ad argumetū in oppōitū dicendū. Q̄ & si ille q excōicaṫ in ꝑdicto casu nō sit in peccato mortali tn̄ iudex fert sniam sicut p mortali qa iudex in foro cōtentioso nō debet iudicare ṡm sniam cōscie ppe sed ṡm allegata. Ideo iuxta leges & iura pnunciat. Scdo de ipa excōicatiōe cōsiderem⁹ iniustitiā. Et querim⁹. Vtꝝ excōicatus iniuste debeat excōicat⁹ reputari. Et uideṫ q̄ n̄. qa .xxiiii. q. iii. c. Certū. & .§. seqn̄ti dr̄. Illicita excōicatio nō ledit eū q notaṫ sed illū a quo notaṫ. Et .xi. q. iii. c. Si cui ē illata. dr̄. Si iniusta ē tāto curare eā non debet q̄nto apud deū & eius eccl'iam neminē pōt grauare iniqua snīa. Cōtra ē qd' dr̄ .xi. q. iii. c. Sentētia.

Sententia pastoris siue iusta siue iniusta fuerit timeda ē. Rñdet Ric. ubi s̄. Q ut dicit̄. xi. q. iii. c. Epus. §. Si ergo. Q snia aliqñ ē iniusta ex aio pferētis iusta uero ex ordine & causa. Aliqñ ē iusta ex aio & ordie sed nō ex cā. Cū aūt ex causa fuerit iniusta qñ nullū delictū oīo ē in eo in quē fert̄ excōicatio qd̄ sit excōicatione dignū. Ex aio iniusta ē snia qñ non fert̄ amore iustitie sed liuore odii uel pretio aut fauore aduersarioꝝ. Ex ordīe iniusta ē qñ fert̄ iudiciali ordine nō seruato ut dicit̄. xi. q. iii. c. Seruet̄. §. Item snia. In oībus his casibus snia excōicationis iniusta timēda ē quousq; p eū q tulit eā uel p aliū supiorē fuerit reuocata exceptis aliqbus casibus in qbus nō ē timēda q ponunt̄ ī glo. in pfato. c. Snia. Vnus ē qñ excōicans nō habet ptātem excōicādi. Alius ē qñ fert̄ excōicatiōis snia p⁹ appellationē legitimā & continet intolerabilē errorē. ut patet extra de appellatiōibus. c. Ad nr̄am pn̄tiā. & de snia excō. c. Per tuas. Terti⁹ casus cū p indebitis exactionibus aliqs excōicat̄. extra de excessibus prelatoꝝ. c. Cū ad quondā. Ad auctoritates aūt pmo allegatas dicendū q intelligunt̄ de lesiōe quo ad deū & de illo qui excōicationē nō cōtēnit & qñ excōicatio ē iniusta ex cā. Tertio considere mus de excōicatiōe penā. Nā excōicatio maior dr̄ anathema qd̄ interpretat̄ separatio eo q sic excōicat⁹ in penā contumatie & inobīe separat̄ a septē magnis bonis. Prīo separat̄ a celo qa nūq̄ intrabit ī illud nisi absoluat̄ ab ea. Vn̄ de xp̄us dixit Math. xvi. Quodcunq; ligaueris sup terrā erit ligatū & in celo. Propterea Chryso⁹. xi. q. iii. c. Nemo. ait. Nemo contemnat uincula ecclesiastica. Non ē hō qui ligat sed xp̄s qui hanc ptātem dedit & domīos fecit homies tanti honoris. Scd̄o separat̄ excōicatus ab omni sacramēto ecclesie ut patet. iii. q. iiii. c. Engeltrudam. & ideo nullius sacri talis ē capax quia sacra cōferunt̄ existibus in eccl̄ia. Vn̄ talis nec absolui pōt a peccatis in cōfessiōe qntūcūq; esset cōtritus & dispositus ad faciendū oīa nisi prius absoluat̄ a uinculo excōicatiōis s̄m Tho. in. iiii. & si absolueret̄ nō ualeret sed oporteret eū postea absolui iteꝝ. Nec talis pōt contrahere mr̄imoniū. Si tñ cōtraheret teneret quidē mr̄imoniū sed peccaret mortalr̄ cōtrahendo. Vel si recepit ordines sacros uel exequit̄ eoꝝ actus uel celebrādo uel cantando euangeliū & hui⁹modi efficit̄ irregularis indigēs dispensatiōe pape. Tertio separat̄ excōicat⁹ ab ecclesie suffragio. Dicit enī apl̄s Ro. xii. Oēs sumus unū corpus in xp̄o. s. mysticū & spūale. Claꝝ ē enī q mēbꝝ sepatū a corpore nō recipit ptē nutrimēti qd̄ p cibū assumit̄. Cibus h̄ corporis sūt orōes & alia bona que sūt in eccl̄ia. Sed excōicatus ē mēbꝝ separatū ab eccl̄ia. Dicit enī Aug⁹. xi. q. iii. c. Oīs xp̄ia⁹. Dilectissimi q a sacerdotib⁹ excōicat̄ sathane tradit̄ q. s. extra eccl̄iaꝫ eiicit̄. Et de hac etiā loqt̄. xxiiii. q. iii. c. Apl̄ice. c. Tā sacerdos. c. Secāde. &. c. Corripiat̄. Ex quo excōicat⁹ n̄ h̄t partē bonoꝝ que sūt a fidelibus

Vnde diabolus fit maiorē ptātem seuiēdi in eū. Quarto separat̃ a diuio officio Vñ Isido⁹.xi.q.iii.c.Cū excōicato.dicit.Q̄ nō licet cū illo orare. Propē qđ dicit Ray.in summa & alii doctores. Q̄ si excōicat⁹ ē in eccl'a qñ dr̄ diuinū officiū debet admoneri ut exeat. Et si exire nolit uiolent̃ debet emitti. Et si fieri non pōt dimitti debet officiū quousq3 exeat etiā missa si nōdū incepit canonē. Secus si incepisset qa tūc debet p̄seq usq3 ad cōionē sumptā & postea residuū exeundo in sacristiā dicere. hoc uero intelligendū ē qñ excōicatio esset notoria. Nā si occulta ē nō ē euitandus excōicat⁹ in publico ne pdat̃ crimē. Hodie tñ p decretū Cōstantieñ.phibita ē hui⁹modi p̃ticipatio in diuīs quo ad excōicatos denunciatos in eccl'a & noīatim. Ipe tñ excōicat⁹ sciens̃ p̃ticipās in diuīs nō euadit mortale peccatū. Quinto separat̃ a fideliū cōsortio qa non pōt p̃ticipare cū aliis fidelibus nec ipi cū eo in comedendo uel bibēdo uel salutādo uel loq̄ndo exceptis casibus qui ponunt̃.xi.q.iii.c.Q̄m.in textu & in glo.de qbus loco suo plenius dicemus. Sexto separat̃ excōicat⁹ a quolibet actu legitio. Vñ nec testificari pōt nec excusare nec aduocare nec iudicare. Et iudicata p eū cū notoriū esset ñ tenerent nec absoluere nec ligare nec eligi pōt ad p̄laturā seu dignitatē nec eligere. Solū ad predicationē admitti pōt sicut & infidelis ut cōuertat̃ ex doctrina ad uerā penitentiā & obiam.de cōse.di.i.c.Ep̄s. Septimo separat̃ p⁹ mortē ab ecclastica sepultura qa ñ pōt sepeliri in eccl'a uel in cimiterio sed extra sicut aialia bruta. Nec debet deferri cū modo cōsueto fideliū ad ecclesiam nec pñt pro eo fieri orationes sollemnes seu officiū nisi prius absolueret̃ post mortē a sñia. Quod fieri pōt qñ apparerēt signa cōtritiōis añ mortē & q̄ quesiuit absolutionē. Exemplū ē de illis sanctimōialibus quas beatus Benedictus excōicauit ppt̃ loquacitatē suā que p⁹ mortē eaꝝ sunt uise exire de sepulchris & de eccl'a quādo celebrabat̃ & dicebat̃ officiū quas cū btūs Benedictus recōciliasset nō sunt amplius uise exire sicut refert Grego.ii.dial.li.ᵒNō sint igit̃ xp̄iani obstinati ad obediendū spernētes ecclesiasticas cēsuras & cōicatiōes paruipēdētes qa ut dr̄ i.c.Nihil.xi.q.iii. Nihil sic debet formidare xp̄ian⁹ sicut separi a corpe xp̄i. A cōtumacib⁹ itaq3 & inobedientibus & excōicatis aufert deus grām suā. Quā nobis et obedītib⁹ largiat̃ ī hac uita deinde perducens ad etherea regna Qui sit benedictus in eternum & in secula seculoꝝ. Amen.

Sabbato secunde ebdomade in quadragesima. De peccato contentionis qđ ut plurimum ex uana gloria oriri solet. Sermo.xxxvii.

Ixit patri suo. Ecce tot annis seruiui tibi & nunq̄ mādatū tuū pterui. Luce.xv.c.& in euāgelio hodieᵒ Propriū ē eoꝝ qui inanis glorie uento impellunt̃ libent̃ contendere. Quod uitiū rep̄hensibile inuentum ē

in filio seniore de quo euāgl̄iū memīt. Nolebat enī introire domū sȝ cōtēdebat nō solū cū seruis sed etiā cū genitore suo. Et qm̄ ad pnie integritatē requirit̄ ut omnia uitia deponant̄. Cum uero cōtentio que ex uana gloria nascit̄ periculosa possit esse atq; damnabilis. Idcirco de ipsa in hoc sermone dicemus de qua tria mysteria erunt declaranda.

Primū dr̄ diffinitionis.	Quid sit contentio & quomō potest fieri uel propter
Sc̄dm abhominationis.	emulationem uel propter disputationem uel propt̄
Tertiū determiationis.	litigationem. Capl̄m .i.

Rimū mysteriū declarandū dr̄ diffinitiōis. In quo qd sit cōtentio uideamus. Et nō loqmur de cōtentiōe que ē oratio ad cōfutandū uel cōfirmādū accōmodata qui color ē rhetoricus ut dicit Tullius in rhetorica. Sed loqmur de cōtentiōe ꝓut ē uitiū. Et sic diffinit̄ ſm Alex.in.ii.sūme hoc mō. Cōtentio ē impugnatio ueritatis cū cōfidentia clamoris. Est ergo contendere uerbis contra aliqñe tendere. Hoc aūt fieri pōt tripl̄r. Prio rōne emulatiōis. Scd'o rō e dispu tatiōis. Tertio rōne litigatiōis. Primo pōt aliqs cōtendere cū alio rōne emulatiōis & inuidie. Nam aliqui sunt q ita diligūt suos & gloriā eoꝝ ut nō possint sine displicentia famā & uirtutes alioꝝ audire & dicentibus atq; narrantibus ob stant & contradicunt. Talis fuit cōtentio que fuit in Corinthiis cōuersis ad fidē quos Paulus rep̄hendit.i.Cor.i.d. Obsecro uos frēs per nomē dn̄i nr̄i Iesu xp̄i ut id ip̄m dicatis omnes & nō sint in uobis scismata. Sitis aūt perfecti in eodem sensu & i eadē scia. Significatū ē enī mihi de uobis frēs mei ab his q sunt Cloes qnia cōtentiōes sunt int̄ uos. Hoc aūt dico qđ unusqsq; urm̄ dicit. Ego quidem sum Pauli ego aūt Apollo ego uero Cephe ego aūt xp̄i. Diuisus ē xp̄s? Et.iii. .c. Cū sit int̄ uos zelus & cōtentio nōne carnales estis & ſm hoiem anbulatis? Cū enī qs dicit ego sum Pauli alius aūt ego Apollo. nōne homies estis? Quid ergo ē Apollo? Quid aūt Paulus? Minstri ei⁹ cui credidistis. Et unicuiq; sic dn̄s dedit. Ego plātaui Apollo rigauit sed de⁹ icremētū dedit Itaq; neq; q plātat ē aliqd neq; q rigat sed q icremētū dat de⁹. Existimabāt nāq; illi Corinthii q q a meliore & maiore esset baptizat⁹ ille maiorē gratiā assequeret̄ qī hoies darent grāz. Sic etiā cōtēdebāt romāi & iudei cōuersi ad fidē. Dicit enī Hiero⁹ i plogo i ep̄lam ad ro. Romani q ex iudeis & gētibus crediderāt. hi supba cōtētiōe uolebāt se alterutꝝ exaltare. Nā iudei dicebāt. Nos sumus pp̄ls dn̄i quos ab initio fouit & dilexit. Nos circūcisi ex genere Abrahā & stirpe sancta descēdim⁹. Nos de egypto signis & uirtutib⁹ liberati mare sicco ptrāsiui⁹ pede. Nos p.xl.ānos expti sum⁹ mirabilia magna dei. Nos soli digni fuim⁹ accipe legē & uocē dei loqn̄tē audire. Nobis ꝓmiss⁹ ē xp̄s ad quos ip̄e ueisse testat̄. Dicit.n. Nō su missus

nisi ad oues que pierũt domus isrl' cũ uos canes potius q̄ hoies appellauerit. Nõ ē ergo equũ ut uos hodie idola deferentes cõparemi nobis. E cõtra gẽtiles dicebant. Quanto maiora circa uos dei bñficia narrauentis tãto maiori criminis reos uos esse mõstrabitis. Semp enĩ his oĩbus ingrati fuistis. Nã ipis pedibus quib⁹ pertransistis mare postea añ idola ludebatis. Mãna uobis fastidiũ fuit & semp in deserto cõtra deũ murmurastis. Sepe deũ ad irã ꝓuocastis & ad ultimũ xp̄m ĩ lege & ꝓphis ꝓmissũ occidistis. Nos itaq̧ uobis digniores sumus qui ut de xp̄o audiuimus mox in eũ credidimus. Ideo p ꝓpham de nobis dñs ait. Populus quẽ nõ cognoui seruiuit mihi. Vñ cõstat nos ñ ex ĩdustria sʒ ex ignorãtia deliquisse His ergo altercãtibus apl's medius int' eos oẽs eoꝝ cõtentiões dirimẽs ad unã cõcordiam eos adduxit ostẽdens nullũ eoꝝ meritis suis esse saluatos quia oẽs iudei & omnes gentiles sub peccato tenebant' sed p dei grãm liberati sunt. Ideo dicit Ro.ii. Non ē enĩ personaꝝ acceptio apud deũ. Et.iii.c. Non ē distinctio oẽs enĩ peccauerũt & egẽt grã dei Et.xviii.c. Omnis q credit ĩ illũ ñ cõfundet'. Nõ enĩ ē distinctio iudei & greci. Nã idem dñs oĩm diues in oẽs qui inuocãt illũ. Sic & discipli Iohis baptiste forte cõtendebãt de Iohe baptista & de xp̄o. Sic & quotidie cõtendũt aliqui de ꝑdicatoribus de doctorib⁹ de fundatoribus religionũ & de sanctis. Pro qb⁹ facit exemplũ illud qd' ponit' ĩ legẽda Iohis baptiste. Q. duo doctores erãt famosissimi quoꝝ un⁹ ĩ magna deuotiõe habebat Iohem baptistã alius uero Iohem euangelistã. Cũ quilibet satis sanctũ suũ cõmẽdaret & alteꝝ alteri preferret tandẽ cõduxerũt se uelle facere publicã disputationẽ ad ꝓbandũ qs maior esset. Sed nocte ꝓcedẽti disputationẽ Iohãnes baptista apparuit suo deuoto & Iohes euangelista suo reuelantes q disputationẽ talẽ dimitterẽt qa ipi bene cõcordabãt in celis ita & ipi deberent cõcordari in terris & demũ in supnis uiderent hãc ueritatẽ. Scd'o põt qs cõtendere cõtra aliũ rõe disputationis. Que ſm Alex. si fieret p declaratione mentis & seruato mõ debito nullũ esset peccatũ. Sed si fieret ex quadã titilatiõe honoris & glorie ueniale peccatũ esset sicut fuit in apl'is de qbus dr̃ Luce.xxii. Facta ē cõtentio int' eos qs eoꝝ uideret' esse maior. Ipi enĩ tũc ut dicit Tho.ii.ii.q.xxxviii. Nõ cõtendebant cũ intẽtiõe ĩpugnandi ueritatẽ qa qlibet deffendebat qd' sibi ueꝝ uidebat'. Erat tñ ĩ eoꝝ cõtentiõe deordĩatio qa cõtendebãt de quo nõ erat cõtendẽdũ s. de ꝑmatu honoris. Nõdũ enĩ erãt spũales sicut dicit ibi glo. Ideo dñs compescuit eos. Sed nunqd licitũ ē disputare cũ hereticis. Ad hoc rñdet Alex.in.ii. Q. hereticus aut ē ab eccl'ia ꝑcisus ꝓpt' pertinacẽ sniam aut nõ Si ꝑmo mõ tũc nõ ē cũ eo habendũ cõsiliũ iuxta illud psal. Nõ sedi cũ cõsilio uanitatis. Et de hoc apl's ad Titum .iii.c. ait. Hereticũ hoiem post ꝑmã & scd'am correctionẽ deuita. Vnde heretici

post damnationē nō uocant̄ ad consiliū sicut patet.xxiiii.q.i.c.Maiores.Si uero heretici adhuc sunt corrigibiles licitū ē cōtendere & disputare cū eis ut ad fidē reuocent̄ uel ut falsitas eoꝝ aliis manifestet̄. Hoc aūt intelligendū ē de ꝓbatis in doctrina qa piculosum esset simplicib9 cū hereticis disputare. Tertio pōt quis cōtendere cōtra aliū rōne litigatiōis sicut faciūt multi q oēm sniām ꝓximi querunt infringere & clamorosis uocibus multiplicatiōeq; uerboꝝ uolūt uīcere. Et scđm Tho.ii.ii.ubi s̄.Si cōtentio fiat ꝓpter notabilē impugnationē ueritatis aut iniuriam uel damnum proximi sicut facere solent procuratores & aduocati peccatum est mortale.

Q abbominandū ē uitium contentionis tum qa reddit hominē exosum tum propter honorē tum etiā ꝓpter scandala que inde sequunt̄. Caplm.ii.

Ecundū mysterium declarandū de cōtentiōe dr̄ abhominatiōis. Est enī abhoiabile ꝓpt̄ tria hoc uitiū. Primo ꝓpt̄ cōfusionē. Scđo ꝓpt̄ honorationē. Tertio ꝓpt̄ deriuationē. Primo ꝓpt̄ cōfusionē. Cōtētio nāq; facit ip̄os cōtentiosos abhominabiles & exosos hoibus similes canibus q̄ntū ad actū & demonibus q̄ntū ad maliciā. Quis nā nō uitupabit hoiem sp clamantē cōtendentē paratū ad oīa cōtradicere sniām suā uerā uel falsā supbe & pertinacit̄ defendētē? Ideo Aug9 ait. Nihil ē ita simile actib9 demonū sicut litigare Et ꝓuer.xvi. Homo puersus suscitat lites. Et.xviii. Labia stulti miscēt se rixis & os eius iurgia ꝓuocat. Et iteꝝ.xvi. Vir impius fodit malū & in labiis eius ignis ardescit Et.xvii.c. Semp iurgia querit mal9 angel9 aūt crudel̄ mittet̄ cōtra eū. Scđo abhoianda ē cōtentio ꝓpt̄ honorationē. Est quidē hō q cōtentiōes fugit dign9 honore. Vn̄ ꝓuer.xx. Honor ē homini qui sepat se a cōtentiōib9. Oēs aūt stulti miscent se cōtumeliis. Et Paulus.ii.Thi.ii. Stultas aūt & sine disciplīa questiones deuita sciens q generāt lites. Seruū aūt dn̄i nō oportet litigare sed māsuetum esse ad oēs docibilē patientē cū modestia corripientē eos q resistūt ueritati Quāti aūt meriti sit apud deū n̄ cōtendere claꝝ esse pōt p illud qđ legit̄ in uitis patꝝ. Q orāte sancto Machario uox insonuit ad eū.d. Nondū ad mēsurā duaꝝ mulieꝝ uenisti que habitāt in proxīa ciuitate. Cūq; quesiuisset Macharius & inuenisset eas cōuersationē eaꝝ interrogauit. Ip̄e uero dixerūt. Q erant mulieres duoꝝ fratꝝ & p qnq; ānos simul fuerāt nec uerbū cōtentiosū fecerāt. Nec unq̄ aliqua eaꝝ dicto uel facto aliā cōtristauerat. Qđ audiēs Machari9 bn̄ edificatus recessit. Tertio ē abhoīanda cōtentio ꝓpter deriuationē. Ab illa siqdē sepe deriuant̄ plima scādala odia dissensiōes rixe & q̄nq; post uerba uenit̄ ad uerbera Propterea dicit̄ Eccle.xi. Ab una scītilla auget̄ ignis & a doloso auget̄ sanguis. Et.xxviii. Lis festinans effundit sanguinem.

Q nõ est cõtẽdendũ cũ potentioribus se nec cũ diuitibus nec cũ loquacib9 & linguosis. Caplm.iii.

Ertiũ mysteriũ contẽplandum de contentiõe dr determinatio. Nã licet nõ sit cũ aliquo contẽdẽdũ uerũtamen sapiens enumerat tria hoĩm genera. Primi sunt potentes. Secundi locupletes. Tertii linguati. Primi cũ quib9 non ẽ litigãdũ neq̃ cõtẽdendũ sunt potentes. Vñ ecclastici .viii. Nõ litiges cũ hoĩe potẽte ne forte incidas in manus illius. Potentes aũt dicunt oẽs supbi uł supiores dñi plati & pẽtes cũ quib9 nõ ẽ cõtẽdendũ. Secundi sunt locupletes & diuites. Vñ ecclastici ubi. s. dr. Nõ contendas cũ uiro locuplete ne forte ecõtra cõstituat tibi litẽ. Multos pdidit aurũ & argentũ & usq̃ ad cor regũ se extẽdit & cõuertit. Et licet piculosum sit cũ talib9 cõtendere uerbis. tñ piculosi9 est litigare factis. O quot paupes uoluerũt cũ diuitibus in iudicio cõtendere siue p possessionib9 ab eis occupatis siue p pecuniis & aliis rebus usurpatis & tandem diuites pualuerũt. Vt. n. dicit sapiẽs puer. Diuitie addũt amicos plimos. a paupere aũt & hi quos habuerit separant. Et Isido9. xi. q. iii. c. Paup ait. Paup dũ non habet qd offerat nõ solum audiri cõtẽnit sed etiã cõtra ueritatẽ opprimit. Cito uiolat auro iustitia. nullãq̃ reus ptimescit culpam quã redimere nũmis estimat. Nec tñ paupibus uerũ etiã & diuitib9 hui9mõi litigia sũt dãnosissima. qm ut ait Chriso9 li. iiii. eplarũ. Longa questio litigãtiũ nõ tã auget primonia q̃ euertit.

Tertii cũ qb9 non ẽ contẽdẽdũ sunt homines linguati & sine rõne loquentes. Vñ ecclastici .viii. c. Nõ litiges cũ hoĩe linguato & nõ struas ignẽ ĩ ligua illius. Sũt de hui9mõi genere mulieres garule loq̃ces & litigiose. Vix una domus reperit in qua nõ sit hui9mõi pestis macula. Contendit mlr nũc cũ uno nũc cũ alio Nũc cũ uiro nũc cũ socru nũc cũ nuru nũc cũ uicina. estq̃ contẽtio illi uelut cib9 De hac sapiens puer. xix. dicit. Tecta iugit pstillãtia litigiosa mlr. Quasi dicat Q q habitat in domo pstillãte qñ uult declinare stillicidiũ ĩ uno loco inuenit in alio ita q nõ ĩuenit requiẽ. Sic & ille qui mulierẽ habet litigiosam in domo. Ipa ecq̃dẽ ẽ uenenũ amarissimũ turbãs oĩa bona. Quia ut scribit puer. xvii. Melior est bucella sicca cũ gaudio q̃ dom9 plena cũ iurgiis. Quisnã ualet exprimere quot odia aut scandala exorta sunt & in dies oriri uidẽtur int patrẽ & filiũ ĩter fratrẽ & fratrẽ inter uicinũ & uicinũ ppter cõtẽtiones mulierũ? Sed audiãt uiri q sensu & rõne mulieres supare debẽt salubre cõsiliũ qd illis dam9. Si in domo sunt duo germani simul cohitantes & inuenirẽt litigãtes uxores caueant ne & ipi litigẽt. sed poti9 un9q̃sq̃ aduocet suã & uerbis uł factis corrigat illã put necessitatib9 uiderit expedire. Sic faciãt uiri uxoribus sic & prfamilias subditi suis Iustũ nãq̃ ẽ inuicẽ supportare & nõ oĩ uerbo cõtrariũ referre sermonẽ. Iõ apls

bone consilium

Eph.iiii.dixit.Obsecro uos ego uinctus in dño ut digne ambuletis uocatione q̄ uocati estis cū oī hūilitate & mansuetudine cū pacia supportātes inuicē in caritate solliciti seruare unitatē spūs in uinculo pacis Quā nobis largiat̄ deus cōcedens hic gratiam & in futuro gloriā. Amen.

Doīca tertia in quadragesima in mane de ira dei que efficax remediū esse pōt ad inducendū hoīes ad penitentiam. Sermo.xxxviii.

Enit ira dei in filios diffidentie. Doctoris gentiū uerba sunt ista originaliter ad Eph.v.c.& in epl'a p̄ntis doīce Efficacissimū remediū arbitrat⁹ sūm peccatorib⁹ ut ad pn̄iaꝫ redeāt an̄ illoꝝ faciem ꝓponere terribilitatem & horrorē iracundie dei. Nā ut aug⁹ ait.iiii. li.de doctrina xp̄iana.plerosq; incredulos misericors dei pacia lōga peccare facit intrepidos q̄a deū nō arbitrant̄ peccatorū suorū ultorē. Nos igit̄ huic piculo prouidere uolentes in p̄nti sermone de ira dei erimus uerba facturi. Et licet multis īfectū gustū h̄ntib⁹ grauia sint huiuscemōi uerba tñ huilib⁹ & deuotis ui debunt̄ aīaꝝ languentiū medicina In q̄t.n. Aug⁹ xxiii.q.iiii.c.Ipa pietas. Modestus ē medicus furēti frenetico & pr̄ īdisciplinato filio. Tamē non ꝓpterea neganda ē īfirmo medicina nꝫ a filio disciplina ē auferēda. Ad hoc uocati sum⁹ ut clamemus & arguam⁹ & detestemur delicta ānūtiem⁹q; tremenda iuditia dei Per Isa.n.lviii.c. Dn̄s ait. Clama ne cesses q̄i tuba exalta uocē tuam & ānuntia populo meo scelera eorum. Propterea utar uerbis Hiero. ad Palmachium & Occeanū.dn̄tis. Adulari nō possū ne & fratrem meū decipiā & me sermoꝑcutiat. Salomonis qui ait uerba adulatoꝝ mollia sunt & h̄ fuerūt interiora uētris Pro salute itaq; & correctione peccatorū de ira dei secure loquimur de qua tria mysteria ꝑncipalia erūt cōtēplanda

Primū dr̄ cōtēptibilitas	Qꝫ pleriq; contēnūt irā dei uel q̄a cogitāt deū non
Secuudum terribilitas	esse uel q̄a credūt ip̄m nō irasci uel q̄a diu expecta-
Tertiū propinquitas	uit illos deus. Cap̄lm.i.

Rimū mysteriū cōtēplandū de ira dei dr̄ contemptibilitas in quo uidere libet q̄re ē q̄ multi audientes loqui de tremēda ira dei illā nō timēt sꝫ potins ut expiētia docet ridēdo cōtēnunt. Et colligi p̄nt hui⁹ erroris tres ꝑncipales rōnes. Prima dr̄ stulte cogitatiōis. Scd'a false oppiniōis. Tertia diuturne expectationis. Prima rō quare a multis non timet̄ ira dei dr̄ stulte cogitationis q̄m stulte cogitāt deū nō esse. Pro q̄bus querim⁹. Vtꝝ possit aliq̄s cogitare ñ esse deū. Et uidet̄ q̄ nō. q̄a ut ait Ansel. Deus scd'm aī conceptionē ē quo nihil meli⁹ nihilq; mai⁹ excogitari pōt Sed mai⁹ ē qd' non pōt cogitari non esse q̄ qd' pōt. Ergo cū deo nihil maius possit cogitari deū esse ita ē qd' nullo modo

pôt cogitari nõ esse. Sed cõtra arguit̃ p textũ Ioh̃. dama. Dicit. n. sic. In tantum pualuit pniciosa malicia hoĩm ut dicãt non esse deum Et Tullius li. i. de natura deoꝝ ait. Quidã dixerunt totã de diis ĩmortalibus opinioẽ factã esse ab hoĩbus sapiẽtib9 reipublice causa ut quos rõ nõ posset eos ad officiũ regiũ ducerẽt. Rñ. det. d. Boñ. di. viii. i. li. Q cogitare cũ assensu aliqd nõ esse pôt puenire dupl'r Aut ex defectu intelligẽtis. Aut ex defectu itelligiblis. Defect9 ĩtelligẽtis ẽ cecitas uel ignorãtia obquã qa ignorat rẽ cogitat ipaꝫ ñ eẽ. Cõtigit aũt dupl'r esse cognitionẽ de aliquo ente. s. Si ẽ Et qd ẽ. Intellect9 aũt nr̃ deficit in cognitione dĩne ueritatis q̃ntũ ad cognitionẽ qd ẽ non aũt q̃ntũ ad cognitionẽ si ẽ Ex hoc ait. Dama. Cognitio exñdi deũ nobis natural'r est inserta. Et Aug9 de fide ad Petrũ. Nihil tãtũ nouit mẽs q̃ntũ deũ esse & se Et Vgo de sãcto victo. Sic deus ab initio cognitioꝫ suã ĩ hoĩe tẽpauit ut sicut nũq̃ qd esset possit cõphendi ita nũq̃ qa esset possit ignorari. Quia ergo intellect9 nr̃ nunq̃ deficit in cognitione dei si ẽ iõ nec pôt ignorare ipm esse simpl'r. Quia uero deficit ĩ cognitione qd ẽ iõ frequẽt' cogitat deũ esse qd' non ẽ. sicut idolũ uel creaturã uel nõ esse qd' ẽ sicut deũ iustũ Scdo pôt cogitari aliqd nõ esse p defectũ a pte intelligibilis & hui9mõi defectus pôt esse duplex. Aut defect9 pñtie. Aut defectus euidentie. Defect9 pñtie utpote qa nõ semp nõ ubiq3 nõ ubiq3 total'r qd' non semp ẽ sed aliqñ ẽ aliqñ nõ aliqñ uero pôt cogitari non esse. Sil'r de eo qd' non ẽ ubiq3 qa eadẽ rõne qua pôt cogitari nõ esse hic. pôt cogitari nõ esse alibi Sil'r etiã de eo qd' scdm ptẽ adest scdm ptẽ abest. De9 aũt ẽ tot9 & ubiq3 & sẽp iõ nõ pôt cogitari nõ esse. hãc rõnẽ assignat Ansel. i. li. Contra insipientẽ. Nõ solũ ppt' defectũ pñtie pôt aliqd cogitari nõ esse sed & ppt' defectũ euidẽtie quia nõ ẽ euidẽs i se & ĩ pbando. Sed deũ esse ẽ ueritas euidẽs in se & ĩ pbãdo in se qa ẽ quo nihil maius excogari pôt. In pbando uero qa & ductu rõnis hoc pbarũt phi ergo nõ pôt cogitari nisi insipiẽt' & stulte q nõ sit de9. Vñ Dauid in psal. ait. Dixit insipiẽs in corde suo nõ ẽ de9. Stult9 ergo ẽ q cogitat uel dicit non ẽ de9 quẽ cõfitet' intellect9 rõnis naturale lumen. Vñ Bern. in li. de diligẽdo deũ. Inexcusabilis ẽ oĩs infidelis si non diligit deũ toto corde. Clamat nẽpe intus ei9 innata iustitia qa se ex toto illũ diligere debet cui se totũ debere non ignorat hec ille. Clamat deũ esse oĩs creata natura angeli hoĩes celum & terra & oĩa que in eis sunt. Vñ Aug9 in. li. de utilitate credẽdi ait. Nõ. n. frustra intueri oportet & inanit' ordinẽ celi pulchritudinẽ syderũ uicissitudines temporꝫ ĩ quoꝝ cõsideratione nõ curiositas ẽ exercenda sed gradus ad eterna faciẽdus. Et Iob. xii. Interroga iumenta & docebũt te & uolatilia celi & idicabũt tibi Loquere terre & rñdebit tibi & narrabũt pisces maris. Quis ignorat q oĩa hec manus

dñi fecerit? Mirabilis certe in tãta rerꝝ uarietate ordo repit. Est qdem ordo situalis siue localis qa quelibꝫ creatura tenet suũ locũ scdm suã dignitatẽ. Nã terra & terrena sicut uiliora in imis locata sunt. Aqua ut dignior ei preeminet. Aer ut pfectior supior ẽ & ignis ita actiu9 & calid9 a nobis elõgat sup alia elementa situat9. Celi incorruptibiles. Sol & luna & stelle lucẽtes in suis speris altissime collocate sunt. Et celũ empireũ nobilissimũ ubi gaudẽt sancti cũ xp̃o supremũ omniũ est. Subseqt & ali9 ordo q temp9 põt dici. Ordinatissime enim sol facit cursum suũ p signa zodiaci infra annũ integrũ. Et sic trãseũt tẽpora ueris estatꝫ autũni hyemis cũ effectibus suis. Trãseũt & dies naturales eadẽ tẽporis mẽsura ad motũ primi mobilis cõpletũ & ea que in hyeme mortua uidebantur in uere reuiuiscũt & ĩ estate fructificãt. Predicat isup deũ esse sacra scriptura tã ueteris q̃ noui testamenti & oĩs scriptura & phorꝝ & poetarꝝ oĩmqꝫ gentiliũ. O qualis demẽtia illorꝝ ergo qui tante ueritati acqescere nolunt. Tales utiqꝫ sunt qui dei iracũdiã non formidãt. Scd'a rõ q̃re a multis non timetur ira dei dicitur false opinionis. Nã cũ multi negare nõ possint esse deũ opinant tñ false q in illo ira cadere nõ põt Dicũt nãqꝫ deũ esse clemẽtissimũ irã uero clemẽtie fore cõtrariã iõ nec i deo cadere posse. Pro qb9 dicit Lact. in pncipio li. de ira dei. Aĩaduerti sepe Donate plurimos id existimare q nonnulli phorũ putauerunt non irasci deũ qm̃ bñfica sit tm̃modo natura diuina nec cuiq̃ nocere p̃stãtissime atqꝫ optĩe congruat ptãti. Arguũt & scdo mõ tales qa nulla passio cadit in deo. sed ira est passio quedã. ergo nõ cadit i deo. Tertio confirmãt errorẽ suũ qa oẽ peccatũ a deo ẽ remouẽdũ. sed ira ẽ unũ ex septẽ uitiis capitalib9. ergo est a deo remouẽda Verꝝtñ cõtra sic tenẽtes sũt auctoritates & dicta siue scripture sacre siue gentiliũ & moralium phorũ. Vnde Exodi. xv. In multitudine glorie tue deposuisti omẽs aduersarios nr̃os. Misisti irã tuã que deuorauit eos. Et. xxxii. c. Moyses ad deum orãs ait. Quiescat ira tua & esto placabilis sup malitia populi tui. Et. iiii. Regum xxii. Magna ira dei succẽsa est contra nos. Et Deutero. xi. c. Irat9 dñs clausit celũ & pluuie nõ descẽdũt. Et. ii. pal. xii. dicit de filiis Isrl. Quia hũiliati sũt auersa est ab eis ira dñi. Et. xxiiii. c. Facta est ira dei contra Iudã & Hierusalem. Et Iob. ix. c. Deus cui9 ire resistere nemo põt. Et Dauid in psal. ii. Apprehẽdite disciplinam ne qñ irascatur dñs. Et psal. vi. Domine ne in furore tuo arguas me neqꝫ ĩ ira tua corripias me. Et psal. xvii. Fũdamẽta mõtiũ cõturbata sũt & cõmota sũt qm̃ irat9 est eis. Et psal. lxxvii. Ira dei ascendit in Isrl. Et psal. lxxviii. Effunde irã tuam ĩ gentes que te nõ nouerũt. Et psal. lxxxix. Quis nouit ptãtẽ ire tue & pre timore tuo irã tuã dinumerare. Et Ecclastici. v. Ne dicas corã angelo nõ ẽ prudentia ne forte irat9 dñs dissipet cũcta opa tua. Et Isa. v. Iratus est furor dñi ĩ populo suo.

Et Isa.xiii. Plangite & ululate q̃a non est auersa ira furoris dñi a nobis. Et Treñ. iiii. Cōpleuit dñs furorē suū & effudit irā indignationis sue. Et Osee. v. Effūdā quasi aquā irā meā. Et Nauū.i. Vlciscens dñs in hostes suos & irascens inimicis suis. Et Ro.i. Reuelat̃ ira dei de celo.. Et Ro.iii. Nūq̃d iniquus ē deus q̃ īfert irā Et.i. Thesa.ii. Peruenit ira dei sup illos usq; in finē. Et Apoc.xv. Consumata ē ira dei. Et.xvi.c. Audiui uocē magnā de celo dicētē septē angelis Ite & effūdite septē phyalas ire dei in terram. Et Valerius maximus li.i. Lento enim gradu ad uindictā sui diuina pcedit ira tarditatēq; supplicii grauitate cōpēsat Et Ouidius de arte amandi. Flectit̃ iratus uoce rogante deus. Et Aug9.xviii. de ci.dei.c.xii. Apollini delphico instituti sunt ludi musici ut placaretur ira eius qua putabant afflictas esse sterilitate grecie regiones quia nō defenderūt templū ei9 qđ rex Danaus cū easdē terras īuasisset bello incēdit. Et in.i.li.ubi s̃.c.ii. dicit de Iunone que apud gentiles colebat̃ p dea. Apud Virgiliū nēpe Iuno inducit̃ infesta Troianis Eolo uentoꝝ regi abuers9 eos irritādo dicere. Gens inimica mihi tyrrhenū nauigat equor Illiū in italia portās uictosq; penates, hec ille. Et idē Virgili9 cōmemorat in principio.i.li. Eneidos ob irā Iunonis Eneā pfugum fuisse cum reliquis Troianis.d. Arma uirūq; cano troie q̃ pmus ab oris Italiā fato profugus lauinaq; uenit Littora. multū ille & terris iactatus & alto Vi superū. scene memorē Iunonis ob irā. At Valerius maximus li.i. Rubrica de neglecta religione multa narrat de iratis diis. Nos uero talia exempla nō īducim9 ut errores gētiliū comprobemus sed tñ ut ostendamus q̃ etiā scđm illos ira ponenda sit in deo. Pro solutione itaq; obiectoꝝ tria sunt notanda. Primū scđm Boñ. in iii. sen. dis. xxxiii. & Ric. in iii. di. xxvi. & Tho.i. pte dis. xxii. Q̃ q̃ncūq; dr̃ aliq̃d de deo qđ ī nobis denotat passionē de deo dr̃ scđm effectū & non scđm passionis defectum Odiū ergo amor ira & silia que in nobis sūt passiones ī deo dicūt̃ scđm effectū quo ad nos ut tūc dicat̃ odire cū effectū odii nobis exhibet. tūc irasci cū effectum ire nobis ōndit. Ipe aūt de9 stabilis manēs sine passione aliq̃ dat cuncta moueri. Scđm notādū q̃ non oīa que scđm nomē sonāt uirtutē dñt uirtutē in re nec oīa que scđm nomē sonāt uitiū dñt illud in re. Propterea iq̃t Iuuenalis. Fallit enim uitiū specie uirtutis & umbra. Et Seneca ad Lucilliū. Vitia in nobis sub uirtutū noie repūt. Et Greg. xxxxi. di.c. Sepe uitia ait. Sepe uitia se igerūt & uirtutes esse mentiuntur. ut tenacitas psimonia effusio largitas crudelitas zelus iusticie remissio pietas uelit uideri. Ideo nō omne qđ dr̃ ira uitiū ē aut peccatū. Tertiū notandū scđm Boñ. in.iii.di.xv. Q̃ triplex est ira. Quedā ē p̄ter rōnis imperiū pm9.s.iracūdie mot9. Scđa ira ē cōtra rōnis īpiū q̄n q̄s concitat9 in iram passioni rōnē subicit seq̄turq; inordinate impetū ire. Tertia ē ira que ē scđm rōnis imperiū

qñ qs irascit̃ scḋm qḋ merito irasci debet. Sic merito irascut̃ p̃res filiis ipius & p ut exigit illoꝝ malitia ordinate corrigūt eos. sic irascūt̃ p̃lati & dñi qlibꝫ subditi obedientibus. Sic iratus fuit xp̃s qñ eiecit omēs uēdētes & ementes de templo. Dicim⁹ ergo q̄ de⁹ q̄ ē clemētissim⁹ sine sui mutatiōe sine passiōe sine peccato sua exigēte iusticia irascit̃ sepe peccatores obstinatos in ira cōculcās quādo eis effectus ire demonstrat. hi sūt guerre pestilētie tēpestates grādines sterilitates terre fames terremot⁹ terrores ḋ celo & signa magna. O p̄sūptuosi peccatores audiuistis iam q̄ falsa est opinio nostra. Dicebatis. n. q̄ nō irascit̃ deus. Et ecce tot p̄conia scripturaꝝ clamāt irā dei ab oībus esse timēdā. Tertia ratio quare a multis non timet̃ ira dei dr̄ diuturne expectationis. Cōsueuit eqdē deus p̄pt̃ lōganitatē suā sufferre peccatores ūquos p tē pora lōga ut sic p dulcedinē eius attrahāt̃ ad penitētiā. Sed īde m̄lti sumūt audaciā & deteriores facti irā dei nō existimant Verū ut ait Hiero⁹ ī expositione Hiere. Quāto maior est numer⁹ tempoꝝ q̄bus obliuiscimur deū. tanto maior ē pena peccati qḋ nec longitudine tempoꝝ potuerit edomari.

Q terribilis ē ria dei eo q̄ seuit ī puulos & ī iustos atq̄ oīones supplicantiū spernit & abhoiatur. Capl̄m. ii.

Ecundū mysteriū contemplādū de ira dei dr̄ terribilitas. Cōsiderā dū nāq̄ ē. q̄ cū irascit̃ de⁹ & p̄uocat̃ etiā ad tēporalit̃ flagellādū hoīes sibi rebelles seuerus ē & terribilis ualde maxime p̄pt̃ tria. Primo propter paruuloꝝ punitionē. Scḋo p̄pt̃ iustoꝝ afflictionē Tertio p̄pt̃ oīonū detestationē. Primo deus iratus est terribilis p̄pter puuloꝝ punitionē. Punit nāq̄ puulos pueros & innocētes p̄pter peccata pentū. Perierūt nēpe & suffocati sunt in diluuio omēs infantes & puuli quotquot repiebāt̃ in mūdo. Adusti sūt in sodomis & īcendio concremati oēs q erāt ī uteris matꝝ & q̄ sugebāt ubera Et tamen sepius uexatur mūdus aut fame aut pestilētia aut qualibet alia aduersitate que non nisi propt̃ peccata ueniūt puuli q̄ ea nō comiserūt puniūt̃ p illis. O formidabil̃ dei iusticia O tremēda dei iracūdia cur eos q te nō leserūt exterminas ṕuulos cur tā acriter punis. Et rñdedit tibi ṗtin⁹. q̄ p̄pter peccata pentū. Sed hic orit̃ dubiū. Vtrum filii p̄pter peccata pentū puniri possint. Et uidet̃ q̄ nō Nā p Ezechielē. xviii. c. De⁹ dixit fili⁹ nō portabit īiqtatē patris & p̄r nō portabit īiqtatē filii iusticia iusti sup eū erit & īpietas ipii erit sup eū. Et extra de his que fiūt a maiore pte capituli. c. Quesiuit in glo. dr̄. Peccata suos debēt tenere auctores. Et idem. C. de penis. l. Sancim⁹. Et. C. Ne uxor p marito. l. Ob maritoꝝ Et xi q iii. c. Illud Et de sen. exco. c. A romana. §. Vltro. Et. lvi. di. c. Satis. Et Augustinus ait. i. q. iiii. c. Null⁹. Null⁹ crimē maculat nesciente. Ad hoc facit ibidē. c. Placuit & c.

Iudei. Sed cõtra arguit q2 exodi. xx. Deus dixit. Ego sum dñs de9 tu9 fortis zelotes uisitãs iniquitatẽ patrũ in filiis in tertiã & quartã generationem eo2 q ode rũt me. Ad idẽ facit. c. Vergẽtis. Extra de hereticis. Et idẽ habet extra de filiis p̃sbyteroȝ nõ ordinãdis. c. i. c. Ad p̃ntiã. c. P̃ntiũ. c. Cõquerẽte. Et c. Qm̃. Et. i. q. iiii. §. Itẽ dr̃ Chã peccãte Chanaã filI9 ei9 maledr̃. Rñdȝ dñs Boñ. di. xxxiii. ii. li. Q. duplex ẽ punitio. Vna eterna alia tẽporalis. Filii non puniũt pro peccato pentum pena eterna. Vñ Ansel. de cõceptu uirginali dicit. Q. pueri non dãnant̃ p culpa Ade tm̃ sed p culpa p̃pria quã h̃nt licet non habeãt eã agendo sed cõtrahendo. Puniunt̃ tñ filii p peccato pentũ pena tẽporali eo q2 filii sunt aliqd patris Et hoc patet p sacrã scripturã in plurib9 exẽplis. Iõ dicit Greg9. i. q. iiii. c. Paruulos. Paruulos sodomytaȝ nõ excusauit ignorãtia qn̄ p p̃no scelere clesti igne consumerent̃. Sed hoc igne pena illis diminuta ẽ qbus successio p̃ni sceleris ẽ adẽpta Pariẽ etiã demõstratũ ẽ peccatis pentũ puulos aliquãdo corporalr̃ flagellari. Scd̃o de9 irat9 ẽ terribilis ppt̃ iustoȝ afflictiõẽ. Affligit etiã & sepe bonos cũ malis. Sed dubitat̃ hic. Vtȝ possit esse in aliquo pena sine culpa Et uidet̃ q2 non quia Hiero9 ait Quicqd patimur peccata nr̃a meruerũt. Et greg9 dicit in collecta. Nulla eis nocebit aduersitas si nulla dñet̃ iniquitas. Sed cõtra ẽ illud Iob. xvii. Nõ peccaui & i amaritudinibus morat̃ ocul9 me9 Et Ioh. ix. Quis peccauit. hic aut p̃ẽtes ei9 ut cec9 nasceret̃? Et r̃ndit x̃ps. Neq3 hic peccauit neq3 p̃entes ei9. Et exponit Aug9. Q. hoc nõ dr̃ q2 nõ peccauerit sed q2 cecitas nõ erat pena peccati. Preterea p peccato originali nõ meret̃ q̃s nisi semel mori. Sed Lazar9 nõ tm̃ fuit mortuus semel sed bis ergo uidet̃ q2 aut mors prima aut scd̃a fuerit ei absq3 merito peccati inflicta. Itẽ x̃ps nullũ habuit peccatũ & tñ in eo fuit pena. Rñdet Boñ. di. xxxvi. ii. li. Q. malum pene dupl'r põt ordinari. Vno mõ ad malũ culpe qd̃ puniẽdo ordiat. Alio mõ in cõpatione ad bonum qd̃ de9 elicit ex illa pena Si ergo aliqua pena infligat̃ cuius ordinatio p̃ncipal'r consistat i cõpatiõne ad malũ culpe puniendũ necesse ẽ aliquã culpã p̃cessisse. nec tm̃ p̃cessisse sȝ etiã aliquo⁹ cõicari iseparabil'r. Pena. n. aut ẽ directe ordiata ad puniendũ aut ẽ ordiata p̃ncipal'r ad malũ excludẽdũ. p̃mo mõ ẽ pena infernalis. Scd̃o mõ ẽ pena purgatoria. Primo mõ reqrit pena p̃ntiã culpe secũdum deformitatẽ & maculam. Scd̃o mõ reqrit culpe p̃ntiã scd̃m reatũ & sequelã. Si aũt pena infligat̃ p̃cipal'r ppt̃ ordinẽ quẽ habet ad bonũ qd̃ inde elicitur Aut ergo ppt̃ bonũ p̃priũ. Aut ppt̃ alienũ. Si ppt̃ bonũ p̃priũ sic requirit q2 i subiecto illo aliqñ fuerit culpa & q2 possit esse de futuro. Si aũt ppt̃ bonũ alienum sic sufficit pene ut fuerit culpa i alio q̃ in eo q punitur in eo Videlicet pro quo pena illa sustinet̃ per quẽ modum fuit in x̃po cuius mors & passio ordinata

erat ad redimēdū genꝰ hūanū & liberādū & repandū a lapsu in quē ceciderat ex peccato primi pentis & sic patet ꝙ oīs pena aliquo modo respicit culpam. Sed quedā ut pūtē in se utpote pena infernalis. Quedā ut ꝑteritā in se sed pūtē in reatu & sequela sicut pena purgatoria. Quedā uero solū ut ꝑteritā & hoc in eo ꝙ punit. Et sic ē oīs pena in istoꝝ excepto xpo. Quedā uero respicit culpā nō in se sed in alio sicut in xpo. Pōt etiā pena ordinari ad bonū qd' inde elicit Et sic pōt esse ī aliquo sine culpa talis pene meritoria qa illud malū pene recōpēsat p maius bonū qd'inde elicit sicut patet ī ceco nato in Iob ī Lazaro ī Thobia & ī quolibet uiro iusto. hec Boñ. Alex. autē in.iii. sūme allegando Ioh. Dama. dicit Cōcedit deꝰ iustū incidere ī calamitates ꝑpter multas causas. Prima ē ut eā que ī ipo latet uirtutē alijs manifestā faciat ut Iob.i. Scdā ē ut nō ex recta cōsciētia cadat p supbiā ut in Paulo.ii.cor.xii. Tertia ut alij erudiāt ut ī Lazaro & diuite Luc.xvi. Quarta ꝑpter gloriā dei ut in ceco nato. Ioh.ix. Quita propter zelum alteriꝰ siue imitationē ut gloria eiꝰ qui passus ē magnificata ī pugna alijs passio fiat spes future uite ut in martyribus ad heb.xi.c. Propterea dicit Augꝰ li.i.d'ci. dei.c.viii. hec cū ita sint boni & mali pit' afflicti sunt nō tñ iō distincti sunt quia distinctū nō ē qd'utriq; ꝑpessi sunt. Manet.n. dissimilitudo passoꝝ ī similitudie passionū. Et sub eodē tormēto nō est idem uirtus & uitiū. Nā sicut sub uno igne aurū rutilat palea fumat & sub eadē tritura stipule cōminuūt frumēta purgant ita una eadēq; uis irruēs bonos probat purificat eliquat malos damnat uastat & exterminat. Vñ ī eadē afflictione mali deū detestāt atq; blasphemāt boni autē ꝑcāt & laudāt. Tertio deꝰ iratꝰ ē terribilis eo ꝙ qñ pꝰ diuturnā expectationē ꝑuocat ad iracūdiā nō exaudit obstinatoꝝ uoces peccatoꝝ ꝑ ut plene diximus in sermone de impedimētis orationis.

Q cognoscit ira dei ꝑpinq tū cū peccata sūt cōsumata tū cū peccatores sunt obstinati tū cū illā ꝑphe & aici dei ꝑnūciāt & cōminant. Caplm.iii.

Ertiū mysteriū cōtēplādū de ira dei dr ꝑpinqtas.quãuis.n. nesciamus certitudinaliter qñ ꝑpinq sit ira dei ad flagellādū peccatores possumꝰ tñ id cognoscere ex cōiectura signoꝝ. Sūt aūt d' hoc tria ꝑncipalia signa. Primū peccatoꝝ cōsumatio. Secūdum populoꝝ obstinatio. Tertiū ꝑphaꝝ anunciatio.

Primū signū ad cognoscēdū seu timendū ne ꝑpinq sit ira dei ē peccatorum cōsumatio. Qñ cōsumata sūt peccata & impleta ē mēsura. Pñt aūt no tari septē signa cōsumationis peccatoꝝ qbꝰ signis adipletis nihil aliud nobis expectādū & timēdū ē ꝙ ira uidicta flagellū & ultio diua. Primū ē horribilitas pctoꝝ multoꝝ. Scdm mltitudo peccātiū. Tertiū īpūitas maifestoꝝ sceleꝝ. Quartū aiaduersio ī peccatī. Qnītū affectio ad scelera. Sextū studiū peccādi. Septimū lōga

pseuerantia in peccatis. He conditiones explicant̃ gen̄.vi.c. Prima con-
ditio seu p̄mū signū q̄a in mundo tēpore diluuii erāt magna peccata & horrēda
nimis ꝓpterea dr̃ Vidēs aūt de⁹ ꝙ multa malitia Qd̓ uerbū manifeste ostendit
horribilitatē & turpitudinē mltoꝝ pc̄tōrū. Scd̓o cōit̃ hoies talia perpetrabant
ꝓpterea subdit̃. hoim. Tertio insup pc̄tā illa īuerecūde & īpune fiebant .iō sub-
iunctū ē. Esset in terra idest maifesta erāt & īpunita. Quarto fiebant peccata
tota mētis aīaduersione .iō addit̃ Et cūcta cogitatio .s. nō ꝑtim nō diuisim sed in
malis integra & cōiūcta. Quinto fiebāt tota cordis affectione .iō subdit̃. cordis
Sexto ꝑpetrabantur toto studio .iō subdit̃. Intenta esset ad malum. Septimo
fiebāt pseuerant̃ ꝓpterea additur. Omni tēpore. Timeo satis ne hec signa ueri
ficēt̃ in nobis. Tēpore nāq̧ isto nefandissima scelera cōmitti solēt nec a paucis
sed a multis neq̧ puniuntur aut corriguntur. qm̄ illi ad quos spectat corrigere
uel punire deteriores sūt aliis Et n̄ est ueritas nō iustitia neq̧ rectitudo in filiis
hominū fiūt peccata cū oī aduersione mētis cū oī affectiōe studio ac pseuerātia
O fatui populi. Cur non timetis? Cur non expauescitis? Cur ad penitentiā
redire negligitis? Audite spal. dn̄tē. Nisi cōuersi fueritis gladiū suum uibrauit
arcū suū tetēdit & parauit illū. Scd̓m signū ꝓpinquitatis ire dei dicit̃ populorū
obstinatio. Qñcumq̧ populi pc̄tōres obstinant̃ & obdurant̃ in corde non moti
bn̄ficiis dei nō cōminatiōib⁹ nō p̄dicatiōib⁹ nō signis nō deniq̧ ullo alio modo
signū forte ē ꝙ ꝓpe est eis flagellū dei Est de hoc exēplū obstinatissimi populi
iudeoꝝ quē de⁹ dileuit ꝓpt̃ obstinationē suā. Nā p⁹ multa mala a iudeis ꝑpe-
trata xp̄us uiuēs in carne in medio ꝑporū uocauit eos ad pn̄iā3 uita miraculis &
doctrina. Ip̄i uero noluerūt audire ip̄m. In doica aūt oliuaꝝ cū itroisset Hierl̄imā
ut dr̃ Luc.xix.c. Vidēs ciuitatē fleuit sup illā dicens. O ciuitas ampla. O ciuitas
regia. O ciuitas digna plena populo affluens diuitiis & abundans peccatis. Ve
niēt dies i te & circūdabūt te inimici tui uallo & circūdabūt te & coangustabūt
te undiq̧ & in terrā prosternēt te & filios tuos qui in te sunt & non relinquent
in te lapidē sup lapidē eo ꝙ non cognoueris tēpus uisitationis tue. Propterea
dicit Hiero⁹ in questionibus ad Helbidiā. In tātū aūt Hierl̄m amauit dn̄s ut fle-
ret eā & plāgeret & pendens in cruce loqueret̃. Pr̃ ignosce eis q̄a nesciūt quid
faciūt. Itaq̧ īpetrauit qd̓ petierat & datū ē eis tēpus pn̄ie usq̧ ad .xlii. annū. P⁹
qd̓ pseuerantibus in blasphemia egressi sunt duo ursi de siluis romanoꝝ Vespe
sianus & Titus & eos interfecerūt atq̧ lacerauerunt. hec ille. Die aūt qua cruci-
fixus ē Iesus dei filius cōuersus ad mulieres que plāgebāt & lamētabāt̃ eū dixit
Filie hierusalē nolite flere sup me sed sup uos ip̄as flete & super filios u̅r̅os q̄a
uenient dies in quib⁹ dicetis. Beate steriles que nō genuerūt & ubera que non

lactauerũt. O saxea. O lapidea. O adamantia iudeorũ corda. Nec uerbis xp̄i cre
diderũt nec susceperũt testimoniũ apl'orũ qui magna uirtute p̄dicabãt resurrecti
onē mgr̄i sui sed in dies crudeliores facti ꝑsequebãt ecclesiã lapidauerũt Ste-
phanũ iterfecerũt Iacobũ iustũ & Paulo cõuerso miraculose ac ceteris p̄dicãtibꝯ
xp̄m impiissime restiterũt. Voluit tñ deus anq̄ irã suã inferret in eos terroribꝯ
& signis celi illos ad penitentiam uocare. Et ut meminit Iosephꝯ ĩ libris d' bello
iudaico & Eusebius in historia eccl'astica & Polycratus ĩ libro de nugis curialium
Stella quedã sub forma gladii stare uisa ē q̄si iminens desup ciuitati Cometes
exicialibus flammis per totũ annũ uisus ē ardere Luna Eclipsim per xii. noctes
passa ē cõtinuas. Cũ die festi plimi cõuenissent octaua die mensis aprilis noctis
tēpore hora nona tãtus fulgor luminis arã tēpluq; circũdedit ut dies clarissimus
uideret̃ mãsitq; spacio hore dimidie. hoc qdē ignaris ꝓsperꝝ uisum ē sed ꝓbos
ꝑitosq; doctores portẽtũ exiciale nõ latuit. Ianua templi que erat ad orientem
cũ esset ere sollido induta tãti põderis ꝙ uix a. xx. uiris sũmo conatu ĩpellẽtibꝯ
clauderet̃ repẽte hora noctis sexta p se ipsam apta ē q̄q̄ ferreis uectibꝯ teneret̃
Die. xxi. mai ꝓpe occasum solis uisi sunt currꝯ & quadrige in omnē regionem p
aerem ferri & armatoꝝ cohortes nubibus commisceri. In nocte pent. sacerdotes
ĩgressi tẽplũ ad diuina officia celebranda p̄mo senserũt quosdã strepitus & paulo
post audierũt uoces clamãtes. Discedamꝯ ab his sedibꝯ. Ante q̄rtũ annũ belli in
die festi tabernacl'oꝝ qdã rusticꝯ & plebeꝯ Iesꝯ nōie filiꝯ Ananie repẽte clama-
re cepit. Vox ab oriẽte. Vox ab occidẽte. Vox a q̄tuor uẽtis. Vox sup ierosolimã
& tẽplũ. Vox sup spõsos & spõsas. Vox sup uniuersũ populũ. Sicq; indesinent̃
die ac nocte clamabat p uicos & plateas discurrẽdo. Et flagellatꝯ ac ꝑcussꝯ etiã
añ iudicē flagris usq; ad ossa laceratꝯ ut taceret ip̄e quolibꝫ die cũ eiulatu semp
illud replicabat addens. Vhe hierosolimis. Vhe masculis & femellis. Nec unq̄
ĩ tot ꝓdigiis atq; signis ille dure ceruicis populus errores suos corrigere uoluit
Ob quã obstinationē altissimus deus in illos suã iram effudit. O quis explicet
sine singultibꝯ? Quis audiat sine lacrimis? Quis cõsideret sine timore ciuitatis
Hierosolimitane excidiũ & desolationē? Refert nãq; Iosephus in. vi. li. de bello
iudaico. Q. Tittus & Vespesianus cũ exercitu ualidissimo a romanis missi in die
sollenni pasce quãdo etiam ex circũiacẽtibus locis ĩnumerabilis populus uenerat
ierosolimã ciuitatē obsiderũt fecerũtq; ĩ circuitu uallũ munitissimũ ita ut nullꝯ
ciuitatē exiens illud ptrãsire posset. Ob quã causam in breui ciuitas fame cepit
urgeri tantũq; inualuit penuria reꝝ ꝙ ꝓpt' famē hec que referã dicit Iosephus
fuisse mala secuta. Primo ꝙ p̄dones p ciuitatē discurrẽtes ui intrabãt domos &
rapiebãt si qd ibi ĩuenissent comestibile. Scd'o ꝙ filii ex ore parentũ & ecõuerso

uiolent̄ stricto gutture masticatū cibū extrahebant & uelut rabidi comedebant Tertio q̄ etiā fimū boū aliaq̄ uilissima sumpserunt in cibum. Quarto q̄ multi cōtendebāt exire ut herbas colligerēt & capiebāt a romanis & tāt⁹ numer⁹ fuit captiuoꝝ ut tute custodiri no possent. Qnapꝑter statutū fuit ut euulsis eorum oculis aut amputatis illoꝝ manib⁹ cōpellerent̄ sic ad ciuitatē redire. Quinto q̄ q̄plures diuites ne iocalia sua poenirēt ad ma⁹ romanoꝝ quos uerisilr credebāt ciuitatē debellaturos illa deglutiuerunt. Cui⁹ rei fama cum deuenisset ad aures romanoꝝ cōmouit eos ot existimarēt captiuos iudeos quos tenebāt gemmas in uētre adhuc retinere. Quare una nocte duoꝝ miliū patefacta sunt uiscera. Sexto q̄ multi formosi iuuenes ī uia in plateis publicis in ꝓpriis domibos fame afflicti īprouisa morte cadebāt. Septimo q̄ inuēte sūt mulieres que filios ꝓprios comederūt. Vn̄ refert Iosephus de quadā. Q̄ cū nō haberet ad comedēdū lactentem filiū in manib⁹ tenēs dixit. Infelicis m̄ris infelicior fili i bello i fame ī direptiōe cui te reseruabo? Veni ergo nūc. o mi nate esto cibus m̄ri ꝑdonibus furor seculis fabula. Et his dictis filiū iugulauit & coxit & dimidiū comedēs partem alteram occultauit. Et ecce cōfestim ꝑdones odorē carnis cocte seotiētes i domū irruont & nisi carnē ꝓdat mortē minant̄. Tūc illa detegens infantis mēbra. Ecce inquit uobis ptē optimā reseruaui. At illos tātus horror inuasit q̄ nec loqui potuerūt Et illa meus ē inquit hic fili⁹ meū ē peccatum securi edite qa prior ego comedi quē genui. Illi uero tremētes & territi discesserūt. O quot erant in ciuitate illa amara spectacula ubi uidebant̄ quottidie tot morieotes. O quot ifātes & pueri extendentes manū ad ubera matrū & panē petētes ad pedes illaꝝ mortui deficiebāt. O quot erāt ibi flebiles uoces. quot lamēta. quot singultus. quot gemit⁹ & suspiria. Claoserat eis deus & strinxerat uenā mīe sue. Tandē post bieniū capta fuit ciuitas & in predam data & muri & hedificia quelibet solo equata. Et ut Ioseph⁹ refert. decies cētena milia iudeoꝝ fame & gladio perierunt & .ix. milia uēdita fuerūt. O si possem i talē ascendere speculā de qua omnē Italiā cernerē omnesq̄ meā uocē pussēt audire ꝑfecto clamarē. O Italia plāge. O Italia time. O Italia caue ne ꝓpter obstinationē tuā in te deseuiat ira dei. Vocauit ipse te multis annis dotauit amplis beneficiis. Misit ad te predicatores suos. Terruit te signis & ꝓdigiis. Sensisti terremot⁹ pestilētias & tēpoꝝ sterilē cōditiooē? Cōminat⁹ ē tibi de⁹? Sic. Certe hoc fecit ut te induceret ad penitētiā. Et tu in dies durior efficeris i peccatis & malitia ꝑseuerādo. Fiūt iā ubiq̄ usure publice. Oia fedata suot spurcissimis uitiis carnis & ignominiose sodomie Sūpbia pompa? iā occupanit oēs ciuitates & terras. Blasphemie dei piuria mendacia iniustitie uiolētie opꝑssiones paupū & sília supabūdant. O Italia decora. O regio diuitiis

plena. Noli contēnere deum. Noli exacerbare maiestatē eius. Tertium signum ppīqtatiõis ire dei dr̄ pphāꝝ anūciatio. Cognoscim⁹ ppīquā dei irā qn̄ p pphas suos de⁹ illā pnūciat. Dieb⁹ aūt istis multa dn̄r pnūciata p sanctā Brigidā que spiritu claruit pphetico p sanctū Methodiū & p nōnullos alios Ego aūt q dicta ipsoꝝ etiā origiali legi cū illa clare nō intelligā nō audeo qcq̄ temere diffinire. Hortor tñ oēs populos ut cessent a uia sua mala ne forte si in illa pseuerauerit repente superueniat ira & indignatio dei a qua ipse nos liberet q est benedict⁹ & laudabilis p infinita secula seculoꝝ. Amen.

Doīca tertia in q̄dragesima infra diē de uitio & peccato discordie qd̄ nullo pacto stare pōt cū ueritate pñie ob quod penitentes ab illo sibi maxime cauere debent.

Sermo .xxxix.

Mne regnū ī seipm̄ diuisum desolabit̄ & dom⁹ sup̄ domū cadet. Verba sunt redēptoris nr̄i originalr̄ Luc. xi. c. & in euāgelio pn̄tis doīce. Nō potuit efficaci⁹ aut clari⁹ explicari q̄ pniciosū sit malum aut graue discordia dānata q̄ i uerbis dn̄i nr̄i Iesu xp̄i q dixit cōtra phariseos. Et licet sua fuisset intētio ōndere demones cōcordes esse ad omnem malitiā hoīmq̄ pditionem uerūtñ nos intelligim⁹ dissensiones quelibet regna ualidissime exterminare. Ad hoc aūt astut⁹ diabol⁹ initiū ut caritate abiecta cum discordiis odiis & dissensionib⁹ deū oīpotētē offendamus. Eapp̄ter p utilitate penitētiū in pn̄ti s̄mone cōtra discordie uitiū stilū nr̄m exacuem⁹. qm̄ redēptor nr̄ amaꝝ illi⁹ effectū q̄ ē regnoꝝ desolatio aput in uerbis allegatis in themate in quibus de discordia tria mysteria erūt declarāda. v3.

Primū dr̄ originatio. Q. tres pn̄t esse radices uel originales cause dānabilis
Secūdum distinctio discordie uana gloria. uidelicet auaritia uel stultitia si
Tertium offensio ue lenitas. Capl̄m. i.

Rimū mysteriū declarādū de discordia dr̄ originatio in quo uidendū ē que sunt discordie originales cause. Et assignari possunt tres cause. Prima dr̄ uana gloria. Scd̄a dr̄ auaritia. Tertia dr̄ stulticia. Prima causa discordie dr̄ uana gloria. Scd̄m. n. Greg. xxxi. mor. Discordia ē uane glorie filia. Nā ut dicit Tho. ii. ii. q. xxxvii. Discordia īportat quādā disgregationē uolūtatū īquātū. s. uolūtas uni⁹ stat ī uno & uoluntas alteri⁹ stat in altero. Q. aūt uolūtas alicuius in pprio sistat puenit ex hoc q aliqs ea que sūt sua p̄fert his que sunt alioꝝ. Qd̄ cū inordinate sit ptinet ad inanē gloriā & ad supbiā. Et scd̄m circūstātias pōt esse peccatū mortale aut ueniale. Sed aliqs posset arguere q discordia nō ē peccatū. Nam act. xxiii. Paulus posuit discordiā int̄ pheos & saduceos qd̄ nō fecisset si fuisset peccatū. Itē dr̄ act. xv. Facta est dissensio int̄ Paulum &

Barnabã. Sed Tho. Rñdet ad ꝑmũ. Q᷑ causare discordiã ꝑ quã tolliť mala concordia ē laudabile. & hoc mõ fecit Paulus. Christus etiã ď seipo dic. Math. x. c. Nõ ueni pacē mittere sed gladiũ. Ad scđm dicit Tho. Q᷑ discordia que fuit inť Paulũ & Barnabã fuit ꝑaccidẽs & nõ ꝑ se. Vterq; n. intendebat bonũ. Sed uni uidebať hoc esse bonũ alii aliud qđ ad humanũ defectũ ꝑtinebat nec erat talis cõtrouersia ĩ his que sũt de necessitate salutí. Sed hic oriť unũ dubiũ. Vtꝝ auditores diuersoꝝ mgr̃oꝝ tenẽtiũ diuersas opiniones excusenť a pc̃õ si opiniones suoꝝ mgr̃oꝝ tenẽt qñ nõ sũt bone. Et rñdet Tho. ĩ quolibetis. Q᷑ si diuerse opiniones doctoꝝ sacre scripture nõ sũt cõtra fidē uel bonos mores absq; periculo auditores utrãq; opinionē sequi pñt. sicut uaria fuit opinio inť Aug. & Hiero. de obseruatione legaliũ añ diuulgationē euangelii. In illis uero que ꝑtinent ad fidē uel bonos mores null9 excusať si sequať erroneã opinionē alicui9 mgr̃i. In talib9 n. ignorãtia nõ excusat. Alioq̃n imunes a peccato fuissent qui secuti sunt opinionē Arrii Nestorii & alioꝝ heresiarchaꝝ. Nec pñt excusationē habere ꝑ p̃t simplicitatē si in talib9 opinionē erroneã sequanť. In talib9 nãq; dubiis non est defacili ꝑstandus assensus sed poti9 ut dicit Aug9. in. iii. de doctrina xp̃iana Cõsulere quis debet regulã fidei quã de scripturaꝝ planioribus locis & ecclesie auctoritate ꝑceperit. Qui ergo assentit opinioni alicui9 mgr̃i cõtra manifestũ scripture testimoniũ siue cõtra illđ qđ publice teneť scđm eccle auctoritatē nõ põt a uitio erroris excusari. Cõcordat Monaldus & Hosti. Aliqua tñ sunt que aliq̃n fuerũt in uaria opinione doctoꝝ añq̃ ꝑ eccl̃az fieret determinatio. Et pro illo tẽpore potuerũt excusari q᷑ unã uel cõtrariã tenebãt. Sed postq̃ determinatũ ē ꝑ eccl̃az & firmata altera eaꝝ hereticũ esset cõtrariũ sentire. Sicut ē exẽplũ de paupertate xp̃i de qua añ Ioh. xxii. Erãt uarie & cõtrarie opiniones. Vtꝝ xp̃s cũ apl̃is habuit aliquid in cõi. Sed determinatum fuit ꝑ ipsum Ioh. xxii. imo per eccl̃am q᷑ habuit ex eo q᷑ Ioh. iiii. dr̃. Discipuli ei9 abierunt in ciuitatem ut cibos emerẽt. Et Ioh. xii. ď Iuda dr̃. Fur erat & loculos hñs ea que mittebãť portabat. Et hoc ipsum diciť. xii. q. ii. c. Habebat. Qui ergo cõtrarium assereret ꝑtinaciter hereticus habereť. Addit Hosti. q᷑ quando sunt diuersa iura & opiniones. s. nec cõtra deũ nec bonos mores humanior snĩa est ꝑferenda ceteris paribus. extra de trãsac. c. Si alias Standũ est ei que meliori innitiť rõni di. xx. §. i. Et extra de feriis. c. Capellan9. Adde etiã q᷑ in his que concernũt foꝝ cõsciẽ in dubiis tutior uia ē eligẽda. extra de sponsalib9. c. Iuuenis. Nec tñ defacili contraria opinio est reprobãda. Scđa causa discordie dr̃ auaritia. Inq̃t Seneca ĩ li. ď iiii. uirtutib9 Quietissime uiuerent homines sup terrã si hec duo ꝓnoĩa tollereť. meũ & tuũ Et Plato in phedrone. Propter pecuniaꝝ possessionē uniuersa bella nobis fiũt

Et Saluſtius in Catilinario. Impii & diuitiaꝝ cauſa bella atq̧ certamina omnia int̄ mortales ſunt. Et Lucan⁹ li .iii. Certamē mouiſtis opes. Videmus hoc per expientiā omni die q̄n ꝓpt̄ auaritiā fili⁹ diſcordat a pr̄e frat̄ a fratre & amicus ab amico. Tertia cauſa diſcordie dr̄ ſtultitia. Sunt nāq̧ multi ſtulti & leues qui oīa credūt que a ſuſurronib⁹ eis dr̄. Suſurratio ſiqdē aptiſſimū iſtrumētū ad diſcordias ſeminād as. ꝑpterea dixit ſapiēs ꝓuer. xxvi. Cum defecerit lingua extinguetur ignis & ſuſurrone ſubtracto iurgia cōquieſcūt. Et eccl'aſtici. xxviii. c. Suſurro & bilinguis maledict⁹. Multos. n. turbau͂it pacē hn̄tes. Lingua tertia multos cōmouit & diſp̄ſit illos de gente in gentem. Ciuitates muratas diuitum deſtruxit & domos magnatoꝝ effodit uirtutes populoꝝ cōcidit & gentes fortes diſſoluit mulieres ꝓuatas eiecit & ꝓuauit illas laborib⁹ ſuis. Qui reſpicit illā non habebit requiem nec amicum in quo requieſcat. Flagelli plaga liuorem facit. Plaga aūt lingue cōminuet oſſa. hec ibi. Qniſnā ſufficeret enumerare diſcordias que exorte ſunt inter ciues inter uicinos inter dominos inter populos int̄ uxorē & uirū int̄ fratrē & fratrē ꝓpt̄ ſuſurrantes? O lingua ignita. O lingua uenenata O lingua immanior & crudelior omni fera peſtifera. Tu lingua ſuſurronū inſtrumentū es diaboli. Tu illi⁹ ſagitta uulnerās. Tu eius acutiſſimus enſis. Propterea ſuſurratio ponit̄ int̄ grania peccata que execrat̄ de⁹ de qbus ſapiens dicit ꝓuer. vi. c. Sex ſūt que odit dn̄s & ſeptimū deteſtat̄ aīa ei⁹. Oculos ſublimes. Linguā mendacē. Manus effundentes innoxiū ſanguinē. Cor machinans cogitationes peſſimas. Pedes ueloces ad currendum in malum. Proferentem mēdacia. Teſtē fallacē. Et eū qui ſeminat int̄ fratres diſcordiā. Sed culpabiles adhuc ſunt illi q̧ a ſuſurronibus ſibi cauere aut neſciunt aut nolunt.

Q triplex eſt diſcordia dānabilis. ſciſmatice prauitatis ciuilis partialitatis & importabilis ſocietatis. Cap^m. ii.

Ecundū myſteriū declarādū de diſcordia dicit̄ diſtictio. Diſtinguit̄. n. triplex diſcordia dānabilis & piculoſa. v3. Prima ē ſciſmatice prauitatis Sc'da ciuilis ꝑtialitatis. Tertia importabilis ſocietatis. Prima diſcordia ē ſciſmatice prauitatis. Eſt aūt ſciſma uitiū quo quis ſūmo pōtifici ſubeſſe recuſat & mēbris eccl'e ſubiectis coicare nō uult. Sciſma ſiqdē grecū ē nomē qd' latie ſciſurā ſonat ut dr̄. xxiiii. q. i. c. Sciſma. Eſt āt peccatū mortale qa cōtraria ē caritati eccl'aſtice unitatis. Eſt aūt dr̄a int̄ hereſim & ſciſma. qa hereſis opponit̄ directe & ꝑ ſe fidei ut dicit Tho. ii. ii. q. xxxix. & ſciſma ꝑ ſe opponit̄ eccl'aſtice unitatis caritati. Vn̄ Hiero⁹. xxiiii. q. iii. c. Int̄ ſciſma. Inter ſciſma & hereſim hoc arbitror intereſſe q̧ hereſis ꝑuerſum dogma habet Sciſma aūt ab eccl'a ſepat. Cōtra ſciſmaticos dr̄ in. c. i. de ſūma trini. & fide catholica. Vna eſt fideliū uīs eccl'a. extra

quã null9 oĩo saluat̃.Et.xxiiii.q.i.c.Loquit̃.Cyprian9 ait.Loq̃tur dñs ad Petꝝ. Ego dico tibi q̃a tu es Petrus & sup̃ hãc petrã hedificabo eccl'am meam. Super unum hedificat eccl'am.Et q̃uis apl'is oĩbus post resurrectionẽ suã parẽ ptãtem tribuat & dicat.Sicut misit me pater & ego mitto uos. Accipite spiritũ sanctũ tñ ut unitatẽ manifestaret unitatis eiusdẽ originẽ ab uno incipiẽtẽ sua auctoritate disposuit.Ad idẽ ẽ.c.Alien9.c.Oĩbus.c.Qm̃ uet9 p̃fata causa & questione Sed hic orit̃ unũ dubiũ. Quid cũ duo uel pl'res sũt in ecclesia gerẽtes se p̃ papa & quilibet hoꝝ habet suã sequelã. Quis eoꝝ dicet̃ scismatic9 cum suis seq̃cibus Ratio aut constat aut cõit̃ tenetur q̃ quilibet eoꝝ ĩtrus9 est idest non canonice electus.Aut cõstat unũ eoꝝ canonice & rite electũ.vꝫ a duabus ptib9 cardinaliũ & sine uiolentia & postea ali9 supinduct9 aut dubitat̃ quis illorum sit canonice uel rite electus unus uel alter.Et in primo casu nullus eorũ est papa sed q̃libet eoꝝ scismaticus cũ his qui scienter sequũt̃ ipm̃ & excoĩcati sunt ipõ facto.Extra de electione.c.Licet.Et de hoc loquit̃.c. Si duo: lxxix.di. Vbi dr̃ .Si duo forte cõtra fas temeritate concertantiũ fuerint ordinati in sũmos põtifices nullum ex eis futuꝝ sacerdotẽ idest sũmũ põtificẽ pmittim9. Sed illũ solum in sede apl'ica pmansuꝝ censem9 quẽ ex numero clericoꝝ idest cardinalium noua ordinatione dĩnũ iudiciũ & uniuersitatis consensus elegerint.Nec obstat q̃ hoc statuit Honorius August9 & ad impatorẽ nõ spectat statuere aliq̃d de electionibus eccl'e siccut nec de reb9 aliis eccl'asticis ut.lxxxxvi.di.c.Bñ quia ut dr̃ in glo.i p̃fato.c. Si duo.Honorius fecit illud rogatu eccl'e & eccl'a apporbauit. Iõ rõe approbationis statutũ illud ualet q̃si fecisset eccl'a.Qñ ergo constat nullum eoꝝ canonice electum ut q̃a nõ a cardinalibus sed ab aliis in quo casu loquit̃.c.Si quis ex ep̃is Et.c.Si quis peccunia.lxxix.di. Vel si a cardinalib9 nõ tñ à duab9 ptib9 cardinaliũ ut in.c.Licet de electione.q̃ tali adheret uere scismatic9 ẽ.Et p cõciliũ puidẽdũ esset cũ cardinales hui9mõi essẽt. Alias si ipi cardinales aliũ eligerent ille esset uerus apl'ic9. Et nota q̃ ex hoc q̃ electio pape symoniace facta esset a cardinalibus dũmõ alias rite cessare nõ põt nec tolli q̃n sit uerus papa.Et similiter q̃ntũcũq̃ criminosus & irregularis esset electus ut dicit glo.in.c. Si quis pecuĩa In scd'o casu.s.cũ cõstat unũ canonice electũ & postea ali9 se intrudit sicut Cornelius papa qui Fabiano successit & p9 eũ canonice creatũ Nouatian9 quidã papã se fecit ut dr̃ vii.q.i.c.Factus ẽ.Et.c.Nouatianus.Tũc pimus ẽ uerus papa & secund9 apostatic9 & scismatic9 cũ sequacib9 eius.Sic sub Eugonio.iii.factũ est scisma tẽpore beati Bernar. Nã ipõ Eugonio rite electo alius intrusus est Sed meritis & labore sancti Bernardi scisma illud ablatũ fuit remanẽte Eugonio in apl'ica sede. Deinde sub Ioh.xxii.factũ ẽ aliud scisma. Nam cum ipe declararet

fore hereticos qui assererent xp̄m nihil habuisse in cōi etiā mobile. quidā fraticelli nūcupati de opinione dixerunt ip̄m papā Ioh̄. hereticū cū successoribus & sequacib9 eius & fecert aliū papā Pisis. Greci aūt circa annū dn̄i nōgētesimum scisma facientes in heresim inciderūt de spiritu sancto dānatā ꝯ sūma trinitate & fide catholica. c. i. li. vi. Sed reducti fuere ad eccl'e unitatē tēpore Eugenii. iiii In tertio uero casu cū dubiū ē q̄s hoꝝ duoꝝ sit canonice electus puta q̄ a electio primi dicitur facta per metum qui cadit in constantem uiꝝ q̄uis a duabus ꝑtib9 cardinaliū postmodū ab eis fit electio sine uiolētia & metu quocūq; sicut accidit casus circa annos dn̄i. M. ccc. lxxx. Nā mortuo Gregi. xi. cardinales debentes ꝑcedere ad electionē successoris ut dicit fuerūt a romanis cōmīati. Q̄ occiderent si nō eligerēt Italicū aliquē. Elegerūt igit archiep̄m barēsem q̄ tunc erat Rome exprimentes ei ꝙ eligebant eū ad uitandū ꝑiculū seu fingebant eligere. Electo igit illo q̄ Vrban9. vi. dictus ē ille ut fert dixit. ꝙ si uolebāt eū eligere uolūtarie eligerent quia intēdebat esse papa. Publicato igit Vrbano papa & a cardinalibus ip̄is adorato & consecrato de consensu eoꝝ ac p̄ncipib9 xp̄ianitatis ac p eos significato ꝙ canonice esset elect9. inde ad aliquot mēses ipsi recesserunt ab eo Et fugientes ad ciuitatem fundensem que ē ī pricipio regni ibi elegerūt alium qui dictus ē Clemens. vi. qui trāstulit curiā suā in Auione. illumq; uenerata est pro papa tota francia & hyspania & cathalonia. Alteri uero. s. Vrbano adhesit Italia alamania & ungaria ꝑseuerauitq; hoc pessimū scisma ultra. xxx. ānos. Cū ergo hic esset dubiū ex ignorantia facti quia exceptis cardinalib9 & paucis aliis tūc p̄ntib9 ceteri scire nō poterāt si talia sic ꝓcesserūt uel alit cū diuersi diuersimode referrēt & partim etiā ignorātia iuris q̄a dubiū erat apud ꝑitissimos utrū fuerit talis met9 qui cadere posset in cōstantē uiꝝ uel nō. uel etiā q̄a p9 electionē habuerunt tempus ad recedendū & nō fecerūt. īmo p signa exp̄ssa ōn̄derunt uolūtarie & libere factā electionē. In illo ergo scismate illi ꝓprie erāt scismatici qui scientes factū contra iura ul' cōtra consciāȝ faciebāt ducti amore uel odio uel cupiditate uel ambitione. Alii uero excusabant etiā adherendo ei q̄ nō erat uerus papa quē tn̄ ip̄i credebāt ueꝝ. Et q̄uis una pars excoīcaret alterā tn̄ qui simplr̄ iherebāt excusari uidebāt Durāte uero illo scismate p9 Vrbanū successit ex altera parte Bonifaci9. ix. Bonifacio successit Innoc. vi. Innoc. Gregi. xii. Ex alia parte Clementi successit Bn̄dict9. xii. Sub his aūt. s. Gregi. xii. ex una parte & Benedicto ex altera factū ē aliud scisma anno dn̄i. M. cccc. x. Nā recedentib9 cardinalib9 ab utroq; papa & cōuenietib9 pisis cōciliū celebrātib9 depositis illis duob9. s. Gregi. & Bn̄dicto sub ea vȝ rōne q̄a dicebāt scādalizare facto suo publico totā eccl'iaȝ cū nō uellēt cōuenire insimul in aliquo uno loco ut ꝓmiserant

& iurauerãt. Demũ creat⁹ ẽ Pisis Alex papa q̃ fuit Petrus d'Cãdia ordinis minorũ cui successit Ioh.xxiii. Bonon[ie] electus. Et cũ pene oẽs reges & principes x̄piãnitatis dimissis Greg. & Bñdicto obiam dedissent Alexã. & successori suo tñ adhuc maximũ dubiũ erat utrũ causa p̃p̃t quã creat⁹ fuit Alexã. v₃ q̃a Greg⁹ & Bñdictus scãdalizabãt eccl[ia]ã esset uera. nihilomin⁹ ex quacũq₃ triũ p̃tiũ qui cũq₃ simplr̃ credebat suũ eẽ p̃apã & nõ alios mot⁹ cõscie dictamie parat⁹ etiã adherere alteri si hoc sibi cõstaret excusatus creditur a uitio scismatis & setẽtiis eius cuius signũ ẽ q̄ in qualibet obia erãt multi pitissimi & sancti uiri. Nam sub Vrbano & Bonifacio fuit sancta Brigida & sãcta Katherina de senis. Sub Clemente & Benedicto ex alia p̃te fuit beatus Petrus de luciburgo clarus miracul' Sub Benedicto etiã fuit sanctus Vincẽti⁹ de ordine p̃dicatoꝝ. Tandem congregato cõcilio cõstantie Greg⁹ p̃fat⁹ sponte renũciauit p̄ Carolum de malatestis suũ in hoc p̃curatorẽ Ioh.xxiii. fugã arripuit sed capt⁹ p̄ imp̃atorẽ redut & tandẽ depositus fuit. Benedict⁹ etiam q̄ nec uenire nec mittere noluit depo-sit⁹ fuit ubi creatus fuit dñs Oddo de colũna cardinalis qui fuit Martinus papa .v. Scd'a ẽ discordia ciuilis partialitatis. qñ ciues relicto amore cõis boni cõuertentes oĩa ad p̄priũ cõmodũ discordãt ad inuicẽ. Nã ut inq̃t Ari.ii. politice. Ciuilitas quedã cõicatio ẽ. Et ibidẽ. politica ẽ ordo quidã inhabitantiũ ciuitatẽ. Qñ ergo ciues non reguntur scd'm ordinẽ nec sunt cõicatiui ad dissẽsiones ueniũt. Tales sũt hodie quasi in omnib⁹ ciuitatib⁹ italie tyranni quidã de quib⁹ dici põt q̄ sapiẽs ait puer. xxix. Oĩes hoĩes pestilẽtes dissipãt ciuitatem. Et ut idẽ. ait. xi. c. In bñdictione iustoꝝ exaltabit ciuitas & ore impiorum subuertetur Impii eq̃dẽ & p̃tiales nõ rei publice sed p̄prie utilitati semp̄ inuigilant. Contra quos ait Cassiodor⁹ li. iii. ep̄laꝝ. Nobilissimi ciuis ẽ patrie sue augmenta cogitare. Et Tullius in p̄mo de officiis. Oĩo qui rei publice p̄sũt seruẽt duo p̄cepta platonis. Vnũ ut utilitatẽ ciuiũ sic tueant' ut que cunq₃ agunt ad eã referant obliti cõmoꝝ suoꝝ. Alteꝝ ut totũ corp⁹ rei publice curẽt ne dũ p̃tẽ aliquã tueant' reliquas deserant. Vt. n. tutella sic p̄curatio rei publice ad eoꝝ utilitatẽ qui cõmissi sunt nõ ad eoꝝ quib⁹ cõmissa ẽ gerenda est. Qui aũt p̃ti ciuiũ consulũt p̃tẽ negligũt rẽ p̄niciosissimã in ciuitatẽ inducunt seditionẽ atq₃ discordiã Hinc apud athenienses magne discordie orte & in nr̃a re publica nõ solũ seditiones sed etiã pestifera bella ciuilia. que grauis & fortis ciuis in re publica dignus p̄ncipatu fugiet atq₃ oderit tradetq₃ se totũ rei publice neq₃ opes aut potentiã cõsectabit' totãq₃ eã sic tuebit' ut oib⁹ consulat necnon criminibus falsis in odiũ aut inuidiam uocabit oĩoq₃ ita iustitie honestatiq₃ adherescet ut ea conseruet q̄uis grauit' offẽdat mortẽq₃ appetat poti⁹ q̃ deserat illa que dixi. Miseria

oio ē ambitio honoꝝ q̄ contentio de qua ꝑclare ē apud eundē Platonē .hec ille. Nā & antiq romani etiā ꝑpē rē publicā domesticas iniurias dissimulabāt. Vnde Valerius maxim⁹ li .iiii .rubrica de moderatione. Stagippus teciates hortātibus amicis ut grauē in admistratione rei publice & emulū sibi uehementē aduersariū sed alioqn ꝓbū & ornatū uirū qualibet rōne uel tolleret uel submoueret negauit se factuꝝ ne quē in tutelā patrie bonus ciuis locū obtineret malus & ipbus occuparet seq uehementi aduersario urgeri q̄ patriam egregio aduocato carere ꝑpauit. In eodem li. Valeri⁹ rubrica Qui ex inimicis iuncti sūt amicitia aliud refert exemplū. Emili⁹ inqt. Lepid⁹ bis cōsul & pontifex maxim⁹ splendore q hoꝝ par uite grauitate diutinas inimicitias cū fuluio flacco eiusdē amplitudinis uiro gessit quas simul ut censores renūciati sunt in campo deposuit existimans eos nō oportere ꝓuatis iimicitiis dissidere qui publice summa iuncti essent potestate. O dānosum uirus in ciuibus italie a diabolo disseminatū. Iam iam ubiq ꝑtialitates abūdāt ꝑpē quos omne bonū publicū penit⁹ destructū ē & euersum omnisq iustitia cōculcata ē & abiecta   Tertia ē discordia īportabilis societati eoꝝ qui insimul cōueniunt aut in una domo aut i uicinia aut in religione aut in aula principis aut i quocūq collegio qui discordāt nec un⁹ aliū recto oculo respicere ualēt eo q nesciūt seruare regulā Pauli dñtis ad ephe .iiii. Cū omi hūilitate & māsuetudine cū pacia supportātes iuicē in caritate solliciti ſuare unitatē spiritus in uinculo pacis. O infelix temporis huius conditio in qua ad modicum tolerare soti⁹ nescit sociū. frat' fratrē ꝓxim⁹ ꝓximū suū. Vix domus repit' in qua nō regnet diabol⁹ discordie. uix etiā ut sic dicā aliqua congregatio eoꝝ qui uocant' iusti. Vbiq secte. ubiq dissensiones. ubiq uolūtatū & aioꝝ contrarietates O quantos decipit ꝓsūptio ꝓpria & sui ipi⁹ elata opinio qui dū suas discordias imo & odia ignita considerant formant sibi consciaꝫ dñtq zelo & caritate odire ac discordare. Taceo qd' scio qd' uidi qd ue quottidie de multis q sancti reputāt' expior. Vnū dico. Q ubi cōcordia nō ē nō habitat ipe xp̄s. Dixit .n. Math. xviii. Vbi fuerint duo uel tres cōgregati in noīe meo in medio eoꝝ sum Et ecclīastici .xxv. Sapiēs notabilit' ē locutus. In tribus inqt bn̄placitum ē spūi meo que sunt grata coram deo & hominibus. Amor fratrum. Concordia proximorum. Vir & uxor bene sibi consentientes.

Q discordia offendit omne bonum hominis. S. spirituale scilicet Corporale & Temporale. Capl̄m .iii.

Eertiū mysteriū declarādū de discordia dicit' offensio. Offendit nāq discordia tria desiderata bona. Primum bonum spūale Scdm bonū corporale. Tertiū bonū tēporale.   Primū bonū qd' offendit discordia dr spūale bonū

.ſaīe.Nā nullū ē peccatū adeo graue qđ nō fiat diſcordantib9 facile.Ex illa ſig-
dē ꝓuenerūt ire rixe odia inimicitie & lites cōtētiones mendacia ꝑiuria blaſphe-
mie homicidia obſtinationes & contēptus ſacramētoꝝ eccľe. Propť illā plerıq;
ꝑ āños & āṇos nec cōfiteri nec coīcari curāt.Propterea figurata eſt diſcordia ꝑ
beſtiā de qua Ioħ.Apo.xiii ait.Vidi de mari ideſt de amaro corde diſcordantiū
beſtiā aſcendentē ideſt diſcordiā habentē capita ſeptē.ideſt ſeptem capitalia
uitia & cornua decem.ideſt tranſgreſſionem decem preceptoꝝ.Et ſuꝑ cornua
ei9 diademata decē.ideſt gloriā de malo.qm̄ diſcordātes & ꝑtiales letāť ī malis
ſuis. Scd'm bonū qđ offendit diſcordia dr̄ corporale.Facit nāq; diſcordia cor
diſcordantium triſte.Et ut diciť Prouer.xvii.Anim9 gaudēs etatē floridā facit.
Spirit9 triſtis exiccat oſſa.Et Eccľiaſtici.xxix.Iocūditas cordis hec ē uita hoīs.&
iteꝝ ibi.Añ tēpus ſenectā adducit cogitatus. Tertiū bonū qđ offēdit diſcor-
dia dr̄ temporale.Vt.n.Saluſti9 ait in Iugurtino.Concordia ꝑue res creſcunt
diſcordia maxime dilabunť.Et Tulli9 de amicitia.Que domus tam ſtabilis.que
ciuitas tā firma ē que nō odiis & diſſidiis fūdit9 poſſit euerti?Patet hoc ꝑ expi
entiā in romane reipublice deſolatione.Cur deſtructa?Cur deſolata?Cur ad
nihilū deducta romanoꝝ gloria atq; potentia?Fatua certe falſaq; fuit opinio
eoꝝ qui dixerūt Romā defeciſſe eo q̧ ibi acceptat9 ſit cult9 xp̄i.ob qđ indignati
·ipſoꝝ dii ciuitatē ipſā odio graui ſunt ꝑſecuti.Et licet Aug9 ſatis copioſe cōtra
ſic dicentes diſputet in li.de ci.dei.Tamē nō deſunt poete & hiſtoriographi q
dicunt romanorū regnū ampliſſimū fore deperditū ꝑpť ciuilia bella.Propterea
Lucanus in principio primi ſui libri ſic cantat.Bella ꝑ emathios pluſq̄ ciuilia cā
pos Iuſq; datū ſceleri canim9 populumq; potentē In ſua uictrici cōuerſū uiſcera
dextra Cognataſq; acies & rupto federe regni.Certatum totis concuſſi uiribus
orbis In cōe nefas infeſtis obuia ſignis Signa pares aquilas & pila minantia piľ
Quis furor o ciues?que tanta lumina ferri?Gentib9 inuiſis latiū ꝓbere cruorē?
Cunq; ſuperba foret Babylon ſpolianda tropheis Auſoniis.umbraq; erraret
craſſus inulta.Bella geri placuit nullos habitura triumphos.Heu quātum terre
potuit pelagiq; parari.Hoc quē ciuiles hauſerunt ſanguine dextre.Vnde uenit
titā & nox ubi ſidera fundit.q̄q; dies medius flagrātib9 eſtuat horis.Et q̄ bruma
rigens & neſcia uere remitti.Aſtringit ſcythicū glaciali frigore pōtū Subiuga
iā ſeries iā barbar9 iſſet araſſes.Et in ſcd'o li.idē ait Summū brute nefas ciuilia
bella fatemur.Qui igiť conſiderat romane urbis interitū.de qua dr̄.Roma q̄nta
fuit ipſa ruina docet.Facile cognoſcere poterit q̄nta ſit diſcordie uis ad nocēdū
ad perdendum ad deſtruendum & ānihilandū omne regnū.Sed adhuc nobis ſe
offerūt exēpla tot florētiſſimaꝝ ciuitatū Italie in quib9 uidentur palatioꝝ ruine

desolatiões uiaꝝ & plateaꝝ paucitas populoꝝ & pstine dignitatis ac felicitatis antique oĩmoda diminutio. O Bononia studioꝝ mr̃. O Ianua regina maris. O Parma. O Esculũ. O placẽtia. O. Assisiũ. O. Viterbium. O alie ciuitates & terre que discordiis & ꝑtialitatib⁹ locũ dedistis. Vbi est gloria uſa. Vbi populi multitudo? Vbi antique diuitie? O discordia maligna. O discordia detestanda ꝑpt' ill ã nẽpe ciuis insurrexit in ciuẽ frater i fratrẽ. amicus ĩ amicũ. & platee ciuitatũ hũano sanguine sũt madefacte atq; in dies ciuitatũ conditiones deteriorate eo ꝙ omne regnũ ut dictũ ẽ in principio i seipsũ diuisũ desolabit. a qua desolatiõe liberet nos xp̃s Iesus deus dei fili⁹ q cũ patre & spũitu sancto uiuit & regnat ꝑ infinita seculoꝝ secula. Amen.

Feria scd̃a tertie ebdomade ĩ q̃dragesima de diuitiis a q̃ꝝ cupiditate amoreq; inordinato retrahendi sunt penitentes qui capiunt eternas & celestes diuitias possidere. Sermo .xl.

Iecerũt illũ extra ciuitatẽ. Scribunt hec uerba originalr̃ Luc. iiii. c. & in euangelio hodierno. Horribile satis ẽ audire ꝙ nazareni eiecerunt xp̃m foras materialẽ ciuitatẽ. sed multomagis detestabile ẽ ꝙ xp̃iani ipsũ de suo corde repellant. Et licet multa sint uitia atq; peccata ꝑpt' que xp̃us a multis cõtẽnit uerũ unum est satis generale auaritia. I. ꝑpter quã pauci sunt hodie qui xp̃m uelint habere. Vt. n. dr̃ Hiere. ui. c. A maiore usq; ad minorẽ oẽs studẽt auaritie & a ꝑpheta usq; ad sacerdotẽ cũcti faciũt dolũ. Est aũt auaritia immoderatus amor pecunie ut dicit Aug⁹ ꝑ pecuniã itelligẽdo quecũq; tẽporalia bona que possideri possunt. Nã. i. q. iii. c. Totũ dr̃. Quicqd hoĩes habent i terra omnia quoꝝ dñi sunt pecunia ẽ. ꝑpterea ut hoĩes ad uerã pniaꝫ ꝑ diuitiaꝝ contemptũ proueniant in presenti sermone de diuitiis enim⁹ locuturi in quo tria mysteria erunt declaranda.

Primũ dr̃ dãnatio. Q. amor inordinatus diuitiarum reprehenditur & damnat
Secundũ conditio. uerbo & exemplo tam a sanctis q̃ a ph̃is moralibus.
Tertũ malignatio. Caplm̃. i.

Rimũ mysteriũ declarandũ de diuitiis dr̃ dãnatio. Dãnat siquidẽ non solũ a sanctis uerũ etiã a gẽtilib⁹ & moralib⁹ ph̃is. Et ut id clari⁹ habeat querẽt. Vtꝝ diuites diuitias hñtes aut habere nolẽtes possint eternam salutem acqrere. Et ꝙ nõ arguit. Primo ꝑ testimonia scripturaꝝ sanctarum. Deinde ꝑ dicta & exẽpla ph̃oꝝ. Inqt sapiens Eccl. iii. c. Si diues fueris nõ eris imunis a delicto. Et ꝓuer. xxviii. Qui festinat ditari non erit innocẽs. Et Dauid psal. xxxiii. Diuites eguerũt & esurierũt Et. i. Thi. vi. Qui uolũt diuites fieri icidũt ĩ tẽptationẽ & ĩ laqueos diaboli & desideria multa stulta & noxia que demergunt hoĩes

in interitū & ꝑditionē. Et Iac. v. c. Agite nūc diuites plorate ululantes in miseriis ur̄is que aduenient uobis. Diuitie ur̄e putrefacte sunt & uestimēta ur̄a a tineis comesta sunt. Auꝝ & argentū ur̄m eruginauit & erugo eorū in testimoniū uobis erit & māducabit carnes ur̄as sicut ignis. Et Aug⁹ in li. lxxxiii. questionū Caritatis uenenum ē spes adipiscēdoꝝ. Et Hiero⁹ ad Eustochiū dn̄is euāgeliū uocibus intonat. Nemo pōt duobus dn̄is seruire. Et audeat q̄sq̄ xp̄m mendacem facere deo & mamone seruiendo? Vociferatur ille sepe Qui uult uenire post me abneget semetip̄m & tollat crucē suā & sequat̄ me. Et ego onustus auro arbitror me xp̄m sequi. Et idem ad Iulianū ait. Diuitē purpuratū gehenne suscepit flāma. Lazarus paup plen⁹ ulceribus cui⁹ carnes putridas lābebāt canes & uix de micis mēse diuitis miserā sustinebat aīaȝ ī sinu Abrae recipit̄ & tanto patriarcha pēte letat̄ Difficile imo īpossibile ē ut p̄ntib⁹ q̄s & futuri fruat̄ bōis & hic uētrē & illic mētē impleat ut de diuitiis transeat ad diuicias ut in utroq̄ sc̄lo ꝑmus sit ut & in celo & in terra appareat gloriosus: hec ille. At sanctus sanctoꝝ xp̄s Luc. vi. c. ait Vhe uobis diuitibus q̄ habetis cōsolatiōeȝ uestrā. Et idē Math. v. Beati inq̄t paupes spū quoniā ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. Et Math. xvi Facili⁹ ē camelū ītrare p foramē acus q̄ diuitē itrare ī regnū celoꝝ. Genitrix uero ei⁹ uirgo sanctissima Luc. ii. c. Sic cecinit Esuriētes impleuit bonis & diuites dimisit īanes Satis etiā dānabiles fore diuitias xp̄s & sancti exēplo pit̄ & ope demōstrarunt Paup siq̄dē xp̄s ex paupe mr̄e natus usq̄ ad patibulū crucis paupē uitam duxit. Vn̄ Bern. in sermone quodā ait. Omniū bonorū eterna in celis affluētia suppetebat sed pauptas nō inueīebat̄ in eis hāc itaq̄ dei filius cōcupiscens descēdit ut eam sibi assumeret & sua estimatiōe illam faceret p̄ciosā de pauptate autem xp̄i dixi in sermone de natiuitate. Paupes adhuc ip̄e uoluit esse ap̄los suos pro quibus dic̄ Criso⁹ sup Math. Si bonū esset aurū hoc utiq̄ dedisset ap̄lis xp̄s q̄ eis ineffabilia cōtulit bona Nunc aūt nō solū non dedit sed etiā habere ꝓhibuit Vn̄ & Petr⁹ in pauptate gl̄iat̄ dicēs. Aurū & argentū nō ē mihi. Ph̄i insup atq̄ gentiles suo mō dānabiles & piculosas esse p̄dicāt diuitias tēporales & illas fatent̄ noxias. Vn̄ Tullius ī ꝑmo de officiis ait. Pecunie fugiēda cupiditas ē Nihil enī est tā angusti aī tāq̄ pui q̄ amare diuitias nihil honestius magnificētiusq̄ q̄ pecuniā contēnere. Et Seneca ad Lucillum. Aude hospes contēnere opes & te quoq̄ dignū finge deo. Nemo alius ē deo dignior q̄ qui opes contēpsit. Et idē ī li. de trāq̄litate aī inducit exēplū & uerba Zenonis. Zeno inquit nr̄ cum oīa sua audisset submersa. Iubet me dixit fortuna expeditius philosophari. Et Valeri⁹ maximus de Anaxagora dicit. Q̄ cū post longā pegrinationem redisset in patriā oīaq̄ sua dissipata uidisset retulit. Non essem ego saluus nisi ista perissent

Et de Crate thebano dicit Hieroꝰ ad Paulinū & ponit.xii q ii.c. Crates ꝑpe.
c.Multi. Crates ille thebanus hō quondā ditissimꝰ cū ad philosophandū athe-
Crates
nas ꝑgeret magnum auri pondꝰ abiecit nec putauit se posse & uirtutes simul &
diuitias possidere. Et contra Iouinianū idē sic loqͭ. Leguntur plimi phoꝝ diui-
tias nō tm̄ contēpsisse sed etiā abiecisse quasi īpedimentū sapie & uirtutis fecit
hoc Socrates quē oim phorū secte tāq̄ sapie & uirtutis unicū fontē uenerantur
Et Lact.li.i.di.institu.ait. Nam & abiecisse quosdā res familiares suas & renun-
tiasse uniuersis uoluptatibus constat ut solā nudāq̧ uirtutē nudi expeditiq̧ se-
querent. Concludimus ergo ꝑ oia dicta. Q̄ diuites cū quibus uirtutes stare non
pn̄t eternā salutē non habebunt. Sed cōtra obiici pōt. Dr̄.n.ꝑuer.xiii. Redēp-
tio aie uiri diuitie ꝓprie. Et ꝑuer.xxvii. Propt̄ inopiā multi deliquerūt. Et Sa-
lustius in catelinario Semꝑ in ciuitate quibus opes nulle sunt bonis īuidēt ma-
los extollunt uetera odere noua exoptāt odio suaꝝ rerū mutari oia student. Et
Ari.iiii.ethicoꝝ. Diuitie sunt utiliū. Et.ii.rethoricoꝝ. Vnū aliquid necessariorū
est substātia. Et ibidē Oīs īdigentia mala ē Et.i.pollitice. Res possessa organū
est ad uitā. Et.ii pollitice. Confert mltitudo substātie. Et in euāgelio Luc xix.
de Zacheo diuite & ꝑncipe publicanoꝝ xp̄s dixit Hodie huic domui salus a deo
facta ē. Et Math.viii.c. Centurionē sub se milites habentē n̄ dānauit sed potiꝰ
approbauit fidē eiꝰ.d. Non inueni tantā fidē in isrl̄. Rn̄deo ad hāc questiōe3 Q̄
Diuitie cū peccato et absq; peccato sunt
diuitie pn̄t haberi cū peccato & absq̧ peccato. Cū peccato habentur triplici rōe
Prima dr̄ inordinate affectionis. Scd̄a impie iniustificationis. Tertia indebite
dispensationis. Prima rō quare dānabiles sunt diuitie dr̄ inordinate affectio
nis cū quis ad illas inordinate afficit̄ cōstituens in eis beatitudinis finē. Et sic in-
telligunt̄ oēs auctoritates que uident̄ cōcludere q̧ diuites saluari n̄ pn̄t.s.qn̄ di-
uitias diligunt tāq̄ sūmū bonū ꝑuipēdentes deū. Vn̄ in psal Diuitie si affluant
uolite cor apponere. Et Seneca ad Lucillū. Diuitiarū tibi possessionē nō inter-
dico sed efficere uolo ut illas intrepide possideas. Quod uno consequeris mō si
te etiā sine illis beate uicturū ꝑsuaseris tibi. Propterea Augꝰ li.i.de ci.dei.c.x.
ait. Cū apl's dicit. Qui uolunt diuites fieri incidūt in tēptationē ꝛc. ꝑfecto ī di
uitiis cupiditatē reprehendit non facultatē quā p̄cipit alibi dicēs. Precipe diuiti-
bus huiꝰ mundi non supbe sape neq̧ sꝑare ī incerto diuitiarū sed in deo uiuo q̄
prestat nobis oia abūdāter ad fruendū Et Hieroꝰ ad Saluiniā de Nebridio & ui
duitate Nec diuiti obsunt opes si eis bene utat̄ nec paupē egestas commendabi-
liorē facit si int̄ sordes & inopiā peccata nō caueat. Vtrūq̧ nobis testimoniū &
Abrahā patriarcha & quottidiana exēpla suppeditāt quorū alt̄ ī sūmis diuitiis
amicus dei fuit. Alii quottidie in celeribus deprehensi penas legibus soluunt.

de Abrahā insup idē ad Palmachiū ita scribit. Diues erat Abraā auro argento pecore possessione multāq̧ familiā habebat ita ut ad subitū nūtiū armare posset exercitū iuuenib⁹ electis Et.iiii.reges qui fugerāt in belan secutus occiderat tū post crebrū hospitalitatis officiū dū hoies ñ recusat suscipe meruit deū. hec ille. Dānat ergo nō diuitiaꝝ possessio sed illarū nimi⁹ supfluusq̧ amor. Sūt aūt hec amoris uitiosi tria ꝑncipalia signa. Primū cū quis sine reꝝ indigētia plus debito in diuitiis acqrendis se occupat & affligit de quo dr̄ Ecclastes.iiii.c. Vn⁹ est & scd̄m nō habet nō fratrē nō filiū & tū laborare ñ cessat nec satiantur oculi eius diuitiis nec recogitat.d.Cui laboro & fraudo animā meā bonis. In quocūq̧ uanitas est & afflictio pessima. Scd̄m signum ꝙ quis inordinate diligit diuitias est cū illas qbus ipe ñ eget ꝑpt̄ deū paupib⁹ dispēsare recusat. Et de hoc diffusius loquemur i sermone de elemosina. Tertiū signū ē cū qs se diuitiaꝝ seruū facit. Nā sunt non nulli qui diuitias etiā ad ꝑpriū cōmodū necessitate urgente exponere nolūt Noui & ego Iohem fusco uenerabilis eccl'e sācte marie maioris de urbe canonicū ditissimū q̄plura bñficia habētē eratq̧ ei substātia ml'ta abūdabat uino frumēto armentis & pecuniis. Remanserāt etiā ei argētea uascula indumenta panni libri & alia bona plima quondā fratris eius cardinalis sācti Marci Ipe tū miser & miserior ceteris auaritia uict⁹ panem & aquā sepius cōmedebat. Mulā cui insedebat ne famulum ꝑtio detineret ipse solus gubernabat Ad dormiendū sine lu ie accedebat. Calciatus incultū lectū itrabat. Dum infirmabatur uix p⁹ multos dies cū mori iā timere incipet medicū aduocabat. Vestes antiqs & laceratas deferebat nec caloribus aut frigore a labore poterat detineri pro uno denario paupes suffocabat. Semp discurrebat semper circuibat anxius & sitibundus ad thesaurizandū. Crudelis aliis crudelior sibi īimicissimus deo. O repbānda conditio. O feralis natura. O deniq̧ reprehensibile malū amare plus diuitias q̄ deū q̄ ꝑximū q̄ ꝑpriā animā q̄ etiā & corporalē uitam. Propterea Seneca in li. de beata uita ait. Diuitie apud sapientē uirū in seruitute sunt apud stultū in impio. Scd'a rō quare dānabiles sunt diuitie dr̄ ipie iniustificationis qn̄ aut iniuste acquirunt̄ aut iniuste possidentur. Tertia rō dr̄ indebite dispensationis qn̄ dispensant̄ aut his qbus dispensari nō debēt. Et de hoc dicem⁹ i sermone de elemosina aut qn̄ expendūt̄ ꝑdigal'r in his i qbus expēdi non debent ut in supfluis hedificiis cōuiuiis & indumētis & similibus absq̧ peccato habent̄ diuitie cum retinentur in usum nec propter alias offenditur deus aut proximus sed habentur aut per iusta lucra acquisite aut per hereditariā successionem illisq̧ homo utitur moderate non constituendo in eis finem ultimum.

de Joh̄e fusco Can° sc̄e m̄ maioris miserrimo

Q diuitie affligunt eos qui illas immoderate amant labore timore atq dolore quare poti9 sunt contēnende q̄ diligende. Capl'm.ii.

Ecundū mysteriū de diuitiis declarandū dr̄ cōditio. Repiunt̄ siqdē in diuitiis cū plus debito diligunt̄ tres pessime conditiones. Prima dicit̄ laboris. Scd'a dr̄ timoris. Tertia dr̄ doloris. Prima conditio dr̄ laboris. Affligunt .n. diuitie se diligentes triplici labore. Prim9 dr̄ mentalis. Scd's corpalis. Terti9 consciālis. Primus dr̄ labor mentalis qa mens eorū qui diuitias amāt nunquā pōt esse quieta eo q cū ī diuitiis satietatē querāt illā ī eis nūquā inueniūt. Propterea dicit sapiēs eccl'.v. Auarus nō implebit̄ pecunia. Et Hiero9 ad Demetriadē uirginē. Diuitiaꝝ amor insaciabilis ē Et Ambrosi9.xlvii.di.c. Sicut hi Nec satietas unquā nec finis adheret cupiditati. Et Boeti9 ī .ii. Si quātas rapidis flatibus incitus pōtus uersat arenas Aut quot stelliferis edita noctibus celo sidera fulgent. Tantas fundat opes nec retrahat manū pleno copia cornu: hūanum miseras haud iō gen9 cessat flere querelas. Et Seneca ad lucillū. Vidisti aliqn̄ canē missa a dn̄o frusta panis aut carnis apto ore captantē? Quicqd excipit protinus integrū deuorat & ad spem uenturi hyat. Idē euenit nobis quicqd expectātib9 fortuna piicit id sine ulla uoluptate dimittim9 statī ad rapinam alterius attoniti & erecti. Et idē ad eūdē. Congerant̄ ī te qcquid multi locupletes possident & ultra puatū pecunie modū fortuna te puehat auro tegat purpura uestiat. Et ad hoc modus dilitiarum & opū te pducat ut terrā marmorib9 abscondas nō tm̄ trahere sed calcare diuitias liceat. Accedant statue & picture & quicquid ars ulla luxurie elaborauerit maiora cupe ab his disces. Naturalia enī desideria īfinita sunt & falsa opinione nascentia ubi desināt nō hn̄t. Et Iuuenalis. Crescit amor nūmi q̄ntū ip̄a pecunia crescit. Quid igit̄ pdest ei qui multas habet diuitias si nō quiescit uel contētat̄? Inqt.n. Cicero in padoxis, Cōtentū esse suis rebus maxime sunt certissimeq diuitie. Propterea magis diues ē q scit contentari in paucis q̄ qui ī multis semp aīo angustiat̄ & eget. Vnde Seneca ad lucillū Breuissima ad diuitias p contēptū diuitiarū uia est. Et iteꝝ ad eundē. Qui cum pauptate bn̄ cōuenit diues est. Et iteꝝ ibi de contēptu pecunie. Multa dicunt̄ & longissimis ōrombus hoc percipit̄ ut hoīes in aīo nō ī patrimonio putēt esse diuitias eūq locupletē esse qui pauptati sue coaptatus est. Et iteꝝ ibi. Quid miraris? quid stupes? pōpa ē. Ostendunt̄ iste res non possident̄. Ad ueras potius te cōuerte diuitias. Disce puo esse contētus & illā uocē magn9 atq aīos9 exclama Habeam9 aquā habeamus polentā. Secundus labor quo diuitie se diligentes affligunt est corpalis ppterea ait. Oratius: Impiger extremos mercator currit ad indos Per mare paupiem fugies per saxa per ignes. Et sapiēs Eccl'astes.ii.c.

Cuncti dies eius pleni sũt laboribus & erũnis. Terti⁹ labor dr̃ conscialis. de quo Aug⁹ in sermone de innocẽtibus. Lucrũ inqͥt ĩ archa dãnũ in cõscia. Quis nã explicet quot peccatis onerat̃ auarorꝝ conscia misera? Ob cupiditatẽ nanqꝫ fiunt rapine furta symonie uiolẽtie depͥdationes usure fraudes ꝓditiones iniustitie & ut sic dicã oĩa mala atqꝫ facinora. Vñ Virgilius ĩ iij. eneidos ait. Quid nõ mortalia pectora cogis auri sacra fames? q̃sı dicat ad oĩa mala. O noratrix aĩarꝫ auaritia. O ardens ignis cupiditatis. O pestiferũ uenenũ salutis. Magna siqͥdẽ incredibilisqꝫ multitudo gentiũ ꝓpt̃ auaritiã demergit̃ in infernũ. Scd̃a cõditio pessima diuitiarꝫ dr̃ timoris. Cruciãt nẽpe se diligentes timore continuo Nã qui nimis ad diuitias afficit̃ semꝑ ẽ pauidus. timet inimicos nõ min⁹ formidat amicos nõ confidit in uxore nõ in filiis nec in fortissimis seris. Abscondit sepe aut in terrã aut intra muros p̃ timore pecunias. Terret̃ ad sonitũ uenti ad motũ fenestre ad saltũ muris suspicãdo sꝑ omnia latrones esse. In itineribus ei arborꝫ umbre terrorẽ incutiunt. & ubiqꝫ semꝑ uiuit suspectus. ꝓpterea exclamat Boeti⁹ in. ii. de consolatione dicens: O p̃clara opũ mortaliũ beatitudo quã cum adeptus fueris securus esse desistis. Et Iuuenalis dicebat. Cantabit uacuus corã latrone uiator. ꝓpterea beatus Frañ. paupertatẽ cõplex⁹ latrones nõ timuit dum irruerũt in eũ qñ ibat in ꝓncipio conuersionis sue de Assisio uersus Eugubium ꝓpterea de illo dñs Boñ. sic dicit in rñsorio. Dũ seminudo corpore laudes decantat gallice zelator noue legis. latronibus in nemore rñdet sic ꝓphice preco sum magni regis. Audit in niuis frigore proiectus iace rustice futurus pastor gregis.

Tertia cõditio diuitiarꝫ dr̃ dolor. Afficiũt nẽpe dolore incredibili se diligentes cũ dimittunt̃ aut relinquunt̃ in morte. Nã moriẽtes nihil de illis secũ ferre pñt. Vñ Dauid in psal. Dormierũt somnũ suũ & nihil inuenerunt oẽs uiri diuitiarũ in manibus suis. Et Iob. xxvii. c. Diues cũ dormierit nihil secũ affert aꝑiet oculos suos & nihil inueniet. Appͥhendet eũ quasi aqua inopia. Et ut greg⁹ inquit. iii. mor. Nũq̃ sine dolore ꝑditur qd̓ cũ amore possidet̃. ꝓpterea qui diuitias estimãt sicut debent sullas aut uiuẽtes ꝑdãt aut morientes deserãt nõ cõtristãt̃ ꝓpterea Tullius ĩ ꝑadoxis ait de Biãte pẽneo necnõ illũ laudo sepe sapientẽ q noiat̃ ut opinor int̃ septẽ cui⁹ cũ patriã priennẽ cepisset hostis ceteriqꝫ ita fugerent ut multa de suis rebus secũ asportarent cũ esset admonitus a quodam ut idẽ ipe faceret. Ego inqͥt facio. Nam oĩa mea mecum porto. Ille hec ludibria fortune nec sua putauit que nos etiã bona appellamus.

Q maligni sunt diuitiarꝫ amatores eo ꝙ subiiciũt se terre uilissime & deuiant a regula omnis creature efficiunt̃qꝫ similes idolatriis. Capl̃m. iii.

Ertiū mysteriū declarandū de diuitiis dr̄ malignatio. Est quidē peccatū malignū diuitias inordinate diligere qa auaritia ab auri cupiditate nuncupat̄. Grauitas autem eius apparet ex triplici rōne. Primo rōne subiectionis Scd̄o rōne deordinationis. Tertio rōne idolatrationis. Primo apparet grauitas auaritie rōne subiectionis. Vñ.n. inquit Tho. ii.ii.q.c.xviii. Omne peccatū ex hoc ipō q̄ ē malū in aliqua corruptione seu p̄uatione alicuiꝰ boni consistit In q̄ntū aūt est uolūtariū consistit in appetitu alicuiꝰ boni dupl̄r ergo ordo peccatoꝝ pōt attendi. Vno mō ex p̄te boni qd̄ p̄ peccatū contēnit̄ uel corrūpit̄ qd̄ q̄nto maius ē tanto peccatū grauiꝰ est. Et scd̄m hoc peccatū qd̄ ē contra deū est grauissimū. Alioꝰ pōt attendi grauitas pc̄tōꝝ ex p̄te boni cui inordinate subdit̄ hūanus appetitꝰ. qd̄ q̄nto minꝰ ē ac uilius tāto peccatū deformiꝰ Int̄ oīa aūt bona exteriora minimū ē & infimū qd̄ spectat ad tēporales diuitias. Nam si recte cōsideremꝰ quid sit argentū qd aurū qd gēme quid iocolia quelibet p̄ciosa quid domus quid alta palatia quid famuloꝝ turba qd greges quid armēta quid denicꝫ oīa que diuitie uocari solent p̄fecto inueniemꝰ n̄ aliud esse p̄t̄ terrā. Tertia aūt in ordine creaturaꝝ infimū habet locū atcꝫ uilissimū eā cꝫ calcandā deꝰ pedibus hoīm dedit. Vñ Hieroꝰ ad Demetriadem uirginem ait. In actibꝰ ap̄loꝝ q̄n dñi nr̄i Iesu xp̄i feruebat cruor & recens erat in credentibꝰ fides uendebāt oēs possessiones suas & ponebāt p̄tia ad pedes ap̄loꝝ ut docerent pecunias esse calcandas p̄pt̄ hoc insup Seneca ad Lucillū ait. Nihil natura quo auaritiam nostrā irritaret posuit in apto pedibꝰ aurū calcādū ac p̄mendū dedit & qcq̄d est p̄pter qd̄ calcamur ac premimur. Illa ulteriꝰ nr̄os erexit ad supos & qcq̄d magificū mirūcꝫ fecerat uideri a suspiciētibꝰ uoluit ortꝰ occasuscꝫ & p̄perātis mūdi uolubilē cursum tardos syderū incessus si cōpares toti citatissimos si cogites q̄nta spatia nūq̄ intermissa uelocitate circūeant. Alia deinceps digna miratu sine per ordinē subeūt siue subitis causis mota p̄siliunt ut nocturni igniū tractus celi patescentes colūnas ac trabes defectus solis ac lune inuicē obstātiū hec supra nos iturā disposuit. Aurū quidē & argētū quasi male nobis cōmitteret̄ abscondit. Nos fortune mala nr̄a tradidimus nos in lucē p̄ que pugnaremꝰ extulimꝰ nec erubescimus summa apud nos haberi que fuerūt ima terrarū. hec ille. Secūdo apparet grauitas auaritie rōne deordinationis. Deordīat siquidē auaritia hoīes ut priores fiant quālibet alia creatura. Nā ut dicit Augꝰ. Iudiciū maximum dīne bonitatis ē q̄ quelibet creatura cogit̄ dare sei p̄az. Auari uero oīa uellēt ap̄priare sibi contra quoꝝ p̄citatē & crudelitatē ad p̄ximos dicemꝰ in sermone de elemosina

Tertio apparet grauitas auaritie rōne idolatrationis. Vñ Paulꝰ eph.v. dicit Q̄ auaritia est idoloꝝ seruitꝰ. Qd̄ scd̄m Nicolaū de lira intelligendū ē p̄ quādā

cōformitatē qa ita se habȝ auar⁹ ad nūmū sicut ad idola idolatra ppterea qa auari omnē spem suā & cōfidētiā ponūt ī diuitiis. hec ē itaq̧ illa auaritia neq̄ssima pditionis mr̄ pietatis inimica. corruptrix aīaꝝ esca diaboli & materia oīs peccati quā qui sequit̄ eiicit a se xp̄m qui nobis sit ppitius ut ualeamus sua gr̄a terrena oīa conculcare atq̧ ad regna pparé celestia ubi sanctis associati benedicim⁹ xp̄m gloriosum & laudabilē p infinita sclo꞉ꝝ scl'a. Amen.

Feria tertia tertie ebdomade in q̄dragesima de execrando & periculosissimo peccato symonie ppter qd̕ nō paꝝ dānificat̄ atq̧ cōfundit̄ ordo eccl'iastice hierarchie.

Sermo. xl. i.

Vecūq̧ solueritis sup terrā erunt soluta & in celo. Verba sunt redēptoris nr̄i originaliter Math. xviii. c. & in euāgelio hodierno. Contulit saluator nr̄ mistris eccl'e & sacerdotib⁹ suis inestimabilem dignitatem cū fecit eos spūaliū dispensatores. Iō tanto graui⁹ estimat̄ si qn̄ peccant eoꝝ delictū q̄nto plura donorū dei incremēta sūpserunt. Maxime aūt dānat̄ ī illis uitiū symonie qd̕ ex auaritia pcedere noscit̄. Illud siq̄dē est causa mltorū malorū & confusionis damnosissime in eccl'astica hierarchia ob eam causam in presenti sermone contra uitiū symonie nō nulla erimus dissceptaturi de quo contemplabimur tria mysteria principalia.

Primū dr̄ diffinitio — Quid sit symonia & unde denoīat̄ & quare ē peccatū graue & qd intelligitur per spirituale aut speritualibus annexum.
Secūdum inductio
Tertium punitio

Capl'm. i.

Rimū mysteriū contēplandū de symonia dr̄ diffinitio. Et Ric. in. iiii. di. xxv. Et Tho. ii. ii. diffiniūt illā sic. Symonia est studiosa uoluntas emēdi uel uendēdi aliqd spūale uel spūali ānexū. Que diffinitio continet̄ implicite i. c. Qui student. i. q. i. Pro clariore aūt declaratione notabim⁹ tria. Primo denominationē. Scd'o rōnem. Tertio determinationē. Primo consideremus denoīationē. Nā symonia denoiat̄ a Symone de quo habet̄ actuū. viii. c. Q̧ cū uidisset qa p impositionem man⁹ aplorū daret̄ spūs sanctus obtulit eis pecuniā. d. Date mihi hanc ptātē ut cuicūq̧ imposuero man⁹ accipiat spiritū sanctū. Petr⁹ aūt dixit ad eū. Pecunia tua tecū sit in perditione ꝛc. Sed non uidet̄ q̧ sit conueniens ista denoīatio eoq̧ Symon noluit uendere spūalia sed emere. Et ut habetur. iiii. Reg. v. c. Gyezi spūalia uendidit Naamā syro. ergo nō magis debet dici symonia q̄ Giezia. Rn̄det Ric. ubi sup̄. q̧ conuenietī⁹ noīat̄ symonia q̄ giezia quia uitiū tā emptionis q̄ uenditionis q̄ntū ad uolūtatē fuit in Symone mago. Ad hoc. n. uoluit emere pecunia donū spūs sancti ut p⁹ea aliis uenderet. Si tn̄ distincte loqui uolum⁹ possum⁹ uēdentes spūalia appellare giezitas & emētes

Diffĩo symõ

symoiacos. Scd'o consideremꝰ rōnē quare spūaliū emptio siue uenditio sit illici ta. Prima est ex pte uendentis. Scd'a ex pte ementis. Tertia ex pte uenditionis.

Prima rō ex pte nendentis qa ille qui uendit spūalia non ē illoꝝ dn̄s sed dispēsator. Vn̄ i. Cor. iii. c. apl's dixit Sic nos existimet hō ut mistros xp̄i & dispensatores misteriorū dei. Scd'a rō est ex pte ementis. Ille q emit rē multo minore p̄tio q̄ ualeat iniuste emit. Sed spūalia sunt tante nobilitatis & perfectionis & pconsequēs ualoris q nulli p̄tio tēporaliū rerū possent adequari. Vn̄ & de sapientia que est res spūalis dr̄ sapie. viii. Pretiosior est cūctis opibus & omia que desiderāt huic nō ualent cōparari. Tertia rō est ex pte uenditionis qa q utit ali quo actu ad illud seu alio mō q̄ ordinauerit deus inique facit & tanto peius q̄nto illud est in se dignꝰ. Ordinauit aūt deus spūalia gratis cōferri debere hoibꝰ p ministros eius. qd' xp̄s declarauit dicēs Math x. c. Gratis accepistis grat' date. s. sacramēta & alia spūalia. Vn̄ i concilio tolletano. i. q. i. c. Quicqd dr̄. Quicqd inuisibilis gr̄e consolatione tribuit nūq̄ questibus uel quibuslibet p̄miis uenundari penitus debet dicente dn̄o Gratis accepistis gratis date. Et sic colligitur q symonia ppt' dicta peccatū ē mortale Et supaddit rō q nullus debet excoīcari nisi p mortali peccato ut dictū ē in sermone de inobia. Sʒ p symonia debēt qs excoīcari. Vn̄. i. q. i. c. Qui sacros dr̄. Anathema dāti idest fiat scd'm glosam ana thema accipienti symonia. Tertio cōsideremꝰ determinationē. Quid ītelligit p spūalia aut spūalibꝰ ānexa. Et scd'm doctores spūalia dicūt sacramēta. s. Baptismus. Chrisma. Eucharistia. Ordo. Pnīa. Extrema ūctio. Et bn̄dictio nuptiarū pro quibꝰ dare pecuniā uel recipe ut p̄tiū eoꝝ ē phibitū quia symonia. Annexa uero spūalibus dicunt. Dedicatio ecclaꝝ. Consecratio uirginū & aliarū rerū ptinentiū ad cultū diuinū. Bn̄dictio abbatum. Absolutio ab excoīcatiōe uel aliis cēsuris eccl'asticis. Electio p̄latoꝝ eccl'asticorū. Confirmatio eoꝝ. Renūtiatio. Visitatio ipoꝝ p̄latorū. Correctio criminum uel desistere a correctione in iuditio eccl'e. Cura aīaꝝ. Ingressus religiouis seu monasterii. Eccl'ia seu beneficium simplex uel curatū. prebēda. digītas eccl'astica ut Archidiaconatus. Preposita. Episcopatꝰ & huiꝰmōi. Officiū sepulture uel locus eccl'e consecratus ad sepulturam uel ubi iam sepultus ē aliqs. Capelle. ius patronatꝰ. Ius pcipiēdi decimas. Officia eccl'astica ubi ē aliquid iurisdictionis spūalis. ut Iconimꝰ. Vicedn̄s & huiꝰmōi Ferre sn̄iam in iuditio eccl'astico. Permutatio dignitatis eccl'astice uel beneficii & similia. Paciscī ergo p his symonia ē. Vn̄ dr̄ . i. q. ii. c. Quā pia. Cesset omnis pactio. cesset oīs cōuentio. s. emptionis aut uenditionis. Notādū tn̄ q si qs sine pactione exp̄ssa uel exactione cōferat aliqd spūale spūalr hac ītētiōe ut ppter illud recipiat tēporale. puta audit confessionē uel dicit missam ul' confert ordinē

Spūalia

Annexa spūalibꝰ

siue bn̄ficiū & similia ꝑncipalr̄ q̄a spat ꝑpt̄ hoc se habituꝝ pecuniam uel aliud ꝑtiū. Et similit̄ qui dat tēporale ꝑncipalit̄ ut recipiat spūale. puta eucharistiā ordinē sacramentū bn̄ficiū & hui9mōi symoniā cōmittit mentalem que mortale est scd̄m Ric. Tho. Ray. Hosti. & Innocentiū. Sed talis symonia mentalis tollit̄ per pn̄iā extra de symonia. c. Mandato. Vbi aūt nō fit pactio uel exactio ul̄ ꝑncipalis intentio ad temporalia in collatione spūaliū uel receptione sed gratis & elemosinalit̄ det̄ aliquid & accipiat̄ ad substētationē nature uel reuerētiā sacramētorū uel ad seruandū laudabilē consuetudinē licite & sine symonia dari & accipi pōt Vnde Greg9. i. q. ii. c. Sicut ep̄m ait Eius oblatio nullā culpe maculā ingerit que non ex ambientis petitione ꝓcessit. Nec Symoniaci sunt tm̄ q̄ spūalia uendunt ul̄ emunt sed etiā illi qui ī his mediatores sūt quos eccl̄ia grauit̄ punit sicut patet. i. q. ii. c. Sicut ep̄m.

Q̄ pecunia est materia inductiua peccati symonie & quomō pecunia accipitur multiplicit̄ & multiplici munere. Cap̄lm. ii.

Ecundū mysteriū cōtemplandū de symonia dr̄ inductio. Est nāq̄ huius sceleris materia inductiua pecunia sumendo pecuniā large ut in sermōe precedēti dictū est ꝑ oī eo q̄d pōt tēporalit̄ possideri. Pōt etiā pecunia dici q̄cq̄d ꝑtio tēporali seu extimari pōt seu mēsurari. Nō solū pecunia numerata ī monetis auri argēti & eris uel ea que coīt̄ consueuerūt emi uel uendi ut uasa aurea uel argentea aīalia agri & hui9mōi sed etiā ꝑces ex quib9 acq̄rit̄ fauor populari & obseq̄a tēporalr̄ ꝑstita. Vn̄ dicit Greg9. i. q. i. c. Sunt non nulli. Cū uiꝝ iustū ꝑph̄a describeret ait. Beatus qui excutit man9 suas ab omī munere. Quia aliud ē munus ab obsequio aliud a manu aliud a lingua. Munus ab obseq̄o ē seruitus indebite impēsa. Mun9 a manu pecunia est. Mun9 a lingua fauor. s. mūdan9. Et ꝑ quodlibꝫ hoꝝ muneꝝ cū īterueit ī spūalib9 cōmittit̄ symonia ut ibidē Greg9 dicit & ad idē. i. q. iii. c. Saluator Vrbanus ait. Quicumq̄ res eccl̄asticas idest spiritualia que dei dona sunt non ad hoc q̄ institute sunt sed ad ꝓpria lucra munere lingue uel indebiti obsequii uel pecunie largitur uel adipiscit̄ symoniacus est Et q̄ntū ad munus a lingua Sciēdū q̄ si quis ꝑlatus cōfert bn̄ficiū eccl̄asticū seu dignitatē eccl̄asticā uel aliq̄d sacramentum ad ꝑces alicui9 hac intentione ꝑncipali ut eius ꝑcib9 conferēti laus uel fama acq̄rat̄ uel ut cōtrariū euitet̄ symoniā cōmittit. Et si ꝑces porrigunt̄ ab alio pro indigno de bn̄ficio curato uel simplici & ille qui porrigit & qui exaudit symoniā cōmittit si ad ꝑces factas ꝑncipaliter mouet̄. si aūt preces porrigunt̄ ꝓ digno & ad idoneitatē respicit̄ nō ad ꝑces ꝑncipalit̄ nec rogans nec cōferēs male facit nec symoniā cōmittit. Si uero q̄s ꝓ se preces porrigāt de bn̄ficio simplici nō reputat̄ symonia si alias est dign9. Nā si

indignus symoniac9 reputat̃. Et simil̃r symonia inducunt p̃ces ꝑ se porrecte de bñficio curato etiã si alias sit dignus qa rõe ambitionis & p̃sumptionis reputat̃ eo ip̃o indign9 scd̃m beatum Tho.in.iiii.di.xxv.&.ii.ii.q.centesima. Et Ray.in sũma sua. Quantũ ad munus ab obseq̃o reputat̃ symonia q̃n quis seruiret alicui p̃lato obsequio inhonesto. Sed quo ad obsequia honesta vz ordinata ad utilitatẽ eccl̃ie uel p̃lati rõnabilẽ nõ reputat̃ symonia ita tñ ꝙ nõ p̀ncipalit̃ seruiens faciat ꝑ illud cõsequendũ. Vñ Greg9 ait. Eccl̃iasticis utilitatibus deseruientem eccl̃iastica oportet remuneratiõe gaudere.xii.q.ii.c. Eccl̃iasticis. Mun9 a manu est cũ dat̃ pecunia & hui9mõi. Vbi tñ notandũ .Q. pecunia põt dari & recipi licite ꝑ spũali & sine symonia.v.rõnibus Primo rõne ꝑmutationis. Scd̃o rõne substentatiõis. Tertio rõne ꝓuocationis. Quarto rõne punitionis. Quinto rõne uitande uexationis. Primo rõne ꝑmutatiõis.probat̃ sic. Qui uult remissionẽ pc̃tõꝝ cõsequi debet si põt elemosinas facere. Vñ Daniel̃.iiii. Peccata tua elemosinis redime. Et Ambro9 de pe.di.i.c.Medicina. Peccatis tuis uenũdatus es.redime te pecunia tua Debet etiã qs ꝑ adeptiõe eterne uite tẽporalia cũcta dare iuxta illud Math.vi.Facite uobis amicos de mamona iniquitatis. Scd̃o põt dari pecunia rõne substentatiõis sicut sacerdos ꝑ missa quã dicit accipit pecuniã uel p̃bendã nõ ꝙ illã accipiat ꝑ cõsecratiõe eucharistie uel pro orõnibus & hui9mõi quasi p̃tiũ sed ut stipendiũ sue substẽtatiõis. Vnde Aug9.i.q.i.in.c. Iudices.ait Accipiãt necessitatis substẽtationẽ a populo mercedẽ ministrationis a deo sic & ꝓph̃e ãtiq testamenti si aliq̃n recipiebãt aliq̃d in ꝓph̃ãdo accipiebãt i modũ elemosine ad substẽtationẽ non ad p̃tiũ ꝓph̃ie. Tertio põt dari pecunia & accipi rõe ꝓuocationis Et sic dant̃ elemosine pauꝑib9 ad inducẽdum eos & excitandũ ut orent ꝑ bñfactoribus suis nõ loco p̃tii quia orõ spũalis est & ap̃tiari nõ põt. Quarto rõne punitionis. Exigit̃ q̃nq; ab eo qui absoluit̃ ab excõicatione pecunia nõ ꝑ ip̃a absolutione qa hoc esset symonia sed ĩ punitionẽ Quinto rõne redimẽde uexationis. Nã añq̃ ius acq̃rat̃ alicui in bñficio uel dignitate nõ licet dare ad redimendã uexationẽ suam quia esset symonia sed postq̃ fuerit adeptus & ius sibi acquisitum uexationem sibi iniuste factam super beneficio uel dignitate licet pecunia redimere sed non iustam uexationem ut si iuste accusaret̃ & huiusmodi.

Qualit̃ puniũt̃ symoniaci.tũ ꝑ p̀uationẽ gr̃e diũe.tũ ꝑ suspẽsionẽ ordinis & bñficii symoniace susceptoꝝ.tũ etiã ꝑ obligationẽ ad restituẽdũ. .C.iii.

Ertiũ mysteriũ cõtemplandum de symonia dr̃ punitio Punit̃ eteni hoc peccatũ multiplici pena. Prima dr̃ gr̃e dei ꝑditio. Secũda iusta suspẽsio. Tertia restitutionis obligatio. Prima pena dr̃ gr̃e dei ꝑditio. Vñ.i.q.i.c.

Qui studet Greg⁹ nazāzen⁹ ait. Iudas enim redēptorē uendidit mox laqueo sus-
pensus eandē redēptionis gratiā nō obtinuit & merito quia nemo pōt retinere
qđ uendidit. Symon etiā magus cū eandē gratiā spūs sancti emere uellet dam-
nationis sue sniam audiuit a Petro. Dicit etiā Aug⁹.i.q.i.c.Sicut. Q₂ ignis sacri-
ficii qui per.lxx.ānos Babylonice captiuitatis sub aqua uixerat extictus est An-
thioco Iasoni uendente sacerdotiū qui significauit ignē idest gratiā spūs sancti
non lucere in simoniacis sacramentis. Scđa pena qua puniunt symoniaci est
iusta suspensio. Sūt.n.notorii symoniaci suspēsi ab ordinib⁹ & bñficiis symonia-
ce susceptis ut.i.q.i.c.Statuim⁹.Et.c.Quisqs.Et hāc suspēsionē uidet Ambro⁹
uocare excoīcationē in.c.Repiunt.i.q.i.scdm glo.Et tales.s.cōferentes ordines
uel bñficia & officia ecclastica & ista etiā recipientes per symoniā si sunt clerici
debent deponi & puari omi officio & beneficio simplr si cōuicant de hoc iudi-
cio eccle. Si sunt laici ut mediatores symonie debent excoīcari.i.q.ii.c.Si quis.
Efficiunt etiā īfames & quilibet criminosus admittit ad accusationē eoꝝ extra
de symonia.c.Tanta.Et.c.Si dñs. Tertia pena symoniacoꝝ est restitutionis
obligatio.Nā scdm Tho.Pecunia recepta p symoniā retineri nō pōt sed resti-
tui debet nō cōferenti qa turpit dedit sed debet paupibus erogari uel illi eccle
ā cui⁹ iniuriā data est applicari Et hoc in omi symonia.Et scdm Tho.& Inno.&
Ray.symoniac⁹ quo ad bñficia simplicia uel curata p symoniam recepta perdit
fructus qa nō pōt illos recipe.& receptos tenetur restituere deductis expensis
factis in utilitatē eccle & grā fructuū colligendorū. Et hoc qa fur est & latro in
illo iudicio. In ueteri aūt testamēto ut habet.iiii.Reg.v.c.Giezi ppt symoniā
quā cōmisit accipiendo pecuniā a Naamā syro quē Helyseus pphā curauerat le-
pra pcussus ē cū oibus posteris eius. Sed quid dicā? Quo me uertā? Qualr uer-
ba concludā? Audiuim⁹ ex his que dicta sunt q̄ graue sit uitiū symonie. Et tamē
hodie ubiqꝫ regnat.ubiqꝫ sua tela pīcit. O eccla dei. O sponsa decora agni ima-
culati xpi Iesu Quis in te pfecit tot ignaros indoctos inabiles ad curā animarū
Quis ordines dignitates & bñficia tua tā multis indignis tribuit? Audeo dicere
Q₂ pessima illa & truculenta bellua symonia mala hec omnia fecerit. Et ne des-
cendim⁹ ad pticularia tm̄ unū tenere firmit possum⁹ qꝫ si symonia cessaret a mi-
nistris eccle cūcta bene optimeqꝫ disponerentur & aīas in peccatis alligatas ab-
soluerent ac de diaboli laqueis liberarent se uero non illaquearent sed poti⁹ ue-
lut ministri digni adipiscerentur in hoc seculo dei gratiam & in futuro sempi-
ternam gloriam in qua christus uiuit regnatqꝫ per infinita secula. Amen.

Feria q̄rta tertie ebdomade in q̄dragesima de cogitationib⁹ malis & uiciosis
uitādis ppt q̄s solas & absqꝫ effectu opū exterioꝝ possꝫ hō dānari. Sermo.xlii.

pena p symō recepta

E corde enī exeunt cogitationes male. Verba sunt redēptoris nr̄i originalr̄ Math.xv.c. & in euāgelio hodierno. Extat apud non nullos opinio qdē satis falsa & piculosa qm̄ n̄ arbitrāt esse peccata que p opa extrinseca nō ppetrant cū tn̄ scd̄m rei ueritatē multo plura sint mala que latent in corde in die iuditii maīfesta fienda q̄ ea que nūc apparent forinsec⁹ & uidet hoc aūt euident satis aperuit oīm doctor Iesus xp̄us dei filius in lectione sancti euangelii. Quapp̄t ut qui uerā pniam agere uolunt totalr̄ mūdēt & quelibet expellantur facinora in presenti sermone de cogitationibus differemus de quibus tria mysteria declarabo.

Primū dr̄ cognitio | Q. cogitationes cordiū certitudinalr̄ cognosci non p̄nt
Secundū offensio | nec a demonib⁹ neq̄ ab āgelis beatī s3 bn̄ a solo deo quē
Tertiū remediatio | nullū latet secretū. Capl̄m .i.

Rimū mysteriū declarandū de cogitationib⁹ dr̄ cognitio in quo uidendū ent q̄lr̄ cogitationes nr̄orū cordiū cognosci p̄nt. Et hoc tripliciter. Primo respectu demonis. Scd̄o respectu angeli. Tertio respectu dei. Primo uidēdum est qualiter cogitationes hoīm cognoscuntur respectu demonis. De quo dubiū esse pōt. utrū cognoscat secreta conscīe Et uidetur q̄ sic Primo q̄a officiū demonū ē accusare. Vn̄ apoc. xii. Proiectus est accusator fratrū nr̄orū. Ergo si in iuditio arguer emur de secretissimis cogitationib⁹ uidet q̄ he nō lateant accusatorem nr̄m. Scd̄o arguit q̄a dicit Aug⁹. xii. sup Geñ. ad lr̄am Mali angeli cogitationes nouerūt q̄a multa p̄dicunt que nō p̄dicerēt si cogitationes n̄ nouissent Tertio arguit ex dictis Ari. ii. de aīa. Notior est operatio q̄ potētia & potētia q̄ substātia q̄a per cognitionē opationis & potētie peuenit ī cognitionē substātie Sed substantia aīe non pōt latere diabolū. ergo nec ei⁹ opatio nec uirtus ergo si cogitatio & affectio sunt passiones aīe ergo nō possūt latere diabolū. Sed cōtra arguit ex dicto Aug. d. in li. de ecclīasticis dogmatibus. Internas aīe cogitationes diabolū non uidere certi sumus. Rn̄det Boñ. & Ric. di. viii. ii. li. Q. duplex ē cognitio. Prima certitudinalis. Et tali cognitione demones nō p̄nt cōsciarū secreta rimari. Scd̄a ē cognitio coīecturalis que ē p aliquos motus seu p aliq̄ signa Et q̄m pauca sunt ita secreta q̄n pdeāt ī opa exteriora uel appareāt p signa exteriora faciei uel p signa corporis qd̄ diuersimode mouetur scd̄m diuersitatem affectionū. hinc ē q̄ multe cogitationes nr̄e dep̄hendi p̄nt a malignis spiritib⁹ nisi arceant uirtute diuina. hec aūt cognitio potius ē coniecture q̄ certe scīe. Ad p̄mū argumentum dicit Boñ. Q. in die iuditii non solum demon erit accusator imo etiā & cor nr̄m. Vn̄ de exteriorib⁹ accusabit diabol⁹ de secretis uero conscīa p̄pria. Ad scd̄m patet rn̄sio per di. iam factā de duplici cognitione. Ad tertium

uero.s. ꝙ notior ē opatio ꝗ̄ substātia dicit Boñ. ꝙ uerū est de opatiōe extrīseca De intrinseca aūt aīa nō habet semp ueritatē. Multe.n.res sunt nobis note q̄rū uirtutes & opationes nos latent. Vel dicendū ꝙ illud habet locū in opatione naturali nō ī opatione uoluntaria. Operatio.n.naturalis scd̄m ꝙ naturalis ē ita se naturalr̄ nata est repn̄tare nec se ocultare pōt sicut nec substātia imo p ipsam manifestaẗ substantia dum plus habet de rōne actualitatis ac p hoc manifestationis & lucis. In opatione aūt uolūtaria secus est. Nā cū substātia naẗr se representet sicut naturalr̄ ē & se occultare ñ possit opatio uoluntaria sicut uolūtarie exiit in esse ita & uoluntarie manifestaẗ & ita ocultari pōt imo non manifestaẗ nisi hō uelit. Talia aūt sunt que latent in secreto nr̄e conscie. Iō ꝗ̄uis diabol⁹ uidere possit aīam ꝓpria uirtute nō tñ pōt illā conspicere. Et sic cōcludiẗ ꝙ certitudinaliẗ demones ārchana pectoris nr̄i scire non ualent. Scd̄o uidendū ē q̄liẗ cogitationes cognoscunẗ respectu angeli. Et licet Hermes in li. quem fecit de q̄tuor materiis & q̄dā alii cōtendāt ꝓbare nō latere ipos angelos cogitationes nr̄as uerūtñ in hac pte inherebo doctrine sc̄ti Tho. Colligo itaq̧ ex ei⁹ dictis in prima pte sūme.q.lvii. Et in.ii.scripto Sen.di.viii.ar.v.ea que pro solutione hui⁹ dubii faciunt. Dico ergo ꝙ cogitationes pn̄t dupl̄r considerari. Vno modo put sunt in sua futuritione. Alio mō put sūt in sua pn̄tialitate. Primo modo.s. put cogitationes sūt future naturaliẗ cognosci uel uideri ab āgelo nec ab hoīe pn̄t. Cui⁹ rō ē q̄a futura nō cognoscunẗ nisi scd̄m ꝙ hn̄t esse determinatū ī sua causa. Sed cogitationes cordis non hn̄t determinatū esse in uoluntate q̄a uoluntas se habet ad utrūlibet & iō nō pn̄t cognosci. Secūdo mō cogitationes cordis pn̄t considerari put sunt in sua pn̄tialitate. Et hoc duob⁹ modis. Vel put sūt in suo pncipio. Vel put sunt in signo. Prīo mō put cogitationes sunt solum in suo pncipio.s. cogitationes in intellectu & affectiones in affectu ul̄ uolūtate ita ꝙ ex cogitationib⁹ nō resultat aliqd̄ exterius signū puta aliq̄s effectus uel motus in corde. Et sic solus deus cogitationes cognoscit. Primo rōne causalitatis. Quia ille solus cogitationes cognoscit cui soli subiacet intellectus & uolūtas creature rōnalis & qui solus pōt opari in eā & est ei⁹ pncipale obiectum & finis ultimus. Sed hoc ꝓpriū est dei. ergo nec angelo nec hoī cōueit sed soli deo. Scd̄o hoc ꝓbaẗ rōne entitatis. Nam q̄nto aliq̄d min⁹ habet de entitate minus habet de cognoscibilitate. Sed cogitationes mīmū habēt de ētitate ergo & mīmū de cognoscibilitate. Addiẗ & alia rō.s. intimitatis. Nam q̄nto aliquid ē magis secretū uel absconditū tāto min⁹ cognosci pōt. Sed cogitationes cordis ipi mēti & intellectui & uoluntati sunt ualde intime eoꝙ sunt a pncipio intrinseco.s. intellectu & uoluntate. Qd̄ p3 quia cogitare dicit actionē ītrīsecā & iō ille sol⁹ cogitatiōes

cordis pōt cognoscere qui ipi menti pōt se intimare. Talis aūt ē solus de9. Scdo cogitationes considerari pnt put sunt ī exteriori signo & sic cognosci pnt & ab angelo & a demone ut dictū ē & ab ipo hoie. Tertio uidendū ē & concludendū ex pmissis. q cogitationes cognoscunt ab ipo deo. Ipi nihil est absconditū nihil occultū. cognoscit & qcqd patet & qcqd latet. Vñ Iob. xlii. c. ait. Scio quia oia potes & nulla te latet cogitatio. Et eccl. vii. Non te iustifices añ deum qm agnitor cordis ipe ē. Et psal. lxxxxiii. Dñs scit cogitatiōes hoim. Et. i. pal. penultio. Omia corda scrutat dñs & uniuersas mentiū cogitationes intelligit. Et heb. iiii. Oia nuda & apta sunt oculis dei. Et Io i. canonice. c. iii. Maior ē deus corde nro & nouit omia. Et. xxxii. di. c. Erubescāt. Secretorū cogitator & iudex deus ē. Et Seneca ad Lucillū. Quid pdest aliqd ab hoie esse secretū nihil deo clausum est Ipe cogitatiōib9 nris interuenit. Sic interuenit dico ut nūq aliqn inde discedat Ex quib9 dephendim9 qnta sit illorū fatuitas qui gaudēt delinquētes ab hoibus non uideri nec cogitant deum oim secretorum oimq cordium esse inspectorem. Vnde & poeta Ouidius libro. xiiii. methamorphoseos ait. Aspiciunt oculis superi mortalia iustis.

Qualiter in cogitatione potest esse peccatum & q alia est cogitatio nature alia gratie & alia culpe. Caplm. ii.

Ecundū mysterium declarādum de cogitatiōib9 dr offensio in quo disputandū uenit. Vtrū in cogitatione possit hō peccare & offendere deū Et arguit pro una pte q nō. Nā omne peccatū aut ē ī uolūtate aut in actu uolūtati Sed cogitatio ē actus interi9. ergo in cogitatione nō pōt esse peccatū. Sed in cōtrariū ē auctoritas Iesu xpi in euāgelio pnti & iterū in scripturis sepi9 cōfirmat Vñ Ecclastes. xv. Abhoīatio dñi cogitationes male. Et sapie. i. puerse cogitationes sepant a deo. Et puer. vi. De9 odit cor machinās cogitationes pessimas Et Isa. i. Auferte malū cogitationū urarū ab oculis meis & lv. c. Dereliquat ipi9 uias suas & uir iniqu9 cogitationes suas. Et Hier. iiii. c. Vsq quo morabunt in te cogitationes noxie. Et Zacha. i. Conuertimini de uiis urīs malis & cogitatiōib9 urīs pessimis. Et Math. ix. Cū quidā de scribis dicerēt intra se de xpo. hic blasphemat cū uidisset Iesus cogitationes eorū dixit. Quid cogitatis mala ī cordib9 urīs. Rñdeo itaq ad hanc questionē ex dictis Alex. in. ii. sume & sancti Tho. di. xxxix. ii. li ar. ii. distinguendo triplicē cogitationē. Prima est nature. Secūda grē Tertia culpe. Prima ē cogitatio nature qn quis cogitat ea ad que naturaliter inclinat ut si quis sitiens cogitat de potu. siquis grauatus somno cogitat de dormitione & hui9mōi. Et ī talib9 cogitationib9 nō ē peccatū quia ex his que insunt a natura nec laudamur nec uitupamur ut dr. ii. ethicorū. Secūda cogitatio dr

gratie. cũ quis cogitat bñ facere. Nã ut diximus in ꝑmo hui⁹ op̄is sermone. Nõ pōt quis a seip̄o cogitare bonũ. Quia ut inquit Aug⁹ in li. de p̄destinatione sanctoꝝ. ꝑus est cogitare bonũ q̄ credere & ip̄m cogitare bonũ ex deo ē. Notandũ tñ q̄ nõ ois cogitatio bona a gr̄a ē inspirante. Nã cũ duplex sit bonũ. s. quoddã de necessitate p̄cepti quoddã de superogatione pfectionis licet ꝑmum bonum semp sit hoĩ inspiratũ a deo nõ tñ semp scd̄m. Quinimo posset & q̄n q̄ diabol⁹ permittente deo talia bona suggerere ut sub illoꝝ specie induceret ad grauiora mala. puta posset tēptare aliquē ut pniam faceret quã fecit beatus Frañ. ut sub illa specie aut faceret illũ de se m̄ltũ p̄sumere aut ad fatuitatē pueire ꝑpterea laudo ut cũ sil̄es cogitationes ascendũt in corde uelit hõ recurrere ad dĩnũ consiliũ pit̄ & auxiliũ & petere bonoꝝ & sanctoꝝ uirorũ iuditiũ. Tertia est cogitatio culpe q̄n quis cogitat de peccato aliquo. Et hec cogitatio potest esse. aliquando meritoria. aliq̄n uenialis. aliq̄n mortalis. Pōt esse cogitatio de peccatis meritoria cũ quis cogitat ul̄ ut doleat uel cõteratur. Sicut dicebat Ezechias Isa. .xxxviii. c. Recogitabo tibi o. a. m. in. a. a. mee. Vel cogitat q̄s pc̄tã ut illa cognoscat sicut qui habet confessiões audire uaria pc̄tã recogitat q̄lr̄ illa possit detestari siue punire. Q̄nq̄ cogitatio de peccatis pōt esse ueialis. s. cũ quis illa cogitat cũ aliq̄li delectatiõe non tñ ex ꝓposito nec ex deliberatiõe ſ3 poti⁹ ex q̄dam subreptione. Q̄nq̄ insup cogitatio de peccatis est peccatũ mortale q̄n v3 quis cogitat illa cũ sensu deliberato ex delectatione & cõplacentia peccati mortalis Et q̄uis nõ seq̄naꝛ actus exterior tñ uolũtas deprauaꝛ & maculaꝛ iteri⁹. ꝓpterea graue periculũ iminet his qui nullã sibi cõsciaꝫ faciunt de cogitatiõib⁹ turpibus & imundis. Idcirco seruanda ē Hiero. regula ad Demetriadē uirginē. d. Omniũ opũ & cogitationũ tuaꝝ speculatorē tuũ deũ crede. Iõ caue ne quid loquaris aut cogites quod oculos dĩne maiestatis offendat. hec ille.

Q uitari p̄nt peccata cogitationũ per exercitiũ orõnis lectiõis operationis & p euitationē locutionis & auditionis ociosoꝝ uerboꝝ & nutritionis ipsarũ cogitationũ & p amaritudinē. Cap̄lm. iii.

Ertiũ mysteriũ delarandũ de cogitationibus dr̄ remediatio ĩ quo notabim⁹ tria ꝑncipalia remedia q̄b⁹ cogitationũ peccata declinare possint Primũ ē exercitatio. Scd̄m euitatio. Tertiũ amaricatio. Primum remediũ ē exercitatio. Aut in lectione. Aut in orõne. Aut in corpotali occupatione. Et de hoc ita dicit Hiero⁹ ad Saluiniã de nebridio & uiduitate. Semp in manibus tuis dĩna sit lectio & tã crebre orõnes ut oĩm cogitationũ sagitte quibus adolescētia pcuti solet huiuscemodi clipeo repellanꝛ. Et idem ad Rusticũ monachum & de cõsec. di. v. c. Nũq̄. Facito aliq̄d op̄is ut diabolus te semp inueniat occupatum.

Et idem ad Demetriadē uirginē. Nec iō tibi ab ope cessādū ē qa deo propitio nulla re indiges. sed iō cū oibus laborandū ut p occasionē opis nil aliud cogites nisi qđ ad dñi ptinet seruitutē. ppterea eccľ.xxxiii.dr̄. Multā malitiam docuit ociositas. Secūdnm remediū dr̄ euitatio. Qui uult cogitationes malas aut fugere aut uincere euitet tria. Primo malam locutionem.s.ociosoꝝ uerborum. Quia ut īquit apłs.i.cor.xv. Corrūpunt bonos mores colloqa mala. Et Ari.vii. politicorū. Ex dr̄e de facili qđcūq; turpiū fit & ipm facere. Et Hiero⁹ in epitaphio sācte Paule Immunditia & turpe uerbū atq; lasciuū nūq̄ ē de ore uirgineo pferendū quib⁹ signis libidinos⁹ animus ōdit̄. Scđo euitet auditionē ut nō solū nō loquat̄ uez etiā nō audiat que sordida sunt & uana. Et cum uiderit quosq; de similibus colloquētes uelut de serpētib⁹ discedat ab eis. Tertio euitet nutritionē ut si cogitationes irruāt nō nutriat illas nō retineat non in delectationem illoꝝ cōsentiat sed conet̄ eis repugnare ipasq; a se repellere qntū pōt. Unde Hiero⁹ ad Eustochiū inqt. Nolo sinas cogitationes crescere nihil in te Babylonicū uel cōfusionis adolescat. dū puus est hostis interfice. nequitia elidat̄ in semine. Quia.n.impossibile est in sensu hōis nō irruere motū medulaꝝ calore ille laudat̄ ille pdicat̄ beatus qui statim ut cepit cogitat⁹ interfecit & allidit eos ad petrā petra aūt erat xp̄s. Tertiū remediū dr̄ amaricatiōis. Sicut matres cū a dulcedine lactis filios puulos uolētes retrahere sup mamillas amara quedā apponere solent ut illoꝝ gustu cesset ubera suggere Sic amaritudo mētis cogitationibus īmundis admixta eas amaras & insipidas reddit Est autē triplex amara memoria. Prima mortis de qua sapiēs eccľ.xli. O mors q̄ amara est memoria tua Scđa amara memoria est ultimi iuditii de quo eccľia cantat pphicū illud. Dies illa dies ire dies calamitatis & miserie dies magna & amara ualde. Tertia memoria ē amara dñi nr̄i Iesu xp̄i passio. Cū ergo quis stimulat̄ aculeis cogitationū malaꝝ si diligent̄ recogitat se morituꝝ aut i dei iuditio rōeꝫ se redditurū aut uideat xp̄m p se i cruce patientē facile uictor euadet. Ergo retineamus corda nr̄a ne impleant̄ malitia malaꝝ cogitationū ut sic ualeamus adipisci in hoc sclo dei grām & in futuro gloriam. Amen.

Feria quinta tertie ebdomade in q̄dragesima de religiosa uotorū emissione illoꝝq; obseruantia a qua multi deficiunt quia post impetratas gratias uota pmissa non soluunt. Sermo.xl.iii.

Mpauit febri & dimisit illā. Scribunt̄ hec uerba originalit̄ Luc.iiii.c. & in euāgelio hodierno. Subuenit deus uirtute sua infinita necessitatibus hoim si tñ ipi religiosa pietate ad ei⁹ auxiliū cōfluāt sicut patet in lectione euāgelica in qua narrat̄ benigna condescensio xp̄i ad sanandū socrū

Symonis a magnis febrib9 fecit tñ illud rogatus a suis. Sic & qoottidie curantur infirmi a uariis languorib9 quib9 hũanũ psidiũ succurrere mime ualet. dei tñ adiutorio salutẽ recipiunt. Id aũt ut plimũ impetrat nõ solũ p deuotas orões sed etiã p fideliũ uotorũ emissionẽ. Facto oãq; uoto deo & sanctis ei9 qplimi incolumitatis bñficiũ sunt adepti. Quia uero magna est ingratitudo emittere uota & illa nõ exoluere ppterea in hoc sermone de uoto aliqua necessaria penitẽtibus percurram9. Nã deutero. xxiii. dr̃. Cũ uotũ uoueris dño deo tuo nõ tardabis reddere quia requiret illud dñs deus tuus. Et in psal. xlix. Redde altissimo uota tua Et. lxxv. Vouete & reddite dño deo uestro. De uoto itaq; tria mysteria principalia erunt declaranda.

Primũ dr̃ diffinitio
Secũdum phibitio
Tertiũ dispensatio

Quid sit uotũ & de septẽ conditionibus que requrunt ad hoc ut habeat rationem uirtutis.

Capl̃m. i.

Rimũ mysterium declarandũ de uoto dr̃ diffinitio. In quo quid sit uotum uideamus. Et ex dictis sancti Tho. ii. ii. q. lxxxviii. Et Ric. di. xxxviii. qrti sumo hãc diffinitionẽ. Votũ est conceptio melioris ppositi aĩ deliberatiõe firmata. Ex qua diffinitiõe colligunt septẽ conditiones que reqrũt ĩ uoto ut debitẽ fiat. vz. Prima dr̃ deliberatio. Secũda pmissio. Tertia superogatio. Quarta ordinatio. Quinta fornicatio. Sexta honestatio. Septima distinctio. Pria conditio que requirit in uoto dr̃ deliberatio ut. s. fiat ex uolũtate deliberata. Nã ut dicit Ric. ubi sup. Votũ dr̃ a uolẽdo. Vñ sicut io nobis ẽ duplex uelle. s. plenũ qd' ẽ uelle deliberatiuũ & semiplenũ qd' est uelle ex subreptione sic dico q; ẽ duplex uotũ. s. uotũ quod habet plenã rõnẽ uoti. Et de rõne talis uoti est q; sit factum ex deliberatione quia ut dr̃. xx. q. iii. c. Pñs cleric9. Nullũ bonũ nisi uolũtariũ. Et. xv. q. i. c. Nõ est. Volũtariũ sibi militẽ elegit xp̃s. Et ẽ aliud uotũ qd' non habet plenã rõnẽ uoti eo q; nõ fit cũ deliberatione sed ex quadã subreptione & iõ non obligat Sed in hoc orit dubiũ. An teneant uota que fiũt in angustiis utputa a mulieribus tẽpore ptus & a nauigantib9 tẽpore tẽpestatũ ab infirmis tẽpore ifirmitatis & silia. Et quidã absolute & male rñdẽt q; nõ contra quos dic. vo. Q, est distinguendũ q a aut uota pdicta fiunt ex intentiõe deliberata & sic tenẽt & obligant ut patet in. c. Sunt qui opes. xv. q. iiii. Si uero fiãt ex subreptiõe nõ tenẽt io angustiis tñ magis subripit mẽs q̃ ĩ pace & qete eo q; scd'm Aug. ĩ li. lxxxiii. q. passiones tristabiles plus habent alterare usũ rõnis q̃ passiones delectabiles Scd'a conditio que requirit ĩ uoto dr̃ pmissio Scd'm. n. Ric. & Tho. ubi sup. Propositũ solũ ad faciẽdũ aliqd' bonõ non facit uotũ sed ppositũ firmatũ pmissiõe Et si fiat corde etiam sine oris expssione ad huc tenet & ligat ioforo conscientie

Expressio.n.uoti p uocem referť ad iteriorē delibetationē. Sed hic occurrit unū dubiū disputandū. Vtrū omne publicū p expssionē uocis factū corā aliis sit uotū sollēne. Et Rñdet Ric. Q drīa ē intʒ uotū publicū & sollēne qa quodlibet uotū corā multis & in publico factū publicū dici pōt. Sed non quodlibet tale pōt dici sollēne. Nō.n.dr̄ uotū sollēne nisi qd ī se habet aliqd annexū ut in publicū debeat uenire & p qd uouēs poniť sub alterius hoīs ptāte. Et tale ē uotū ī suceptione sacri ordinis p quē suscipiens constituiť mīster eccl̄e ad deo publice seruiendū & poniť sub epī ptāte. Vnde tale uotū esset sollēne etiā si p̄dictū ordinē ab epo recipet in secreto. Professio etiā in religione facta in manu ei9 q eā pōt recipe habet in se aliqd annexū quo debeat ī publicū uenire. Vñ talis pfessio sollēnizat uotū etiā si fiat ī occulto. Sollēnizať ergo uotū p pfessionē ī religione & p sacri ordinis susceptionē ut patet extra qui clerici uel uouētes.c. Rursus in glo.&.c.Q uotū. Notādū tñ ut dr̄ in glo.xxvii.q.i.c.Mulieres & extra de conuersatione.cōiu.c. Ex pte. Q ī ppria domo uti uestib9 mōnachalib9 & uotū facere nō sollēnizat uotū. Tertia cōditio que reqriť in uoto diciť supererogatio Debet fieri uotū de bono superogationis & nō de bono necessario quia ad bonū necessariū hō teneť etiā sine uoto Sed Mgr̄ sen.di.xxxviii.qrti dicit. Q uotoꝝ aliud est cōe aliud singlare. Cōmune ē qd oēs ī baptismo faciūt cū spōdēt renūtiare diabolo ut habeť de cōsec.di.iiii.c.Prima igiť &.c.Primū iterrogetur. Et tale uotū fit de his que sunt necessaria ad salutē. Ibi tñ diminute īueniť ratio uoti. Singulare uotū est cū aliqs spōte pmittit se seruatuꝝ aliqd bonū ad qd nō teneť quis teneatur post uotū. Hinc dr̄.xvii.q.i.c.Sunt qnedā. Sūt quedā que etiā nō uouētes debem9.quedā etiā que nisi uouerim9 nō debem9. Sed postq ea deo pmittim9 necessario reddere cōstringimur. Sʒ hic emergit unū dubiū. Vtrꝝ uota que fiunt sub aliqua cōditiōe cōditione illa cessāte sint obligatoria. Et rñdet Ray.in sūma.Q duplex est conditio. Vna generalis ut si uixero si potero si deus uoluerit que semp intelliguť etiā si non apponanť ut patet.xxvii.q.ii.c. Beata Maria. Alia est cōditio spetialis puta cū quis uouendo dicit pmitto facere tale bonū si impetrauero sanitatē Si conditio deficiat uotū non obligat. Facit ad hoc qd scribiť.xxxii.q.viii.c.Non solū. Et extra de cōditione appōita ī dispēsatione.c. Verū. Et de resti.spō.c.Olim. Quarta cōditio que requiriť ī uoto dr̄ ordinatio. Debet uotū fieri ipi deo quia cū uouere sit act9 latrie soli deo debeť Sed dubitať circa hoc quia uota fieri solent etiā sanctis. Sed dicit Ric. Q uota que fiunt sanctis non plene habēt rōnē uoti p cōpatione ad sanctos sed ad deū Qui.n.uouet sancto Ia.ei9 ecclīam uisitare. Locutio siue mētalis siue uocalis quā dicit se uisitaturū sanctū Iacobū fit sancto Iacobo. Sed obligatio ad implendum

illud qđ dr̃ ꝓprie & simpliciť loquēdo non fit nisi deo. Vñ qđ ē materiale ĩ illo uoto fit sancto & qđ ē formale fit deo. Quĩta conditio que requiriť in uoto diciť formatio. Hec nāq̧ est forma uoti ut fiat deo de re bona ad bonū finē ꝓpterea dicit Ric. Q uotū factū ꝓpť malū finē non tenet. Nā magis depēdet uotū a suo fine q̄ a sua materia qa scđm phm. ii. meta. Finis ē causa causaꝝ. Sed uotū factū de materia mala ꝓpť finē bonū nõ tenet. Idcirco uouēs se facturū aliqđ quod ē absolute bonū non tñ ꝓpť hoc intendens nisi finē malū grauiť peccat & non tenet uotū qa talis aut intendit ꝑ illud uotū se posse consequi finē illū aut non. Si nõ iam nõ obligat se ꝓpť finē illum quia sicut dicit phs. iii. ethi. Electio ñ ē ĩpossibiliū ergo a sili nõ ē alicui9 ĩpossibilis ad cõsequēdū. Si sic errat qa scđ3 Aug. in li. lxxxiii. q. Deo uolente & auctore nõ fit hõ deterior. Deterior aūt fit hõ ꝑ ꝯsecutionē finis mali. Sexta cõditio que reqriť in uoto dr̃ honestatio. Debet uotū fieri de re honesta & materia bona ꝓpterea dr̃. xxii. q. ca° In malis. In malis promissis rescinde fidē in turpi uoto muta decretū qđ ĩcaute uouisti ne facias. Sed dubitať hic de Iepthe de quo habetur Iudic. xi. Q interfecit filiā suā sicut uouerat. Et tñ ad heb. xi. numerať inť illos qui ꝑ fidē uicerunt regna. ergo uidetur q̧ possit fieri uotū de re mala & inutili. Rñdet Ric. ꝙ uotū Iepthe non fuit obligatoriū nisi ad imolandū aĩal occurrens imolatitiū. Et quo ad hoc fuit licitū & placens deo qđ oñdit uictoria subsecuta. Vñ ĩoccidēdo filiā suā fuit fatuus & ĩpius de qua impietate p9ea peñituit. Septĩa conditio que reqriť in uoto dr̃ discretio Debet nāq̧ fieri uotū discrete prudenť & moderate. Nā sicut ꝓhibita est indiscreta pnĩa ita ꝓhibeť & uotū ei9. S3 qđ de uotis stultis ut sũt uota illorū q uouēt nõ cõdere caput aut nõ cõedere pedes aut nõ cõedere colūbos uel nõ lauare manus & silia. Rñdet Tho. ꝙ talia uota deridenda sũt poti9 quā seruāda. Accipim9 ergo ex dictis q̄nta ĩ uno quoq̧ debet esse maturitas ĩ uouēdo q̄nta ĩsup diligētia in cõplendo qđ uoto ꝓmissū est. Iđ dic Ric. ꝙ oē uotū licitū obligat uouētē ad illud qđ uouit ad ĩplendū nisi in q̄tuor casib9. Vn9 ē ꝓpť ĩpotētiā adĩplendi Scđs ꝓpť auctoritatē supioris dispensandi. Terti9 ꝓpť defectū conditionis apposite ut dictū est supius. Quartus qñ illud quod tēpore uoti facti fuit licitum postea fit illicitum.

Q uouere interdicitur septem generibus personarum in quibus est limitata rationabiliť facultas uouendi. Capl̄m. ii.

Ecundū mysterium ꝑncipale de uoto declarādū dr̃ ꝓhibitio. Nā ꝓhibēť septē gradus ꝑsonarum uouere. Primi sunt epĩ. Scđi clerici. Tertii religiosi. Quarti pueri. Quinti filii familias. Sexti serui. Septimi uxores. Primi qui non pñt uouere sunt epĩ. Ipĩ. n. nõ pñt facere uotū quo dissolúať uinculū eccłie

ſine licētia dñi pape.Extra de renūtiatione.c. Niſi cū p͏̄dē. Eſt.n.ep̄s eccl̄ie ſue ſponſus ut dr̄ i.c.Int̄ corporalia extra de trāſlatione ep̄i & electi.Idcirco n̄ pōt emittere uota que eſſent in preiuditiū ſue cure extra de uoto & uoti redēptione .c.Magna.Scd̄i qui nō pn̄t uouere ſūt clerici bn̄ficiati qui nō pn̄t uouere pegri, natione aut aliud ꝑpt̄ qd̄ habeant relinquere eccl̄iam ſine lnia p̄lati ſui de con. di.v.c.Nō oȝ.Excepto ꝙ pn̄t uouere & uotū implere etiā ep̄o contradicēte de i, trando religionē ut patet.xix q.ii.c. Due ſūt.Et ſiſr̄ de accipiendo crucē ut hēt̄ extra de uoto & uo.re.c.Ex multa.Tertii ſunt religioſi.Pro qbus dr̄.xx.q.iiii.c. Monacho. Monacho nō licet uotū uouere ſine conſēſu abbatis ſui ſi autē uoue, rit frangendum erit.Rō aūt potiſſima ſcd̄m Ric.q̄re religioſus nihil uouere pōt eſt qa pēſata hūana īfirmitate & religionis onere n̄ poſſet ſe ad aliqd ultra ſuā ꝓfeſſionē obligare qd̄ nō poſſet implere ſine ſ̄licūq; p̄iuditio ul̄ p̄iuditii p̄ic̄lo obſeruationis cui9libet eorū ad que ex ſua ꝓfeſſione tenet̄ & abſq; p̄iculo red, dendi ſe interdū oneroſū prelato ſuo uel alicui ſeu aliq̄bus fratrū ſuoꝝ ꝑpt̄ ſol licitudines & modos ſingulares quos interdū haberēt illi qui eſſēt ad plura quā alii obligati ꝓpterea tāte eſt altitudinis religionis uotū ꝙ oīa alia i ip̄m cōmu, tari pn̄t. Et iō eccl̄ia cōſiderās hui9 uoti altitudinē & hūane nature īfirmitatem noluit auctoritate dei uoto religionis nullū poſſe uotū aliud ſupaddi ꝑpt̄ peri, culū trāſgreſſionis uitandū. Gloſa tn̄ ſup dicto.c.Monacho dicit monachū non poſſe uouere eſſe intelligendū de uoto abſtinētie p qd̄ alii ſcādalizāt̄. Quarti ſunt pueri an̄ annos pubertatis qa p illo tēpore nō hn̄t expeditū uſū rōnis & li beri arbitrii.Et ut dr̄ extra de.regu.& trāſeūtibus ad religionem.c. Sicut tenor Carens uſu liberi arbitrii uouere nō pōt qa nō pōt conſentire. Quīti ſūt filii fa milias. Nā fili9 familias qa ſubeſt patri in his que ad regimē dom9 & familie ꝑti nent n̄ pōt de illis uotū facere ſeu de ꝑtinētib9 ad illa ſine p̄ris auctoritate. Sex ti ſūt ſerui q n̄ pn̄t uouere aliqd eorū que ip̄os īpediant a ſeruitio dn̄oꝝ ſuoꝝ ſine ip̄orū auctoritate & uoluntate ſic patet.lxiiii.di.c.Ex antiqs &.c. Si ſeruus. Septimi ſunt uxores.p qbus notandū ꝙ uir & uxor ſibi ſunt mutuo debitores ī reddēdo debitū carnale.Iō qlibet eorū ꝓhibet̄ uouere de nō reddēdo ſine lnia alteri9.Sed qa in diſpenſatiōe dom9 & regimīe famelie mlr̄ ē ſubiecta uiro & n̄ econuerſo. Iō de ꝑtinentib9 ad illa mlr̄ nō pōt emittere uotū ſine lnia uiri ſicut patet.xxxiii q.v.c. Maifeſtū.§.Ex p̄miſſis &.c. Noluit.Iō numeri.xxx.c. Dixit deus. Si uouerit uxor & iuramēto ſe conſtrinxerit p ieiuniū ul̄ cet eraꝝ reꝝ ab, ſtinentiā affligat aīam ſuā n̄ arbitrio uiri erit ut faciat ſiue nō faciat Et forte hec ē cā eo ꝙ mulieres magi ad uouendū ꝓne ſūt ꝙ uiri nec reꝑhendimus eas qa no, uent ſed qa indiſcrete uota facere ſolēt. Sūt & ſepe icōſiderate ac leues & uota

emittunt irrõnabilia & stulta pro qbus nõ expedit ut sacerdotẽ ꝑ absolutione regrẽt. Vir ĩ hoc casu auctoritatẽ habet nõ ex ui clauiũ que in ipo ñ ẽ sed auctoritate presidẽtie quã in uxorẽ habet. Et cũ uxor obedire nollet uiro dicenti uiro sibi nolle eã sua uota cõplere põt uerbis supaddere uerbera ita tñ ut ĩ omnibus modestiã gerat. Volui sic hec pauca dixisse qa noui mulierꝝ importunitatẽ que uiros qñqꝫ affligũt & uexãt ut sub uotorꝝ occasiõe lĩam eis largianť uagandi discurrendi ac expẽdendi pecunias domus cũ damno & detrimento familie.

De dispensatione uotorum ad declarationem dubiorum que super illa possent oriri. Capl'm.iii.

Ertiũ mysteriũ de uoto declarandũ dr̃ dispensatio. Pro cui9 pleniore declaratiõe septẽ dubia sunt disputanda. Primũ utrꝝ expediat homini uouere. Scd'm utrꝝ sit magis laudabile & meritoriũ aliqd facere cum uoto uel sine uoto. Tertiũ utrꝝ expediat inducere iuuenes ut uoto se obligẽt ad religionis ingressũ. Quartũ utrꝝ uotũ possit cõiecturari. Quintũ utrꝝ quodlibet uotũ cõmutari possit ĩ uotũ religiõis. Sextũ utrꝝ oẽ uotũ sit dispẽsabile. Septimũ utrꝝ sol9 papa possit ĩ uotis dispensare. Primũ dubiũ utrꝝ expediat hoĩ uouere. Et arguiť q̃ nõ. Prĩo qa null9 debet se ꝑuare magno dono dei. Sed libertas hoĩs est magnũ donũ dei qua in ꝑte ꝑuat per uotũ. ergo ñ debet hõ uouere. Scd'o arguiť qa nullus debet se exponere ꝑiculo alicui9 transgressiõis. Sed uouẽs exponit se ꝑiculo cui nõ erat expositus añ uotũ. ergo nõ expedit uouere. Tertio arguiť qa nullus debet aliqd facere quo suũ aggraueť peccatũ si peccat. Sꝫ religios9 si peccat graui9 peccatũ cõmittit q̃ seclaris sicut dicit Ansel. in li° de silitudinib9. ergo nõ expedit uouere religiõis ingressũ & multo fortius nec qd'cũqꝫ aliud bonũ. In cõtrariũ ẽ oĩs scripťa & laudabil' usus fideliũ. Rñdet Ric. q̃ uouere cũ discretiõe expedit hoĩ per hoc q̃ firmat amplius uolũtatẽ suã in bono & ꝑ magna ꝑte excludit a se male faciẽdi libertatẽ & facit actũ uirtutis latrie & iõ uouendo mereť. Ad ꝑmũ argumẽtũ rñdet Ansel. in li° de silitudinib9. Q̃ obligatio ad bonũ non repugnat libertati simpl'r ut etiã plene dictũ ẽ in sermone de obĩa dei. Ad scd'm dicendũ. Q̃ nouẽs discrete nõ exponit se ꝑiculo transgressiõis nisi ꝑ accñs. Ad tertiũ dicendũ. Q̃ licet religiosus graui9 peccet q̃ seculari tñ de peccato penitẽs maiorẽ miam cõseqť q̃ secularis. Scd'm dubiũ. Vtrꝝ magis sit laudabile & meritoriũ facere aliqd cũ uoto q̃ sine uoto. Rñdet Ric. & Tho. q̃ sic. Qd' declarant triplici rõe & una silitudĩe. Prĩa rõ ẽ q̃ opus inferioris uirtutis magꝭ ẽ meritoriũ imperatũ a supiori uirtute q̃ nõ imperatũ. Sed latria supior uirt9 ẽ q̃ abstinẽtia & op9 abstinẽtie ad qd' moueť hõ ex uoto ẽ imꝑatũ ab ea. Vouere. n. act9 ẽ latrie ergo magꝭ meritoriũ ẽ op9 abstinẽcie ad qd' moueť hõ ex uoto. Scd'a ratio ẽ hec.

Quanto opus pcedit a uolũtate magis firmata ĩ bono tãto ẽ uirtuosius & ex cõ-sequẽti est magis meritoriũ. Ad opari enĩ uirtuose reqrit firmiter & immobilit̃ opari ut dicit phs ii. ethi. c. iiii. Sed ceteris paribꝰ uolũtas firmior ẽ ĩ bono cũ uoto q̃ sine uoto. Tertia rõ ẽ hec. Deus cũ acceptet opus ppt operantẽ tanto magis acceptat illud q̃nto ẽ ab hoĩe ad suũ seruitiũ spẽalius daputato. Sed ceteris paribꝰ hõ specialius deputat̃ & dedicat̃ ad dei seruitiũ cũ uoto q̃ sine uoto. Ad idẽ etiã ẽ siltudo quã ponit Ansel. ĩ li° de siltudinibꝰ ĩ qua cõparat sc̃parẽ facientẽ bonũ opus illi q dño dat de fructu arboris sue q̃ntũ uult. & religiosũ illi q dño dat totã arborẽ cũ fructu q magis ẽ dño acceptus q̃ pmus. Tertiũ dubiũ utrꝫ expediat inducere iuuenes ut uoto se obligẽt ad religiõis ingressũ. Et rñdet notabilr̃ Ric. q sic si adsint debite cõditiões ex pte iuuenis & ex pte inductiõis & ex pte obligatiõis. Qui eni uult inducere iuuenẽ aliquẽ ad obligationẽ pdictã debet diligẽter cõsiderare q iuuenis debitã habeat etatẽ p ingressu religiõis que ad minꝰ cõplectit̃ tps. xiiii. annoꝝ. extra de regularibus. c. i. &. c. Significatũ ẽ. Et q pro ut patit̃ etas illa ĩ pposito suis licitis & honestis habeat stabilitatẽ. Et q ad cõsiderãdũ q̃d illa religio ponderet & obligatio ħeat discretionẽ sufficiẽtẽ. In inductione etiã debet esse diligẽs aspitas religiõis ad cuiꝰ obligationẽ inducit explicatio & oĩs suggestiõis & fl̃itatis exclusio. Nec debet esse nimis iportuna psuasio. Asperitatis enĩ religionis celatio & paucitatis suggestio opant̃ deceptionẽ deceptio aũt rõe ignorãtie diminuit de rõne uoluntarii. Tũc enĩ nimis ẽ iportuna psuasio qñ fit cũ reꝝ tpraliũ pmissiõe uel cũ indebita cõminatiõe uel cũ nĩa sollicitudĩe. Debet aũt inducẽs cauere a tali iportuna psuasione quia talis psuasio opat̃ in iuuene uel ipm inclinat ad obligandũ se ex subreptiõe. Et pdicta obligatio fieri ñ debet nisi ex plena uolũtate & deliberatiõe. Ex pte etiã obligationis tria sũt obseruãda. s. ut fiat pũa deliberatiõe & stabilitatis ppositi exaiatiõe. Et q fiat cũ discretiõe. ut. s. obligãs obliget se ad ingrediẽdũ ut eã expiat̃. Et si deus dederit sibi grãm remanẽdi & religiõi placuerit remaneat. Aut si ppoitũ infra annũ mutatũ fuerit libere possit exire absq3 hoc q teneat̃ aliã religionẽ intrare. Debẽt etiã obseruare q fiat cũ deuotiõe & debẽt obseruari pdicta q obligatiões facte sine deliberatiõe discretiõe & deuotiõe freqñt̃ malos exitꝰ habẽt

Quartũ dubiũ Utrꝫ uotũ possit cõmutari. Et rñdet̃ q sic ut ħet̃ in. c. Magne. de uoto & de uoti redẽp. Rõ ẽ s̃m Ric. q s̃m Bern. in li° de pcepto & dispensatiõe. Iniquũ pcul dubio foret si ea que sũt p sola caritate instituta cõtra caritatẽ tenerent̃. Uotũ antẽ fieri debet ex caritate & pro caritate. Uñ eius obligatio tenere nõ debet cõtra caritatẽ. Teneret aũt cõtra caritatẽ si ñ liceret illud cõmutare ĩ melius. Uotũ ergo põt in melius bonũ cõmutari nõ tñ hoc auctoritate ppria

fieri debet sed auctoritate supioris qa nullus fieri debet iudex in sua cã. Quintũ dubiũ. Vtrũ quodlibet uotũ cõmutari possit in uotũ religionis. Rñdꝫ Ric. Q noles facere pfessionẽ in religiõe si actualr ul hitualr uult remanere obligatus ad uota que in sclo fecerat nõ cõmutãt in uotũ religionis tñ pq̃ deuenerit ad notitiã plati sui hoc factum poterit ipm ab illis uotis absoluere maxime si ignorabat ipm esse ligatũ ipis uotis tẽpore professiõis. Si aũt actualr seu hitualr intendit ãplius illis uotis nõ teneri sed soli uoto religionis sue ab illis absoluit per religionis uotũ ppt religionis uoti altitudinẽ & pfectiõeꝫ. Vñ extra de uo. & uo. redẽp. c. Scripture dr. Reus facti uoti aliq̃teñ non hẽtur q tẽporale obsequm in ppetuã religionis obseruãtiã noscit cõmutasse. Et de pe. di. i. c. Mensurã. §. his auctoritatib. Nõ ẽ necessaria certa satisfactio peccati cui totũ uite tẽpus ipẽdit sui seruitio cõditoris. Et tñ si rex unus uel impator uouerit q usq ad triẽniũ uel septẽniũ militabit in terra sancta & tenebit secũ duo uel tria millia militũ ul unus ali dux uel comes exñs dux toti exercit cruce signatoꝝ & de cui abñtia desolaret uellet religionẽ intrare in hoc casu uidet mihi sũm põtifex cõsulẽd Certũ tñ ẽ q psona mediocris a uoto trãsmarino absolueret p religionis igressũ. Sextũ dubiũ. Vtrũ oẽ uotũ sit dispensabile. Et arguit q nõ. Prio quia soluere pmissũ ẽ de iure nature. Sed ea que sunt de iure nature sũt idispensabilia. ergo nullũ uotũ est dispensabile. Scdo arguit qa q ñ facit qd pmittit mẽtit ſꝫ nullus põt i mendatio dispẽsare. qa scdm phm. iiii. ethi. Mẽdaciũ scdm seipm prauũ ẽ & fugiendũ Cũ ergo oẽ uotũ sit pmissio nullũ uotũ ẽ dispẽsabile. Tertio arguit qa extra de statu mõachoꝝ. c. Cũ ad monasteriũ dr. Abrenũtiatio pprietad ita mõachali regule ẽ ãnexa ut nec cotra illũ sũm põtifex ualeat dispẽsare. ergo nõ oẽ uotũ ẽ dispensabile. Quarto arguit qa nullũ uotũ ẽ dispensabile qd i melius cõmutari ñ põt. Sed uotũ religiõis nõ põt i meli cõmutari cũ oĩa alia uota i ipm cõmutari possint. ergo nõ oẽ uotũ ẽ dispensabile. Ad hãc questionẽ lꝫ mlti multa dicãt. tñ Ric. in. iiii. & Tho. ibidem q̃uis alr dicat. ii. ii. Iohes neopolitanus in quolibetis Innoc. & Hosti. & cõit oẽs doc. tenent. Q oẽ uotũ qd ẽ de his que sunt superogationis est dispensabile qa dispensationis ĩ quolibet tali uoto põt cã rõabilis inueiri. s. pfectus maioris boni uel mali euitatio siue p cõparatiõem ad rẽ publicã siue p cõpationẽ ad uouentẽ. Reformatio. n. pacis inter regna maius bonũ ẽ cõitati q̃ cõtinẽtia uni psone. In tali etiã casu si psona que cõtinẽtiã uouerat nubat p pceptũ dñi pape sua obia magis meritoria ẽ sibi q̃ continentia q̃ntũ ad pmiũ substãtiale. Vñ Aꝛ. i. ethi. Amabile ẽ bonũ uni soli melius uero & diuri genti & ciuitatibus. Vitatio etiã cõis mali ut uitatio discordie it regna que sunt in pace & pbabilis transgressio uoti si pbabilitas sit uehemens posset

esse rõabilis causa dispensandi ĩ quocũq superogatiõis uoto. Recta.n.rõ dicta, re uidetᷣ esse aliquẽ in ecclia loco dei q piculis coitatũ & psonaꝝ pensatis ĩfirmitatib9 utilitatibus & dãnis possit rõabilitᷣ obuiare. Ad pmũ argumentũ dicendũ Q obligatio ĩ uotis nõ ẽ de iure nature absolute sꝫ sub hac cõditione.s.quousq p superiorẽ ex cã rõabili fuerit relaxata. Ad scdm dicendũ. Q q nõ soluit quod pmisit mẽtitᷣ si sibi ñ remittatᷣ obligatio & soluere possit. Sꝫ obligatiõe remissa nõ mẽtitᷣ qa apli9 debitor nõ est. Ad tertiũ dicendũ q ꝗuis sũmus pontifex nõ possit facere q sit mõachus absq abrenũtiatiõe ppⁱetatis quia hoc esset facere cõtradictoria simul tñ põt esse de monacho facere nõ monachũ si cã rõabilis af fuerit. Ad ꝗrtũ dicendũ. Q ꝗuis uotũ religionis cõmutari nõ possit in meli9 bonũ puatum põt tñ cõmutari ĩ meli9 bonũ cõe. Talis etiã cõditiõis posset esse ille qui uouit qd illud bonũ siue uotũ cõmutari posset ĩ aliud booum magis expediens sibi ꝗuis nõ posset cõmutari ĩ mai9 bonũ simplr. Septimũ dubiũ Utrũ sol9 papa possit in uotis dispensare. Et m dẽt doc. q in uotis maiorib9 sicut sunt uotũ cõtinentie religiõis & crucis sol9 papa dispẽsare põt qa ĩ uotis istis nõ ẽ dispensandũ nisi ppt ecclie cõeꝫ utilitatẽ uel aliquã magnã necessitatem. Et iõ ipoꝝ dispensatio merito reseruare debuit illi ad quẽ ptinet toti9 ecclie cura. Scdm uero morem curie uota pegrinationis ad uisitanda aploꝝ limĩa & sancti Iacobi in cõpostella uidentᷣ rõano põtifici reseruata. In oĩbus aũt aliis uotis que respectu pdictoꝝ dñr uota minora pñt epi dispensare ut habetᷣ extra de uoto & uoti redẽp.c.i. Inferiores aũt epis in nullo uoto dispensare pñt nisi eis fuerit spãlr cõmissũ ex pceptis platis religiosis q dispẽsare pñt ĩ uotis suoꝝ subditoꝝ. Religiose itaq curare debẽt oẽs circa uota sua se gerere ut illa discrete emittãt emissa compleãt aut si cõplere nõ pñt a supiorib9 dispensatiõeꝫ pcurẽt ut sic mereantᷣ in hoc sclo habere dei gratiã & in futuro sempiternã gloriã in qua uiuit & regnat deus p infinita scloꝝ scla. Amen.

Feria sexta tertie ebdomade ĩ ꝗdragesima de misericordia ad pximũ hñda & pia largitione elemosinaꝝ. Sermo.xliiii.

Icit ei Iesus. Da mihi bibere. Scribuntᷣ hec uerba Ioh.iiii.c.& ĩ euãgelio hodierno. Censenda sunt duriora saxis pectora eoꝝ que xpo Iesu pietatẽ exhibere nolũt. Cõtulit qdẽ ipe nobis ĩnumerabilia bona & qñq de illis a nobis petit ut sic ampliora supaddat. Petebat nãq hodie bibere a samaritana ut illam saciaret aqua admirabili & suauissima grẽ sue. Sic & sepe ab hoĩbus exigit miãꝫ & clemẽtiã p suo amore pximis exhibendã ꝗten9 largiatᷣ eis copiosins pmia eterne uite. Quia uero hoc maxime decet pñitentes ut p elemosinaꝝ largitiões satisfaciãt p peccatis suis idcirco ĩ pñti sermone de elia aliq

pcurremus quā xp̄s a samaritana poscebat. d. Da mihi bibere. De ip̄a itaq̄ elīa tria mysteria pncipalia erunt declaranda.

Primū dr̄ inductio. Q̄ septem sunt illa quibus inducimur ad misericordiam
Secundū conditio. proximis exhibendam & ad prompte elemosinas largi-
Tertium distinctio. endum. Capl̄m. i.

Rimū mysteriū de elīa declarandū dr̄ inductio. In quo uidere debemus atq̄ notare septē rōes pcipuas q̄re un⁹q̄sq̄ pmptus esse debet ad elīas liberalr̄ largiēdū. Prima dr̄ auctoritas. Scd̄a cōformitas. Tertia exemplaritas. Quarta ppetas. Quinta societas. Sexta gratiositas. Septia felicitas. Pria ratio inducēs oēs ad elīas liberalit̄ largiendum dr̄ auctoritas. Ois eni auctoritas scripturaꝝ hoc clamat hoc dicit hoc pdicat. Vñ Dauid ps̄l. xl. Beatus qui intel. sup ege. & pauperē in di. ma. li. e. dn̄s. Et Thobie. iiii. Noli auertere faciē tuā ab ullo paupere. Ita eni fiet ut nō auertat a te facies dn̄i. Et. xii. c. Bona ē oratio cū ieiunio & elīa. Et Eccl̄e. iii. c. Ignē ardentē extinguit aqua & elīa resistit peccatis Et. vii. c. Facere elīam ne despicias. Et. xxix. c. Pone thesauꝝ tuū in pceptis altissimi & proderit tibi magis q̄ auꝝ. Conclude elīam in sinu pauperis & hic orabit p te & liberabit ab oī malo. Et puer. xix. Feneraē dn̄o q̄ misereē paupis & uicissitudinē suā reddet ei. Et Isaie. lviii. Frāge esurieti panē tuū & e. u. q̄ iduc i do. t. cū ui. nu. o. e. & car. t. ne despexeris. Et Iohes. i. canonica. iii. c. Qui habuerit substantiā hu⁹ mūdi & uiderit frēm suū necessitatē habentē & clauserit uiscera sua ab eo quō caritas dei manet i illo? Et Hiero⁹ lxxxvi. di. c. Qui clemētiā. Qui clementiā nō h̄t nec indutus ē uiscera miē & lacrimaꝝ q̄uis sp̄ualis sit nō adimplet legē xp̄i. Et Ambro⁹ in li° de officiis. Natura ius cōe generauit usurpatio uero ius priuatū fecit. Vñ sunt multi qui nullam habēt in agris aut in uineis portionē hoꝝ inopie de copia quā dedit dn̄s diuitibus ē cōsulendū ut & ip̄i deo pro terre fecunditate bñdicāt nobiscū quos ideo sub diuersis melostus laborare permittit dei sapia ut & miseros pro pacientia misericordes uero coronet p beniuolentia. Et idem. xlvii. di. c. Sicut hi. Neq̄ eni minus ē crimis q̄ hn̄ti tollere cū possis & hn̄das indigentibus denegare. Esurietiū panis ē quē tu detines nudoꝝ indumētum ē qd̄ recludis miseroꝝ redēptio ē & absolutio pecunia quā tu in terra defodis. Et idē. lxxxvi. di. c. In singl̄is. Mīa cōis ē usus ideo pceptū cōe oibus officiis oibus etatib⁹ necessaria & ab oib⁹ deferēda. Nō publican⁹ nō miles excipiē non agricola ñ urban⁹ diues & paup oēs i cōe admonēē ut cōferāt nō hn̄ti. Et xp̄s in euāg̃lio Luce. xi. Date elīaꝫ & oīa mūda sunt uobis. Et. c. xii. Vendite que possidetis & date elīaꝫ. Hoc ip̄m colligiē ex dictis moraliū ph̄oꝝ. hinc ē q̄ Tulli⁹. i. de officiis ait. Quicq̄d siñ detrimēto ɔmodari p̄t id tribuaē cuiq̄ ul̄ ignoto. Et ouidi⁹

li° de punto. Regia crede mihi res ē succurrere lapsis. Cōueniēs hōi ē hoiem fer
uare uoluptas. Et Plato ī thimeo. Bonos uiros decet cōmodos esse. Theologi in
sup etiā laudāt. d. s̄r di. xv. q̄rti li. Q. ipa ē tertia ps satisfactiōis. Assignat nāq
magr̄ in textu tres ptes satisfactionis. Pria ē ieiuniū. Scd̄a ōro. Tertia elīa. Que.
s̄m Ric. sufficient enumerant tā ex pte bonoꝝ p que satisfaciendū est q̄ ex pte
causaꝝ peccati q̄ etiam ex pte eoꝝ contra quos peccatū cōmittit. De bonis eni
nostris debem⁹ satisfacere. Et s̄m Ari i. ethi. c. xx. Tria habem⁹ bona. s. bona for
tune bona corpis & bona aie. De bonis exteriorib⁹ seu fortune satisfacimus per
elīam sub q̄ cōprehendit totū qd̄ expendit in proximoꝝ utilitatē. De bonis cor
poris satisfacimus p ieiuniū sub quo cōprehendit quicq̄d pertinet ad corporis
afflictionē. De bonis aie satisfacim⁹ p oratione sub qua cōprehēdit quicq̄d deo
exhibet p latrie uirtutē. Scd̄o sufficient enumerant satisfactiōis ptes ex parte
causaꝝ peccati. Nā s̄m Ioh. i. ca. ii. c. Tres sunt pc̄toꝝ cause. s. cōcupia carnis que
prout possibile ē excidit p ieiuniū & concupia ocloꝝ contra quā ordinat elīa &
superbia uite cōtra quā ordinat ōro. Tertio sufficient enumerant satisfactionis
partes ex pte eoꝝ cōtra quos peccat hō contra deū. Et cōtra hoc ordinat oratio.
Peccat contra seipm̄ & cōtra hoc ordinat ieiuniū. peccat cōtra p̄ximū & cōtra
hoc ordiat elīa. Et sic undiq̄ resonāt elīe laudes. Scd̄a rō q̄re un⁹q̄sq̄ p̄mpt⁹
debet esse ad elemosinas liberalr largiēdū dr̄ cōformitas. Sum⁹ nanq̄ cōformes
& inuicē mēbra. Ro. ii. c. Et ut dr̄. i. Cor. xii. c. Si q̄d patit unū mēbroꝝ compa
tiunt ei oīa alia mēbra. Propterea ait sapiēs Eccle. xvii. c. Vnicuiq̄ mādauit de⁹
de p̄xio suo. Et hoc suo mō. Seneca ad Lucilliū explicauit. d. Non pōt q̄sq̄ beate
degere q̄ se tm̄ ituet q̄ oīa ad utilitates suas cōuertit. Alteri uiuas oportet si uis
uiuere tibi. Et idem in li° de beata uita. Vbicuq̄ hō ē bn̄ficio loc⁹ ē. Sed circa hoc
dubitat. Vtꝝ dare elīam cadat sub precepto. Et r̄ndet Ric. q̄. sic. d. elīaꝫ esse sub
p̄cepto legis nature que iubet alii esse faciendū qd̄ sibi q̄sq̄ fieri uellet. Luc. vi.
c. Et di. i. decretoꝝ. c. i. & di. ix. c. Saua. & x. q. i. Placuit. Est etiā elīa sub p̄cepto
legi diuie sicut p3 in uerbis allegatis ī p̄ma rōe ubi iducit xp̄s xi. & xii. c. Luce qui
dare elīam iubet. Est adhuc elīa sub p̄cepto legis positiue sicut patet. xlvi. di. c.
Pasce. Tertia rō inducens hoīes ad elīas liberalr largiendū dr̄ exemplaritas.
Exemplū q̄dem habem⁹ a deo ab angelis & ab oī creatā ut cōicatiui esse debea⁹
Deus q̄dē p̄t illā cōicatiōnē intrīsecā que ē in p̄ductiōe diuinaꝝ p̄sonaꝝ uoluit
adhuc extriusec⁹ cōicare seipm̄ in p̄ductione oīs create nāe. Vn̄ Aug⁹ in q̄oib⁹
ueteri testamēti inq̄t Bon⁹ ē q̄a fecit existere que nō erāt. Et in. iii. de trinitate
Voluntas dei ē prima & summa cā oim̄ specieꝝ & motionū. Nihil eni fit quod
de intelligibili atq̄ aula summi imperatoris non egrediatur. Angeli insup sunt

cōicatiui quia ut Dionysius dicit in .hᵃ de angelica hierarchia. Per angelos supiores cōicanē gradatī secreta mysteria dei angelis inferiorib9. Oīa etiā corpora celestia cōicant influentiā suā corporib9 inferiorib9. Oīa tandē que in celis que in terris sunt sua bñficia cōicāt hoīrōali ut sic & ipse hō discat hoī se cōicare. Nā q pōt & nō uult esse bñfic9 imanior atq crudelior oī belua esset hñd9. Quarta rō inducēs hoīes ad pmptā elīam largitionē dr ppetas. Quicqd enī fit pauperi bus ppr xpm ppe fit & ipi xpo. Vñ Hiero9 ad Nepotianū. Mensulā tuā pauperes & pegrini nouerūt tu cū illr xpm cōuiuā noueri. Et xps Math. x. Qui uos recipit me recipit. Et Mathei. xxv. Qd uni ex mīmis meis fecistis mihi fecistis. Est de de hoc exemplū ī sancto Martīo. qui dū paupi nudo partē clamydis sue dedisset nocte seqnti uidit xpm illa uestitū audiuitq eū dicentē. Martin9 adhuc cathecumin9 hac me ueste cōtexit. Quinta rō ē societas. Est quidē elīa socius fidelis qa aīam nunq deserit imo sibi fauet & assistit dū citaē añ tribunal eterni iudicis. Propterea legitur in uita Iohis elīarii. Q. fuit quidam thelonarius diues ualde noīe Petr9 hic paupib9 dur9 cū ad suā domū accedebāt eos furibundus expellebat. Cū ergo semel paupes inr se de ei9 auaricia & illiberalitate colloquerenē quidā eoꝝ dixit. Quid uultis mihi dare & ego hodie elīam ab eo accipiā. Et facientib9 cū eo pactū ad domū ei9 uenit & elīam postulauit. At Petr9 domū rediēs & pauperē pforib9 uidēs cū ei9 famulus panes siligīs ī domū deferret ille lapidē ñ inueniēs panē unū ex illis arripuit & cū furore pauperē pcussit. Quē ptinus accipiēs paup ad socios rediit & q de manu ei9 elīam accepit idicauit. Post duos dies infirmat9 ad mortē diues ille uidit se añ iudiciū stare & mauros quosdā sup staterā mala ei9 appēdere. Ex altera aūt pte statere quidā dealbati tristes stabant eo q nihil qd ibi apponerēt inuenire ualebā. Tunc unus eoꝝ dixit. Vere nihil habemus nisi unū panē siliginis quē ante duos dies ui coactus dedit quē dū sup staterā ponerēt eqlitas ut sibi uidebaē facta ē. Dixeruntq ei adauge ad siliginē hanc alioquin mauri te apprehendēt. Euigilās aūt & liberat9 dicebat pape si una siligo quā p furorē iactaui ita pfuit qnto magis oīa sua bona indigētibus elargiri. Et ex tūc liberalissim9 pauperib9 semp fuit. Sexta rō inducēs hoīes ad elīas & pietatis opa dr gratiositas. Facit equidē elīa habilē hoīem & idoneū ad dei grē susceptiōez. Vñ Actuū. xi. tale ponit exēplū Vir qdā erat ī Cesarea noīe Corneli9 cēturio cohortis que dr italica religiosus & timēs deū cū oī familia sua faciēs elīas mltas plebi & depcans deū sp uidit in uisu manifeste qi hora diei. ix. angelū dei introeūtē ad se & dicentē sibi. Corneli. At ille intuēs ī eū timore corrept9 dixit. Quis es dñe. Dixit aūt illi. Orōes tue & elīe tue ascēderūt ī memoriā ī cōspectu dei. Et nūc mitte uiros ī Ioppē & accersi Simonē quendā q

cognomiaꝛ Petrus & dicet tibi q̄d te oporteat facere. Optinuit itaqꝫ Corneli⁹ elemosinis mediātib⁹ grām ut ad ip̄m baptizandū mitteret Petr⁹. Septīa rō dr̄ felicitas. Pro ip̄a utiqꝫ felicitatē eterne uite cōsequmur. Vñ.i.Thi.iiii. ap̄ls ait Pietas ad oīa ualet ꝑmissionē h̄ns uite que nunc ē & future. Q̄d xp̄s declarauit Math .xxv. ubi ad regnū celoꝝ uocatoꝝ se dixit eos q̄ mīe op̄a dilexerūt.

Q̄ septē cōditiōes requirūt ad hoc ut el̄ia debito mō fiat. Capl̄m.ii

Ecundū mysteriū declarandū de el̄ia dr̄ cōditio. In quo explicande sunt septē q̄litates siue cōditiōes que notāt ī uerbis Zachei.d.Luce.xix.Ecce dimidium bonoꝝ meoꝝ dñe do pauperib⁹. Vbi innuit q̄ el̄ia debet esse. Primo ꝓmpta. Scd̄o copiosa. Tertio bona. Quarto ꝓpria. Quinto ordiata. Sexto libera lis. Septimo discreta. Primo el̄ia debet esse ꝓmpta. ꝓpterea dr̄. Ecce. q̄si dicat Zacheus q̄ cū fieri pōt el̄ia nō ē tardāda nō differenda nō ꝓcrastinanda sicut multi faciūt q̄ nī nisi p⁹ multas p̄ces & diuturnū tp̄s el̄ias erogare uolūt. Propterea dicit sapiēs ꝓuer.iii. Ne dicas amico tuo. Vade & reuertere cras enī dabo tibi cū statī possis dare. Et Seneca li°.ii.de b̄nficiis. Ingratū est b̄nficiū q̄d diu inter dantis man⁹ hesit. Et ut ait Macrobius li°.ii.saturnaliū. Pars b̄nficii ē q̄d petit̄ si cito neges. Veꝝtn̄ satis rep̄hensibiles sunt q̄ mortē expectant ut bona superflua quib⁹ nō egēt paꝫ pibus tribuant. Pro qb⁹ facit sapiēs uerbū illud sancte Lucie que sue mr̄i dixit. Q̄d moriēs das ideo das qa tecum ferre non potes. Solet etiā deo ꝑmittēte sepi⁹ euenire q̄ auaroꝝ diuitū bona que p⁹ mortē ī pias cās distribuere disposuerāt rapiant̄ dilanient̄ & distrahant̄ a pentib⁹ a domesticis a consanguineis litigātib⁹ & q̄nqꝫ ab extraneis uersutia & calliditate illa querentib⁹. Quare cōsulendū ē oīb⁹ qb⁹ supabundāt diuitie ut uel in ip̄i p se collocare illas ī celo nec expectare ut p⁹ mortē id faciāt alii qa ut diximꝰ sepe fallūt. Scd̄o el̄ia debet esse copiosa ꝓpterea dixit Zache⁹. dimidiū. Vñ Thobie.iiii. Si multū tibi fuerit abundant̄ tribue. Neqꝫ timēda ē pauptas si el̄ie ample fiant. Nō eni deus uult supari ab aliquo de liberalitate sicut uideri pōt exēplū de h° in.ii.dial̄.li° de Bonifacio Fundeñ ep̄o. Cui ex paucis uuis uinū collectū paupib⁹ largiēti illud miraculose m̄ltiplicauit de⁹. Tertio debet el̄ia esse bona idest de bonis reb⁹ non infectis aut marcidis ꝓpterea dixit Zache⁹. bonoꝝ. Quarto debet esse el̄ia ꝓpa ut fiat de ꝓprius bonis nō de alienis iō dixit Zacheus. meoꝝ. Vñ.i.q.i.c. Non ē. Grego⁹ ait. Nō ē putāda el̄ia si paupib⁹ dispenset̄ q̄d ex illicitū reb⁹ acqrit̄. glo. aūt ibi dicit. Nō enī cā pietatī faciēda ē iniqtas. ut patet.xiiii.q.v.c. Forte.xxxii. q.iiii.c. Sic non sunt.xxxiii.q.v.c. Si dicat.xxvi.q.ii.c. Si tu abstines.xxii.q.ii.c. Ne qs.&.xiiii.q.v.c. Nolite. Aug⁹ ait. Nolite uelle el̄ias facere de fenore & usuris. Et i.c. Elemosina. Greg⁹ dicit. El̄ia redēptoris nr̄i oculis illa placet que non

ex illicitis & iniqtate cōgerit̃ sed que de rebus cōcessis & bñ acqsitis impendit̃. Quinto elia debet esse ordinata ut.s.fiat ꝑ dei honore ꝓximi salute & ꝓpa utilitate nō pro uana gloria ac hui9 scli pompa. Vñ Zacheus addidit.dñe.idest pro tuo amore & honore qui dicens ei elias facio.ꝓpterea xp̄s Math.v.c.dixit. Cū facis eliam noli tuba canere añ te sic hypocrite faciūt ī synagogis & uicis ut honorificent̃ ab hoībus. Amen dico uobis receperunt m.s. Sexto elia debet esse liberalis ut nō fiat ꝑ susceptis seruiciis. Nā sūt pleriqȝ q paupes laborare cogūt & p9ea illis noīe elie aliqd tribuūt cū tñ merces laboris potius q̄ elia debeat appellari.ꝓpterea dixit Zacheus do idest nō uēdo sȝ liberalr̃ dono. Septimo elia debet esse discreta ut det̃ his q īdigēt & nō his q abūdant.qd̓ dictum est ꝓpter illos q hñtes aut uicinos aut attinētes q paupꝑtate & egestate grauant̃ elias faciunt ad exornādas ecclesias aut ecclia stica ornamēta ampliāda Qd̓ nō dānam9 nisi dū fame ꝑire ꝑmittunt̃ ꝓximi indigētes.ꝓpterea dicit Ambrosi9.xii.q.ii.c. Aurꝝ. Aurꝝ habet ecclia non ut seruet sed ut eroget & subueīat ī necessitatibus qd ē op9 custodire qd̓ nihil adiuuat? An ignoram9 q̄ntū auri atqȝ argēti de tēplo assirii sustulerunt? Nonne melius conflat sacerdos ꝓpt̃ alimoniā pauperū si aliq subsidia desūt q̄ si sacrileg9 cōtamiet & asportat hostis? Nōne dictur9 ē dñs. Cur passus es tot inopes fame mori? Et certe hēbas aurꝝ ministrasses alimoniā. Cur tot captiui in comertiū ducti nec redēpti ab hoste occisi sunt? Melius fuerat ut uasa uiuētiū seruasses q̄ metallorū.his nō posset mīsū referri. Quid.n. dices? Timeo ne tēplo dei ornat9 deesset. Rñdeo. Aurꝝ sacra ñ querūt neqȝ auro placēt que auro ñ emunt̃. Ornat9 sacrorꝝ redēptio captiuorꝝ ē. Et uere illa sunt uasa ꝑciosa que redimūt aīas a morte. Ille uerus thaur9 dñi qui opat̃ qd̓ sanguis ei9 opatus ē. Et Hiero9 ad Demetriadē uirginē inqt Alii ecclias hedificēt uestiant pietes marmorꝝ crustis. Sed tibi aliud ꝓpositū.xp̄m uestire in nudis uisitare in languentib9 & subuenire ī oppressis.hec ille.

Qȝ septē sūt opa mīe qb9 necessitatib9 ꝓxi ē subueniēdū. Caplm.iii.

Ertiū mysteriū declarādū de elia dr̃ distinctio. Distinguit̃ eqdē ī elias spūales & corporales. Elie spūales sūt cū dat̃ uel aliqd spūale ad subueniendū spūali indigētie ꝓximi & cōtinent̃ ī hoc uersu. Cōsule castiga doce solare remitte fer ora. Elie corporales sūt cū dat̃ uel fit aliqd corporale ad subuētionē corporalis indigētie que sūt septē & continēt̃ ī hoc uersu. Visito poto cibo redimo tego colligo cōdo.s. Prima ē uisitare infirmū. Scda potare sitientem Tertia cibare esurientē. Quarta redimere īcarceratū. Quinta uestire nudū. Sexta recipere hospitem. Septia sepelire mortuum. Et qm̄ corporales elie magi se offerunt & occurrūt necessarie qa multo plures sūt q corporalr̃ q̄ qui spūaliter

affligunť. Ideo corpales elīas explicabimus. Prima itaq; elīa ē uisitare infirmos & tribulatos. Et de hac sapiēs. vi. c. eccľ. ait. Nō te pigeat uisitare infirmū. Ex his .n. in dilectione firmaberis. Et Iac. v. Religio munda & īmaculata apud deum & patrē hec ē uisitare pupillos & uiduas ī tribulatione eoꝝ. Vñ in uitis patrū. Frat' qdā interrogauit quēdam senē. d. duo fratres sunt quoꝝ un⁹ ieiunat sex diebus mltū laborans Ali⁹ uero seruit egrotātib⁹ Cui⁹ op⁹ magꝭ acceptū ē deo. Rñdet senex. Si frat' ille qui sex diebus laborās ieiunat appēdat se p nares nō pōt esse eq̄lis illi q infirmātibus deseruit. Scdm opus mie seu scda elīa ē potare sitiētē Et de hoc xp̄s Math. x. ait. Qui potū dederit uni ex minimis istis calicem aque frigide tm̄ in noīe discipuli. Amen dico uobis nō pdet mercedē suā. Tertia elīa est cibare esuriētem. Et de hac Thobie. iiii. Panem tuū cū egenis & esurientibus comede. Quarta elīa ē redimere captiuos. Et de hac eccľ. iiii. Libera eū qui iniuriā patiť de manu supbi. Quinta elīa ē uestire nudū Et de hac Luce. iii. xp̄s dixit Qui habet duas tunicas det unā nō hñti. Sexta ē colligere hospites. hec āt hospitalitas multa bona facit. Prīo ad susceptionē grē p̄pat. Qđ figuratū est Luce ultīo in h° q duo discipuli xp̄m cognouerūt cū eū ad hospitiū inuitassent. Scdo bona tp̄ralia multiplicat ut patet in illa uidua que Heliam in hospitio suo suscepit cui farina & oleū ñ defecerunt. iii. Regꝭ. xvii. c. Tertio a malo tp̄rali seruat ut patet in Raab que recepit nuntios filioꝝ isrľ. Et ideo a morte saluata ē. Quarto xp̄m recipit. Vñ in uitis patꝝ legiť. Q quidā Martinus noīe monachus ualde honorabilis in suo monasterio uisitationis gratia ad aliud monasteriū tendebat Pergens itaq; leprosum quendā in uia uolentē ad suū hospitiū redire & p̄ lassitudīe nō ualentē repit. Vir aūt dei eiusdē leprosi lassitudinē miserat⁹ paliū quo uestiebať in terrā ptinus proiecit & expandit ac desup leprosū posuit eūq; suo palio undiq; cōstrictū sup humeꝝ leuauit secūq; reuertēs detulit. Cūq; iā monasterii forib⁹ appropinq̄ret abbas eiusdē monasterii magnis clamare uocib⁹ cepit Currite & ianuas monasterii citi⁹ apite qa frat' Martin⁹ uenit portās dnm̄ xp̄m Stati uero ut Martin⁹ ad mōasterii portā puenit is q leprosus esse putabať de collo ei⁹ exiliēs & in ea spē appens q̄ recognosci ab hoībus solet redēptor humani generi de⁹ & hō Iesus xp̄s ad celū Martio aspiciēte redūt eiq; ascendēs dixit. Martine tu nō erubuisti me sup terrā ego te ñ erubescā sup celos. Qui sanctus uir mox ut esset monasteriū ingressus ei pr̄ mōasterii dixit. Frater Martine ubi ē quē portabas? Cui ille rñdens dixit. Ego si sciuissem qs erat tenuissem pedes eius. Et narrabat qa dū eū portasset mīme pondus ei⁹ sensisset. Septīa elīa ē sepelire mortuos. Et de hac diffusi⁹ dicem⁹ cū agem⁹ de pietate defunctoꝝ. Ergo benigno corde īpendam⁹ nr̄is pximis pietatis opa ut sic ualeamus in hoc seculo

acquirere dei gratiam & in futuro sempiternam gloriam. In qua uiuit regnat q̃ deus per infinita seculoꝝ secula. Amen.

Sabbato tertie ebdomade i quadragesima. De simulato uitio adulatiōis quo sepius pharisei utebant̃ cum xp̄o loquentes. Sermo. xlv.

Ixerūt ei. magr̄ hec mr̄ mō deprehēsa ē in adulterio. Simulantiū pharise oꝝ uerba sūt ista origīa lr̄ Ioh. viii. c. & i euāglio hodierno. Sequūt̃ p̄mū uenenosos mores uirulentosq̃ modos scribaꝝ & phariseoꝝ q xp̄m blande reuerent̃ q̃ magistꝝ uocātes ei⁹ tn̄ doctrinā nō solū spnebāt uerū etiam aliis uilē cōtemptibilē exosamq̃ reddere satagebāt. Ipsoꝝ aūt uestigia retinēt adulatores q suis mellitis uerbis ueritate neglecta fl'itatē fouent. Ea ppt̄ in hoc sermone de uitio adulationis pulchra quedam & utilia aperiemus. De qua tria mysteria sunt declaranda.

Primū dr̄ diffinitio. Quid sit adulatio & qualiter potest quis quandoq̃ lau-
Secundum offensio. dare aliquem cum merito & quandoq̃ cum peccato.
Tertiū remediatio. Capl'm .i.

Rimū mysteriū declarandū de adulatiōe dr̄ diffinitio In quo q̃d sit adulatio uideam⁹. Et ex dictis Alex. in .ii. uoluie sūme pōt sic diffiniri. Adulatio ē peccatū pueniēs ex sermone uane laudis alicui facte intentiōe placendi. Pro cui⁹ declaratione notāda sunt tria vꝫ. Primū notandū f'm Tho. in scripto sup lr̄ .iiii. ethi. Q̃ circa hūana colloq̃a p̄ que maxie hoies adiuicē cōuiuūt & conuersat̃ f'ꝫ nat̄e sue p̄petatē respectu alioꝝ aīaliū que sibi i cibis ul' i aliis huiꝰ cōicant nō aūt in colloquus in q̃bus p̄prie cōsistit cōuictus human⁹ quo ad delectare aliū uel cōtristare triplex dr̄ia reperit̃. Quidā eni sunt q in suis colloquus tenent mediū in laudādo uel cōtristādo & tales uocant̃ affabiles uel amici. Quidā uero alii sunt q tenēt excessū in cōtristādo & defectū in delectādo & tales agrestes discoli uel litigiosi noiant̃. Quidā uero alii sunt qui tenēt excessū i delectādo & defectū in alios cōtristādo & tales placidi uel adulatores uocant̃. Prio enī dico q̃ quidā sunt q in suis colloquiis tenēt mediū in delectando uel cōtristādo alios eo q̃ tales delectāt uel contristant alios sicut oportet & q̃n oportet & f'm alias circūstātias & tales sūt laudabiles & uocāt̃ affabiles uel amici. Hīs eni hāc uirtutē affabilitatis uel amicitie q̄n q̃ laudat alios & delectat f'm q̃ exigit debit⁹ ordo necessitatis & rationis. Q̄n q̃ uero refugit delectare & eligit cōtristare. Et hoc duobus modis. Vno mō ex parte ipius qui cōtristat. puta si non sit sibi honestum talia colloquia audire ut cū aliq̃s loquit̃ uerba turpia uel etiā si sit sibi nociuum. puta cū alius loquit̃ in detrimentū ei⁹. Alio mō ex pte illius quē cōtristat puta si dicat uel faciat aliq̄d q̃d ad p̄priā ipius magnā inhonestatē ptineat uel

etiam si multū sit nociuū. Scd'o quidā alii sunt qui tenent excessum ī cōtristādo alios & defectū in delectādo. Supabundāt enī in alios cōtristādo & uolūt cōtrariari oībus que dn̄r uel fiūt ab aliis. Et isti agrestes uocanẗ. Tertio quidā alii sunt q̧ in suis colloquiis tenēt excessum ī delectādo & defectū in cōtristādo. Hi enī ī suis sermonibus & in reb9 aliis qb9 cōicāt & cōuersanẗ cū aliis oīa que ab aliis dicūẗ uel fiūt laudāt siue bona sint siue mala ad hoc q̧ delectabiles se eis exhibeāt & ī nllo cōtradicūt eis qb9 cōuiuūt ne eos cōtristēt estimātes q̧ oportet oībus cōuiuere sine tristitia. Et tales si hoc nō faciūt ppt' aliud nisi ppt' delectationē uocāẗ placidi uel placēteri. Si aūt hoc faciūt ppt' adipiscēdā pecuniā uel qcq̧d aliud qd' pōt pecunia estimari blāditores seu adulatores uocanẗ. Scd'm notādum q̧ cū adulatio cōsistat in sermone laudis alteri exhibite ut ē dictū sic hō pt aliquē laudare bn̄ & male put. s. debite circūstātie seruanẗ uel ptermittunẗ. Nā pōt aliquis f̄m Tho. ii. ii. q. cxv. aliquē delectare laudādo eū tripl'r Primo ut de9 honoreẗ. Scd'o ut pximus adiuueẗ ne in tribulatione deficiat. Tertio ut uirtus in pximo augeaẗ uel ut etiā coneẗ in bono pficere. Tunc his trib9 modis uelle laudare aliquē ul' uelle placere qd' ē licitū & meritoriū & ptinet ad rōnē amicitie ul' caritatis nec adulatio dici pōt. Alio mō pōt qs male laudare aliquē. Prīo qn̄ laudat de aliquo sibi dubio uel incerto. Vn̄ Eccle. xi. Non laudes uir̄ in specie sua. Ibi glo. Nec iuxta speciē corporis estimes q̄litatē mētis. Scd'o aliqs male laudat aliū qn̄ laudat de futuro. Vn̄ Eccle. xi. An̄ mortē ne laudes quenq̄. Tertio aliqs male laudat aliū de illicito. s. qn̄ laudat de uitio f̄m illud psal. Laudaẗ peccator in desideriis anime sue. Vel f̄m Alex in. ii. summe pōt aliqs p adulationē laudari. aut respectu mali. aut respectu boni. respectu mali duob9 mōis. Primo laudādo malū tanq̄ bonū. Scd'o malū diminuendo. respectu boni fit ponendo & laudando bonū esse qd' nō ē aut augēdo bonū & laudando ipm magis q̄ sit. Tertium notandum q̧ adulatio aliqn̄ ē peccatū ueniale aliqn̄ mortale. Veniale peccatum ē tribus rōnibus f̄m Alex. & Tho. Prima rō ē cū aliquis adulaẗ sola auiditate alios delectandi & nō intentione nocendi. Scd'a ē cū aliqs adulaẗ sola intētione uitādi aliqd' malū sine alterius detrimēto. Tertia cū alqs adulaẗ intentiōe cōseqn̄di bonū aliqd' necessariū. Sʒ peccatū ē mrotale duab9 rōnib9. Prīo rōe criminis cū. s. quis aliqnē laudat de peccato. Talis agit cōtra caritatē proximi quia prebet ei occasionē in malo perseuerandi. Propterea Aug9 sup illo uerbo psal. Laudaẗ peccator ꝛc ait. Hec ē magna ira dei ut desit correctio & adsit laudatio. Adulantiū enī lingue ligāt aīas in peccatis. Delectat enī illa facere ī qbus non solū non metuiẗ rephensor sed etiā laudaẗ peccator. Scd'o adulatio ē peccatū mortale rōe intētionis cū aliqs adulaẗ alicui hac intentione & fine ut fraudulenẗ

siue corporaliter siue spiritualiter ei noceat.

Qualiter se habet adulatio in comparatione ad homicidium & ad detractionem & ad illum cui fit. Capl'm.ii.

Ecundũ mysteriũ cõtemplandũ de adulatiõe dr̃ offensio. In quo apiendum ẽ q̃ grauit' offendit & peccat adulator. Et ad hoc clari9 intelligẽdũ tria dubia disputem9. Primũ dubiũ. Vtrũ peccatũ adulatiõis sit grauiꝰ peccato homicidii. Et rñdet Alex. q̃ adulatio & homicidiũ in grauedĩe se habent sicut excedẽtia & excessa. Qđ patet q̃a homicidiũ ẽ grauiꝰ peccatũ adulatiõe duplici rõne. Prima ẽ q̃a lingua adulatoris nõ nocet ita efficacit' sicut gladius psecutoris Qđ patet q̃a gladiꝰ psecutoris effectiue occidit q̃i sufficiens cã mortis. Lingua aũt adulatoris non ita efficacit' nocet q̃a nl'ls põt esse alteri sufficiẽs cã peccandi Ergo cũ gladiꝰ psecutoris sit cã mortis efficient' & lingua adulatoris sit cã peccandi non efficient' sed occasional'r ideo homicidiũ ẽ grauiꝰ peccatũ adulatiõe. Scd'a rõ ẽ q̃a malũ irrecupabile ẽ grauiꝰ malo recupabili. Sed nocumentũ homicidii ẽ irrecupabile. nocumentũ uero adulatiõis ẽ recuperabile. ergo ⁊c. Ex alia uero parte adulatio ẽ grauiꝰ peccatũ homicidio duplici rõne. Prima ẽ q̃a peccatum q̃nto ẽ magis nociuũ in ptiosiorib9 reb9 tanto grauiꝰ ẽ. Sed lingua adulatoris plus nocet in ptiosiorib9 bonis. s. in bonis spiritualib9 q̃ gladius psecutoris q̃ nocet in corpalibus tm̃ ergo ⁊c. Scd'a rõ ẽ q̃a peccatũ q̃nto occultiꝰ nocet & minus caueri põt tãto ẽ grauius. Sed peccatũ adulatiõis occultiꝰ nocet. Magis enĩ põt caueri a manu psecutoris q̃ a lingua adulatoris. ergo ⁊c. Scd'm dubium. Vtrũ adulator ita grauit' peccet sicut ille cui adulat'. Rñdet Alex. ubi ẽ duob9 modis. Prio simpl'r & absolute sine aliq̃ distictiõe Q. ille q̃ adulat' alteri & nocet ei plus peccat & plus nocet sibi q̃ illi cui adulat'. rõ ẽ q̃a sibi nocet tãq̃ sufficiens cã peccãdi. Aliis aũt nocet & ẽ cã peccati occasional'r tm̃. Scd'o rñdet cũ distinctione. Nã distingnendũ ẽ de illo cui aliqs adulat'. Aut eni ille nõ assentit adulationi aut assentit. Primo cũ qs nõ assentit adulatiõi tunc adulator peccat mortal'r ex intentiõe inducẽdi illũ ad peccatũ mortale q̃ntũ in eo fuit licet ille adulatiõi nõ assentiret. Scd'o uero cũ aliqs adulationi cõsentit & acquiescit tunc de tali distinguo. Quia ẽ quidã q̃ decipit' credẽdo adulatori plus de seipo q̃ sibi & talis cũ decipit' ab adulatore minꝰ peccat q̃ adulator. Est aliꝰ q̃ ñ solũ credit adulatori s; etiã fouet ipm̃ & pcurat ut fiat adulatio & talis plꝰ peccat q̃ adulator.

Tertiũ dubiũ. Vtrũ adulatio maiꝰ sit peccatũ q̃ detractio. Rñdet Alex. q̃ detractio ẽ grauiꝰ peccatũ. Primo ex pte radicis q̃a detractio ex deteriore radice surgit q̃ adulatio. s. ex odio & ex inuidia i quib9 detractor silitudinẽ diaboli tenet. Adulatio uero ex libidine placendi procedit uel ex uanitate cordis. Secundo

detractio ē grauius peccatū q̄ adulatio ex pte finis quia adulatio intēdit magnificare nomē detractio uero nitit̄ auferre uel depmere nomē. uł̄ adulator querit delectationem eius cui adulatur detractor uero querit diffamationē eius cui detrahit. Sed nescio quid dicā de adulatione qn̄ tot inueniunt̄ adulatores tot etiā adulatoribus aures beniuolas accomodantes quo fit ut ueritas conculcetur & malitia superabundet.

De tribus remediis quibus est utendum ut euitentur fraudes & deceptiones adulatorum. Capl̄m .iii.

Ertiū misteriū declarandū de adulatione dr̄ remediatio Possūt .n. tria remedia contra adulatores apponi. Primū ē deceptiōis cōsideratio. Scd̄m bone cōscie cōditio. Tertiū pprie miserie ispectio. Primū remediū ē deceptōis consideratio. Ab illo .n. semp cauendū est qui semp decipit. Sed oīs adulator ē talis. Vn̄ Aug9 sup psal. Adulatio ē fallaci laude seductio. Et idē sup psal. Pl9 psequit̄ lingua adulatoris q̄ man9 psequētis. Et Hiero9 sup psal. Nihil ē qd̄ tā facile corrūpat mētes hoīm sicut adulatio. Plus .n. nocet lingua adulatoris q̄ gladi9 psecutoris. Et Beda sup Luc. Ipa peccati nutrix adulatio est que sicut oleū flāmis ita ī culpa ardētib9 solʒ admīstrare fomētū. & Cassiodor9 ī epl̄is. Adulatio blāda oibus applaudit oibus salue dicit. pdigos uocat liberales. auaros pcos & sapiētes. lasciuos curiales. garrulos affabiles. obstiatos cōstātes. pigros maturos & graues. hec sagitta leuit̄ uolat cito infigit̄. Et Seneca ad Lucillū. Malum hoīeʒ blāde loquētem agnosce tuū laqueū esse. Habet .n. suū uenenū blāda oro Et puer .i. Si te lactauerint peccatores ne acquiscas eis. Secundum remediū cōtra adulationē ē bone cōscie cōditio. Nā bona cōscia semp min9 existimat de se. ppterea xp̄s Luc. xvii. dixit. Cū bona feceritis que p̄cepta sunt uobis dicite serui inutiles sumus. qd̄ debuimus facere fecimus. Et Greg9 di. v. in. c. Ad eius. Bonaꝝ mentiū ē ibi culpā agnoscere ubi culpa nō est Tertiū remediū contra adulationē ē pprie miserie inspectio uel recognitio Vn̄ Greg9. xi. q. iii. c. Inter uerba ait. Int̄ uerba laudantiū uel uituperantiū ad mentē recurrendū ē. Et si in ea nō inuenit̄ bonū qd̄ de nobis dr̄ magnā tristitiā generare debet. Et rurs9 si in ea nō inuenit̄ malū qd̄ de nobis hoīes loqnunt̄ ī magnā letitiā debem9 psilire. Et Seneca ad Lucillū. Intus te ipm̄ cōsidera nō q̄lis sis aliis credas. Et idē ad Lucill̄ Alex. cū in obsidiōe cui9dā urbis circuisset muros ictu sagitte pcussus cū repsso sanguine sicci uulneris dolor cresceret & crus obstupuisset. Oēs inquit iurāt me esse filiū Iouis sed uulnus hoc hoīeʒ me esse clamat. Verūtn̄ hodie uerificat̄ dictū Hiero. ad Sabinianū ubi ait. Naturali ducimur malo & adulatoribus nostris libēt̄ fauem9 & q̄q̄ rn̄deam9 nos idignos & calid9 rubor ora pfūdat tn̄ ad laudē

suã intrinsec9 aĩa letaꝛ. Idcirco ut dixi paulo añ. Languet ueritas & iustitia conculcaꝛ qꝛ adulatio apud uiros magnos & seculi hui9 potentes optinet magnum locũ. Abstineam9 igiꝛ nos ab hoc dãnali uitio ut mereamur in hoc seculo participes fieri dĩne gratie & in futuro sẽpiterne glorie ĩ qua uiuit gloriosus de9 p īfinita secula seculoꝝ. Amen.

Dominica q̃rta in q̃dragesima in mane de sacro cultu dieꝝ festoꝝ illorũq; debita ueneratione. Sermo. xlvi.

Rat pximũ pasca dies fest9 iudeoꝝ. Scribunꝛ hec uerba Ioh. vi. c. & in euãgelio pñtis dñice. Magnificat euãgelista miraculũ factum a xp̃o dum satiauit ex paucis panib9 atq; pisciculis tot millia hoĩm ppꝛ circũstantiã diei festi. Cũ uero inꝛ xp̃ianos sacroꝝ dieꝝ obseruãtia religiosa penit9 sit extĩcta qbus merito cõuenire põt qđ Isa. i. dñs ait. Klñs uestras & sollẽnitates u͂ras odiuit aĩa mea facta sunt mihi molesta. laboraui sustinens & cũ extenderitis man9 u͂ras auertã oculos meos a uobis Idcirco in p̃sẽti sermone p reformatione presentium de festis eim9 tractaturi de quibus tria mysteria principalia declarabimus.

Primũ dr̃ approbatiõis
Secundum detractionis
Tertiũ obseruationis.

Q; usus sacroꝝ festoꝝ approbaꝛ & cõmẽdatur a gentilibus a iudeis & a christianis.

Caplm̃ i.

Rimũ mysteriũ de festis declarandũ dr̃ approbationis. Nã sunt mlti asserentes uanum esse uel inutile obseruare & celebrare festa quibus festorũ usũ approbatum tripl̃r oñdem9. Prĩo p gẽtiles. Scd̃o p iudeos. Tertio p christianos. Primo oñdim9 approbatũ usum festoꝝ p gẽtiles. Ipi nãq; licet secũdũ errores suos festa tñ sollẽniꝛ celebrabãt. Vñ Varro in ultimo uolũie reꝝ dĩnaꝝ narrat. Q; romani pma die Ianuarii celebrabant festum Iani. Ianus uero fuit qdã qui regnauit in ptib9 illis ubi est roma a quo mons Ianicul9 dictus ẽ Et ex dictis Ouidii de fastis colligiꝛ q; eodẽ mẽse celebrabant festum Minerue que erat dea belloꝝ. Et q; in februario habebãt festũ dee felicitatis Et festũ Fauni quẽ dicebant deũ montium. In martio agebant festũ Martis dei belloꝝ. In Aprili festũ fortune quã dicebãt deã. In Madio festũ dee flore que fuit ministra ueneris & dicebaꝛ habere ptãtẽ sup flores. Erant eis & alia festa que causa breuitatis omitto. Pro quibus dicebat Tibullus. Luce sacra reqescat hum9 requiescat arator. Et graue suspenso uomere cesset opus. Et Seneca ad Lucillũ. Festis maxime dieb9 aĩo impandũ ẽ ut tũc uoluptatib9 sol9 abstineat cũ ĩ illas oĩs turba pcubuit. Scd̃o oñdim9 usũ festoꝝ approbatũ esse p iudeos. Ipsis. n. festa custodiẽda frequenꝛ precepit deus. Vñ Leuit. xix. ait. Sabbata mea custodite ego dominus deus u͂r.

Et.xxvi.c.Ego dñs de9 uṙ.custodite sabbata mea & panete ad sanctuariũ meum Et deutro.v.c.Obserua diẽ sabbati ut sanctifices eũ.Et exodi.xvi.De mãna colligendo dixit.Sex diebus colligite in die aũt septĩa sabbatũ ẽ dñi.Idcirco ñ inuenietis. Et Hiere.xvii.Sanctificate diem sabbati sicut precepi uobis.Et Isaie.lvi. Oẽm custodientẽ sabbatũ ne poluat illud & tenentẽ fed9 meũ adducã i montẽ sanctũ meũ & letificabo ĩ domo orõnis mee. Tt Ezechiel.xx.Ego dñs de9 uṙ In pceptis meis ãbulate & mãdata mea custodite & facite ea & sabbata mea sãctificate ut sit signũ inť me & uos & sciatis q̃ a ego dñs. Pro declaratiõe tñ hui9 uocabuli sabbatũ notandũ. Q2 alr denoĩať dies a gẽtilibus aliť a iudeis alr ab eccl̃ia Gentiles etenĩ denoĩant dies a planetis.Ex hoc dicit Albertus magnus ĩ suo introductorio ĩ astronomia. Q2 sapientib9 egyptiis & chaldeis uisũ ẽ q̃ luna dñareť ĩ pma hora diei lune. Ideo diẽ illã uoluerũt denoĩare ab ip̃a luna. Et q̃ mars dñareť in pma hora diei martis. Et mercuri9 ĩ pma hora diei mercurii. Et iupiť ĩ pma hora diei iouis.Et uenus ĩ pma hora diei ueneris.Et saturn9 ĩ pma hora diei sabbati Et sol ĩ pma diei hora dñice Et sic ẽm p̃dictos septẽ planetas septẽ dies ebdomade noĩabãt. Hebrei denoĩabant dies.d.pma sabbati.s.domĩca die q̃ĩ die pma p9 sabbatũ.Iuxta illud. Vespere aũt sabbati que lucescit in pma sabbati.Et sequentẽ diẽ dicebant scd̃a sabbati & sic ordinate alios tertia sabbati ⁊c.usq̃ ad septimũ diem quem appellabãt sabbatum. Q2 ẽm magr̃m in historia scolastica & Damascenũ intep̃tať requies eo q̃ illo die requieuit dñs ab oĩ ope qd̃ patrarat ut habeť Gen.ii.c.Qñq̃ etiã apud hebreos tota ebdomada dr̃ sabbatũ iuxta illud Luce.xviii.Ieiuno bis in sabbato. Septimũ tñ diẽ pprie dicebãt sabbatum quẽ ip̃i sanctificabãt.Et ultra istũ diẽ habebãt ip̃i iudei alias sollemnitates.Ecclesia aũt denoĩat dies.d.diẽ dominicũ de quo pleni9 in seqñtib9 dicem9 & diem seqñtẽ scd̃am feriã aliũ tertiã aliũ q̃rtã aliũ qntã aliũ sextã & sequentẽ diẽ sabbati. Tertio oñdim9 approbatũ usũ festoꝝ p xp̃ianos. Nam sancta mr̃ eccl̃ia statuit sub p̃cepto aliquos dies festos a fidelib9 celebrandos q̃ ponunť p maiori pte de cõse.di.iii.c.Pronũtiandũ.Et extra de feriis in c.Cõquestus.Hi sunt.oẽs dies dominici p totũ annũ.Natiuitas dñi.sancti Stephani.Iohis euãgeliste.Innocentũ.Siluestri.Circũcisio dñi.Ephia.Tres dies resurrectiõis.Ascensio dñi. Pentl cũ duob9 dieb9 seqñtib9.Quatuor sollẽnitates pncipales btẽ uirgis.s.Natiuitatl Purificatiõis Annũtiatiõis & Assumptiõis ei9. Natiuitas Iohis baptiste Duodecĩ apl̃oꝝ.sancti Laurẽtii.dedicatiõis sancti Michaelis.Oĩm sanctoꝝ. & sancti Martini.Celebrãde sũt etiã ille festiuitates q̃s singl̃i ep̃i cũ suo clero populo indixerint celebrandas.Insup de cõse.di.iii.in.c.Crucis.Statuit Eusebius q̃ festum crucis in tertia die maii sollẽniť celebreť. In Clemẽtina uero.Si deũ.

de re. & ueneratione sanctoꝝ mādat celebrari festū corporis xp̄i. Sūt & alia fe-
sta p cōsuetudinem ecclie totius introducta. sicut sancti Nicolai. sancti Antonii
abbatis & quedā alia que scdm morē patrie celebrāda sunt. Quare religios9 lau-
dabilisq apparet sanctoꝝ festoꝝ usus.

Quare sabbatū mutatū ē ī dñicā & cur alia festa sunt supaddita & de pecca-
to illoꝝ q festa nō custodiūt. Caplm. ii.

Ecundū mysteriū de festis declarādum dr̄ determinatio In quo determi-
nate dubitare cōtigit circa quedā non inmerito apienda & maxime ut iu-
deis nos reꝓhendentib9 rñdere ualeam9. Dubitat ergo de tribus. Primo de sab-
bati mutatione. Scdo de festoꝝ additione. Tertio de peccato & offensiōe. Pri
mo dubitat de sabbati mutatiōe. Nam ut patet ex dictis. Deus mandauit sabba
tū custodiri. Exodi insup. xx. Dixit Memento ut diē sabbati sanctifices. Dicunt
ergo iudei. Cur sabbatū ecclia mutauit ī dnicā? Rñdet Alex. de ales in. iii. uolu-
mine sume. Q hoc factū ē iuste & sancte ꝑpt tria. Primo ꝑpt declarationem
mysterioꝝ. Scdo ꝑpt exclusionē errorū. Tertio ꝑpt mltitudiem priuilegiorū.
Prima rō ē ꝑpt declarationē mysterioꝝ. Nā assignatio septime die est pure ce-
rimonial & oēs cerimonie ueteris legis ut diximus in sermōe de obia dei ūbra erāt
& figura legis gratie & euāgelii. Scdm aūt Aug. i. iii. sup Gen̄ ad lr̄am. dici p-
babilr pōt obseruādū sabbatū iudeis fuisse preceptum in umbra futuri que spūa
lem requiem significabat cuius quietis ip̄e dñs Iesus xp̄s q nō nisi qñ uoluit pas-
s9 ē in sepulture sue mysterii cōsumauit. Cū ergo p sepulturā xp̄i figura sit ad
impleta nō ē amplius necessariū diē sabbati custodire qnimo sollemnizare. i. in
sabbato festū facere more iudeoꝝ ꝓhibitū ē & peccatū. Vñ de con. di. iii. c. Per
uenit Greg9 ait. Peruenit ad me quosdam puersi spūs hoies ꝑua int uos aliq. &
sancte fidei aduersa seminasce ita ut in die sabbati aliqd opari ꝓhiberent. quos
quid aliud nisi antixp̄i ꝑdicatores dixerimus. q uenies diē sabbatū atq doīcū ab
oi faciet ope custodiri? Quia n. mori se & resurgere silat haberi uult in uenera-
tione doīcū diē. Et qa populū iudaizare cōpellit ut exteriorē ritū legis reuocet
& sibi iudeoꝝ perfidiā subdat coli uult sabbatū. Scda rō quare n̄ seruat sabbatū
sed mutatū ē in doīcā ē ꝑpt exclusionē erroꝝ. Nā gētiles doīca die cōsueuerāt
colere & adorare solē. Vt itaq ab hoc errore retraherent sancta mat ecclia sta-
tuit diē doīcū sanctificandū. Tertia rō quare sabbatū mutatū ē in doīcā ē ꝓpter
multitudinē ꝑuilegioꝝ. Vt. n. dr̄ in lxxv. di. in. c. Qd die doīco. Dies doīca tantē
diuinaꝝ dispensationū mysteriis ē cōsecrata ut qcqd ad nō insigne ē constitutū
in hui9 diei dignitate sit gestū In hac mundus sumpsit exordiū. In hac p resurre-
ctionē & mors interitū & uita cepit principiū. Et de. cōsec. di. iii. c. Sabbato dr̄.

Diē doīcā ob uenerabilē resurrectionē dñi nr̄i Iesu xp̄i ñ solū ī pasca celebram⁹ ueꝝ etiā p sīgulas q̄sq₃ ebdomadas ip̄i⁹ diei imaginē frequētam⁹. Collgiūt aūt xii. p̄uilegia diei doīce. Primum ē qa fuit p̄ma oīm dierū. Scd̄m qa erit ultimus dies p̄ntis uite in scl̄i hui⁹ fine. Tertiū ē qa illā nulla p̄cessit nox. Quartū quia sicut .ī. patebit nulla ei nox subsequet. Quītū qa in ea creauit celū & terrā deus Sextū qa in ea oēs angeli a deo creati sunt & boni in celo gl̄ificati fuere & mali de celo expulsi sunt. Septimū qa scd̄m Orosiū in die illa p̄mo p̄cepta sunt data filiis isrl̄. Octauū quia ī illa die incarnat⁹ ē xp̄s. Nā ut testat magr̄ historiaꝝ. Et die qua dixit deus fiat lux uisitauit nos oriens ax alto. Et xp̄s incarnat⁹ ē. In hui⁹ mysteriū & figuram datū fuit māna ī doīca die sicut ait. Origenes sup exodum Nonū qa ī die doīca xp̄s destructis inferni claustris captiuā ducēs captiuitatē ac sanctoꝝ aīas de lībo eripiens triūphal̄r surrexit a mortuis Decimū ī doīca die erit resurrectio mortuoꝝ & reddet unicuiq₃ iuxta opa sua. Vndecimū qa in die doīca sp̄us sanctus in linguis igneis miss⁹ est ī apl̄os. Duodecimū qa ī doīca die erit īitiū & cōtinuatio sine fine laudū dei & dñi nr̄i Iesu xp̄i. Scd̄o dubitatur de festoꝝ additione cur u₃ supaddita sunt ultra diem doīcū alia festa? Et assignari pōt triplex rō. Prima dr̄ cōfutationis. Scd̄a gratificatiōis. Tertia imitatiōis. Prima rō dr̄ cōfutationis. Supaddita sunt sanctoꝝ festa ut cōfutaret error eoꝝ qui dixerūt. Añ diē iudicii aīas sanctoꝝ nō conscēdere celū. Ad oñdēdū q̄ tales mētiunt statuit eccl̄ia sanctoꝝ suffragia & patrocinia in eoꝝ sollēnitatib⁹ īplorari p̄dicans & cōtestās illos in celo regnare cū xp̄o. Ad hūc etiā errorē illuminandū eccl̄ia cantat. Gaudēt ī celis aīe sanctoꝝ q xp̄i ue. sunt se. Qd̄ etiā colligi pōt ex dictis scripture atq₃ doctoꝝ sanctoꝝ. Nā luc. xxiii. Christus dixit latroni. hodie mecū eris in padiso Et glo. sup illo uerbo Luc. xi. Pueri mei mecū sunt ī cubicl̄o ait. Pueri sunt apl̄i q sunt ī eterna requie. Et Greg⁹ in. iiii. dial̄. Iustoꝝ aīe mox ut hui⁹ carnis claustra exeūt in celestib⁹ sedib⁹ recipiūt. Et extra de celebratiōe mis. c. Cū marthe dr̄. De sanctis oībus senciendū ē q̄ nō indigeāt orōnibus nostris p eo q cū sint pfecte beati oīa eis succedunt ad uotū Et extra de baptismo & ei⁹ effectu. c. Debitū scribit sic. Iudeus seip̄m baptizās si continuo decessisset ad patriā ptin⁹ euolasset. Et de pe. di. vii. c. Qui egerit dr̄ Quicūq₃ bñ p⁹ pniam uixerit sicut añ pniā₃ uiuere debuit. post recōciliationē qñcūq₃ defunctus fuerit ad deū uadit ad requiē uadit & regno dei non p̄uabit. Scd̄o supaddita sunt alia festa ppt̄ gratificationē. Nā ex debito gratitudinis cōmemorare debem⁹ bñficia nobis collata sicut sunt bñficia natiuitatis passiōis ascēsiōis & cōsimiliū festiuitatū in sollēnitatib⁹ etiā beate marie uirginis feriandū est ppt̄ sūmas pfectiones quas in se habuit ppt̄ innumeras gr̄as q̄s ip̄a īpetrāte suscipim⁹. Ceteras

uero sollẽnitates sanctoꝝ q̄s statuit eccl̄ia catholica celebrari obseruare insuper obligamur quia & ip̄i impetrant nobis mı̄am dei. Vñ Dauid in psal. ait. Leuaui oculos meos ī montes unde ue. a. m. In montes. i. in sanctos. Tertia rō q̄re ultra diē dominicū sup addita sunt festa sanctoꝝ ē ꝓpt̃ imitationē ut ī eoꝝ sollẽnitatibus illoꝝ gesta recolētes conemur eos q̄ntū possumꝰ imitari. Ideo Augꝰ in sermone de martyribꝰ ait. Quotienscūq; frēs carissimi ꝛc sanctoꝝ m̄rꝝ sollẽnia celebramꝰ ita ip̄is intercedētibꝰ spectemꝰ a dn̄o cōseq̄ t̄p̄alia bn̄ficia ut ip̄os martyres imitādo accipe mereamur eterna. Ab eis enī ī ueritate sanctoꝝ martyꝝ festiua gaudia celebrant̃ q ip̄oꝝ martyꝝ exēpla sequūt̃. Sollẽnitates enī m̄rꝝ exhortatiōes martyrioꝝ sūt ut imitari non pigeat qđ celebrare delectat. Sed nos nolumꝰ gaudere cū sanctis & tribulatiōes mūdi nolumꝰ sustinere cū illis. Qui. n. sanctos martyres uel in q̄ntū potuerit noluerit imitari ad eoꝝ btītudinē nō poterit ꝑuenire. Tertio dubitat̃ de peccato & offensiōe. Vtꝝ peccēt mortal̄r nō seruātes festa. Et r̄ndeo q; sic q̄a faciūt cōtra p̄ceptū dei. Hinc ē q; ī ueteri lege ut habet̃ Numeri. xv. Cū inuētus esset hō colligēs ligna ī die sabbati ꝑ Moysē & Aaron reclusus ē in carcerē dixitq; dn̄s ad Moysen. Morte moriat̃ hō iste obruat eū lapidibꝰ oīs turba extra castra Cūq; eduxissent eū foras obruerūt lapidibus & mortuꝰ ē sicut p̄ceperat dn̄s. Pōt tn̄ aliq̄s si laborat aut aliq̄d aliud faciat diebus festis excusari a peccato ꝓpt̃ tria. Primo ꝓpt̃ necessitatē. ut patet extra de feriis. c. Cōquestꝰ. & in glo. ibi s̄r uerbo necessitas urgeat. dr̄. Puta si res eēt ꝑitura. Et sūt plura exēpla. ff. de feriis. l. i. ii. & iii. Et ubi res celeritatē desiderat. ff. de dāno infecto. l. i. Scd̄o excusant̃ laborātes ī festis propt̃ pietatē puta s̄m glo. in p̄allegato. c. Cōquestus. causa debiliū ꝑsonaꝝ q̄a in opibus mı̄e dieꝝ distīctio n̄ ē hn̄da ut pꝫ. lxxxvi. di. c. Vtinā. & de cōse. di. v. c. Vnq̄. Tertio excusāt̃ laborātes diebꝰ festis propt̃ modicitatē qn̄. s. opꝰ modicū eēt & ꝑuū q̄a s̄ꝫ theologos. Quod modicū ē rō ap p̄hēdit q̄i nihil. Sed q̄s explicet q̄ntꝰ in xp̄ianis etiā festoꝝ sanctificationē inueniat̃ abusus. Nam cupiditate & auaritia ducti diebus festis mercata frequentāt & nundinas qđ prohibet̃ in. c. i. extra de feriis. Nōnll̄i etiā absq; necessitate uendūt & emūt missas & alia officia negligentes cōducūt merces in curribus equis & mulis & faciunt alia opera seruilia non sine peccato. Nec illud peccatum leue putandum est quo ingratus & miser homo dedignat̃ reddere deo partem temporis sibi concessi.

Qualiter festa seruanda sunt cum deuotione cordis oris & operis qđ tamen a xp̄ianis multis non fit imo uidet̃ contrarium. Capl̄m. iii.

Ertiū mysteriū de festis dr̄ obseruatiōis. Obseruāda sunt festa a fidelibus cū omni deuotiōe & sanctificanda tripl̄r. Primo corde. Scd̄o ore.

Tertio opere. Primo sunt sanctificanda festa corde ut unusquisq; memor sit dei & beneficioꝝ eius. Nā in p̄cepto solo de sanctificatiōe sabbati positū ē hoc uocabulū. memento. ad denotandū q̄ tali die ad spūaliū contemplationē aīus sit reuocād9. Hinc Isidor9 ait. Purgādus ē p̄mo aīus atq; a tp̄aliū reꝝ cogitatiōib9 segregandus utputa acies cordis ad deū nere & simplr̄ dirigat̄. Optima aūt ē regula a nobis tradita ī tractatu de uirtutib9 & ī sermōe de prudētia in q̄ ponunt̄ septē de qb9 un9qsq; memor esse debet. Insup s̄m quosdā cū p̄ceptū de sanctificatiōe festi sit affirmatiuū & obliget sp sed non ad semp tenet̄ homo ex debito die dominico uel semel in ebdomoda deo uacare atq; deū recognoscere ī aliqua hora licet nō in qualibet. alr̄ peccat mortalr̄. Proinde qui ē ī mortali culpa & n̄ conterit̄ uel dat opā ut cōterat̄ ī die doīco de nouo mortalr̄ peccat q̄a transgredit̄ dīnū p̄ceptū quo p̄cipit̄ diebus doīcis esse uacandū deo & maxime cōteri oꝫ cōgruis horis utputa dū dr̄ missa ul' dicūt̄ uespere. Tenēt̄ aūt ad p̄positū cōfitēdi & satisfaciendi loco & tempore oportuno. Quod qui non seruat nouam incurrit culpā transgressionis p̄cepti de sanctificatiōe sabbati atq; obseruatione ī p̄pria culpa. Scd'o festa sunt sanctificanda ore ut in ip̄is orem9 & laudemus deum sibiq; de suscepti b̄n̄ficiis ḡras referamus. Vn̄ de cōsec. di. iii. Ieiunio dr̄. Die dominica nihil aliud agendū ē nisi deo uacādū. Nulla opatio in illa die sancta agat̄ s; tm̄ in hymnis psalmis & canticis spālibus dies illa transigat̄. Tertio sanctificanda sunt festa ope uisitādo ecclīas audiēdo dīna. De auditione uero missarū dicā diffusi9 ī sermone de missa. Sed ue mūdo a scādalis quia xp̄iani dieb9 festiuis magis inhonorant deū & sanctos q̄ dieb9 aliis. O quot pōpis. quot uanitatibus. quot fastuositatib9 in dieb9 festiuis ornat̄ corp9 & confūdit̄ spūs. Tunc qdē felicior ē q exqsitiori excessu bellū ordinat cōtra deū. Tunc mulieres emula concertatione īsano studio ac conatu altera alterā ī uaītatib9 supare contēdit. Tūc gestāt stellas ac laminas aureas uel argenteas uario fulgore pendentes necnō & plaꝝ torques cingentes collū & silia. Tūc in ecclīs dei mala p̄lima p̄petrāt̄. Tūc insistūt hoīes p̄hibitis ludis. Tūc mulieres choreis uacāt & dissolutionib9. p̄pterea dr̄ de cōsec. di. iii. c. Irreligiosa. Irreligiosa consuetudo ē quā uulg9 p sanctoꝝ sollēnitates agere cōsueuit. Populi qui deberēt officia dīna attendere saltationibus turpib9 inuigilant cātica nō solū mala canentes sed etiā religiosoꝝ officiis p̄strepūt. Sūt & alia p̄lima que cōmitti solent tp̄ribus deo ac sāctis dicati. Nos uero conemur ab illis oībus abstinere sollemnitatesq; sacras reuerenter. ac debite celebrare sicq; impetrabimus in hoc seculo dei gratiam & in futuro sempiternā gloriā. ad quā nos ille p̄ducat qui uiuit & regnat ī sc'la sc'loꝝ. Amen.

Doīca q̄rta i q̄dragesima·ī·diē. de pietate quā uiui exhibere debent mortuis ac defunctis

Sermo xlvii.

Cepit ergo Iesus panes & cū grās egisset distribuit discūbentib9 Scribunt̄ hec uerba Ioh. vi. c. & i euangelio hodierno. Qui de celo descēdit in uterꝫ uirginis sola caritate mot9 ipe uerbo pit̄ & exemplo docuit nos sup oia erga nr̄os pxios beniuolētiam pietatemq̄ seruare. Ecce in pmptu ē sacra lectio euāgelica i qua narrat̄ q̄ benigne q̄ clemēt̄ famelicā turbā xp̄s pauit in deserto nos uero si regni ei9 ac beatitudinis uoluerimus pticipes esse debem9 q̄ntū possum9 pxiorꝫ nr̄orꝫ indigentiam miseriamq̄ releuāre. Qm̄ aūt circa defunctos multi sunt ībūani atq̄ crudeles cū i supiorib9 dixerim9 de mīa uiuis exhibēda. Idcirco i p̄nti sermone de pietate que mortuis atq̄ defūctis debet̄ erim9 locuturi. Distiguem9 uero hāc ī tres ptes pncipales.

Prima dr̄ sepulture exhibitio · Q̄ defunctorꝫ corpora sunt sepelienda & qualit̄ ecclīastica sepultura pdesse potest ul' obeē.

Secūda testamētorꝫ executio

Tertia suffragiorum coīcatio

Capl̄m .i.

Rima ps pietatis que debet̄ defūctis dr̄ sepulture exhibitio. Et p hui9 declaratione tria sunt disputanda. Primum utrꝫ defunctorꝫ corpora sint sepeliēda. Scd̄m utrꝫ psit morientib9 ecclīastica sepultura. Tertium utrū obsit in peccato mortali decedētib9. Circa primū dubiū posset aliquis arguere q̄ corpora defunctorꝫ nō sint sepeliēda. Nā dicit Virgili9. Facilis iactura sepulchri. Et Seneca de remediis fortuitorꝫ. Si nihil sentio nō ptinet ad me iactura corporis i sepulchro. Et idē i li. de tranquilitate aī. Minabat̄ Theodoro phō mortē insepultā. Cui r̄ndet. Sanguis i tua ptāte ē sed te ieptū dico si putas mea inter esse sup terrā an infra putrefieri. Inqt etiā Tulli9 i questionibus tusculanis. Q̄ Socrates & Anaxagoras crediderūt sepulturas supuacuas nilq̄ mali atq̄ inhonesti esse iacere cadauer squallidū abiectū & ihumatū. quē ritū seruabāt Caspii oēs. Diogenes insuper Cinicus iussit se inhumatum pici uolucribus canibus & feris. d. Quid ferarꝫ mihi nil sentienti oberit laniat9? Refert adhuc Eusebi9 li. i. de euāgelica p̄paratione. Q̄ hircani rapacis generis auib9 piicere defunctorum corpora cōsueuerūt. Sed cōtra tales dānatos mores inhūanasq̄ sitias ē oīs scriptura tā sanctorꝫ q̄ moraliū phorꝫ. Vnde Geñ. xx. Laudat̄ de pietate Habraam qui sepeliuit Sarā mortuā i Hebron in terra chanaā & sepeliuit eā ī speluncā agri. Et Geñ. xxv. Et xiii. q. ii. c. Hebron dr̄ Q̄ Isaac & Hismael sepelierūt Habraā i spelūca duplici. Et Geñ. xlix. Iacob ī extremo uite bn̄dictione data filiis suis p̄cepit eis dicēs. Ego cōgregor ad populā meū. Sepelite me cum patribus meis in spelūca duplici que ē in agro hebron in terra chanaā quā emit Habraā

Et Iosue ultio habeť qualiť eo mortuo sepelierũt eũ filii Isrł in finibus possessionis sue. Ibidẽ etiã habeť qualiť ossa Ioseph que tulerãt de egypto sepelierũt in sichem & quõ Eleazarꝝ filiũ Aaron sepelierũt in Gabaath fratres & filii eiꝰ Et Iudic.xvi.fit mẽtio de sepultura Sãsonis. Et .i.Regꝫ.xxv.de sepultura Samuelis. Et .ii.pał.c.ix.dł sepultura Salomonis. Et .i.Macha.ix.c. de sepultura Iude machabei. Et .ii.Regꝫ.ii.c. Dixit dauid uiris Labes Galaad qui sepelierant Saulem. Benedicti uos a dño ꝗ fecistis miaꝫ hanc cũ dño nño Saul & sepelistis eum Et .xxi.di.decretoꝝ.c.Nũc aũt. In glo.dř. Qꝫ si quis mãdaret corpus suũ nõ sepeliri qdł & fecit Marcellinꝰ papa ĩ detestationẽ idolatrie cõmisse nõ ẽ implendũ. Et Valeriꝰ li.v. rubrica de ingratis reꝑhendit atheniẽses qui Melciadẽ in carcere mortuũ sepeliri nõ ꝑmiserunt nisi Cymo eius filius carcerem ꝑ eo intrasset. Vñ Valeriꝰ ait. Nec te Cymo silentio inuoluã qm̃ patri tuo sepulturã uolũtariis uinculis emere nõ dubitasti. Et idẽ Valeriꝰ li.i.rubrica de somniis narrat qualiť Symonides poeta ꝑegre uadẽs cũ nauis in qua erat appulisset ad litꝰ & corpus inhumatũ iacẽs uidisset sepulture mãdauit. huiꝰmõi bñficio is ꝗ sepultꝰ fuerat motꝰ nocte sibi in somnis apparuit eũqꝫ ne ꝑxio die nauigaret monuit ꝗ sõnio parẽs in terra remãsit. Illi uero qui inde recesserãt nauigãtes ĩ eius cõspectibus ꝑcellis & fluctibus absorpti sũt & suffocati & ipe letatꝰ ẽ ꝗ uitã suã magis somnio q̃ naui cõmiserat. Et idẽ Valeriꝰ li.v.rubrica de hũanitate cõmẽdat Cesarẽ qui caput sui hostis Põpei sibi ꝑ regẽ egypti destinatum honorifice cremari & sepeliri fecit. Ibidẽ etiã laudat Hãnybalem qui successiue tres romanos Paulũ Graccũ & Marcellũ hostes ipiꝰ honorifice sepeliuit. Rñdẽdũ ẽ ergo ad dubiũ ꝓpositũ scdm Ric.i.iiii.di.xlv. Qꝫ defũctoꝝ corpora sũt sepeliẽda ꝓpť tria. Primo ꝓpť astruẽdã resurrectionẽ futurã ꝓpť quã Paulꝰ mortuos uocat dormientes. Vt ergo subleuetur spes ad resurrectionẽ uere fiendam corpora sepulture traduntur. Scdo corpora sepeliunť ꝓpť amonendũ horrorẽ. Vñ quintilianꝰ li.v. Declamationũ ait. Ad opiendã feditatẽ subtrahendãqꝫ dolori materiã mortuꝰ uiuẽtiũ cã sepelitur. Tertio corpora defũctoꝝ sũt sepeliẽda ꝓpť meritationem ut illa sepelientes ꝓpter miaꝫ mereanť. Propť hec oĩa Augꝰ li.i.de ci.dei c.xiii.ait. Nõ sũt cõtẽnẽda & abiiciẽda corpora mortuoꝝ maxieqꝫ uiroꝝ iustoꝝ atqꝫ fideliũ ꝗbus tãq̃ organis & uasis ad oĩa oꝑa bona sanctꝰ usus est spũs. Si.n. pr̃na uestis & annulꝰ ac siqd huiꝰmõi tãto cariꝰ ẽ posteris q̃ntoqꝫ erga ꝑentes maior affectus nulloᵒ ipa spnẽda sũt corpora. que utiqꝫ mł̃to familiariꝰ atqꝫ cõiũctiꝰ q̃ quelibet indumẽta gestamus. Hec.n.nõ ad ornamẽtũ uł adiutoriũ qdł adhibeť extrinsecus sed ad ipaꝫ naturã hoĩs ꝑtinẽt. Vñ & antiquoꝝ iustoꝝ funera officiosa pietate curata sunt & exeqe celebrate & sepultura ꝓuisa. Ipiqꝫ dũ uiuerẽt

de sepeliendis uel etiã trãsferẽdis suis corporib9 filiis mandauerũt. Et Thobias sepeliẽdo mortuos deũ ꝓmeruisse teste angelo commendat. Ipe quoq; dñs die tertia resurrecturus religiose mulieris bonum op9 ꝓdicat ꝓdicãdũq; cõmendat ut unguentũ ꝑciosũ sup mẽbra eius effuderit atq; hoc ad eũ sepeliendũ fecerit Et laudabilit' cõmemorant in euãgelio qui copr9 eius de cruce acceptũ diligent' atq; honorifice tegendũ sepeliẽdũq; curarũt. hec Aug9. Scd'm dubiũ erat. Vtꝝ ꝓsit in caritate morietibus ecclastica sepultura. Loquor de his q habẽt aliquod purgabile. Et rñdet Ric. Q; nõ ꝑ se sed ꝑ accidens. Et hoc triplici rõne. Prima est ꝓpt' inspicientiũ excitationẽ in qntũ .s. inspicientes sepulturã memoriã retinẽt defũctoꝝ & ꝓ eis orant. Vñ Aug9 li. de cura ꝓ mortuis agenda ait. Monumentũ eo q moneat mentẽ .i. admoneat nuncupat'. hinc Greg9 li. iiii. dial'. Petro eũ interrogãti & dicẽti. putam9 ne aĩab9 eoꝝ aliqd ꝓdesse posse si mortuoꝝ corpora in eccl'is fuerint sepulta. Rñdet cũ grauia peccata ñ depmũt hoc ꝓdest mortuis si in eccl'is sepeliant' q eorum ꝓximi quotiẽs ad eadem sacra loca conueniunt suoꝝ quoq; sepulchra aspiciũt recordant' & ꝓ eis dño ꝑces fundũt. Nã quos peccata grauia depmũt nõ ad absolutionẽ sed poti9 ad maiorẽ dãnationis cumulũ eoꝝ corpora in eccl'is ponnnt'. hec ille. Scd'a rõ est ꝓpter mistroꝝ eccl'e orõnẽ qa illi q eccl'ie deseruiũt tenẽt' ceteris parib9 ꝓ illis frequẽtius & specãlius orare. Tertia rõ ẽ ꝓpt' sanctoꝝ deuotionẽ credendũ nãq; ẽ q sancti illi ad quoꝝ honorẽ fabricata ẽ eccl'ia orãt ꝓ eo q sepelit' i illa ul' eius cimiterio ꝓpt' reuerentiã & deuotionẽ ipius eligentis supulturã ibidẽ. Vñ Aug9 .xiii. q. ii. c. Nõ existimem9 ait. Q; uero qsq; apud memorias martyꝝ sepeliat' hoc tñ mihi uidet' prodesse defuncto ut cõmendãs eũ ad martyꝝ ꝑrocinio affectis ꝓ illo supplicationis augeat'. Notandũ tñ circa electionem sepulture q qlibet adult9 cõpos sue mẽtis libere põt ubicũq; uoluerit in loco magis religioso eligere sepulturã. Vñ Gratian9 .xiii. q. ii. §. ii. ait. Vbi qsq; tumulandus sit in uolũtate ei9 cõsistit. Excipiunt' religiosi q non pñt sibi eligere sepulturã sed in suis monasteriis & eccl'is sepeliunt' nisi qñ moriunt' essent adeo remoti a monasteriis sui ordinis q non possent cõmode deportari ad illa. qa tunc possent eligere extra eo. c. Religiosi li. vi. Impuberes etiã non pñt sibi eligere sepultura sed ꝑentes eoꝝ pñt eos sepelire ubicũq; uoluerint si cõsuetudo terre hoc habeat, alias non. Extra de sepl'turis. c. In nr̃a. in textu & ĩ glo. Et i. c. de uxore ĩ glo. Insup qui non est compos sue mentis nõ põt eligere sepulturã extra de succes. ab intesta. c. Cũ dilictus. Vxor uero si nõ eligit sepulturã sepelire debet ubi sepult9 ẽ suus maritus. Et si pl'res habuit sepelire debet ubi sepult9 ẽ ultim9. Et lʒ m'lta dicant' de sepl'ture electione tñ multũ stat' cõsuetudini ut dicit Ric. ubi sup̃. Põt etiã quis eligere

ſepulturā ī loco min⁹ religioſo dimiſſa ātiqua ut patet extra eo li.vi.c. Cū quis
Tertiū dubiū erat Vtꝝ obſit eccl'iaſtica ſepultura ī peccato mortali decedentib⁹
quia.dr̄.xiii.q.ii.c.Quib⁹ &.c.Cū grauia.Impius nocȝ ī loco ſacro ſepeliri.Rn̄dȝ
Ric.Q ipio nō nocet eccl'iaſtica ſepultura niſi ī q̄ntū hāc ſepulturā ſibi idignā
ꝓpt' hūanā gloriā ꝓcurauit. Sed qd dicem⁹ de ſumptib⁹ & expenſis que fiunt ī
funere etiā bonoꝝ & in caritate morientiū? Nōne meli⁹ eſſet ſi darent' paupib⁹
& idigētib⁹ q̄ ſic illas exponere ad quandā q̄ſi pōpā & gloriā.Rn̄det Ric.Q pō-
pa exeqaꝝ ſi fiat ſcd'm cōſuetudinē patrie & nō cū nimio exceſſu nō ē reprehē-
ſibilis.Quinimo facit ad cōſolationē uiuoꝝ & ſubleuationē ſpei ad reſurrectio-
nē futurā.Nō.n.tenet' hō de neceſſitate facere oē bonū qd' pōt. Faciens autem
ſumpt⁹ ī ſepultura quos poſſet alibi meli⁹ collocare nō facit eos in q̄ntū ē opus
min⁹ utile ſed ī q̄ntū utile. Notādū tn̄ q nō debēt ī eccl'ia ſeu cimiterio uel loco
ſacro infraſcripti ſepeliri Primo nullus infidelis nec iudeus nec paganus nec he-
reticus.ut patet de cōſec.di.i.ī.c Eccl'iam. Et.c.ſequēti.Et.xxiiii.q.ii.c.Sane. &
ſi ſepulti eſſent tales ī eccl'iis debēt exhumari & ꝓiici extra. Scd'o interdicit' ſe-
pultura eccl'iaſtica morieti ī torniamēto. Et exponit hoſti.etiā ſi quis ibi uulnus
letale accēpit licet p⁹ea ſupuixerit.qui q̄uis peīteat & ei euchariſtia non neget'
carebit tn̄ eccl'iaſtica ſepultura.Extra de torniamētis. c.i. Hoc tn̄ de illo intelli-
git' q ueīt cā exercēdi ſe ī torniamēto.Et etiā ſcd'm.vv̓.de armigeri eoꝝ q̄ eis in
armis ſeruiūt extra de torniamētis.c.ii. Secus de aſtātib⁹ cū curioſitate. Tertio
ꝓhibet' ſepultura his q ſeipſos occidūt ut patet.xiii.q.ii.c.Quib⁹:Et.xxiii.q.v.c.
Placuit.Quod intelligendū ē ſcd'm.vv̓. Si īterfecerūt ſe ex deſperatione ul' ira-
cūdia.Sec⁹ ſi ex fortuitate & hui⁹mōi.Vn̄ ī.c.Ex ꝑte extra d' ſepul. dicit Bern̄.
Q ſi quis ꝓpt' fugā ꝓcipitaret ſe ī aquā qa inde ſic credebat euadere nō impu-
tat' ei etiā ſi cōtrariū eueniat.Quarto negat' ſepultura ei de quo certū ē & mani-
feſtū nō fuiſſe cōfeſſū uel nō coīcaſſe ſemel in anno.extra de pe.& re.c.Oīs. &
hoc ītellige.niſi ī mortis articulo ſigna cōtritiōis & hui⁹mōi emēdationis oñdat
Quinto expellit' a ſepultura eccl'ie monach⁹ qui repit' ꝓprietarius in fine uite q
debet in ſterq̄linio ſepeliri extra d' ſtatu monachoꝝ.c.ſuꝑ quodam.Sexto blaſ-
phem⁹ dei ſi moriat' abſq penitētia p⁹q̄ blaſphemauerit nō ſepelit' ī loco ſacro
extra de maledicis ī fine.Septimo generalit' q̄libet notori⁹ peccator ſi moriat'
abſq penitētia ī ipō mortali peccato ꝓuandus ē eccl'iaſtica ſepultura.xiii.q.ii.c.
Nō eſtimem⁹.Ad ꝓbādū aūt cōtritionē alicui⁹ peccatoris morientis ſufficit un⁹
teſtis.xxvi.q.v.c.q recedūt.Itē interdicit' ſepultura tēpore īterdicti illis de illo
loco ubi eſt poſitū interdictū dū durat.Itē excoīcatis excōīcatione maiori in illā
moriētib⁹ & etiā minori ſcd'm.vv̓.qn̄ hoc ē notoriū.Sūt & alia multa circa hanc

materiā que iō dimittim⁹ qa nō est necessariū ut populis pdicētur. Sacerdotes aūt & curati qa taliū debēt habere sciaꝫ uideāt titulū de sepul.li.iii.& vi.decretaliū.Iō hāc ptē cōcludere uolētes dicim⁹ q magna ē pietas satisq cōmēdabilis defunctoꝝ corpora sepelire hinc pt ea que dicta sunt laudat & magnus Alex. qui ut Q.Curtius refert.Inuento Dario a suis derelicto uulnerato & extincto ī uehiculo uiso corpore fudit lacrimas fecitq eū more regio sepeliri.

De executione testamētoꝝ & q dilatio eoꝝ piudicat aīab⁹ testatoꝝ si sint in purgatorio. Caplm.ii.

Ecūda ps pietatis defunctoꝝ dr testamētoꝝ executio ī quo adhuc tria dubia occurrūt declarāda Primū utꝝ testamēta possint infringi. Secūdum utꝝ executores teneant statim illa exequi.Tertium utꝝ dilatio executoris piudicet aīe testatoris. Ad pmū dubiū posset aliqs arguere. Q nullū testamentū sit infrīgendū.Nā ut scribit extra de testa.c.Iudicantis. Voluntas testatoris debet p oīa adimpleri. Sed testamentū continet ultimā uolūtatē testatoris ergo ꝛc.Et.xvi.q.i.c.Cōsideratio dr.Cōsideratio eccłie utilitatū hoc postulat ex iusta dispēsatione testatoris seruandū arbitriū.Sed contra ē qđ habet.vi. q.iii.c. Admonere.ubi Greg ait.Admonere te uolum⁹ ne pie defunctorum uolūtates tu a qđ absit remissione cassēt.Ibi dicit glo.sup uerbo pie.Secus si sūt iniuste.Ergo testamēta iniusta sūt infringēda.Rndet Ric.in.iiii.di.xlv.Q aut testamētū ē rōnabilr factū ita q non sit contra eqtatē iuris naturalis nec diuini nec positiui.Et tūc nullo mō ē infringēdū.Aut testamētū ē irrōnabilr factum Et tūc licitū ē & debitū illud infrīgere.Est aūt testamētū irrōnabile triplici rōe Primo rōe testatoris.Scđo rōe rei testate.Tertio rōe modi testandi. Primo rōe testatoris cum scilicet nō pōt facere testamentū. Nā neq epus neq religiosus neq fatuus pōt facere testamētum.Dicit tn̄ Ric.Q epus aut habet bona que sibi puenerūt ex hereditate uel artificio aut doctrina anq esset epus. aut nō hꝫ nisi redditus eccłiasticos & mobilia que sibi ex illis redditibus prouenerunt .De pmis bonis qa illoꝝ pprietas ē sua pōt licite facere testamētū.extra de testa .c. Quia nos.Et.c.Relatū.Et.xii.q.i.c.Epi.Si tn̄ epus eccłiam leserit dānū eccłio debet de rebus eius resarciri.Et de residuo si quid fuerit testari pōt. De redditibus aūt eccłiasticis & de mobilibus que p⁹ sui cōsecrationē acqsiuerint epi quia talia dicunt cōseruari eidē eccłie.Cui⁹ rō ē qa que intuitu seu consideratu eccłie receperūt illoꝝ bonoꝝ pprietas sua nō ē sed illoꝝ sunt tm̄ dispensatores & administratores nō pnt facere testamētū.Et qūis de rebus eccłie nō possint aliqd donare iure testamēti pnt tn̄ donare đ mobilib⁹ cā eccłie siue sint sani siue ī egritudine etiā mortali cōstituti.Ex quib⁹ colligit q nō ē idē dispensare & testari

Vñ epus pmittit de bōis eccłie eliam facere & non testari. extra de testa. c. Ad hoc. Testatorē. n. oꝫ esse dñꝫ reꝝ de quibꝰ facit testamētū. Sed dispensatorē nō oportet esse dñꝫ reꝝ dꝫ quibꝰ facit eliam. Vñ extra eo. c. Quia nos in glo. dicitur Clerici de rebꝰ eccłie nullū pñt facere testamētum cū eaꝝ ꝓprietas non sit sua Silr religiosus cū nō habeat ꝓpriū nō potest facere testamētū. ut patet. xix. q. iii. in. c. Quia. Et i. c. Relatū. Et si dicat de Paulo pmo heremita q̄ in testamēto reliquit collobiū suū. i. tunicā supiorē Athanasio Alexandrino epō. & tunicam interiorē beato Antonio. Rñdet Ric. Q̄ quis Paulus pmꝰ heremita fuerit reli, giosissimus sanctitate nō erat tñ i religionis statu. Vñ nō ē silr de heremitis & de illis q̄ sūt i statu religionis ut pꝫ i. §. sequēti pꝰ pallegatū. c. Relatū. Adhuc fatuꝰ nō pōt facere testamētū. extra de succes. ab itesta. c. Cū dilectꝰ. Et instit. quibꝰ nō ē pmissū facere testamentū. §. Furiosi. Illū. n. qui facit testamentum oꝫ esse cōpotē mētis sue p illo tēpore quo facit testamētū. Scdō testamentum est irrōnabilit factū rōe rei testate. Cū quis facit testamētū de re quam non habet. Sicut dr de Lipethopo. Ipe. n. cū in extremo uite uenisset testamētū condidit in quo multa milia ducatoꝝ i pios usus dimittebat. Cū uero circūstātes interro garēt qs esset executor tāte pecunie distribuēde. Rñdit truffatorie. hic ē pūctꝰ Vñ tractū ē uocabulū illud aut uulgare prouerbiū. Qui sta el pūcto disse Lipe, thopo. Sūt & alii q̄ testant de bonis que habēt tñ ad illos nō ptinentibus eo q̄ acq̄sita sunt p usuras. malos cōtractꝰ rapias iniustitias fraudolētias & huiꝰmodi. Et debent psonis certis. Secus uero q̄n illoꝝ restitutio esset incerta. Tertio testamentū ē irrōnabilit factū rōe modi testandi puta cū quis exheredidat suos heredes qui exheredidari nō meruerūt dās totū aliis. Talis facit cōtra equitatem iuris naturalis etiā si det eccłie. Et testamētū tale non ē seruandū. ꝓpterea dicit ab Augꝰ i sermone de cōi uita clericoꝝ. & . xv. q. ultia. c. Quicūq;. Quicūq; exhe, reditato filio. heredē facit eccłiā querat aliū qui suscipiat nō Aug. Et. §. Q. lau, dabile factū sancti Aurelii carthagieñ epi. Quidā. n. cū filios non haberet nec speraret res suas oēs retēto sibi usufructu donauit eccłie. Nati sūt illi filii. Red, didit epus nec opināti ea que illi donauerat. In pñte habebat epus nō reddere sed iure fori nō iure poli. i. q̄dā naturali eq̄tate ut dicit glo. ibidē. Scdm dubium Vtꝝ executores testamētoꝝ teneanī cito. s. i. annū executionē cōplere. Et rñdꝫ Ric. Q̄ aut testator tēpus determinat. i. qd' testamentū uult esse impletum aut nō. Si sic nō tenent executores tētione necessitatis usq; ad illud tēpus testamē, tū implere nisi uiderēt citiꝰ explēdo se posse facere aie defūcti utilitatē maiorē Tūc. n. & si in foro iudicii compelli nō possent ad citiꝰ implendū tñ ad hoc eos cōsciā deberet cōpellere. q̄a ꝓsupponēdū ē q̄ uolūtas defūcti fuit ut illo modo

& illo tēpore testamentū implerent quo esset expediētius anime sue. Si aūt nō determinat tēp9 ī quo uelit testamētū impleri. tūc dico. qa aut executores habēt libere bona de qbus possint statim testamentū implere aut nō habēt. Si habēt tūc īplere tenenē q̄citi9 pñt qa debitores sunt illis quib9 legata sunt facta. Et sicut dr̄. ff. de re. iu. In oībus obligationib9 in qb9 dies nō ponit p̄nti die debet. Vñ illi executores q p lōgū tp̄s tardant suā executiōz īplere necatorib9 egētiū cōpanē. ppterea dr̄ xiii. q. ii. c. Qui obligatiões. Qui obligatiões defūctoꝝ aut negant ecclīis aut difficile reddūt tāq̄ egētiū necatores excōicent & scdm glo. ibidē hoc nō ītelligit de obligatiōib9 uolūtariis sed de illis bonis que relicta sūt ecclīis. Et. c. sequenti adhuc dr̄ Qui obligationes defunctoꝝ retinent & illi qui ecclīis tradere demoranē ut infideles sunt ab ecclīa abiciendi. Executores etiā si illa bona retinēt p seip̄is sunt sicut fures & raptores & sacrilegium cōmittunt sicut patet. xiii. q. ii. c. Clerici. Et. xvii. q. iiii. c. Sacrilegiū. Vñ si executores īfra annū saltē amonitione ep̄i pias uolūtates defunctoꝝ non implent cū possent si uellēt p ep̄m debēt impleri. Vt notaē extra de testamētis. c. Nos qdē. & c. Tua nobis ī glo. Et. c. Ioh̄. in textu. Si aūt executores non habeant bona ī pmptu de qbus possint ī annū testamentū implere non credo ppē hoc q deuoluaē ptās coꝝ p9 annū ad ep̄m. Teneē tñ facere qd ī se ē ut bona habeāt & habita debēt distribuere q̄citi9 pñt. Tertiū dubiū erat. Vtꝝ dilatio executionis ī aliquo p̄iudicet aīe testatoris. Et rñdz Ric. q sic. cui9 duplex ē rō. Vna qa q̄nto citi9 ecclīe & paupes qb9 legatū ē recipiūt illud qd testator eis legauit tāto feruēti9 & certi9 orāt p aīa defūcti & orare teneē & q̄nto tardi9 recipiūt qd eis legatū est tanto tepidiores sūt ad orandū & magis tardant orare p aīa eius. s. testatoris defuncti. Acceleratio aūt feruentiū orōnū p aīa defuncti multū ualet ad ei9 alleuiationē & celeriorē expeditionē. Alia rō est. qa sicut defūcti in caritate aliqd purgabile secū portātes ī hac uita meruerūt ut ecclīe si p eis denē eis psint nō ad augmētū grē sed ad alleuiationē & abbreuiationē pene. Sic testator testamētū faciens & in caritate decedēs testamentū suū faciēdo mereē ut ei9 executio p9 mortē ualeat nō ad augmētū grē sed ad alleuiationē & abbreuiationē pene sue. Et iō q̄nto testamentū suū citi9 executioni demādaē tāto citi9 alleuiaē & q̄nto tardi9 sui testamēti executio impleē tāto tardi9 ceteris paribus incipit alleuiari & tardius liberaē. Si tamē legata sua nunq̄ soluerenē non ppē hoc ppetuo remaneret in pena q̄uis ppē hoc multo tardius liberareē ab ip̄a. Ex p̄dictis patet q̄ grauissime peccāt & magnā pditionē faciunt hi qui executiones testamentoꝝ sibi commissas non complent q̄citi9 possunt habita cōpetenti opportunitate.

Q̄uo hi qui sunt ī purgatorio iuuari pn̄t per suffragia uiuoꝝ & de suffragiorum fructu. Capl̄m.iii.

Ertia pars pietatis que defūctis debet dr̄ suffragioꝝ cōicatio. Et ꝓ huiꝰ intelligentia tria dubia erūt discutiēda. Primū Vtꝝ suffragia uiuoꝝ pro sint defunctis. Scd̄m utrū suffragia facta determinate ꝓ uno ꝓsint exn̄tibus in purgatorio. Tertiū utꝝ defunctis ꝓsunt suffragia facta a uiuis exn̄tibus in peccato mortali. Ad ꝑmū dubiū posset aliqs arguere ꝙ suffragia uiuoꝝ non ꝓsunt defunctis Nā Apoc.xiiii.c.dr̄. Opa.n.alloꝝ sequunt̄ illos. Ergo uidet̄ ꝙ n̄ iuuant̄ opibus alienis. Et ecclīastes.ix.dr̄ de mortuis. Q̄ n̄ habet ptē in ope qd̄ sub sole gerit̄. ergo idē qd̄ pus. Sed in cōtrariū est illud qd̄ scribit̄ ii. Macha.xii. Sācta & salubris ē cogitatio ꝓ defunctis exorare ut a peccatis soluant̄. Et Augꝰ in Ench.ait. Nō ē negandū defunctoꝝ aīas pietate suoꝝ uiuentiū releuari cum ꝓ illis sacrificiū mediatoris offert̄ uł elie in ecclia fiūt. Rn̄det Ric. Q̄ aiaꝝ quedā sunt beate iā in celo. quedā sunt dānate ī iferno ꝓ peccato originali & actuali uel ꝓ originali solo. quedā sunt in caritate suā explētes pniāꝫ in purgatorio. Beatis nō ꝓsunt uiuoꝝ suffragia qa nō idigēt. Vñ Augꝰ in Ench.dicit. ꝙ sacrificia siue altaris siue quarūcūqꝫ elīaꝝ ꝓ defunctis ualde bonis gratiaꝝ actiones sunt. Et idē habet̄ extra de cele.mis.c. Cū Marthe Dānatis etiā suffragia non ꝓsunt ut oñ sū ē sup̄ sermōe. Sūt tñ consolatiōes uiuoꝝ. Aiabus aūt exn̄tibus in purgatorio ꝓsunt uiuoꝝ suffragia non ad augmentū grē gratū facientis sed ad pene eaꝝ mitigationē & abbreuiationē. Quia ut dīc Augꝰ. ī Ench. Cū uiuerent in hac uita meruerunt ut hec sibi pꝰea possēt ꝓdesse Ad auctoritatē ergo apoc. dicendū. Q̄ suffragia uiuoꝝ que fiunt ꝓ exn̄tibus ī purgatorio dñro pa eoꝝ iqntū in hac uita meruerūt ut eis ꝓdessēt si ꝓ eis fierēt. Ad auctoritatē uero ecclīastes dicendū ꝙ ꝓ tanto mortui dr̄ nō habere ptē in ope que sub sole gerit̄ qa tali opi nō opant̄. habēt tñ ptē in fructu opis. Sed ꝓ cōfirmatione uera dictoꝝ notanda ē snīa Gregꝰ. quē ponit̄.xiii.q.ii.c. Aie defūctoꝝ. Aie inqt defūctoꝝ qtuor modis soluunt̄. aut oblationibus sacerdotū. aut ꝑcibus sanctoꝝ aut caroꝝ elīs. aut ieiunio cognatoꝝ Q̄.n. sacre hostie oblatio plimū ꝓsit defūctis apparet ex illo exemplo qd̄ Gregꝰ recitat i.iiii.dial̄.li. Inqt.n.ꝙ cū quidā monachꝰ suus noīe Iustus ad extremū ueniēs tres se habere occultos aureos idicasset & de hoc ingemiscēs mortuus fuisset Precepit Gregꝰ fratribus ut corpꝰ eius cū tribꝰ aureis ī sterqlinio sepelirēt. Tandē cuidā e fratribꝰ Gregꝰ ꝑcepit ut usqꝫ ad dies .xxx. oī die ꝓ eo hostiā imolaret. Qui cū iussa cōplesset. is ꝗ defunctꝰ fuerat in die.xxx. cuidā fratri sibi germano apparuit. Quē germanꝰ reqsiuit dicens. Quō es? Cui ille rn̄dit. hucusqꝫ male fui sed iā mō bene sū quia hodie coronē recepi.

Similit᷑ Greg in ꝓallegato li. oñdit q̃ntũ orones ꝓsint exñtib⁹ in purgatorio. Narrat.n.de Pascasio qui cũ uir mire sãctitatis & uirtutis extiterit & suo tẽpore duo fuissent sũmi pontifices electi conuenissetq; tandem eccl'ia in unũ. Ipse tñ Pascasius quasi ex errore aliũ papã ꝓtulit & ĩ hac sñia usq; ad mortẽ permansit. Qui cũ esset defũct⁹ & dalmaticã feretro suppositã demoĩacus tetigisset statĩ sanat⁹ ẽ. Post mltũ uero tp̃ris cũ German⁹ capuan⁹ ep̃us balneũ ob gratiã sanitatis petiisset. ꝓdictũ Pascasiũ diaconẽ stantem & obsequẽtem ĩuenit. quo uiso uehemẽt᷑ extimuit. Et qd illic tãt⁹ uir faceret inquisiuit. Qui ꝑ nulla alia cã se ĩ illo loco penali deputatũ asseruit nisi qa in illa causa pontificis plus iusto sensit & addidit.d. Queso te dep̃care deũ ꝑ me. atq; ĩ hoc cognosces ꝙ exauditus sis si huc rediẽs me non ĩueneris. Qui cũ ꝑ eo orasset & illuc p⁹ paucos dies rediisset ꝓdictũ Pascasiũ ĩ eodẽ loco minime ĩuenit. Sũt & alia exempla que breuitatis cã dimittim⁹ Scd'm dubiũ erat utꝝ suffragia facta determinate ꝑ uno ꝓsint oib⁹ exñtibus ĩ purgatorio. Et rñdet Ric. ꝙ ad causãdũ penã cõcurrit uirt⁹ agentis & dispoĩtio patiẽtis. qa act⁹ actiuoꝝ sunt in patiẽte disposito ut dr̃. ii. de aĩa. Põt ergo diminui alicui⁹ pena uel ꝑ diminutionẽ uirtutis ex ꝑte agẽtis uel ꝑ diminutionẽ dispositionis ad patiendũ ex ꝑte sustinẽtis. Sicut & per augmẽtationẽ cui⁹libet istoꝝ pena põt augeri. Vñ ineq̃lit᷑ dispositi ad patiẽdũ ab eq̃li uirtute inequaliter patiunt᷑. Propterea dicit Auicẽna. vi. ꝑte naturaliũ. ꝙ multũ dispositus ad tristitiã ex modica causa fortit᷑ tristat᷑. Qd' aũt dictũ ẽ uidemus ĩ exẽplo Pena.n. magnũ onus portãtis diminui põt uel ꝑ diminutionẽ grauitatis oneris uel ꝑ aliquã confortationẽ uirtutis illi⁹ qui portat onus qua minuit᷑ ĩ ip̃o dispositio ad patiẽdũ ab onere. Sic dico. ꝙ isto duplici mõ cõuenit ĩtelligere diminui penã exñtiũ in purgatorio. Et q̃ntũ ad diminutionẽ pene mõ primo suffragia facta determinate ꝑ uno tm̃ aliis non ꝓsunt quia sic uirtus eoꝝ non attingit nisi illũ ad quẽ determinat᷑ & cui applicat᷑ ꝑ intẽtionẽ agentis. Sʒ mõ scd'o suffragia facta ꝑ uno ꝓsunt aliis quia mĩa dei prouidente suffragia facta ꝑ quocũq; ĩ purgatorio oĩbus aliis innotescũt. Et qa sese diligũt ex caritate nec sibi ĩuicẽ ĩuidẽt. ĩmo omnes gaudẽt de pene illi⁹ alleuiatiõe ꝑ quo facta sunt suffragia. Qd' libʒ aũt gaudiũ reddit gaudentẽ min⁹ dispoĩtũ ad penã cõtristantẽ qa scd'm sñiam. Ari. ii. ethi. c. ultĩo. Cuiuscũq; tristitie repugnat scd'm formam generis quecũq; delectatio. & iõ mitiget eã. Notãdũ tñ ꝙ si suffragia fierẽt ꝑ plurib⁹ non tantũ ꝓdessẽt cuilibʒ q̃ntũ si fierẽt pro illo solo qa si tãtũ prodessẽt. sequeret᷑ ꝙ ille q̃ pro uno defuncto tenet᷑ dicere missã unã & unã ꝑ alio si diceret unã ꝑ ill' duob⁹ cuilibʒ solueret illud ad qd' sibi tenet᷑. Preterea bonũ finitũ qd' sufficeret ad plenariã liberationẽ uni⁹ aĩe de purgatorio sufficeret ad liberationẽ omniũ aliarum

ad eq̄lē penā obligataꝝ. p̄terea cōsuetudo eccl'ie eēt inutilis que suffragia aliq̄n facit ꝑ specialibus ꝑsonis. que oīa falsa sūt. Fuere tñ q̄dam dicētes ꝙ suffragia facta ꝑ plrib⁹ tātū prosūt cuilibet q̄ntū si fierēt ꝑ uno solo. Sicut cādela accēsa pro plurib⁹ & lectio lecta pro plurib⁹ tātū quēlibet iuuant q̄ntū iuuarent si pro eo solo cādela accēderet̄ uel lectio legeret̄. S; r̄ndet Ric. ꝙ hec exēpla nō ualēt q̄a lumē candele & uox doctoris se cōicāt ꝑ nature necessitatē Suffragia antem cōicant̄ ꝑ suffragātis intētionē. Tertiū dubiū erat. utꝝ defunctis ꝓsint suffragia facta a uiuis exn̄tib⁹ ī peccato mortali. Et r̄ndet Ric. Q. malus faciēs aliqua bona opa ꝑ defunctis. aut facit ea sicut auctor. aut sicut minister. Primo mō illa nō ꝓsunt defunctis etiā si ea faciat mediāte bono ministro nisi aliq̄n ꝑaccidēs ī q̄ntū paupes sancti pro elis receptis ab illo malo excitant̄ ad orādū pro illis defunctis ꝑ q̄bus ille malus hō elias eis dedit. Si aūt facit ea ut minister distīguēdū ē q̄a aut facit ea ut minister public⁹ dei & eccl'ie ut sacerdos q̄ celebrat missā uel exeq̄as mortuoꝝ aut facit ea ut minister alicui⁹ p̄uate ꝑsone. Primo modo dico ꝙ ꝓsūt defunctis q̄a malitia ministri nō tollit efficatiā sacr̄i. Si aūt facit ea ut mīster p̄uate ꝑsone aut illa ꝑsona q̄n sibi p̄cepit tale opus fieri & q̄n factū ē erat ī caritate aut nō. Primo mō dico ꝙ ꝓsunt defunctis ꝑ q̄bus fiūt. Et siue ille qui mādauit fieri migrauerit de hac uita siue nō q̄a hoc op⁹ p̄ncipalit̄ ipsius est qui hoc fieri mādauit. Si uero erat ī peccato mortali aut hoc erat q̄n mādauit fieri aut q̄n op⁹ executioni mādatū ē Si p̄mo mō dico ꝙ illa opa nō ꝓsūt defūctis ꝑ q̄b⁹ fiūt q̄uis sit ī caritate ꝑ illo tēpore quo suū mādatū executiōi demandat̄ nisi tunc illud iterū fieri demandetur aut demandationē factā de nouo acceptet q̄a op⁹ ip̄ius nō ē nisi ī q̄ntū illud fieri mādat uel acceptat. Si aūt erat ī peccato mortali q̄n demādat̄ opus bonū executioni q̄ erat ī caritate q̄n p̄cepit fieri. dico ꝙ tūc opa ꝓsunt defunctis ꝑ quib⁹ fiūt maxime q̄a sunt a p̄cipiente rōne illius act⁹ uolūtatis quā habuit q̄n ea fieri p̄cepit. Veꝝtñ cum nemo sciat utꝝ odio an amore dign⁹ sit non debent hoīes retrahi a coīcatione suffragioꝝ erga defūctos & potissimū tenere un⁹q̄sq; firmit̄ debet ꝙ semꝑ ualet missa & alia bona que facit homo ut minister eccl'ie. Sup̄dicte itaq; sūt pietatl ꝑtes quā debēt uiui mortuis exhibere. Sed si quis posset ad purgatoriū usq; descendere audiret ꝑfecto clamantes & eiulantes q̄plurimos ac uoce querela lamentantes Audirēt̄ q̄dem patres & matres. d. O filii īgrati quibus bona nostra dimisimus succurrite nobis Audirentur uiri suas uxores uocantes. O uxores impie in quibus confidentiam habētes diuitias nostras uobis dimisim⁹ subuenite miseris & nos adiuuate ut eruamur ab his atrocissimis penis. Audirēt̄ & alii clamātes. O cōmissarii. O executores testamētoꝝ nostroꝝ expedite fidelit̄ que uobis commisimus. Multi nanq;

ſunt & quaſi innumerabiles q citiꝰ a purgatorio liberaret̃ ſi uinẽtes illos iuuarẽt Idcirco procurent omnes benigne & caritatiue orare pro defunctis aliaq; pieta tis opera illis impendere ut ſic mereamur in hoc ſeculo dei obtinere gratiam & in futuro ſempiternam gloriam. Amen.

Feria ſcdã quarte ebdomade in quadrageſima de purgatorio & atrociſſimis penis quibus puniunt̃ anime illorum qui non ſatiſfecerunt in hac uita de pecca tis ſuis. Sermo .xlviii.

Pſe aũt Ieſus nõ credebat ſemetipm eis. Scribunt̃ hec uerba Ioh.n.c. & i euãgelio hodierno Rara fides iuenit̃ i hoĩbꝰ huiꝰ mũdi qui cũ ſepe blãdiant̃ multũ amicis eorũq; ſe fateant̃ beniuolos aduenĩete tñ neceſ ſitate aduerſitateq; ingruẽte deficiũt. ꝑpterea ſaluator nr̃ qui ꝓuidebat ſe tem pore paſſionis ſue ab oibus derelinquendũ nõ credebat ſemetipm eis q credide rant in noĩe eius ꝑpt̃ ſigna que faciebat. Quo exemplo edocemur ut & nos dũ poſſumꝰ dũ uiuimꝰ dũ facultas adeſt aĩe noſtre ſaluti accuratiſſime procuremus Neq; fidẽdũ ẽ multũ i pentibꝰ aut filiis i uiris aut uxoribꝰ i domeſticis uł amicis qm̃ ut dictũ ẽ i ꝓcedenti ſermone cõſueuerũt tales caros ſuos defunctos tradere obliuioni. Et qm̃ plerıq; penitẽtiã negligũt de ſuis peccatis in hac uita implere extimantes mitiſſimã ſatiſq; leuem penã eſſe & q̃ñq; nullã penã .ſ. purgatorii Idcirco in preſenti ſermõe de ipo purgatorio erimus locuturi de quo tria miſte ria erunt declaranda.

Primũ dr̃ ueritatis De ueritate & loco purgatorii & de iſtis qui poſt hanc
Secũdũ penalitatis uitã añq; euolent indigent purgari.
Tertiũ iocũditatis Capl̃m .i.

Rimũ myſteriũ declarãdũ de purgatorio dr̃ ueritas i quo tria ſũt dubia abſoluenda. Primũ utrũ ſit ponere penã purgatoriã poſt hanc uitam. Sedm utrũ aliqs locꝰ ſit pprius ad purgandũ aĩas deputatꝰ. Tertiũ q ſunt hi q uadũt i purgatoriũ. Ad pmũ dubiũ r̃ndet Boñ .di.xx.q̃ .rti .Q. ſicut dicit ſcriptura & auctoritates ſanctorum & plures reuelationes & rõnes concordant & eccl'ia uñs cõfirmat que orat ꝑ exñtibꝰ i purgatorio abſq; dubio pꝰ hãc uitã eſt ponere penam purgatoriã. Et hoc colligitur ex uerbo xp̃i .d. Math .xii. Qui dixerit uer bũ cõtra ſpiritũ ſãctũ nõ remittet̃ ei neq; i hoc ſeculo neq; i futuro. In q̃ ſnĩa da tur itelligi q̃ſdã culpas in hoc ſeculo quaſdã in futuro poſſe relaxari. Iõ Gregꝰ xxv. di. c. Qual' ait Qualis hic quiſq; egredit̃ talis i iudicio pñtat̃. Sed tñ de qbuſ dam culpis eſſe añ iudicium purgatoriꝰ ignis credendꝰ eſt ꝑ eo qd' ueritas dicit. q̃a ſi quis i ſpiritũ ſanctũ blaſphemiã dixerit neq; i hoc ſeculo remittet̃ ei neq; in futuro. Et Math. v. Eſto cõſentiẽs aduerſario tuo cito .i. ſcindereſ murmuranti

in malo aut angelo ad oppositū decertanti dum es ī uia cū eo. ne forte tradat te aduersari⁹ tu⁹ iudici. i. deo & iudex tradat te ministro. i. angelo & in carcerē mittari. i. ī purgatoriū p angelū deducari. Amē dico tibi nō exies īde donec reddas nouissimū q̄drātē. hoc idē de carcere hui⁹ mūdi nō pōt ītelligi eo q nec ibi ponūt oēs tales nec de carcere īfernali qa ibi nūq̄ soluit nouissim⁹ q̄drās debite pene sed de carcere purgatorii habet ītelligi qa de illo exibit quis qn̄ soluerit nouissimū q̄drantē. Et adhuc est in pmptu rō quare sit ponēda pena purgatoria. Nam ut dicit Aug⁹ & ponit a mgr̄o ī lr̄a. aut hō punit. aut de⁹ punit. Sed frequenter aliq cōuertunt ī fine q nō puniunt ī pn̄ti. ergo necesse ē q puniant a deo sz non in igne infernali siue eterno. ergo igne purgatorio. Itē si nō esset pena purgatoria p⁹ hāc uitā ergo q pdurat ī culpa usq ad mortē cū nullā sustinuerit penā reportat de malitia sua cōmodū qd ē falsū. Et si qs obiiceret q pnior ē deus ad miserendū q̄ ad cōdēnādū. Sed decedentē ī mortali peccato stati cōdēnat ergo decedēti ī caritate stati glificat. Itē potētior ē caritas ad eleuādū q̄ sit mortalis culpa ad depmēdū. Sed culpa mortalis stati demergit ī abyssū. ergo caritas stati eleuat ī celū. ergo non ē ponere p⁹ mortē aliqd suppliciū. Itē status p⁹ mortem rn̄det statui q ē in uia. Sed ī uia nō est nisi duplex stat⁹. s. bonoꝝ & maloꝝ ergo. similit p⁹ mortē. Ergo aīa a corpore recedēs uel ē ī padiso cū bonis ul ē ī iferno cū malis. Rn̄det Boñ. ad pmū. q nō ē sile glorificare decedentē ī caritate statim sicut condemnare decedētē ī mortali. qm̄ iste qui ī mortali est nihil habet quod sit dignū uita. Et iō sūme ē dispoit⁹ ad dānationē eternā & ppt hoc stati dānat iusta retributione. Sed ille q ē ī caritate cū caritas simul stet cū ueniali culpa & reatu pene pōt ī se habere aliqd dignū pena. Et qa gloria nō pōt simul stare cū pena scd̄m foꝝ cōe necesse ē pus debitū illd solui p penā purgatoriā. Ad scd̄m dicit Boñ. q pondus caritatis habet in se aliqd retardans ut culpā aliquā puulā uel reatū. Sed pond⁹ peccati nihil hz eleuās ul retardās. Iō nō ē sile de ascensu peccati. Ad tertiū uero dicēdū q lz duplex sit stat⁹ pncipal. s. bonoꝝ & malorū tn̄ qui habet iustitiā ī duplici ē dr̄ia. Aut. n. ē ī statu pfectoꝝ pfectione cōpleta Et talis nō habet cremabilia nec aliq̄ debita. Et huic statui debetur uita eterna. Alii sūt ī statu īpfectoꝝ & hi hn̄t cremabilia ut plrimū & etiā debita. Iō oportz pmū debita solui & cremabilia cremari q̄ ītroducāt ī patriā. Et hi purgāt pena purgatoria. Silr carētes iustitia ī duplici sūt dr̄ia. Quidā sunt in statu puulorū & hi carent iustitia originali. Et his competit status ī limbo sine pena sensibili. Aliq sunt ī statu adultoꝝ q carēt iustitia psonali siue gratuita p ppriā culpā. Et talib⁹ cōpetit stat⁹ infernalis. Et sic pz q rō illa non ualet. Posset etiā dici q pena purgatoria nō dicit statū sed magis trāsitū de statu ad statū. Scd̄m dubiū

absoluendũ erat utꝝ ad purgationẽ aiaꝝ sit aliqs loc⁹ spãlit᷒ deputat⁹ Et rñdet
Ric. di. xxi. q̃rti Q̃ in inferno sunt q̃tuor loca se hñtia sc᷒dm supius & iferius. In
loco maxime infimo sunt dãnati ꝑ peccato actuali In illo qui est immediate sup̃
illũ sunt dãnati ꝑ solo peccato originali. In loco qui cõsequẽt᷒ ẽ sup̃ illũ sunt aie
que purgãt᷒ qa ibi de lege cõi purgãt᷒ quis alique alibi purgẽt᷒ ex aliqua cã spãli.
.s. uel ut uiuẽtib⁹ aliqd nũtiẽt uel ut suffragia ꝑ se impetrẽt & ut patiendo ubi
peccauerũt dei iustitiã aliqb⁹ sensibilibus maifestẽt. In q̃rto loco nõ sũt alique
aie sed añ xp̃i aduentũ ibi erãt aie sanctoꝝ patrũ que pñiã suam in purgatorio
expleuerant. Et ille que recedentes a corpore nihil purgabile portauere. Locus
aũt p̃fat⁹ dicebat᷒ sinus Aabrahe qa Abrahã p̃m⁹ ab ifidelib⁹ se sepauit & fidei
signaculũ distinctiuũ accepit iõ locus reqei que debet᷒ aie ꝑpt᷒ fidẽ caritate for-
matã sin⁹ Abrahe dict⁹ ẽ. Vgo tñ li. ii. de sacr̃is pte. xv. c. vii. Negare uidet᷒ ali-
quẽ unũ locũ determinatũ esse purgatiõi aiaꝝ dicẽs ꝑbabili⁹ esse ut ĩ his potis-
simũ locis singule penã sustinere credant᷒ in qb⁹ culpã cõmiserũt sicut multis se
pe documẽtis ꝑbatũ ẽ. Alia uero si que sunt haꝝ penaꝝ loca nõ facile assignari.
Sed snia ista Vgonis nõ acceptat᷒ a doctorib⁹ nisi intelligat᷒ ut dicit Boñ. sc᷒dm
dispẽsationẽ dĩnã & ñ sc᷒dm cõem legẽ qa iꝑbabile ẽ ut oẽs aie que parisi⁹ pec
cauerũt parisius puniant᷒. Iõ sc᷒dm legẽ cõem credendũ ẽ q sicut limb⁹ fuit infe-
rius sic & locus purgatorii⁹ q loc⁹ pars inferni credit᷒ a quibusdã ꝑpt᷒ illud uerbũ
Greg. ĩ. iiii. dial. Sub eodẽ igne electus purgat᷒ & dãnat⁹ cremat᷒ Tertiũ du-
biũ absoluendũ erat. Qui sunt qui uadant ad purgatoriũ. Et dicere possum⁹ se-
cũdũ doctores q sunt tria hoĩm genera. Primi qdẽ sunt q cũ uenialib⁹ moriunt᷒
Nã sicut dicit magr̃ sup illo uerbo. i. cor. iii. c. Si qs sup hedificat sup fũdamen-
tũ hoc auꝝ argentũ lapides p̃ciosos ligna fenũ stipulã uni⁹cui⁹q; opus manife-
stũ erit Dies. n. dñi declarabit qa ĩ igne reuelabit᷒ & uni⁹cui⁹q; op⁹ q̃le sit ignis
ꝑbabit. Per lignũ fenũ & stipulã intelligunt᷒ uenialia peccata ꝑ quandã silitudi
nẽ qa uenialia ĩ eodẽ subiecto cũ caritate exñtia pñt ꝑ ignẽ purgatorii & spũalẽ
ignẽ caritatis & dilectionis cõsumi sicut lignũ fenũ stipulãq; consumunt᷒ ꝑ ignẽ
Et quia tardius consumit᷒ lignũ q̃ fenũ & fenũ q̃ stipula. iõ ꝑ lignũ significantur
uenialia grauiora. ꝑ fenũ media. ꝑ stipulã minora. Scd̃i q uadũt in purgatoriũ
sunt q pñiã añ obitũ suũ nõ egerũt sicut contingit his q absq; cõfessiõe mori-
unt᷒ contriti Tertii sũt hi q iiunctã sibi pñiã nõ cõpleuerũt. Nã pnia ĩ cõfessi-
one a sacerdote iiũcta. aut ẽ maior. aut eq̃lis. aut minor. Si aũt ẽ maior tũc id qd᷒
hõ plus fecerit cũ morit᷒ in augmẽtũ sue glĩe cedit. Si ẽ eq̃lis tunc sufficit ad to-
ti⁹ pene dimissionẽ. Si aũt fuerit mĩor tũc id qd᷒ residuũ ẽ ex uirtute dĩne iusti-
tie ĩ purgatorio emẽdat᷒ ne aliqd᷒ peccatũ remaneat impunitũ.

De uolūtate illoꝝ qui patiunť in purgatorio & de grauitate penaꝝ & de mīstro ꝑ quē de⁹ infligit penas illas. Capl̄m.ii.

Cd̄m mysterium ꝑncipale de purgatorio declarādū dr̄ penalitatis.ī quo tria dubia sūt aperienda vʒ. Primū utꝝ pena illa sit uolūtaria. Scd̄m utrū sit maxima oīm penaꝝ tēporaliū. Tertiū utꝝ ꝑ ministeriū demonū infligatur.

Ad ꝑmū dubiū rn̄det Boñ. Q̄ aliqua pena dr̄ tripliciter uolūtaria. Vno mō qa assumiť a uolūtate īpante sicut ē pnīalis pena Alio mō qa sustineť a uoluntate acceptāte sicut ē pena martyrū qa adeo placet ꝙ ea liberari nō uellēt Tertio mō ē qnedā pena que acceptať & sustineť a uolūtate celerāte utputa pena que ē cū patīa ita ꝙ ei⁹ oppositū ē ī desiderio sicut cū amās & desiderās sanitatē infirmať sustinet q̄dē infirmitatē tāq̄ penā dīnitus inflictā attñ a ea liberari ꝓcurat. Et illud mīme habet rōnē uoluntarii.hoc mō ē uolūtaria pena purgatoria ī uiris iustis qui uolūtarie eā sustinēt & desiderāt uehemenť ad patriā ꝑuenire & ab alus sibi auxiliū ꝑberi Scd̄m dubiū uidendū erat utꝝ pena purgatoria sit maxima oīm penaꝝ tēporaliū Et scd̄m doc. rn̄deť ꝙ sic. & ꝓbať tripliciť Primo auctoritate. Scd̄o rōne. Tertio exemplo Primo ꝓbatur auctoritate. In qt.n. Aug⁹ de pe di.ii.c. Vltio. Et.di.xxv.c. Qui in aliud seculū. Qui in aliud seculū distulit fructū cōuersionis purgādus ē igne purgatiōis.hic eteni ignis & si non sit etern⁹ miro tñ mō grauis ē Excellit.n.omnē penā quā nūq̄ pass⁹ ē aliqs in hac uita Nūq̄ in carne tāta inuēta ē pena tēporalis. Scd̄o ꝓbať rōe. Et scd̄m Boñ. pōt sumi rō ex dīna iustitia eo ꝙ de⁹ iust⁹ penā nō acceptat scd̄m ꝙ punitina tm̄ sed scd̄m ꝙ plus ē in ea rō ordinis recti. Scd̄m hoc ergo ē intelligēdū ꝙ est pena sūpta & pena inflicta. In pena sūpta non tm̄ placet deo ordinatio pene ad culpā sed ordo & rectitudo que ē in uolūtate assumente. In pena inflicta placet ordinatio pene ad culpā Qm̄ ergo pena pnīuʒ in pn̄ti plus ē. pena morientiū ē inflicta ī purgatorio ꝑ eo ꝙ iā nō ē tēp⁹ agēdi sed recipiēdi. Iō modica pena ī pn̄ti plus satisfaciat & magis ē de ea cōtenta dīna iustitia q̄ de magna in futuro. Ric. uero sumit rōnē ex cā ipius pene. Nā pena causať dupl̄r.s.ex absētia boni amati & pn̄tis mali oditi. Et utroqꝫ mō pena purgatorii maior ē q̄libet pena tēporali Aīe.n.ī purgatorio qa motus earū nō retardať mole corporis uehemētissime desiderāt cū deo pfecta fūctione coniūgi. Et iō ex hui⁹ cōiunctiōis absentia uehemētissime affliguntť maxime cū uideāt tēp⁹ aduenisse quo cū deo pfecte essent coniuncte sidū erāt in corporibus penā suis pectatis debitā ꝑsolnissent. Simil̄r ignis affligēs animā in purgatorio magis ē actiuus igne nr̄o qui tñ inť alia elemēta maxime ē afflictiu⁹. Iō pena purgatorii lōge grauior ē q̄ alia pena in hoc mūdo. Qualiť aūt aīa patiť ab illo igne declaratū ē in ꝑcedentibus

De uolūtate illoꝝ qui patiunᵗ in purgatorio & de grauitate penaꝝ & de mīstro ꝑ quē de⁹ infligit penas illas. Capłm.ii.

Scd'm mysterium ꝑncipale de purgatorio declarādū dr̄ penalitatis.ī quo tria dubia sūt aperienda vȝ. Primū utꝝ pena illa sit uolūtaria.Scd'm utrū sit maxima oīm penaꝝ tēporaliū. Tertiū utꝝ ꝑ ministeriū demonū infligatur.

Ad ꝑmū dubiū rn̄det Boñ.Q aliqua pena dr̄ tripliciter uolūtaria. Vno mō qa assumiᵗ a uolūtate īꝑante sicut ē pnīalis pena Alio mō qa sustineᵗ a uoluntate acceptāte sicut ē pena martyrū qa adeo placet ꝙ ea liberari nō uellēt Tertio mō ē qnedā pena que acceptaᵗ & sustineᵗ a uolūtate celerāte utputa pena que ē cū patiā ita ꝙ ei⁹ oppositū ē ī desiderio sicut cū amās & desiderās sanitatē infirmaᵗ sustinet qdē infirmitatē tāq̄ penā dīnitus inflictā attñ a ea liberari ꝑcurat.Et illud mīme habet rōnē uoluntarii.hoc mō ē uolūtaria pena purgatoria ī niris iustis qui uolūtarie eā sustinēt & desiderāt uehement' ad patriā ꝑuenire & ab aliis sibi auxiliū ꝑberi Scd'm dubiū uidendū erat utꝝ pena purgatoria sit maxima oīm penaꝝ tēporaliū Et scd'm doc.rn̄deᵗ ꝙ sic.& ꝑbaᵗ tripliciᵗ Primo auctoritate.Scd'o rōne. Tertio exemplo Primo ꝑbatur auctoritate.In qt.n.Aug⁹ de pe di.ii.c.Vltio.Et.di.xxv.c. Qui in aliud seculū.Qui in aliud seculū distulit fructū cōuersionis purgādus ē igne purgatiōis.hic eteni ignis & si non sit etern⁹ miro tñ mō grauis ē Excellit.n.omnē penā quā nūq̄ pass⁹ ē aliqs in hac uita Nūq̄ in carne tāta inuēta ē pena tēporalis. Scd'o ꝑbaᵗ rōe.Et scd'm Boñ.pōt sumi rō ex dīna iustitia eo ꝙ de⁹ iust⁹ penā nō acceptat scd'm ꝙ punitiua tm̄ sed scd'm ꝙ plus ē in ea rō ordinis recti.Scd'm hoc ergo ē intelligēdū ꝙ est pena sūpta & pena inflicta.In pena sūpta non tm̄ placet deo ordinatio pene ad culpā sed ordo & rectitudo que ē in uolūtate assumente.In pena inflicta placet ordinatio pene ad culpā Qm̄ ergo pena pniīȝ in pn̄ti plus ē.pena morientiū ē inflicta ī purgatorio ꝑ eo ꝙ iā nō ē tēp⁹ agēdi sed recipiēdi. Iō modica pena ī pn̄ti plus satisfaciat & magis ē de ea cōtenta dīna iustitia q̄ de magna in futuro.Ric.uero sumit rōnē ex cā īpius pene. Nā pena causaᵗ dupłr.s.ex absētia boni amati & pn̄tis mali oditi.Et utroq; mō pena purgatorii maior ē q̄libet pena tēporali Aīe.n.ī purgatorio qa motus earū nō retardaᵗ mole corporis uehemētissime desiderāt cū deo ꝑfecta fūctione coniūgi.Et iō ex hui⁹ cōiunctiōis absentia uehemētissime affligunᵗ maxime cū uideāt tēp⁹ aduenisse quo cū deo ꝑfecte essent coniuncte si dū erāt in corporibus penā suis peccatis debitā ꝑsoluissent. Simiłr ignis affligēs animā in purgatorio magis ē actiuus igne nr̄o qui tñ int' alia elemēta maxime ē afflictiu⁹.Iō pena purgatorii lōge grauior ē q̄ alia pena in hoc mūdo. Qualit' aūt aīa patiᵗ ab illo igne declaratū ē in ꝑcedentibus

sermone.f.xiiii.huius opis. Tertio pbat grauitas pene purgatorii exeplo. Habet nāq in legēda sancti Greg. Q pq orauit p Traiano apparuit ei angelus & dix it Quia p dānato rogasti duoꝝ tibi dat optio. Aut.n.in purgatorio duobus diebus cruciaberis aut certe toto tēpore uite tue fatigaberis doloribus & infirmitatibus Qui pelegit toto tēpore uite sue doloribus cōcuti potiꝰq duobus diebus i purgatorio cruciari. Vñ factū ē q semp deinceps aut febribus laborauit aut podagre molestia pssus fuit aut ualidis doloribus cōquassatus aut dolore stomachi miserabiliter cruciatus. Vñ i quadā epla sic ol q e.d. Tante podagre tātisq doloribus pmor ut uita mea mihi grauissima pena sit Quottidie.n.i dolore deficio & mortis remediū expectādo suspiro. Tertiū dubium ppositū fuit utꝝ pena purgatorii p ministeriū demonū infligat. Et qbusdā uidet q sic eo q i scriptura aut uix aut nūq legit q boni angeli bonos uexauerit sed uexatio bonoꝝ solum a malis fuit. sicut exēplū habet de Iob de Antonio & de aliis sanctis & amicis dei. Mali uero uexati sunt a bonis & a malis. Et rō uidet esse sedm eos. qa q uexat alteꝝ & affligit quodāmodo odiū habet. Diabolus aūt odit bonos & malos ob suā crudelitatem iō utrosq affligit cū sibi pmittit. boni uero nō odiūt nisi malos. & iō illos solos affligūt sicut afflixerūt sodoitas & egyptios. Sed opinio ista stare non pōt quia nō decet illū qui iuste de aliquo triūphauit pvea puniri p ipm. Sed aīe que sunt in purgatorio adherēdo iustitie uicerūt diabolū. Ergo nō esset conueniēs ut puniren demonū ministerio. ppterea alii dixerūt q pena purgatorii infligit angeloꝝ ministerio. Sed hoc nō uidet pbabile q tā grauit affligāt & puniāt cōciues suos nec hoc de facili p scripturā posset pbari. Ideo dicēdū sedm Ric. & Bon. Q. quis boni angeli & mali assistāt mouētibus boni ad adiuuandū mali ad nocendū si pnt. tamen in loco penali ipsius purgatorii non puniuntur anime ministerio demonum nec ministerio bonorum angelorum sed sola diuina iustitia ignē purgatorii sicut instrumentū applicāte ad punitionē eaꝝ.

De iocūditate quā hnt exīntes i purgatorio tū ppt certitudinē de sua salute tū ppt cōfirmationē i grā tū ppt auxiliū uiuoꝝ. Capitulm.iii.

Etsi ū mysteriū declarādū de purgatorio dr iocūditatis. Nā int acerbitatē penaꝝ sentiūt aīe i purgatorio exntes multā iocūditatē maxie ppter tria. Primo ppt certificationē. Scdo ppt subiectionē. Tertio propter sanctoꝝ affectionē. Primo gaudet aīe i purgatorio ppt certificationē qa iā certificate sunt de gloria & beatitudine ad quā debet peruenire. Notādū tū sedm Bon. in iiii.di.xx.Q. aīe ille maiorē certitudinē hnt q ille que i uia sunt sicut hēbat aīe que erāt i limbo. Et illa certitudo media ē it certitudinē patrie & certitudinem uie. In patria ē certitudo tētionis euacuās expectationē & timorē. In uia aūt est

certitudo expectationis mixta timori qa quilibꝫ labi pōt dū ē uiator. In purgatorio uero ē medio mō. s. certitudo expectationis qa nōdū obtinuit. Sed ē euacuatio timoris ꝑpt̄ liberi arbitrii cōfirmatiōem qa oio fit ꝙ deinceps peccare nō pōt. Nā cōfirmati sunt ī grā nec ualet malū uelle nec dū aget. qd̄ eis accedit ad letitiā & iocūditatē. ꝑpterea Sapie. iii. dr̄. Spes illoꝝ immortalitate plena est. Nec acceptanda ē quorūdā opinio eoꝝ q dn̄t. ꝙ ꝑ acerbitate penaꝝ ita absorbeē spūs ut ubi sit ignoret & ex hoc dubitet utrū sit in inferno uel in purgatorio aut extra sicut cū aīa ex dulcedine cōtēplatiōis rapiē extra se ut nesciat utrum in corpore an extra corpus hoc uideat sic suo mō dn̄t in penis se habere. Sed certe hoc uideē nō posse rōnabilr̄ sustineri qa & si spūs carni cōiūct⁹ possit ab h⁹mōi penis adeo absorberi ut usū rōnis amittat spūs tn̄ sepat⁹ ꝙ imortalis ē nō uideē adeo absorberi cū fortior sit ad sustinendū magnā penā ī se q̄ in corpore paruā. Et contra dictā opinionē faciūt exēpla que Greg⁹ ponit .i. iiii. dial. li. Vbi dicit. Q̄ qdā ī purgatorio exn̄tes ī grauib⁹ penis petierunt adiutoriū pro liberatione ergo sciebāt se aliqn̄ liberādos. Insup ī omelia de diuite & Lazaro dr̄. Q̄ dānati sup se electos cōsiderāt usqꝫ ī diē iudicii. Si ergo pena illa īfernalis improportionabilr̄ grauior ē q̄ purgatoria. Et illa nō absorbet usū rōnis dānatis qui sunt opp̄ssi uerme desperatione & culpa. qntomagis nec ista penā absorbebit spirit⁹ iustoꝝ q fortificati sūt bona cōscia & spe & dina grā. Scd̄o gaudeē aīe exn̄tes in purgatorio ꝑpt̄ subuentionē. qn̄ subueniē eis per suffragia uiuorū de quibus dixim⁹ in sermone ꝑcedenti. Innotescit aūt eis ꝑdcta subuētio qdrupl̄r. Primo dina īspiratione. Scd̄o angelica reuelatione ut dr̄. xiii. q. ii. c. Fatendum. Tertio morientiū nouit intimatione. Quarto expiētie cognitione qa per suffragia que īpēdunē eis expiunē sibi diminui penā. Cōueniēs nāqꝫ ē ut innotescat eis a qb⁹ & que suffragia fiāt ut cū de purgatorio fuerit liberate & ī gloriā āgeloꝝ assūpte grās suffragatorib⁹ suis īpendāt ꝑ eis apud largissimū miseratorē oīm deum intercedētes. Nō. n. possibile ē ut īgratitudo uel aliqd̄ qd̄cūq uitiū locū habeat in gloria sempiterna. Tertio gaudēt aīe ī purgatorio ꝑpt̄ sanctoꝝ affectionē. Supni qdē ciues orāt & rogant dn̄m Iesū xp̄m ꝑ illis p̄ximis suis quos cruciari cernūt. Scd̄m. n. Bon. ī. iiii. di. xlv. Duo inducūt sanctos orare ꝑ his q in purgatorio sunt. Primū est eoꝝ necessitas q̄ indigēt ab aliis releuari. Scd̄m ē dei uolūtas qui uult ꝙ unū mēbꝝ releuet aliud. Tertiū addi pōt. s. sūtura iocūditatis seu felicitatis. s. ut eoꝝ gloria accn̄talis augeaē cū uideāt eos futuros conciues suos. Vn̄ credendū ē ꝙ angeli sancti semp uisitāt eos & cōsolāē. ꝑpt̄ que oīa ad prudentiā spectat dū uiuim⁹ ī hoc seculo penā quā possum⁹ ꝑ peccatis nr̄is exoluere Sin uero illā ī purgatorio dolenē luem⁹. Vbi lꝫ ꝑpt̄ rōnes iā tactas aliq letitia

aderit nō tamē tanta erit ut Boñ .ait quāta erit afflictio. Ideo sollicite cogitem⁹ que uentura sunt & oculos aperiamus in tempore opportuno. ut sic placemus deum quem offendimus impetremusq; ab ipso hic gratiam & in futuro seculo sempiternam gloriam.

Feria tertia q̄rte ebdomade de iudicio curioso & temerario ꝓpt᷑ qꝺ multi q se iustos credūt pc̄tōres sūt & inimici altissimi dei. Sermo .xlix.

Olite iudicare scd'm faciē sed iustū iudiciū iudicate. Verba sūt redēptoris nr̄i originalit᷑ Ioh̄.vii.c.& in euangelio hodierno. Prebuit nobis saluberrimū documētū satisq; necessariū saluator nr̄ dñs Iesus christ⁹ dū dixit uerba ī themate nostro ꝓposita qm̄ ob curiosū iudiciū multi q se bonos existimāt sepenumero mali fiūt Scd'm uero Alex. sn ia3 i .iii. uoluīe sūme duplex est iudiciū unū publicū & ordinatū. qꝺ q dē ē actus iustitie. aliud uero usurpatū & temerariū quo qs ꝓximū suū iudicat uł reputat bonū aut malū. De hoc itaq; iudicio de quo locut⁹ est christus & nos in presenti sermone dicem⁹ in quo triplex iudiciū subdistinguem⁹ declarandū.

Primū dr̄ dubietatis	Q peccatū ē iudicare in deteriorē ꝑtē aliena facta que
Scd'm dicit᷑ ueritatis	nobis dubia sunt & quare dubia sūt ī meliorē ꝑtē inter
Tertium temeritatis	pretanda.

Capl'm .i.

Rimū iudiciū usurpatū dr̄ dubietatis. Cū qs ꝓximū suū ex opib⁹ dubiis iudicat malū. Nā multa sunt opa que bñ fieri pñt & male sicut ieiunare orare el'ias facere audire missas uisitare eccl'ias & silia ī quib⁹ si qs diffinitiue iudicaret ꝓximū talia malefacere utputa ꝓpt᷑ uanā gloriā aut aliquē alium malū finē peccaret ꝑ usurpationē iudicii. Idcirco ī his seruāda ē regula que ponitur ī glo. Ro. xiiii. suꝑ illis uerbis. Qui nō māducat māducantē nō iudicet. ubi dicitur Dubia sunt ī meliorē ꝑtē īterp̄tāda. Et q ita sit ꝓbari pōt tripl'r. Primo auctoritate. Scd'o rōne. Tertio exēplo. Primo ꝓbatur auctoritate. Vñ .xxxiii. di. c. Habuisse. In rebus ambiguis absolutū non d3 esse iudiciū. Et .xi. q. iii. in. c. Graue Grane satl' ē ut ī re dubia certa det᷑ snīa. Et .xxx. q. v. c. Incerta. Incerta nullaten⁹ iudicemus quousq; ueniat dñs q latētia ꝓducat ī lucē & illuīabit abscōdita tenebraꝝ & manifestabit consilia cordiū. Ad hoc facit ibidē. c. Nullū. & c. Iudicantē. Et idē ponit᷑ ī glo. suꝑ. c. Nauigāti de usur. & ī. c. Ex l'ris de ꝓbationib⁹. Ad idē est illud dictū extra de reg. iur. Estote inq̄t misericordes ꝛc̄. hoc loco nihil aliud precipi existimo nisi ut ea facta que dubiū ē quo aīo fiāt ī meliorē ꝑtē īterpretemur. Scd'o ꝓbat᷑ q dubia sūt ī meliorē ꝑtē īterpretāda rōne. Et hoc tripl'r Primo ꝓpt᷑ diuā maiestatē. Scd'o ꝓpt᷑ ꝓximi caritatē. Tertio ꝓpt᷑ ꝓpriā utilitatē. Primo ꝓpt᷑ diuinā maiestatē. Dubioꝝ. n. & secretoꝝ iudicium deus sibi

reseruat ꝗ dixit Hiere.xvii. Prauũ ē cor hoīs & ĩscrutabile. quis cognoscet illud? Ego dñs scrutans cor & ꝓbans renes ꝗ do unicuiqꝫ scd͛m uiã suam. Et.xxxii.di.c. Erubescãt. Deꝰ secretoꝝ cognitor & iudex ē. Hinc est ꝙ scribitᷣ.ii.q.i.c. Nomē p̃sbyteri. Dine pietatis ptãti facere uiderer iniuriã si illins iudiciũ meo uellem iudicio p̃uenire. Et.xv.q.vi.c. Si ascēdentibꝰ. Nõ pñt hũano condēnari examie quē deꝰ suo reseruauit iudicio. Scd͛a rõ ē ꝑpt̾ ꝓximi caritatē. Scd͛m.n. Tho.ii.ii. .q.lxxxxvi. Ex hoc ip̃o ꝙ aliqs habet malã opinionē de aliquo absqꝫ sufficienti cã iniuriatᷣ ei & cõtēnit ip̃m. Nullꝰ aũt debet aliũ cõtēnere absqꝫ cogente causa. Iõ ubi nõ apparēt manifesta indicia de malitia alicuiꝰ debemꝰ ut bonũ habere i meliorem ptē ĩterpretãdo qd͛ dubiũ ē. Et si diceretᷣ ꝙ iudiciũ debet esse magis de eo qd͛ ut ĩ pluribꝰ accidit. Sed ut ĩ pl̾ribꝰ accidit ut male agãt qa ut dr̃ eccl͛iastes.i. Stultoꝝ infinitꝰ ē numerꝰ. ergo dubia magis debemꝰ interp̃tari in malum q̃ in bonũ. Rñdet Tho. Q̨ ille q ĩ meliorē ptē alioꝝ facta ĩterp̃tatᷣ frequentius fallitᷣ. Sꝫ meliꝰ ē ꝙ aliqs fallatᷣ hñs bonã fidē de aliquo hoīe malo q̃ rariꝰ fallatᷣ hñs opinionē malã de aliquo bono qa ex hoc fit iniuria alicui nõ aũt ex primo. Ideo Seneca li.iii. de bñficiis ait. Sanctiꝰ ē ꝓdesse etiam malis propter bonos q̃ bonis deesse ꝑpt̾ malos. Iõ lex fauet ut patiatᷣ potiꝰ innocētē absolui q̃ nocentē condēnari. ff. de penis. l. Absentē i p̃ncipio. Tertia rõ ē ꝑpt̾ ꝓpriã utilitatē qa sic hõ euitat iudiciũ dei scd͛m illd͛ Luc.vi. Nolite iudicare & nõ iudicabimini. Notandũ tñ scd͛m Alex.in.ii.uol uĩe sũme. Q̨ ꝓximoꝝ nr̃oꝝ facta dubia nobis pñt esse tripl͛r. Primo ex ignorantia principii. Nam ut dr̃ extra de sen.excõ.c. Cũ uolũtate. Voluntate ac ꝓposito malefīcia distĩguuntᷣ. Iõ nescimꝰ sepissime ex quo p̃ncipio ꝓcedãt alioꝝ opa. ꝓpterea in talibꝰ iudiciũ curiosũ cauere debemus. Scd͛o põt esse aliqd͛ dubiũ ex ignorãtia medii qa multotiēs mutatᷣ uolũtas. Nam multi aliqua bona exercētes mala ĩtētione mutari pñt & ecõuerso. Tertio potest aliqd esse dubiũ ex ignorãtia finis. Iõ dr̃.xi.q.i.c. Sacerdotibꝰ. Nescimꝰ qs ĩ terribili dei iudicio q̃lis sit futurꝰ. Eteni Paulꝰ egregiꝰ p̃dicator dic̃. Nolite ante tempꝰ iudicare quoadusqꝫ ueniat dñs. Tertio ꝓbatᷣ ꝙ dubia sint i meliorē partē trãsferenda exẽplo. Legimꝰ nãqꝫ ꝙ sanctꝰ fratᷣ Leo sociꝰ beati Francisci dũ infirmaretᷣ ĩ loco sancte Marie de angelis uidit ĩ uisione multitudinē fratrũ ꝓcessionalitᷣ ĩcedentiũ. Intᷣ quos uidit unũ a cuiꝰ oculis radii ꝓcedebãt lucidissimi & querens ab uno illoꝝ qs esset ille cuiꝰ oculi ita splendebãt audiuit ꝙ erat fratᷣ Berñ. de q̃ntauallе p̃mꝰ sociꝰ beati Frañ. q semp de his que uidebat i aliis ĩ melius iudicabat. Qñ.n. uidebat aliquos male ĩdutos dicebat. Isti meliꝰ seruãt paupertatē q̃ tu fratᷣ Berñ. Cum uero inspiciebat diuites preciosa indumenta deferentes cordis cõpũctione dicebat forsã illi sub uestibꝰ delicatis humiliores

sunt q̄ tu frat̄.Berñ.Ac ꝑ hūc modū semꝑ in dubiis beue de aliis sentiebat his
uero dictis uisio disparuit.

Q2 non peccat q̄ maifesta dānat mala & iudicat & qualit̄ ꝓximorū peccata
uou sunt curiose explorāda .Capl̄m.ii.

Ecūdū iudiciū dr̄ ueritatis. Ip̄m aūt ē cū quis de manifestis aut uirtutib⁹
aut uitiis ꝓximi sui recte sentit. de quo Dauid iu spal.ait Recte iudicate
filii hoīm .Et Ari.i.ethi. Vnusquisq̄ beue iudicat que bñ cognoscit Et de reg.
iur̄.c.Estōte misericordes.Qd̄.u.scriptū ē.Ex fructib⁹ eorū cognoscetis eos de
manifestis dictū ē que non pn̄t bono aīo fieri ut stuprū blasphemie furta ebrie-
tates & silia de quibus nobis ꝑmittit̄ iudicare.Et.xi.q.iii.c.Si quis dixerit īiustū
iustū & iustū iniustū uterq̄ abhoīabilis ē apud deū. Et ibidē.i.c.Si qs hoīez & i
.c.Vhe uobis inducit̄ illud Isaie.v.Vhe uobis q̄ dicitis bonū malū & malū bonū
ponentes tenebras lucem & lucem tenebras. Verūtñ aliud ē aliena facta subtilr̄
& curiose iu q̄rere & inuestigare. aliud eo q̄ manifesta sunt & mala illa condē-
nare. Primū uitiū ē & repħensibile.ꝓpterea Berñ.ait.Noli esse aliene uite aut
temerari⁹ iudex aut curiosus explorator.Scd̄m uero & si nō sit malū tñ ita faciē
dū ē ut ꝓximo pc̄tōri cuius peccata sunt maifesta cōpassio habeat̄.Nā multi re-
piunt̄ q̄ magis aliena facta q̄ sua iudicate cōteudūt. De q̄bus dicit Seneca li.ii.
de ira.Aliena uitia añ oculos hēmus a tergo u r̄a.Et Marcialis cocus. Ad fratris
culpā aq̄le tu lumīa portas. & Chryso⁹ ī li.de cōpūctiōe In alienis dictis seue-
ri & amarissimi iudices reside⁹ nr̄as autē trabes oculis infixas ꝓprius nō uidemus
Sed ut inq̄t Tulli⁹ li.iii.q.Tuscu.Proprie stultitie ē alioꝝ uitia cernere suoꝝ ob
liuisci.Iō saluator nr̄ Math.vii.c.ait.Quid uides festucā in oc̄lo fratris tui & tra
bē iu oc̄lo tuo nō uides? Aut quō dicis fratri tuo Sine eiciā festucā de oc̄lo tuo
Et ecce trabes ē in oculo tuo? Hypocrita.Eiice ꝓmū trabē de oculo tuo & tunc
uidebis eiicere festucam de oculo fratris tui.Ex hoc usitatū ꝓuerbiū est.Tollere
festucā si uis de fratris ocello. Que tua conturbat luīa tolle trabē. Et Greg⁹ in
mor.dicit illd̄ qd̄ ponit̄.iii.q.vii.c. Qui sine peccato Qui sine peccato est uestrū
ꝓm⁹ ī illā lapidē mittat. Ad aliena quippe peccata puniēda ibāt & suā relique
rant.Reuocent̄ itaq̄ int⁹ ad cōsciāz ut pri⁹ ꝓpria corrigāt & tūc aliena repħen-
dant. Et ad hoc ꝓpōitū illud qd̄ scribit̄.iii.q.vii.c. Iudicet.Et.c.In grauibus.Et
.c.postulatus.Et.c.Sacerdos.Solent aūt hoc uitio multū iufici laici & seculares
q̄ subtilit̄ ꝑscrutari querunt sacerdotū & religiosoꝝ uitā.Et si peccatū aliq̄d ue
male i eis uiderit dānant illos sp̄nūt doctriuā contēnūt ip̄oꝝ officia & orōnes
reputāt ip̄os malos ac apto ore ubiq̄ crudelit̄ detrahūt uec cogitant quot ipie
tatib⁹ ip̄i sūt īuoluti quot piuriis blasphemiis usuri furti rapinis fornicationibus

adulteriis sodomiis atq; sili9. Pro qb9.i.q.i.c. Multi. Greg9 ait. Mlti secularium hominū cū plus sacerdotū uitā q̄ suā discutiūt in magnū cōteptionis diuinorum sacrorum crimē incurrūt Magna.n.trabe uulneratos oculos hn̄tes eāq; negligētes festucā tenuē i aliorum oculis cōspiciūt quā dū icaute auellere festināt in erroris foueā dilabūt. hec ille. Idcirco salubre est documentum fructuosum q̄ ut qlibet suis defectib9 se accuset & huiliet nō aūt aliorum peccata presūptuose preiudicet Vñ beatus Frañ. dixit in regula de fratrib9 suis. Quos moneo & exhortor ne despiciāt neq; iudicēt hoies quos uiderit mollib9 uestimentis & coleratis indutos uti cibis & potib9 delicatis. sed magis unusq;q; iudicet & despiciat semetipsū.

Q. temerarium est iudicare de proximo malum per quodcunq; signum nisi esset signum uiolentum. Caplm.iii.

Ertiū iudiciū quo qs aliū iudicat dicit̄ temeritatis. Et ē cū qs male sentit de pximo suo diffinitiue p̄pt̄ aliqd̄ indeficiens signū suspitiōis de quo fit mentio.ii. q.i.c. Multi. Et.xi.q.c. Temerarium. Notandum tñ scd̄m Alex. q̄ triplex ē suspicio scd̄m quā qs pōt malū de pxio suo p̄sumere. Prima dr̄ uiolenta Scd̄a leuis. Tertia temeraria. Prima dr̄ uiolēta suspicio.s.cū apparet omnia signa mali & nulla boni ut si adult̄ hitaret cū adultera de qbus & si nō uideat̄ qd̄ faciāt tñ p̄pt̄ hui9mōi signū cohitatiōis iudicare illos nō est peccatū. p̄pt̄ talia iudicauit Salomō de filio illi9 meretricis q̄ alia meretrix illa dormiente abstulisset de qb9 dr̄.iii. Reg.iii. Et extra de p̄sūpti.in.c. Afferte. Nā cū dixisset Salomon. Afferte mihi gladiū & diuidite infantē uiuū & date dimidiā p̄tē uni & dimidiā alteri qd̄ nō dixit diffiniēdo sed pot9 temptādo & inqrendo ueritatē ut dīc glo. sup dicto.c. Afferte. Clamauit mr̄ cui9 fili9 erat uiu9 ad regē. Cōmota sūt qppe uiscera ei9 sup filio suo. Obsecro dñe date illi ifantē uiuū & n̄ occidat̄ ecōuerso illa dicebat. Nec mihi nec tibi s̄z diuidat̄. rñdit rex & ait Date huic ifantē uiuū & nō occidat̄ hec ē eni mr̄ ei9. Scd̄a suspicio dicit̄ leuis q̄n sūt leuia signa mali & fortia ac plr̄a bōi ut si mr̄ loq̄t̄ cū aliquo uiro religioso honeste & i loco honesto ac odecēti & sil'a. Et sic iudicare malū peccatū ē. Sciēdū tñ scd̄m Tho. ubi.s. Q. aliud ē ex hi9 signis dubitare de malo p̄ximi. aliud illud affirmare. Primū ptinet ad hūanā tēptationē sine qua nō ducit̄ ista uita scd̄m illd̄ ap̄li.i.cor.x. Temptatio uos nō apphēdat nisi hūana. Affirmare uero & existimare p his signis malū de pximo suo peccatū ē. Vñ Aug9 sup illud.i.cor.iiii. Nolite an̄ tēpus ꝯ ait. Et si suspitiones uitare nō possum9 qa hoies sum9 iudicia tñ.i. diffinitiuas sententias cōtinere debem9. Notandum adhuc scd̄m p̄fatū doctorē. q̄ suspitio de malo alteri9 pōt tripl'r puenire. Primo ex lōga expiētia. Vñ Ar.ii.li.ethi.dicit. Q. senes sunt maxie suspitiosi eo q̄ multotiens expti sunt aliorum defectus

Senes inqt cacoges sunt. Est.n.cacogia in deterius existimare omnia. Secdo p̄uenit tal' suspitio mali ex eo q̄ aliqs male afficit̃ ad alteꝝ. Cū.n.qs aliū cōtēnit uel odit facile opinat̃ malū de ip̄o. qa unusqsq̄ facile credit qd' appetit. Tertio prouenit suspicio mali ex hoc q̄ aliqs in se ip̄o malus ē ex quo cōsci9 sue malitie faciliter malū de aliis oppinat̃. ꝓpterea sapiēs eccl'iastes.x.c.ait Stultus ĩ uia sua ambulans cū ip̄e sit insipiēs oēs stultos existimat.& Seneca ĩ li.de moribus.hoc habet ois affectus ut in quo ip̄e insanit ceteros putet ĩsanire Tertia suspitio dr̃ temeraria cū qs n ĩa bona ĩ malā p̄tē trahit. Vñ Chryso9 ĩ quodā sermōe ait Sūt qdā puersi q̄ de oībus male iudicant. Dñt.n.si quis studet & hūilitati uacat hypocrita ē.Si recreationi gulos9 est.si societati secularis ē.si simplicitati fatuus est.si alioꝝ correctioni p̄sūptuosus ē.si silētio & paci simulator ē. hec.ille. Quis ergo explicet q̄ multos lucret̃ diabolus ꝓpter temeraria & p̄sumptuosa iuditia In qb9 tanto mai9 piculū ĩminet q̄nto mioris culpe esse credunt̃. Euitem9 itaq̄ illa q̄ntū possumus. ut sic uere pniaꝫ agentes assequamur hoc in seculo dei gratiam & in futuro sempiternam gloriam in qua uiuit gloriosus deus per infinita secula seculorum. Amen.

Feria q̄rta q̄rte ebdomade ĩ q̄dragesima de sacratissimis ĩdulgētiis & relaxationib9 q̄s facit eccl'ia ĩ remissionē pene pc̄tōꝝ. Sermo.I.

Enit nox q̄ñ nemo pōt opari. Redēptoris nr̃i uerba sunt ista originalit̃ Ioh.ix.c.& in euāgelio hodierno. Ońsum ē in supiori sermōe q̄ grauis erit q̄ue timenda purgatoria pena que seruat̃ his qui in hac uita p̄ suis peccatis satisfacere negligūt Et q̄m plerīq̄ excusare se possent.d.uires aūt tēp9 illis ad satisfaciēdū non sufficere.idcirco clemētissime ꝓuidit dñs Ies9 xp̄s cōcedēs thesauꝝ eccl'ie ministris suis p̄ loco & tēpore pc̄tōrib9 dispēsandū. Fiunt nāq̄ ĩ eccl'ia p̄ p̄latos & supiores relaxationes & indulgētie ĩ qb9 q̄ faciunt qd' debēt pc̄tōꝝ suoꝝ remissionē lucrant̃. Vt aūt hoc clari9 intelligat̃ statui hodierna die de indulgentiis uerba facere ut pnitētes pc̄tōres intelligentes illaꝝ uirtutē ĩuigilēt cū studio eas acq̄rere nō expectātes noctē mortis & purgatorie pene quando amplius nō poterūt opari. De ip̄is ergo indulgētiis tria mysteria p̄ncipalia ꝓponimus declaranda.

Primū dr̃ diffinitio
Secundū concessio
Tertiū fructificatio

Quid sit ĩdulgētia & q̄liter ꝓdest ĩ foro dei ad diminutionem pene purgatorie & de clauibus a xp̄o collatis sacerdotibus. Cap'm.i.

Rimū mysteriū de indulgētiis declarandū dr̃ diffinitio ĩ quo quid sit indulgētia uideamus. Et r̄ndet Frañ.de Marone in tractatu de ĩdulgētiis Q̄ indulgentia ē remissio pc̄tōꝝ.Q̄ intelligendū ē de remissione pene tp̄ralis

ad quã pctõr remanet obligat9 post remissionẽ culpe & pene eterne. Ipa nanq̃
pena & culpa eterna remittunť i cõtritiõe cũ pctõr iustificať. Et qa ut tactũ est
sermone .vii. hui9 opis. c. i. Licet in baptismo oĩs pena que ꝑ peccato debeť pe-
nit9 relaxeť merito passionis xp̃i tñ cũ hõ peccata iterat reddit se indignũ tãto
bñficio. Iõ in cõtritione nisi esset multum feruentissima nõ remittiť ei tota pena
sꝫ minorať ut dicit Magr̃ sen. di. xix. iu. q̃ntũ decet & expedit salua diuĩa iusti-
tia Remanet itaq̃ ut i pl̃ibus obligat9 peccator ad tẽporalr̃ satisfatiẽdũ penãq̃
tẽporalẽ exoluendã hãc uero taxare habet sacerdos in cõfessiõe qui ut dictũ est
in sermone ꝑ arbitrio pniãs põt iniungere. Et qa raro cõtingit ut qs totã penã
tẽporalẽ debitã excipe possit & adĩplere iõ q̃ eã in hac uita nõ soluunt i purga
torio acriť punienť Sed cũ qs facit illud ꝑ quo indulgentie cõcedũť a dicta pẽa
liberať plus & min9 ƀꝫ idulgentie q̃litatẽ. Notãdũ tñ ẽm Ric. & Bon̄. di. xx. q̃rti
Q̃ fuerũt q̃dã qui uoluerũt distiguere forũ dei & foꝝ ecclie. Et hi dixer̃t indul
gentias ualere q̃ntũ ad foꝝ ecclie nõ q̃ntũ ad foꝝ dei. Rõ aũt ipoꝝ erat qa null9
inferior põt absoluere a pena ad q̃ ligat superior. Sꝫ de9 remittẽdo culpã ligat
ad aliq̃ penã tẽporalẽ ergo uideť q̃ null9 possit de illa aliq̃d dimittere. Et ꝓp-
terea dicũt indulgentias ualere in foro ecclie remittẽdo penas taxatas a iure ul'
a iudice non tñ aliq̃d remittendo de pena taxata a deo. Verũtñ ista opinio satis
impia est & cõtraria rõni qa si sic esset tũc ecclia absoluẽdo a penis satisfactoris
trãsmitteret ad penas purgatorii & ad grauiora supplicia. Iõ simpliciť dicendũ
est q̃ relaxatio satisfactionis que fit in idulgẽtiis ualet etiã i foto dei qa de9 hꝫ
pro cõdonato qd' sic cõdonať. Mod9 aũt itelligẽdi q̃liť fieri possit talis est p̃sup
ponendũ nãq̃ est q̃ bonũ obtinemus ex triplici merito. s. ex morito ꝓprio & ex
merito capitis & ex morito ecclãstice unitatis. Et q̃ ita sit in se maĩfestũ est qa
q̃libet mereť sibi ꝑ gratiã quam habet q̃ xp̃s meruerit nobis nemo dubitat nisi
qui fide caret. Q̃ ecclia mereať nobis & ei9 merita patet ꝑ uerba Aug. d. i. li. de
pnĩa. Credendũ est q̃ oẽs orõnes & elie ecclie & opa iustitie succurrunt recog
noscẽti mortalitatẽ suã ꝑ hũc modũ sicut triplex ẽ meritũ obtinendi bonũ sic &
meritũ liberandi a malo Meritũ. s. ꝓpriũ. Et hoc est meritũ nr̃e contritiõis & ꝑ
hoc meremur liberari a pena eterna ita q̃ simul sũt hec duo sicut in angelis grã
& gloria. Scd'o ẽ meritũ xp̃i & hoc opať in sacramentis & ptãte clauiũ & ꝑ hoc
remittiť ps pene. Tertio ẽ meritũ ecclãstice unitatis & ꝑ illud adhuc fit remissio
Et sic scd'm triplex meritũ fit triplex pene condonatio ut sic currat mĩa cũ iusti
tia & i q̃libet est mutatio maioris in min9. Vñ pena eterna p̃mo mutať i tempo
ralẽ cũ remittiť culpa. Secundo tẽporalis magna & sup̃ uires cõmutať i penã cõ
petentẽ uiribus i sacerdotis absolutione & q̃ residuũ est reseruať in purgatorio

Tertio uero pena illa ad quã quis tenet mutat in minorẽ in idulgentiis hoc aũt põt facere eccl'ia ex diuina auctoritate. Thesaurũ .n. meritoꝝ .s. xp̃i martyrũ cõfessoꝝ ac uirginũ recõmendauit eccl'ie dispensãdũ cũ eccl'ie in p̃latis tradidit claues regni celoꝝ. Et ꝑ hoc solui põt rõ eoꝝ q̄ dicũt q̄ inferior nõ põt absoluere a pena imposita a supiore. Nã l3 nõ possit auctoritate ꝓpria põt tñ auctoritate ipi9 supioris. Vel põt dici q̄ p̃latus dans indulgẽtias non absoluit oĩo cõdonãdo sed soluendo de thesauro eccl'ie. Sed aliqs posset obicere q̄ eccl'ie nõ sunt date claues quia claues aut sunt ad claudendũ aut ad aperiẽdũ. S3 dr̃ apoc. iii. xp̃s aperit & nemo claudit claudit & nemo apit. ergo eccl'ie nõ sunt date claues. Verũtñ i cõtrariũ ẽ qđ xp̃s dixit Petro Math. xvi. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Ex q̄bus uerbis patet q̄ mediante Petro eccl'ia claues accepit. Quod notat. xxiiii. q. i. c. Manet. c. Quodcunq̄. c. Oibus cõsideratis. Rñdet ergo Ric. di. xviii. q̃rti Q̄ claues regni celoꝝ date sũt eccl'ie Et accipiũt hic claues ad siĩtudinẽ clauiũ materialiũ ꝑ quas hostiũ claudit & apit. Claues .n. eccl'ie sunt quedã ptãs data eccl'ie ĩ prelatis suis ad apiendũ & claudendũ hoibus regnũ celoꝝ qđ claudit hoi ꝑ peccatũ uel ꝑ obligacionẽ ad penã ꝑ peccato & apit ꝑ remotionẽ utriusq̄. Est aũt ptãs triplex apiẽdi celũ & claudẽdi. Prima est auctoritas que ẽ ĩ solo deo q̄ sol9 apit effectiue ꝑ iofusionem gr̃e & claudit ꝑmissiue ꝑmittendo iusto iudicio hoiem ruere i peccatũ gratiã nõ cõferẽdo. Scd'a ẽ clauis excellentie que ẽ ĩ xp̃o rõne hũane nature q̄ celũ aperit ꝑ meritũ passionis sue & claudit ꝑ ptãtẽ iudicialem sibi traditã. Tertia ẽ clauis misterii .s. ĩ p̃latis eccl'ie qui celũ apiunt mĩstrando sacramẽta que opant in merito passionis xp̃i & uirtute. Ad auctoritatẽ ergo apoc. dicendũ. Q̄ clausura regni celoꝝ tripl'r põt accipi uel ꝑ illa qua erat clausũ generi hũano ꝓpt' peccatũ ꝑmorũ pentũ. uel ꝑ illa qua claudet oĩbus reprobis in iuditio ꝑ sniam diffinitiuã uel ꝑ illa qua claudit interĩ hoi ꝑ culpã & penã remittendas. Prima clausura fuit u'lis & nõ ꝑpetua & hanc xp̃s aperuit merito passionis sue. Et de hac dr̃ aperit & nemo claudit. Alia simili't clausura erit perpetua de q̄ Math. xxv. Clausa est ianua & de hac dr̃ claudit & nemo aperit. Alia clausura est ꝑticularis & nõ perpetua & hanc p̃lati eccl'ie pñt ministerialit' aperire ꝓpterea nõ mediocrit' errant hi qui dñt indulgẽtias nõ ualere cũ tota eccl'ia rõnabiliter contrariũ asserat & affirmet.

De auctoritate concedẽdi indulgẽtias & illaꝝ uaria cõcessiõe & de causis ꝑ quibus conceduntur. Capl'm. ii.

Ecundũ mysteriũ de indulgẽtiis declarandum dr̃ concessio ĩ quo de ipsarũ concessione tria cõsiderem9. Primo auctoritatẽ. Scd'o uarietatẽ. Tertio causalitatẽ. Primo cõsideremus auctoritatẽ quis .s. auctoritatẽ indulgentias

cõcedēdi. Et rñdent doc. s. Boñ. & Ric. ubi. s. Q illi soli pñt ĩdulgētias dare qb9 dispensatio thesauri eccl'ie cõmissa ē & scd'm mensurā cõmissiõis sue. Et qa xp̄i uicario cõmissa ē plenitudo ptãtis ab ip̄o xp̄o ut patʒ extra de pe. & re. c. Cū ex eo. Iō dare pōt ĩdulgentias p totā eccl'iā militātē & tātas q̄ntas sibi dare placu- erit si adsit rōabilis causa. Alia āt tn̄ habēt de hac ptāte q̄ntū eis a xp̄i uicario cõ cessū est. Ip̄e aūt p ius cõe hoc nō cõcessit nisi ep̄is ul' electis i ep̄os & suis legatis Et ideo nulli alii indulgētias pñt dare nisi ex sp̄ali cõmissione nec pñt legati da re indulgentias nisi i puincia sua nec ep̄i nisi in suo ep̄atu. Archiep̄i tn̄ pñt eas dare i ep̄atib9 suffraganeoꝝ suoꝝ ut patʒ extra de pe. & re. c. Nr̄os in textu & ĩ glo. Isti tn̄ ĩ dedicatiōe basilice siue dedicet ab uno siue a plib9 nō debēt exten- dere indulgentias ultra annū nec in āniuersario dedicatiōis ultra. xl. dies. Limi- tata est. n. eis ptās a papa ne p ĩmoderatas remissiones claues eccl'ie cõtēnerent & pnialis satisfactio eneruaret. extra de pe. & re. c. Cū ex eo. Et si diceret q oīs sacerdos habet claues ergo pōt indulgētias cõcedere. Rñdet Boñ. Q clauis nō est tota rō uirtutis indulgētias faciendi sed ptās clauis cū iurisdictione & aucto ritate thesauri dispensādi que ordinarie solis cõpetit ep̄is & sacerdotibus si eis ab ep̄is cõmittat. Scd'o consideremus circa cõcessiones indulgēciaꝝ uarietatē Scd'm. n. q apparet ex usu eccl'ie solent ĩdulgētie uariari tripl'r Concedūt nāq Aut scd'm numeꝝ dieꝝ uel annoꝝ. Aut scd'm ptē pctōrū. Aut scd'm plenariā re missionē. Qn̄ concedunt scd'm numeꝝ dierū uel annoꝝ utputa qa dant centum dies uel centū anni de indulgētia Tūc qui illā lucrant absoluūt a pnia quam fa- cere debuissent p peccatis suis p centū dies uel per centū annos siue ĩ hac uita siue in purgatorio. Qn̄ uero concedunt indulgētie scd'm ptē pctōꝝ utputa qa concedit tertie uel q̄rte ptis remissio pctōꝝ tūc q illas lucrant absoluūt a pena quā tenebāt exoluere p illa pte siue illa pēa sit centū ānorū siue mille siue pl'iū Qn̄ aūt concedunt indulgentie scd'm plenariā remissionē tūc q illas lucrant ab soluunt ab oī pena ita q si tūc ex hac uita decederent statī ad celū euolarēt & it' ciues celi nullo obstaculo impediti collocarent. Tertio cõsideremus circa cõ cessionē indulgētiaꝝ causalitatē p qua causa cõcedi pñt & debēt indulgētie. Et rñdet Boñ. Q sicut uidem9 in pollitics & cõitatib9 hūanis q thesaur9 rei publi ce ppter duo maxime cõsueuit pferri & cõicari exteri9 sic ĩ sp̄alib9 ē ĩtelligēdū pfertur nanq thesaur9 extra propter gloriā pncipis sicut faciūt reges curiales quēadmodū fecit rex Assuer9 ut hēt Hester Alio mō ppt' utilitatē cõitatis siue necessitatē. Vn̄ qn̄ ledit cõitas pferūt stipendia & donatiua militib9 ut eāt ad pugnā. sic thesaurus eccl'ie ab his q habēt dispensare duplici ex cā debēt apiri. s. ppt' gloriā pncipis & luadē. Laus uero & honor dei est in sanctis suis. Et sancti

honerant͛ i cōstructione basilicaꝝ uisitatione earundē cōmemoratione uirtutū suaꝝ & idē fit i ꝑdicationib⁹ & sermonib⁹. Ideo ꝓ his oīb⁹ indulgētie recte fiūt. Cōis aut utilitas est defensio terre sancte defēsio fidei ꝓmotio studii & consilia ꝓ quibus adhuc recte īdulgētie cōcedunt͛. Et si diceret͛ ꝙ non licet dare spūalia ꝓ tēporalib⁹ qꝛ illud esset symoniacū. Sed in istis indulgētus dant͛ spūalia ꝓ tēporalib⁹. s. remissio pene ꝓ pecuniis & aliis rebus loco elie oblatis ergo uidet͛ ꝙ nō licet concedere hui⁹mōi indulgētias Rñdet Ric. & Boñ. ꝙ nō dant͛ spūalia ꝓ tp̄ralib⁹ nisi ꝑ accñs Cū. n. dant͛ idulgētie ꝓ ecclūs uel hospitalib⁹ construendis nō dāt͛ ut i illis tēporalib⁹ sistat͛ sed ꝓpt͛ utilitatē spūalē consequētē. Vñ ñ dāt͛ ꝓ tēporalibus nisi in q̄ntū ordināt͛ ad spūalia. Iō qñ ꝑlat⁹ dat indulgētiā nō dat eam pro elīa exteriori non considerans datum sed fructū vꝫ quia ex radice bone uoluntatis ꝓcedit.

De fructu īdulgētie respectu exñtiū i mortali & eoꝝ q sunt i purgatorio & illoꝝ qui p⁹ illaꝝ acq̄sitionē erūt ꝓpt͛ alia peccata dānandi. Caplm. iii.

Ertiū mysteriū de indulgentus declarādū dr̄ fructificatio i quo de fructu indulgentie circa tria ꝑcipue dubitat͛. Prīo utꝝ īdulgētie ꝓsint exñtib⁹ i mortali. Scd̄o utrū ꝓsint his qui sūt i purgatorio. Tertio utrū ꝓsint his q illas lucrant͛ & p⁹ea ꝓpt͛ alia sua pc̄tā dānāt͛ ad īfernū. Ad ꝑmū dubiū Rñdꝫ Ric. Qꝛ ñ pōt fieri reīssio pene manēte c̄lpa Et Iō cū ꝑ idulgētias ñ remittat͛ culpa exñtibus ī mortali peccato nō remittit͛ eis ꝑ indulgentiā aliq̄d de pena Si tñ aliq̄s exñs ī mortali peccato facit illud qd̄ continet͛ ī forma īdulgētie prudēt͛ facit qꝛ bona facta in peccato mortali aliquo mō peccatorem disponunt de congruo ad pniam & illa mediante ad susceptionē remissionis peccatoꝝ ꝑ diuinā mīaꝫ. hec Ric. Boñ. uero dicit Qꝛ ad hoc ut īdulgētie ualeant req̄rit͛ duplex cōditio Ex pte dantis. s. ptās uel auctoritas de q̄ sup̄ dictū est Et honesta & rōnabilis cā. Vñ nō esset credēda indulgētia alicui⁹ ualoris si quis daret eā eūtib⁹ uidere tornamēta. Sil͛r ex pte accipientis duplex cōditio req̄rit͛. s. confessio cū uera cōtritiōe & fides cū uera deuotione ut uere de peccatis sit penitēs & uere confidēs ꝙ pastoris indulgentia sibi ualeat. Scd̄o contigit dubitare utrū indulgētie ualeāt his qui sunt in purgatorio. Et q̄busdā uisū est ꝙ sic. Et arguunt. Qꝛ oēs aīe sc̄tē aut sūt de eccl̄ia triūphāte aut militāte. Sed aīe exñtes ī purgatorio sancte sunt nec sūt de eccl̄ia triūphāte qꝛ ī ea nl̄la ē pena. ergo sūt de eccl̄ia militante. Sed oibus hñtibus gratiā in eccl̄ia militante ꝓsunt indulgētie. ergo ꝓsunt illis q sūt in purgatorio. Alii uero tenent cōtrariū qꝛ ut scribit͛ de pe. di. i. c. Si cui. §. Alii econtra. dñs. par ius soluēdi uoluit esse & ligandi. Si ꝑlati eccl̄ie non pñt ligare illos qui sūt in pugatorio ergo nec eos soluere. Qd̄ uerū nō esset si illis ꝓdessēt

indulgentie. Rñdet Ric. Q indulgētie nō ꝓsunt illis q nō sunt de iurisdictione illi⁹ q eas cōcessit ut patet extra de pe. & re. c. Q aũt Nec illis q ñ faciũt illud ꝑ quo dant̃ indulgentie q̃uis uolũtatē habeant faciēdi. Nā licet nō potenti opari uolũtas reputet̃ ꝓ facto q̃ntũ ad p̃mũ essentiale nō tñ hoc est uez̄ q̃ntũ ad qd̾libet p̃miũ accñtale. Vñ nec ꝓ facto reputat̃ q̃ntũ ad remissionē pene ꝑ indulgētias obtinēde. Illi aũt qui sũt ī purgatorio ñ sũt sub iurisdictiōe p̄latoz̄ ecc̄lie qd̾ satis dat̃ intelligi cũ dixit dñs Petro Qd̾cũq; solueris sup terrā ⁊c cōcedēdo ei ptātē sup eos tñ q sunt uiuentes i hac mortali uita. Nō pñt etiā hi q sunt in purgatorio facere illud ꝑ quo dat̃ indulgentia. idcirco indulgentie eis nō ꝓsũt directe. Indirecte tñ eis ꝓsunt inq̃ntũ exñtes in hac uita faciũt ꝓ eis illud quod cōtinet̃ in forma indulgentie maxime si dēt̃ idulgentie sub hac forma. Quicũq; fecerit hoc uel illd̾ ꝓ se uel ꝓ p̄re suo defũcto uel alia ꝑsona in purgatorio exñte damus tot dies indulgētie. Et sic etiā scd̾m cōez opinionē doctorũ ꝓsunt per modũ suffragii & nō per modũ indulgētie. Ad argumentũ uero factũ ꝓ oppositione cōtraria dic Ric. Q illi q sũt ī purgatorio cũ ecc̄lia militāte quodāmō cōicant i pena & cũ triũphante cũ īpossibilitate peccādi cũ utraq; in caritate. Et iō qa coniuncti sunt cũ militante ecc̄lia ꝑ caritatē & maxime auxilio īdigēt qa non sũt ī statu ī quo possint penā assumere uolũtariā ꝑ quā citi⁹ admitterēt̃ ad uisionē beatā iō ecc̄lia pōt eis iuuare cōicando eis merita uiuorũ non tñ per modum auctoritatis ꝑ quā directe iuuant̃ illi q̄bus directe ꝓsunt indulgētie. Tertio cōtingit dubitare. Vtrũ indulgētie ꝓsint his q illas lucrant̃ si p⁹ illaz̄ adeptiōez ꝓpt̃ alia peccata ꝑ eos cōmissa dānent̃ i inferno Sed ad intelligendā hanc difficultatē necesse ē scire an ꝑ culpā sequentē peccata dimissa redeāt. Et ad hoc nos dicimus ex sn̄ia Ric. iii. iiii. & dñi Boñ. di. xxii. Q peccata dissa redire pōt intelligi dupl̾r. Aut q̃ntũ ad culpā. Aut q̃ntũ ad penam. Prio mō peccata dimissa redire nō pñt qa nulla res anihilata redire pōt eadē numero nisi ꝑ dīnam potētiā iuxta illud Auicenne. iii. meta. Qd̾ anihilatũ est nō redit. Peccatũ aũt cũ remittit̃ anihilat̃ & ꝑ opationē dine potentie reuerti nō pōt qa ut inq̄t Aug⁹ li. lxxxiii q. Deo auctore nō fit hō deterior. Dñr tñ peccata dissa redire inq̃ntum sequens culpa magis grauat̃ q̃ si peccata illa nō fuissent dimissa. Quātũ uero ad penā utrũ dānatus ꝓ peccatis que cōmisit post peccata dimissa puniat̃ tm̄ ꝓ ill̾ ꝓ quib⁹ dānat⁹ ē aut ꝓ aliis dimissis. Et sic peccata redibũt q̃ntũ ad penā. Rñdz Ric. Q pena que debebat̃ ꝓ peccatis dimissis aut est tota expleta aut sequens mortale aut nō. Si nō tũc dico q remanet obligatus pctōr ad solutionē residui pene si in illo peccato mortali moriat̃ ꝓ peccatis illis remissis quo ad culpā nō quo ad penā. Et iō ꝓ illis in inferno pena eterna puniet̃. Sed ꝑ accñs qa ī pctō

mortali nulla pena est satisfactoria ī cōspectu dei. Et iō q̄ntūcūq; puniat̄ semp̄ remanebit obligatus ad penā. Illa tñ pena erit minus intēsa q̄ si illa peccata non fuissent ei dimissa. Si uero pena ē soluta an̄ sequēs mortale peccata remissa nō redeūt nisi iq̄ntū aggrauāt sequēs pctm̄ ꝓpt̄ quā aggrauationē sibi maior pena debet̄. ꝓpt̄ hoc dr̄. Naū. i. Nō iudicabit de⁹ bis in idip̄m. Et de pe. di. vii. Versus finē. Diuina clemētia dimissa peccata ulteri⁹ i ultionē ueīre nō patit̄. Cū ergo exn̄tibus i caritate p indulgentias remittat̄ pena tēporalis ꝓ peccatis debita si p⁹ ꝓpt̄ alia peccata sequētia tales i inferno dānent̄ nō ampli⁹ punientur pro peccatis illis ꝓ quibus iā remissionē pene īdulgetiis mediātib⁹ obtinuerūt Ergo currāt peccatores sicientes ad fontē pietatis & clemētie dn̄i nr̄i Iesu xp̄i & de suis peccatis ueri cōfessi penitētes īdulgētias que concedunt̄ ꝓcurēt acq̄rere ut sic a pena liberati scādere ualeāt regna celoꝝ ubi xp̄s deus dei fili⁹ regnat cū patre & sp̄ū sancto p infinita scl'oꝝ scl'a. Amen.

Feria q̄nta q̄rte ebdomade ī q̄dragesima de uiduitate seruāda & de eius laudibus atq; preconiis quib⁹ sublimat̄. Sermo. l. i.

Ec uidua erat & turba ciuitatis m'lta cū illa quā cū uidisset dn̄s mīa motus sup illā dixit illi. Noli flere. Scribunt̄ hec uerba Luc. vii. c. & ī euāgelio hodierno. Visus est pietate m'ia saluator nr̄ erga uiduā unicū filiū suū morte iā extinctū dolent̄ & amare lugentē ip̄am quidē ut euāgelica lectio testat̄ p̄mo cōsolatus ē uerbis demū suscitatū filiū ei benigne restituit Quo exemplo clarescit q̄nta sit uidualis status gr̄a q̄ntusue decor q̄ntū etiā & meritū Sed qm̄ multi sunt q̄ ignorant p̄tiū eius iō ad instructionē penitētiū hodierna die de uiduitate cōficiam⁹ s̄monē. de quo tria mysteria p̄ncipalia er̄t declarāda.

Primū dr̄ obseruationis — Qual'r p⁹ p̄mū maritū meli⁹ est tenere & obs̄uare uiduitatē q̄ demuo nubere tū ꝓpt̄ iuditiū castitatis tū
Secūdum cōmēdationis — ꝓpt̄ signū caritatis. tū etiā ꝓpt̄ bn̄ficiū libertatis. c. i.
Tertium regulationis

Rimum mysteriū dr̄ obseruatiōis in quo declarādū ē quare p⁹ p̄mū maritū melius est obseruare & tenere uiduitatē q̄ ad scd'as nuptias transire. Et assignari pn̄t tres p̄ncipales rōnes. Prima ē ꝓpt̄ idiciū castitatis. Secūda ꝓpter signū caritatis Tertia ꝓpt̄ bn̄ficiū libertatis. Prima rō est ꝓpt̄ indiciū castitatis. Qn̄. n. m'lr nubit totiens signū est magne incōtinētie. Vn̄ Hiero⁹ cōtra Iouinianū refert. Q porcia minor cū laudaret̄ quedā bn̄ morigerata que scd'm acceꝑat uiꝝ rn̄dit. Felix & pudica matrona nūquā p̄t̄ semel nubit & Valeri⁹ li. ii. Qui uno fuerāt cōtēte matrimonio corona pudicitie honorabāt̄. Verūtn̄ disputādū ē. Vtrū scd'e nuptie sint licite Et nōnulli arguūt q̄ nō. Nā Criso⁹ xxxi. q. i. c. Hac rōne ait. Scd'a. s. uxorē accipe scd'm p̄ceptū ap̄. licitū ē. scd'm āt ueritatē

rōnē fornicatio ē. Itē rōne uidet̄ qa bigamus nō pōt ꝓmoueri ad sacros ordines
Sed pena nō infligit̄ nisi ꝓ culpa. ergo in bigamia ē culpa. Sed incōtrariū est au
ctoritas Hiero. q. xxxi. q. i c Aꝑiant ait. Aꝑiant queso aures obtrectatores mei
& uideāt me scd̄as & tertias nuptias ī dn̄o cōcessisse. Et iteꝝ ī eo. c. ait. Nō dā
no bigamos imo nec trigamos & sic dici pōt octogamos. Et Aug9 ī. c. De9 iqt.
De9 masculū & feiaꝫ ꝓpagādi generis cā nuptiali castitate ɔiūxit & fas nuptias
que ī uno quoqꝫ testō ꝑmittūt̄ licitas eē mr̄auit. Et ut Aug9 exponens illd̄ apl̄i
Q, si dormierit dic Q, si dormierit uir ei9 n̄ dic ꝑmus ul̄ scd̄s ul̄ terti9 nec nobis
diffiendū ē qd̄ n̄ diffiniuit apl̄s. Vn̄ nullas debeo dānare nuptias nec eis uerecū
diā inferre numerositate. Rn̄dent ergo doc. in. iiii. di. xlii. s. Ric. Bon̄. Petrus de
palude. Tho. & ceteri Q, nō tm̄ scd̄e nuptie sed etiā t̄tie & q̄rte & plr̄es sūt lici
te. Rō qa ꝑ mortē alteri9 cōiugū tollit̄ ipedimētū ꝑmi mr̄imonii. Vn̄ dic Petr9
de palude Q, si qs resuscitaret̄ a mortuis n̄ posset ad uxorē uiuētē redire qa n̄ ā
pli9 sua uxor nec ipe uir ei9 nisi denuo contraherent propterea dixit apl̄s. i. cor.
. vii. Si dormierit uir ei9 liberata est a lege uiri cui uult nubat tm̄ in dn̄o. Beatior
tn̄ erit si sic ꝑmāserit scd̄m meū cōsiliū Ad dictū ergo Chriso. rn̄deri pōt Q, im
ꝓprie & largissime fornicationē sumit. s. ꝑ naturalis concupīe ardore q maxime
cōsueuit mouere ad scd̄as nuptias cōtrahendas. Ad scd̄m uero argumentū dicit
Bon̄. ꝙ nō posse ascendere ad sacros ordines nō ē pena qa etiā nec mut9 ul̄ ali9
naturalit̄ impedit9 pōt ascendere ad sacros ordines qd̄ nō fit ei ī penā sed qa n̄
est idone9. Sunt ergo licite scd̄e nuptie & plures & nō sunt ihonorabiles. Ideo
Hiero9. ad Gerūtiā inqt Vide q̄lia sunt scd̄a mr̄imonia que lupanarib9 ꝑferūt̄
Ait. n. s. apl̄s Melius ē nubere q̄ uri Adolescentula uidua que cōtinere non pōt
maritum potius accipiat q̄ diabolū. Apl̄s uero. i. cor. vii. ait Dico innuptis & ui
duis bonū est illis si sic ꝑmaneant sic & ego ꝙ si non cōtineant nubāt meli9 ē. n.
nubere q̄ uri Et Hiero9 in epl̄a ad Gerūtiā narrat de quodā rome qui habuerat
. xx. uxores quas sepelierat. Et de muliere que sepelierat. xxii. maritos q fuerunt
copulati mr̄imonio & fuit magna expectatio qs eorū efferet̄ ad sepulchrum ab
alio & uicit maritus. Vn̄ Hiero9 seqt̄. d. Obsecro ut illa testimonia non noueris
qbus incōtinētib9 & miseris subuenit̄ sed poti9 lectites qbus pudicitia coronat̄
Facit insup ad uiduitatis laudē ꝙ & turtures illā seruāt. Qd̄ Ambro9 in exame
ron ait. Discite mulieres q̄nta sit uiduitatis gr̄a que etiā in auib9 ꝑdicat̄. Se
cunda rō quare meli9 ē obseruare uiduitatē q̄ trāsire ad scd̄as nuptias ē ꝓpt̄ cari
tatis signa. Vt. s. ōn̄dat uxor q̄nta caritate uiuū defunctū dilexerit. Vn̄ Virgili9
. iii. eneidos. Ille meos ꝑmus qui me sibi iunxit amores Abstulit. ille habeat se
cū seruetqꝫ sepulchro. Et Hiero9 contra Iouinianū scribit. ꝙ cū Valeria rogaret̄

secdm uirꝝ accipe. Rñdit se hoc ñ posse facere qa pmus adhuc uiuebat. Q̃diu .n. inquit uixero uir meus p amorē uiuet i corde meo. Et iterꝝ ibidē recitat. Q̃ dum Martia catonis nollet iterū nubere & uirꝝ defunctū semp lugeret interrogata quē diē haberet ultimū luct⁹ ait. Quē & uite. Querere tñ posset hic aliqs Vtrū scde nuptie sint sacramētales. Rñdet Boñ. q̃ dupl'r est loq de scdis nuptiis. aut in se. aut in relatione. Ad pmas si in se sic. Cū sit ibi consensus expssus inter legitimas psonas sunt utiq sacramētum nec ē ibi carnis diuisio sed unio carnis uiri & mulieris. Si aūt loquamur i cōpatione ad pcedētes sic manet i eis sacramēti rō icōpleta ppt' caris diuisiōez qa i pmis carnē suā uniuit cū uno i scdis cū alio Et talis diuisio tollit de plenitudine significationis. Tertia rō quare melius ē uiduitatē seruare ē ppt' bñficiū libertatis. Vidua .n. sua ē dña & i pace uiuit & si uirꝝ accipiat discrimi se expoit ut forte iueiat irosū litigiosum & se tribulantem Vñ Hiero⁹ contra Iouinianū narrat. q̃ cū quedā rogaret ut scdo nuberet. Rñdit se hoc nō facere qa bonū habuerat uirū & si scdm accipet aut ille esset bon⁹ aut malus. Si bonus semp esset in timore ne illū pderet Si malus semp esset i dolore qa p⁹ bonū uirū aliū nūq̃ sustineret ppt' assertiōes iā tactas colligi pōt q̃nta est peminētia uiduitatis. Verūtñ ut pdictū ē si que mulieres p⁹ uiroꝝ mortem uoluerint nubere faciant aīo libero. Notandū tñ q̃ aliq leges dāt mulierē nō posse nubere infra tēpus luct⁹. i. uni⁹ anni p⁹ mortē uiri ut patet. C. de secundis nuptiis. l. i. Tñ p lniāz apl'i & auctoritatē pōt id fieri immediate p⁹ mortē & isamia nubentis aboleť qa in his seculares leges nō dedignāť sacros canones imitari patet extra de scdis nuptiis. c. Sup illa & .c. Cū scdm.

Qualit' cōmēdabilis ē uiduitas tū ppt' diuā uisitationē tū ppt' acceptatiōez tū etiā ppt' dīnā pceptionē. Capl'm. ii.

[S]Ecundū mysteriū cōtēplandū de uiduitate dr̄ cōmendatiōis. Oñditur q̃ntū sit cōmendabilis triplici rōne. Primo rōne dīne uisitationis. Secundo rōne dīne acceptationis. Tertio rōne dīne pceptiōis. Primo rōne dīne uisitatiōis qa deus uiduas grosissime uisitauit. Vñ. iii. Reg. xvii. Tēpore famis missus ē a deo Helias ad uiduā sareptanā que p⁹q̃ dedit comedere Helie iuxta uerbū ei⁹ hydria farine eius non defecit miraculose & lechitus olei nō est iminutus oībus illis diebus. Et Iudith p totū habeť q̃ grata fuerit uidua illa oīpotēti deo cui tantā cōtulit gratiā ut pprus maibus interficeret Holofernē liberaretq populū ab impetu & furore illius Luc. uero. ii. c. dr̄ q̃ erat Anna pphetissa uidua usq ad annos .lxxxiiii. que uixerat cū uiro suo annis. vii. a uirginitate sua. Et hec nō discedebat de tēplo ieiuniis & obsecratiōibus seruiens deo die ac nocte. huic Iesus puulus sicut & Symeoni pbuit se uidēdum illāq dignatus est uisitare que

cōfitebaẜ dño & loquebaẜ de illo oibus q̄ expectabant redēptionē isrł. Scḋo dignitas uiduitatis apparet rōne diuine acceptationis. Luc.naq̄ xxi. scribiẜ q̄ntū accepta fuit oblatio uidue paupcule de qua etiā Hiero9 i ep̄ła ad Iulianū sic lo. q̄ẜ paupcł̄a uidua que duo era misit i gazophylaciū cunctos in oblatiōe mūeꝝ dei dr̄ supasse locupletes que ñ pōdere sui ſꝫ offerētiū uolūtate pēsāẜ. Tertia rō dr̄ diuine pceptionis. Dedit nāq̄ de9 pceptū oib9 regibus pncipib9 iudicib9 & aduocatis oibusq̄ hoibus ut uiduaꝝ causas tuerenẜ neq̄ illas opprimerent & molestarent. Vñ Isa.i. Dñs ait. Querite iudiciū subuenite opp̄sso iudicate pupillo defendite uiduā: Et exo.xxii.ait. Vidue & pupillo nō nocebitis Si leseritis eos uociferabunt ad me & ego audiā clamorē eoꝝ & indignabiẜ furor me9 pcutiāq̄ uos gladio & erūt uxores uestre uidue & filii ur̄i pupilli. Et per Hier.xxii. Facite iudiciū & iustitiā & liberate ui opp̄ssū de manu calūniatoris. Aduenā & pupillū & uiduam nolite cōtristare neq̄ opp̄matis inique Et iteꝝ Hier.v. Dñs de his qui uiduas spnunt & abiciūt sic loq̄ẜ p̄teneriit sermones meos pessime. Causā uidue nō iudicauerūt causā pupilli ñ direxerūt & iudiciū pauperum non iudicauerūt Nūq̄d sup his nō uisitabo dicit dñs: aut sup gentē hui9cemōi nō ulciscẽẜ aia mea. Et Iob.xxii.ait. Viduas dimisisti uacuas & lacertos pupillorū comminuisti ppterea circūdatus es laqueis & cōturbat te formido subita. Iacob9 uero.v.c. Religio uero mūda & immaculata apud deū & patrē hec ẽ uisitare pupillos & uiduas in tribulatiōe eoꝝ Sed hodierna die nō solū nō uisitanẜ q̄nimo uexanẜ expoliantẜ & turbāẜ a multis rapiunẜ sua bona & querunt iusticiā nec ieueniunt illam Et q̄d his deterius ẽ ultra dānū rerū patiunẜ falsas grauesq̄ cumiatiões. Taceo reliquas molēstias que eis inferunẜ. O uiduaꝝ psecutores. O lupi rapientes illarū bona. O crudeles aduocati & iudices. O falsi notarii. O iniqui testes. Quis docebit uos fugere a uentura ira. Vt.n. pater ex dictis inter oīa peccata grauia maximū scelus est opprimere uiduas.

Q uidue debent esse mortificate & aliene a cōuersatiōe hoim ac deuotioni feruenter inuigilantes. Cap̄lm.iii.

Ertiū mysterium declarandum de uiduitate dr̄ regulationis. In quo scire licet q̄ tres sunt regule quas uidue seruare tenenẜ. Prima dr̄ mortificationis. Scḋa conuersationis. Tertia deuotionis. Prima regula uiduarū dicitur mortificationis. Debent uidue esse mortificate & castigate ieiuniis & uigiliis & disciplinis alr̄ in eis pudicicia tuta esse nō pōt. Vñ Paul9.i.thi.v. Vidua que in delicus est uiuēs mortua ẽ. Et Hiero9 i ep̄ła ad Furiā ait. O filia si ap̄ls corp9 suū in seruitutē redegit ne cū aliis pdicaret ip̄e reprobus efficereẜ quō tu iuuencula adhuc in feruore iuuentutis posita dapib9 & uino plena poteris esse de castitate

secura. hec ille Rephensibiles itaq sunt uidue ille que ocio uacantes comedunt & bibūt splēdide dormiūt satis poliūt cutē & ornant licet se uidualibus induant uestimētis. Secda regula uiduaꝝ dicit cōuersatiōis. Debent euitare q̄tū pn̄t cōuersationem hōim nō solū secularū sed sacerdotū & religiosoꝝ ac quorūcūq qui spūalē uitā ꝓfitent qm̄ reuera nihil tā uiris q̄ mulieribus adeo ē ꝑiculosum sicut crebra & frequētata etiā sub specie boni conuersatio & collocutio maxime ubi etas consentit ad uitiū hinc Hiero9 ad Nepotianū ait. Matrē ita tu uide ne ꝓ illā uidere cogaris quaꝝ uult 9ita cordis ihereāt & tacitū uiuat sub pctōre uulnus. Et Ioh̄ baptista sanctā matrē habuit pōtificisq filius erat & tn̄ nec matris affectu nec patris opibus uincebat ut ī domo ꝑentū cū ꝑiculo uiueret castitatis hec ille. Et xxxii di.c. Hospiciolū Hospiciolū tuū aut raro aut nūq mulierū pedes terant qa nō pōt toto corde habitare cū deo q feiaꝝ accessibus copulat. Si igit ꝑiculosū ē uiris uolētibus deo seruire cū mulieribus cōuersari q̄ntomagis & mulieribus ipis que debilioris sunt ai iferiorisq nature? Debēt n uidue cauere oēs malas suspiciones. hic Hiero9 ad Saluiniā Caueto oēs suspiciones & qcqd rōnabilr fingi pōt ne fingat ante deuita. Debent adhuc uidue libent inhabitare domū audireq Hiero. d. ad Eusto. Rarus tibi sit egress9 i publicū mr̄es tibi que rant in cubiculo. Et nō tm̄ uiroꝝ sed & mr̄onaꝝ nō frequētare domos cū Hiero9 dicat iteꝝ ad Eusto. Nolo habeas consortiū matronaꝝ nolo ad nobiliū accedas domos. nolo te frequent uideri ut contēnas qd esse noluisti. Cur facis iniuriam uiro tuo? Ad hōis coniugē dei sponsa quid ꝓperas? Disce in hac ꝑte sanctam suꝑbiā. Scito te illis esse meliorem hec ille. Tertia regula uiduaꝝ dicitur deuotionis Debēt itaq esse deuote timētes diligentes desiderātes & colētes deū Vn̄ & apls. i. thi. v. ait. Si q̄ uidua filios aut nepotes habet discat ꝑmū domū suā regere & mutuā uicē reddere ꝑentibus Hoc. n. acceptū ē corā deo Que aūt uere uidua ē & desolata spet in deū & instet obsecrationib9 & orōnibus die ac nocte hui9 mōi uiduis cōpatit de9 easq cōsolat tribuēs ī hoc seculo suā gratiā & ī futo sempiternā gloriā ī qua uiuit & regnat de9 ꝑ infinita scloꝝ scla. Amen.

Feria sexta quarte ebdomade in quadragesima de diuinitate domini nostri Iesu christi qui licet uerus fuerit homo fuit etiam uerus deus eiusdem cum patre & spiritu sancto nature. Sermo. lii.

V es xp̄s fili9 dei uiui q ī hūc mūdum uenisti Scribunt hec uerba Ioh̄. xi. c. & in euangelio hodierno Deridet tā a gētilib9 q̄ a iudeis imaculata fides nr̄a qm̄ p̄dicat cōfitet & adorat xp̄m crucifixū tāq̄ uerū deū dn̄atorē celi & terre. Verūtn̄ ueritas ista tam mltiplr ē declarata ut āpli9 merito negari n̄ possit Ad confusionē tn̄ oīm eoꝝ q cōtrariū tenēt astruūtq xp̄m puꝝ

hoīez fuisse n̄ deū ī pn̄ti sermone curabim9 oñdere. Q₂ xp̄s ē uer9 de9 dei fili9 ab eterno a patre genit9 ei9dē cū patre & sp̄ū sancto substātie siue nature. Et diffuse de sua dīnitate loquemur illā confitebat̃ deuotissimā Martha cū dicebat v̄ba p̄missa in themate. Quare cū oībus ueritas elucescat q̄ filius uirginis q̄ p̄ nobis in cruce pependit fuerit deus uer9 dīnitatē ei9 tripl̄r insinuabimus

Primo auctoritate — Quō auctoritate ueteris testamēti & sibyllarū oñdit̃ xp̄z uerū deū & hominē fuisse.
Secūdo expimēto
Tertio ratione

Capl̄m .i.

Rimo insinuemus auctoritate q̄ xp̄s fuerit uer9 deus. Et adduci pn̄t utriusq̄ pagine scripture ueteris. s. ac noui testamenti. Vñ Isa. ix. c. ait. Paruulus nat9 ē nobis Et fili9 dat9 ē nobis p̄ hec uerba p̄nūciās xp̄i hūanitatē Deiñ sequit̃. Et uocabit̃ nomē eius admirabilis cōsiliari9 deus fortis pater futuri seculi p̄nceps pacis. Et ut dicit Nicola9 de lira. Trāslatio septuagita iterp̄tū habet & uocabit̃ nomē ei9 magni cōsilii angelus. Et trāslatio chaldaica dicit. Et uocabit̃ nomē eius p̄manēs in scl̄a Messias in q̄bus uerbis exp̄mit̃ xp̄i dīnitas. Et Hier. .xxiii. scribit̃. Ecce dies ueniunt dicit dn̄s &. s. d. g. iu. Trāslatio chaldaica hz. Statuā Messiā iustū. Et sequit̃. Et hoc ē nomē qd̄ uocabūt eū dn̄s iust9 nr̄ Et scd̄m Nicolaū de lira ubi nos ponimus dn̄s in hebreo ponit̃ nomē dei Tetragrāmatō qd̄ ē nomē significās solā eēntiā unā dīnā ut dicit Rabi Salomō p̄ hec uero uerba dīnitas & hūanitas xp̄i manifestat̃. Et Baruch. iii. c. Hic est de9 nr̄ & n̄ existimabit̃ alius ad aliū p9 hec in terra uisus est & cū hoīb9 cōuersat9 ē Et Sibylla herictbrea ut Aug9 memīt. xviii. li. de ci dei uers9 quosdā cōposuit de fine mundi. Quorū p̄me lr̄e iūcte sonāt. Iesus xp̄s fili9 dei saluator Alie etiā Sibylle nascituram p̄dixerūt xp̄m filiū dei de uirgine inmaculata. He oēs scd̄m Isido. ethi. li. Et Lac. in. i. li. Dīnarū isti. decē fuere. Prima p̄sica que fuit de p̄ sis. Scd̄a libyca Tertia delphica. in templo delphici apollinis genita que añ troiana bella uaticinata ē cui9 p̄limos uers9 opi suo homerus inferuit. Quarta chimeria ī italia Quita herictbrea de quo Paulo añ tactū ē noie herophyla ī babylone orta que grecis Illion petentib9 uaticinata ē p̄iturā esse troeā & homerꝝ mēdatia scripturū. Dicta aūt herictbea q̄a in eadē insula ei9 inuenta sunt carmīa. Sexta Samia a samo insula unde fuit cognominata. Septīa cumana que & cumea de qua Virgilius. Vltima cumei uenit iā carminis etas dicta aūt cumana a cumis ciuitate que est in cāpania. Cui9 sepulchrꝝ adhuc ē in sicilia. Octaua elespōtina ī agro troiano nata. Nona phrygia. Decima tiburtina. Ab his oībus dīnitas xp̄i p̄ mlt̄a añ tēpora q̄ ī uterꝝ uirginis descēdisset p̄ph̄ata fuit Quarū dicta & si simul collecta legeri tñ q̄a unde originalit̃ fuissent extracta inueīre non potui hic mīme uolui

inferere pt̃ illud qd̾ dictũ ē p Aug. de sibylla hericthrea. Memi etiã me legis-
se & uidisse in castro papiẽsi pphrã sibylle delphyce que de xp̃o sic continebat
In ultima etate hũiliabit deus & hũiliabit ples dĩna ungeẽ hũanitati deitas &
puellari officio educabit de9 & hõ. Signa pcedent apud iudeos mulier uetustis-
sima. s. Helisabeth puerũ cõcipiet. stella orbis mirabiẽ ducatũ prestabit. s. magis
ad ortũ. s. xp̃i. hic hñs pedes. i. annos. xxxiii. Eliget sibi de piscatorib9 eiectis nu-
merum duodenariũ unũq diabolũ. s. Iudã. non in gladio bello ue eneadẽ urbem.
regesq subiiciet Sed i hamo piscatoris. deiectiõe & paupie supabit diuitias &
supbiã conculcabit huic qtuor aialia. i. euãgeliste surgẽt i testimoniũ sectantes
iustitiã legẽq irrephensibilẽ huic cõtradiceẽ a bestia. s. antixp̃o. & surget stel-
la mira. i. pau. qtuor aĩaliũ hñs imaginẽ. Erit aũt bestia horribilis. s. Maugmeth
ab oriẽte ueniẽs cui9 rũgitus usq ad gentes punicas audieẽ. hucusq Sibylla que
satis apte dĩnitatẽ xp̃i pnũciauit. In historiis uero romanoꝝ legitur q tempore
Constantini impatoris & Helene matris ei9 inuẽtũ fuit in ciuitate constantino
politana sepulchꝝ quoddã in quo iacebat hõ laminã aureã hñs in pectore, in q
scriptũ erat. Iesus xp̃s filius dei nasceẽ de uirgine Maria. Credo i eũ. O sol sub
constantini & Helene tpib9 iterũ me uidebis. Siĩe exẽplũ iueniẽ i Cronicis re
gũ castelle. Diciẽ. n. ibi. Q apud Toletũ i quodã saxo iuuẽt9 est liber satis uetu
stus q scripť erat lrã ebraica, greca & latina loquens de triplici mundo mystico.
Et in illo inť cetera dicebaẽ. In pncipio tertii mundi xp̃s fili9 dei nasceẽ de uirgĩe
Maria & p salute hoĩm patieẽ. At & Calcidi9 sup. ii. thimei platonis de stella
que apparuit magis i ortu xp̃i sic loqẽ. Nõ fuit stella illa morbũ & mortẽ denũ-
tians sed aduentũ dei uenerabilis quã cum suspexissent chaldeoꝝ pfecto uiri sa
pientes & in cõsideratione reꝝ celestiũ satis exercitati quesisse dñr recentẽ ortũ
dei. Iosephus uero in. xviii. antiqtatũ li. de xp̃o ait. Fuit aũt pdictis temporibus
sapiẽs uir si uirũ eũ noiare fas ẽ. Erat. n. mirabiliũ opeꝝ effector & doctor hoĩm
eoꝝ qui libenť que uera sunt audiunt & mltos qdẽ iudeoꝝ multos quoq ex gen
tilibus sibi adiũxit Christus hic erat. hũc accusatione pmorũ nostre gentis uiroꝝ
cũ Pilatus i cruce agendũ decreuisset ñ deseruerũt hi q ab initio dilexerũt eum
Apparuit. n. eis tertia die iteꝝ uiuens scd̾m q dĩnit9 inspirati pphẽ uel hec ul
alia de eo ĩnumera miracula pdixerũt. Angel9 aũt q uirgini conceptũ nasciturí
dei nũtiauit Luc i. c. subdidit. Qd̾. n. ex te nasceẽ sãctũ uocabiẽ fili9 dei. Et Ioh.
baptista de xp̃i dĩnitate sic dixit. Vidi & testimoniũ phibui qa hic est filius dei
Idipm dixit Nathanahel. Ioh. i Et Petr9 Math. xvi. c. Audiamus iteꝝ & Paulũ
heb. i. d. Multifariã mltisq modis olĩ de9 loquẽs prib9 i pphis nouissime dieb9
istis locutus ẽ nobis ĩ filio quẽ cõstituit heredẽ uniuersoꝝ p quẽ fecit & scl̾a. Et

Ro.i. Qd᷑ añ ꝓmiserat ꝑ ꝓphas ĩ scriptis sanctis de filio suo Et ad Thitũ.ii. Apparuit grã saluatoris nr̃i dei. Et ne ꝓlixitate dicendi tediũ audientibus ingerat dimissis aliis testimõiis que xp̃m acclamãt deũ uerꝝ subnotabim⁹ uocẽ illã p̃rnã que ĩsonuit in monte ut patet Math.xvii.c.hic ẽ fili⁹ me⁹ dilect⁹ ĩ quo mihi bñ cõplacui ip̃m audite. Et Ioh.xii. Cũ xp̃s dixisset. Pater clarifica filiũ tuum audita est uox de celo. Et clarificaui & iterũ clarificabo. Et qdã de turba cõfusũ sonũ illi⁹ uocis audiẽtes dicebãt tonitruũ factũ esse. Alii aũt dicebãt angelũ illi fuisse locutũ. Sed non desunt heretici maledicti .s. Cheritus Hebion Paulus Samosceetan⁹ Fotin⁹ & alii q scd'm Tho.in.iiii.sũme cõtra gentiles tã p̃clara ualidissimaq; de xp̃i dĩnitate testimoĩa infirmare & deiicere satagũt Aiũt.n.q; de filib⁹ idẽ est iudiciũ. Sed oẽs illi in qbus de⁹ ĩhabitat ꝑ gratiã uocant̃ in scripturis filii dei ꝑ nũcupationẽ & adoptionẽ & tñ nõ sunt eiusdẽ nature siue substantie cum ip̃o deo. ergo a simili dicet̃ de xp̃o q; est dei filius ꝑ ꝑticipationẽ ꝑ adoptionẽ uel nũcupationẽ nõ aũt ꝑ naturã Probare aũt possumus ꝑ scripturas q; iusti uocant̃ dei filii & dii. Vñ Dauid in psal.ait. Ego dixi dii estis & filii excelsi oẽs. Et Ioh.i.dr̃ Dedit eis ptãtem filios dei fieri.h.q.c.in.n.e. Et Ioh.x. Illos deos dixit ad quos sermo dei factus est Et p̃me sue canonice.c.iii Videte qualẽ caritatẽ dedit nobis de⁹ ut filii dei noĩemur & sim⁹. Et Ro.viii. Ip̃e.n.sp̃us testimoniũ reddit sp̃ui nr̃o q; simus filii dei. Et Iac.i. Volũtarie.n.genuit nos uerbo ueritatis hui⁹ mõi ꝓbatiõibus heretici uenenosi suũ uir⁹ effuderũt. Cõtra quos egregi⁹ Aug⁹ in li.de ecclíasticis dog. De xp̃o ita loquit̃. Nat⁹ ẽ scd'm ueritatẽ nature ex deo dei filius nat⁹ est scd'm ueritatẽ nature ex hoĩe hoĩs fili⁹ ut nõ appellatione non adoptione sed natura in utraq; natiuitate nascẽdo filii nomẽ haberet. Ex quo dicto doc.theo.di.x.tertii li. Colligunt unã ꝓpositionẽ. Q; hec locutio xp̃s filius dei ꝑ adoptionẽ nullo mõ est admittenda siue ꝓferat̃ simplr̃ siue cũ determinatione utpote si addat̃ in q̃ntũ hõ qa filiatio respicit ꝑsonã eo q; xp̃s ẽ un⁹ fili⁹ & nõ duo filii licet in eo sint due natiuitates .s. eterna & tẽporalis. Adoptio aũt p̃supponit quãdã extraneitatẽ que nullo mõ cõueire põt ꝑsone xp̃i. Ad illud uero qd᷑ heretici obiiciũt .s. de filibus idẽ est iudiciũ rñdet Tho.in.iiii.sũme contra gentiles. Q; alr̃ scriptura loquit̃ de xp̃o q; sit filius dei alr̃ de nobis De ip̃o.n.dixit Ioh.iii.& Ioh.vi.q; descendit de celo. ergo erat añq̃ de celo descẽdisset. dicit eũ unigenitũ Ioh.i. Et Ioh.viii. Ip̃e dixit. Anteq̃ Abraham fieret ego sũ. Que omnia diuinitatis eius ueritatem ostendunt.

Q; expimento miraculoꝝ xp̃i õndit̃ eius dĩnitas. tũ ꝓpt᷑ spetiẽ opũ. tũ ꝓpt᷑ modũ. tũ ꝓpt᷑ docnmentum. Caplm.ii.

Ecúdo insinuemus expimento uel exēplo q̄ xp̄s fuerit uer9 deus ei9dē cū
patre nature. Et de hoc ip̄e xp̄s dixit iudeis in templo i porticu Salomo
nis qn̄ circūdederūt eū īterrogantes si esset xp̄s Loquor uobis & n̄ creditis op̄a
que ego facio in noīe p̄ris mei hec testimoniū p̄hibent de me Ioh̄.x. Et cū p̄pt̄
hui9mōi nerba uoluissent eū lapidare dixit. Vos dicitis q̄a blasphemo quia dixi
filius dei sū. si non facio op̄a patris mei nolite credere mihi Si aūt facio & si non
creditis mihi op̄ibus credite ut cognoscatis & credatis q̄a pater in me ē & ego ī
patre. Ex hoc dicit Tho. in. iii. p̄te. q. xliii. Q̄ miracula xp̄i fuerunt sufficiens te-
stimoniū diuinitatis sue p̄pt̄ tria. Primo p̄pt̄ speciē op̄ū. Sc̄d'o p̄pt̄ modū. Ter
tio p̄pt̄ documentū. Primo p̄pt̄ speciē op̄ū que trāscēdebāt omnē p̄tātem
create nature p̄pterea fieri non poterant nisi uirtute diuina. Vn̄ Ioh̄. ix. Cecus il-
luīatus dicebat. A sc̄l'o n̄ est auditū q̄a ap̄uit q̄s oculos ceci nati. Nisi esset hic a
deo nō poterat hec signa facere. Sc̄d'o miracula que fecit xp̄s fuerunt sufficiens
testimoniū diuinitatis sue quia faciebat mirac'la p̄pria uirtute Et auctoritate. Vn̄
Luc. vi. scriptū est. Virt9 de illo exibat & sanabit oēs. Et Luc. vii Resuscitās ado
lescētulū ip̄atiue locut9 ē. Adolescēs tibi dico surge. Et qn̄ resuscitauit Lazarū
Ioh̄. xi. ait Lazare ueni foras. Neq̄ audiendi sūt q̄ dixerūt aīam beatā & p̄cipue
animā xp̄i uirtute propria posse miracula facere. Q̄m ut dicit Ric. di. xiiii. iii. li.
Maracula nō p̄nt fieri aliqua creata uirtute Vn̄ q̄uis xp̄s q̄a est de9 & hō possit
rōne diuine potētie miracula facere hoc tn̄ aīa ei9 non p̄ot. Vn̄ Ric. li. i. de trinita-
te. c. ii. ait Illa p̄digia & signa que fuerūt facta ad cōfirmationē fidei nr̄e n̄ nisi p̄
diuiā uirtutē fieri potuerunt. Et si dicat̄ q̄ i suscitatiōe Lazari xp̄s egit gratias
deo patri Rn̄det̄ q̄ aliud ē gratias referre & aliud suffragiū impetrare. p̄pterea
xp̄s dixit loquens ad patrē. Ego. n. sciebā q̄ semp̄ me audis sed p̄pter populū q̄
circūstat dixi ut credant q̄a tu me misisti Iō ip̄atiua uoce clamauit. Lazare ueni
foras. Alii uero q̄ miracula fecerūt nō ea fecere uirtute p̄pria sed uirtute dei uel
uirtute ip̄ius xp̄i incarnati Vn̄ & Petrus ut scribit̄ in actib9 ap̄loꝝ dixit ei q̄ xl.
annis iacuerat infirm9 ad portā tēpli in noīe Iesu surge & ambula. Tertio mi-
racula sunt sufficiens testimoniū xp̄i diuinitatis p̄pt̄ documentū q̄a filiū se dei p̄
dicabat. Vn̄ Ioh̄. v. dixit Pater meus usq̄ mō op̄at̄ & ego op̄or. Et Ioh̄. vi. Sicut
misit me uiuens pater & ego uiuo p̄pt̄ patrē. Et Ioh̄. vii. Si me sciretis forsitā &
patrē meū sciretis. Et Ioh̄. viii. Ego & pater unū sumus. Et Ioh̄. xvi. Exiui a p̄re
& ueni ī mūdū iterū relinquo mūdū & uado ad patrē. Nisi hoc fuisset uerum ne-
quaq̄ ei astitisset diuina uirtus i miraculoꝝ patratione Nā īpossibile ē ip̄m deū tā
scelesto mēdatio ferre testimoniū p̄ op̄a infinite uirtutis que sunt mirac'la uera
Ex hoc Greg9 in omelia de Ep̄h̄ia contra duros iudeos sic pulchre loq̄t̄. Omnia

elementa auctorē suū uenisse testata sunt. Vt.n.de his quasi quodā hūano usu loqr deū hūc celi esse cognouerūt qa ptinus stellā miserūt Mare cognouit quia sub ei9 plātis se calcabile pbuit.terra cognouit qa contremuit sol cognouit quia lucis sue radios abscōdit.saxa & pietes cognouerūt qa tēpore mortis eius scissa sunt.Infernus cognouit qa hos quos tenebat captiuos reddidit. Et tū hūc queꝫ deū oīa elemēta insensibilia senserūt adhuc infideliū iudeoꝝ corda deū esse mime agnoscūt & duriora saxis ad pniaꝫ scindi nolunt eūq; cōfiteri abnegāt quem elemēta ut dixim9 aut signis aut scissionibus deū clamāt.

Q. apparet diuitas christi rōne sanctificationis aiaꝝ remissionis peccatoꝝ & pductionis mundi. Capl'm.iii.

Ertio insinuem9 diuitatē xpi rōne. Quocūq;.n.attribuunt̄ scd'm ueritatē alicui illa que nō pñt cōuenire nisi soli deo.ille est deus Sed xpo attribuunt̄ scd'm ueritatē ea que conueniunt soli deo ergo ipe ē de9.Sūt aūt illa pncipalia tria. Primū est aiaꝝ sanctificatio. Scd'm pctōꝝ remissio. Tertiū mundi pductio. Primū qđ deo cōueīt ē aiaꝝ sāctificatio. Iō ipe leuit.xix.c.ait Ego dñs q sanctifico uos. hoc ipm dr̄ de xpo. Vñ heb.ultio Iesus ut sanctificaret p suū sanguinē populū extra portā passus ē. Scd'm qđ deo cōuenit ē peccatoꝝ remissio.ppterea p Isa.xliii. Ipe sic loquit̄. Ego sū q deleo iniqtates urās. Sed & de xpo Math.ii. Angel9 dixit Ioseph.Ipe.n.saluū faciet populū suum a peccatis eoꝝ.Ex hoc Math.ix.c. Habet̄. Q. cū qdā ex scribis murmurarent intra se qa xp̄s dixerat paltico. Cōfide fili remittunt̄ tibi peccata tua xp̄s r̄ndit.ut qd cogitatis mala in cordib9 uestris? Quid est facilius dicere remittunt̄ tibi peccata tua an dicere surge & ambula.Vt sciatis aūt qa filius hōis habet ptātem dimittēdi pctā tūc ait paltico.Surge tolle lectū tuū & uade ī domū tuā. Tertium qđ deo cōueīt ē mdi pductio.hic ē q p Isa.xlviii.c.ait. Ego ipe ego pm9 & ego nouissimus Manus mea fundauit terrā & dextera mea mēsa ē celos.Sed de xpo etiā dr̄ Ioh.i. In pncipio erat uerbū &c.Oīa p ipm facta sunt & sine ipo factū ē nihil.Et mundus p ipm factus ē & mūd9 eū nō cognouit. Nō cognouerūt iudei qa ī ppria uenit & sui eū nō receperūt.Nō cognoscūt ifideles qa ipm puꝝ hōiem existimantes deū ueꝝ adorare recusant. Nō cognoscūt & mali xp̄iani q ut dicit Paulus ad Titū.ii.Cōfitent̄ se nosce deū factis aūt negant. O mūdanoꝝ supbia detestanda. O temeraria mentis hūane curiositas. O deniq; igratitudo maligna Certe ille q in cuna uagiit in psepio pānis fuit inuolut9 ī terris cū hōib9 cōuersatus ē in cruce in medio latronū pepēdit ī sepulchro usq; ī diē tertiū latuit ipse uerus deus ē q a mortuis resurgēs ascēdit ī celū & sedet ad dexterā dei. Ipe ppt nimiā caritatē suā qua dilexit nos cum ī forma dei esset nō rapinā arbitratus est

esse se equalē deo. Exinaniuit semetipm formā serui accipiens ī silitudinē hoīm factus & habitu inuētus ut hō ut dr̄ phil.ii.c. O immēsa pietas. O ardentissima caritas patris nostri dei. de quo dr̄ Ioh.iii. Sic de9 dilexit mundū ut filiū suū unigenitū daret ut oīs q credit in illū ñ peat sed habeat uitā eternā. hoc Greg9 cōsiderās xp̄m in cruce nudatū clauis cō fussū uulnerib9 plenū coronatū spinis extictūq; morte crudeli cū admiratione ad deū ac pietate clamabat. O inestimabilis dilectio caritatis ut suū redimeres filiū tradidisti. Nos uero cū xp̄o tam ferudū amorē recolentes referam9 gratias benefactori nostro deo & dño Iesu xp̄o cui sit laus & gloria p infinita scl'oꝝ scl'a. Amen.

Sabbato q̄rte ebdomade in q̄dragesima de ueritate qualitate seu tp̄alitate horribilis illius bestie. s. antixp̄i qui apparebit in ultimis tēporib9 cū consumata fuerit iniquitas hoim.

Sermo. liii.

Go sum lux mūdi Qui sequit̄ me non ambulat in tenebris Verba sunt redēptoris nostri originalit̄ scripta Ioh. viii. c. & in euāgelio hodierno In ultimis tēporib9 cū consumata erit iniquitas hoim apparebit deo p mittente horribilis illa bestia que uocabo cōi dicit̄ añxp̄s s. xp̄o cōtrarius. ppterea saluator noster p̄monuit oēs ut solidi essent atq; constantes in fide neq; desererēt ipm saluatorē q uerbo & exemplo salutis uiā nobis oñdit. Erat. n. lux uera que illuīat omnē hoiem uenietē ē in hūc mūdū Ioh. i. Qm̄ aūt tēpore psecutionis antixp̄i multi deficient q xp̄m derelinquētes antixp̄m sequent̄ & colēt currentq; luce relicta post tenebras errorū ac uitioꝝ. Idcirco in p̄nti sermone p eruditione p̄ntiū de antixp̄o erimus tractaturi eo q non ipe sed christus est omni studio atq; conatu sequendus. De ipso itaq; antichristo tria mysteria principalia declarabimus.

Primū dicit̄ ueritas
Secūdum qualitas
Tertiū tēporalitas

Q p auctoritates scripture & testimonia sanctoꝝ ostēdit̄ futurus antichristus.

Capl'm. i.

Rimū mysteriū de antixp̄o declarādum dr̄ ueritatis. In quo apte debem9 ostendere q̄lit̄ ueꝝ est q añxp̄s sit uentur9 q eccl'iā dei arctius expugnabit & xp̄ianos crudelissime persequet̄ q̄ fecerit unq̄ qcūq; ali9 xp̄iani noīs īimic9 Ad hoc aūt pbandū sūt auctoritates scripture & sanctoꝝ testimoīa que sequūt̄ Scribit̄ nāq; Geñ. xlix. c. Q Iacob patriarcha i extremo uite sue predicens filiis que uentura erāt dixit de Dan fiat Dan coluber in uia cerastes ī semita mordēs ungulas equi ut cadat assessor ei9 retro. Et licet ut dicit Magr̄ in historiis scholasticis intelligant iudei hāc pphetiā de Sansone qui fuit de tribu Dan ut patz Iudic. xiii. Et iudicabit populum ut habet̄ ibi. xvi. c. Tñ glo. ordinaria dicit ibi sic

Dan non solū coluber sed cerastes uocat̃ qui serpēs esse cornut⁹ ꝓhibet̃. quo digne antixp̄i aduentus asserit̃ qm̄ contra sanctos morsu pestifero & cornu ptātis armabit̃ Ambro⁹ uero li. de bn̄dictiōe patriarchaꝝ dicit p̄fatā ꝓphiā de an̄xp̄o debere intelligi. Ait. n. antixp̄s futurus est de tribu Dan seuus iudex & tyrānus immanis qui populū iudicabit & tāq̄ sedens ī uia serpens deiicere tēptabit eos q uiā ambulāt ueritatē. hec ille. Sicut. n. duodecī fuerūt ap̄li de quoꝝ numero cecidit un⁹ loco cui⁹ successit Mathias sic in numero duodecī tribuū filioꝝ isrl̄ una tribus ruit. s. Dan que in antixp̄o persequet̃ xp̄m loco cuius apoc. vii. in uisione beati Ioh̄. supplet̃ tribus Manassē q fuit fili⁹ Ioseph ut dr̄ Gen̄. xxxviii. Quare ꝓphia Iacob recte ꝓnūtiauit antixp̄m futuꝝ. Daniel uero. xi. c. ita inqt. Adhuc aliud tēpus erit. s. antixp̄i scd̄m Nicolaū de lira & faciet rex. i. antixp̄s iuxta uoluntatē suā & eleuabit̃ & magnificabit̃ aduersū omnē deū & aduersū deū deorū loquet̃ magnifica & diriget̃. i. ꝓspabit̃ donec compleat̃ iracūdia. s. dei ꝓpterea qppe est diffinitio q̄i dicat. Sic ē determinatū ī dei p̄scia Et deū patrū suoꝝ nō reputabit Et erit in cōcupiscentiis feminaꝝ nec queq̄ deoꝝ curabit qa aduersū uniuersa cōsurget Et Daniel̄ viii. c. Cū creuerint iīqtates cōsurget rex īpudens facie. s. antixp̄s inuerecundus ad omne malū etiā intelligēs ꝓpositiōes. Et roborabit̃ fortitudo ei⁹ sed nō in uiribus suis. s. qa in uiribus diaboli. Et sup̄ quā credi pōt uniuersa uastabit. Er ꝓspabit̃ & faciet & īterficiet robustos. s. illos qui inuenient̃ firmi in lege dei uolentes ei obedire & populū sāctoꝝ scd̄m uolūtatē suā Et diriget̃ dol⁹ ī manib⁹ ei⁹ & cor suū magnificabit. Et in copia reꝝ omniū occider plurimos. Er ꝯtra p̄ncipē p̄ncipū. s. deū cōsurget Et sine manu cōteret̃. s. qa illū deus interficiet non ꝑ manū hōis sed angeli. De ip̄o etiā antixp̄o ꝓphauit Ioh̄. i. sua canonica. c. ii. Audistis qa antixp̄s uenit. i. ueīet tēpore suo scd̄m Nicolaū de lira. Er apoc. xiii. Ioh̄. ait. Vidi de mare bestiā ascendentem habentem capita. vii. & cornua. x. & sup̄ cornua eius. x. diademata & sup̄ capita ei⁹ nomina blasphēie. Er bestia quā uidi siſ̄is erat ꝑdo. Et pedes eius sicut pedes ursi. Et os eius sicut os leonis. Et dedit illi draco uirtutē suā & ptātē magnā Et uidi unum de capitib⁹ suis occisū in morte & plaga mortl ei⁹ curata ē Et admirata ē uniuersa terra p⁹ bestiā & adorauerūt draconē qui dedit ptātem bestie. Et adorauerūt bestiā. d. Quis siſ̄is bestie & quis poterit pugnare cū ea? Et datū est ei os loquēs magna & blasphemias. Er data est ei ptās facere mēses. xlii. Et apuit os suū in blasphemias ad deū blasphemare nomē eius & tabernaculū eius & eos q ī celis habitant Et datū est illi facere bellū cū sanctis & uīcere illos Et data ē illi ptās in oēm tribū & populū & linguā & gētē. Et adorauerūt eā oēs q habitant terrā quorū non sunt scripta noīa in libro uite agni qui occisus est ab origine mundi.

Sanctus etiã Methodi9 quẽ cõmẽdat Hiero9 ĩ plogo sup. Danielẽ de quo etiã meminit magr̃ historie scholastice c.iiii. sup Geñ. ita de antixp̃o dixit ĩ li.quondã suo in quo tractat de p̃mis & nouissimis tp̃rib9 ueĩet fili9 pditiõis q dr̃ añxp̃s & putãs q sit deus exaltabit cornua eius nimis. Et Paul9 ii.thesa.ii.c. Reuelabit ille iniquus quẽ dñs Iesus interficiet spũ oris sui & destruet illustratiõe aduẽtus sui. Cui9 aduent9 ẽ scd̃m opatione sathane in oi uirtute & signis & pdigiis mẽdacib9 & in omni seductione ĩiquitates his qui peũt. De antixp̃o etiã. Dama.dixit in iiii.li. suar̃ sniar̃. Decet scire q̃m oz antixp̃m uenire. Et Aug9.xx.li.de ci.dei.c.xix. Non ueniet ad uiuos & mortuos iudicendos xp̃s nisi p9 uenerit ad seducẽdos in aĩa mortuos aduersari9 ei9 antixp̃s. Sed ĩ quo tẽplo sessur9 sit ĩcertũ ẽ utrũ in illa ruina templi q̃d a Salomone cõstructũ ẽ an ĩ eccl̃a. Et saluator nr̃. Ioh.v.ait. Ego ueni in noĩe patris mei & nõ accepistis me. Alius ueniet in noĩe suo & illũ accipietis. Et Math.xxiiii. Cũ uideritis abhoĩationẽ desolationis que dicta ẽ a Daniele pph̃a stantẽ in loco sancto q legit intelligit. Predixerat q̃ppe Daniel.ix.c. In dimidio ebdomadis deficiet hostia & sacrificiũ & in temple erit abhoĩatio desolationis. Q̃d declamãs Hilari9 sup Math.dicit Totũ iudicium aduentus futuri ponit.d.Cũ uidentis ꝛc. De añxpi.n.tp̃rib9 hec locut9 ẽ pph̃a Abhoĩatio.n.ex eo dicta ẽ q aduersus deum ueniẽs nomẽ dei sibi uendicet. Desolationis aũt abhoĩatio q a bellis & cedib9 terrã desolatur9 sit. Dep̃hendimus ergo p tot testimonia uer̃ esse q antixp̃s ueĩet Sz nõnulli hãc ueritatẽ subterfugere querũt.d.uenisse iã antixp̃m. Nam aliqui sũt tenẽtes hereticos omnes antixp̃os fuisse. Alii opinãt illum fuisse Neronẽ. Quidã uero arbitrãt q fuerit spurcissimus Maugmeth. Sed p̃mis r̃ndem9 nõ esse negandũ hereticos omnes mysticos antixp̃os posse uocari. Quia & Ioh.i.canonica.ii.c. Antixp̃i ait multi sunt & Hiero9 sup illo uerbo Math. Multi ueniẽt in noĩe meo.d. Ego sũ xp̃us inquit. Ego reor oẽs heresiarchas antixp̃os esse & sub noĩe xp̃i docere que cõtra xp̃m sunt. Verũtñ non obstat q̃n uerus & realis antixp̃s uenire debeat. Contra scd̃os uero dicere possumus q Nero nõ fuit antixp̃s uer9 tũ q̃a p9 ip̃m ĩuẽti sũt & alii crudelissimi psecutores xp̃ianor̃ ut Domitian9 Antonius Seuer9 Maximianus Decius Aurelianus Diocliciauus Maximinus & ceteri. tũ q̃a antixp̃us regnare debet p tres annos cũ dimidio sicut patz in auctoritate supius allegata apoc. ubi dicit̃ q data est illi ptãs facere menses.xlii. Et Danielis.xii.c.dicit̃. Q̃z psecutio eius durabit p tẽp9 .i.p ãnũ. Et tp̃ra .i.p duos annos & dimidiũ tẽpori .i.dimidiũ anni scd̃m expositionẽ Hiero. Nero aũt scd̃m Herosiũ & Eutropium regnauit annos.xiiii. Nõ potuit etiã Nero esse antixp̃s q̃a antixp̃s interficiẽdus est ab angelo & Nero interfecit seipsum ut qui aliis crudelis extiterat in seipso

crudelitatis officiũ exerceret. Sed adhuc q̃dã dixerunt Neronẽ resurrecturũ & futurum antixp̃m. de q̃b⁹ dic̃ Aug⁹ li.xx. de ci. dei. Mltũ mihi mira hec opinantiũ tanta p̄sumptio. Alios uero q̃ dixerunt Maugmeth fuisse antixp̃m cõiicere possum⁹ ex uerbis xp̃i dicẽtis Math.xxiiii. Nisi breuiati fuissent dies illi ñ fieret salua oĩs caro psecutio aũt Maugmeth durauit iã p annos octigentos psecutio aũt antixp̃i licet grauior & terribilior futura sit qualibet alia abbreuiabit̃ ppter electos. Quare expectandus est antixp̃s de quo Paulus.ii.thesa.ii.c.ait. Q̃ reuelabitur ille homo peccati filius perditionis qui aduersatur & extollitur supra omne qd̃ dicitur deus.

De q̄litatibus seu condicionibus antixp̄i quantũ ad eius natiuitatẽ malignitatem & potestatem. Capl̃m.ii.

Secundũ mysteriũ declarandũ de antixp̄o dicit̃ q̄litatis in quo notare debemus triplicẽ eius conditionẽ. Prima dicit̃ natiuitatis. Scd̃a malignitatis. Tertia potestatis. Prima antixp̄i cõditio dicit̃ natiuitatis sc̃dm Methodiũ nascet̃ in chorozaim nutriet̃ ĩ bethsaida. Sed q̃busdã uidet̃ q̃ nascetur ĩ Babylone ut dicit glo. sup .ii. thesa. Et Hiero⁹ sup Danielẽ. Verũtñ nec hoc uidet̃ consonũ ueritati nisi intelligam⁹ Babylonẽ mystice put significat cõfusiõe; eo q̃ Babylon illa magna cecidit & facta ẽ inhabitabilis. Ex quo dubiũ uidet̃ ĩ quo loco determinate sit nascitur⁹ antixp̃s. De gẽte uero credibile ẽ & uerisil̃e q̃ nasciturus sit ut Hiero⁹ dicit sup.xi.c.Dañ de populo iudeoꝝ. De modo aũt licet q̃dam dicant q̃ ope demonis generabit̃ sicubi.s.q̃ in assumpto corpe in specie mulieris supponet se uiro & incubi q̃.s. p⁹ea ĩ specie uiri commiscebit se mlieri Tñ hoc nulla auctoritate pbari põt. Et ut Hiero⁹ dicit ad Paulinum. Q̃ de scripturis sanctis auctoritatẽ non habet eadẽ facilitate contẽnit̃ qua pbat̃. Idcirco ĩ berendũ ẽ sniẽ. Dama.q̃ ait. Nõ ex fornicatione generabit̃ & suscipiet oẽ; actũ sathane. Scd̃a conditio antixp̄i dr̃ malignitatis. Erit q̃dẽ hõ malus uiciosus & neq̃ sicut ũq̃ aliquis fuerit in hac uita. Sed apud nõnullos dubiũ uidetur. Vtꝝ añxp̃s erit diabol⁹ incarnat⁹ quẽadmodũ xp̃s fuit de⁹ ĩcarnat⁹ Et q̃busdã uidet̃ q̃ sic q̃a Greg⁹.xvi mor. ait. Caput iniquoꝝ diabol⁹ ẽ qui ultimis tẽporib⁹ illud uas pditionis ingress⁹ antixp̃s uocabit̃. Verũtñ Hiero⁹ exp̃sse contrarium dicit sup illo uerbo Danielis.vii.c. Ecce oculi hoĩs erant in cornu illo Nõ putem⁹ ĩq̃t iuxta quorũdã opinionẽ illud cornu.i. antixp̃m diabolũ esse ul̃ demonẽ s; unum de hoĩbus ĩ quo sathan habitaturus ẽ corporalit̃ Qd̃ dictũ intelligendũ ẽ nõ q̃ istud fiat p assumptionẽ & unionẽ in supposito q̃a ut puto ĩconueniẽs ẽ suppositũ qd̃cũq̃ creatũ posse naturã extraneã assumere q̃a hoc ẽ p̄uilegiũ singulare suppositi increati. Quare dicẽdũ est q̃ diabol⁹ in antixp̄o habitabit p totalem

illi⁹ hoīs possessionē. Et ad hūc intellectū trahēda sūt verba Greg. Hoc etiam ipm̄ sentire uidet̄. Ioh̄. Dama. q de añxp̄o ait p̄sciens deus iniquitatem future uolūtatis ei⁹ cōcedet ī eo habitare sathanā. Erit itaq; antixp̄s hō uer⁹ & purus lʒ diabolo familiarissim⁹ ex cuius cōmertio m̄lta scire & facere poterit. Vñ Greg⁹ .xxix. li. mor. ait. Sicut. n. cedr⁹ arbusta cetera ī altū crescēdo deserit ita etiā antixp̄s mūdi gloriā tp̄ralr̄ obtinēs mēsuras hoīm & hoīes culmine & signoꝝ ptāte trāscēdet. Spūs qp̄pe ī illo ē q ī sublimib⁹ poit⁹ potētiā uature sue nō perdidit uel deiectus. Cui⁹ idcirco uirtus nūc mīme ōndit̄ qa dispēsatiōe dīue fortitudis ligat̄. Tertia añxp̄i conditio dr̄ ptātis. Accipiet nāq; ptātem a deo sinente & pmittente sup uniuersā terrā. Attrahet nāq; paucis dūtaxat exceptis ad se oēs gētes facietq; nō solū obliuisci ueꝝ etiā blasphemari nomē illd̄ qd̄ ē sup omne nomē. nomē. s. dñi nr̄i Iesu xp̄i. Multaq; ip̄ia loquet̄ & dicet cōtra honorē eius & uirginis matris ac oīm sanctoꝝ celi inducetq; oēs populos ut ip̄m colant pro deo. Et ut dr̄ Math. xxiiii. c. Erit. n. tūc tribulatio magna q̄lis nunq̄ fuit ab īnitio mūdi usq; modo neq; fiet. Inuader siqdē ille hō peccati uniuersum orbē terraꝝ manu armata cōgregabitq; ī p̄lū copias icredibiles nec erit q possit se defēdere a furore illarū. Largiet̄ adhuc ampla munera & largissima dona his qui ei spōte sua adherebūt. Seducet & alios signis & pdigiis mendacibus. Et ut dicit̄ Math. xxiiii. Surget pseudo xp̄i & pseudo pphe & dabūt signa magna ita ut ī errorē inducant̄ si fieri pōt etiā electi. Cessabūt tūc deo pmittente oīa miracula uera. Cruciabunt̄ p xp̄o illi q feruētes erūt & nulla cōsolatione uisitabunt̄. O qd erit tunc tantas nouitates inspicere. O quanta horribilitas uidere diuini templa & eccl̄ias dei religionē deleri contēni uirtutes, pphanari sacra & pollui uirgies ac torqueri sine ulla pietate xp̄ianos. O q̄nta ignomīa occupabit tūc mūdū q̄n licebit unicuiq; pro libito ad carnalitates ad spurcitiam omnē & ad lascinias laxare habenas. Sed breue erit tēpus illd̄ ī quo psp̄abit̄ diabolicus antixp̄s. Q̄m ut predictū est p⁹ tres annos cū dimidio deo iubēte interficiet̄ ab angelo.

Qꝫ scd̄m aliquos uicinū ē tēp⁹ antixp̄i. tū pphiaꝝ p̄nūciatione. tū etatū ānumeratione. tū etiā iniqtatū cōsumatione. Capl̄m. iij.

Ertiū mysteriū declarādum de añxp̄o dr̄ tp̄ralitas. in quo uidēdū ē an pximū sit & uicinū tp̄s quo apparere debeat pessim⁹ antixp̄s. Et saluo iudicio meliore dicūt qdā q; sic ppt̄ tria. Primo ppt̄ pphiaꝝ p̄nunciationem. Scd̄o ppt̄ etatū ānumerationē. Tertio ppter iniquitatū cōsumationē. Primo ppt̄ pphiaꝝ p̄nūciationē. Aiūt. n. abbatē Ioachī spū claruisse pphico. Ip̄e uero. papalistā depixit ī quo multa futura de statu eccl̄ie p̄nunciauit. Ibiq; ponit duos p⁹ istū q Paul⁹ scd̄s uocat̄ sūmos pōtifices esse futuros. p⁹ quos & tertius

depingit̃ q coronā exhibet antixp̄o. Sed & ego dico ꝙ licet multa predixerint
Ioachi Sācta Brygida Methodi9 Merlin9 & ceteri q ip̄m habuerīt ꝓphie tñ ut
mihi uidetur dicta eoꝝ non intelligunt̃. Nam de Nicolao Calixto Pio & Paulo
p̄otificib9 maximis nihil inuentū est. Q2 papalista sonet scd̄m ueritatē. Quod si
ueꝝ sit relinquo arbitrio sapiētū dicēdū. Et ꝓpterea rep̄hensibiles poti9 iudico
q̄ laude dignos eos qui ꝓphias que in scriptura sacra non habent̃ nimis curiose
legere & interp̄tari student qm̄ sepi9 inueniunt̃ decepti. Scio eteni etiā graues
ac sanctos uiros i hoc ip̄o defecisse. Nam qdā egregi9 & sanct9 p̄dicator diebus
nr̄is catalogo sanctoꝝ ascriptus bono zelo ductus publice & sepissime p̄dicauit
imo sup inde tractatū copiosissime scripsit. Q2 suo tp̄re natus erat antixp̄s habe-
bat ip̄e quasdā ꝓphias aliquasq; rōnes qb9 iducebat̃ ut ita crederet & p̄dicaret.
Sed reuera euidentia facti declarat ipsum fuisse deceptū. Et sic non audeo per
aliquā ꝓphiā quā nō itelligo temere diffinire ꝙ temp9 iā immineat antixp̄i. Se-
cūda rō que mouit aliquos ut dicerēt ꝓximū iā fore ātixp̄i tp̄s ē ꝓpt̃ etatū ānu-
meratiōnē. Dn̄t .n. nos esse i sexta etate mūdi. ex q̄ p̄terierūt. M.cccc.lxvi. anni
Et ex cōsequēti i breui mūdus habebit finē. Et cū āxp̄s anteq̄ mūd9 finiat̃ uen-
tur9 sit. ergo ueniet i breui. Sed qd ad hoc dicēdū sit diffusi9 habebit̃ in sermone
de cōteptu mūdi. Tertia rō qua plerīq; astruere nituut̃ antixp̄m cito esse uen-
turꝝ ē ꝓpt̃ iniqtatū cōsumationē. Dn̄t .n. impletā iā & cōsumatā esse mēsuram
iniqtatū & peccatoꝝ ac per hoc instare tp̄us de quo .ii. thi. iii. c. dr̄. In nouissimis
dieb9 instabūt tēpora p̄iculosa. & erūt hoīes seip̄os amātes cupidi elati superbi
blasphemi p̄entib9 nō obediētes ingrati scelesti sine affectione sine pace crimi-
natores icōtinētes imites sine benignitate ꝓditores proterui tumidi uoluptatū
amatores magis q̄ dei habētes qdē speciē pietatis uirtutē aūt eius abnegantes
hec illi. Quia uero oīa sup̄dicta iuoluerūt hoīes mortales miserosq; & potissimū
eos qui nomē xp̄ianū ꝓfitent̃. ꝓpterea & si rō tertia non concludat defacto ꝙ
uicinū sit tēp9 antixp̄i satis tñ efficax ē ad nos monendū ut illud timeam9 tp̄s.
heu heu. Quis sine horrore cogitare queat q̄ntū hodie sup̄habundauit iniqtas
& refrigerata ē caritas multoꝝ. O xp̄iana religio. O decora & iuiolata fides per-
sequūt̃ te hodie deturpāt & inficiūt nō tm̄ aligenigene. sed & tui qui fideles &
xp̄iani uocari gloriant̃. Illi sunt qui modicā aut nullā habent ad dei cultū reue-
rentiā. Illi q eccl̄iasticas dignitates ꝓ explēdo ābitiōis sue appetitu furant̃ &
rapiūt̃. Illi sunt q collocauerūt uineā dn̄i sabaoth. i. eccl̄iam sanctā nō agricolis
fidelibus sed ut ita dicā atrocissimis hostibus. Illi sunt qui eccl̄iaꝝ bona lacerant
dissipant iusi9 malos expēdūt & deuorāt sicut lupi. Illi sunt q p̄ncipant̃ imperāt
& dn̄ant̃ populis sine iustitia sine ueritate sine clementia. Illi sūt q p̄cepta dei

uiuētes neglīgūt & cōtēnūt. Nō colūt deū nō amāt nō uenerant & blasphemāt nomē eius sanctū & in illo piurant dies festos nō seruāt pētes aspnāt iundi sunt iracundi litigiosi sediciosi pcussores hoicide hūanū sanguinē crudelit effūdētes Non erubescūt ᵽsi iā publice adulterari fornicari & q̄ his fedi⁹ est contaminari fetidissimo uitio sodomie. Auaritie aūt locū dederūt ita ut nulla sit āpli⁹ ueritas nulla fides nulla caritas in eis. Lucrāt per usuras fraudes simulationes deceptiones & alios idebitos modos. Licētiarūt linguā ut loquat criminatiōes mendacia testimonia falsa detractiones susurratiões scurrilitates cōtumelias ipropia & cōuitia. Apuerūt cor suū ad cōcupiscēdū h⁹ seculi bona & ad desiderādū delectari in peccatis carnis. Fregerūt multi uotū qd deo fecerāt. Finxerūt multi bonitatē uite accepūt ouiū uestimēta intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. O q̄nta peccata & q̄ enormia latēt sub ouina pelle. O magne de⁹. O sapientissime dñe. Tu omnia uides. tu oīa denicq nosti Nos uero merito ppt tāta facinora timere debe⁹ ne i nos deseuiat ira sua finatq p antixp̄m uexari mundū tempestate magna. A qua nos liberet redemptor noster pussimus qui cum patre & spiritu sancto uiuit & regnat p infinita secula seculoꝝ. Amen.

Dnica de passiōe i mane de honore pētū exēplo xp̄i q i euāgelio suū patrē hōrare se asserit. f. quo ad dilectiōnē subiectiōnē & ꝯuersatiōnē. Sermo. liiii.

Go honorifico patrē meū. Verba sunt redēptoris nr̄i originaliter Ioh. viii. c. & hodierno euāgelio ānotata. Facti sūt adeo ntplurimū impii filii ad pentes suos ut merito q̄libet pr̄ aut mr̄ dicere possit illd Isa. i. Filios enutriui & exaltaui ipi aūt spreuerūt me. Vt igit etiā & ipi iuuenes & adolescētes ac pueri pētes colēdo ad uerā pniāꝫ reducant in pñti sermone de honore pentū dicere statui. Nā exodi. ii. c. Dñs deus dixit Honora patrē tuū & matrē tuā ut sis lōgeuus sup terrā. Christ⁹ uero i euāgelio hodierno patrē se honorare fatet ut sic nos etiam suo exemplo instrueret quid agere debem⁹. De ipo itaq pentū honore tria mysteria declarabim⁹.

Primū dr̄ dilectionis — Q̄ honorādi sūt pētes ppt bñficioꝝ mltiplicitatē ppt
Secūdū subiectionis — parētū caritatē & ppt irrōnabiliū exemplaritatē.
Tertiū cōuersationis — Caplm. i.

Rimū mysteriū declarādū de pentū honore dicit dilectionis. Dñt utiq filiū q pentes honorare uolūt illos diligere & ex corde amare ppt tria. Primo ppter bñficioꝝ multiplicitatē. Scdo propt pentū caritatē. Tertio ppt irrōnabiliū exēplaritatē. Primo filii debēt pentes diligere ppt beneficiorū mltiplicitatē. Quisnā explicet quot a pētib⁹ filii bñficia receperūt? Ab illis equi dē īmpserūt esse qd bonū tā grāde ē ut ipm sit fundamentū oim alioꝝ bonoꝝ

Nā q nō habet esse nullū aliud bonū habere pōt nō diuitias nō gloriā nō famā nō sciam nō uirtutes nō gratiā nō uitā eternā. Ipm etiā esse bonū ab oib9 ē desiderabile. Vñ Ari.ii.de aīa inqt. Oīa appetūt esse & illi9 cā agūt quecūq; agunt scdm naturā. ppt hoc bonū a pentib9 habitū libro de ebdomadib9 ait. Omnium bonoꝝ ip̄z esse bonū ē. hīc etiā sapiēs ecclīastici. vii. c. ait. Honora patrem tuū & gemituū mr̄is tue ne obliuiscaris. Memēto qm̄ nisi p illos nō fuisses Et Hiero9 in epl̄a de honore pentū ait Honorādi sūt pentes qa p̄mo sūt nobis cā nascēdi hoc bn̄ficio mot9. Coriolanus romanus consul ab urbis rome obsidione cessauit Scribit nanq; de illo Eutropi9 Q. p9q̄ uicerat uolscos & coriolos. unde p9ea nomē accepit exul factus romanis ad uolscos in exiliū mittit cū quib9 grōse uiuens ab eis cōtra romanos dux factus ē. Et p9 multas ciuitates & terras ab eis adeptas ad fossas qnq; millium passuū ab urbe castra posuit. scd's p9 Tarqniū superbum q cōtra patriā duxisset exercitū. Populat ide romanū agrū custodib9 int. populatores poitis. Qd' scdm Frontinū de re militari faciebat ut discordia orirec iter patres & populū Mltitudo tandē ingēs pacē expectās senatū mouit ut ad Coriolanū oratores mitteret. Qui cū nō obtinuissēt iteꝝ missi alii non recipiūtur i castris. Mittūt p9ea sacerdotes cū suis insignibus uelati q minus fecerūt q̄ p̄mi Tunc matrone ut scribit Vale9 sub rubrica de pietate erga pentes ad Vecturiā matrem Coriolani Volūniāq; uxorē frequentes conueniunt ut ip̄a mat & uxor Coriolani duos eius filios ī hostiū castra ducerent & urbem precibus liberarent quā armis tutari difficile erat. Cum ergo ad castra uentum est nunciatur Coriolano adesse ingens mulieꝝ agmē. qui spreuit eas. Mox quidā familiariū. nisi me inquit decipiant oculi mater tua coniunx & liberi tui adsunt. Tunc Coriolanus cum matri obuie amplexū ferret dixit mater Priusq̄ amplexū accipiam dic an ad hostē an ad filiū ueneri & utrꝝ captiua in castris tuis sim. In hoc me longa uita & senectus traxit ut exulem te deinde hostem uiderem. Potuisti populari hāc terram que te genuit & nutriuit? Si ego te non peperissem roma non oppugnaret. Si filiū non haberē libera ī patria mortua essem. Vxoris deinde ac liberoꝝ amplexus ab omni turba mulierū strauere uirū. Tunc ad matrem uersus ait. Expugnasti & uicisti iram meam Patriā ergo utero tuo dono. repēteq; agrum romanum armis hostibus liberauit. Recordatus ergo fuit Coriolanus q̄ntū mr̄i debebat in cuius utero suscepit esse. hinc Hiero9 de honorandis parentibus ait. Prebeatur patrū amori iusta formido qui p̄mi nobis sunt causa nascendi Exhibete patrib9 filii quod uos ptās paterni nois cogit que adeo ē coꝝ meritis attributa ut ip̄a de uobis exigat quod natura iubere non potuit Matrib9 quoq; debitā impendite reuerentiā que uobis uteri liuore seruientes pondus corporis uestri

tolerāt atq; ignotā portātes infantiā famlatū quendā exhibēt obstetricis. Illo tēpore non tm̄ sibi mater esurit nec acceptos sola digerit cibos. Materno uictu. alit & ille qui latet eiusq; membra alteri9 comestione pascunt ut homo futurus alienis morsibus saturet. hec ille. Sunt & alia beneficia filiis a pentibus oblata. Nā ut ī plurib9 ipi filios nutriunt aut nutriri faciūt ipsos in etate infantili cum magna diligentia ab oibus contrariis ꝓtegunt & defendunt. Ipsi eis prouident de uita & tegumēto. Ipsi eis alludūt applaudūt & blādiunt ut a planctu reuocēt Ipsi eos docent ut loqui sciant imo ut sepissime ut bonos mores sequantur Propterea Hiero9 de honore parētū ait. Memento pentū qa talis es quoꝝ manibus incremēta sūpsisti. Scd'o filii debent pentes diligere ꝓpter parentū caritatē Nam quātūcūq; filii diligant patrem & matrem tamen ab his plus diliguntur. Et hoc scd'm Ari. viii. ethi. prouenit ex triplici ratione. Prima ratio est diuturnitatis temporis. Nam quanto amor magis durat tanto uehementior perficitur. amor autem parētum ad filios diuturnior est q̄ filiorum ad parentes. Statim. n. cum filii nascuntur parentes diligunt eos non tamen statim filii diligunt parentes quia non statim sunt tante cognitionis ut possint cognoscere quid sit diligendum diuturnior ergo est amor parentum ad filios q̄ econuerso & fortior est & uehementior. Secunda ratio est certitudinis prolis. Parentes igitur sunt magis certi de sua prole q̄ ipsa de parentibus. Et sic matres plusq̄ patres. Tertia ratio est unionis quia filii uniuntur parentibus eo q; ab ipsis habent esse & non econuerso. Ideo dicit Alex. in. iii. uolumine summe. Q; de amore filiis exhibendo non dat preceptū sicut nec de amore sui ipius quia ad hoc sufficient' iclinat natura. Vnde sicut humor ascendit a radice ad ramos & non econuerso. sic naturalit' a pentib9 ascendit amor ad filios & nō ecōuerso. Idcirco amor pentum ad filios ē naturalis. Amor uero filioꝝ ad pentes debet esse gratuit9. hic Hiero9 in epl'a de honorādis pentib9 ait. Sit tibi grata uita ipoꝝ qb9 carior ē uita tua q̄ ꝓpria. Redde amoris uicē colēde pietatis. De hoc aūt amore pentū ad filios est exēplū de Dauid clemētissimo. ii. Reg. xviii. Cū. n. Absolō fili9 ei9 tēptasset eū pellere regno ac Dauid cōtra eū mouisset exercitū. cū ipe Dauid remāsisset in porta ciuitatis p̄cepit Ioab & Abisai qb9 cōmissa erat sūma belli. d. seruate mihi pueꝝ Absolō. Itaq; egress9 ē popul9 cōtra Absolonē & suos ī cāpū & factum ē p̄liū. Debellataq; ē ab exercitu Dauid gēs Absolonis. Accidit aūt ut Absolon occurreret suis Dauid sedēs mulo. Cūq; igress9 fuiss; mul9 subt' cōdensā quercū adhesit caput ei9 quercui & illo p capillos suspēso mul9 cui sedebat pertrāsiuit. Qd' cū nūciatū fuisset Ioab tulit tres lāceas ī manu sua & ifixit eas ī corde Absolonis. Cūq; adhuc palpitaret cucurrerūt decē iuuenes armigeri Ioab & it' fecerūt

eū.Cū uero nūcius curreret ad Dauid q̄ sedebat īt̄ duas portas & speculator dice
ret. Video aliquē uenientē dixit Dauid.O si bonus ē iste nūcius.Et appiquās nūcius
ad Dauid ait.Salue rex. Bñdictus dñs deus q̄ disp̄sit oēs cōtrarios regi meo. Et
ait rex.ē ne pax puero Absolō? Qui rñdit.q̄ it̄fectus erat O Dauid pr̄ piissime
O pr̄ amātissime.Nō cogitauit Absolōis rebellionē.nō dixit.uolebat filius meus
subripe regnū meū.iō merito ē it̄fectus.imo pr̄no amore deuictus cōstrictus ē lacri
mas fūdere & ascēdit cenaculū porte & fleuit & sic loquebat̄. Fili mi Absolon.
Absolō fili mi q̄s mihi tribuat ut ego moriar p̄ te Absolō fili mi.fili mi Absolō
Vicebat ergo pr̄nus affectus Dauid aīmū ut de mortuo filio ꝫ sibi īimico nō gau
deret ꝫ potius āgustiaret̄. Tertio filii debēt pētes diligere p̄pt̄ brutoꝝ & irrōna
biliū aialiū exēplaritatē.Ip̄e eq̄dē seuissime fere & aialia siluestria ꝑpētes fero
ces uolucresq̄ rapaces ad pētes suo mō pietatē exhibēt & amorē.De ciconia.n.
i li:de natura aīaliū legit̄.q̄ senescēs pr̄ aut mr̄ eius ab ea nutrit̄ aliis ꝯfouet̄ & cico
nia filia quecūq̄ pōt bñficia pētibus idulgꝫ.Quare ut dīc Ambrosius ī examerō auis
pia rōanoꝝ ātiquo more appellari solebat.Sꝫ dū hec loq̄mur admirari debemus
unde ē q̄ ī multis filiis tāta iniquitas reperit̄. Nā usq̄ adeo plerīq̄ ī patrē aut ī
matrē crudeles effecti sūt ut nō solū eos odiāt nō solū nō amēt ꝫ mori illos desi
derēt & affectēt.imo uisū ē t̄pribus nr̄is.s.M.cccc.lxx.īciuitate Bari filiū gladio
īterimere p̄priā matrē.O genimina uipaꝝ.O oīs hūanitatis īimici.O iexoratis
simi filii.O socii p̄ditoris Iude.Ecq̄d neq̄us cogitari aut dici pōt uel audiri q̄ erga
parentes uр̄os ur̄a iniq̄ & mala uolūtas. Sed ut arbitrari possū triplex est causa
cur filii pētes exosos hñt. Pr̄ia cā ē filioꝝ sup̄bia p̄pt̄ quā egre ferūt sita pētibus
corrigāt̄.si illoꝝ rep̄mat̄ audacia.si moneāt̄ ut bñ uiuāt.Cōtra tales ē aureū illud
dictū Salomonis.Audi fili mi disciplinā pr̄is tui & ne dimittas legē matris tue
ut addat̄ gratia capiti tuo & torques collo tuo.Scd̄a cā q̄re filii odiūt pentes est
auaritia.Cupiūt eq̄dē dominiū & p̄tātē habere sup̄ pr̄is & mr̄nis bonis & cū
id asseq̄ nō ualeāt cōtra pētes cōcipiūt odiū.Nōnulli uero uiduas mr̄es & uetu
las nūc p̄cibus nūc blādiciis falsis iducūt ut de sua dote liberā eis faciāt donatio
nē.Qui tñ cū id obtinēt nullā de mr̄ibus curā gerūt Et p̄pterea caute agendū est
ut q̄diu q̄s pōt esse bonoꝝ suoꝝ dñs nō det alicui bona sua. Ex hoc sapiēs eccl̄ia.
.xxxiii.c.ait.Filio & mľieri fr̄i & aīco nō des p̄tātē sup̄ te ī uita tua.& nō des alie
nis possessionē tuā ne forte peniteat te & dep̄ceris p̄ illis. Tertia cā ē q̄re multi
filii pētes odiūt illoꝝ luxuria.Vt.n.dr̄ Esdre.iiii.c. Mľti demētes facti sūt p̄pt̄
uxores suas.p̄pt̄ illas qñq̄ filii pētes molestāt expellūt de domo & q̄si amplius
uidere nō p̄nt.O filii diligite uxores ur̄as ꝫ nō īmoderato amore ut pētū ur̄oꝝ
obliuiscamini.Memētote sēp̄ q̄ magis diligūt uos pentes ur̄i q̄ uxores uestre.

ꝯ de amore pa
terno &c.

Qualit' filii debēt pentib⁹ eē subiecti & de triplici gradu supioritatis spūal' temporalis & corporalis. Capl'm.ii.

Scd'm mysteriū declarādū de honore pētū dr̄ subiectio Debēt utiq; filii esse pētib⁹ subditi.ill'q; obedire. Et de h' dī col.iii. Filii obedite pentib⁹ nr̄is p oīa. Et eph.v. Filii obedite pētib⁹ ur̄is i dn̄o.hoc.n.iustū ē. honora patrē tuū & matrē tuā qd' ē mādatū pmū i pmissione ut bn̄ tibi sit & sis longeu⁹ super terrā. Et Hiero⁹ i epl'a de honorādis pentib⁹ ait. Imitamini filiū Machabeū qui mr̄i suadēti mortē obediuit & dum imperiū gratant' aggressus est ne offenderet genitricē. Et redēptor nr̄ hūilitatl mgr̄ ut dr̄ Luce.ii.c. Erat subdit⁹ ill'.s.Ioseph & uirgini mr̄i. Et deutero.xi.c.qn̄ lex currebat seueritatl & iustitie dixit de⁹. Si genuerit hō filiū cōtumacē & pteruū q nō audiat pr̄is ac mr̄is impiū & coartat⁹ obedire cōtempserit apphendēt eū & ducēt ad seniores ciuitatl & ad portā iudicii dicētq; ad eos. Fili⁹ nr̄ iste pteru⁹ & cōtumax ē. munita nr̄a audire cōtemnit comessationib⁹ uacat & luxurie atq; cōuiuiis lapidib⁹ eū obruat ppl's ciuitatis & morieť ut auferatis malū de medio ur̄i & uniuers⁹ Isr'l audiēs ptimescat Notādū tn̄ scd'm Alex.in.iii.q; triplex ē gradus superioritatis. scd'm quē debet esse ordinata obedientia. Prima ē supioritatis spūalis. Scd'a temporalis Tertia corporalis Prima supioritas spūalis in qua ē plat⁹ cui obediēdū ē in spūalib⁹ & nō i tēporalibus nisi p accidēs inqntū tpralia qn̄q; ordinari pn̄t ad aliquē finē spiritualem. Scd'a ē supioritas tpalis in qua pest dn̄s tpal' q mandare pōt ea que concernūt publicū & cōe bonū eiq; sub pena peccati obediēdū ē ut dr̄.xli.q.iii.c. Qui resistit.c.Si bonū.c.Iulian⁹. Et di.viii.c.Que cōtra mores. Tertia ē supioritas corporalis in q pr̄familias pest filiis & oī domui sue. & scd'm hanc pr̄ pōt pcipere ea que pertinēt ad necessitatē uel utilitatē. Et scd'm hoc filii debēt pentib⁹ obedire Vnde si parētes mandarent illa que ptinēnt ad supiores spūales utputa q; filii ieiunarēt in pane & aq qd' ē officiū cōfessoꝝ aut mādarent ea que ptinēt ad superiores temporales sine ipoꝝ uolūtate & auctoritate nō eēt eis obediendum. Multo min⁹ etiā nō debēt filii pentib⁹ obedire i his que cederēt in detrimentū pprie salutis & esset contra diuinum honorē. Vnde Vgo de sācto Vic.ait. Obedire debem⁹ parētib⁹ in oībus exceptis his in qbus dei pr̄is dilectio offendereť. Et Hiero⁹ ad Furiā. Honora patrē tuū sed si te a uero patre nō seperat. tamdiu scito sanguinis copulā qdiu ille suū nouerit conditorē. Alioquin tibi Dauid pastinus clamat & dicit. Audi filia & uide & obliuiscere populū tuū et domū patris tui. & cōcupiscet rex decorē tuū. hec ille. Ex qbus oībus colligimus q; grauiter errēt filii hi q filios aut filias non ex leuitate sed ex uolūtate bona deo seruire uolētes ipediūt ac a pposito bono reuocare nituť. de qbus diffusi⁹ in sermone de

religione dicemus. Nũc aũt hortari tm̃ sufficiat iuuenes ꝓpter xp̃m nõ dubitare parentib9 nõ obedire. Ip̃e enĩ dixit Math. x. Qui amat patrẽ aut matrem plusq̃ me nõ ẽ me dign9. Sic confortabat sanct9 Sebastian9 iuuenes illos fide & sanguine ac passione germanos Marcũ. s. & Marcellianũ dum ꝑ fide xp̃i decollari debebãt. Ad quos aduenere parẽtes ut eos a sancto ꝓposito reuocarẽt. Adueit & p̄mo mat᷑ que soluto crine. scissisq; uestib9 ubera ostẽdens aiebat. O p̄dulces filii. circũdat me inaudita mestitia & ĩtolerabilis luct9. Heu me miserã amitto filios ad mortẽ ultro tẽdẽtes quos si mihi hostes auferrẽt per media sequerer bella raptores si uiolẽta iudicia concluderent carcerẽ irrũperẽ moritura. Nouũ hoc ꝑeundi gen9 ẽ in quo carnifex roga᷑ ut feriat. uita opta᷑ ut ꝑeat. mors iuitatur ut ueniat. Nou9 hic luct9. noua miseria in q̃ natoꝝ iuuent9 spõte amitti᷑. & ꝑentum miserãda cogit᷑ senect9 ut ueniat. hec dñte mr̃e. pr̃ senior adduci᷑ manib9 seruuloꝝ & puluere asp̃so capite h9i uoces dabat ad celũ. Ad mortẽ ultro ꝑficiscẽtib9 filiis uale dictur9 adueni ut que mee sepulture ꝑauerã ĩ filioꝝ sepulturas expendã infelix. O filii bacul9 senectuti mee & geminũ uiscerum meorũ lumen. Cur sic mortẽ diligitis? Venite huc iuuenes & flete sup̃ iuuenes spõte ꝑeũtes Venite huc senes & mecũ sup̃ filios plãgite meos. Deficite plorãdo oculi mei ne uideã filios meos gladio cedi. Aduenerũt etiã ↄiuges cũ filiis lamẽtãtes. ĩn᷑ hec ceꝑunt corda martyꝝ molescere. quos tñ sanct9 Sebastian9 suis uerbis dulcissimis cõfortauit adeo ut ꝑ xp̃o aĩo se pati non dubitarent. Et sic decollati sũt Quo exemplo edocen᷑ iuuenes non esse illis curãdum si in his que ad aĩe salutẽ proprie & ad dei spectant honorẽ a ꝑentibus contrariũ p̃cipi᷑ & ob hoc sint eis inobedientes ut deo pareant.

Q̃ filii debent cum parentibus conuersari cum benignitate cum humilitate & cum pietate. Cap̄m. iii.

Ertiũ mysteriũ declarãdũ de honore ꝑentũ dici᷑ conuersationis. debẽt utiq; filii cũ parentib9 cõuersari ut debẽt & expedit triplici᷑. Primo cũ benignitate. Scd̄o cum humilitate. Tertio cũ pietate. Primo cũ benignitate ut sint eis benigni ad consolandũ eos non ad contristandum. Nã ut inqt Hiero9 habet q̃ndã senectus infantiã. Solẽt utiq; senes eẽ tediosi. suspiciosi. querulosi. ĩmũdi. & ĩ domo ĩutiles. nõ tñ ꝓpterea filii debẽt ꝑ ĩpaciẽtiã uerbis illos exasperare. Vñ Hiero9 ĩqt. Nemo ꝑentes asp̃is uerbis ledat. hoc ora filioꝝ asp̃nẽ᷑ qd᷑ parẽtes ledat audire. Et idẽ Hiero9 de honorãdis ꝑentib9 ait ad filios. Audite filii salutiferã iussionẽ & p̄cepta legis affectu debiti amoris ĩplete. Seruite parentib9 futuri patres & matres uestras tenera diligite pietate. & ut uestre cõiuges mereant᷑ matꝝ noie nũcupari. Nemo patrẽ asperis uerbis ledat. non fiat amara

dulcedo. hoc tamē fit inter parētes & filios q̄d dño iubente natura cōtinuit Af-
fectamē sonet quicq̄d ligue dixerit liberoꝝ. Inter caras coniūctasq̄ ꝑsonas pie
tatis iura seruēt. hoc filioꝝ ora loquāt quod delectat parētes audire. Et iterum
sup̄dicto libello idē ait Meret eni cecitatis sue subire suppliciū q parētū uult9
uel toruo uisu despexerit & elatis oculis leserit pietatē. Si quicq̄ sapitis filii eo
animo uidete uenerabiles facies quo nos ipi conspiciūt & eoꝝ labris dulcib9 os
culis inherete q̄a eoꝝ oscula adhuc habetis in mēbris. Senib9 seruire ꝑfacile est
quos nemo potat nemo nutrit succo corporis sui. foueat itaq̄ parentum senect9
& factis eoꝝ uicissitudo reddat. hec ille. Cōtrariū aūt faciētib9 multa mala eue-
niūt. Vnde idē Hiero9 ubi sup̄. Irreuerens aūt filius quod a dño ipse mereatur
Salomonis dicta testant. Contumeliis afficiēs patrē & cōtemnens senectā ma
tris confundet & in obꝓbriis erit. Filius derelinquēs custodire disciplinā patris
meditabit sermones malitie. Maledicēti patrē & matrē extinguet lumē & pu-
pille oculoꝝ ei9 uidebūt tenebras. Audi fili patrem qui genuit te nec cōtēpseri
q̄a senuerit mater tua. Parcat patri ligua quā genuit & matrē suā nemo crudeli
uerbo ꝑcutiat. Sic te rapiet filii iuuenilis etatis auctoritas ut noueris unde sis na-
tus. Memēto scripture sancte ubi spiritu sācto loquente dictum est. Qui male
dixerit patrē aut matrē morte moriat. hec ille. Que oīa breuibus uerbis cōpre-
hendens sapiēs ecclīastici. iii. c. ait. Fili suscipe senectā patris tui & non contri-
stes eum in omni uita tua. Si defeceit sensu ueniā da illi. Suscipe inquit sene-
ctam laboriosam & onerosam recordans infantie tue q̄n flebas turbabas domū
inq̄etabas dormientes fatigabas matrē fedabas pannos & alia faciebas q̄bus in-
fantilis etas solet eē molesta. Sicut. n. tolerauit mr aut pr̄ imo suscepit & adiu-
uit infantiā tuā sic & tu suscipe & nō abhorreas senectam illoꝝ. Sequit sapiens
in auctoritate ꝑallegata. d. patris tui nō alieni nō carus nō inimici sed patris tui
cari genitoris amatoris & benefactoris. O q̄ dulce uocabulū pat aut mater. O q̄
gratū uerbū filius aut filia. Hinc Hiero9 ad mr̄em & filiā in Galliis cōmorantes
ait. Mater & filia noīa pietatis officioꝝ uocabula uincula nate. hec ille. Caueant
aūt filii ne q̄d absit deficiētes sensu ꝑentes derideāt & maledicant. sicut & Chā
qui maledictus fuit eo q̄ Noe patre suo dormiēte eū discoopertū irrisit ut habet
Geñ. ix. c. Secūdo filii debēt cum ꝑentibus conuersari cum humilitate illos
reuerēdo atq̄ timēdo. Maxime aūt filii timere debent ne sua culpa aut defectu
a patre uel matre maledicantur. Est enim hoc modo paterna aut materna male
dicto sagitta uulnerās & penetrās intima cordis filioꝝ maloꝝ. Vnde Aug9. xxii.
li. de. ci. dei. narrat q̄ apd Cesariā Capadocie quedā nobilis matrona fuit uiri de
stituta solatio. x. filios habens. septē mares & tres feminas. Quadam autem uice

mater ab eis offendit̃ & maledictionẽ filiis ĩprecat̃. Subito ĩprecationẽ matris diuina uidicta subseq̃t̃ & oẽs pena horribili & simili feriũt̃. Nã omnes tremore sunt horribiliter percussi. Quapropter nimium dolentes & ciuiũ suorum oculos nõ ferentes ꝑ totum orbem uagari cepunt. Et quocunq; ibant omniũ in se prouocabant aspectũ. Ex his autẽ duo frat̃ & soror Paulus & Palladia Hyponiã uenerũt & Augusto quod sibi aduenerat narrauerũt. Cũq; iã .xv. diebus añ pasca ecclesiam beati Stepham frequẽtantes sanitatẽ ab ipso martyre multis precib9 postulassent in ipso die pasce cum frequẽs populus p̃sens esset oratione facta ante altare sancti Stehpani ambo frater & soror surrexerũt pariter sani. O filii superbi. O filii uestris parentibus insultantes. O filii irreuerẽtes inobedientes & contumaces timete paternam & maternã maledictionem. Timete insuper & diuinũ iudiciũ. nam sicut longa uita speranda ẽ ab illis qui pentes honorant ut habet̃ exo. xx. c. & .iii. ita & breuis uita & infelicitate plena a malis filiis est pertimescenda. Tertio debẽt filii cum parentibus conuersari cum pietate illis .s. ĩ infirmitatibus necessitatibus & antiq̃tate pie subueniendo cum facultas adest. Vnde Hiero9 ubi supra ait. Exolue fili quod debes & officia debita qualicunq; exhibe famulatu parentibus uero nemo reddere potest q̃ntũ tenet̃. Et Ambro9 super Lu. ait. Si paueris inquit matrem non reddidisti ei cruciatus quos pro te passa est non labores quibus te gestauit. non alimẽta que tibi ministrauit. Audi etiam Hiero. O ingrate fili ubi supra .d. Quid ipsa memorẽ nutrimẽta & tenere infantie dulces iniurias quas nutritoris affectus de suis pabolis sumit? Quid cibos in matre cõfectos qui femineis manantes ex mẽbris lacteũ soluunt̃ in succũ & inuallidas fauces liq̃do sapore perfundunt. Cogente nature sumũt infantes de matre qd' bibant & dente non nato hoc sibi currẽtibus labris eliciũt quod nõ sit necesse mordere. Seruiunt mr̃na posteris pectora seruiunt ipsis in cunabulis manus & terga mẽbris deuoluta lactentium gratos artus accipiũt. Optat mater puulũ crescere. optat cito uidere maiorẽ quẽ min9 iuuenẽ nutrire festinat nunq̃ sibi forsitan seruiturũ. his tot tantisq; p̃cedentibus factis parentibus & mr̃i tota debet alacritate seruiri. hec ille. ꝑ ut fecit illa filia lʒ pagana quã laudat Valeri9 rubrica de pietate erga pentes. hec matrẽ adiudicatã ut fame moreret̃ ĩ carcere ꝑ dies plurimos fingẽs se uisitationis cã ad eã accedere uelle ĩpetrato a carceris custode aditu tñ bñ excussa ne sibi alimenta portaret proprio lacte sustentauit. Qd' dũ iudici ĩnotuisset mr̃i donauit uitã admirans filie pietatẽ. Curẽt igit̃ seruare filii que dicta sunt. p̃res uero & mr̃es caueãt ne ipsis ꝑ q̃buslibet minimis defectib9 maledicãt. hoc iõ dico q̃a solent plures mulieres nõ posse loq̃ absq; maledictõib9 & blasphemiis. O feroces mr̃es cur filios ur̃os quos portastis ĩ utero

tot maledictionibus iugulatis. Vt tñ ꝓpici9 sit de9 oibus tã pẽtib9 q̃ filiis cõsulo ut hac die q̃pmũ intraueritis domũ añq̃ comedere icipiatis oẽs filii & filie coram patrib9 & mr̃ibus genuflexi ueniã petant & postulent bñdici. At & ipsi pentes eos ãplexantes dulcit osculẽt & bñdicant sicq; acquiret in hoc seculo dei gratia & in futuro eterna gloria in qua uiuit & regnat Marie uirginis filius amoros9 redemptor nr̃ Iesus q̃ ut nobis daret exemplũ honorãdi parentes ut dicit Lucas. erat subdit9 illis Ioseph & Marie ut dictũ ẽ supra. Amen.

Dñica de passione infra diem de maledictionibus diuersaꝝ creaturaꝝ irrationabiliũ & intellectualiũ & ipsius dei omniũ creatoris. Sermo. lv.

Emoniũ habes. Iudeoꝝ blasphemãtiũ xp̃m ṽba sũt ista originalit Io. viii. c. & i euã° hodierno. Cõtremescunt uiscera mea & cor meũ fit gelidũ totum cum considero detestabilẽ horribilemq; xp̃ianorũ abusũ q̃ p̃sũpserũt iã publice relaxe linguas suas ad maledictiones & ad blasphemias dei & sanctoꝝ celi. Est aũt hoc malũ adeo cõe adeo generale adeoq; antiquũ atq; ineteratũ ut ꝓpterea uideat plerisq; aut puũ aut satis leue pctm̃ uel certe nullũ. quo fit ut iã in uicis i plateis i domo i foro i ciuitate i agro resonet cõtumelia dei sũmi & bñdicte mr̃is ei9 & alioꝝ sanctoꝝ. Et lʒ nõnulli cõfiteãt & accusẽt se maledñdo & blasphemãdo peccasse nihilomin9 nolũt crede re pcti h9 grauitatẽ. Ea ꝓpt i p̃nti sermone de peccato maledictiõis sub quo & blasphemiã itercludẽ9 aliq̃ necessaria studebim9 declarare ut sic q̃ ad pniaʒ uerã uoluerit redire intelligant q̃tũ ipis cauẽdũ sit a maledictis. Nã & iudei pessimi dño Iesu xp̃o maledñtes merito uidẽt abhorrẽdi. mlto forti9 & ipi xp̃iani q̃ fidẽ ei9 profitent. Distinguem9 ergo triplicẽ maledictionẽ.

Prima ẽ facture irrõnalis. Scd̃a creature itellectual. Tertia nature diuinalis.

Q; nõ debent xp̃iani maledicere creaturis irrõnabilib9 eo q; ordinãt ad hoiem p subuẽtionẽ significationem & p modũ cõtinentis. Caplm. i.

Rima maledictio ẽ facture irrõnal cũ s. qs maledicit terre lapidib9 arborib9 aĩalib9 pluuie uẽtis soli & lune ac sil̃ib9. Et de hac maledictiõe sãct9 Tho. ii. ii. q. lxxvi. iqt. Maledicere reb9 irrõabilib9 iq̃ntũ sũt creature dei ẽ pctm̃ blasphemie. maledicere aũt eis scd̃m se cõsideratis ẽ ociosũ & uanũ & p cõseques illicitũ. Sed posset aliqs arguere oñdendo non esse illicitũ maledicere creaturis irrõnabilib9. Primo qa ut hẽt. ii. Reg. i. Audita Dauid morte Saulis & Ionathe maledixit mõtib9 gelboe. Scd̃o qa xp̃s ut hẽt Math. xxi. & Marci. xi. Maledixit ficulnee in q̃ nõ iuenit nisi folia. Tertio qa Iob ut dr̃ ei9dẽ. iii. maledixit diei suo & dicebat. Pereat dies i q̃ nat9 sũ & nox i q̃ dictũ ẽ cõcept9 ẽ hõ. dies ille uertat in tenebras. Rñdʒ Tho. ubi sup̃ q; bñdictio et maledictio ꝓprie põt ptinere ad

illā rē cui pōt bonū aut malū cōtingere.s. rōnali creature. Ipis ergo irrōnabilib⁹ . dr̄ cōtingere bonū aut malū i ordine ad creaturā rōnalē ꝑpt̄ quā sūt. Ordinanť aūt creature irrōnales ad hoiem tripl'r. Prio ꝑ modū subiectionis iq̄tū ex eis subuenit̄ hūane necessitati. et hoc mō a deo Gen.iii.p⁹ pctm̄ ꝑmoꝝ pctū maledicta ē terra ut.s. p eius sterilitatē hō puniref. Et deutero.xxviii. De⁹ dixit Si audire nolueris uocē dn̄i dei tui ut custodias & facias oīa mādata eius & cerimonias q̄s ego precipio tibi hodie .uenient sup te omnes maledictiones iste & apphēdēt te Maledict⁹ eris i ciuitate. maledict⁹ in agro. maledictū horreū tuū & maledicte reliq̄e tue. maledict⁹ fruct⁹ uētris tui & fruct⁹ terre tue. armenta boū tuorum & greges ouiū tuaꝝ. Scd'o ordinanť creature irrōnales ad hoiem ꝑ modū significationis. & sic xp̄s maledixit ficulnee i significationē synagoge et iudaice gēti que nō hēbat nisi folia. vba.s.legis sine fructu. Et ꝑpterea merito debebat arescere & auferri ab ea regnū dei qd' significatū fuit i ficulnea a xp̄o maledicta. Tertio ordināť creature irrōnales ad ip̄m hoiem ꝑpt̄ modū cōtinētis aut tp̄ris aut loci Et sic Iob maledixit diei in q̄ nat⁹ erat ꝑpt̄ culpā originalē quā nascēdo contraxerat. Ita q̄ maledictio illā n̄ arguit i eo aliq̄ ipacientiā s; tm̄ arguit & explicat q̄ die q̄ nat⁹ ē & cōcept⁹ cōtraxit originalē cl'pā que radix ē oim passionū q̄s patimur i hac uita. Dauid isup maledixit mōtib⁹ gelboe ad explicādū cedē que i eis facta fuerat. ꝑpterea dicebat cū fletu & lacrimis. Mōtes gelboe nec ros nec pluuia ueniat sup uos i q̄b⁹ ceciderūt icliti Isrl' Saul & Ionathas amabiles & decori aq̄lis uelociores leonib⁹ fortiores. Filii Isrl' sup Saul flete. Et ego doleo sup te frater mi Ionatha. q̄re nō ē trahendū in cōseq̄uētiā ut unusq̄sq̄ pro suo libitu facturis irrōnabilibus maledicat.

Q. homo nō debet maledicere creaturis intellectualibus.s. creature iferuali creature terrestri & celesti. Cap̄m.ii.

Scd'a maledictio ē creature itellectual' que adhuc tupl'x ē. Pria creatura itellectual' ifernalis q̄ ē diabol⁹ cui iq̄tū creatura dei ē nō lic; maledicere Vn̄ i Ep̄'a Iude. Cū altricaref Michael cū diabolo de corpore Moysi non fuit aus⁹ i eū iudiciū iferre blasphemie. Altricatio aūt illa ut dic glo. erat q̄a diabol⁹ uolebat inueniri corpus Moysi qd' p⁹ mortē ut hēt deutero. deo uolente ubi sit ignoraf. & diabolus uolebat ut sciref ut sic traheret ꝑplm̄ ad idolatriā S; āgel⁹ ꝓhibebat & tn̄ cū dia⁹ cōtendēs nolebat blasphemare eū. Idcirco Hiero⁹.xxiii. .q.iii.c.Si igiť ait. Si igiť Michael nō fuit aus⁹ dia⁹ & certe maledictionis dignissimo iudiciū iferre blasphemie. q̄tomag; nos ab oī maledicto puri esse debemus Merebaf diabol⁹ maledictū s; ꝑ os archāgeli blasphemia exire nō debuit. Scd'a creatura itellectual' dici pōt terrestris.s. hō cui pōt q̄s tripl'r maledicere. Primo

ex cõformatiõe dei & amore iustitie. Et de hac dr̄. xxiiii. q. iii. c. Cū sancti uiri. Cū sancti nri maledictionis sniam pferūt ñ ihac ex uoto ultiõis s3 ex iustitie amore prūpūt. Sic Geñ. ix. dicit Noe. maledict⁹ Chã seru⁹ sit fratrꝝ suorꝝ. Sic act. viii. Petr⁹ maledixit Symoni. d. Pecūia tua tecū sit i pditione. Scd'o pōt qs hōi maledicere ex qdā leuitate uł subreptiõe sicut solēt multi facere l3 ociose & bestia licꝫ nesciūt loq cū socio sine maledictiõe. d. sis suspēs⁹ p gulas. nascat' tibi ꝟmis canis & sīa. Tertio pōt qs hōi maledicere ex liuore odio & aīo malo. & h' cū sit cōtra caritatē pc̄m ē mortale. Tertia creatura itellectual' dr̄ celestial' cui nul lo pacto maledicere l3. S3 heu qd referā? Nã tanta ē corruptela xpianorꝝ ut p nihilo ducāt blasphemare sāctos & gloriosā uirginē Mariā. Et sicut hi q boni sūt deuotionē hñt ad uirginē & ultra illā suū pronū & aduocatū fecerunt sanctū Antoniū. Aliq sanctū Frācisců aliq sanctum Nicolaū. aliq sanctā Katherinā & h'ōi. ita pessimi & maligni blasphematores blasphemant uirginē beatā & p sua deuotiõe aliq sanctū Antonium. aliq Frañ. Clarā & h'ōi. O igratissimi pc̄tores O furētes ai. O uenenosa & amarissima lingua. O demū pditissimi hoīes. Ecqd mali fecere nobis sancti? In quo nocuerūt uobis? An ñ assidue p ura salute iter cedūt ad dñm.? Nonne & uirgo illa piissima mr̄ grē fons mie p uobis indefessa ē aduocata? Quid ergo blasphematis illā & reliquos sanctos? S3 reuera si serua ret' illud qd' dr̄ in. c. Statuim⁹ extra de malefic. s. q publice blasphemātes deū uł uirginē sanctissimā uł aliquē sanctorꝝ publica pnīa p. vii. ebdomadas punirent' in qꝫ. s. qlibꝫ. vi. feria i pane et aq ieiunarēt facerētqꝫ alia que cōtinent' ibi pfec to nō ita de leui prūpent in blasphemias. & l3 pnie sint arbitrarie ut tactū est in pcedētib⁹ tamē laudo ut hi q audiūt cōfessiones ipos blasphemos nō ita de leui absoluāt qa facilitas uenie tribuit icētiuū delinqnēdi. pterea arguēt illos aspe increpēt dure & pniam iniūgāt salutiferā & fructuosā. Quisnã nō uidꝫ qta dili gētia op⁹ sit ad blasphemos & maledicos emēdatos? Difficile ē utiqꝫ malā con suetudinē derelinquere. O ꝟe mala cōsuetudo q hoies xpiani iniuriāt' deo & sāctis ei⁹ In hac soli xpiani demersi sūt qm nō ē aliq natio neqꝫ iudeorꝫ neqꝫ gentiliū & paganorꝫ i q tot sint blasphemie & maledictiones sicut i ppl'o xpiano.

Q. pc̄m maledictionis & blasphemie dei ē graue. tū rōe abhominationis. tū rōe supationis. tū etiā rōe contrariationis. Capl'm. iii.

Ertia maledictio ē nature dinal'. cū. s. qs de deo male loqt' cōuitia & con tumelias maiestati sue iferēdo. & de h' dic. Ric. de. s. Vic. Sceleratissimū gen⁹ pc̄ti ē qñ qs i dei uitupiū delectat'. Et glo. s' illo ꝟbo Isa. xviii. c. Ad pplm terribilē ⁊c. Oē pc̄m blasphẽie cōpatū leui⁹ ē. & iterꝫ ibi. Nihil ē horribili⁹ blas phemia que ponit os suū i celū. qtū ꝟo graue sit pc̄m maledictiõis & blasphẽie

colligi põt ex triplici rõe. Prima dr̃ abhoĩatiõis. Scd'a supatiõis. Tertia cõtrariationis. Pria dr̃ rõ abhoĩationis. In ueteri siqdẽ testõ abhoĩabant p̃res antiq usq adeo pctm̃ blasphẽie q ex mãdato dei de blasphẽia cõuictũ lapidabãt Vñ leuit. xxiiii. dixit dñs. Educ blasphemũ extra castra & ponant oẽs q audiert manꝰ suas sr̃ caput eiꝰ & lapidet eũ oĩs ppl's. Insr̃ pores illi p̃res audire detestabãt eos q blasphemabãt. Iõ. act. ix. Arbitrantes lꝫ falso Stephm blaspemare cũ dixit. Video celos aptos ꝛc. Cõtinnerũt aures suas ne. s. ẽm glo. audirent blasphemãtem. & ñ solũ audire sꝫ etiã noĩare ñ audebãt uocabulũ maledictiõis. Vñ. cuꝫ accusarent Naboth nt hẽt. iii. Regũ. xxii. Bñdixit deo & regi. i. maledixit Et Iob ut hẽt eiꝰdẽ. i. Offerebat holocausta p filiis suis. Dicebat. n. Ne forte peccauerint filii mei & bñdixerĩt deo. i. maledixerint. Simili & tp̃ribus his abhoĩabilis ẽ blasphẽia ap̃ ĩfideles. nã qcũq blasphemarꝫ deũ ĩ terris turchoꝝ aut sarracenoꝝ grauit puniret. Ob qd' aut nũq̃ aut satis raro fentiunt ibi. v̓ba blasphẽie & maledictiõis. O xp̃iani pncipes. O ptãtes sclares. O cʒhbet rei publice p̃res curate & uos legibus honestis pũire blaspemos ne deteriores infidelibus hẽamini.

Scd'a rõ oñdẽs grauitatẽ maledcõis & blasphẽie dei dr̃ supatiõis. Supat. n. tria pctã grauissima & execrãda. Primũ ẽ pctm̃ pagãoꝝ seu infideliũ q aut ait. Tho. ii. scd'e. q. xiii. Infidel' ea c' deo dic & loqt que lꝫ falsa sit tñ credit eẽ uerba. Xp̃iaꝰ v̓o blasphemãs loqt ↄtra v̓itatẽ quã credit. Scdꝫ ẽ pctm̃ hõicidaꝝ. ut. n. dic Tho. ibidẽ q̃tũ ad nocumentũ maiꝰ pctm̃ ẽ hõicidiũ q̃ blasphẽia eo q magis nocet hõicida hõi ĩterfecto q̃ blasphemꝰ d'o blasphẽato. Sꝫ q̃tũ ad obiectũ maiꝰ pctm̃ ẽ blasphẽia q hõicidiũ qa hõicida lꝫ ĩterficiẽdo hoĩem offendat deũ tñ pncipalit intẽdit offendere hoĩeꝫ. Sꝫ blasphemꝰ & maledictꝰ ĩtendit pncipalit & directe offendere ip̃ꝫ deũ. Tertiũ ẽ pctm̃ iudeoꝝ crucifigẽtiũ xp̃ꝫ. Vñ Augꝰ ait. Magi peccãt blasphemãtes deũ triũphãtẽ in celis q̃ q crucifixerũt eũ ambulãtẽ ĩ t'ris. Rõ hꝰ ẽ scdꝫ Alex. ĩ. ii. sũme. tũ qa iudei ñ cognouert ip̃ꝫ eẽ deũ Vñ apl's ait. Si cognouissẽt nũq̃ deũ g'lie crucifixissẽt. Sꝫ q deũ blasphemãt cõgnoscunt illũ eẽ deũ. tũ etiã qa iudei ñ pmisert ei fidẽ in bap° sicut xp̃iãi. tũ qa fit maior ĩiuria rõne maiori statꝰ. Tertia rõ oñdẽs grauitatẽ pctĩ maledictiõis & blasphemie dr̃ cõtrariatiõis. Cõtrariat nãq blasphemia & maledictio dei. Prĩo nate. z° scripte. Tertio create. Prĩo cõtrariat nate que dictat bñfactorẽ suũ eẽ cognoscẽdũ. nã & suo mõ h° faciũt aues celi & pisces mari. & bestie terre q̃tomagi ad id obligat hõ rõal' & tñ int' oĩa bñficia que magna & m'ta sũt a bono deo hõi collata bñficiũ lingue ẽ unũ sigulare p̃stãssimũ & egregiũ. O blasphator ĩgrate. O feral' mẽs. O ĩpudica ligua Cur ñ solũ d'o tuo g̃ras ñ agis sꝫ qd' peiꝰ ẽ illũ crudelit maledicĩ? Cur ñ solũ bñfactori tuo laudes ĩpẽdis sꝫ illũ potiꝰ turpit uilipẽdis?

Cur tm̃ bñfactorẽ nõ solũ ñ recognoscis. ſꝫ potiꝰ ita ĩhoneste blaſphas? Dedit
tibi ip̃e lĩguã ut tu cũ illa laudares eũ & bñdiceres nomẽ ſactũ eiꝰ. 2ᵒ blaſphia cõ
trariatᷣ ſcriptᷣe. Ip̃a utiq; admonet & hortatᷣ nos ut bñdicãꝰ deũ. Vñ Tobie .iiii. c.
ſcribitᷣ. Oĩ tẽpore bñdic deũ. Et ecc. xxxix. Bñdicite dñꝫ ĩ oĩbꝰ opibus ſuis. Et
Dd̕ pſal. xv. Bñdicã dñꝫ q tribuit mihi ĩtellectũ. Et pſal. xxxiii. Bñdicã. d. ĩ. o. t.
ſ. l. e. ĩ o. m. Et pſal. cxliii. Per ſigl̕os. d. b. t. & l. n. t. ĩ. e. & ĩ. ſ. ſ. Et Ro. xii. Bñdi
cite & nolite maledicere. Tertio blaſphia contrariatᷣ creature. oĩs. n. creatura lau
dat & bñdicit deũ. Vñ Augꝰ ĩ ſermone uniꝰ martyri ĩqt. Oĩa quecũq; fecit deus
laudãt deũ. Audiſtis ĩ bñdictionibꝰ & audiſtis ĩ oĩ ſollẽnitate qñ legunt̕ qm̃ oĩa
laudãt deũ celeſtia terreſtria angl̕i hoĩes lũinaria celi arbores t̕re fluia maria q c
qd deꝰ creauit ſiue ĩ celo ſiue ĩ terra ſiue ĩ mari laudãt deũ. Hic ille. & ſctã mr̃ eccle
ſia ĩ matutĩs cãtat hymnũ triũ pueroꝝ ĩ camĩo ignis oẽs creatᷣas ĩuitãtiũ ad lau
des & bñdictionẽ dĩ. Quid rñ det̕ igit̕ O blaſphẽi ad uoces oĩm creataꝝ? angeli
celi laudãt & dñt clamãtes. bñdictꝰ deꝰ. Sol lũa ſtelle & oĩa celeſtia corpora di
cũt bñdictꝰ dš. Terra aq̃ aer igĩs & cũcta que ĩ eis ſũt dñt bñdictꝰ dš. Boni & re
cti uiri dñt bñdictꝰ dš. & uos cõtra morẽ oĩm aliaꝝ reꝝ maledicitꝰ niſi forte dixe
ritis q exẽplũ ſũitĩs ab his q ſũt dãnati ĩ ĩferno d̕ qbꝰ dr̃ apo. xvi. Blaſphẽauert̕
deũ celi p̃ doloribꝰ & ul̕neribꝰ ſuis. O ergo ĩfernales hoĩes. O blaſphẽi diabolici
q nõ niſi cũ dãnatis blaſphando & maledñdo cõformatis & concordatis. Idcirco
apparꝫ q̃ graue ſit pctm̃ urm̃. ꝓpterea clamabat Iſa. i. c. Ve gẽti peccatrici ꝓplo
graui ĩq̃tatis ſemini neq̃ filiis ſceleratis. blaſphẽauert̕ deũ Iſrl̕ abalienati ſũt re
trorſũ. & merito ꝓpha coĩatᷣ blaſphantibꝰ & maledñtibꝰ qa ꝓpt̕ blaſphẽias &
maledictiões ĩdignatꝰ deꝰ etiã ĩ pñti ſclo blaſphatores flagellat & exterminat.
Eſt de hᵒ exẽplũ. iiii. Re. xix. d̕ Senachrib ob cꝰ blaſpheĩaꝫ angl̕s una nocte exer
citũ illꝰ aggrediẽs cẽtũ. lxxxv. milia hoĩm ĩtẽmit ip̃o tãdẽ Senacherib a ꝓprus
filiis interẽpto. Refert inſr̃ Gregoꝰ ĩ. iiii. dia. li. q Rome puer. v. ãnoꝝ blaſphẽꝰ
in brachiis p̃ris exñs iuſto iudicio dei a diaᵒ ſuffocatꝰ ẽ ꝓpt̕ hoc pctm̃ etiam deꝰ
mittit peſtilẽtias famẽ & guerras ut dr̃. xxxvii. q. ii. c. Flagitia ĩ glo. & in aut. ut
nõ luxuriet̕ cõtra natᷣaꝫ. & ut ego uidi diebꝰ meis Italia ſepiꝰ flagellata ẽ m̃lti tri
bulatiõibꝰ & peſtilẽtiis puto ꝓpt̕ fetorẽ ſodoĩe & ĩpietatẽ blaſphie. nã lꝫ m̃lta
ſit alia pctã que cõmittũt̕. hec tñ duo cõtamĩauere q̃ oẽꝫ carnẽ. & ut d̕ blaſphia
dicã. ñ ſũt ab ea mũdi & puri dñi nõ ciues ñ ruſtici nõ agricole nõ artifices ñ uiri
nõ mulieres & qd̕ auditu horribile ẽ nõ ſacerdotes nõ religioſi. Ex oĩ nãq; ſtatu
grãdis m̃ltiᵒ extat que loqt̕ v̕ba blaſpheĩe. O Italia tãto uitio dep̃uata. O ꝓpl̕i
tãto ſcelere deꝑpati. timeo ne deſeuiat ꝯtra nos furor dĩ. Corrigat igit̕ unꝰq̃ſq;
ſeip̃ꝫ & refrenet lĩguã ſuã oẽſq; p̃it̕ laudẽꝰ & bñdicãꝰ dm̃ q. b. ẽ & l. p inſi. ſ. ſ. a.

Feria .ii. qnte ebdõade de pctõ iuidie q̃ laborabãt phei cõtra xp̃z Iesũ. Ser. lvi.

Iserũt pncipes & phei mĩstros ut ap p̄hẽderẽt Iesũ. Scribũt hec uerba Ioh. vii. c. & i euã ho. Cõmouebãt phei & scribe cõtra piissimũ Iesũ ex liuore & iuidia quia non poterãt sufferre ut alicui maior honor exhiberet q̃ ipis. & ppterea ñ ẽ mirãdũ si ita seueri fuerĩt cõtra inocẽtissimũ filiũ uirgĩs. Iõ Gilbert9 por. ait. Ita obliq̃t iuidia ut rectũ nata ñ uideat. Et Se. ad Lucillũ Perit oẽ iudiciũ cũ res i affectu trãsit. h aũt uitiũ sati ĩfestat miros mortles adeo ut uix possit aliqs ĩmo nlls euadere laqueos iuidoꝝ. Idcirco i p̃nti sermone de ĩuidia erim9 dicturi de q̃ tria mysteria pponim9 pncipalit declarãda.

Primũ dr̃ diffinitio. Qualit diffinit a doctorib9 quid sit inuidia. & q dolor ex
Secundũ offensio. alterius bono potest puenire ex timore ex defectu & ex
Tertium conditio. malignitate Caplm. i.

Rimũ mysteriũ declarãdũ de iuidia dr̃ diffinitio i quo uidẽdũ ẽ qd sit iuidia. Et Io. Dama. li. ii. suaꝝ sniaꝝ ait. Inuidia ẽ tristitia de alenis bonis Pro c9 dclaratiõe notãdũ sm Alex. ii. uolũie sũme & Tho. ii. ii. q. xxxvii. q dolor de alteri9 bono põt tripl̃r puenire. Pmo ex tiore ppo cũ qs dolz de bono alic9 qa uerisil̃r timet sibi ul alus nocumẽtũ iferri. & hũc dolorẽ Ari. i. ii. rheto. dicit ñ eẽ iuidiã sz effectũ tiori. de quo Grego9. li. xxii. mor. ita ait. Euenire pleꝝq solet ut ñ amissa caritate & iimici nos ruina letificz. & rurs9 ei9 bonũ sine iuidie culpa cõtristet. cũ ruẽte eo quosdã bñ erigi credim9 & pficiẽte illo quosdã iiuste opprimi formidã9. Rõabil̃r nãq un9qsq magi diligere dz sei p̃z q̃ alios & cõe bonũ & mltoꝝ q̃ ptcilare ul uni9. Sic letabãt de malo Pharaõis filii Isrl q exo. xv. dicebãt. Cãtẽ9 dño gliose .n. hõrificat9 ẽ equũ & assessorẽ piecit i mare. & dũ erãt i captĩtate i manu ei9 dolebãt d psperitate illi9. Idip̃z fecerĩt de psperitate & aduersitate Holofernis alioꝝq q pp lm dei uexare p̄sũpserĩt. Sz põt puenire dolor de alteri9 bono ex defectu. cũ. s. qs dolz ñ q pxi9 bonũ illd hẽat sz qa sibi illd deficit. & si qs dolz ex defectu bõi qd ñ ẽ ṽe bonũ male agit sic dolẽdo ut si qs doleat qa ñ fornicat sicut mlti faciũt & silia Si ṽo doleat qa ñ hz bonũ qd ẽ ṽe bonũ & hõestũ recte agit & cũ dolor tal circa honesta ṽsat sm Ari. iii. rheto. uocat zel9. de h dicebat Pau. ii. cor. xiiii. c. Emulã i spũalia. Et Hiero9 ad Letã de institutiõe filie. hẽat socias cũ qb9 addiscat qb9 iuideat q̃ꝝ laudib9 moderat. Tertio põt puenire dolor de alteri9 bono ex malignitate & iiquitate qñ displicz mltis absq ipoꝝ cõmodo ul icõmodo q alii hẽant bonũ. & hoc utplurimũ eueire solz ex iani glia. Vñ Grego9. xi. mor. ait. Pria nãq soboles ianis glie ẽ que dũ opp̄ssam mentẽ corrũpit iuidiã mox gignit qa dũ uani noĩs potẽtiã appetit ne quis hãc ali9 adipisci ualeat tabescit. & ex hoc ẽ q iuidia solz eẽ int pares qa un9qsq

appetit alios i glia scd3 suū statū aut gradū supare. Vñ nūq̄ rustic9 aut agricola inuidebit doctori de sciētia. nec mulier inuidebit militi de strenuitate uł fortitudine nec mercator aut ciuis religioso de fama sanctitatis & sic de aliis. Sed unusquisq̄ inuidet alteri de his bonis que uel ipse h3 uł hr̄e intēdit. Et tamē si hoc fiat animo deliberato cū sit contra caritatē peccatū ē mortale. Caritas inquit aplus .i. cor. xiii. c. non emulatur.

Q. maligna bestia inuidie semp offendit uirtuosos & sanctos uiros ut ex multis patet exemplis. Caplm. ii.

Cdm mysteriū declarādū de inuidia dr̄ offensio. hec. n. bestia maligna offendit semp uirtuosos & sanctos uiros. Vñ Valeri9 li. iiii. de amore & dilectione ait. Nulla tā molesta facilitas ē que malignitatis dentes uitare possit. Et Seneca de cōsolatione ad Paulinū. Inimica est semp alienis profectibus inuidia. Et Ouidius. i. de remedio amoris. Sūma petit liuor pflant altissima uenti Summa petūt dextera fulmina missa Iouis. Et Oratius. Sepi9 uentis agitat igēs pin9. & celse grauiore casu. Decidunt turres. feriūtq̄ sūmos fulgura montes. Et Hiero9 i epitaphio sancte Paule. Semp uirtutes psequit inuidia. Feriūtq̄ summos fulgura montes. Etenim omnes sancti emulos habuerūt. In paradiso quoq̄ serpēs fuit cui9 inuidia mors intrauit in orbem terrarū. Ipe quoq̄ domin9 nr̄ Iesus christ9 zelo est crucifix9. hec ille. Hec. n. est illa inuidia de q̄ dr̄ sapie. ii. qd in auctoritate Hieronymi ē iā dictū q. s. p illā mors itrauit in mūdū. Hec est illa fera pessima ppt quā fratres Ioseph eum interficere temptauerunt. & tandē uendiderūt hismaelitis dicētes patri. q fera pessima deuorasset eum. Hec est propter quam Saul odio graui cōmotus fuit cōtra Dauid temptās sepius illū perimere quod & fecisset nisi Ionathas premonuisset eum ut habetur. i. Regū. xviii. Inuidebat autem ei Saul quia post iterfectum Goliath & debellatos philisteos ad eum puelle cantabant. Saul percussit mille & Dauid decem milia. Quid dicā de antiquis romanis qui toto orbe clarissimi & sue rei publice zelatores fuere precipui? Nonne inuidie morsibus laniati extitere? Patet hoc in Furio camillo de quo scribit Horosius & Titus liuius. q cum Romanus exercitus per. x. continuos annos magnas clades accepisset creatus dictator cum capanētibus & faliscis maxima cum prosperitate confluxit & uictis duobus populis predam int milites partit9 ē. Deinde Veientiū ciuitatē obsedit quā tādē cepit. Ista uictoria fuit cū tanta gloria Romanorū. q dictator sublatis ad celum manibus pcatus ē q si cui deorū Romana felicitas nimia uideret eius inuidia sub aliquo suo icōmodo sauciaret atq̄ iter pces subito lapsu decidit. Qd omen scdm Valeriū ad sui dānationē qua postea pssus ē ptinuisse tradit. Nā p9 q̄ ad urbē triūphans redut tribuni

multiq; ciues camilli uirtute emuli diffamabant gloriam eius contendentes hostilem predam non equo iure fuisse diuisam. Et ista pendentē īuidia faliscorum ciuitatem Romano subegit imperio. Post quod. A. L. Apulegio tribuno plebis accinctus propter inequam Veiētiū prede distributionē intercurrēte ill⁹ diebus adolescentis sui filii morte ut hinc publico & inde ꝑuato cruciaret̄ incōmodo in exiliū pellitur dānatus. xv. milib⁹ eris. Camillus uero ab urbe discedens hūiliter deos ꝑcatus ē ut si hoc iniuste pateret̄ q̄primum sē ciuibus & ingrate patrie necessarium fieri uellent. Quod subsecutū est. Nam gallisenones obsessam urbem preter capitolium cepere. Quare missum est ad Camillum pro auxilio qui mox ueniens ingratam patriā ab hostibus liberauit ut dicit Aug⁹ li. v. de ciuitate dei .c. xviii. de Scipione insuper Africano dīc. Valeri⁹ maxim⁹ q̄ cū post plurimos triūphos uocaretur ad reddendum cōputum de pecunie q̄titate tāq̄ indignatus tale fertur dedisse responsum. Cum frater meus totam uobis subiugauit Asiam & ego totam Africā nec opes asiane fratrem meū nec africane me diuitem fecerunt sed inuidia fecit utrūq; gloriosum. Et ut scribit Liuius. Tanta fuit inuidia ciuium contra Scipionem q̄ cū accusaretur a tribunis plebis nil aliud ad obiecta respōdit sed dixit. O quirites hoc die uici Carthaginē magna ꝑpantē & accipere leges nostras iussi. Recordor. n. hūc diē anniuersariū illum esse quo ante aliquot annos uici Hannibalem. Et ut scribit Valerius de fiducia sui Lauream suam capiti suo imposuit. & subiunxit. Equum est diem hūc litib⁹ & īiuriis semꝑ īmunē esse. Me ergo in capitolium ad Iouem optimū & Mineruam ceterosq; deos qui capitolio & arci president conferam salutandos eo q̄ in die isto & spe ac felicitē pro re publica dimicaui. Vosq; omnes hortor uenire mecū orāreq; deos ut uobis mei similes duces omni tempore largiantur. His dictis & senatum totum & uniuersum equestrem ordinem & cunctam plebem comitem habuit. de eo q̄ paucissimi cum tribunis remanserunt. qui tādē ut inquit. Valerius dolore anxii atq; inuidia tabescentes & pudore obruti se turbis īmiscuere & cum ceteris prosecuti sunt reum. Scipio autem non modo capitolium sed per totam urbem omnia deorum templa cum populo Romano circuiuit non minore honore reus triumphans de inuidis quā uictor olim triumphauit de hostibus. Et cum uideret necesse esse aut succumbere emulis ulcisci neutrum experiri decreuit sed potius uoluntarium sibi elegit auxilium abiitq; linternum suam uillulam asperam solitariam & incultam haud procul a Cumis ciuitate campanie. O igitur inuidia rapacissima. O uirtutum emula. O pestilentissima omnium uirtuosorum inimica. Ex dictis utiq; clarum est qualiter ipsa uirtuosis & sanctis quietem aut pacē habere nec sinit nec patitur.

De triplici mala conditione inuidie .s. ppria flagellatione charitatiua oppositione & diabolica assimilatione. Capl'm.iii.

Tertiū misteriū declarādū de inuidia dr̄ cōditio ē utiq; t'plex mala cōditio ppt' quā inuidia est abbomināda. Prima dr̄ ppria flagellatio. Secunda; charitatiua oppositio. Tertia diabolica assimilatio. Prima mala conditio inuidie dicitur ppria flagellatio Est utiq; officiū eius flagellare & affligere ppriū subiectū. ppterea Isido⁹ i li. differentiaꝝ ait. inuid⁹ aīo medullit⁹ estuās a semet ipso liuoris ppri sēp exigit penas. Et Hiero⁹ ad Asellā de fictis aīcis exclamat .d. O inidia pmū tui mordax. Et Socrates dicebat. Vtinā iuidi i oībus ciuitatib⁹ oculos & aures hr̄ent ut de oībus pfectib⁹ torquerēt. Quot .n. sūt hoīm feliciū gaudia tot sunt inuidoꝝ gemitus. Et Orati⁹. Inuidia siculi non inuenere tyrāni Mai⁹ tormētū. Scd'a mala cōditio iuidie dr̄ charitatiua oppositio. Opponit' siqdē charitati pxi. Illā tñ charitatē docent nos sācti & ipe sāct⁹ sāctoꝝ x⁹ Iesus. Vñ Paul⁹ i. cor. xiii. ait. Sectami i charitatē. Et. xvi. c. ait. Oīa opa uŕa fiāt i charitate. Et eph. iii. c. In charitate radicati & fundati. Et. iiii. c. In charitate resistim⁹. Et. v. c. Estote imitatores dei sicut filii charissimi & ābulate i dilectione sicut & xp̄s dilexit nos. Et ad colo. iii. c. Sup oīa charitatem hñtes. Et Ioh. i. cano. iii. c. Qui nō diligit fratrē suū i tenebris manet. Et xp̄s Ies⁹ Ioh. xiii. Mādatū nouū do uobis ut diligatis iuicē. Et. xiii. c. In hoc cognoscēt hoies qa mei discipl'i estis si dilectionē habueritis ad iuicē. Aduertēt igit' spūales cōsiderēt hi q. p pxiam se affligūt. cogitēt religiosi q. scl'm dereliqrūt ut deo seruiāt qntū malū sit iuidia que cū charitate stare nō pōt. Ipa ecqdē sola uenenū ē cui⁹cūq; alteri⁹ boni. qa ut inqt Aug⁹ sup Ioh. Dilectio sola discernit iter filios dei & filios diaboli. Sig nēt se oēs signo crucis baptizent' oēs cātēt all'a iurēt ecclias ipleāt pietes basilicaꝝ ñ discernūt' filii dei a filiis diaboli nisi charitate. Magnū idiciū magna discre tio. Quicqd uis habeas si nō habes charitatē nihil habes. Alias uirtutes si nō hēs hāc habe & legē implesti. hec Aug⁹. Tertia mala cōdicio iuidie dr̄ diabolica assimilatio. Ipa siquidem assimilat hoies malignis spiritib⁹. Nam quid aliud est alterius inuidere felicitati q̄ diaboli officium exercere? Ideo christ⁹ inuidis pharisei. Iohānis. viii. c. ait. Vos ex patre diabolo estis. Nos uero curemus esse filii dei omnem inuidiā a cordibus nostris expellētes ut sic ualemus in hoc seculo acquirere dei gratiā & in futuro sempiternam gloriā in qua uiuit & regnat ipe bñdictus deus p infinita secula seculoꝝ. Amen.

Feria tertia qnte ebdomade in q̄dragesima de peccato detractiōis a quo abstinere debent q̄ uerā pniāz deo q; acceptā agere uolūt. Sermo. lvii.

Vidã enĩ dicebãt qa bon⁹ ē aliĩ aũt nõ ſed ſeducit turbas. Scribũť hec uerba Ioh. vii. c. & in euãgelio hodierno. Loqť un⁹qſq; de altero ſcđ; q; ei afficiť. ita q; q diligit nõ ſaturať laudib⁹. qui uero inuidet aut odit libenť detrahit & uitupat. ppterea pħei inuidẽtes xp̃o ſeq̃ceſq; ſui cã detractionũ morſib⁹ lacerabant. Nec potuit puſſim⁹ Ieſ⁹ uitare oblocutoꝝ dentes qnimo ut p; i hodierno euãgelio publice a mľtis accuſat⁹ ē & noiat⁹ peccator & malus Iſta nãq; ſolet eſſe peſſima inuidoꝝ cõditio ut oia i malã ptē interp̃tenť & trahãt ac de oib⁹ male dicãt. Venit iqt xp̃s Luc. vii. Ioħ. baptiſta nõ mãducãs neq; bibẽs & dicũt demoniũ hab;. Venit fili⁹ hoĩs mãducãs & bibẽs & dicũt potatoꝝ uini ē. Cũ uero detractio apud q̃plures minimũ peccatũ eſſe reputeť. iõ in hoc ſermone de ip̃a aliq̃d diſſeram⁹ oñdentes q̃ntũ expediat penitẽtib⁹ a tali uitio penit⁹ abſtinere de quo tria myſteria p̃ncipalia erunt declaranda.

Primũ dr̃ malignatio	Q; maligna ſit detractio. tũ reſpectu cõtrarietatis. tũ
Secundũ modificatio	reſpectu generalitatis. tũ etiã reſpectu crudelitatis.
Tertium offenſio	Capľm. i.

Rimũ myſteriũ declarãdũ de detractione dr̃ malignatio. Eſt ſiq̃dẽ peccatũ hoc ſatis malignũ & graue triplici rõne. Primo rõne cõtrarietatis Scđo rõne generalitatis. Tertio rõne crudelitatis. Primo rõne cõtrarietatis Cõtriať ſiq̃dẽ fame que ut iqt Alex. i. ii. ſũme. p̃cioſiſſima ē oim bonoꝝ tẽporaliũ. Et hoc exp̃ſſius dixit ſapiẽs puer. xxi. Meli⁹ eſt nomẽ bonũ q̃ diuitie multe Et Eccľ. xli. Curã habe de bono noĩe. Et Aug⁹ id pſuadebat. xii. q. i. i. c. Nolo. d. Qui fidens conſcĩe famã ſuã negligit crudelis eſt. Eſt ergo fama p̃cioſa corona oim hoĩm ſiue maioꝝ ſiue minoꝝ ſiue dñoꝝ ſiue ciuiũ ſiue p̃latoꝝ ſiue ſubditoꝝ ſiue ſeculariũ ſiue religioſoꝝ ſiue uiroꝝ ſiue mulieꝝ fame itaq; grad⁹ oẽs nitore ſuo uenuſtat atq; decorat. Cũ ergo detractio hãc ipugnet non debet peccatum leue cenſeri. ppterea ab Alex°. ſic diffiniť. Detractio ē aliene fame p occľta uerba denigratio Notãdũ tñ q; dr̃ia ē inť cõtumeliã cõuitiũ iproperiũ ſuſurrationẽ & detractionẽ. Cõtumelia ſcđm Tho. ii. ii. q. lxxii. Eſt exp̃ſſio defectus alterius coram eo p uerba ad ip̃m debonorãdũ. Et ſi fiat aĩo corrigẽdi nullũ eſt peccatũ qa etiã & ſancti hoc fecerũt. Vñ Luc. xxiiii. xp̃s dixit diſcipulis eũtib⁹ in Emaus O ſtulti & tardi corde ad credendũ ꝛc. Et Matħ. xv. dixit pħeis. Hypocrite bñ pphauit de uobis Iſa. Et Paulus ad Gaľ. u. O iſẽſati galathe quis uos faſcinauit Si uero cõtumelia fiat aĩo ſolaciãdi aut nullũ peccatũ aut ueniale ē dũmodo fiat diſcrete qa lud⁹ noxi⁹ ē i culpa. ii. q. vii. c. Qualis. Si aũt cõtumelia fiat aĩo iniuriandi qa cõtra caritatẽ ē peccatũ ē mortale. Ex hoc Matħ. v. xp̃s dixit. Qui dixerit fratri ſuo fatue reus erit gehẽne ignis. Eſt ergo cõtumelia cũ referť defect⁹

cl'pe sue defect⁹ ille sit ẜm ueritatē siue ñ ī uitupiū alicui⁹. Cōuitiū ē cū refertur
defect⁹ nature uł pene ut q diceret ceco O cece, & surdo O surde. & claudo O
claude aīo iniuriādi. Et sic .i. Reg. i. Fenenna que mł'tos habebat filios amisit il-
los qꝛ īꝓꝓabat Anne que sterilis erat. Imꝓpiū etiā est cū referē alicui bñficium
sibi collatū ad ipm cōfundēdū. Et de hoc sapiēs eccł. xli. ait. Cū dederis ne īpro
pes ſꝫ imiteri deū. Et .xx. c. Datū īsipiēti nō erit tibi utile, nā ocłi ei⁹ septēplices
sūt. Exigua dabit mł'ta īꝓꝓabit. Idcirco Seneca li. ii. de bñficiis ait. Qui dedit bñ
ficiū taceat narret q accepit. Ista tñ qñqꝫ sumūē unū ꝓ alio. Susurratio ē cū re-
ferē malū de alio ī eius abñtia ut ponaē in discordia cū ꝓxīs suis. Et de hac plene
dictū ē ī ẜmone de discordia. Detractio uero ē cū dr̄ malū de alio ī abñtia eius ut
sua fama denigreē. Et ut īqt Tho. ii. ii. q. lxxiiii. Susurratio & detractio cōueniūt
in materia & forma. Sed differūt in fine qꝛ materia tā susurrationis q̄ detractio
nis est malū ꝓxi. Forma uero ē dicere illud ī abñtia ei⁹. Sed finis susurrationis ē
discordia. finis uero detractionis ē īfamia. O quot docti ꝓpť detractiones credūē
indocti. Quot uirgīes credūē corrupte. Quot uidue continētes & caste luxuriose
credunē & uane. Quot penitētes hypocrite. Quot dñi iusticie amatores tyranni
Quot deniqꝫ boni reputāē mali. Ideo ait Ambrosi⁹. Tolerabiliores sunt fures q
diripiunt bona nr̄a q̄ detractores q lacerāt famā nr̄aꝫ. Scd'a rō oñdens malig
nitatē detractionis uocaē generalitas. Sūt nāqꝫ multa peccata que & si cōmittāē
nō tñ in oīb⁹ locis nec oī tēpore nec ab oīb⁹ ꝑsonis. Vitiū aūt detractiōis nullū
excipit locū nullū tp̄s nullāqꝫ ꝑsonā. Hic ē q glo. sup his uerbis prouer. xxiiii. c.
Cū detrahentib⁹ ne cōmisćearis ait ꝓpť hoc uitiū ꝑiclitaē fere totū gen⁹ hūanū
Et Hiero⁹ ad Celantiā. Raro īuenies q ita irreꝑhensibilē uelit exhibere uitam
suā ut ñ libēē reꝑhēdat alienā. Tertia rō oñdēs malignitatē detractiōis dr̄ cru-
delitas. Est .n. pc̄tm̄ hoc satl crudele. ꝓpterea dr̄ .vi. q. i. c. Sūma īiqtas. Sūma ē
īiqtas frēs detrahere & accusare, qꝛ oīs q detrahit frī suo hoīcida ē. Qđ ītelligē
dū ē ꝑ quādā silitudinē qꝛ sicut hoīcida extīguit ꝓxi corp⁹ ita & famā detractor
Ex hoc cōpaē leoni deuoranti humanas carnes Vñ Ezech. xviii. c. dr̄ Leo factus
est didicit rape ꝑdā & comedere homines. Et Greg⁹ .xiii. li. mor. exponēs illud
Iob Quare ꝑsequimini me sicut de⁹ & .c. m. s. ait. Hi sūt q aliene uite detractiōe
pascūē & alioꝝ proculdubio carib⁹ saturāē Et glo. sup illo ṽbo puer. xxiii. Noli
esse ī cōuiis peccatoꝝ nec ī cōmessatiōib⁹ eoꝝ q portāt carnes ad uescendū Car
nes inqt ad uescēdū ē ī locutione derogationis uicissim uitia ꝓxi dicere. hoc er-
go peccatū feralē facit hoīeꝫ imo oī fera peiorē. Quia ut dicit Iacobus. iii. c. sue
cano. Oēs nāqꝫ aīaliū uolucrū & serpētiū nature ab hoīe domite sūt & domanē
Linguā aūt hoīm null⁹ unq̄ domare potuit neqꝫ pōt O igiē detractio peccatum

dānabile tu nēpos es q multos ad tartara festinātissime cōpellis. Quia ut Iac.v. .c.dr̄. Si qs pntat se religiosū esse non refrenans linguā suā sed seducēs cor suū huius uana est religio

Q trib9 modis cōmittit detractionis uitiū .s. per modum iniquum astutum & simulatum. Capl'm.ii.

Ecundū mysteriū declarādū de detractione dr̄ modificatio. Solet eqdē peccatū istud plurib9 mōis cōmitti quos tñ nos ad tres pcipuos reduce9 Prim9 dr̄ iniqu9. Scd's astut9. Terti9 simulat9. Prim9 ē mod9 iniqu9 cū qs pximū infamare studet cū iniqtate. Qd' fieri pōt triplicit'. Primo reuelādo peccata sua secreta nō seruādo pceptū de frna caritate de quo xp̄s dixit Math.xviii. Si peccauerit in te fr̄.t.u. &.c.e.int' te & ip̄m solū. Scd'o fingendo de pximo mala que nō cōmisit. Tertio scribēdo ɔtra ip̄z famosos libellos ul' sicut hodie fieri solz inuectiuas lenocinio uerbo₄ fucatas coponēdo & cātilenas. Scd's modus detrahendi dr̄ astut9. Sūt nāq₃ alii cū astutia detrahētes pxio adhuc tripl'r. Primo tacēdo. Nā cū īterrogāt' de alicui9 uirtutib9 lz nullū malū dicāt tacēt tamē uerū & bonū qd' sciūt dr̄eq₃ debēt. Sicut si qs īterrogaret' de aliq̄ puella nubili an esset honesta & ille sciret sic esse tamē aut taceret aut diceret. Non me interpono de alienis factis. tal'utiq₃ & si ñ directe īdirecte tñ pxī sui famā lederet. Iō dicebat Gilbert9 porrectan9. Grauis rapacitas cū uerā alteri9 gloriā & si mendatio non corrūpis silētio pteris. Liuor.n. excellētiā ppriā semp cogitās alienā obscurat. Scd'o astuti detrahūt negādo cū.s. & si malū nō dicāt de pxio negāt tamē bona que de illo ab aliis narrāt' & pdicāt'. Tertio astuti detrahūt uenenādo cū.s. multa bona dicūt de aliquo uenenādo cū aliqno malo īterpoīto sicut pleriq₃ faciunt semp addētes. sed. uel si. Dicūt.n. O si talis nō haberet illū defectū uel illum ꝛc quot uirtutib9 qb9 floret laudaret' a cūctis. Vel dicūt. Talis ē doctus uel pbus sz deficit ī hūilitate & h9i. Sicq₃ detractores astuti ne uideāt' detrahere laudant ut tādē uitupēt. & simul cū melle porrigūt ad bibendū uenenū. Venena ait Hiero9 ad Lethā nō dāt nisi melle circūdata. Terti9 mod9 detrahēdi dr̄ siml'at9 q est ppri9 Hypocrita₄. Ipsi etenī detrahūt tripl'r. Primo dolēdo. Fingūt nāq₃ uoce uultu ɥbis gestu suspiriis dolēt' & ex caritate referre crimīatiōes & diffamationes pxio₄ suo₄ cū tamē id faciāt ex īpietate liuore & inuidia. Scd'o Hypocrite detrahūt augēdo cū narrāt aliqd' factū minimū ɥbis suis aut factis ampliantes illd' & adaugētes. Tertio hypocrite detrahūt noīando cū.s. noīant mltos cū laude & p9 alicui alteri detrahūt. Hi modi & si nō hoc ordine nihilomin9 ī substātia pro maiori parte ponunt' ab Alex° de ales in scd'o uolumine summe & a sancto Tho.ii.ii.q.lxxiii.

Qꝫ ꝑ detractionē offendūt̃ detrahētes audiētes & patiētes. Capl̃m.iii.

Ertiū mysteriū cōtēplādū de detractione dr̃ offensio. Est etenī pecca
tū hoc offensiuū ualde.offendit nāqꝫ tria hoim genera.Primi sūt detra-
hētes.Scdi audiētes.Tertii paciētes. Primi quos detractor offendit sunt ipsi
detrahētes.Nā ultra hoc qꝫ mortalit̃ peccāt scd̃m Scotū i.iiii.di.xv.Tenent̃ ad
restitutionem fame.Qꝫ scd̃m Ric.& Tho.fieri habet ad arbitriū boni uiri.Et de
mō restituēdi talē famā etiā satis āple scripsit săct9 Bernard9 ī q̄dragesimali de
xp̄iana religiōe.Iō nō curaui hoc multū āpliare. Veꝝtn̄ cū paucissimi reperiant̃
q famā uelit restituere his q b9 detrahūt magnū ꝑiculū ē detrahere. Secundi
quos detractor offendit sūt audiētes. Illi.n.q detrahētib9 bn̄iuolū ꝓbēt auditū
peccatū nō effugiūt. Idcirco Bern̄.ad Eugeniū inqt. Velle detrahere & audire
qd hoꝝ dānabili9 sit nō facile dixeri.Et Aug9.Ne accomodes aures tuas detra-
ctioni Detrahenti.n.aīe & audiēti utriusqꝫ esca mortis ē detractio.Et.xi.q.iii.c.
Nō solū Nō solū ille re9 ē q de alio malū ꝓfert sꝫ q cito crimib9 aurē ꝓbꝫ ꝓpte
rea caute agendū est ut nō solū nō detraham9 sed ne detrahētes qdē audire ueli
mus.Ad hoc aūt q̄nqꝫ sunt oportuna remedia. Primū est elōgatio ut si fieri pōt
elōget se unusq̄sqꝫ ab his quos detrahere uidet ꝑatos. Et de hoc sapiens ꝓuer.
.iiii.ait.Detrahentia labia ꝓcul sint a te.Scdꝫ ē remediū cōtristatio Nā si quis n̄
pōt se a detractoribus elōgare ōn̄dat eis detrahere uolētib9 uultū tristē signifi-
cans se nō libent̃ audire & cōfricādo caput spuēdo ī terrā p9 tergū respiciendo
& faciēdo similia refrenet dicētis audaciā. Quia ut īqt sapiēs ꝓuer.xxv. Vent9
aqlo dissipat pluuias & uultus tristis linguā detrahentē. Et Hiero9 ad Rusticū
monachū.Sicut sagitta si mittat̃ in durā materiā nonnūq̄ reuertit̃ ī mittentē &
uulnerat uulnerātē ita & detractor cū tristē uiderit uultū audiētis imo nō audi-
entis sed obdurantis aures suas ne audiat iudicium sanguis illico cōticescit pallet
uultus silua siccat̃.Et.vi.q.i.c. Ex merito dr̃. Nemo inuito auditori libēt̃ refert
Tertiū remediū ē rep̄hensio sicut xp̄s fecit dū discipuli detrahebāt Magdalene
quibus dixit Math.xxvi. Quid molesti estis huic mulieri bonū op9 ⁊c.Et ad hoc
ꝓpositū Iob.xxix.dixit.Conferebāt molles iniq & edētib9 illis auferebāt ꝓdam
Quartū remediū ē cordis stabilitio ut non credat̃ cito oē malū qd̃ dr̃ quia multi
mł̃ta loquunt̃ & sepi9 falsa q̄ uera.Et ut dr̃ eccl̃.xix.Qui cito credit leuis est cor
de. De xp̄o & de Ioh̄.baptista ut tactū ē multi male loquebant̃.Duo senes iu-
dices tāq̄ adulterā mentiēdo accusabāt Susannā instātes ut lapideret̃ ut patet
Daniel̃.xiii. Sancta Marina uirgo que ī habitu uirili incognita aliis deo seruie-
bat in monasterio īfamata fuit qꝫ īpregnasset iuuēculā quādā. Ob qd̃ fere usqꝫ
ad mortē extra monasteriū abinde penitentiam egit Hiero9 etiā glosus in ep̄la

ad Asellā de fictis amicis conquerit᷑ ualde sic.d.Si tibi pn̄te a me referri gratias posse non sapiā.potens ē de⁹ sup̄ p̄sonā meam sancte anime tue restituere q̄d meret᷑ Ego.n.indignus nec estimare unq̄ potui nec optare ut tantū mihi in xp̄o largieris affectum. Et licet me sceleratum quidam putent & omnibus flagiciis obrutum & pro peccatis meis etiā hec parua sint. tamen tu bene facis q̄ ex tua meute malos putas bonos. Periculosum quippe est de seruo alterius iudicare & non facilis uenia praua dixisse de rectis. Veniet ueniet dies illa & mecū dolebis ardore nō paruo Ego p̄brosus Ego uersipellis & lubricus.ego mēdax & sathane arte decipiens. Quid enim tutius est hoc uel credidisse uel fuisse de insontibus An etiam de noxiis credere noluisse? Osculabantur quidam mihi manus & ore uipereo detrahebant dolebant labiis corde gaudebāt. Videbat dominus & sub sanabat illos & miserum me seruum suum futuro cū eis iudicio reseruabat Quitum remedium est cordis compassio ut cum quis audit aliquos detrahentes referentes etiam ueritatem compatiatur proximis suis peccatoribus consideretq̄ quia secundum communem legem ut Lac.ait.li.vi. Nemo potest esse tam circumspectus tam prudens qui non aliquando labatur Et ideo quilibet magis timere debet d'suo lapsu q̄ de peccatis alienis gaudere. Tertii quos detractio offendit sunt patientes illi uidelicet quibus detrahitur. Nam ultra hoc q̄ illorū fama denigratur cum sepius innotescat eis q̄ male dicitur de illis affliguntur & contristantur. Sed reuera conari debent ut potius letentur & iocundentur quoniam tales detractiones criminationes & oblocutiones false faciunt ad augmentum glorie Vnde christus Mathei.v.dixit.Beati entis cum maledixerint uobis homines & persecuti uos fuerint & dixerint omne malum aduersum uos mentientes propter me gaudete & exultate quia merces uestra copiosa est in cœlis. Seruanda insuper est regula Gregorii qui.xi.q.iii.c.Inter uerba ait.Inter uerba laudantium uel uituperantium semper ad mentem est recurrendum. Et si non inuenitur in nobis malum quod de nobis homines dicunt in magnam debemus leticiam prosilire Et tursus si non inuenitur in nobis bonum quod de nobis homines loquuntur magnam tristitiam generare debent. Videant itaq̄ detractores & bilingues quanta mala faciunt detrahendo.Penitentes ergo prohibeant linguā suam a malo & labia sua nō loquātur iniqua ut sic diuine gratie munera in seculo hoc possint participare & tandem peruenire ad eternum regnum beatorum ī quo christus saluator noster cum patre & spiritu sancto uiuit & regnat per infinita seculorum secula.Amen.

Feria quarta quinte ebdomade i quadragesima de periurii uitio a quo maxie penitentes cauere debent Sermo ilviii.

On estis ex ouib⁹ meis. Verba sūt redēptoris nr̄i originalr Ioh. x. & i euāgelio hodierno. Qđ de iudeis locut⁹ ē xp̄s i uerbis pmissis hodie nō imerito dici pōt de xp̄ianis mal̄. Ipsi eteni uocē xp̄i cōtēnētes diuina mandata obseruare nō curāt q̄mmo grauius offendūt q̄ cetere natiōes que sub quacūq; falsa relīone uiuūt. Int̄ cetera aūt mala atq; pc̄tā que ab eis cōmitti solēt est illď unū execrādū ualde uiola^r.s. & fractio iuramēti. Istud nāq; peccatū ita inoleuit ut a multis ob publicā cōmunē pnicioſāmq; cōsuetudinē minuı esse credať. Et ppť p pn̄tiū eruditiōe i hoc ſmōe de piurio uerba faciē⁹ qm̄ piuri ex ouib⁹ xp̄i eē n̄ pn̄t. pponē⁹ ergo de piurio p̄ncipal̄r tria misteria declarāda

Primū dr̄ diffinitio Quid sit piuriū & an iurare sit licitū quot sūt iuramēti comites & que sit iuramēti forma. Cap̄lm.i.
Secundū cōmissio
Tertia malignatio

Rimum misteriū declarandū de piurio dr̄ diffinitio in quo uidenda sūt q̄tuor Primum qđ est piuriū Scđm utrū iurare sit licitū. Tertiū quot sūt iuramēti comites. Quartū que sit iuramenti forma. Primū uidēdū est qđ est piuriū. Et r̄ndet Ray. i sūma sua.d. Periuriū ē mēdaciū iuramēto firmatū Et qđ dic iuramēto notādū ſm Alex.de ales i.iii.ſūme. Q duplex ē iuramētū V nū assertoriū cū. s.iureiurādo asserit̄ aliqđ sic esse uel nō esse. Scđm ē iuramentū pmissoriū cū pmittiť aliqđ fieri uel nō fieri & in utroq; mētiēdo piuriū cōsistit Sed hoc plenı⁹ declarabit̄ in sequēti misterio V go uero de sancto uict. quid sit piuriū exp̄ss⁹ declať sic. Periuriū ē falsa uľ indiscreta iuratio seu iuramēti transgressio. Scđm uidēdū vtr̄ iurare sit licitū. & q̄ sic uideť p̄mo exēplo dei Ipse eteni iurauit. Vn̄ Gen. xxii. Per me metip̄z iuraui dicit dn̄s. & ps̄l. c.ix. Iurauit dn̄s & n̄ penitebit eū Et Hiere. xliii. Ecce ego iuraui ī noīe meo magno ait dn̄s. Et Amos .iiii. Iurauit dn̄s de⁹ in sancto suo. Et Luce .i. Iusiurandū qđ iurauit ad Abrahā prēm nostr̄ zc. Scđo q̄ iurare sit licitū patet exēplo patr̄ tā ueteris q̄ noui test̄i. Scribit̄ eni Iosue .xiiii. Iurauit Moyses in die illo dicēs. Terra quā calcauit pes tu⁹ erit possessio tua & filior̄ tuor̄ in eternū q̄a secut⁹ es dn̄m deū tuū Et Iudicū .xxi. Iurauerūt filii isrľ i Masphat & dixerūt. Nullus nostr̄ dabit filiis Beniamin de filiab⁹ suis. Et .ii. Reg. xxi. Iurauerūt uiri Dauid.d. Iam nō egredieris nobiscū i bellū ne extinguas lucernā isrľ. Et .ii. Parali .c.xv. dr̄ de filiis Iuda & Beniamin q uenerāt in irl̄m. Iurauerūt dn̄o uoce magna & i iubilo & i clangore tube. Et Ro .i. Iurauit Paulus.d. Testis ē mihi de⁹ cui seruio ī sp̄u meo & in euangelio filii ei⁹ q̄ sine itermissiōe memoriā nr̄i facio sp̄ i orōnib⁹ meis. Et Phil. i.

Testis ē mihi deus quō cupiā oēs uos in uisceribꝰ Iesu xpi. Et Hieroꝰ in descriptione Pauli pmi heremite inqt. Testor deū & angelos eius uidisse monachos ꝛc. Tertio ꝙ iurare sit licitū pbaṫ ex ordinatiōe eccl'ie & sacroꝝ cōciliorꝝ. Nā ordinata sunt iuramenta. Romani impatores. ut patet ī Clem̄. Romani pncipes de iureiurādo hereticoꝝ ꝗ abiurāt heresim. ut notaṫ de cōse. di. ii. c. Ego bellengariꝰ. & extra de hereticis. c. Ad abolendā platoꝝ. ut de electiōe in. c. Significasti. Et sic de aliis iuramentis que sacri canones ponunt. Quarto ꝙ iurare sit licitū pbaṫ auctoritate. Vn̄ Deutero. vi. Dominū deū tuū timebis & illi soli seruies & per nomē illiꝰ iurabis. Et Deutero. x. c. Iurabis ī noīe eiꝰ. Et psal. lxii. Laudabūṫ oēs ꝗ iurāt in eo. Et Hiere. iiii. iurauit. Viuit dn̄s ī ueritate & in iudicio & in iustitia. Ad idē facit qđ scribiṫ. xxii. q. i. c. Omne. c. Nō ē. c. In nouo testō. c. Vt nouerit. c. Ita. c. Tu manifestū facis. c. Et iurabit. c. Considera. c. Si peccatū esset. Quinto pbaṫ ꝙ sit licitū iurare rōe. Nā actus uirtutis ē licitus sed iurare p deū ē actus latrie ꝗa sicut Hieroꝰ in glo. sup illud Math. v. Reddes dn̄o iuramenta tua. Hoc p qđ quisq; iurat ueneraṫ. Venerari aūt deū actus latrie ē. ergo actus iurādi p deū ē licitus. Sed cōtra arguūt aliq ex auctoritate saluatoris. d. Math. v. Ego dico uobis n̄ iurare oio. Et ex auctoritate Iacobi q. c. v. fue canonice. ait. An̄ oia frēs mei nolite iurare. Rn̄det Augꝰ in li. de mendatio. Et in epl'a ad Plebeculā. Q. in his auctoritatibꝰ pdictis nō phibeṫ iuramentū in quocunq; casu. Sed interdiciṫ immoderatꝰ & nimiꝰ usus eiꝰ ne sic pueniaṫ in piuriū. Tertiū uidendū quot sunt iuramēti comites ut debito mō fiat Rn̄dȝ Hiero. xxii. q. i. c. Aiaduertēdum Q. sūt tres. s. ueritas iudiciū & iustitia. Idē poiṫ i. c. Et fr̄ p̄s. extra de iureiurādo. Pria cōditio uel comes iuramēti ē ueritas ut. s. fiat cū ueritate. Scd'a ē iudiciū ut fiat discrete. Tertia cōditio ē iustitia ut fiat de re iusta & licita. Quartū uidēdū erat que sit iuramenti forma. Et rn̄det Innoc. & Ray. ꝙ alia fuit forma iuramenti in ueteri lege in q̄ iurare solebāt dicentes Viuit deꝰ Viuit aīa mea. ut patet i. Reg. xxiiii. & xxv. Alia fuit forma iuramēti i eccl'ia pmitiā. Tunc enī iurātes dicebant Testis ē mihi deꝰ ut sup dictū ē de Paulo. Hodie uero forma iuramēti solet esse ad sacra dei euangelia. Omnibus tn̄ modis quibus deus iuraṫ iuramētū ē

Quot modis committaṫ iuramentum & ꝙ quatuor sunt iuramenta indebita. s. falsa iniusta incauta & omissa. Caplm̄. ii.

Ecundū mysteriū contemplandū de piurio dr̄ cōmissio. In quo ex dictis notare debemꝰ ꝙ piuriū cōmitti pōt q̄drupl'r fm q̄tuor idebita iuramēta. Primū ē iuramentū falsū. Scd'm iniustū. Tertiū incautū. Quartū omissum. Primo cōmittiṫ piuriū respectu iuramēti cū qs iuraṫ falsū siue in iuramento assertorio siue pmissorio. Aduertendū tn̄ fm Aug. xxii. q. ii. c. Hoīes. Q. aliquis

pōt iurare falſum intentiōe fallendi & talis peccat & piurus ē. Aliqs pōt iurare falſum ſine intentiōe fallēdi & tunc ſi adhibuit diligentiā debitā ne iuraret fl̄m licet illud iuret nō peccat. Quia ut dr̄ in dicto .c. Reā linguā n̄ facit niſi rea mēs. Pōt etiā qs iurare ueꝝ cū intentiōe fallendi & talis peccat & q̄ntū in ſe ē piur9 efficit. Scd'o cōmittit piuriū in iuramēto iniuſto uel illicito & tūc peccatū ē ſic iurare & peccatū ē tale iuramentū obſeruare. Vn̄ Iſidor9 in .c. Que malis .xxii. q. ii. ait. In malis ꝓmiſſis reſcinde fidē in turpi uoto muta decretū. qd' incaute uouiſti ne facias. Impia ꝓmiſſio ē. Ad idem ē .c. Si aliqd .c. Nō ſolū .c. Vnuſquiſq; .c. Incōmutabilis .c. Magne .c. Non ſp .c. Diffinitio .c. Si ad peccatū .&. c. Mulier. Propterea nō excuſat Herodes q iuſſit amputari caput Iohis baptiſte ne uiolaret iuſiurandū. Iurauerat nanq; dare puelle ſaltāti quicqd peteret licet dimidiū regni ei9. At illa petiit .d. Da mihi i diſco caput Iohis baptiſte ut dr̄ Marci .vi. c. Ideo dicit Ambro9 li° de officiis. Herodes ſaltatrici p̄miū turpit' ꝓmiſit crudelit' ſoluit. Turpe ē q; regnū ꝑ ſaltatiōe ꝓmittat. Crudele q; mors ꝓphe ꝑ iuriſiurandi religiōe donat. Tertio cōmittit piuriū i iuramento incauto ſiue indiſcreto in quo deeſt iudiciū ſicut ſolēt facere multi q pro oī mīma re iurāt ꝑ deū per ſanctos ſanctaſq; ꝑ corpus & ſanguinē xp̄i & huiꝰ q audire debēt uerbū ſapiētis .d. Eccle. xxiii. Iuratiōi n̄ aſueſcat os tuū. Multi eni ſūt cāus in illa. Et iteꝝ ibi Vir multū iurās implebit iniqtate & nō diſcedet a domo eius plaga. Qui aūt ſic cōſueuerūt iurare difficile corrigunt. Vn̄ & ego ſcio in ciuitate quadā Italie ep̄m quendā q neſciebat loq niſi dr̄et ꝑ corp9 xp̄i & in noīe diaboli. Cum uero nll's auderet illū corrigere dn̄s ciuitatis caritate motus hoc officiū in ſe ſuſcepit. Qua re inuitauit ep̄m ut ſecū pranderet & finito prādio dn̄s traxit ep̄m ad ꝑtē ſatiſq; reuerent' & honeſte dixit ei. Pat' reuerēdiſſime multi de te aiunt q; neſcis uerbū ꝓferre ſine iuramēto & inuocatiōe diaboli. At ep̄s in ipatiam uerſus rn̄dit In noīe diaboli & qs de me ita dicit. Per corp9 xp̄i nō ē ueꝝ. Cui dn̄s. Iam a teipo teſtiōm accepi ſicq; ep̄us ille cū rubore diſceſſit. Illi uero ſiles plimi inueniunt q etiā dū cōfitent ob iurādi longā cōſuetudinē iurare n̄ erubeſcūt. Quarto cōmittit piuriū i iuramēto omiſſo. Cū .ſ. nō ſeruant ea que ſeruari debent & p̄nt etiā iuramento firmata. O ſi ſeruarēt reges ꝑncipes duces comites marchiones barones officiales publici capitanei ptātes rectores iudices aduocati procuratores notarii & certe mlti alii que iureiurādo ꝓmiſerūt. quot iniuſtie ceſſarēt quot impietates deeſſent quotue mala deficerēt. De p̄latis aūt curā aīaꝝ hn̄tib9 nihil dico tn̄ unū aſſero q; multi ex his q in dignitatib9 ſūt cōſtituti tā ſp̄ualibus q̄ tempalibus ex euidentia facti ip̄oꝝq; operibus piuri eſſe cognoſcunt.

Q piuriū ostendit peccatum malignū & graue tum propt transgressionem tū ppt puocationē tū ppt assimilationē tū etiā ppt punitionē. Caplm.iii.

Ertiū mysteriū de piurio declarandū dr malignatio. Est siquidē peccatum satis graue atq malignū qdruplici rōne. Primo rōne transgressionis. Scdo rōne prouocatiōis. Tertio rōne assimilatiōis. Quarto rōe punitiōis.

Prima rō dr transgressiōis. Transgrediunt siquidē ipi piuri pceptū dñi q ait Exodi.xx.c. Nō assumes nomē dei tui in uanū. Et Leuit.ix. Nō piurabis in noie meo. O qntū cōfundi debēt xpiani piurātes qn apud infideles tantā uim habet iusiurandū ut Mar. regul9 mori poti9 elegerat q iurata p illum uiolare. Inqt enī Aug9 de illo li°.i. de ci. dei. Marcus regls impator popli Romani captiuus apud Carthaginēses fuit q dū sibi mallēt a romāis suos reddi q eoꝝ tenere captiuos ad hoc īpetrandū hūc pcipue regulū Romā miserūt pri9 iuratiōe cōstrictū si qd uolebāt mīme pegisset reditum esse Carthaginē. Perrexit ille atq i senatu cōtraria psuasit qa nō uidebat esse utile romāe rei publice mutare captiuos nec p9 hoc a suis ad hostes redire cōpuls9 ē tn qa iurauerat id spōte cōpleuit. Carthaginēses aūt ut dic Valeri9 sub rubrica de crudelitate eū grādib9 cruciatib9 necauert. Inclusū qppe angusto ligno ubi stare cogeret clauisq acutissimis referto ut se i nullā ptē sine penis atrocissimis inclinare nō posset etiā uigilando pemerunt. O xpiani piuri. O uiolatores fidei. O fractores iuramēti. Aīaduertite & cōsiderate q uitupabile ē q̄ue dānabile peccatū uestꝝ & i exēplo Marci reguli discite qnta diligētia teneri debeat iusiurādū. Scdo peccatū piurii ē graue atq malignū rōe puocatōis Ex illo nāq prouocat de9 ad indignationē & irā qa sicut inuocātes nomē ei9 ptegit & defendit ita illud flsificātes & cōtemnētes abhorret & psequt. Dixit enī Ioel.ii.c. Oīs q inuocauerit nomē dñi salu9 erit. Et p Dauid in psal. Protegā eū qm cognouit nomē meū. Et puer.xviii. Turris fortissima nomen dñi. Sic ecōuerso expugnat illos q nomē ei9 irreuerent tractāt. Propterea Asdrubal a Carthaginēsib9 missus ad romanos legat9 p pace firmanda p9q Scipio deuicit Hānibalē ut dic Tit9 liui9 cū orasset i senatu flexissetq ad miaꝫ prēs uni eoꝝ q p oibus Carthaginēsiū fraudes celarat dicēti. Per quos deos iurabitis nobis quos alias iurando fefellistis. Rñdit p eosdē quos tā aduersarios expimur cōtra iurata frāgēres. Legit etiā i uita scti Nicolai q uir qdā ab uno iudeo qndā summā pecuie mutuo accepit iurans sup altare sancti Nicolai q qcitius posset eam sibi redderet. Tenēte illo diu pecuniā iude9 eam expostulat sed ille eā sibi reddidisse affirmat. Ducit res ad iudicium & iuramentū indicit debitori. At ille baculum cauatū quē auro minuto impleuerat secū detulit ac si ei9 adminiculo indigeret. Volēs igit facere sacrm iudeo ibidē exñti baculū tenēdū dedit. Iurauit

itaq₃ q plus reddiderat q̄ accepat facto iuramento baculū suū repetiit quē iude⁹ ignarus astutie sibi reddidit. Rediēs aūt q fraudē fecerat in quodā biuio oppress⁹ somno corruit. Currusq₃ cū impetu ueniēs eū necauit & plenū auro baculū fregit & aurū effudit. Audiēs hoc iudeus cōcitus illuc uenit. Cūq₃ dolū uidisset & a multis ei suggereṫ ut aurū recipet oīo renuit nisi q defunct⁹ fuerat ad p̄ces bti Nicolai ad uitā rediret asserēs si hoc fieret se baptisma suscepturū. Cōtinuo igiṫ qui defunctus fuerat surrexit & iudeus in xp̄i noīe baptizatus ē. In ciuitate uero Litu fuit quidā qui Antoni⁹ pedul⁹ dicebaṫ quē ego cognoui hic dū corā officialib⁹ iurasset f̄l̄m addidissetq₃ Precor deū celi ut si mētior faciat me morte subita īterire stati cecidit in eodē loco & miserrim⁹ expirauit. Tertio piuriū ē peccatū graue atq₃ malignū rōe assilatiōis. Facit utiq₃ hoīez silem pditori iudē q xp̄m osculando & salutando tradidit inimicis suis Sic piuri īuocātes nomē dei ueritatē & iustiā₃ opprimūt & occidūt. Quarto piuriū ē peccatū graue atq₃ malignū rōe punitiōis Nam p ciuiles leges puniṫ ut p₃ ex textu m̄ltarū legū ciuiliū quas cā breuitatis omitto. Nam uidem⁹ iuramētū uiolātes trūcatiōe manu⁹ afficiūtur ut oibus sint eos uidentibus ī exēplū & ut sibi caueāt in poste ū. Per leges aūt canoīcas puniṫ piuriū grauiṫ ut p₃. xxii. q. v. c. Qui piurat. c. Si qs coactus. c. Si qs cōuictus licet hodie ut tactū ē in p̄cedentibus pnie sint arbitrarie Sūt etiā piuri īfames ut p₃. vi. q. i. c. Infames Ex qb⁹ oīb⁹ colligim⁹ q̄ntū hi q ad pniā₃ ueire uolūt curare debēt ut abstineāt a piurio Hoc siquidē peccatū est quo maxim⁹ xp̄ianorū numer⁹ ad tartara ruit. Hoc peccatū est quo nutriunṫ fraudes deceptiones fīlationes & iiustīe. Hoc peccatū ē p̄pṫ quod opp̄mūṫ paūperes uexanṫ uidue pupilli & orphani tribulanṫ qa ut supi⁹ dictū est Si hi q uel ecclie u̅l reipublice p̄sunt seruarent iuramenta sua cūcta recte sancte iustissimeq₃ fierēt essentq₃ de oibus iesu xp̄i q nobis oib⁹ suā largiaṫ gr̄am & ī fine sēpiternā gl̄am Amē.

Feria. v. post domīcā de passiōe de Maria Magdalena. s. de triplici ei⁹ statu uidelicet offensiōis cōuersiōis & gratificatiōis. Sermo. lix.

Emittūṫ ei pc̄tā m̄lta qm̄ dilexit multū Verba sunt redēptoris n̄ri originaliṫ Luce. vii. c. & ī euangelio hodierno. Reluceṫ in exēplo Marie Magdalene benignitas & clemētia saluatoris n̄ri dei Suscepit penitentē & pc̄tā oīa remisit illi. Propterea sc̄tā maṫ eccl̄ia legit hodie euangeliū ī quo res tā pia tāq₃ dulcis exp̄miṫ & narrat ut sic pc̄tōres nō diffidāt de clementia Iesu xp̄i bn̄dicti q̄re equū est ac racionabile ut & nos tota mēte cōtēplemur Marie Magdalene pn̄iam & cōuersiōe₃ Ipsa ē que ī pc̄tīs deū offendēdo diuti⁹ fuerat imorata Ipsa ē que corde cōpuncta xp̄m audiuit pc̄tā sua sibi remittētē.

Ipsa ē in qua ꝑus abūdauit delictū & postremo supabūdauit & grā. Quapp̄t de ea loq uolētes in p̄n̄ti sermōe triplicē ei9 statū cōsiderem9.

Prim9 dr̄ offensiōis De statu offensiōis Marie magdalene in quo uidendū ē
Scđs conuersionis an hec mlr̄ fuerit soror Lazari & an peccatum eius fuerit
Terti9 gratificatiōis corde & ope ꝑpetratū ac que potuit esse cā peccati eius

Caplm̄ ꝑmū.

Rim9 stat9 Marie magdalene quē cōsiderare debem9 dr̄ offensiōis hoc notat̄ in euāgelio cū dr̄ Ecce mlr̄ que erat ī ciuitate peccatrix.s. notoria publica & infamis Virgili9.iiii.Eneidos Fama malū quo nō aliud uelocius ullū Mobilitate uiget uiresq acqrit eundo. Parua metu ꝑmo mox se se attolit in auras Ingrediturq solo & caput int̄ nubila condit Pro cuius clariore notitia tria dubia emergūt declarāda. Primum utrū ista peccatrix de qua Lucas memīt fuerit Maria magdalena soror lazari. Scđm utrū hui9 mlr̄is peccatricis pc̄tm̄ fuerit tm̄ corde aut sil̄ & ope ꝑpetratū. Tertiū Que potuit esse cā ut Maria magdalena rueret & peccaret. Ad ꝑmū dubiū dixerūt aliq q hec peccatrix cui9 mētionē Lucas facit nō fuit Maria magdalena sed quedā alia. tum qa nomē ei9 nō exꝑmit̄.tū qa uidet̄ eis incōueniēs nobilissimā mulierē q̄lis fuit Maria magdalena ad tantā infamiā infamēq uitā potuisse ꝑuenire. Sed ego dico q q hāc opinionē sequunt̄ min9 bn̄ sentiūt. Nā & si Lucas nomē illi9 peccatricis nō expssit hoc fecit ad denotandū sm̄ morē scripture q in statu peccati nō deo erat cognita p approbationē. Dicit̄ eni uirginib9 stultis iō q oīa nouit cognitione simplicis notitie. Math.xxv. Nescio uos q. illas nō cognoscebat ut approbaret que ab eo p peccatū erāt sepate. Sic & Luce.xvi.exꝑmit̄ nomē Lazari q erat script9 in libro uitē & tacet̄ nomē diuit q erat reprobat9. Sic a sili dicim9 de Maria magdalena Qualr̄ aūt ipa nobilis genere & soror Lazari tāta potuit ifamia deturpari declarabim9 ī tertio dubio. Hic uero ꝑpe debem9 dr̄e q Lucas de ipa Maria magdalena uere & realit̄ ē locut9. Ad hoc aūt facit ꝑmo auctoritas Aug q i li. de cōsēsu euāgelistarū asserit hāc peccatricē Mariā magdalenā fuisse. Et hoc ipm asserit Greg9 q ī omelia p̄n̄tis euāgelii sic ait. Cogitanti mihi de Marie pn̄ia flere magis libet q̄ aliqd dr̄e. Cui9 eni uel saxeū pect9 ille hui9 peccatricis lacrime ad exemplū penitēdi n̄ emolliūt. Cōsiderauit nāq qd fecit & noluit moderari qd faceret Sup cōuiuātes ingressa ē nō iussa uenit int̄ epulas n̄ erubescit. Hāc uero quā Luc peccatricē mlr̄erē Iohes Mariā noīat illā eē mariā credim9 de q̄ Marc9 vii.demonia eiecta fuisse testat̄. Et qd p.vii.demōia nisi uniuersa uitia designātur.hec ille. Iohes aūt.xi.c.ait. Maria erat que unxit dn̄m unguēto & extersit pedes eius capillis suis cuius frat̄ Lazarus infirmabat̄. Marcus etiam ultimo.ca.sic

de ipsa scribit. Surgēs Iesus mane pͥma sabbati apparuit prio Marie magdalene de qua eiecerat. vii. demonia. Insup patet hāc peccatricē Mariā magdalenā fuisse eo ꝙ ecclia in festo Marie magdalene legit euāgeliū hui⁹ peccatricis. Et in historia btē Marie magdalene hēt qualr ipa reuelauit sacerdoti cuidam q eā in heremo inuenit ꝙ ipa fuisset famosa illa peccatrix q̄re nō ē dubiū ꝙ Lucas loqͭ de ipa. Scd̄m dubiū erat utrꝫ hui⁹ peccatricis. s. Marie magdalene peccatum fuit tm̄ corde aut siƚ & ope perpetratū. Et ad hoc ē triplex modus dicēdi. Quidā eni dicūt ipam fuisse uirginē corpe & carne sed tm̄ mēte corruptā. Cōtra illos tm̄ ē auctoritas ecclie que in festo ei⁹ n̄ facit officiū uirginū cū tamē s̄m oēs doc. mētalis uirginitas recupeͭ per pniam. Cōtra istos etiā ē qa ecclia nō iudicat de peccatis occultis & mentalib⁹ sed de manifestis & ope ppetratis. Cū ergo euāgelista noīat illā peccatricē & i ciuitate notā seqͭ ꝙ de peccatis eius manifestis & nō secretis scripserit. Alii doctores dicūt ꝙ Maria magdalena fuerit publica meretrix qm̄ de illa Chryso⁹ sup Math ait Tunc illa pstituta lupanar exiuit qn̄ discipls gehennā intrauit. Et Hiero⁹ ad Furiā. Meretrix illa i euāgelio que pedes dn̄i lacrimis lauit & crine detersit & cōfessiōis sue honorauit unguēto manifeste depingit ecclam de gentib⁹ cōgregatā. Et idē in p logo Osee pphe. Hec ē illa mulier meretrix & adultera de q̄ loquiͭ dn̄s ad iudeos. d. Meretrices & publicani p̄cedēt in regno celoꝝ. Propͭ h⁹i uerba dixerūt aliq p̄fatā scd̄am opinionē. Sꝫ ego dico satis duꝝ ē imo nec credibile mulierē generosā nobilissimis parentib⁹ ortā & diuitiis abundantē loca spurcissima p p̄prio inhabitasse. Doc. aūt Chryso⁹ & Hiero⁹ loquunͭ de ea ut sup dictū ē ad denotandū ꝙ uita ei⁹ licet i ppa domo tā lasciua erat tāqꝫ dissoluta ut uideieͭ q̄i una ex meretricib⁹ que solēt i lupanarib⁹ imorári. Et ppterea ē terti⁹ mod⁹ dicēdi cui ego adhereo tenens uiā mediā ꝙ Maria magdalena ī sua domo delitiis & otio uacās usqꝫ ad suā conuersionē oē tps suū oēmqꝫ uitā uoluptatib⁹ exposuit ornādo caput poliendo crines ungendo faciē cōponēdo uestes cantādo uanas cātilenas loqn̄do lasciua cōuersando cū iuuenib⁹ & ex cōseqn̄ti de facili alia faciēda que nō licet hoī loqui. mtior opinio

Tertiū dubiū erat que potuit esse cā ut Maria magdalena rueret & peccaret Et dico ꝙ potuerīt esse tres. Prīa cā fuit ei⁹ formositas & pl̄chritudo. Erat siqdē pulchra & formosa naƚalr atqꝫ pulchritudinē illā ampliabat cū ornatu uano ihonesto ac meretricio. Talis utiqꝫ pl̄chritudo cū inhonestate hītus aspectus uult⁹ & gest⁹ sociata i magnū ponit discrimē mlieres qa ut inqt Aureol⁹ theophast⁹ Mulier pulchra cito adamaͭ & difficile ē custodire quā multi amāt. Et sapiens puer. v. inqt. Fallax spēs & uana ē pl̄chritudo Propterea Hiero⁹ rep̄hēdit acriͭ ornatum inhonestum mulieꝝ. Vn̄ ad Furiā ait. Ornatus iste non dn̄i ē uelamen

sed antixp̄i. Ant loquēdū nobis ut uestiti sumus aut uestiēdū ut loq̄mur. Ligua personat castitatē & totū corpus p̄fert impudicitiā. Et idē ad sacras uirgines de continētia uirgīali. Prophicus ille sermo nō p̄feraƭ de uobis. Filie eoꝝ cōpoite circūornate ut silitudo templi & dealbate ab extra ut monumēta que auro relu, cent intus uero plena sunt ossibus mortuoꝝ. He nō filie regis xp̄i sed regis Tyri He semꝑ ī muneribꝰ uultꝰ ī pudicitia diuites plebis & capiūt & capiunƭ. Impu, dicissimꝰ mulieꝝ affectꝰ semꝑ in auro sꝑ ī gēmis sꝑ ī ornamētis extrīsecꝰ gl̄iam ponūt. Nō sufficit eis libido īnata naƭe sed occōnem querūt explende libidinis. Affectāt p̄culdubio ut oculi uiroꝝ aīaꝝ cōtemplātes & gēmas tandē figanƭ ī fa ciē & furtiuis oculoꝝ snoꝝ nutibꝰ facilꝰ incitent ad libidinosū incendiū. hec ille. Sic Maria magdalena dissoluta & uaga uanitatibꝰ dedita offerebat scip̄am uiri diligendā amore uano & uitioso & ex cōseq̄nti sollicitandā. Scd̄a cā q̄re ad tā lasciuā uitā deuēit fuit libertas & abundātia bonoꝝ tp̄aliū ob quā satisfaciebat corpori ī omnibꝰ deliciis suis pascebat illud splendide bn̄ cōmedebat bibebat & dormiebat refugiebatq̧ quoscūq̧ labores. Qd̄ q̄nti p̄iculi sit nō solū mulieribꝰ s etiā uiris declarat deꝰ p̄ Ezechielē. xxxiii. d. Hec fuit iniq̄tas sororis tue Sodome saturitas panis & abundātia & otiū ip̄ius & filiaꝝ eiꝰ. Tertia cā q̄re Maria mag dalena tāta flagitia ernomia cōmisit fuit libertas. Scd̄m. n. Angl̄ ili° de. x. cordis Quatuor sūt custodie mlieri q̄bꝰ adiuuaƭ ut honeste uiuat. Prīa ē tīor dei. Scd̄a timor legū adulteras punientiū. Tertia societas uiri. Quarta uerecūdia mundi. De hac sic dicit Hieroꝰ ad Furiā. Tenera res in feminis fama pudicitie ē & quasi flos pulcherrimus cito ad leuē marcessit aurā maxīe ubi etas cōsentit ad uitium & maritalis deest auctoritas cuiꝰ umbra tutamē ē uxoris. hec ille. Cū ergo mag, dalena nec deū nec leges timeret essetq̧ absq̧ uiro & in libertate sua quia patri monium diuisū erat int̄ Lazaꝝ & ip̄am & Marthā facile ē credere & opinari q̧ frontē fecerit meretricis & sine rubore ac uerecundia sue libidini satisfecit ita ut per excellentiā diceref peccatrix. O Maria magdalena q̄ uilis ē in tali statu cō ditio tua. O q̄ntū denigrata ē fama tua. O q̄nta ignomia p̄pt̄ tuā labricā uitam circūdedit parentelā tuā. Sed his oībus grauiꝰ ē quia facta es dei inimica & eius angelis ac sanctis oibus odiosa nalde. O infelix & excecata. O miserrima aīa cur tāto studio p̄curas p̄dere celū offendere deū & in interitū currere damnatiōis eterne? Et q̄d aliud ē esse peccatricē nisi esse in p̄iculo grādi dānatiōis future? Veꝝtn̄ qd̄ audimꝰ de magdalena q̄a peccatrix erat hodie dici pōt de īnumerabi libꝰ q̄i mlieribꝰ adulteris fornicariis incestuosis & oī flagitio ac dedecore īfectis. O impie creature. O carnales & lasciue mulieres cognoscite statum uestꝛꝝ & sci tote q̧ nihil magis potest uos ledere q̄ peccatū sicut patet de magdalena.

Qualiter Maria magdalena cognouit peccatum suum & corde contrita ad pedes Iesu humiliter satisfecit. Capl'm.ii.

Ecundus status Marie magdalene quē cōsiderare debem9 dr̄ cōuersiōis Hūc explicat Lucas cū dicit. Vt cognouit q̄a Iesus acubuit ī domo phei attulit alabastꝝ ⁊c. Vbi ponunt̄ tria de ip̄a magdalena. Primū ē cognitio. Scd'z satisfactio. Tertiū cōtritio. Primū ē cognitio q̄a dr̄. Vt cognouit. Cognouit siquidem bona que omisit mala que cōmisit dāna que īcurrit. Cognouit pc̄tōꝝ suoꝝ magnitudinem turpitudinē & multitudinē. Cognouit dei contra pc̄tōres seueritatem erga penitētes pietatē & circa iustos liberalitatē. Quō ista cognouit cū ppt' peccatū aīa ceca efficiat̄ iuxta illud qd' de pc̄tōrib9 dr̄ Sapie.ii. Excecauit illos malicia eoꝝ. Et Sophonie.i. Ambulabūt ut ceci q̄a dn̄o peccauerunt. Et ut Arl inq̄t.ii. de aīa. Nihil uidet̄ nisi in lūie & dr̄e possum9 q̄ cognitionē accepit oīm sup̄dictoꝝ p lumē irradiātis gr̄e dei q̄ etiā pc̄tōrib9 & malis q̄ntū est de se offert claritatē & splendorē gr̄e sue. Quidā aūt pie dicūt magdalenā audiuisse p̄dicantē xp̄m q̄ satis uerisil'e ē detestantē que peccata aīe ad dei imaginē formate ledāt. O q̄ acuta q̄ penetrabilia q̄ue ardentissima erant uerba Iesu xp̄i p̄dicantis. Loquebat̄ siquidē ex ītimis cordis cū admirādo feruore. Buliebat ei9 mēs aīas ut eripet de diaboli laqueis. Aspexit ergo sic p̄dicās & uidit magdalenā extrīsec9 & intrinsec9. Clamare forte cepit. O aīa mea p cui9 amore deus hō fact9 sū. Cur me psequeris? Cur mundū amplecteris. Cur patrē oīm deū ita superbe cōtemnis. Quid tibi ī fine succedet p uanitatib9 tuis. O plena oī miseria cur nō erubescis carnalē ducere uitā. An nō cōsideras q̄ pc̄tōꝝ finis interit9 est. Vita p̄ns nihil ē mūd9 cū suis bonis pditor & labilis ē. Redi ad cor tuū & cōsidera uias tuas. Reuertere reuertere a uia tua mala. Reuertere ad me q̄ te patient' expecto dulcissime īuito clementissimeq̄ suscipio. Veni depone peccata tua & ueni ad me secura ueni īquā. O aīa mea dilecta & ego remittā tibi peccata cūcta que cōmisisti. Nō enī ueni uocare iustos sed pc̄tōres ad pn̄iam. Hui9mōi aūt similibusq̄ uerbis potuit xp̄s peccatricē magdalenā excitare illuīare & iflāmare q̄re mentē mutauit mundū cōtēnere cepit & uoluntatē pposito se emendandi ac bn̄faciēdi impleuit qd' mystice designat̄ ī alabastro .i. ī uase de alabastro facto s'z Cirllū qd' attulit plenū unguēto p̄cioso. Scd'z qd' ponit̄ de Maria magdalēa ī eius ɔuersiōe dr̄ satisfactio. Per que .n. peccata peccanerat p eadē curauit satisfacere s'm Greg. ī omel'. Peccauerat siq̄dē p p̄sūptionē & audaciā Satisfecit cū uerecūdia & erubescentia q̄a ingressa domū phei nō stetit an̄ s'z retro xp̄m Et stans inq̄t euangelista retro secus pedes ⁊c. Peccauerat p superbiā satisfecit cum humilitate tota inclinata ad pedes Iesu. Peccauerat p uanū oculoꝝ affectū

Satiffecit cũ lacrimaꝝ inundantia. Peccauerat ꝑ inordinatũ capilloꝝ decorem satiffecit ꝑ illoꝝ cõtemptũ pedes Iesu cũ illis abstergẽdo. O felix cõmutatio excelsi dextera facta que paulo añ adeo erat aliena nũc studiosissime illi conaẗ adherere. Tertiũ qđ poniẗ in marie magdalene cõuersiõe dr̃ cõtritio. Erat utiqꝫ abũdans dolor ꝑ peccatis ei9 in corde illi9 quẽ ꝑ lacrimas oñdebat. Tot enim ab ei9 oculis lacrime defluebãt ut sufficerẽt ad lauandũ pedes Iesu Pieqꝫ possum9 cõtẽplari ꝙ licet nihil dr̃et uerbo ĩ corde tñ suo loquebaẗ ad dñm O bone Iesu O pastor aĩaꝝ O spes unica salutis mee miserere mei. Ego sũ illa infelix ingrataqꝫ peccatrix que te offẽdi. Ego sũ illa que lasciuo gestu uano aspectu nimioqꝫ ornatu multorum aĩas illaqueaui. Ego sum illa que mũdum cũ suis bonis magis dilexi ꝙ te deũ meũ bñfactorẽ meũ fontẽ indeficientẽ oĩs boni. heu me miseram heu me dolentẽ nimiũ heu me qđ feci. peccaui inique egi Sʒ tu pi9 & misericors indulge mihi. Ecce pedes tuos teneo qui me peregrinãdo quesierunt Nõ uenisti uocare iustos sʒ pc̃tõres ad pnĩaʒ. Nõ despicis cor cõtritũ & huĩliatũ O Iesu dulcis O Iesu clemẽtissime O fili dei bñdicti sana aĩam meã suscipe penitentẽ cõsolare lacrimãtẽ ad te ueni ad te fugi ad te totis uisceribus clamo miserere mihi peccatrici que ꝑata sũ de cetero obtemꝑare uolũtati tue. Talia uel similia in cõtrito corde magdalene uersabanẗ.

Qualiẗ post conuersionem Maria magdalena multiplicem gratiam a domino Iesu christo est consecuta. Capl̃m.iii.

Erti9 stat9 Marie magdalene quem cõsiderare debem9 dr̃ gratificatiõis Inuenit nãqꝫ magdalena cõtrita gr̃aʒ apud xp̃m ꝙ tria bñficia ei exhibuit admirãda. Primũ diciẗ defensiõis. Scđm remissionis. Tertiũ cõsolationis

Primũ bñficiũ dr̃ defensiõis Factus eteñ fuit xp̃s defensor ei9 ꝙ defendit illã a ph̃eo ĩtra se murmurãte ut pʒ in euãgelio a Martha sorore sua de illa conquerẽte ut dr̃ Luce.x.c. Et a discipl̃is ĩdigne ferẽtib9 cũ ungeret caput ei9 ut notaẗ Math.xxvi.c. Scđm bñficiũ dr̃ remissionis. Remittunẗ dixit xp̃s ei pc̃tã ml̃ta & cõuers9 ad illã addidit. Remittunẗ tibi pc̃tã tua. O mellifluũ uerbum. O iocũda sñia. Ecqđ potuit audiri meli9 qđ utili9 qđue fructuosi9? Beati ait. psal. quoꝝ remisse sunt iniqtates &.q.t.s.p. O felix pnĩa magdalene que xp̃m ad se traxit. Fecitqꝫ ut peccatricẽ aĩam antea ꝓpẗ pc̃tã deletã de li° uite iustificaret & in numero conscribereẗ electoꝝ suoꝝ. Tertiũ bñficiũ collatũ a xp̃o magdalene fuit cõsolatiõis. Fecit eteñ eã dignã consolatiõib9 suis spũalib9 ita ut merito dr̃e posset illud psal. Cõsolatiões tue.l.a.m. Quis nã explicet q̃lis fuit consolatio magdalene qñ stabat & audiebat uerbũ xp̃i qñ cõuersabaẗ cũ gloriosissimã Maria mr̃e ei9 qñ angl̃os uidit resurrectiõem suã illi anũciãtes quando ꝑma

resuscitatū xp̄m i specie ortulani aspexit & uocata ab eo Maria cognouit illum esse. uoluitq̄ pedes ei⁹ tāgere & tūc nō fuit p̄missa. q̄n post cū aliis mulierib⁹ tenuit pedes eius dū eis apparuit i uia q̄n p⁹ exiliū pue iens cū Lazaro & Martha & ceco nato quē xp̄s illuiauerat & btō Maximino aliisq̄ xp̄ianis marsiliā post illius prie cōuersiōem p⁹q̄ miracula p̄lima fupne cōtemplatiōis auida asp̄rimā heremū petiit & i loco angelicis manib⁹ p̄parato p .xxx. ānos icognita mā̄sit in quo necaq̄ȝ flueta nec arbor nec herbae erant solatia ut ex hoc maifestaret q̄ nō terrenis refectōib⁹ sed celestib⁹ epulis satiebat. Qualibȝ eni die septē horis canonicis ab angelis i ethera eleuabat & celestiū agminū glosos cāt⁹ corpalib⁹ aurib⁹ audiebat. Quāta ad huc fuit ei⁹ iocūditas cū dispōe dei i extremo uite sue a sacerdote quodā inuenta ē q̄nē ad beatū Maximinū misit ut die resurrectionis dominice oratorium sol⁹ igrederet t̄p̄re quo ad matutinū surgere cōsueuerat qd̄ & fecit uiditq̄ in oratorio mariā magdalenā spacio duoȝ cubitoȝ eleuatā a terra & stantē i medio angloȝ. O q̄ntū fuit magdalene gaudiū q̄n postremo cōuocato uniuerso clero ab ipō epō sanctissimū sacr̄m cū multa lacrimaȝ inundatiōe suscepit & ān altare p̄strata aīam emisit ad celos. O admirabilis deus. O p̄r misericordiaȝ q obliuisceris oīm iniqtatū q̄s fecit impi⁹ si ad pniām reuerta. Ecce ōndisti nobis in Maria magdalena quanta ē bonitas tua q̄nta patiā q̄nta caritas q̄nta grā. Tu illā peccantē subportasti a te fugientē tenuisti obaudientē aduocasti reuertentē suscepisti & penitentē iustificasti atq̄ iustificatam in celo esse iussisti. Cuius meritis maiestatē tuam supplices dep̄camur ut nobis largiat hic gratia & in futuro sempiterna gloria. Amen.

Feria sexta quinte ebdomade in quadragesima. De horrendo peccato homicidii ad qd̄ consequi solet desperatio & impenitētia. Sermo. lx.

Ogitauerūt ut interficerēt eū. Scribunt hec uerba Iohis. xi. c. & i euā̄ hodierno. Nescit quiescere maligna mens inuidoȝ que sp̄ p̄xio machinat mala & exqrit dolos. Neq̄ peccatū aliqd̄ tā graue ē ut sibi facile non appareat. p̄pterea scribe & p̄hei statuerūt in cogitatu pessimo interficere xp̄m qd̄ tandē ope cōpleuerūt. Sic & pleriq̄ hoies neq̄ ferales atq̄ crudeles ad suā irā explendā sepissime suos p̄ximos occidere nō formidāt. Et q̄m homicidiū peccatū solet sequi desperatio. Idcirco ad t̄m periculū deuitandū in p̄nti sermone de homicidio erim⁹ locuturi q̄a penitētib⁹ satis p̄desse pōt hui⁹ materie declaratio. De homicidio ergo tria principalia mysteria p̄ponem⁹ apienda.

Primū dr̄ diffinitio. Quid sit homicidium & de his qui interficiunt seipos &
Scd̄m modificatio. de occisione brutoȝ & qualiter quando q̄ homicidiū fieri
Tertium punitio. potest absq̄ peccato. Caplm. i.

Rimũ myſteriũ de homicidio apiendũ dr̃ diffinitio in quo qd ſit homicidiũ uideam⁹. Et ſm Ray. ĩ ſũma ſua & Hoſti. in ti. de homicidio. Homicidiũ ẽ hoĩs occiſio ab hoĩe facta. Et dr̃ ab hoĩe & cedo cedis q̃ſi hoĩs cediũ. Pro cuius cõcl'ois declaratiõe tria ſunt dubia declarãda. Primũ utꝝ ſit licitũ occidere uolucres piſces & huiꝰmõi. Scdm̃ utꝝ hõ peccet ĩterficere ſeipm̃. Tertiũ utꝝ homicidiũ fieri poſſit abſq; peccato. Ad pmũ dubiũ rñdꝫ Aug⁹ li. i. de ci. dei dicẽs. Q; fuit & ẽ error manicheoꝝ tenentiũ ꝙ ſit licitũ hoĩ interficere bruta & irrõnabilia. Cui⁹ erroris impietas apparet qa de⁹ bñdict⁹ oĩa ſupdicta ad uſũ hominis deputauit. Vñ Gen̄. ix. dixit de⁹. Creſcite & multiplicamini & replete terrã. Et ſit timor uř ac tremor ſup cũcta aĩalia terre & ſup oẽs uolucres celi cũ uniuerſis que mouent̃ ĩ terra. Oẽs piſces maris manui uř̃e traditi ſũt & oẽ qd' mouetur & uiuit erit uobis in cibũ. Propterea Aug⁹ ubi ſup ait. Iuſtiſſima ordinatiõe creatoris & mors & uita eoꝝ nr̃is uſib⁹ ſubdit̃. Ex quo inqt Tho. ii. ii. q. lx. iiii. ꝙ null⁹ peccat utẽdo re ſua ad hoc ad qd' ẽ ordinata. Ex ordinatiõe aũt diuia ut prędictũ ẽ generalr̃ plante ſunt ꝑpt̃ aĩalia & utraq; ꝑpt̃ hoiem. Vſus aũt eoꝝ in cibũ maxie neceſſarius ẽ qd' ſine occiſione fieri nõ põt. Hinc & Ari in. i. politice inqt ꝙ uenatio ẽ qi quoddã iuſtũ bellũ quo homo rõnalis rebelles ſibi beſtias deuincit & ad ſuũ uſũ cõuertit ꝑpt̃ que oĩa in diffinitione dr̃ ꝙ homicidiũ ẽ hoĩs & nõ bruti. Ad ſm dubiũ fuere nõnulli qui dixerũt ꝙ nõ peccat q interficit ſeipm̃ qa inuenti ſunt ꝑſtantiſſimi uiri q ſibi ipĩs mortẽ intulerũt. Nã Samſon interfecit ſeipm̃ ut patet Iudicũ. xvi Cato ceſorin⁹ ut dr̃ ĩ ſpecl'o hoc ipm̃ fecit Idem & Cato uticẽſis ut refert Lactã. in. iii. li°. Idipm̃ cõfirmãs de Cleante de Criſpo de Zenone & de Empedocle. Curcius armat⁹ equo in hyatũ terre ſe ꝑcipitauit ut Aug⁹ memit li°. v. de ci. dei. Sed cõtra hãc opinionẽ ẽ ueritas rei qa ut inqt Alex. in. iii. & Tho. ii. ii. ubi ſ. Nulli licet ſibi ipĩ mortẽ inferre q̃druplici rõne. Primo hoc ẽ cõtra rõnẽ naturalẽ qa unaqueq; res nitit̃ conſeruare ſe ipam. Vñ Ari. in. ii. de aĩa ait. Oĩa appetũt eẽe & illi⁹ cã agũt quicqd agũt ſm naturã Et Boeti⁹ in. iii. de cõſo. Omne nãq; aĩal tueri ſalutẽ laborat mortẽ perniciemq; deuitat. Scd'a rõ ẽ quia ẽ contra caritatẽ qua unuſq; teneť ſe diligere. Tertia ratio ẽ qa eſt cõtra cõitatẽ quia qlibet hõ ẽ pars cõitatis. Quarta qa ẽ cõtra deũ ſicut qui alienũ ſeruũ interficit q̃re ꝑ nullo cãu debet ſe qs occidere. Neq; etiã occõne uitandi penã quia ſm regulã ap'li. Nõ ſunt faciẽda mala ut inde ueniãt bona. De Samſone uero & uirginib⁹ qbuſdã que tp̃re pſecutiõis ſe in caſuꝝ fluuium precipitarũt & tñ inter ſanctos habent̃ ait Aug⁹ li°. i. de ci. dei ꝙ non peccauerunt ſe occidendo qa fecerunt illud ex reuelatione & in inſtinctu ſpiritus ſancti. Cauẽdum tñ ẽ hodie ut nõ credat̃ oĩ ſpũi qa multos diabol⁹ trãſfigurãs

se in angelum lucis decipe consueuit.   Ad tertiū dubiū cū querebat̃ utꝝ homi
cidiū fieri pōt absq̃ peccato. Dico q̄ sic ī triplici actu. Prim⁹ dr̃ casualitati. Scd̄s
necessitatis. Terti⁹ utilitatis. Prim⁹ actus dr̃ casualitatis cū q̄s aliū interficit nō
uolūtare sed casu ut inq̄t Ray. in sūma sua. Casu fit homicidiū ut cū q̄s ꝓiicit la
pidē ad auē uel ad aīal & alius trāsiens ex insperato occidit̃. Vel īcidit arborem
ad cui⁹ casū aliq̄s oppmit̃. Sed distinguēdū ē q̄a interficiēs caū aut dabat operā
rei licite aut illicite. Si illicite ut puta si ꝓiiciebat lapidē uersus loca p̄ que cōsue
uerūt hoīes trāsitū facere & sīlia hic homicida reputat̃ ut .xv. q. i. c. Merito. &. §.
Ex p̄missis. Vñ si cleric⁹ ludo uł exercitatiōe uirū uel uenatiōe iaculū mittens
aliū perimit q̄a hoc ab eo debet esse penit⁹ alienū homicidii re⁹ efficit̃ ut patet
l. di. c. Clerico. & extra de p̄sumptiōib⁹. c. i. Si uero interficiēs casu dabat operā
rei licite ut q̄a magr̄ cā disciplīne uerberabat discipłm uel q̄ a deponebat aliq̄s
fenum de curru uel arborē ꝓpriā sibi necessariā incidebat & sīlia Hic si adhibuit
diligentiā quā potuit uidelicet respiciēdo & ꝓclamādo non nimis tarde uel re
misse sed tp̄re cōgruo & alte ita q̄ si aliquis erat ibi uel ueniebat poterat fugere
& sibi cauere & magr̄ nō excessit modū in uerberando discipłm nō imputabit̃ ei
homicidiū si caū cōtingat. Si aūt dabat operā rei licite & nō adhibuit diligentiā
debitā homicidiū imputabit̃ ei hui⁹i distinctio ponit̃ di. l. c. Sepe cōtingit. & .c.
Si duo frēs. & extra de homici. c. Iohēs. & .c. Quidā ut asseris. Scd̄s actus in quo
homicidiū nō ē peccatū dr̃ necessitatis cū q̄s aliū interficit se defendēdo ne occi
dat̃ ab eo. Notandū tñ s̄m Ray. in sūma sua q̄ aut necessitas occidēdi fuit euita
bilis q̄a poterat euadere absq̃ occisiōe & tunc ē re⁹ homicidii aut fuit necessitas
ineuitabilis q̄a occidit hoīem sine odii meditatione imo cū dolore animi se & sua
liberādo cū alias nō poterat euadere & sic occidēs nō peccat nec astringit̃ ad pe
nitentiā nisi ad cautelā ꝓpt̄ ambiguū duplicitatis ut patet .xxiii. q. v. c. Excōica
toꝝ. Et licet quidā dixerit q̄ istud intelligit̃ de laicis tm̄ & ñ de clericis. Veꝝtñ
uerior ē opinio & cōior q̄ cleric⁹ interficere pōt ī necessitate ineuitabili & ñ pec
cat nec efficit̃ irregularis sicut habet̃ extra de homicidio in .c. Significasti. extra
de sen. exco. c. Dilector. li. vi. & in Clem̄. Si furiosus. de homicidio. q̄a ut dr̄. ff.
de iustitia & iur. l. Ut uim ui. Vim ui repellere licet cū moderamīe inculpate tu
tele. Tertius act⁹ ī quo homicidiū nō ē peccatū dr̃ utilitatis cū s. q̄s aliū occidit
uel in bello iusto pugnando uel ex auctoritate officii iuris ordīe seruato malefi
cos puniēdo Nā Exodi. xxii. dixit de⁹. Nō patieris maleficos uiuere sup terrā. Ex
quo dicit Tho. ii. ii. ubi s̄. Q̄ sicut licitū ē occidere aīalia bruta in q̄ntū nat̄alr̄ or
dinant̃ ad usum hoīm sicut impfectū ordinat̃ ad pfectū sic cū oīs ps ordinet̃ ad
totum sicut impfectū ad perfectū. Oīs enī pars nat̄alr̄ ē ꝓpt̄ totum. Vñ & pro

salute totius corporis laudabilit̃ precidit̃ mēbꝝ putridū. Idcirco cū quelibet singularis ꝑsona comparet̃ ad totā cōitatē sicut ad totum unus hō ꝑiculosus cōitati & corruptiuus aliorꝝ laudabilit̃ & salubrit̃ occidit̃ ut bonum cōe seruet̃ q̄re nec iudex peccat reos ad mortē cōdēnando ex debito officii & amore iustitie nec minister peccat si iussus a iudice occidat cōdemnatū ut habet̃ expresse .xxiii.q.v.c. Miles.c.Cū minister.c.Officia.c.Lex eterna.&.c.Qui ꝑcutit. Et utinā hui9 seueritas abundaret in illis ad quos spectat aliorꝝ crimia punire. Verꝝ tñ hodie puniunt̃ ñ rei & malefctōres amore iustie sed illi tm̄ q lꝫ rei sint fautores tñ nō hñt.

Q; non solum manu sed etiam multis aliis modis homicidium damnabiliter committi potest. Caplm.ii.

Ecundū mysteriū de homicidio aperiendū dr̄ modificatio. In quo uidendū ē quot modis homicidiū cōmittit̃. Et loq̄ndo de homicidio ꝓpe dico q̢ cōmitti pōt tripl̄r. Prīo suasiōe. Scd̄o auxiliatiōe. Tertio opatiōe. Prīo suasiōe uel cōsilio. Et ſm v̄v̄. hoc intelligit̃ de cōsilio exhortatiōis uel approbatiōis nō de cōsilio simplicis opinatiōis. Si qs eni quereret alicui in genere an liceret xp̄iano clerico uel laico paganū occidere non aīo ꝑsuadendi sed exponendi quid hoc caū sentiret rn̄deret hoc esse licitū ñ fieret irregularis licet ille cui talr rn̄disset paganū p9ea interficeret ex cōfidētia illi9 rn̄siōis licet etiā iste errasset in rn̄dendo. Inno. uero in glo. sup. c. Ad audientiā. extra de homicidio dic sic. Intelligit̃ cōsiliū uel mandatū dedisse in mortē alicuius qn̄ suasit illud uel rogauit uel mādauit uel alias cōsuluit utilitatē que sequeret̃ ex homicidio ostendendo.

Scd̄o cōmittit̃ homicidiū auxiliatiōe cū.s. qs auxiliat̃ occisori astādo mīstrādo arma monēdo cōfortando & hui9mōi. Vt eni dr̄ Ro.i. Nō solū q̢ faciunt sed qui cōsentiūt faciētib9 digni sunt morte. Tertio cōmittit̃ homicidiū opatiōe Et hoc multiplicit̃. Primo ueneno aut uenenosis medicinis. Sic occiderūt Alex. magnū Cassander Philipp9 & Solla filii Antip̄ris ſm. Q. curtiū Dederūt nāq in potū uenenū sibi quo hausto ſm Iustinū i media potione uelut telo cōfossus ingemuit deportatusq ē a cōuiuio semianimis. Maliuoli aūt dicebāt eū ebrietate perire. Quarto itaq die indubitata morte sentiēs tumultuantes milites quia rex occidebat̃ insidiis pia oratiōe sedauit cūctisq dexterā porrigēs eos osculat9 ē. Sicq defecit anno etatis sue .xxx. Venenosis insuꝑ herbis atq medicis carnales quedā & libidinose mr̄es filios suos adhuc i utero latitātes perimūt. Medici aūt & aromatarii ul̄ icuria ul̄ negligētia uel malicia dū uenenosas medicias egrotis tribuūt in hūc errorē ꝓlabunt̃. Taceo reliq̄ que dr̄e possem tā de mulieribus q̄ de uiris qm̄ sufficere debet eis q uenenis utunt̃ stimulus consciētie sue. Scd̄o cōmittit̃ homicidium opere cum maleficiis & incantationibus. Vidi ego Ianne-

cõbustam & affixam palo q̄ndam solauam que suũm dñm ac dñam cũ his diabolicis supstitiõib9 interfecerat. Tertio cõmittit homicidiũ ope percutiẽdo manu Sic Cain interfecit frẽm suũ Abel ut dr̄ Geñ. iiii. Et hoc utrq; pctm̄ satis graue ẽ atq; crudele. tũ qa ẽ cõtra pceptũ dei q ait exo. xx. Non occidas. tũ qa est contra opificiũ ei9 qui corpus & aiam mirabili sapiẽa sua uniuit Est etiã hoc peccatũ cõtra corp9 pximi & sepe cõtra aiam ei9 qa dũ inficit nõ est cõtritus. Est cõtra parentes interfecti q excitant & cõmouẽt ad odiũ. Est contra rempu. qa homicida oẽs leges oiaq; iura spnit. Est cõtra angelũ custodientẽ q nõ pat de suo custodito interfecit dedignat. O igit hõicida ptinax & supbe. O pctõr neq̄ssime. O crudelior oi fera pessima cõtine manũ tuã noli ferire in pxios tuos. Si peccasti hacten9 age pniaz. Si in pposito es occidẽdi desine ab ira & derelinque furorẽ Vince teipm̄ & noli peccatũ tã horrendũ tanq; deo exosũ in mortali cõmittere. Nam nãq; quãples q tandẽ leti facti sunt eo q mutauerũt consiliũ suũ. ppterea dico & iterũ dico. Nolite locũ dare diabolo nolite effũdere sãguinẽ hõis qm̄ int cetera pctã homicidiũ maximũ ẽ nocumẽtũ. Vnde posito q homicida hr̄et in ptãte uel destruere celũ & terrã & oia que in eis sũt dũmõ talis destructio non ueiret ĩ damnũ hoim uel interficere hoiem mai9 malũ cõmitteret illũ interficiẽdo q̄ deuastando cũcta corpora celestia & oĩa alia que sunt in hoc mũdo Maiorem siquidem iniuriã faceret deo hoĩez interficiens q̄ q sine hõis dãno celũ puaret luminarib9 suis aerã uolucrib9 terrã arborib9 & mare aquis.

Q omnes leges tam diuine q̄ humane acrit & grauissime damnãt ac puniũt homicidas. Capitm̄ .iii.

Ertiũ misteriũ apiendũ de homicidio dr̄ punitio. Punit siq̄dẽ homicidiũ grauit triplici pena. Primo pena legali. Scd̄o pena cõsciali. Tertio pena dinali. Primo punit pena legali. Scriptũ quippe est in lege ueteri exo. xxi. c. Qui pcusserit hoĩem uolẽs occidere morte moriat. Idẽ dic lex ciuilis ff. ad. l. corneliã. de siccariis. l. i. & C. ad. l. corneliam de sicariis. l. Is q cum telo Scd̄m uero legẽ canonicã hõicida ẽ irregularis & non põt pmoueri & eiiicit iam pmotus sicut pz l. di. c. Si qs uiduã. & l. di. c. Aliq̄ntos. & de pe. di. i. c. piculosa & extra ne clici uel monachi. c. Sniam sanguis. & extra de hõicidio. c. Sic dignũ & c. Significasti. Scd̄o punit hõicidiũ pena cõsciali. Nam in foro penitẽtie scd̄m Ric. in. iiii. hõicida astringi debet ad satisfaciendũ & quis nõ posset restituere uitã obligat tñ ad restituendũ alia bona p illo dãno compensata q̄litate lesi & q̄ntite damni & possibilitate dãnificantis & hãc restitutiõez debet facere ad arbitriũ boni uiri Et q talis teneat ad restitutiõez pz qa q̄nto hõ aliũ pl9 damnificat tãtomagis ad restitutiõez tenet Bona aũt corpis bona exteriora excedũt

Scotus aūt in.iiii.di.v.dicit.Q. pro satisfactiõe homicidii expedit homicide primo q exponat uitā suā i cā iusta utpote cõtra ecclīe inimicos uel cõtra hereticos seu alios infideles & hoc ordinãdo laborē & piculū suū in satisfactionē illius quē ipse occidit ut si cui nõ põt i corpalibus satisfaciat in spūalibus bonis. Scdō si pre dictī casus nõ occurrāt totā uitā suā in orone & pnīa debet ordinare ad illius sub leuationē quē ipe occidit. Tertio quoq; si interfectus alios sustētabat.s. prēs ul matrē aut alios sibi ppinquos seu paupes obligat talis iterfector oibus illis ad tantā restitutionē qntā illis abstulit p interfectionē illius. Sed ego puto Scotū oia sup dicta intellexisse de quadā cõgruitate n necessitate & pcipue pmū.s. de exponenda uita p aia interfecti q; si ipe intelligi noluit de necessitate expedi re. Ego salua reuerentia sua id non credo neq; teneo. Qm ut inqt Hierous ad Dam afū papā. Lex iustitie tenax clementiā nõ habebat. Sed quicūq; adulte fraudator homicida & ut breuit dicā qlicūq; mortali crimie detinebat nulla uenia penitentie laxabat a crimie oculū p oculo dentē p dente aiam p aia iubebat exoluere. Sed misit deus filiū suū natū ex muliere factū sub lege q austeritatē legis euāgli grā tpauit. hec ille Et ppterea mihi uidet q occisori pnitēti satisfaciat quelibz alia satisfactio sibi iposita ad arbitriū discreti ɔfessoris absq; hoc q uitā suā exponat piculo morti qa talis obligatio satis esset dura atq; piculosa. Induceret nāq; quoslibet hoicidas in desperationē & deus benignus desperationē maxie odit qa ut ait Hierous ad Rusticū monachū. Nihil sic offendit deū sicut cor impenitēs Solū desperatōis crimen ē qd' ueniā cõsequi nõ põt.... Tertio punit homicidiū pena diuinali. Est utiq; sepissime deus homicidarum seuissimus ultor & robustissimus psecutor cuius iudicio fit ut homicide ferientes gladio gladio feriant & omissis que i scripturi habent & notissima sūt. Patet etiā hoc in exēplis gētiliū. Crudelis & homicida Cyrus sm Iustinū & Paulū orosiū in bello occisus fuit eiusq; caput i utrē humano sanguie plenū missum ē. Crudelis & homicida Nero ut diximus in sermõe de antixpo interfecit semetipm. Domicianus sm Eutropiū & Orosium q senatores nobilissimos occidit multos etiā consobrinos suos a cubicularis suis occisus ē anno etatis sue.xlv. Hānibal carthagiñ.q ex crudelitate captiuos roma nos oneribus & itinere fessos ut dic Valerius sub rubrica de crudelitate succisa pma pte pedū relinquebat quosdāq; frēs & ppiquos ferro usq; ad mortē decer tare cogebat ueneno se extixit. Nā fugerat pus Carthaginē deuictā ad Antiocū regē ad quē a senatu romano missi fuere legati q regē ad pacē cogerēt Hānibalemq; deposcerēt. & cum Hannybal de fuga atq; salute oio desperasset ueneno hausto qd' more regio sub gēma ferebat inclusū obiit. Sicq; ab his q ad eū cõprehendendū missi fuerant exanimis ē inuentus sm Eutropiū. De interfectoribus

etiam Cesaris sic scribit Suetonius. Nullus fere triennio supuixit nullusq; natali morte obiit. Nā pars naufragio ps plio defuncta ē. Quidā se illo pugione quo Cesarē uulnerauerāt occiderūt. Dieb9 etiā nostris multa nobis exempla mrata sunt. Ex quib9 unū tacendū minime puto. In ciuitate Eugubii quidā iuuenis nōie Petrus impedire nolens testm̄ pris iam defuncti unū de executorib9 Laurentiū .s. de strociis de Florētia filiū dn̄i Pale manu ppa interfecit. Erā ego Padue ubi & dn̄s Palas supdictus etiā morabat. Egoq; sibi nuntiaui dolendū casū & inopinatū filii hortās illū plurimū ad patientiā. Seqn̄ti uero qdragesima cū Senas acessissem reperi ibi homicidā illū q sepius ad me ueniēs pcabat ut ab uxore mēi fecti que Florētie tūc erat p meas litteras sibi ueniā impetrarē. Qd cū obtinere nō ualuissem ille miser i ciuitate Senaꝝ stare decreuit. Et dū habitaret i quodā hospitio uenerūt duo ex Florētia ptio ducti q hospitē pecuīa corrumpentes in eius cellario pfatū iuuenē occiderūt amputaueruntq; digitū eius his qui illos miserāt pro signo ferendū. Dū aūt irent simul i itinere duo illi ceperūt cōtendere unusq; in sociū irruēs ipm peremit. At & ille captus ē & scd'm iuris regulas uita priuatus in partesq; diuisus tanq̄ duoꝝ homicidioꝝ pditissim9 reus. O igit terribilis iustitia dei q homicidis etiā in hac uita repēdit uicē. Timete igit illā oēs q prompti estis ad rixas & ab homicidio nobis caueatis ut sic ualeatis acquirere in hoc seculo dei gratiam & in futuro gloriam. Amen.

Sabbato quinte ebdomade in quadragesima. De sacratissima cōmunione ad quā omnes fideles se debent disponere & preparare. Sermo. lxi.

Vi māducat meā carnē & bibit meū sanguinē i me manet & ego i illo. Verba sunt redēptoris nr̄i origīalr. Ioh. vi. c. Amplius nō ē differendum dicere & loq de sanctissima cōione qm̄ iam appropinquat tp̄s quo fideles cuncti ad illā deuote sumendā esse debēt expediti. Sūt tn̄ multi q obliti salutis sue cōicare aut negligūt aut renuūt & cōtēnunt. Quibus in hoc sermone ōndere statui q̄nta sit necessitas suscipiendi sanctissimū eucharistie sacramentū. Opus equidē ē cū uerbis ueritatis conterere duriciē obstinatoꝝ qm̄ nihil piculo sius aut damnabili9 ipis pōt euenire q̄ separi ab amore a beniuolētia & a gratia dn̄i nr̄i Iesu xp̄i. Ipse utiq; in uerbis in themate allegatis se mansuꝝ pollicet cū eo qui eius carnē mādncat & sanguinē bibit i sacro altaris. Vt igit rūpant corda durissima eoꝝ qui cōmunionem fugiunt de ipsius necessitate locuturi tria mysteria proponimus declaranda.

Primū dr̄ obligatiōis. Q obligant ad cōmunionē homines tum ob memoriā
Secūdum exclusionis. passionis xp̄i tum propt ecclesie preceptum tum etiā
Tertium conditionis. propter xp̄i comminationem. Caplm. i.

Rimũ mysteriũ de cõione declarandũ dr̃ obligatiõis. Obligant̃ siquidẽ hoĩes ad cõicãdũ suscipiẽdũq; sãctissimũ sacr̃m dñi nr̃i Iesu xp̃i triplici rõne. Prĩo rõe recordatiõis. Scd̃o rõne p̃ceptiõis. Tertio ratiõe cõminatiõis.

Primo rõne recordatiõis. Institutũ siquidẽ fuit sacr̃m altaris a dño Iesu xp̃o ut fideles sui illud sumẽtes recordarent̃ amoris quẽ nobis ostendit dum pro nr̃a salute passionẽ acerbissimã crudeleq; mortẽ patientissime tolerauit. Vñ Math. xxvi. & Luce. xxii. ip̃e ait. Hoc facite in meã cõmemorationẽ. Et Paulus. i. Cor. xi. ait. Quotiẽscunq; manducabitis panẽ hunc & calicẽ bibetis mortẽ dñi annunciabitis donec ueniat. Et idẽ ponit̃ ĩ snĩa de cõse. di. ii. c. Scriptura. c. Quia pass9. c. Semel xp̃s. c. In xp̃o. & c. Semel ĩmolatus. In. c. Quia xp̃i corpus. Eusebius ita loquit̃. Quia corpus assumptũ ablatur9 erat ab oculis & illatur9 siderib9 necessarium erat ut die cene sacr̃m nobis sui corporis & sanguinis cõsecraret ut coleret̃ iugit̃ per misteriũ qd̃ semel offerebat̃ ĩ p̃ciũ ut q̃a quottidiana & ĩdefessa currebat p oĩm salute redemptio ppetua esset redemptiõis oblatio & pennis uictĩa illa iugit̃ uiueret & ĩ memoria & sp p̃ñs esset ĩ gratia. hec ille. Cum ergo sacramentũ hoc uenerabile fidelr̃ & deuote sumptũ xp̃m passum ad mentẽ reuocet Ingratissimi pfecto censendi sunt illi q saltẽ semel in anno cõmunicare nolunt O obstinate mẽtes q tanti bñfactoris nec etiã p raro recordari uultis. O impia aĩa peccatrix. Nõ sic fecit erga te filius dei benedicti. Nunq̃ ip̃e te obliuioni tradidit Quinimo semp fuit memor tui nascendo sugendo ubera in cuna uagiẽdo pegrinãdo uigilãdo ieiunãdo orãdo p̃dicãdo patiẽdo & moriẽdo. ppt̃ te nãq; oĩa ista fecit semp te uidebat sp te diligebat semp tecũ ĩ suo corde colloquebat̃ atq; dicebat. O aĩa delicata. O aĩa insignis & nobilis ppt̃ te sum factus hõ ppt̃ te sum carne uestitus ppt̃ te fero quoscũq; labores ppt̃ te deniq; affixus ĩ cruce pendo. Quare hoc xp̃s subdit illud Treñ. iii. Recordare paup̃tatis & trãsgressionis. i. afflictiõis mee potatiõis fellis & absinthii. O ferrea mẽs cur nõ audis uocẽ amorosi Iesu cur illũ non inspicis & p suo amore ac cõmodo tuo uitia & peccata deponis cur sacr̃m eius ĩ memoriã ipsius ut debes non accipis cur non cõpateris doloribus cruciatibus & afflictionibus eius? Quibus oĩbus grauior ẽ ingratitudo tua. Audi ip̃z o peccator audi inq̃ audi de cruce ad te clamãtẽ & dicẽtẽ s3 Bern. Vide homo que p te patior uide penas quibus afficior uide clauos quibus cõfodior nõ ẽ dolor sicut quo crucior cũ sit tant9 dolor exterior. Intus ẽ tñ dolor grauior tã ingratũ dũ te experior. Ad hanc ergo ingratitudinẽ euitandã facit cõio altissimi sacr̃i qd̃ ut p̃dictũ ẽ signũ ẽ memoratiuũ dominice passionis. Scd̃o obligant̃ homines ad cõmunionem ratione preceptionis. Precepit nãq; sancta mater ecclesia fidelibus cunctis ut cõmunionem suscipiant. De hoc autem pro

uarietate tépoꝝ uaria facta sunt statuta. In ecclesia siquidem ꝑmitiua dũ sanguis xp̃i recens ferñebat in corde credentiũ cõicabant oẽs quottidie ut patet Actuũ ii.c.& de conse.di.ii.c.Peracta. Lapsu uero tp̃ris usus cõionis deductus ẽ ad dies dñicos & de hoc dixit Aug⁹ de cõse.di.ii.c.Quottidie.Quottidie eucharistie cõ-munionẽ accipe nec laudo nec uitupero. Oibus tñ dieb⁹ dñicis cõicandũ hortor Succedente uero tp̃re statutũ fuit ut ter in anno hoĩes cõicarẽt uidelicet ĩ pasca dñi natali & pentẽ. ut expresse patet de cõse.di.ii.c. Et si non frequentius.&.c. Seculares. Notandũ tñ q̃a qđ dr̃ de conse.di.ii.c. In cena dñi.s.ꝙ cõicandũ erat in die cene intelligit de cõsilio nõ de ꝑcepto. Tempore uero in quo caritas refri guit ecclia obligauit laicos ad cõionẽ tñ semel ĩ anno sicut patet extra de pe.& re.in.c.Ois.Et tñ tanta ẽ in multis nequitia maleq̃ uoluntatis obduratio ꝙ non solũ nõ cõicant semel in anno neq̃ etiã sine cõione ꝑ annos.& annos perdurant.

Tertio obligant ad cõmunionẽ rõne cõmunicatiõis. Dicit eni xp̃s cõminan-ter.Ioh.vi.c.Nisi manducaueritis carnem filii hominis & biberitis eius sanguinẽ non habebitis uitam in uobis.

Q; excusant a peccato qui non cõmunicant semel in anno ꝑpt̃ punitionẽ uł defectum & de his qui indispositi sunt. Capłm.ii.

Ecundũ mysteriũ declarandũ de cõione dicit exclusio. Excludunt eteni a cõione nõnulli q̃ cõicare nõ debẽt iuxta statutũ ecclesie ꝑfatũ.s.semel ĩ anno ꝑpt̃ tria. Primo ꝑpt̃ punitionẽ. Scd̃o ꝑpt̃ defectionẽ. Tertio propt̃ indispositionẽ. Primo ꝑpt̃ punitionẽ.Nam nõnullis interdicta ẽ cõio semel in anno licet cõtriti sint & cõfessi ꝑpt̃ punitionẽ precedentiũ peccatoꝝ. Vnde xxxiii.q.ii.c.Latorem.dr̃ de patricida aut matricida ꝙ nõ debet cõicare usq̃ ad tres annos & ut dicit Ric.ĩ.iiii.Nulli notorio & manifesto ac infami peccatori cũ ad ꝑriam reuertit ẽ statim eucharistia ministranda tũ ꝑpt̃ reuerentiã sacramẽti tum ut probet cõuersio uera uel ficta tum ne alii pusilli scandalizent. Posset tñ cõtrariũ fieri ubi articulus pietatis uel ne cessitatis aliq̃n alit̃.fieri suaderet puta quia esset tã feruida ꝑnia cõpunctio & lacrimaꝝ abundãtia ꝙ etiã alios ad deuo tionẽ ꝑuocaret uel mortis piculũ ĩmineret. Nã in extremo uite nulli penitenti ẽ eucharistia denegãda ut ꝑbat di.l.c.Penitens.&.xxvi.q.vi.c. Si presbit̃.&.c. Cognouimus.& de electiõe i.c.Licet. Scd̃a rõ q̃re aliqui excludunt a cõione dr̃ defectiua sine defectiõis q̃n.s.aliq̃s deficit sensu aut rõne fatuitatis aut rõne etatis. De etate aũt in qua q̃s ad cõionẽ sit inducend⁹ dicit Alex.in.iiii. sume ꝙ standum ẽ arbitrio boni uiri q̃ potissime cõsiderare habet an ille q̃ cõicare debet tantam habeat fidẽ & discretionẽ ut distinguere sciat inter sacr̃m in quo realit̃ continet christus & materialem panem seu uinum. Tertia ratio quare aliqui

excludunť a cõione dr̄ indiſpoſitiõis quia non ſunt diſpoſiti cum firmo ꝓpoſito
a uitiis abſtinere qui ut dicet̃ in .ui. myſterio ſi ſic coicauerit peccat. Et rurſ9 ſi ñ
coicauerit ſemel in anno a peccato nõ ſũt imnnes. Et ſi dicat̃ ꝙ nõ uidet̃ pecca-
re q coionem omittit qa ſe ad illã indiſpoſitũ uidet cũ hoc accedat ad ſacramẽti
reuerentiã Beſpõdeo & dico ꝙ ñ peccat ꝓpter reuerentiam ſacr̃i ſed ꝓpter in-
diſpoſitiõeꝫ ſuã eo ꝙ qlibet peccator tenet̃ diſponere ſe ad correctiõꝫ & emẽda
tionẽ. Ex quo dicit Alex. in .ii. ſumme ꝙ qñ peccator cogitat de ſua mala uita &
excitatur ĩtrinſecus à dei gr̃a gratis data & extrinſecus a uerbis ſcripture a uoce
ꝑdicatoꝝ ab exẽplis bonoꝝ uiroꝝ ut peccata deponat ſi in tali actu nõ agit ope
ram ut cõterat̃ de nouo mortaliter peccat peccato .ſ. negligẽtie ad qd᷒ ſequũtur
alia peccata .ſ. contẽptus diuine gratie. obduratio cordis. & ipñia. Idcirco friuola
ẽ atqꝫ ꝑiculoſa excuſatio illi9 qui dicit. Coicare nolo qa nõ ſũ diſpoſit9 peccata
relinquere. Nã licet ñ ſit cũ peccato cõmunicãdũ. tñ a peccato eſt abſtinendum
O quot detinet illaqueatos diabol9 O quot ſũt fornicatores. adulteri. ſodomite
uſuraru & ſimiles q nullam in ſuo corde mẽtionem faciunt de emendatione ſua
O iſenſati. O reprobri. O maligni inimici creatoris ueſtri dei. O damnandi cru
ciatib9 eternis. Cur dunciam ueſtrã uolũtatemqꝫ i malo ꝑſeuerẽtem nõ iſpiciti
Flete ſuper uos metipſos. Flete inq̃ quia in breui pro dilectione momentanea
luetis penas eternas. Heu heu q̃ta crudelitas. q̃ta ĩpietas q̃ta feralitas nõ cõpati
proprio periculo. ꝓprio damno atqꝫ iacture. O luxurioſi domate ueſtrã libidinẽ
O auari reſtenate ueſtrã cupiditatẽ. O ſuperbi deponite iras rancores & odia &
nolite fugere. nolite cõtemnere chriſtũ deũ. Ipſe ẽ qui ad nos uenit. Ipſe nobis
offert ſeipm̃ in ſacr̃o altaris. Sed dicet aliqs ecquis ſcire põt ſi ſine peccato &
mũdus ſit? Inqt .n. ſapiens eccleſiaſtes .iii. Nemo ſcit utꝝ odio uł amore dignus
ſit. Et Dauid in pſalmo. Delicta quis intelligit? Cui ego reſpondeo. ꝙ & ſi cer
titudinaliter de cõi lege null9 ſe ſciat eſſe in caritate tñ ꝑ cõiecturas & ſigna põt
unuſqſqꝫ id credere atqꝫ tenere. Sũt aũt he coniecture dolor de peccatis com-
miſſis ꝓpoſitũ ab illis in poſteꝝ abſtinẽdi humilis & diligens confeſſio ꝓmpta
ſatiſfactio ad bonũ operandũ expedita uolũtas. Veꝝ tñ ut ꝑdictũ ẽ ſi quis oĩno
ſe ad hoc indiſpoſitũ uiderit a ſacra coĩone oĩno abſtineat.

De trib9 conditionibus que ꝑcipue obſeruari debẽt ab his q ſanctiſſimũ ſa-
cr̃m deuote ſummere uolunt. Capł̃m .iii.

Ertiũ myſteriũ declarandũ de coione dr̄ conditio. Coicare ſiquidem uo-
lentes debẽt corp9 chriſti cũ deuotione fide ac reuerẽtia ſuſcipere qb9
neceſſaria ſunt maxime tria. Primũ eſt munditia. Scd̃m diligentia. Tertium
reuerentia. Primũ qd᷒ coicantib9 ẽ neceſſarium dr̄ mundicia que eſt triplex

Prima ē mūditia mētalis ut.s.mēs mūda sit ab oī ꝓposito malo & ab oī actu cuiꝰ
cūq; peccati mortalis. Et de hac dixit apl's.i.cor.xi.c. Probet aūt seipm hō & sic
de pane illo edat & de calice bibat. Qui enī māducat & bibit īdigne iudiciū sibi
māducat & bibit Notandū tñ ꝙ pōt qs dici indignus isto sacr̄o dupliciť. Aut
rōe ꝓprie iniquitatis & sic indignꝰ oīs exñs in peccato mortali. Aut rōne ꝓprie
ꝑuitatis & infirmitatis sic qlibet etiā q̄tūcūq; sanctus indignus est. ꝓpterea oīs
coicans dicit. Dñe non sum dignus. Sed illi ꝗ ꝓpter suā īpietatem & maliciam
īdigni sūt iuditiū sibi māducāt & bibūt dū sāctissimū sacr̄m suscipiūt. O sacerdo
tes. O religiosi eucharistiā frequētātes notate uerba signate misteria. Vhe mū
doa scandalis. Ecqs enumerat quot sūt ꝗ poluto ore presumñt accipere corpus
xpi? Verū tñ circa hoc dubiū oriť. utꝝ peccet sacerdos dans eucharistiā illi quem
scit esse in mortali peccato. Et r̄ndet Ric.in.iiii.ꝗ talis peccator aut nō petit eu
charistiā sibi dari & tunc sacerdos dādo peccaret. Aut petit & tūc distīguo. quia
aut suū peccatū ē occultū aut manifestū. Si manifestū tūc sacerdos dando sibi eu
charistiā peccaret qa legitimā cōtra ipm habet exceptionē quā sibi publice obi
icere pōt. Et accipio hic manifestū nō ꝓ oī eo qd' ꝓbari pōt qd' magis ꝓprie dr̄
manifestabile q̄ manifestū. Vnde si sacerdos sciret ꝓochianū suū esse ī crimine
qd' legitime cōtra eū posset ꝓbare ita qd' illud crimē nescirent cū ipso nisi duo
uel tres testes ꝑ quos hoc ꝓbare posset ñ ꝓpter hoc deberet eucharistiā negare
illi ī publico petēti qa iam inferret sibi penā añ criminis ꝓbationem quod fieri
non debet ut ponit.xi.q.iii.in.c.Eoꝝ. Sed accipio hic maifestū ꝑ notorio. Est
aūt peccatū notoriū uel ꝑ sñiam uel ꝑ cōfessionē factā in inditio aut euidētiam
rei que tergiuersatiōe aliq̄ celari nō pōt extra de cohītatiōe cle. & mul.c.ultimo
Si aūt peccatū suū ē occultū aut petit in occulto & tūc sacerdos sibi dādo pecca-
ret qa habet cōtra eū legitimā exceptionem quā sibi in occulto obiicere pōt. Et
ipm debet monere ne petat in publico ut hēť de conse.di.ii.c. Non prohibeat
Aut petit ī publico & tūc ē distīguēdū qa aut ē de aliena ꝓochia & tūc peccaret
sibi dando Aut est de ꝓochia sua & in tali casu sacerdos tenetur sibi dare quia cō
tra eum non habet legitimā exceptionē quā ei ī publico obiicere possit extra de
officio iudicis ordinarii.c.Si sacerdos. Sic christus coicauit Iudā quē sciebat ꝓdi-
torē ne peccatū eiꝰ occultū pāderet ut.dr̄ i.q.i.c.Christus &.vii.q.i.c.Aduer-
sitas. Illi ergo ꝗ cum peccato mortali coicare p̄sumunt Iude similes efficiuntur.
Scd'a munditia necessaria coicare uolētibꝰ dr̄ cōfessionalis. Debet nāq; qs ante
sacr̄i susceptionem mundare se ꝑ cōfessionē factā sacerdoti. Sed h̄ dubitare con
tingit. utꝝ cōtritus non confessus peccet mortaliť coicando Et r̄ndet. Ric.ꝗ di
stinguendū ē qa aut talis habet copiam confessoris idonei & tēpus sufficiens ad

confitendum & loquelã liberã aut non. Primo suscipiendo hoc sacr̃m mortalit̃ peccat qa ad hoc q̃ hõ sit dign⁹ hoc sacr̃m suscipere requirit̃ q̃ reconcilietur deo & eccl'ie que recõciliatio ẽ p̃ cõfessionẽ & absolutionẽ. Scd'o mõ subdistinguendũ est quia ut iminet scãdalũ p̃sone sue aut cois hoc ẽ populi ut qa iã incepit sacr̃ mysteriũ si sacerdos est. Et ĩ quolibet istor̃ casuũ licitũ ẽ coicare cum proposito confitendi. Si tñ nõ adest aliqs p̃dictor̃ casuũ tenet̃ expectare quousq̃ habeat cõpiã cõfessoris. Tertia mũditia que requirit̃ in uolẽtib⁹ coicare dr̃ corporalis Pro cui⁹ intelligentia notandũ scd'm Boñ. & Ric. in.iiii.di.ix. q̃ alia est imũditia corporalis que ẽ cõiũcta spirituali sicut pollutio p̃ueniens ex crapula uel ex tur pibus cogitationib⁹ p̃cedẽtib⁹ & cũ hac nõ licet ad sacr̃m accedere. Alia est imũditia pure corporalis nullũ horrorẽ inmunditie in aia generãs ut imũditia ĩ pede & hec nõ ipedit. Vnde pollutio p̃ueniẽs ex infirmitate uel debilitate nature nõ impedit usum sacri licet laudabile sit ob reuerentiã abstinere. Similit̃ imunditia menstruor̃ ñ p̃hibet mulierẽ coicare qa est imũditia pure naturalis Simile põt dici de illa infirmitate que leuit.xv. uocat̃ fluxus seminis. Et si dicetur q̃ tales i ueteri lege reputabãt imundi & arcebant̃ ab igressu i templum & ab esu agni. Rñdent p̃fati doc. q̃ istud nõ tenet̃ hodie qa lex data est in onus & i figura & p̃ illas imunditias significabant̃ imunditie spirituales. Dicit tamẽ Boñ. q̃ de⁹ diligit munditiã corporalẽ que excitat deuotionẽ mentis & abhomi nat̃ imunditiã corporalẽ que est uia ad irreuerẽtiã mentis unde qui imũdis manib⁹ tractaret corpus xp̃i p̃pt̃ irreuerentiã sacri non esset imunis a peccato Scd'm principale qd' requirit̃ & est necessariũ coicãtib⁹ dr̃ diligentia que adhuc triplex esse põt. Prima ẽ diligẽtia exaiationis debet q̃dẽ qlibet q̃ uult coicare examinare diligẽt̃ seip̃m ut cõfiteat̃ de oib⁹ peccatis mortalib⁹ de qb⁹ memor esse põt qm̃ si quis omisisset confiteri aliqd' peccatũ mortale p̃pt̃ suã uoluntariã negligentiã licet p̃suaderet sibi q̃ p̃pt̃ confessionẽ alior̃ eẽt mũd⁹ coicando peccaret mortalit̃. Et si quis facta diligẽtia sua nõ recordaret̃ nisi de uno peccato & de illo dũtaxat confiteret̃ in particulari & de oblitis in generali coicando grãm christi obtineret scd'm Sco in.iiii.di ix. Imo multociẽs oblita peccata uirtute sacri ad memoriã reducunt̃. Et tũc tenet̃ hõ p⁹ susceptũ corpus xp̃i quãcitius põt confiteri de illis ĩspeciali qd' etiã tactũ est a nobis dũ dixim⁹ de reiteratione cõfessionis. Scd'a diligẽtia est feruenti orõnis. Debẽt utiq̃ q̃ coicare hñt p̃ aliquod spatiũ ante orare feruent̃. Tertia diligentia est pie meditationis. Debent etiã pie meditari & cõtemplari clementiã & amorem dñi nr̃i Iesu xp̃i qui nobiscũ esse dignat̃ i uenerabili sacro. Tertiũ qd' est necessariũ coicãtib⁹ dr̃ reuerẽtia. Debent nãq̃ corpus xp̃i sumere cum reuerẽtia & honore genuflexi

uidelicet & pectora sua tondentes.d. Cẽturionis uerba Math. viii. Dñe nõ sum dignus ꝛc. Et de hoc deuotissimũ est exemplũ illud menteq̃ sollicita speculãdũ qđ de beato Hiero. Eusebi⁹ in eius trãsitu narrat. Scribit eni sic. Quidã frater ad locũ accedens sanctissimũ corp⁹ Iesu xp̃i secum tulit qđ ubi Hiero. ut dñi uidere potuit nobis ei auxiliantib⁹ pstrauit se in terrã ptinus & uoce & lacrimis q̃tũ poterat clamabat.d. Dñe quis ego sũ ut sim dign⁹ q̃ sub tectũ meũ intres? Meruit hoc peccator hõ? Certe dñe non sum dign⁹. Nũquid melior sum q̃ omnes p̃res mei? Tu moysi noluisti uno ictu oculi te mõ̃rare. Cur nunc tãtũ te humilias ut patiaris ad hoiem descẽdere publicanũ & peccatorẽ? Cũq̃ pximus eẽt sacerdos erigens se uir glorios⁹ genibus flexis cũ cũctis tenentib⁹ magnis lacrimis & suspiriis & q̃plures pcutiens pect⁹ suũ dixit. Tu es dñs meus & de⁹ meus qui p me passus es an forte ali⁹? Certe tu es ille q cũ deus esses solus añ tẽpora & sine principio genit⁹ a deo p̃re eterna & inuestigabili generatione q cũ ipso p̃re & spiritu sancto unus de⁹ es pmanens illud qđ eras & es intra uniꝰ puelle corpusculũ te clausisti fact⁹ hõ. Tu nẽpe es ille quẽ i Iordane baptizãte Ioħe uox subito p̃na celitus itonuit h̃ iqens ẽ fili⁹ me⁹ dilectus i quo mihi bñ cõplacui ip̃m audite. Et spirit⁹ sanct⁹ i te in colũba descẽdẽs te esse unũ cũ p̃re & eodẽ i substantia declarauit. Tu bone Iesu p me crucis tã grand'iu tuo isto qđ cerno p̃ns corpore suptulisti suppliciũ ut mortẽ quã meis incurrerã flagitiis iterimeres & aĩas antiquoꝝ quas dudũ diabolica neq̃tia ifernalib⁹ mansionib⁹ detinebat recupares & totã hũanã naturã que corruerat in mortẽ ppetuã tuo cũ ip̃a pacificato p̃re ad uitã interminabilẽ reuocares. Tu es uita uitalis & amabilis atq̃ iocũda Multaq̃ alia addidit uerba mysteriis deuotissimis plena. Quibus finitis uir dñi glorios⁹ sacr̃m suscipiẽs ad terrã supin⁹ redijt. Deide man⁹ in modũ cruci supra pectus tenens. Symeonis pp̃he uaticiniũ decantauit. Quo finito apparẽte luce q̃dã mirabili ex hac uita migrauit. Elaberem⁹ itaq̃ oẽs ut cũ omĩ deuotione qua possumus sacr̃m hoc frequẽtemus ut sic mereamur in hoc seculo pticipes fieri diuine gr̃e & in futuro sempiterne glorie in qua uidebim⁹ deũ sicuti est q̃ uiuit & regnat p omĩa secula seculoꝝ. Amen.

Dñica oliuarũ in mane de contẽptu mũdi ad quẽ nos christ⁹ rex regũ iducit uerbo pariter & exemplo. Sermo. lxii.

Ecce rex tu⁹ uenit tibi mansuet⁹ sedẽs sup asinã. Scribunt hec ũba Math. xxi. c. & in euãgelio hodierno. Inuigilandũ est accuratissime ab oĩb⁹ nobis ne decipiamur a blandiciis pditoris mũdi. Allicit eq̃dẽ nos apparenti suauitate dulciq̃ armoia bonoꝝ tẽporaliũ. Cui si p̃buerimus aures mẽtis imemores facti gr̃e celestis ruem⁹ in pelagus uastissimũ

inferni tenebrosi sicut illi q̄ syrenaꝝ cantus nō curāt euitare. De quibus sic dicit Hiero⁹ ad m̄rem & filiā i gallus cōmorantes. Narrant gētiliū fabule cātib⁹ syrenarū nautas in saxa p̄cipites & ad orphei cytharā arbores bestiasq̄ ut silicū dura mollita. Hinc & Hiero⁹ in ꝓlogo Iosue dicit. Nos ad p̄r̄ iam festinantes mortiferos syrenaꝝ cantus surda debemus aure ptrāsire ꝓpterea saluator n̄r in oī uita sua uerbo parit̄ & exemplo contēnere mundū nos docuit. Pro cui⁹ cōtēptu hac die māsuet⁹ & humilis sedere uoluit sup asinā. Et qm̄ rarissimi sūt q̄ ei⁹ exēplū sequant̄ pluresq̄ īueniunt̄ dilectores q̄ contemptores mundi. Id circo in p̄senti sermone de mundi contēptu dicemus notabimusq̄ tres principales rationes quare sit contemnendus.

Prima ratio dr̄ diuine ordinationis
Secunda finalis consumationis
Tertia maligne conditionis

Q̄ mūdus cōtēnēd⁹ ē eo q̄ de⁹ ita ordinauit & de causa ꝓductiua mundi & tēpore ac unitate Capl̄m. i.

Rima rō quare contēnendus ē mūdus dr̄ diuine ordinationis. Ordinauit enī deus ut hō diligeret ip̄m deū summū bonū nō aūt mūdum. Vn̄ magister sniaꝝ. i. di. ii li. ait. fecit deus rōalem creaturā ut summū bonū itelligeret intelligēdo amaret. amando possideret. possidendo frueret. Sed p hui⁹ parti plenīore itelligentia tria sūt de mūdo declarāda. Primū dicit̄ cālitas. Scd̄m tp̄ralitas. Tertium unitas. Primū declarandū dr̄ cālitas utꝝ. s. cā efficiēs ꝓductiua mundi fuerit ip̄e de⁹. Et circa hoc sunt tres opiniones. Prima ph̄oꝝ qui nescientes intelligere quomodo aliq̄d fieret ex nihilo sūt multa falsa de mūdo locuti Sicut patet de Democrito & Epicuro qui ut Lactanti⁹ ait. in. i. di. insti. dixerunt oīa fortuitu esse facta. Cōtra quos licet alii philosophi dixerūt mūdū esse factū ut patet primo de celo & mundo & scd̄o metauroꝝ tn̄ errauerunt. Aliqui asserētes illud factū eē a deo de sui eēn̄a. Sed hec positio sequētib⁹ philosophi apparuit inprobabilis q̄ dei eēn̄a nobilissima & oīo īuariabilis fieret corporaliū & uariabiliū materia que de se est impfecta nisi pficiat̄ p formā. Anaxagor̄ autē opinio fuit ut dicit Aꝛ. i. physicoꝝ & . ii. de aīa & in. i. de generatione q̄ mund⁹ erat factus ex pricipiis exn̄tib⁹. s. materia & forma. Sed forme latebāt ī materia āteq̄ intellect⁹ illas distigueret. Platonici uero posuerūt mūdū ex pricipiis existentibus materia & forma sed materiā posuerūt p se & formas sepatas. Thales milesi⁹ ut refert Lactanti⁹ li. i. di. insti. dixit deū ex aqua cūcta formasse. Vn̄ materiā reꝝ posuit in humor̄ & pricipiū cāmq̄ nascendi cōstituit ī deo. Omitto quid sēserit Crisipp⁹ q̄d Cleant̄ q̄d Zeno q̄d Empedocles & ceteri q̄ ideo errauerunt q̄a nescierūt cōtemplari oīpotētiam dei que ex nihilo potest facere aliq̄d. Vnde ex nihilo creauit angelos. ex nihilo materiā primā. ex nihilo creat

aĩas nostras ꝑpterea dicit Magr̄ di.xii.ii li. Creare ē de nihilo aliqd facere hoꝝ aũt nos intelligimus ex reuelatione dei facta Moysi eximio ꝓphãꝝ q ĩ prĩcipio Geñ.ita scripsit. In principio creauit de9.i.ex nihilo ꝑduxit scd̾m glo.celum & terrã Ex quo de ph̃is dicim9 illd̾ Lactãtii ĩ.i.di.ĩsti. Omissis terrenis huiuscemõi ph̃ie auctoritatibus nihil certi asserẽtib9 aggrediamur uiã rectã quos eq̃dẽ si putarẽ satis idoneos ad bñ uiuendũ duces eẽ & ipse sequerer & alios ut sequerent̃ hortarer. Sed cũ magna ĩter se concertatiõe desideãt secũq; ipsi plerũq; discordent apparet coꝝ iter neq̃q̃ esse directũ. Siqdẽ sibi q̃q; ut est libitũ ꝓprias uias ĩpresserũt cõfusionẽq; maximã ĩgrẽtib9 ueritatẽ reliquerũt. Nobis aũt q sacr̃m religionis accepim9 cũ sit ueritas reuelata diuinit9.oẽs utriusq; sexus sine ullo discrimine ad celeste papulũ connocam9.hec ille. Sileant ergo ph̃i & erroribus suis circa ꝑductionẽ mũdi ĩponãt iam finẽ. Scd̾a opinio ẽ hereticoꝝ. Nã Monichi ut cõmeõrat Aug9 in li.de natura boĩ ponẽtes duo principia unũ.s.deũ oĩuꝫ ĩuisibiliũ aliud diabolũ oium uisibiliũ dixerũt mundũ ĩstũ uisibilẽ factũ fuisse atq; ꝑductũ a diabolo tenebraꝝ prĩcipe Hãc aũt heresim ꝑditissimã conant̃ ĩpi probare auctoritate.rõe.& exẽplo. Auctoritate cõtendunt ꝓbare.d.q; diabolus in scripturis uocat̃ princeps & de9 mundi hui9. Vñ Io.xii.christ9 ait. Nũc iudiciũ ẽ mũdi nunc princeps mũdi hui9 eiiciet̃ foras Et.Io.xiii. Venit.n.prĩceps h9 mũdi & in me ñ habet q̃cq̃. Et de se Io.xix. Pilato dixit. Regnũ meũ ñ ẽ de hoc mũdo Scd̾o arguunt Manichi rõne sic. Nullũ malũ est a deo q̃a ut habet̃ Geñ.i. Vidit deus cũcta que fecerat & erant ualde bona. Et Dio9.in li°de di.noĩbus ait. A summo bono nõ egredit̃ nisi summũ bonũ. Sed mũdus est mal9. Ergo nõ ẽ a deo Q aũt sit mal9 pꝫ q̃a si esset bon9 eẽt diligẽdus q̃a scd̾m Dionisiũ ubi s̃. Bonũ ẽ naturalit̃ diligibile. Sed oĩs ꝑ̃dicat mũdum fore contẽnendũ. Vñ Io.i.canonica .ii.c.ait. Nolite diligere mundũ neq; ea que in mũdo sunt.q̃a si q̃s diligit mũdũ nõ est caritas pr̃is in eo. Et Iac.iiii.scribit̃. Adulteri an ne nescitis q̃a amicitia h9 mũdi ĩimica ẽ deo. Quicũq; ergo uoluerit amic9 h9 seculi eẽ ĩimic9 dei cõstituet̃. Et Io.vii.de mũdo christus dixit. Nõ põt mũdus odisse uos.me aũt odit q̃a testimoniũ ꝑhibeo de illo q̃a opera ei9 mala sunt. Tertio sup̃ĩducũt Manichi ad suũ errorẽ confirmandũ exẽplũ qd̾ Math.recitat.iiii.c.q̃n oñdit diabol9 christo oĩa regna mundi ꝑmittẽs se ea illi daturũ si cadẽs adorasset eũ ergo uidet̃ q; ĩp̃e erat dñs mũdi. Sed certe mẽtiunt̃ Manichei & scripturas corrũpũt distrahũtq; a ueritate sens9 q̃m ut ait Mgr̃ historiaꝝ scholasticaꝝ ĩ prĩcipio Geñ.& Alex.ĩ .ii.summe & Boñ.& Ric.di.i.ii.li. Mũdus ĩ scriptura multiplicit̃ accipi cõsueuit Nã aliq̃n accipit̃ ꝑ deo.aliq̃n pro oĩ creatura seu oĩ creata natura.aliq̃n ꝑ ipso hoĩe.aliq̃n ꝑ uita pñti aliq̃n ꝑ uitiosa uita malorum.ꝓbat̃ h acceptio multiplex

ſatis clare. Nā Io.i. dr̄ de uerbo dei. In mūdo erat. i. in pr̄e ſcd̄m Aug. Et mūdus ꝑ ip̄m fact⁹ ē. i. omne qd̕ reperit̄ ſiue in celo ſiue in terra Et mūd⁹. i. hō eū. ſ. uerbū incarnatū nō cognouit. Quod dictū refert̄ ad iudeos. q̄ etiā hō intelligat̄ nomine mūdi p₃ ꝑ illud qd̕ dr̄. Io.iii. Sic deus dilexit mūdū ut filiū ſuū unigenitū daret ut oīs q credit in illū nō peat ſ₃ habeat uitā eternā. Q̄ etiā mūd⁹ accipiat̄ ꝑ uita pn̄ti p₃ in v̄bis chriſti. d. Io.xvi. Exiui a pr̄e & ueni i mūdū iteꝝ relinquo mūdum & uado ad pr̄em. q̄ etiā mūd⁹ accipiat̄ ꝑ uita maloꝝ & iniquoꝝ hoīu₃ colligit̄ ex uerbis chriſti Io.xv. diſcipulis. d. Quia de mūdo n̄ eſtis. ſed ego elegi uos de mūdo. ꝓpterea odit uos mūdus. Diabol⁹ itaq₃ dr̄ priceps mūdi. nō q̄ ab ip̄o mūdus creat⁹ ſit. ſed q̄a ē oīm maloꝝ caput ſcd̄m illud Greg. xvi. mor. Caput iniquoꝝ diabol⁹ ē. Et hoc modo mūd⁹ dr̄ mal⁹ & merito odiēd⁹ atq₃ ſpuēd⁹ Explicauit hoc ip̄m Io. cū ſubdidit ī auctoritate p̄allegata. Nolite diligere mūdū ꝛc. Oē qd̕ ē in mūdo cōcupiſcētia carnis ē & cōcupiſcētia oculoꝝ & ſuperbia uite. Dr̄ itaq₃ diabol⁹ ꝑnceps maloꝝ rōe p̄tacta. Et a Paulo uocat̄ de⁹ hui⁹ ſcl'i nūcupatiue ſicut ab eodē phil. iii. Guloſoꝝ uēt̄ dr̄ de⁹. Et ꝑ hec dicta ſatis ſufficienter rn̄ſū eſt ad auctoritates ac rōem q̄s Maiche⁹ induxerat. Ad exēplū uero dicim⁹ q̄ dia⁹ qn̄ ꝑmittebat xp̄o mēdacit̄ loquebat̄. Voluiſſet utiq₃ decip̄e cū mēdacio ſuo ſicut decepit in paradiſo terreſtri ꝑmos hoīes & quottidie decipit ſibi credentes propterea Io.viii. xp̄s de ipſo dixit. In ueritate nō ſtetit q̄a ueritas nō ē in eo. cū loqt̄ mēdaciū ex ꝓpriis loqt̄ q̄a mēdax ē & pr̄ ei⁹. Stēt ergo cōfuſi Manichei cū diabolo pr̄e ſuo & de mūdi ꝓductione amplius non loquātur. Tertia ē opinio uera ſanctoꝝ q̄ mūd⁹ ē in eſſe ꝓduct⁹ a deo quā eccleſia ī ſymbolo appl'oꝝ p̄dicat. d. Creatorē celi & terre. Et ī ſymbolo pr̄um. Factorē celi & terre ui. o. & inui. Que ueritas colligit̄ ex dictis ſcripture utriuſq₃ teſtamenti Vn̄ ſapiens ecc. i. ait. Vnus ē altiſſimus creator oīpotēs rex metuend⁹ nimis. Et Iudith. xiii. Bn̄dict⁹ de⁹ q creauit celū & terrā Et Dauid. ī. pſal. lxxxviii. Tui ſūt celi & tua eſt terra or. t. & ple. t. f. a. & m. t. craſti. Et Iſa. xlviii. Ego ꝑmus & ego nouiſſimus. Manus mea fundauit terrā & dextera mea mēſa ē celos Et Io.i. Oīa ꝑ ip̄m facta ſunt. Et Eph. iii. In deo q creauit oīa. Et Coloſ. i. In ipſo condita ſunt uniuerſa que ſunt in celo & in terra uiſibilia & iuiſibilia. Et Heb. i. In initio tu dn̄e terram fūdaſti & op̄a manuū tuaꝝ ſunt celi. Et Actu. iiii. Dn̄e tu feciſti celū & terrā. Et. xvii. Deus q fecit mūdū & oīa que in eis ſunt. Et Apoc. x. Iurauit ꝑ uiuentē in ſecula ſcl'oꝝ q fecit celū terrā. Hoc inſup ut p̄miſſum eſt phi q̄ plures cōfirmant licet in modo ꝓducēdi deficiāt. Vn̄ Lact. li. i. di. iſti. Orpheus inqt uetuſtiſſimus poetaꝝ deū ueꝝ & magnū primogenitū appellat. eo q̄ ante ip̄m nihil ſit genitū ſed ab ip̄o ſunt cūcta generata. Et Macrobi⁹ li. i. de ſomno

Scipionis ait. Deus q̄ p̄ma causa ē uocat̄ un⁹ oīm que sunt queq̄ uident̄ esse p̄n
ceps & origo ē. Et ut inq̄t Aug⁹ li.xi.de ci.dei. Excepti ꝓphicis uocibus mund⁹
ipse ordinatissima sui mutabilitate & mobilitate & rerū omnium pulcherrima
spetie quodā mō tacite & factū se eē & nisi a deo ineffabilit̄ atq̄ inuisibiliter se
fieri potuisse ꝓclat. Et idē li.x.cōfe. Interrogaui de deo meo celum solē lunā &
stellas & rn̄derūt. Neq̄ nos scim⁹ qđ queris. Et dixi oib⁹ que circūstāt fores car
nis mee. Dicite de deo meo aliq̄d Et exclamauerūt uoce magna. Ipse fecit nos
Interrogatio mea intentio mea & rn̄seo eoꝝ species eoꝝ. hec ille Ex q̄bus oibus
cōsiderare debem⁹ q̄ admirāda sit sapia creatoris q̄ timēda & uenerāda potētia
q̄ ue laudanda ac bn̄dicēda bonitas que nobis fiūt notissima dū inspicim⁹ mūdū
istū ab illo ꝓductū de nihilo in quo oia sunt ordinatissima & nihil est sup̄fluum
atq̄ diminutū. Scđm de mūdo declarādū dr̄ tēporalitas. Et hic uidēdū est. utꝝ
mūdus fuerit a deo ꝓduct⁹ ex tēpore aut ab eterno. Et q̄busdā uisū ē Aristotilē
tenuisse q̄ mūd⁹ fuerit ab eterno ꝓpterea quia p̄mo physicoꝝ dicit Q̄ materia
est igenita & in p̄mo de celo & mūdo q̄ celū ē igenitū & nullū ingenitū incipit
esse. ergo uniuersitas reꝝ nō icepit eē. ꝓpterea Bon̄.i.di.ii.li.ait. Excellētior iͥ
p̄hos Aristoteles scđm q̄ sancti ei iponūt & cōmētatores exponūt & uerba ei⁹
p̄tendūt i hūc errorē dilapsus fuit. Quidā tn̄ moderni dicūt illū nequaq̄ sēsisse
neq̄ intēdisse ꝓbare q̄ mūd⁹ oio nō cepit. Sed qđ nō cepit motu naturali. hec
Bon̄ & sanctus Tho.q.xlv.p̄me pti dicit. Nō pōt ꝓbari demōstratiue mundum
semp̄ fuisse nec rōes q̄s ad hoc Aꝝ. inducit sunt demōstratiue simplicit̄ sed s̄m
q̄d ad cōtradicēdū positionib⁹ antiquoꝝ ponētiū icipere scđm quosdā modos
i ueritate ipossibiles. Et q̄ ita sit apparet ex tribus. Primo q̄a tā in .viii physicoꝝ
q̄ in p̄mo de celo & mundo p̄mittit q̄sdā opiniones ut Anaxagor̄ & empedocl̄
& Platōis cōtra quos rōes cōtradictorias inducit. Scđo q̄a ubicūq̄ de hac mate
ria loq̄t̄ iducit testionia antiquoꝝ q̄ nō ē demr̄atoris s; ꝑsuadētl. Tertio quia
exp̄sse dicit in p̄mo topicoꝝ q̄ quedam sunt ꝓbleumata dialetica de q̄bus rōes
nō hēmus. utꝝ mūd⁹ sit eternus. Et cū ꝓbat materiā igenitā hoc facit iō q̄a ma
teria nō habet subiectū de quo sit. & sic ꝓbat celū igenitū q̄a nō habet subiectū
ex quo generet̄. ideo materia & celū nō iceperūt p̄ generatiōꝫ ut q̄dā ponebāt
Sed quicq̄d Aꝝ. senserit & ceteri p̄hi de eternitate mūdi a nobis ꝑuifaciendū
est quoniam scriptura sacra testat̄ mundū nō fuisse ab eterno. Vn̄ ꝓuer.viii. Sa
pientia dei deus dei fili⁹ cū p̄re etern⁹ & cū spū sancto ait. Dn̄s possedit me in
initio uiaꝝ suaꝝ anq̄ q̄cq̄ faceret a pricipio. ab eterno ordinat⁹ sum. & ex antiq̄s
anq̄ terra fieret. Ipe adhuc Ies⁹ bn̄dict⁹. de⁹ icarnat⁹. Ioh̄.xvii. inq̄t. Pr̄ clarifica
filiū tuū claritate q̄ habui anq̄ mūdus fieret. Vn̄ apte inuit mūdū ab eterno nō

fuisse. Rō aūt ē ꝭm. Tho. ubi sup̄. Quia uoluntas dei ē cā reꝝ ut notaꝛ de cōse. di. .ii. & in. c. Reuera. &. c. Oīa. Sic ergo necesse ē oīa esse sicut necesse ē deū uelle cū necessitas effectus ex necessitate cause depēdeat ut dr̄. v. metaphy. Absolute ergo loquendo nō est necesse deū uelle aliq̄d nisi seip̄m. Vn̄ non ē necessarium deū uelle ꝙ mūdus semp̄ fuerit sed eatenꝰ mūdꝰ ē q̄tenꝰ deꝰ uult ip̄m eē cū esse mūdi ex dei uolūtate depēdeat sicut ex sua causa. Et si dicaꝛ. cur deus nō cōdidit mūdum an̄q̄ conderet. Rn̄det Augꝰ. li. i. sup Gen̄. cōtra Manicheos q̄a noluit Et si adhuc petaꝛ cur noluit. Adhuc rn̄det ꝙ nō possumus assignare cām uoluntatis diuine q̄a tūc esset dare aliq̄d maiꝰ uoluntate diuina qd̄ ē falsū. Ideo Mgr̄ sen. i. di. ii li. art. Volūtatꝭ dei cā querenda n̄ ē. Tūc ergo deꝰ mūdū ꝑduxit cū uoluit & sibi placuit. Qd̄ etiā cōfirmat Macrobiꝰ li. ii. de somno Scipiōis. d. Quis nō hic estimet ip̄m mūdū cepisse & nec lōgā retro eius etatem cū ab hinc ultra duo retro annoꝝ millia de excellētiū reꝝ gestarū memoria nec greca q̄dē extet historia. Nā sup̄ Ninū nihil in libros p̄claꝝ redactū est. Si. n. ab initio imo ante initiū fuit mūdꝰ cur p innumerabiliū seriē sc̄loꝝ n̄ fuerit cultꝰ quo nūc utimur iuētus nō lr̄aꝝ usus quo solo fulciꝛ eternitas? Huiꝰmodi oīa uideꝛ eternitati rerum repugnare dū opinari nō faciūt certo mundi ꝑncipio paulatī singula queq̃ reperisse. Tertiū de mundo declarādū dr̄ unitas. Circa qd̄ querīꝛ. Vtrū mūdus sit unꝰ aut plures. Et licet Anaxarchꝰ & Democritꝰ dixerit esse ifinitos mūdos tn̄ scriptura mundū noiat in singulari q̄a unꝰ ē & nō plures. Rō ē sc̄dꝫ Tho. ubi s̄ q̄a unꝰ est ordo ī rebꝰ creatis exn̄s ꝓpterea mundus dr̄ unꝰ unitate ordinis sc̄dm̄ ꝙ quedā ad alia ordinanꝛ. Nā quecūq̃ sunt a deo ordinē hn̄t adiuicē & ad ip̄m deū. Quare necesse ē ꝙ oīa ad unū mundū ꝑtineāt Hinc Arꝭ. xi. meta. Ex unitate ordinis in rebus exn̄tꝭ cōcludit unitatē dei gubernātis. Fecit ergo deus unum mūdū licet constet ex diuersis distinctisq̃ partibus & naturis oim̄ uero que sunt finē uoluit esse hoīem rōnalem sc̄dm̄ illd̄ phi. Sumꝰ quodā mō finis oim̄ eorū que sunt. Dicit tn̄ Bon̄. i. di. ii. ꝙ homo dr̄ finis sub fine. Sed deꝰ ē finis ꝑncipal̄ & ultimus q̄m oē offm̄ omnē motū omnēq̃ operationē cuiuscūq̃ create nature deꝰ ad usum hoīs deputauit. Illi nāq̃ seruiūt elemēta obsequūꝛ celestia corpora & assistunt ad custodiā angeli. Et cur ista nisi ut oīa diligāt benignissimū deum q̄ nō iō fecit mūdū ad hoīs usum ut inde ipse cōtēnereꝛ sed potiꝰ ut ab homine cognoscereꝛ & amareꝛ ꝓpt̄ tot exhibita bn̄ficia? O igiꝛ īgratissima aīa que creaturā in amore p̄ponis creatori tuo. bonū summū & īcreatū negligis atq̃ spernis pro bono uilissimo & creato. Nō sic aīa peccatrix non sic. Euigila & suscipe celū contēplare ibi deū creatorē bn̄factorē & glorificatorē tuum tibi dicētē atq̃ clamātem. Noli diligere mundū. dilige me q̄ illū ad te tā ordinate creaui. Noli me

obliuioni tradere Noli pro momētanea dilectione ꝑdere eterna gaudia & obligare te ad eterna supplicia.

Q mūdus ē cōtēnendus qa finieſ & consumabiſ. & qd cognosci pōt a nobis de huiꝰmodi fine & cōsumatione. Caplm. ii.

Cōa rō q̄re cōtēnēdus ē mundꝰ dr̄ finalis cōsumationis. hēbit nāq; mūdus iste cōsumationē & finē nec durabit semꝑ. Ad cuiꝰ clariorē itellectū in hac ꝑte circa tria dubitare cōtingit. Primo circa notitiā generalē. Secūdo circa notitiā certitudinalē. Tertio circa notitiā coniecturalē. Primo cōtigit dubitare de fine mūdi circa notitiā generalē. Vtrū. s. in generali cognoscere possimꝰ & scire q mūdus hēbit finē. Et rn̄deo q sic eo q sancte scripture oēsq; doc. id tenēt & cōfiteſ. Vn̄ Io. i. ca. c. ii. ait. Trāsit mūdus & cōcupia eiꝰ. Et. i. cor. vii. Pau. ait. Preterit figura hꝰ m̄di. Et xp̄s Luce. xxi. Et Marci. xiii. & Math. xxiiii. Celū & terra trāsibūt. Et Dauid ī psal. Opera manuū tuaꝝ sūt celi. Ipi ꝑibunt tu āt ꝑmanebis & oēs sicut uestimentū ueterascēt. Et uelut amictū mutabis eos & mutabunſ. Et sapiēs ecc. iii. Oia tēpus hn̄t & suis spatiis trāseūt uniuersa sub sole. Et Augꝰ in. q. noui & ueteris testi & xii. sup Gen̄. ad lr̄am. Incōueniens ē mūdū eternū dicere quē cū uidemꝰ passioni subiectū & ꝑ singula senectute deficere credimus & finiri. Et Gregꝰ in mor. exponens illud Iob. xiiii. c. Non resurget hō donec atteraſ celū nisi huiꝰ mūdi finis aduenerit. Humanū genꝰ a somno mortis nō euigilabit. Sed posset aliqs arguere cōtra ex dictis phoꝝ & etiā sanctoꝝ. Nā Pliniꝰ li. i. historie naturalis ait. Mundū minime eē credi par ēeternū imēsum neq; genitū neq; iterituꝝ unq̄. Et Aꝝ. li. i. de planetis. Mūdꝰ totalis ē ꝑpetuꝰ & sempiternꝰ nec cessabit unq̄ generari aīalia & plātas & oēs suas species. Et idē in. ii. de generatione. Semꝑ cōtinua erit generatio & corruptio & nūq̄ deficiet. Ric. etiā in. iiii. xliii. di. dicit Q fuit opinio quorundā phoꝝ q cū ōnia naturalia ꝑ influentiā corpoꝝ celestiū disponāſ qn̄ oēs ꝑtes celi redibūt ad primū sue creationis locū tūc oīa generabilia & corruptibilia eadē numero que an̄ fuerant reuerteneſ. Et hoc ꝑ naturā uniuersalem. que sicut dicit Aui. i. vi. meta. Est uirtus īfusa in substātias celoꝝ gubernans uniuersitatem generationū. Illa aūt celi dispositio erit i cōplemento. xxxvi. millium ānoꝝ ab illo instāti quo creatū est firmamētum. Hanc uero opinionē deridēdo cōmemorat Augꝰ. xii. de ci. dei. c. xiii. d. Q q sic tenuerūt ꝓfitebanſ Platonē iteꝝ lectuꝝ i Achademia easdēq; futuras scholas illosq; phos q an̄ fuerūt. Veꝝ tn̄ oēs phi q de mundi eternitate loquunſ aut ex ꝑte an̄ aut ex ꝑte post ut inqt Augꝰ. ix. c. ꝑfati li. xii. dicunt qd putāt non qd sciūt. Et cōtra ponētes ānoꝝ reꝝq; illā reuolutionē. sup̄dicto c. xiii. Inqt. Absit ut nos ista credamꝰ. Semel. n. christꝰ mortuus est ꝑ peccatis

nris surgens aût a mortuis iã nõ morit̃ mors ei ultra non dominabit̃.& nos post resurrectionẽ semp cũ dño erim⁹.hec ille.Sũt tñ nõnulli obiciẽtes ex dictis sacre scripture.Nã ecc.i.dr̃. Generatio p̃terit & generatio aduenit terra autẽ in eternũ manet.Et de sole luna stellis ceterisq̧ celestib⁹ corporibus. Dauid psal. .cxlviii.Statuit ea ineternũ & i seculũ seculi.ergo nõ deficiẽt & ex consequenti mundus durabit ineternũ & semp erũt terra elementa & celestia corpora. Cui obiectioni r̃ndere possum⁹ ex dictis Scoti in.iiii.di.xliii.q.i.r̃nsione ad secundũ argumentũ cũ quo cõcordãt ceteri theologi in.iiii.di.xlviii.Dicim⁹ ergo ꝙ mũdus põt considerari dupliciť.s.q̃tũ ad suã substantiã siue eeñam & q̃tum ad suas opationes mundus ergo manebit q̃ntom ad sobstãtiã sed nõ q̃ntũ ad opatiõe Vñ Ric.dicit.ꝙ cessabit mot⁹ corpoꝝ celestiũ qa ot habet̃ Apoc.x.Angel⁹ iurauit ꝙ temp⁹ ãpli⁹ ñ erit. Sed ipossibile ẽ eẽ motũ sine tẽpore.ergo mot⁹ celi cessabit nõ q̃dem p naturã sed p uoluntatẽ itelligẽtiaꝝ mouentiũ obediẽtiũ uolũtati creatoris i desinendo mouet̃ sicut ex amore eius mõ sibi obediũt i mouẽdo q̃ppt̃ cõueniẽt̃ a phõ.xii.meta.dr̃.cã pma mouet in rõe amati & desiderati. Si tñ phs i suo uerbo sanũ habuit itellectũ tũc aũt placebit creatori ut ãplios itelligentie corpora celestia nõ moueãt qa tũc hẽbit̃ finis mot⁹ corpoꝝ illoꝝ. Intelligentie eni i mouẽt illa corpora ut p motũ eoꝝ fiat renouatio iñuentiaꝝ & cõtẽperantia que reqrit̃ ad generationẽ & corruptionẽ quousq̧ impleat̃ numer⁹ electoꝝ Oẽ aũt qd̾ p aliquẽ finẽ mooet̃ illo fine hito rõnabile ẽ ꝙ ab illo motu quiescat.Tho.etiã in.iiii.sum.cõtra gentiles.c.ultio art.Quia oia corporalia quodãmõ sunt ppt̃ hoiem consumato electoꝝ numero necesse est ut totius creature corporee status imutet̃ ut cõgruat statui hoinum q̃ tũc erũt. Et qa tũc homines incorruptibiles erũt a tota creatura corporea tollet̃ generationis & corruptiõis status. Et sic nõ germinabit ãpli⁹ terra nõ ãbulabũt in siluis aĩalia non uolabunt aues in aere nõ fiet uicissitudo tẽpoꝝ non alternatio diei & noctis nõ oidebunt̃ hoĩes inhabitare terrã nõ reperient̃ ciuitates castella & opida non edificia non agriculture nõ exercitia & artes nõ erũt dominia pncipat⁹ & regna. Si aũt queretur ergo qd erit̃ R̃ndeo ꝙ in fine scl̄i oẽs hoĩes morient̃ & oẽs postea resurgent.Exurget aũt flãma conflagrationis & diluuiũ ignis sed3 illd̾ pphete Ignis añ ipm pcedet & de illo dicit glo.sup scd̃m capl̃m scd̄e Thesal̄.Et Beda i glo. sup scd̄a Petri.iii.c.ꝙ tñ ascẽdet q̃ntũ aq̃ diluuii fuit altior sup oẽs mõtes terre Et licet aliq uoluerint cõtendere ꝙ diluuiũ illud fiet naturaliť eo ꝙ illius ignis generatio erit naturalis qa uirtute ignis elemẽti & corpoꝝ celestiũ generabit̃ in materia terrestri aquea & aerea & allegant Senecã in li⁹ de questionib⁹ natura lib⁹ & Aꝝ.in.ii.meta.q aiũt. Dixit Empedocles arsurã esse terram cũ uomersa

sydera conueniēt i signo cācri & uniuersalē iundationē futurā cū eadē turba sy-
deꝝ cōuenient in capcornio. Tñ Ric.in.iiii.dicit ꝙ sicut purgatio mūdi ꝑ aquā
diluuii fuit supnaturalis ad purgādū mūdū de hoibus malis scdm qd manifeste
innuit textus sacre scripture ita & illi9 ignis ꝓductio erit supnatalis nec ē icōue
niēs ꝙ ei9 ꝓductionē ꝓcedat uehemens siccitas naturalit generata illi9 ignis ꝓ-
ductioni concordās. Nō tñ sicut dispositio necessaria sed cōgrua. Quare autem
prima purgatio mūdi fuit ꝑ aquā & scda erit ꝑ ignē dicit Boñ.xlvii.di.iiii.ꝙ rō
ē qa sicut in ꝑncipio ardor regnauit cōcupiscētie sic in senectute mūdi frig9 aua-
ritie. Refrigescet eni caritas multoꝝ & iō qa purgatio debet fieri ꝑ contrarium
sicut purgatio ardoris concupiscētie facta ē ꝑ aqnā sic purgatio frigoris malitie
& auaritie fiet ꝑ ignē. Post resurrectionē uero erit ꝓ amicis dei dies longissima
iocundissima atqꝫ leta q nūq̄ habet noctē qñqdem oēs electi cū aīa simul & cor
pore conregnabūt hinc cū xp̄o. Pro dānatis aūt reprobis fiet nox amara & tene
brosa que ꝑ infinita secula ꝓtrahet in qua nūq̄ deerūt luct9 gemitus suspiria &
uhe qñ & ipsi cū anīa sil & corpore tremēdas penas inferni luēt. Scdo contigit
dubitare circa notitiā certitudinalē. Vtꝝ possit aliqs certitudinalit scire q̄tum
tēpus sit usqꝫ ad consumationē seculi. Et rñdet Ric.di.xlvii.iiii.ꝙ nō qa ut tactū
ē supi9 cōsumatio seculi ñ depēdet a causa naturali sed a uoluntate diuina. Ideo
xp̄s dixit Math.xxv. Nescitis diē neqꝫ horā. Et Marci.xiii. De die aūt illa & ho
ra nemo scit neqꝫ hō neqꝫ angeli celoꝝ neqꝫ filius. Et scdm Augꝫ sumit hic filius
ꝑ capite rōe mēbrorū & nō rōe ꝓprie ꝑsone qm christus nouit oia oiūmqꝫ sciam
habuit ut dr in.iii.sen. Sed nulli mēbro suo declarauit q̄diu erit mūdus duratur9
Hic Luc.xii.dixit. Estote parati quia qua hora non putatis filius hois ueniet. Et
Marci.xiii. Videte uigilate & orate nescitis eni qñ tēpus sit. Tertio contingit
dubitare circa notitiā coniecturalē utꝝ.s.ꝑ coniecturas aliquas posset quis assē
rere modico tēpore mūdum fore duratuꝝ. Et qdā dicūt ꝙ sic inducentes suo mō
tres ꝑncipales cōiecturas. Prima ē etatū antiquitas. Dn̄t eni etates mūdi etati
hominis cōpari. Qd Aug9 sentire uidet sup Io.&.xxii.li.de ci.dei in fine. Sicut
ergo sex sunt etates hois & i sexta ñ pōt diu uiuere ita ergo i sexta etate diu du
rare neqt. Prima etas hois est infantia que durat usqꝫ ad septimū ānū. Scda est
pueritia usqꝫ ad.xiiii.annū. Tertia ē adolescētia usqꝫ ad.xxv. Quarta est iuuētus
usqꝫ ad.l. Quita ē senectus usqꝫ ad.lxxx. Sexta ē decrepitas usqꝫ ad mortē. Cum
aūt ad illā pueritiā cert9 est ꝙ mors nō multū tardabit. Et licet qñqꝫ senes con-
fortent seipos dicantqꝫ ꝙ adolescentes etiā moriūt allegantes illud dictū Tulii
in li° de senectute. Frustra sperat adolescens se diu uictuꝝ. Quid eni stulti9 quā
incerta ꝓ certis hr̄e qm etiā illa etas multo plures q̄ senect9 mortis habet casus

Facili9 enī adolescentes ī morbos īcidūt graui9 egrotāt tristi9 curāt. Tñ urbana cōfutatio hui9mōi snīa est quā facit sancta Marcella de qua Hiero9 in epistola ad Prīcipiā ait. Orbata pr̄is morte uiro quoq; post nuptias septio mense ꝑuata est. Cūq; eā Cerealis In9 clarū int' cōsules nomē ē ꝑpt' etatē & antiqtatē fami lie & insignē qd' maxie uiris placere consueuit decorē corporis ac moꝝ tēperan tiā ābitiosi9 peteret suasq; longeu9 polliceret' diuitias sed nō q̄si in uxorē & q̄si ī filiā uellet donationes trāsfūdere. Albinaq; mr̄ tā claꝝ p̄sidiū uiduitate dom9 ultro appeteret illa r̄ndit. Si uellē nubere & non eterne me pudicitie dedicare utiq; maritū quererē nō hereditatē. Illoq; mādante posse & senes diu uiuere & iuuenes cito mori elegant' lusit iuuenis qdē pōt cito mori. Sȝ senex diu uiuere n̄ pōt. hec ille. Si ergo mors uicina ē senectuti ergo finis īminet mūdo iam senes centi. Est eqdē ꝑma etas ei9 ab Adā usq; ad Noe. Scd'. a Noe usq; ad Abraham Tertia ab Abrahā usq; ad Dauid. Quarta a Dauid usq; ad captiuitatē Babylōis Quīta a captiuitate Babylonis usq; ad christū. Sexta a xp̄o usq; ad finē mundi. Ex ista aūt sexta etate fluxerūt. M.cccc.lxvi. q̄re uidet' q; parū ē illud qd' supē. Scd'a coniectura quā assumūt alii de ꝓpīquitate finis mūdi ē antixp̄i uicinitas. Asserūt enī scd'm ꝓphetias āx̄pm fore de ꝓximo uentuꝝ post cui9 aduētū nō multū durabit mūd9. Tertia coniectura ē peccatorū cōsumata īiqtas. Refrigiut qppe caritas multorū & ex oī ꝑte supabūdat malitia & ingratitudo occupauit cūctos habitatores terre. Verūtñ cū cōiecturis hui9modi aut similib9 non audeo ego affirmare qcq̄ de uicinitate finis mūdi sequens in hoc Aug. qui li° de ci dei .xviii. c liii. ait. Frustra annos q remanent huic seculo cōputare ac diffinire conamur cū hoc scire nō eē nostꝝ ex ore ueritatis audiuim9. Quos tñ alii q̄drigentos alii qngentos alii etiā mille ab ascēsione dñi usq; ad ultimū ei9 aduentū cōpleri posse dixerūt. Quēadmodū aūt quisq; eoꝝ astruat opinionē suā longū est demō strare & nō est necessariū. Cōiecturis qppe utūt' hūanis nō ab eis aliqd certum de scripture canonice auctoritate ꝓfert'. Oīum uero de hac re calculātiū digito resoluit & qescere iubet ille q dicit. Non est uestꝝ nosce tēpora uel momenta que pr̄ posuit in sua potestate. hec ille. Quare ut optīe hāc ꝑtem cōcludam oī curiositate dimissa. dico q; satis debet esse oībus nobis qa cito deficiem9 & ī breui rapiet nos uiolētissima mors. Tūc ergo nobis deficiet qñ uita pñti ꝑuabimur

Q; cōtemnend9 ē mūd9 qa ē falsus & uanitate plen9 sicut apparet ī exēplis eoꝝ q dilexerūt illū & qa dilectores suos ducit ī dānationē. Capl'm. iii.

Ertiū misteriū siue tertia rō q̄re contemnēd9 ē mūd9 dr̄ maligne cōditionis. Repit' siqdem ī hui9 mūdi tēporalibus bonis triplex mala cōditio Prima dr̄ falsitatis. Scd'a uanitatis. Tertia dānabilitatis. Prima cōditio bonoꝝ

huiꝰ mūdi dr̄ falsitatis. Sunt nāq̧ hec bona falsa nō uera si in eis finis constituatᷓ
qm̄ ad ueritatē boni qđ nos beatos facere debet reqrit̄ exclusio oīs mali & cuiꝰ-
cūq̧ cōtrarii. Sed in hac uita nullꝰ euitare pōt labores dolores angustias calami-
tates erūnas quibus p̄mit̄ mortaliū genus. Ex quo Hieroꝰ ad Heliodoꝝ de uita
Nepotiani ait. Vbiq̧ luctus ubiq̧ gem̄ituꝰ & plurima mortis imago. Et Boetius
li.ii. de cōso. qs ē inqt tā cōposite felicitatis ut nō aliq̄ ex ꝑte cū statꝰ sui q̄litate
rixet̄? Anxia enī res est humanoꝝ bonoꝝ cōditio & que uel nunq̄ tota ꝓueniat
uel nūq̄ tota ꝑpetua subsistat. huic census exuberat sed est sibi pudori degener
sanguis. Hūc nobilitas notū facit sed angustia rei familiaris inclusꝰ mallet eē ig
notꝰ. Ille utroq̧ circūfusꝰ uitā celibē deflet. Ille nuptiis felix orbꝰ liberis alieno
censum nutrit heredi. Aliꝰ ꝓle letat̄ filii filiaue dilictis mestꝰ illacrimat. Idcirco
nemo facile cū fortune sue conditiōe concordat. hec ille. Quare q̄si p miraculo
narrat̄ felicitas. Q. Metelli de quo Valeriꝰ li.vii.ru de felicitate ait. Quītū Me
tellū nesci in orbe terraꝝ p̄ncipē uoluit fortuna parentes ei nobilissimos dedit.
adiecit animi rarissimas dotes & corporis uires ut sufficere laboribus posset ux-
orē pudicitia & fecunditate cōspicuā cōsulatꝰ decꝰ imperatoriā potestatē specio-
sissimi triūphi ꝑtextū largita ē. Fecit ut eodē tēpore tres filios consulares unū
etiā cēsorē triūphalē uideret & q̄rtum ꝑtorē utq̧ tres filias nuptui daret earūq̧
sobolē sinu suo exciperet. Hūc uite actū eiꝰ finis consentaneꝰ excepit. Nā ultimo
senectutis spatio defunctū leniq̧ genere mortis int̄ oscula complexusq̧ carissi-
moꝝ pignorū extīctū filii & generi humeri suis p urbē latū rogo īposuerūt. hec
ille. Sed rarissima sunt huiꝰmodi exēpla ꝓpterea dixit Lucanꝰ. Felix qui potuit
mūdi euitare ruinas. Quīmo audiunt̄ oīum regū oīum p̄ncipum oīumq̧ magi-
stratoꝝ sepiꝰ deflēde querele. Nec pōt aliqs diu ꝑsistere qn tm̄ clamet & dicat
Heu mihi quia circūdederūt me mala. Patet hoc in exēplo illo qđ Tulliꝰ refert
ī li° de finibꝰ bonorū & maloꝝ. Quod etiā recitat Valeriꝰ de mutatione moꝝ &
fortune Et Pliniꝰ ī historia naturali. Polycrates inqt Samiorum tyrannus adeo
sibi fortunā obseqosam habuit q̧ oīa desiderata ꝑficiebat. Ad moderādā igitur
fortune inuidiā sumpto i manu anulo quē p̄ciosū possidebat in mare iecit. Sed
īnopinate illū repēte recuꝑauit. Nā post dies paucos a piscatoribꝰ piscis captꝰ
q anulū sorbuerat tyranno donatꝰ ē. Accidit tādē q̧ aduersꝰ Darīū ꝑsaꝝ regem
duxit exercitū & q̧ Orūthes p̄fectus darii illū acie fuderit cepitq̧ & ī sūmo ma
galensis montis uertice suspēdi iusserit. Et relictus auibꝰ lacerandꝰ qui ubiq̧ fe
licissime in terra uixerat in aere miserrime expirauit. Quid de infelicitate aliorū
referā qui se beatos crediderūt. Legāt̄ historie q ut plurimū illos infelici dolo-
rosaq̧ morte ac uiolenta extīctos esse describūt. Ninus rex assyriorum qui bella

finitimis ītulit.l.ānis ut refert Pau.horosi9.li.i.post deuictā Asiam Scythiā & Zoroastrē dū deficiētem a se oppugnat urbē sagitte ictu interiit. Baldasar rex Babylonis ut ait Ioseph9.x.ātiqtatū li° obsessa Babylōe a Medis & Persis Dario.s.& Cyro intm̄ uenit ī obliuionem sui ut celeberrimū īiret cōuiuiū & ī uasis tēpli biberet & obsessus uacaret epulis. Vn̄ in nocte capt9 ē & iugulatus. Cyrus rex psarū ut Horosi9 ubi sup̄ cōmemorat q Gangen fluuiū in quo miles submersi9 fuerat ī q̄drīgētos.lx.alueos cōminuit a Thamari Massagetaꝝ regina supat9 occidit. Xerses ille rex potētissim9 qui subuertit mōtes ut Hiero.ait ad Heliodorū de uita Nepotiani & maria constrauit bello in gretia īfelicit' gesto contemptibilis suis fact9 scd'm Iustinū p Arthabanū p̄fectū suū occidit. Dari9 ut cōmemorat.Q.Curcius ab alex.magno supat9 a suis captus apud Tharā oppidū parthie detent9 in uehiculo cathenis & cōpedibus aureis uulnerib9 confossi9 & letaliter uulnerat9 dimissus sicq̄ miserabilit' expirauit. Alex.magnus post tot celebres gloriosasq̄ uictorias subiectionēq̄ uniuerse Asie imo pene totius orbis p Cassandꝝ filiū anp̄ris ut.Q.Curcius dicit uenenat9 est. Nam cassander ille & Philippus & Sola fratres ei9 ministrare regi solebāt q ī potū illi uenenū dederunt quo hausto scd'm Iustinum in media potione uelut telo cōfossus ingemuit deportat9q̄ est a cōuiuio semianis Maliuoli aūt dicebāt eū ebrietate pire. Qd' & Solin9 sentit ī lib° de mirabilib9 mūdi. Cōtra quē ē Tulli9 li.i.de diuinatione Et Iustinus.Q.Curci9.Quarto itaq̄ die Alex.indubitata morte sentiens tumltuātes milites qa rex occidebat' insidiis pia orōne sedauit cūctisq̄ dexterā porrigēs eos oscular9 ē.Tandē morit' anno etatis sue.xxxiii.& mēse uno cū regnass3 annis.xii.put patet.i.Mach.i c. Romul9 fundator urbis Rome ut ponit Titus liui9 apud paludē capree tēpestate magna orta & tonitruis circūdat9 nube n9q̄ apparuit & noīe Quirini int' deos cōsecratus ē Serui9 Tullus sextus Romanorū rex a Tarqnio supbo occisi9 est Pirr9 rex Epyrotarū qui Romanis bella ītulit in fauorē Tarētinoꝝ ueitq̄ Romā usq̄ preneste a Romanis tandē uict9 ad p̄riam rediēs scd'm Iustinū Sparthanis indixit bellum quib9 relictis Argos iuasit ubi feruide magis q̄ caute pugnans ictu saxi e muris iacti mactat9 ē. Hānybal penorū dux q ānis.xiiii.ī Italia Romanos cōtriuit postea i Aphrica a Scipiōe deuict9 pfugus & dānat9 exilio ad Antiochū magnū regē Syrie ueniēs ut Iustinus meminit qa a Romanis petebat' fugereq̄ negret ueneno raptim hausto qd' more regio sub gēma ferebat' īclusum obiit.sicq̄ ab his q ad eū cōprehendēdum missi fuerant exanimis inuēt9 ē.Pōpei9 magni Pōpei genitor scd'm Horosiū fulmine pcussus periit.Pōpei9 magn9 fili9 ei9 q uigitiduos reges oriētales nt ait Horosius supauerat a cesare deuict9 cū fugiss3 ī Alexādriā ad Ptolomeū regē cui teste

Eutropio Pōpei⁹ a senatu tutor dat⁹ fuerat ꝓpt̃ iuuenilē etatē eius cuiq; regnū summa fide seruauerat & pr̄na pietate restituerat consilio Theodoti fotini & Achille sine timore ne Pōpei⁹ Alexandriā occuparet seu despecta infelicitate ei⁹ sine credēs placere mlt̄ū uictori Cesari p Achillā p̄fectū regni occis⁹ ē Florus aūt dicit ī.iiii.li. Pōpei⁹ suo gladio trucidat⁹ sub oculis uxoris sue liberorūq; suorū morit̃. Cesar ut Suetoni⁹ narrat mortuo Pōpeio in eodē mense sed īteriectis diebus qnqes triūphauit. Primo de Gallia & Britania. Scd'o de Egypto. Tertio de Pharnace & Pontho. Quarto Iuba & Aphrica. Et quinto de Hispania Fuitq; illi gloria multa in usurpato īperio annis trib⁹ & mēsibus septē Tādē Gaio Cassio & .M. bruto contra eū cōspirantib⁹ ꝑnceps urbis .xxiii. plagis confoss⁹ occubuit āno .lvi. etatis sue Marc⁹ Anto⁹ nepos Iulii Cesari ex sorore Iulia ab Octauiano augusto uict⁹ ī Alexādria ab eodē Cesar̄ obsessa scd'm Plutarchū gladio se pemit dū annū ageret etatis .lvi. Gai⁹ gallicula īperator Roman⁹ terti⁹ ab Octauiano sceleratissim⁹ auar⁹ & libidinosus adeo ut duabus sororibus stupꝛ ītulerit crudelis oibus & exos⁹ Rome in palatio occis⁹ ē ut hēt̃ in cronica martiniana cū regnasset ānis tribus mēsibus .x. dieb⁹ octo Nero iperator qntus ab Augusto q nat⁹ ē p̄missis pedib⁹ ut scribit Plini⁹ li. vii. historie nat̃al̃ uitios⁹ auar⁹ & lasciu⁹ ab urbe fugiēs scd'm Eutropiū .xxxii. āno etatis sue & īperii .xiiii. seip̄m interfecit. Domitian⁹ īperator scd'm Suetoniū & Eutropiū a cubiculariis suis .vii. uulneribus occisus ē āno etatis sue .xxxvi. & cū dedecore sepult⁹. Helius ꝑtinax īperator uulneribus obtrūcatus ē. Mauritius īperator ob īuidiā occisus ē cū īperasset āno uno. Anto⁹ īperator tertio īperii sui āni interfectus ē a tumultu militari Rome cū mr̄e sua. maximianus īperator cū īperasset ānis tribus apud Aqlegiā deserētib⁹ eū suis militib⁹ cū filio suo adhuc puero occisus ē Gordian⁹ īperator .vi. īperii sui āno postq̄ de Persis triumphauit ueniens Romam prope urbē fraude Philippi occisus ē. Detius īperator cū īperasset ānis duob⁹ ī bello barbaro ꝑemptus ē. Valerian⁹ imperator a rege Persaꝝ deuictus ē & ī seruitutē redactus. nā q̄diu uixit rex eiusdē ꝑuītie pedē ceruicibus ei⁹ īponendo sollitus erat equū ascēdere. Aureleanus īperator fraude sui serui occidit̃. Tacitus īperator septio mense imperii sui subita morte p̄occupat⁹ ē. Prob⁹ impator .vi. anno imperii sui militari tumultu uexatus ē Clarus imperator fulmine periit. Dioclicianus imperator ueneno extinct⁹ est. Cōstantin⁹ fili⁹ constantini magni a ducibus fratris sui constantii ꝑempt⁹ ē. Iulianus apostota a sancto Mercurio milite miraculose occisus ē. Valēs imperator q̄rto imperii sui anno a Gothis ī bello ꝑemptus est. Et ne si oīa huiusmodi exēpla diceremus tediū oriret̃ in mentibus auditoꝝ concludimus breuit̃ q; cūcta huius seculi blandimēta amaritudine sunt

pmixta. Nec pōt hō ab illa se liberare ꝑ libito uolūtatis sue. Nō eni potuere ꝑ dicti potentes impatores & reges euitare illā cū oi potētia sua nō ualuerunt se ab illa defendere uiri fortes. nō Anthe9 non Hercules nō Samson non Hector ñ Achilles nō deniq; q̄libet alii. Nequerūt etiā & ipi ph̄i cū ph̄ia sua declinare malignitatē seculi. Quimo passi sunt & ipi incomoda multa ꝑsecutiões captiuitates exilia cruciat9 & dānarerū ꝑpt̄ que oia merito mundus est paruipēdēdus Sc̄da conditio bonoꝝ h9 mūdi dr̄ uanitas. posito eni q; cūcta felicit̄ dilectoribꝰ ei9 ad uotū succederēt tū uana sunt caduca & breuia nullusq; pōt in illis diutius immorari. Oīa nāq; que ī mūdo sunt cito in breui deficiūt. Iō ait Vgo li. i. de aia Dic mihi ubi sunt amatores mūdi q̄ ante pauca tēpora nobiscū fuerunt nihil ex eis māsit nisi cineres & uermes. hoies fuerūt sicut tu comederūt biberūt riserunt dixerūt in bonis apparentib9 dies suos in pūcto autē descēderūt ad inferna. Hic caro eorū vmib9 illic aia eoꝝ eternis deputat̄ suppliciis donec rursus ifelici collegio colligari sempiternis inuoluat̄ icendiis. hec ille. Cui cōsonat snīa Baruch ꝑph̄. c. iii. d. Vbi sunt pncipes gētiū & q̄ dominat̄ sup bestias que sunt sup terrā q̄ ludūt i auibus celi q̄ argentū thesaurizāt & auꝝ in quo cōfidūt hoīes & nō est finis acq̄sitionis eoꝝ q̄ argentū fabricant & solliciti sunt nec ē inētio operū illoꝝ. Exterminati sunt & ad inferos descenderūt. Dicite igit̄ o amatores mūdi ubi sunt tot clari uiri q̄ reputabant̄ beati. Vbi sunt reges Assiryoꝝ Bell9 Nin9 Semiramis Zame9 Ari9 Athalius Xerses Arametres Bolch9 Balleus Alchadas Manuch9 Matbalen9 Spus Manulus Sparethus Amintes Boloth9 Bolospar Lāpredes Sosores Mithre9 Thātanes Thineus Eupales Offrathenes Gazepes Sardanapall9. q̄ regnauerūt cū tanta gloria successiue scd̄m pau. Horosium li. i. ānis mille cētū. lx. usq; ad Sardanapallū. Vbi sunt reges Parsaꝝ atq; Medorum rex Dari9 rex Cyrus Cābises Xerses Arthaxerses & ceteri. Vbi sunt reges Athenēsiū Cecrops Graua9 Amphitriō Erichthoni9 Pāclēo Erithe9 Pāchyon Egeus These9 Menestes Demofon Nichites Obsides Themistes Melāpus Chodrus Archipus Thensipus Fabras Magetes Digenitus Agamestor Eschillus. Vbi sūt reges Lacedemoniorū Herasche9 Egis & Thetrat9 Labores Dorist9 Agesesseus Archila9 Thelet9 Calchamines. Vbi sunt reges Siccioniorum Gessip9 Egialch9 Europs Thelcin9 Apis Egialcha Thelsyon Elgior9 Mesapus Erathus Orastus Orthopol9 Maratus Pelyb9 Siccion Inuachus. Vbi sūt Ptholomei & Pharaones q̄ regnauerunt in egypto Ptholome9 ꝑmus a quo scd̄m Iustinū alii dicti sunt ptolomei ꝑpt̄ claritatem nois ei9 Ptolomeus Philadelphus Ptoplomeus Euergethes Ptolome9 philopat̄ Ptolome9 Ephifanes Ptolomeus Philometor Ptolome9 phyton Ptholome9 euergethes seru9 Ptolome9

Alexander Ptolome9 dionysi9. Vbi sunt iudices & reges iudeoꝝ Moyses Iosue
Othoniel Ayoth Sãgara Delbora Barach Gedeon Abimelech Thola de Isa-
char Hyair Galadites Iethe Abesan Helonicha Abdon Samson Heli & Samu-
el. hi oẽs fuerũt iudices successiue. Regũ aũt ꝑmus fuit Saul post quẽ regnaue-
runt Dauid Salomõ Roboã Abyas Assa Iosaphat Iorã Ochozyas Iohas Ioba-
tã Amasyas Ozyas Achar Ezechias Manasses Amon Ioachim Sedechias Ari-
stobol9 Alexander Herodes. Vbi sũt reges latinoꝝ Ian9 Saturn9 Pic9 Faun9 &
Latinus. Vbi sunt reges albanoꝝ quoꝝ ꝑm9 fuit Ascani9 Enee fili9 q condidit
Albã scd'm Titũ liuiũ cui successerũt postum9 Silui9 fili9 ei9 sic dictus q̃a ĩ silua
& uenatione nutrit9 est. Eneas silui9 Latin9 silui9 Abba silui9 Egip9 silui9 Capi
silui9 Carpent9 silui9 Tiberius q suffocat9 in Tiberi fluuio nomẽ dedit nã ante
Albula dicebat. Agrippa silui9 Aremul9 Auẽtin9 ꝓcas Amuli9. Vbi sũt reges
Rõanorũ Prim9 Romul9 scd's Nũma põpili9 terti9 Tull9 hostili9 quart9 Anch9
qnt9 Targn9 ꝓsc9 sext9 Seruius tullus septi9 targn9 supb9. Vbi tot gl'osi senato
res cõsules dictatores iuitissimiq; duces q floruerũt in urbe Brut9 Luci9 Targn9
Collatin9 Spurius Cassius Coriolanus Gaius Flauius Luci9 Vergini9 Lucius
qntus Cicinat9 Furius Camillus Appius Claudius. Q. Cecilius Metell9 Bal-
charicus Scipio Asina Scipio Aphrican9 Scipio Emylian9 Curi9 dentat9. Q.
Fabius Gaius Flaminius & ceteri. Vbi sunt tot imperatores q ibi regnauerunt
quoꝝ aliquos in ꝓcedẽtibus noiauimus. Vbi sunt tot sapiẽtes scli phi astrologi
historiographi oratores & pote. Vbi Thales milesius Chylo lacedemoni9 So-
lon atheniensis Periander corinthius Pithacus mithileneus Byas priẽneus Py-
thagoras samius Plato Socrates Aristotiles Diogenes Anaxiales Zeno Em-
pedocles Epycurrus Anaxagoras Democritus Heraclitus Leucippus Hyparc9
hi oẽs phi. Haliabragel Albumasar Ptholomeus. hi astrologi. Hiero9 Egypti9
Berosus Chladeus Manethan Sutorius Chalinicus Dyodorus Possidonius
Theõ Andronicus Aphricanus Tertulianus Phrygius Dares Trogus Pompe-
ius Iustinus abreuiator eius Iosephus iudeus Titus liuius hi historiographi Ly-
sias Demostenes Hegesias Cyreneus Antiochus Ascalonita Appolloni9 Ni-
conius Cicero Cato censorinus hi oratores. Ouidius Iuuenalis Lucanus Virgi-
lius Oratius Terrenti9 Persius Tibullus. hi poete Vbi sunt deniq; omnes quos
etiã diebus nostris & uidimus & cognouimus quos mundus tulerat in sublimi.
Periit certe memoria eoꝝ cũ sonitu ut ait ꝓpheta & dñs ineternũ ꝑmanet. O q̃
cito q̃ue repẽte euanescũt uelut fumus oĩa que in hoc mũdo credũt & reputãt
bona. Quod cõsiderãs Salomõ in. ii. ecclesiastes. c. dixit Magnificaui opera mea
hedificaui domos plãtaui uineas feci hortos & pomeria & cõseui ea cũcti generi

arboribus. Extruxi mihi piscinas aquaꝝ ut irrigarē siluas lignoꝝ germinātiū. posſedi seruos & ancillas multāq; familiā habui armēta quoq; & magnos ouiū greges ultra oēs q fuerūt ante me in Hierl'm. Coaceruaui mihi argētū & auꝝ & substātias regū ac ꝓuinciaꝝ. Feci mihi cātores & cātatrices & delicias filioꝝ hominū Syphos & urceos in ministerio ad uina fundenda & supgressus sum opibus oēs q fuerūt añ me ī Hierl'm. Sapiā quoq; ꝑseuerauit mecū & oīa que desiderauerāt oculi mei nō negaui eis. nec ꝓhibui cor meū qn oī uoluptate frueref & oblectaret se in his que pauerā. Et hāc rat9 sum partē meā si uterer labore meo. Cūq; me cōuertissem ad uniuersa opera que fecerāt manus mee & ad labores in qbus frustra desudauerā uidi in oībus uanitatē & afflictionē spiritus aī & nihil permanere sub sole. Quanta aūt fuerit magnificētia & gloria Salomonis p3 ꝑmo si cōsideref ei9 potētia & diuitiaꝝ copia & fame claritas ac deliciaꝝ afluētia. Nā ut habef. iii. re. i. c. Viuēte Dauid p̄re & ipso imꝑante & uolente unctus fuit in regē & dixit oīs popul9. Viuat rex Salon. Et ascendit uniuersa multitudo p9 eū & popul9 canētiū tibiis & letātiū gaudio magno & insonuit terra a clamore eoꝝ. Et ut dr̄. iii. re. iiii. c. Regnauit sup oēm Isrl' & erat in ditōne sua hñs oīa regna secū a flumie terre Philistī usq; ad terrā Egypti offerētiū sibi munera & seruiētiū ei cūctis dieb9 uite ei9. Erat aūt cib9 Salonis p singulos dies. xxx. chori simile &. xl. chori farine. x. boues pīgues &. xx. boues pascuales & centū arietes excepta uenatione ceruoꝝ capꝛaꝝ atq; bubalorū & auiū altiliū. Habebat xl. millia ꝑsepia equoꝝ curialiū &. xii. millia equestriū. Et ut scribif. x. c. ꝑfati li. Regina Saba donauit ei. xxx. talēta auri & aromata multa nimis & gēmas ꝑciosas. Secūdū aūt Catholicō ap̄ aliquos ē. l. libraꝝ scd'm alios. lxx. duaꝝ. In secūdo uero libro pal'. c. ii. narraf q̄lit' Salomō uolens edificare domū dei & palatiū suum numerauit. lxx millia uiroꝝ portātiū humeris suis &. lxxx. millia q cederēt lapides ī mōtibus prepositosq; eoꝝ tria milia sexcentos. Fecitq; fieri edificia speciosa ualde diffundebafq; fama ei9 p uniuersū orbē & tñ depuatū ē cor ei9 ut adamaret mulieres alienigenas. Habuitq; oēm delectatiōem ī qbuscūq; scd'm sēsualē appetitū nihilomin9 oīa preterierūt & defecerūt. Iō ipe cōquerif in. i. c. ecclesiastes. d. Vanitas uanitatū & oīa uanitas. Ob qd' Criso. sup Io. ita pulchre loquif. Vanitas uanitatū inquit Salon & oīa uanitas. Hūc uersiculū si saperēt q ī potētia uersanf in parietibus suis oībus & uestibulis scriberēt in domo in foro & ī egressib9 & añ oīa in consciētiis suis ut semp eū & oculis cernerēt & corde sētirēt quoniā multe sunt rerū facies & imagines false que decipiūt incautos. Istud o3 quottidie carmē salutare & in prādiis & in cenis & in oībus cōuentib9 libēt' unūquēq; ꝓximo suo canere a ꝓximo suo libent' audire qa uanitas uanitatū & oīa uanitas

becille. Que uerba nō inmerito pōderanda sunt ut sic cognoscat mundi miseria. Tertia cōditio bonoꝝ h9 mundi dr̄ dānatio. Ipa eteni se diligentes ducūt ī dāna tiōez eterne mortis. Et ut Grego9 ait. Momētaneū ē qd̄ delectat sed qd̄ cruciat ē eternū. Iō Aug9 in quodā sermone īqt. Nulla maior insania q̄ p delectatione momētanea pdere eterna gaudia & obligare se ad eterna supplicia. Audite er go o mortales hoīes & cōsiderate que dicta sūt ad mēteq; uestrā currite & redu cite cor & animū ad amorē dei & ad beatitudinē eius inardescat desideriū uestrū reuocate affectū a pditore mūdo illūq; spnite ut sic possitis in hoc sc̄lo adipisci dei grām & in futuro sempiternā gloriā. Amen.

Feria .ii. ebdomade sancte de misteriis sacramēti eucharistie quoꝝ notitia fi deles excitat & inflāmat ad feruorē & deuotionē. Sermo. lxiii.

Memoriā fecit mirabiliū suorū misericors & miserator dn̄s escam dedit timentib9 se. Illuiati pp̄he vba sūt ista origialr̄ psal. c. x. Oñdit nobis dn̄s Iesus xp̄s ardentissimā caritatē suā nō solū in cruce & passiōe uerū etiā & multis aliis diuersisq; modis & potissimū cū instituit sanctissimum sacr̄m pciosissimi corporis & sanguinis sui. Qm̄ aūt tāto feruēti9 xp̄ianoꝝ anime cum reuerētia & deuotione ad illud suscipiēdū aiari pñt q̄nto clari9 ei9 mysteria cog noscunt & intelligunt. Idcirco in pn̄ti sermone de eo aliq̄ apiem9 qm̄ si christus illud fecit in memoriā ei9 & suorū mirabiliū nisi nos tanti bñficii recordaremur merito de ingratitudinis uitio ueniem9 culpandi. De ipo itaq; sacramēto uene rabili tria mysteria erūt a nobis declarāda.

Primū dr̄ institutionis Qualr̄ christus instituit sacramētū eucharistie i cena
Secundū figurationis & ordinauit apostolos sacerdotes & q̄re hoc sacr̄m cō
Tertiū fructificatiōis ficit in spetie panis & uini & sub duplici spetie & an sub utraq; debeat sumi. Capl̄m. i.

Primū misteriū declarādū dr̄ institutionis in quo cōtingit dubitare circa septē. Primo circa temp9. Scd̄o circa psonam. Tertio circa ordinem. Quarto circa materiā. Quito circa spetiē. Sexto circa additionē aque. Sep timo circa obligationē. Primo circa temp9 dubitat. Quare hoc sacr̄m institutū fuit tēpore legis gratie & non añ. Ad qd̄ r̄ndet Alex. in. iiii. summe & Boñ. di. viii. iiii q̄ istud fuit conueniēs pp̄r duo. Primo pp̄r rem cōtentā que ē corpus christi uerū ut pleni9 declarabit in sequēti sermone. Scd̄o fuit conueniēs pp̄ter efficatiā que ē caritatis uinculū que in noua lege appere & abūdare debuit & ex hoc institutū ē iminente passione in signū amoris quē christ9 ad genus humanū habebat. Nam nō solū uoluit dare nobis sua .i. obseqa oīum creaturaꝝ & suos .i. angelos in adiutoriū sed etiā seipm̄ dedit in filiū p carnis assumptionē s̄m illud

Isa.ix.Filius dat⁹ ē nobis.Dedit se in sociū p nature nr̄e cōformationē ꝭm illud Ap.phil.ii.Hitu iuentus ut hō Dedit se in mgr̄m p doctrine p̄dicatiōeȝ scd̄m illud Io.xiii. Vos uocatis me mgr̄ & dn̄e & bene dicitis sum eteni. Dedit se in lucē p exempli opationē scd̄m illud Io.xiii.Exēplū eni dedi uobis ut.q.ego.f.i. & uos faciatis.Dedit se i patrem p gr̄e regenerationem scd̄m illud Io.i.Quot-quot aūt recepūt eū dedit eis potestatē filios dei fieri his q credūt in noīe eius. Dedit se in holocaustū medullatū p passionem & tandē dedit seip̄m in cibū ad sp̄ualē refectionē.O inflāmata caritas Iesu xp̄i. O ardēs amor clemētissimi cordis sui.Supabūdāt ꝑfecto oñdit nobis q̄tū nos ip̄e dilexit & ꝓpterea tūc sacr̄ȝ ē institutū cū amor ei⁹ bulliebat atq̄ feruebat.Vn̄ Io.xiii.dr̄.Cū dilexisset suos qui erant i mūdo in finē dilexit eos.i.scd̄m glo.maiora signa dilectionis oñdit. Scd̄o dubitat̄ circa horā.Et ut colligit̄ ex dictis euangelistarū xp̄s hoc sacr̄ȝ instituit hora cene qn̄ iā comederāt ip̄e & apostoli agnū pascalē.Ex quo pleriq̄ nō bn̄ intelligētes dicere uoluerunt q̄ hoc sacr̄m n̄ debet cōfici an̄ prādiū sed post cenā.Arguūt eni sic in opando debem⁹ nos conformare xp̄o tāq̄ exēplari iuxta illud exo.xxv.Inspice & fac scd̄m exēplar qd̄ tibi in monte mr̄atum ē.Sed xp̄us hoc sacr̄m post cenā confecit.ergo & a nobis debet cōfici p⁹ cenā.Contra istos uero ē tex.de conse.di.i.in.c Sacr̄a.Sacr̄a inq̄t altaris non nisi a ieiunis homib⁹ celebrent̄ Rō ē scd̄m Ric.in.iii.di.viii.ꝓpt̄ maiorē sollēnitatē & sobrietatē ministerii & maiorē reuerentiā sacr̄i.Nec ualet obiectū eo q̄ xp̄s rōabilit̄ confecit post cenā q̄a uoluit terminare figurā & legē i esu agni pascalis & introducere ueritatē in istitutione sacr̄i.H⁹modi aūt rō nō cōuenit ad hoc ut a nobis debeat p⁹ cenā confici & sic hoc sacr̄ȝ cōfici debet a ieiunis ut pȝ de cōse.di.ii.i.c.Liq̄do Et scd̄m Ric.ubi sup̄ sumit̄ hic ieiuniū ꝓ p̄uatione c⁹libet alimēti ante.s.q̄ quis sumat cibū uel potū si etiā postea in die pluries comestur⁹ sit in casu tn̄ necessitatis iminēte mortis piculo pōt hoc sacr̄m p⁹ alios cibos sumi etiā si sacerdos an̄ missam lauerit os suū & casu aliquo gutta illi⁹ aque itrauerit i stomachū n̄ ꝓpt̄ hoc tenet̄ dimittere missam p̄cipue in die sollēni q̄a hoc nō uidet̄ ipedire dignā p̄parationē p̄sbyteri nec reuerētiā sacr̄i.Et de silibus idē iuditiū habeat̄.Tertio contingit dubitare circa ordinē qn̄.s.apostoli fuerūt a xp̄o ordinati sacerdotes & accepūt cōsecrādi potestatē.Ad qd̄ respōdȝ Ric.i.iii.di.xxiiii.q.iii.Querit̄ in quo actu cuiuslibet ordinis imprimat̄ caracter in rn̄sione ad argumētū.Q̄ xp̄s ordinauit ap̄los sacerdotes cū dedit eis potestatem conficiēdi Luce.xxii.Et Math.xxvi.d.Hoc facite i meam commemorationē.Quarto dubitat̄ circa materiā in qua scr̄m ē conficiēdū.Et Respōdēt doc.i.iii.di.xi.q̄ materia cōgrua huic sacr̄o ē panis de frumento & uinū de uite eo q̄ xp̄s ita instituit.& hoc rōabilit̄

Primo qdē q̃tum ad usum h9 sacr̃i q̄ ē mãducatio. Sicut eni aq̃ assumit̃ in sacr̃o baptismi ad usum sp̄ualis ablutiōis q̄a corp̄alis ablutio cōueniēter fit in aqua ita panis & uinū q̄bus coiter hoīes reficiuntur in hoc sacr̃o assumunt̃ ad usū sp̄ualis manducationis. Scd̃o q̄ntū ad effectū cōsideratū in unoquoq̧ sumentiū quia ut Ambro9 dicit sup eplam ad Cori. hoc sacr̃m ualet ad tuitionē corp̄is & aīe. Ideo caro xp̄i sub specie panis p̄ salute corporis sanguis uero sub specie uini p̄ salute aīe offert̃. Tertio q̄ntū ad effectū respectu eccl̃ie que cōstituit̃ ex diuersis fide. libus sicut panis cōficit̃ ex diuersis granis & uinū fluit ex diuersis uuis. Notandū tñ s̄m Tho. in. iii. p̄te. q. xxiiii. ar. iii. in r̃nsione ad tertiū argumentū. Q̧ si farine triticee admisceret̃ aliqua q̄ntitas modica & parua alterius farine poterit ex ide cōfici panis qui ē materia hui9 sacramēti q̄a modica permixtio nō soluit speciē. Secus uero si esset magna. Quinto dubitat̃ circa speciē q̄re. s. sacr̃m hoc cōficit̃ sub duabus spēbus. Ad qd̓ r̃ndet Alex. de ales q̧ hoc p̄ncipalit̃ fit duplici rōne. Primo p̄pt̃ duplicis nature nostre a xp̄o sumptionē ad utriusq̧ redēptionē ut ostenderet xp̄s totā humanā naturā. i. aīam & corpus assumpsisse ut utrūq̧ redi meret. Panis enī ad corpus refert̃ uinū ad aīam. Scd̓a rō est p̄pt̃ duplicem xp̄i imolationē. s. ī uita & in morte. Nam expectatio & p̄paratio ad mortē fuit mors quedā que ergo fuit in uita rep̄ntat̃ spē panis. que aūt in morte spē uini. Sexto circa additionē aque. Vtrū aqua sit de substātia siue ītegritate sacr̃i. Ad qd̓ r̃nd3 Bon. in. iiii. di. xi. d. Q̧ de integritate hui9 sacr̃i sūt q̄tuor. s. materia forma ordo & intentio consecrātis. De congruitate aūt & bn̄ esse sunt que sunt his annexa. Aqua ergo cū nō sit aliqd̓ horū nō ē de necessitate sacr̃i sed annexū ē materie. s. uino q̄a adiungit̃ uino & in ip̄m cōuertit̃ & p9modū ī sanguinē. Et ideo ē de cō. gruitate apponēda tñ siue admiscenda ē uino. ut dr̃ extra de celebratiōe missarū c. ultio. Cui9 rō multiplex ē s̄m Alex. Prima p̄pt̃ exemplū dñi p̄babilit̃ enī cre dit̃ q̧ dñs hoc sacr̃m instituit in uino aqua p̄mixto ut dicit Dama. & Cyp̄an9 de conse. di. ii. c. Scriptura. Scd̓a rō ē p̄pt̃ signū unionis corporis mystici cū capite Vñ de cōse di. ii. c. Cū oē. dr̃. Cū ī calice uino aqua miscet̃ xp̄o popl̓s adunat̃ & credentiū plebs ei in quē credit copulat̃ & iungit̃. i. copulanda & iungēda signi ficat̃ p̄ fidē & dignā sacr̃i susceptionē. Ex quo Ric. ī. iiii. di. xi. refert q̧ p̄pt̃ hui9 mōi significationē tm̄ debet apponi de aq̃ & de uino qd̓ aq̃ possit trahi ad natu rā uini popl̓s enī trahendus ē ad xp̄m & ideo multū sunt illi reprehensibiles q̄ plus ponūt de aqua q̄ de uino. Est quidē p̄niciosus abusus ut dr̃ in. c. Perniciosus extra de cele. mis. Tertia rō q̄re aqua admiscet̃ uino ē p̄pt̃ fluxū aque de latere xp̄i a quo lanceato ut h̃et̃ Ioh̃. xix. Cōtinuo exiuit sanguis & aqua. Ideo de cōse. di. ii. c. In sacr̃orū oblationibus. dr̃. Non debet in calice dñi aut uinū solū aut aqua

sola offerri sed utrūq; pmixtum quia utrūq; ex latere xp̄i in passiōe sua pfluxisse legit̄. Notandū tñ s̄m magr̄m sen.in.c.penultio.xi.di.q̄rti.Q si sacerdos cōsecret uinū sine aqua uere cōuertit̄ in sanguinē. Nā & Grecoꝝ eccl̄ia dr̄ aquā non apponere sacr̄o ut ait Inno.de officio misse p̄te.iii.c.xxvi. Et tñ eccl̄ia nō negat ip̄os cōficere sanguinē xp̄i. Ille tñ q aquā nō apponeret reprehendendus esset propt̄ rōnes iam dictas. Septio dubitat̄ circa obligationē. Vtꝝ.s.popl̄s debeat cōicare sub utraq; sp̄ē. Ad qd̄ rn̄det sanctus Tho.iii.p̄te.q.lxxx.ꝙ circa usum h9 sacr̄i duo possunt cōsiderari unū ex p̄te sacr̄i ip̄i9 aliud ex p̄te sumentiū. Ex p̄te ip̄ius sacr̄i cōuenit ꝙ utrūq; sumat̄.s.corpus & sanguis qa in utroq; consistit perfectio sacr̄i. Et ideo qa ad sacerdotē p̄tinet hoc sacr̄m cōsecrare & p̄ficere nullo mō debet corpus xp̄i sumere sine sanguine p̄ut plene patet de conse.di.ii.in.c. Cōperimus. Ex p̄te aūt sumentiū requirit̄ sūma reuerentia & cautela ne aliq̄d accidat qd̄ uergat in iniuriā tanti sacr̄i. Qd̄ p̄cipue posset accidere i sanguīs sup tiōe q quidē si incaute sumeret̄ de facili posset effundi. Et qa crescēte multitudine popl̄i xp̄iani in qua cōtinent̄ senes & iuuenes quoꝝ qdā ñ sunt tāte discretiōis ut cautelā debitā circa usum hui9 sacr̄i adhiberent. Ideo p̄uide obseruat̄ ut pp̄lo sāguis sumēd9 ñ det̄ s3 solū sumat̄ a sacerdote. etiā & s̄m aliquos ñ dat̄ sub utraq; sp̄ē p̄pt̄ p̄icl̄m errori ne.s.cōis pp̄ls crederet xp̄3 ñ eē totū sub utraq; sp̄ē.

De figuris que precesserunt sacramentū eucharistie & de septem p̄prietatibus manne appropriatis huic sacramento. Capl̄m.ii.

Ecūdū mysteriū declarādū de sacr̄o eucharistie dr̄ figuratiōis. Fuit nāq; cōgruū hoc sacr̄m p̄figurari s̄m Alex.& Boñ.i.iiii.di.viii.p̄pt̄ tria. Primo p̄pt̄ dignitatē qa p̄dicādū & expectādū erat sicut donū dei excellētissimū ideo figure hui9 sacr̄i p̄ire debuerūt in quib9 refulciret̄ expectatio fideliū & dignitas hui9 sacr̄i famosior oñderet̄. Vñ figuraꝝ p̄missio nō fuit aliud q̄ fame eius diuulgatio. Sc̄da rō ē p̄pt̄ difficultatē. Inter cetera eni sacr̄a hoc ē difficillimū ad credēdū imo int̄ cetera credibilia. Iō hoīes debuer̄t ad h° asuefieri q̄dā figuraꝝ manuductiōe. Tertia rō fuit p̄pt̄ significationē qa hoc sacr̄o xp̄s passus significat̄ & cōtinet̄. Congruebat aūt xp̄m passum aliq̄ figura p̄signari. Simil̄r aūt & hoc sacr̄m quo significat̄ & cōtinet̄. Precesserūt aūt nō una sed plures figure qa sicut dicit Aug9 in.iiii.de trinitate. Oportebat qa per ml̄ta eram9 a deo deiecti ꝙ multa uitā uenturā cōclamarēt.s.xp̄m. Et s̄m Alex. licet res p̄figurata tātis figuris sit una scd̄m substantiam tñ illius sunt multi effectus & multe p̄p̄etates siue cōditiōes q̄ꝝ ml̄tiplicitatē respiciūt ip̄e figure diuerse. Mgr̄ uero sen. dimissis aliis figuri que assignari possēt tm̄ q̄tuor enumerat. sacrificiū.s.melchisedech agnū pascalē. manna & sanguinē q fluxit de latere xp̄i. Que figure sufficienter

enumerant duplici rōne. Prima ē respectus siue relatio figurarꝝ ad legem nate
mosaice & euangelice ut. s. per oblationē Melchisedech ondat fuisse ꝓfiguratū
sacramentū in lege nature. ꝑ agnū pascalē & mānā i lege scripture. & ꝑ sangui
nē q̄ fluxit de latere xp̄i in lege grē. Scd̄a rō ē si attēdamꝰ ad ea que ꝓfignant.
Nā i hoc sacro ē uisibil forma & hec ꝓfigurata ē i sacrificio Melchisedech & ē
res cōtenta & hec figurata ē in agno pascali & res significata tantū & hoc in mā
na. Et uirtus dans efficaciā & hoc in sanguine q̄ defluxit de latere xp̄i. Veꝝtamē
solerter ē aduertendū q̄ in manna qd̄ pluuit dn̄s patribus in deserto Exodi. xvi.
septē cōditiōes reperiunt cōuenientes huic sacro ineffabili. Prima ē modus ge
nerationis. Scd̄a ē locus descensiōis. Tertia tp̄us recollectiōis. Quarta termi
nus mēsurationis Qn̄ta ritꝰ ꝓparatiōis. Sexta usus reseruationis Septia gustꝰ
saporationis. Prima cōditio erat modus generatiōis q̄a in nocte inuisibiliter
de celo descendebat. Quid eni designat per noctē nisi fidei nostre status. Sicut
eni in regno celoꝝ nulla ē obscuritas tenebrosa & in inferno nulla pōt luciditas
apparere sic in pn̄ti pegrinatiōe nō ē lux clara uisionis deifice sicut in celo non
obscura tenebrositas eterne damnationis sicut in inferno sed nocturna fidei lux
stellari & lunari nō qdē solari luce illustrata qbꝰ luminibus uidemꝰ & cognoscīꝰ
hoc sacr̄m. Scd̄a conditio illiꝰ māne erat locꝰ descēsiōis q̄a descēdebat in deser
to circa castra filioꝝ isrl̄ solū eisq̄ deficit cū intrauerunt terrā ꝓmissionis sic hoc
sacr̄m non nisi in eccl̄ia & in eius fide ueracit̄ cōsecrat̄ atq̄ in deserto pn̄tis uite
tm̄modo frequētat̄. Cū aūt ad reꝑmissam uiuētiū terrā uentū fuerit iā nō āplꝰ
hoc sacrificiū offeret̄ sed glosꝰ Iesꝰ in cōsumato felicitatis loco cōspicieť ineffa
bilit̄ exaltatus. Tertia cōditio erat tēpꝰ recollectiōis. Sex. n. diebꝰ poterat repiri
ꝓcepitq̄ Moyses ex ꝑte dn̄i feria sexta pro sabbato colligi. Sabbato aūt egressi
q̄dā de populo ut colligerēt nō inuenerūt. Sic & istud unificū sacr̄m nō nisi sex
diebꝰ pn̄tis ꝑegrinationis reficere habet sed sabbato sempiterne q̄etis inueniet
rex noster Iesus xp̄s nō mystice sacro uelatꝰ sed manifestꝰ & decore regio glosꝰ

Quarta cōditio ē terminꝰ mēsuratiōis q̄a ꝑ singula capita mēsuram gomor ex
ꝑte dn̄i Moyses colligi instituerat. nec q̄ plus collegit plus habuit nec q̄ minus
minus inuenit. Sic qdē istud mirabile sacr̄m neq̄q̄ continet minorē Iesū i moīri
hostia q̄ in maiori nec plus in pluribus q̄ in una. Quita cōditio erat ritꝰ ꝓparati
onis q̄a illud manna ignē optie sustinebat nā māna liquidum colligebat̄ simile
coriandro & ꝓpe ignē ponebat̄ & efficiebat̄ duꝝ. dein̄ tritabat̄ & ex eius farina
ꝯficiebat̄ panis. Sȝ si ponebat̄ ad solē liquefiebat & cōtabescebat sic istd̄ bn̄dictū
sacr̄ȝ ꝑfecte ignē sustinet deuoti & feruentis amoris atq̄ rōnes ob amoris forma
te ꝓcedētes ꝑfecte cōcludūt huiꝰ sacri irrefragabilē ueritatē. Sȝ sol curiositatis

hūane & fantastice rōnis ad ꝑscrutationē sacr̄i ꝑ perfidiā eum liquescere facit. Sexta conditio ē ausus reseruationis. Nā ꝑcipiens Moyses ꝙ nullus seruaret ex eo usq; in mane. Qui uoluerūt reseruare inuenerunt ꝙ scaturire cepit uermibus atq; cōputruit sic hoc sacr̄m reseruatum ab his ꝗ ad illud nolūt accedere scatet uermib⁹ qa ip̄i tales deteriorāt̄ & indurāt̄ ut patet .lxxxii. di. i. c. Presbit̄. Septīa cōditio erat gustus saporatiōis qa unicuiq; sapiebat iuxta desiderii sui appetitū. Aliꝗ enī cū sūma delectatiōe uescebant̄ cibo illo sapidissimo nōnlli uero mur murātes dicebāt. Aīa nr̄a nauseat sup̄ cibo illo leuissimo sic h⁹ sacratissimū sacramentū sumētibus diuersimode sapit scd̄m diuersas dispōes q̄s in eis format uel desideriū caritatis uel ideuotio malignitatis. O quot sunt obstinati peccatores & p̄sumptuosi ꝗ corpus xp̄i sumētes nullum ex eo percipiūt gustū. Alii uero q̄ mirabilit̄ ꝓpt̄ deuotionē & fidē recreant̄ & cōsolant̄ de quo & si multa possent exempla narrari unū tn̄ referā qd̄ Rome euenit. Tempe nāq; Eugenii q̄rti quedā notabilis & sp̄ualis dn̄a deuotissima Frācisca noīe de pōtianis singl̄is diebus festis sacr̄i cōioné de manu sacerdotis reuerētissime suscipiebat sentiebatq; delectationē admirabilē adeo ut sepi⁹ p⁹ cōionē ꝑ magnū tp̄ris spaciū rapet̄ in extasim. Quodā uero die dū in eccl̄ia sancte Cecilie trās Tiberī expectaret accipe cōionē sacerdos ille ꝗ celebrabat aut leuitate duct⁹ aut diabolica temptatiōe deuictus temptauit sibi dare hostiā nō cōsecratā. Cūq; ori ei⁹ appropinq̄sset recusauit illā sumere .d. parcat tibi de⁹ o pr̄ sacerdos ꝗ me nō solū decipe credidisti sed etiā idolatriā facere uoluisti. Quibus uerbis cōmotus sacerdos ueniā petiit & peccatum postea confessus rem aliis studuit renarrare.

De septem fructibus quos acquirunt hi qui fideliter & deuote sanctam communionem suscipiunt. Capl̄m .iii.

Ertiū mysterium declarandū de sanctissimo sacr̄o dr̄ fructificatiōis. Deuote enī cōicantes multos fructus cōsequūt̄ & p̄cipue septē. Prim⁹ dr̄ gratificatio. Scd̄s remissio. Terti⁹ satisfactio. Quartus defensio. Quintus reuelatio. Sextus cibatio. Septim⁹ glorificatio. Primus fruct⁹ dr̄ gratificatio Confert enī sacr̄m deuote cōicantibus gratiā. Ratio ē ẜm Tho. iii. pte. q. lxxix. tum qa in eo cōtinet̄ xp̄s ꝗ sicut ueniēs i mūdo uenit cū gr̄a ẜm illud Ioh. i. Gr̄a & ueritas ꝑ Iesū xp̄m facta ē ita ueniens in isto sacr̄o tū qa repn̄tat̄ passio eius que fuit gr̄e effectiua. tum qa sumit̄ sub spē cibi nutriētis unde sicut cibus p̄stat uitā ita & hoc sacr̄m ꝓpterea uocat̄ eucharistia i. bona gr̄a. Nam dr̄ sacrificiū respectu p̄teriti .s. passionis xp̄i quā repn̄tat. Et dr̄ cōio respectu p̄ntis quasi cōis unio quia unit mēbra cū corpore uel in corpore mystico. Et dr̄ uiaticū respectu futuri quia est prefiguratiuū uite & qa passio unio & gl̄ia sunt ex gr̄a ideo noīat̄

eucharistia. Secūs fructus deuote cōicantiū dr̄ remissio. Rmittunt̄ nanq̄ per hoc sacr̄m peccata ueialia ut habet̄ de cōse. di. ii. c. Cū oē. c. Si quotiēs &. c. Añ bñdictionē. Quantū aūt sit istud. s. remissionē uenialiū hr̄e patere pōt si cōsiderēt q̄tū ipa aīam ledant. nā licet et̄nā damnationē nō īducāt tñ īferūt duo precipua nocumēta. Primū ē q̄a diminuūt feruorē caritatis. Scdm̄ q̄a obligāt ad penā temporalē Ex quo dicit Boñ. in. iii. di. xx. q̄. si quis morit̄ tm̄ uenialia habens uadit ad purgatoriū Terti⁹ fruct⁹ deuote cōicantiū dr̄ satisfactio hoc siquidem sacr̄m satisfacit p̄ peccatis. Scdm̄ enim Tho. iii. p̄te. q. lxxix. hoc sacr̄m simul est sacrificiū & sacr̄m sed rōnē sacrificii habet ī q̄tū offert̄. rōnē uero sacr̄i in q̄ātū sumit̄. Et iō effectū sacr̄i habet ī eo q̄ sumit effectum aūt sacrificii in eo q̄ offert̄ uel in his p̄ q̄bus offert̄. Si ergo consideret̄ ut sacr̄m habet duplicē effectū. uno mō directe ex ui sacr̄i. alio mō q̄si ex q̄dā cōcomitātia. Ex ui q̄dem sacr̄i directe habet illū effectum ad quē ē īstitutū nō ē aūt institutū ad satisfaciendum sed ad spūalit̄ nutriendū p̄ unionē ad xp̄m & ad mēbra ei⁹ sicut & nutrimentū unit̄ nutrito. Sz q̄a h⁹modi unitas fit per caritatē ex cui⁹ feruore aliq̄s cōseq̄t̄ remissiōez nō solū culpe sed etiā pene. inde ē q̄ ex consequenti p̄ q̄dam concomitātiam ad p̄ncipalē effectū homo cōsequet̄ remissionē pene nō q̄dē toti⁹ sed scdm̄ modū sue deuotiōis atq̄ feruoris. Si aūt consideret̄ ī q̄tū est sacrificiū habet ui satisfactiuā & p̄dest his p̄ q̄bus offertur tam uiuis q̄ defūctis. Sz ī satisfactione magis attēdit̄ affect⁹ offerētis q̄ q̄litas oblationis. Quāuis ergo hec oblatio ex sui q̄titate sufficiat ad satisfaciendū p̄ oī pena tñ fit satisfactoria ill' p̄ q̄b⁹ offert̄ ul' etiā p̄ offerentib⁹ scdm̄ q̄titatē sue deuotionis & non p̄ tota pena. Hīc Alex. p̄p̄ de cōse. di. ii. in. c. Nihil ait. Nihil ī sacrificiis mai⁹ esse cepit q̄ corpus & sāguis xp̄i nec ulla oblatio hac potior ē sed oēs p̄cellit que pura conscīa dn̄o est offerenda.

Quart⁹ fruct⁹ deuote coīcantiū dicit̄ defēsio. Defendit utiq̄ hoc sacr̄m p̄seruādo a peccatis futuris. Vt enī ait Tho. ubi sup̄. peccatū ē quedam mors spūalis aīe. unde hoc mō p̄seruatur aliq̄s a peccato futuro quo preseruat̄ corpus a morte futura. Qđ q̄dē fit dupliciť. Vno mō ī q̄tū hoīs natura interi⁹ roborat̄ cōtra īteriora corruptiua & sic p̄seruat̄ a morte p̄ cibum & medicinā. alio mō p̄ hoc q̄ munit̄ cōtra exteriores īpugnatiōes & sic p̄seruat̄ p̄ arma q̄bus munit̄ corp⁹. utroq̄ aūt mō hoc sacr̄m cōseruat a peccato. Nā p̄mo q̄dem p̄ hoc q̄ xp̄o coniungit p̄ gr̄az roborat spiritualem uitā hoīs tāq̄ spūalis cib⁹ & spūalis medicina scdz illud psal. Panis cor hoīs cōfirmet. Et Aug⁹ sup Io. ait Securus accede panis est non uenenū. Scdo inq̄tum ē signum passiōis xp̄i per quā uicti sūt demones repellit īpoꝝ īpugnationē. Vñ Criso⁹ sup Io. ait. Vt leones flāmā spirātes de mensa dn̄i recedim⁹ terribiles demonib⁹ facti. Notandū tñ q̄ licet hoc sacr̄m q̄tum est

de se habeat uirtutē pseruatiuā a peccato nō tn̄ aufert hoi possibilitatē peccandi eo q̄ homo i statu uie ē h9 cōditiōis q̄ pōt flecti i bonū & i malū. Quint9 fruct9 deuote cōicantiū dr̄ releuatio. Si eni hō p9 deuotam cōionē in peccatum rueret facilius ab illo surgere pōt q̄ si an̄ illud nō cōicasset. Rō ē q̄a ut dixim9 p sacram cōionē aīa roborat̄ & fortificat̄ & ideo facilius ē forti resurgere q̄ debili. Sext9 fructus deuote cōicantiū dr̄ cibatio. Cibat utiq̄ hoc sacr̄m spūalr̄ aīam & multo tiēs miraculose reficit ipm̄ corpus. Dicit̄ eni de btā Katherina de Senis q̄ sepi9 cōione suscepta per dies plurimos sine cibo & potu persistebat absq̄ aliqua sui corporis lesione. Septimus fruct9 dr̄ glorificatio. Facit etiā hoc sacr̄m ad augmentū glorie que sequit̄ ad augmentū gr̄e. Quanto eni aīa pficit & crescit i gr̄a tāto copiosiorē gl̄am pmeret̄. sed q̄ deuote & hūilr̄ suscipit sacr̄m eucharistie proficit i gr̄a ut tactū ē superi9 idcirco abundātī9 gl̄am obtinebit. Currite igit̄ oēs & cōsciis a peccatis emūdati sacrā cōionē accipite q̄a saluator nr̄ dixit Ioh. vi Si q̄s manducauerit ex hoc pane uiuet in eternū hic p gr̄am & in futuro p gl̄a; In qua uiuit & regnat ipē Iesus dei fili9 cū p̄re & .s.s. p cūcta .s.s. Amen.

Feria tertia ebdomade sancte De ueritate sacramēti eucharistie in quo uere & realiter continet̄ ipse xp̄s. Sermo. lxiiii.

Aro mea uere ē cibus & sanguis meus uere ē pot9. Verba sūt redēptoris nr̄i origialr̄ Ioh. vi. c. Int̄ cetera fidei nr̄e credibilia maxim & admirabile ē realis ac uera exn̄tia corporis & sanguis xp̄i in sacro altari sub spēbus panis & uini hoc utiq̄ nisi fides credat sermo nō explicat. Veq̄tn̄ ad confundendā pfidiā infideliū cōsolandosq̄ fideles qui id credūt in hoc sermone de ueritate altissimi sacri uerba faciemus. Est eteni necessariū simplicit̄ credere & firmit̄ cōfiteri q̄ a dn̄o Iesu xp̄o audiuim9 dictū carnē .s. suā uere esse cibū & suū sanguinē uere esse potū .s. in sacro altaris in quo uere & realr̄ cōtinet̄. Ad quod probandū & fidelr̄ persuadendū procedemus tripl̄r.

Primo p auctoritates. Q̄ oēs tam theologi q̄ sacra concilia & doctores antiq̄
Secūdo per rationes. tenent & cōfitent̄ dn̄m Iesum xp̄m realiter esse in sa-
Tertio per exempla. cramento altaris sub speciebus panis & uini. Ca. i.

Rimo pbanda ē ueritas corporis & sanguinis xp̄i i sacro altaris p auctoritates. Primo theologoꝝ. Scd̄o cōciliorꝝ. Tertio doctoꝝ. Prio itaq̄ theologi oēs Ric. Bon. Tho. Sco. & ceteri di. x. q̄rti li. dn̄t q̄ opinio quondā fuit & error pessimus q̄ xp̄s nō esset in altari nisi tn̄ sicut in signo & dicit̄ manducari quia signū eius tn̄ accipit̄. Sed iste error contra pietatem fidei ē que tn̄ beneficium sibi a deo datum recognoscit & gratias agit q̄ in carne sua & natura ppria sit nobiscū. Est etiā cōtra sacramēti dignitatē p excellentiā i quo relucet diuina

potentia & bonitas altius ceteris sacris. Nam cetera sacra excellit & qui cõsumatiuum ẽ aliorũ oim sicut caritas oim uirtutũ. Manifestat nanque oipotentia dei in opis singularitate. Cũ eni panis in corpus xpi uerũ & integrũ ĩ multis altaribus cõuertit nullo remanẽte cõi õndit se deus posse sup oẽm potentiã opatiuã ĩ cõuersiõe. & per hoc q idem ĩ pluribus locis sup imaginatiuã & p hoc q tã magnũ & integrũ in tã pua spẽ facit existere nõ cõtractũ õndit se posse sup potentiam intellectiuã. Error igit ptactus detractatus ẽ a quodã Berlengario Rome coram centũ xiii. epis ut het de cõse. di. ii. in. c. Ego Berlengarius. Ideo catholice dicẽdũ ẽ sm Fran. de maron. in quodã sermõe de corpe xpi q sub spẽ panis que uidet ĩ hostia quatuor esse credunt. Prio quidẽ credit ibi esse corpus xpi ex ui uerborũ qa uerba cõsecratiõis de solo corpe faciunt mẽtionẽ. Scdo ẽ ibi sanguis xpi ex cõcomitãtia immediata qa sanguis ĩmediate disponit corpus ad uitã. Tertio ẽ ibi aia xpi ex cõcomitãtia ppinq qa licet aia nõ uiuificet corpus nisi mediãte sanguie tñ ptinet ad eãdẽ naturã & ideo cõcomitat ipm ppique. Quarto ẽ ibi diuinitas uerbi ex cõcomitantia remota qa licet diuinitas cũ tribus pcedẽtibus faciat unũ suppositũ tñ nõ ptinet ad unã naturã. Silr etiã in calice ista quatuor esse credunt sed alio ordine. Primo ẽ ibi sanguis ex ui uerborũ p eo q uerba cõsecratiõis calicis de solo sanguine faciũt mentionẽ. Scdo ẽ ibi corpus ex cõcomitantia imediata qa corpus sanguis ẽ ĩmediatũ receptaclm. Tertio ẽ ibi aia ex cõcomitãtia ppinqua qa pertinet ad eandẽ naturã humanã. Quarto ẽ ibi diuinitas ex cõmitãtia remota qa nõ ptinet ad eandẽ naturã quis ad idem suppositũ. Et ista quatuor significauit saluator nr ibi esse. d. Ioh. vi. Ego sum panis p hoc dãs intelligi corpus. Et subiungit uiuus p hoc denotãs aĩam p quã corpus uiuificat & qa aia sine corporeo sanguine uiuificare nõ põt iõ subintelligit hic sanguis. Deinde addit q de celo descẽdi ppt diuinitatẽ. Quare totus xps cõtinet sub spẽ panis & totus sub specie uini. Scdo ad õndendã ueritatẽ sacri facit auctoritas sacrorũ cõciliorũ. Scribit eni extra de cele. mis. i. c. Cũ marthe. Dr hoc sacrm mysteriũ fidei qm aliud ibi credit q cernat & aliud ibi cernit q credat spẽs panis & uini cernit & credit ueritas carnis & sanguis xpi. Et in. c. i. de sũ. tri. & fi. ca. sic scribit. Vna ẽ fideliũ uniuersalis ecclia extra quã nullus oio saluat in q idẽ ipe sacerdos ẽ & sacrificiũ Iesus xus cuius corpus & sanguis in sacro altaris sub spẽbus panis & uini ueracit continet trãsubstãtiatl pane ĩ corpus & uino in sanguinẽ uirtute diuina ut ad pficiẽdũ mysteriũ unitatl accipiamus ipi de suo qd accepit ipe de nro. Sed ppt dicta ĩ pallegato. c. Cũ marthe. notãda sũt sm Franciscũ de maron. quatuor documẽta. Primũ q ĩ hoc sacro pprie nõ uidet xps oculo corporali qa accidentia que ibi cernunt nõ sunt ĩ corpore xpi sicut in subiecto. Et si querat quare xps ĩ hoc sacro corpus

suum dedit nobis uelatum sub accidētibus uideri pōt ꝙ id fecit ꝓpt̄ q̄tuor rōes. Prima ē ꝓpt̄ humilitatē ut.s.homies in hoc sacr̄o humiliarent̄ credētes ea que sunt sup̄ intellectū. in hoc enī sacr̄o ualde necessaria ē captiuatio.intellectus in obsequiū xp̄i.Scd̄a rō ē ꝓpt̄ fidelitatē ut.s.fides habeat meritū qa ut Greg⁹.d. in omel̄.Fides ñ habet meritū ubi humana rō p̄bet expimentū. Tertia rō ē ꝓpt̄ indignitatem.s.quo ad malos q indigni sunt clare cōspicere corp⁹ dñi Iesu xp̄i. Quarta rō ē ꝓpt̄ imbecilitatē quo ad oēs qa claritatē corporis Iesu xp̄i nullus uiator naturalr̄ posset inspicere. Scd̄m documentū ꝙ licet ꝓprie ibi ñ uideat̄ xp̄s tñ nō errāt fideles q dicūt dñm se uidisse ī manibus sacerdotis qa nll̄s errat cui⁹ uerba pñt uerificari eo mō quo uerificat̄ scriptura diuīa in qua dr̄ ꝙ aliq uiderūt deū ocl̄o corporali sicut de Moyse dr̄. Vidi dñm.cernēdo corporalē rubū Exodi iii. nō ꝙ ibi uiderit diuītatem sed qa dñs asistebat illi rubo & ita corpus xp̄i suo mō assistit sp̄ēbus que ī hoc sacr̄o cernūt̄. Tertiū documētū ꝙ ī hoc sacr̄o adoratio ñ ē dirigēda ad illud qd̄ cernit̄ sʒ ad illud qd̄ credit̄ tñ qa illud ē dignū adoratiōe.Quartū documētū ꝙ añ cōpleta uerba cōsecratiōis hostia ñ ē adorāda donec eleuat̄ a sacerdote uel adorat̄ qa nōdū ibi cōstat eē corp⁹ xp̄i. Tertio ad oñdē dā ueritatē sacramti sunt auctoritates sanctoꝝ doctoꝝ. Ex q̄bus omnibus q̄tuor tm̄ inducem⁹ nominatissimos & famosos doctores.s.Ambrosiū Aug̃.Gregoriū & Ilarium.Ambrosius enī in li.de sacr̄is & ponitur de conse.di.ii.in.c.Panis ait. Panis ē in altari usitatus añ uerba sacroꝝ ubi aūt accessit consecratio de pane fit corpus xp̄i. Et idem in li.de officiis & h̄et̄ in.c.Ante bñdictionem.de cōse.di.ii. Ante bñdictionē alia spēs noīat̄ p⁹ benedictionē corpus significat̄. Et idem de cōse.di.ii.i.c.Reuera.ait.Hoc qd̄ cōficim⁹ corpus ex uirgie ē.Et idē de conse.di. ii.i.c.Oīa.ita pl̄chre loq̄t̄.Oīa quecūq; uoluit dñs fecit ī celo & in terra & qa uoluit sic factū ē. ita lʒ figura panis & uini uideat̄ nihil tñ aliud q̄ caro xp̄i & sāguis p⁹ cōsecrationē credēda sunt. Vñ ip̄a ueritas ad discipl̄os hoc inq̄t.Caro mea ē pro mūdi uita. Et ut mirabili⁹ loq̄r nō alia plane q̄ que nata ē de Maria & passa ē in cruce & resurrexit de sepl̄chro. Et Aug⁹ de cōse.di.ii.c.Nos aūt.dicit. Nos aūt ī spē panis & uini quā uidem⁹ res inuisibiles.i.carnē & sanguinē honoramus Et idem i.c.Nō oīs. Non oīs panis sed accipiēs bendictionē xp̄i fit cor⁹ xp̄i.Et idem ī ep̄l̄a ad Hireneū.Perfect⁹ panis de celo corp⁹ ē ex uirgine. Greg⁹ aūt in omelia pascali & h̄et̄ in.c.Quid sit.de cōse.di.ii.Mysteriū fidei dr̄ qd̄ credere debes ꝙ ibi salus nr̄a cōsistat.ꝓuidens.n.nobis dñs dedit hoc sacr̄m salutis ut quia nos quottidie peccamus & ille iam mori nō pōt p illud sacr̄m remissionē consequamur.Quottidie enī ip̄e cōmedit̄ & bibit̄ in ueritate sed integer & uiuus atq; īmaculatus ꝑmanet. Et iō magnū & pauēdū mysteriū est qa aliud uidet̄ & aliud

intelligit. Ilarius adhuc de conse. di. ii. c. Corpus. ita loqt. Corpus xpi qd sumit de altari figura est dū panis & uinū extra uidet ueritas aūt dū cor9 & sanguis xpi in ueritate interius credit. Cōfiteri igit debem9 & indubie credere dnm Iesum xpm in sacramento altaris uere & realiter contineri.

Q rationibus fidelibus probari pōt & si non demonstratiuis ueritas carnis & sanguinis xpi in sacramento eucharistie. Capl'm. ii.

Ecūdo pbanda ē ueritas corporis & sanguinis xpi i sacro admirabili eucharistie p rōes nō qdē naturales & demrātiuas sed fideles ac psuasiuas Et colligi pnt pncipalr tres. Prima dr distātiua. Scda cōceptiua. Tertia comitatiua. Pria dr distātiua. Maior enī distantia ē ut dicit Boñ. di. x. qrti int ens & nō ens q̄ inter ens & ens. Si ergo deus potuit de nihilo pducere oia que sunt in celo & in terra. Cur nō poterit mutare unū ens i aliud ens & cōuertere panē in carnē & uinū in sanguinē. Ideo Ambro9 i li. de sacris ait. De toti9 mūdi opib9 legistis q a ipe dixit & facta sunt ipe mandauit & creata sunt. Sermo igit q potuit ex nihilo facere qd nō erat nō poterat ea que sunt in id mutare qd nō erat. Non ē enī minus dare q̄ mutare nouas naturas rebus. Scda rō dr conceptiua Si cor9 xpi supnaturalr & miraculose potuit a uirgine cōcipi cur non poterit in sacro ex miraculo realr cōtineri. Ideo ait Ambro9 ubi s. Quid hic queris nature ordinē in xpi corpore cū pret naturā sit ipe dns natus ex uirgie. Sed nō imerito dubitari pōt utr nobilior sit uirtus trāsubstantiādi panē in carnē & uinū i sāguinē xpi uirtute uirgis ipm cōcipientis. Et nōnulli tenere uoluerūt q sic. tum q a sacerdos cōficit cor9 xpi paucioribo uerbis q̄ cōcepit uirgo. tū q a uirtus cōceptionis i uirgie termiata ad cor9 xpi impassibile & imortale. Cōtra istos tñ sic asserentes dicit Boñ. di. x. qrti q dupli e loq de uirtute trāsubstantiāte & de cōcipiente uno mō put sunt in suo fonte & pmo pncipio ut dicat uirtus cōcipiēdi que opata ē cōceptionē pncipalr & ppria auctoritate & sumit uirt9 trāsubstātiandi & sic nō ē cōparatio fm magis & min9 i se cū sit una & eadē uirt9 diuia nō intēsa nec remissa. Sed si ipa cōparet ad manifestationē factā p hos effectus iudicādū ē q se hnt sicut excedētia & excessa. Licet eni utrq sit nobilissimū & ostendat potentiā esse summā in cōceptione tñ magis laudat maiestas diuia & in trāsubstātiatiōe magis captiuat rō nra. Scdo mō possumus loq de hac duplici uirtute put dr cōicari creature fm q dr q uirgini data ē potestas cōcipiēdi & sacerdoti per uerbū potestas cōficiēdi. Et sic loqndo simplr uirtus cōcipiendi dignior excellentior & nobilior ē tū q a subiectū magis nobilitat. mai9 enī ē esse mrem dei q̄ esse sacerdotē. tū q a actio ē singularior & pclarior. mai9 enī ē cōcipere q̄ cōficere q a termin9 actiōis plus accipit a cōcipiente matre q̄ a conficiēte sacerdote

Accepit eni a m̄re humanitatē & esse. in cōsecratiōe uero corpis xp̄i nō accipit esse. Idcirco rn̄dendū ē his qui cōtrariū tenere uoluere .d. uirginē cōcepisse xp̄m mediātib⁹ plurib⁹ uerbis q̄ sacerdos cōficiat. Quos nescio si insanos aut ignorantes nominē eo q̄ cōpatio ista nulla ē q̄a uerba sunt de necessitate cōsecratiōis n̄ aūt conceptiōis unde si sacerdos nūq̄ pferret uerba nūq̄ consecraret. beatissima aūt uirgo nō cōcepit xp̄m ex ui uerboꝝ sed ex merito uirtutū suaꝝ ob qd̄ pōito q̄ cū dixit. Ecce an.d. obmutuisset remanētibus ī ea tm̄ uirtutib⁹ sup̄dictis adhuc cōcepisset xp̄m. Sil'r male ītelligūt q̄ uirtutē trāsubstāciandi hoc mō preferūt uirtuti cōcipiēdi q̄a illa terminat̄ ad corp⁹ īpassibile & īmortale ⁊c. Nā arguūt q̄ si corp⁹ christi cōsecratione fieret. sed certe nō fit nā nō fit eius hūanitas quia facta ē in cōceptione nō fit gl'ia corporis q̄a facta ē in resurrectiōe nō fit pfecta q̄a etas .xxxiii. ānoꝝ spacio ē pfecta. Vn̄ argumentū deficit ut dixim⁹ q̄a arguit ac si faceret. Sꝫ p cōsecrationē nihil nouū fit sꝫ hoc solū fit ut qd̄ erat ī celo pfectū & gloriosū idē sine mutatione sui sit in sacr̄o uirtute trāsubstātiādi. Tertia rō manuducēs nos ut firmit' credam⁹ corp⁹ xp̄i eē in sacr̄o altaris dr̄ cōmutatiua. nā legim⁹ sepius fuisse p dīnā uirtutē īmutatā naturā. Ideo Ambro⁹ in .c. Reuera de cōse. di. ii. inq̄t. Forte dices aliud uideo quomō tu mihi asseris q̄ corpus xp̄i accipiā? Et hoc nobis adhuc supest ut pbemus. q̄tis igit̄ utimur exēplis ut pbem⁹ hoc nō esse qd̄ natura formauit. sed qd̄ bn̄dictio consecrauit maiorē q̄ uiꝫ eē bn̄dictionis q̄ nature q̄a bn̄dictiōe etiā natura ip̄a mutat̄. Virgā tenebat Moyses piecit eaꝫ & facta ē serpēs. Rursus app̄hendit caudā serpētis & ī uirge naturā reuertit̄. Vides ergo pphetica gr̄a bis mutatā eē naturam & serpentis & uirge. Currebant egypti fluīa puro meatu aquaꝝ. subito de fontiū uenis sāguis cepit erūpe. Nō erat potus in flumīs. Rursus ad pphete p̄ces cruor cessauit fluminū aquaꝝ natura remeauit. Circūclus⁹ undiq̄ erat ppl's hebreoꝝ. hic egyptiis uallatus īn mari claus⁹. Virgā leuauit Moyses sepauit se aqua & ī muroꝝ spēm se cōgelauit atq̄ inter undas uia pedestris apparuit. Iordanis retrorsum cōuers⁹ contra naturā in sui fontis reuertit̄ exordiū. Nōne claret naturā uel maritimorū fluctuū uel fluuialis cursus esse mutatā. Sitiebat populus prīꝫ. tetigit Moyses petrā & aqua de petra fluxit. Nūquid nō p̄ter naturā opata ē gr̄a ut aquam uomeret petra quā nō hēbat natura? Marath fluuius amarissimus erat ut sitiens popul⁹ bibere nō posset. misit Moyses lignū in aquā & amaritudinē suā aquarū natura deposuit quā infusa subito gr̄a tpauit. Sub Elyseo pptere a uni ex filiis ppheraꝝ excussuꝫ ē ferrū de securi & statī īmersū. Rogauit Elyseū q̄ amiserat ferrum. Misit Eleyseus lignū in aquā & natauit ferrū. utiq̄ & hoc p̄ter naturam factū eē cognouim⁹. Grauior ē ferri spēs q̄ aq̄ꝝ liquor. Aduertim⁹ ergo maiorē

esse grām q̄ naturā & adhuc tn̄ ꝓphetice bn̄dictiōis miramur grām. q̄ꝫ si tantum ualuit hūana benedictio ut naturā cōuerteret qd dicem⁹ de ipa cōsecratiōe diuina ubi ipa uerba dn̄i saluatoris opant̄ᷣ. Nam sacr̄m istud qd̄ accipis xp̄i sermone conficit̄. hec Ambro⁹. Qui ī talib⁹ & similib⁹ exēplis nobis on̄dit q̄ta pōt magn⁹ & excelsus deus cuius potestati atq̄ꝫ uirtuti immense & infinite ascribunt̄ omnia miracula sacramenti altaris.

Qualiter miracula & exempla operata in sacramento altaris ostendunt uere ibi esse corpus xp̄i. Caplm̄. iii.

Ertio probāda ē ueritas sacr̄i ꝑ exēpla. Nā de⁹ bn̄dictus & si nō sp̄ q̄nq̄ꝫ tamen ad confusionē cordiū inflatoꝝ multa de hoc sacr̄o on̄dit mira atq̄ꝫ stupēda. Int̄ que illud unū ē celeberrimū ac memoria dignū qd̄ euenit dū sāct⁹ Antonius de Padua Arimini p̄dicabat. Ibi nāq̄ꝫ hereticus q̄dam aderat q̄ male sentiebat de corp̄e xp̄i atq̄ꝫ in cōtēptū corporis xp̄i hostias nō cōsecratas sepius asino suo p̄bebat in cibū. Cū uero hoc innotuisset Antonio fidei defensori acerrimo illū ad se uocatū dure redarguit ueritatēq̄ꝫ sacr̄i ei fidel̄r ꝑsuasit. Cū uero ille ꝑtinax in suo sensu maneret assereretq̄ꝫ asinū suū ꝑsepe tali cibo fore depastum cōuenit cū eo Antonius ut de hoc expiētia fieret & ꝑ dies tres asinus sine cibo trāsiret & die tertia Antoni⁹ in foro celebrata missa & reseruato sacr̄o illd̄ intra hostias nō cōsecratas reponeret atq̄ꝫ illo mō asinus famelicus inuitaret̄ ad pabulū. Qd̄ cū factū fuisset corā multitudīe maxīa animal illud appropinquans sporte in qua corp⁹ xp̄i intra hostias nō consecratas reuerent̄ reconditū erat ex miraculo dei cognouit dn̄m suū & caput & pedes inclinans hūilit̄ adorauit neq̄ꝫ cura sibi fuit de cibo quo indigebat. Cūq̄ꝫ uerberib⁹ ab illo heretico angeret̄ trahere & uolueret̄ sp̄ faciebat ut p̄us. Ob qd̄ hereticus ille & alii q̄plurimi omni errore deposito ad uerā fidē redierūt. Antonius aūt deo grās referēs sacr̄m honorifice in loco debito posuit & cōseruauit. De m̄ltis etiā cōpertū ē q̄ꝫ ex p̄uilegio spetiali corpus xp̄i uiderūt aut in spē pueri aut carnis aut sanguinis. Qd̄ fit s̄m Tho. iii. pte. q. lxxvi. ꝑ imutationē oculoꝝ eoꝝ q̄ sic uidēt quoꝝ oculi immutant̄ ac si exp̄sse uiderēt exteri⁹ carnē aut sanguinē uel pueꝝ nl̄la trāsmutatione facta ex ꝑte sacr̄i. Qd̄ patet ex eo q̄a aliis uidet̄ sub spē panis nec tn̄ id pertinet ad aliq̄ deceptionē q̄a talis spēs diuinit⁹ format̄ in oculo ad aliquā ueritatē figurandā ad hoc. s. q̄ꝫ māifestet̄ uere cor⁹ xp̄i esse sub hoc sacr̄o sicut etiā xp̄s absq̄ꝫ deceptiōe apparuit discipulis euntib⁹ in Emaus. Dicit enī Aug⁹ i li. questionū euangelii q̄ꝫ cū fictio nr̄a refert̄ ad aliq̄ significationē nō ē mendatiū sed aliqua figura. Sūt itaq̄ꝫ multa h⁹ sacr̄i p̄clarissima testimoīa que tn̄ oīa si deessent sufficere nobis d3 uerbū xp̄i. d. Hoc ē cor⁹ meū. de quo dicere possum⁹ qd̄ Isaac dixit

dum filium tāgebat. Vox quidē uox Iacob ē sed manus manus sunt Esau. Nam ī tactu & in odoratu Esau eū reputabat in uoce tñ Iacob eū confitebať. Sic in hoc admirabili sacro sensibus nr̄is.s.uisui odoratui gustui & tactui accidētia panis se offerūt sed ipi auditui ueritas carnis xp̄i. O igiť ineffabile sacr̄m. O inexplicabile signū amoris Iesu xp̄i. O deniq̄ triūphale pͥulegiū nobis exhibitū. Non eni ē aut fuit aliq̄ñ tā grādis natio que habeat deos appropinquantes sibi sicut adest nobis deus nr̄. Ergo omni deuotiōe qua possum⁹ cele brem⁹ hui⁹ sacri mysteria quo nobis adueniat gr̄a & tandem perennis & eterna gl̄ia. In qua ip̄e dn̄s Iesus uiuit & regnat cum patre & spiritu sancto per infinita sc̄la sc̄loꝝ. Amen.

Feria quarta ebdomade sancte. De sacramento eucharistie ad quod deuote suscipiendū fideles inuigilare debent. Sermo.lxv.

Cepit panē & gr̄as agens fregit & dixit.accipite & mādu cate. Hoc ē cor⁹ meum quod ꝓ uobis tradeť. hoc facite in meā cōmemorationem.

Doctoris gentiū uerba sunt ista.i.Cori.xi.c. Satis utile & ꝓficuū esse arbitratus sum si adhuc de sacro ineffabili eucharistie nonnulla dixero qm̄ q̄nto magis illius ꝓconia fidelib⁹ innotescunt tanto ardentius excitanť ad illius usum deuotāq̄ susceptionē. Idcirco ꝑter ea que dicta sūt adhuc uidebim⁹ quedam nō īmerito de hoc b̄ndicto sacro dilucidanda. Proponem⁹ itaq̄ tria principalia mysteria que ap̄ls in uerbis ꝓallegatis explicauit & annotauit uidelicet.

Primū dr̄ trāsubstātiatiōis. Secundum manducationis. Tertium consecrationis. De transubstantiatione panis in carnem & uini in sanguinem xp̄i & de conditionibus admirādis ipsius transubstantiationis. Capl̄m.i.

Rimū mysteriū annotatū ab ap̄lo dr̄ transubstātiatiōis. Quia xp̄s panē accipiens & gr̄as agēs panē illū b̄ndixit & cōsecrauit cōuertitq̄ substantiam eius in substantiā corporis sui sic & in sacro isto substātia panis in substantiā corporis xp̄i & substātia uini in substātiā sanguinis ei⁹ uere cōuertiť. Ad qđ plenius intelligēdū q̄tuor sunt dubia declarāda. Primū utꝝ in cōsecratiōe sit uera trāsmutatio siue cōuersio panis in cor⁹ xp̄i an panis simul maneat cū corpe Ad quod r̄ndet Alex.in.iiii.su.uoluie ꝙ aliqui errantes dixerūt ꝙ in hoc sacro nō ē aliq̄ cōuersio sed ad platiōe uerboꝝ sine cōuersione aliq̄ fit diuina uirtute ut cor⁹ xp̄i sit ibi. Tñ hec positio ē cōtraria sanctoꝝ auctoritati ut patet. Est etiā contra cōgruitatē sacri diminuitq̄ utilitatē meriti. Nā multiplex rō ē quare cōgruit ut panis cōuertať in cor⁹ xp̄i & nō maneat simul. Prima ē uitatio idolatrie Si enī sub sacro maneret panis fortassis qñq̄ ꝙ indistincte adorareť cū dn̄o. Sc̄da rō ē efficatior deductio ad ip̄m xp̄m cōp̄hendendū. Spēs enī panis que mō deducit immediate ad dn̄m xp̄m cōprehendendū & nescendum tūc mediate deduceret

quia pmo deduceret ad cōprehensionē panis & p⁹ ad cōprehensionē dñi. Tertia rō est spūalior refectio. Modo eni illa refectio ē spūalis oīo tūc esset etiā carnalis qa tūc cibus carnalis assumeret & nō solū spūalis. Quarta rō ē ueritatis insinuatio.s.ut credat q sit tm̄ cibi aīe & nō corpis. Et q hoc cibo fit unio spūalis non corporalis. Opinio ad hoc ptacta minuit utilitatē meriti qa ponēdo q accidētia nō pnt esse sine subiecto innitēdo rōnibus humanis meritū fidei diminuit. Ideo dicēdū q tota substātia panis cōuertit̄ i substātiā corpori xpi remanētib⁹ accidētibus sine subiecto. Scd'm dubiū declarandū.utr̄ in ista cōuersione annihilet̄ substātia panis. Et ad hoc rn̄det Ric.in.iiii.di.xi.d.Q. quis p⁹ cōuersiōe3 substātie panis i substātiā corporis xpi nihil de substātia panis remaneat tm̄ qa substātia corporis xpi i quā cōuersa ē aliud ē annihilata nō ē unde substātia panis non ē in nihilū redacta sed i meli⁹ cōmutata.s.i cor⁹ xpi nō tm̄ sm̄ Alex.de pane illo accipit esse cor⁹ xpi sed ipsa eēna panis sine oī mutatiōe facta in corp⁹ xpi mutat̄ in illud. Ideo Vgo li.ii.de sacris pte.viii.c.ix.ait. Nō sic cor⁹ xpi in pane consecrari dicim⁹ ut de pane cor⁹ xpi esse accipiat nec qi cor⁹ nouū subito factū de mutata essentia sed in ipm̄ uer cor⁹ mutatā essentiā nec ipam substantiā panis & uini in nihilū redactā qa desiit eē qd'fuit sed mutatā potiꝰ qa cepit esse aliud quod nō fuit. Tertiū dubiū declarandū.utr̄ illa cōuersio fiat in instāti uel successiue. Et rn̄det Ric.ubi s̄.Q. fit i istāti qa ut accipi pōt a cōmtatore.iiii.meta. Oīs successio i mutatiōe causat̄ uel ex resistētia mobilis ad motorē uel mediū ad motorē uel rōne utrusq. & puto q sub resistentia ipsius medii debeat cōprehēdi diuisibilitas spacii per cōparatiōnē ad limitatiōnē uirtutis i motore. Vn̄ quis corporale mediū angulo nō resistat tm̄ qa limitate uirtutis ē n̄ posset se trāsferre ab oriente i occidentē ptranseundo spaciū i instanti. Virtus aūt cōuertēs substantiā panis in cor⁹ xpi nō ē limitata illa eni cōuersio fit per uirtutē diuinā que infinita ē nec sibi resistit sustātia panis qa tota nata pfecte subdit̄ uirtuti diuine nec ē aliqd' mediū p qd' ista cōuersio fiat hoc eni nō habet locū pprie loquendo nisi de mutatiōe locali. Panē eni nō esse cor⁹ xpi nihil positiuū dicit & tm̄ si esset mediū nō oporteret q cāret susceptionē in diuia opatione. Deus eni unū lapidem transferre posset ab oriēte in occidentē p totū mediū i instāti nō eni oportet q diuisibilitas medii causet susceptionē i mutatiōe nisi cū hoc mutās sit limitate uirtutis. Quartū dubiū declarādū.utr̄ uirtus trāsubstantiatia pncipaliꝰ respiciat sacerdotē q̄ uerba. Et rn̄det Ric.di.viii qrti.Q. uirt⁹ pdicta pncipalius respicit sacerdotē qa qñ dn̄s opat̄ aliquē effectū mediāte instrumēto aīato cui⁹ modi ē seruus sm̄ phm̄.i.politicoꝶ & inaiato uirtus dñi pncipalius respicit istrumentum animatū q̄ inaiatum. In transubstantiatiōe aūt sacerdos se habet sicut

instrumentū aiatum & uerba sicut inaiatū. Ideo uirtus dñi pncipalr opantis pn cipalius respicit sacerdotē q̄ uerba. Scd'a rō ē qa qñ plura instrā p ordinē se ha, bentia cōcurrūt ad eundē effectū ut manus & penna ad scripturā uirt⁹ pncipal' motoris pncipali⁹ respicit illud instr̄m qd' ē sibi ppinqui⁹ & mediāte quo aliud instr̄m mouet. Vñ uirtus scribētis pncipali⁹ respicit manū q̄ pennā. Ad trāsub, stantiationē aūt cōcurrūt pl'a instrā p ordinē se hn̄tia .s. sacerdos & uerba quoꝝ sacerdos ē ppinquior pncipali agēti qa sibi ē similior & ei⁹ repn̄tat psonā ē etiā prolatiōis uerboꝝ cā. ideo uirtus trāsubstātiatia pncipalius respicit sacerdotē q̄ uerba. Tertia rō ē qa uirtus trāsubstātiatia sacerdotē respicit pmanēte rōne ca racteris q in sacerdote pmanet. uerba aūt sicut sunt transeuntia respiciūt transe untem nō p aliquem trāsitū ex pte uirtutis put ē in pncipali agente s; p trāsitū ipoꝝ uerboꝝ ẜm qd. Tñ pdicta uirt⁹ respicit pncipali⁹ uerba q̄ sacerdotē īqtū uerba magis de ppinquo se hñt ad effectū q̄ sacerdos ẜm quē modum etiā dici potest q uirtus scribentis pncipalius respicit pennam q̄ manū.

De multiplici manducatione corporis christi & de dubiis que circa illam ha, beri possunt. Capl'm.ii.

Ecundū mysteriū quod annotauit apl's in themate dr̄ mādūcatiōis affe, rens q xp̄s dixit. Accipite & mādūcate. hoc ē cor⁹ meū. Ad qd' plenius intelligendū q̄tuor sunt dubia declarāda. Primū quot sunt modi māducandi cor⁹ xp̄i. Et r̄ndet magr̄ i.iiii.di.ix. Q ē duplex unus sacralis. alius spūalis. Que distinctio ẜm Boñ. orit' uno mō a dispositiōe sumentiū qa quidā accedunt male dispositi & hi māducāt sacral'r. qdā bene & hi spūal'r. Scd'o accipit' a mō sumēdi qa quidā suscipiūt ore corporis & nō cordis & hi sacral'r. qdā uero ore cordis & hi spūal'r. Comedere igit' sacr̄m spūal'r ē illud suscipere cū fide informata cari, tate. Comedere aūt sacral'r ē illud suscipere cū fide sine caritate. q māducāt sa, cramētal'r tm̄ suscipiūt sacr̄m s; nō effectū illi⁹. q uero māducāt spūal'r effectū gr̄e cōsequūt'. Scd'm dubiū utꝝ mali sumāt cor⁹ xp̄i ueracit'. Et r̄nd; Tho.iii.pte q.lxxx. & Boñ.in.iiii.di.ix. q circa hoc qdā antiq errauerūt .d. q corp⁹ xp̄i ueruꝫ a malis nō sumit' qa nō decet tātaꝫ maiestateꝫ & carnē tā sanctā & purā ī corp⁹ peccati subditū itroire Iō asserebāt q corp⁹ xp̄i uerū a spēbus abscederet ex quo peccator ipm̄ labiis & ore polluto cōtingeret. Sed hoc est erroneū eo q manen tibus spēbus corp⁹ xp̄i sub eis eē nō desinit. spēs aūt manet q̄diu substātia pāis maneret & sibi adeēt. Manifestuꝫ ē aūt q substantia pāis assumpta a peccatore nō statī eē desinit sed manet q̄diu p calorē naturalem digerat'. Vñ tādiu corp⁹ xp̄i sub spēb⁹ sacralibus manet etiā a peccatorib⁹ sumpt⁹. Quare doc. oēs dicūt q peccatores ueracit' & sacral'r licet non spūalit' corp⁹ xp̄i suscipiāt. Qd' cantat

ecclesia in prosa in festo corporis xpi.d. Sumūt boni sumūt mali sorte tñ inequali
uite uel interitus. Et Aug9 sup Ioh. Multi de altari accipiūt & accipiendo mori
unt. Ad idem ē.c. Sicut Iudas.c. Et sacta.de cōse.di.ii. Tertiū dubiū utrū pec
cator qui cum certa scia in peccato sumit cor9 xpi sumat illud dānabilr & q̄ sic
patet p dictū apli.d. q̄ iudiciū sibi māducat & bibit qd' nō ē fm Boñ. qa ipm cor
pus aliquā maculā det aie sed qa peccator ipm cōtemnit dū se pparare nō nule
& mundare. Sed aliquis obicere pōt si māducare cor9 xpi cū peccato peccatum
est ergo a simili & uidere. ergo quotiensciiq̄ exñs in peccato mortali uidet cor9
xpi peccat mortalr. Rñdet Tho. & Boñ. q̄ uisus nō ptingit ad substātiā corpis
xpi sed solū ad spēs sacrales. Sed ille qui manducat non solū sumit spēs sacrales
sed etiā xpm q̄ ē sub eis. & iō a uisione corporis xpi nullus baptizat9 phibet. nō
baptizati aūt nō sunt admittēdi etiā ad inspectionē h9 sacri. unde p3 p Dionys
siū in li. ecc. hierar. Sed ad māducationē nō debēt accedere nisi illi q̄ bñ dispositi
& mundati sunt. q̄re nō ē simile uidere & sumere hoc sacrm. Quartum dubiū
est. utrū accedere ad hoc sacrm cū cōscia peccati sit grauissimū oium peccatorū
Et quibusdā uidet q̄ sic pmo qa glo. sup illud.i.cor.xi.c. Qui māducauerit ₴.de
indigne māducāte ait. Ac sic xpm occiderit punief. Sed peccatū xpm occiden
tiū uidet fuisse grauissimū ergo & hoc peccatū. Scdo arguūt qa Hiero9 dicit in
qdā epla. Quid tibi cū feminis q ad altare cū dño fabularis? Dic sacerdos. Dic
clerice qlr cū eisdē labiis filiū dei osculari qbus osculatus es filiā meretricis. O
Iuda osculo filiū hoīs tradis. Ex qbus uerbis uidet q̄ fornicator accedēs ad mēsā
xpi peccat sicut peccauit Iudas peccato enormi & grauissimo. Rñdet tamē Tho.
ubi sup q̄ aliquod peccatū pōt dici grauī9 alio dupliciť. uno mō p se. alio mō p
accidēs. p se qdem scdm rōem sue spēi que attendit ex pte obiecti & scdm hoc
q̄to id cōtra qd' peccat ē mai9 tāto peccatū ē grauī9. & qa dinitas xpi ē maior hu
manitate ipi9 & ipsa hūanitas ē potior q̄ sacra hūanitatis. Inde est q̄ grauissima
peccata sunt que cōmittunt in ipsā dinitatē sicut ē peccatū infidelitatis & blas
phemie. Scdario autē sunt grauia peccata que cōmittunt in humanitatē christi.
Tertio aūt loco sunt peccata que cōmittuntur cōtra sacra que ptinēt ad humani
tatē xpi & p9 hoc sunt alia peccata cōtra puras creaturas. p accidens autē unum
peccatū ē grauī9 alio ex pte peccātis puta peccatū qd' ē ex ignorantia uel infir
mitate leui9 ē peccato qd' ē ex cōteptu ul' ex certa scia. Et eadē rō ē de aliis circū
stantiis. Scdm hoc ergo coicare in peccato mortali in qbusdam pōt esse grauius
sicut i his q ex actuali cōteptu i cōscia peccati ad hoc sacrz accedūt. In qb9dā uo
min9 graue pnta in his q ex quodā timore ne deprehēdāt in peccato cū conscia
peccati hoc sacrm suscipiāt. Sic ergo patet q̄ hoc peccatū ē multis aliis grauius

scd̄m sn̄a spēm nō tn̄ oium grauissimū. Ad pmū ergo dicēdū φ peccatū idig-ne sumētium hoc sacr̄m cōparat peccato occidētiū xp̄m scd̄m similitudinē quia utrq̄ cōmittit cōtra corp9 xp̄i n̄ tn̄ scd̄m criminis q̄titatē. peccatū eni occidētiū xp̄m fuit multo grauius. Primo quidē qa illud peccatū fuit cōtra corp9 xp̄i i sua spē ppria hoc aūt ē cōtra corpus xp̄i in spē sacri. Scd̄o qa illud peccatū pcessit ex intentiōe nocendi xp̄o nō aūt hoc peccatū. Sil'r fornicator accipiēs corp9 xp̄i cōparat Iude osculāti xp̄m q̄ntū ad silitudinē crimis qa uterq̄ ex signo caritatis xp̄m offendit nō tn̄ q̄tū ad crimis q̄titatē. Hec tamē silitudo non minus cōpetit aliis peccatorib9 q̄ fornicatorib9 nā & p alia peccata mortalia agit cōtra caritatē xp̄i cuius signū ē hoc sacr̄m tanto magis q̄to peccata sunt grauiora. Scd̄m qd tn̄ peccatū fornicatiōis magis reddit hoiem ineptum ad perceptionē huius sacri in q̄tum. s. p hoc peccatū spūs maxie carni subiicit & ita impedit feruor dilectiōis qui requirit in hoc sacro. Plus tamē pōderat impedimentū ipius caritatis q̄ feruor eius. unde etiā peccatū infidelitatis qd' fundit9 separat hoiem ab eccl'ie unitate simpl'r loquendo maxie hoiem ineptū reddit ad susceptionē huius sacri. Vn̄ grauius peccat infidelis accipiens hoc sacr̄m q̄ peccator fidelis & magis cōtemnit xp̄m scd̄m φ ē sub hoc sacro presertim si non credat xp̄m uere sub hoc sacro esse qa q̄tum ē in se diminuit sanctitatē hui9 sacri & uirtutē xp̄i opantis in hoc sacro φ ē cōtēnere ip̄m sacramentū in seipo. Fidelis aūt q cū cōscia peccati sumit cōtemnit hoc sacr̄m nō in seipso sed q̄tum ad usum indigne accipiens.

De potestate consecrandi concessa sacerdotibus rite ordinatis secundum formam ecclesie qui soli conficere possunt. Cap'm.iii.

Ertiū mysteriū qd' ap'ls annotauit dr̄ cōsecratiōis ibi. hoc facite i meā cōmemoratiōnē. In quibus uerbis s'm Fran̄. data fuit potestas consecrandi ap'lis qui ut dictū ē in precedētib9 fuerūt tūc a xp̄o ordinati sacerdotes. Sed hic q̄tuor dubia adhuc occurrūt apienda. Primū utrū angl'i habeāt ptātem consecrādi Et rn̄det Alex. in. iiii. φ non eo φ de9 talē potestatē ipsis non dedit & hoc cōgrue. Prio qa uirtus trāsubstātiandi elementū in corp9 xp̄i & sanguinē data ē uerbo sensibili. unde cuius ē pferre uerbū sensibile eius ē ministerial'r mediante uerbo tali cōsecrare. Inq̄t eni Aug9. i. q. i. c. Detrahe. Accedit uerbū ad elemētum & fit sacr̄m. Scd̄a rō ē q a si sacra ministrarent hoi p angelos esset hō i sua repatiōe subiectus angelice nature & sic nō esset p xp̄m solū restitutus i pstinā dignitatē. Scd̄m dubiū utrū aliqs nō sacerdos possit cōsecrare. Et rn̄deo φ nō imo si oēs hoies mūdi nō sacerdotes essent sancti & iusti & p annos & annos diceret uerba cōsecratiōis sup debita materia cū itentiōe cōsecrādi nūq̄ cōsecraret Ideo scribit de summa. tri. & fi. c a. c. i. Hoc utiq̄ sacr̄m nemo pōt conficere nisi

sacerdos qui rite fuerit ordinatus scd̃m claues eccl̃ie quas ip̃e concessit ap̃lis eorꝫ q̃ successoribus Iesus xp̃s. Et eccl̃ia cantat. Sic sacrificiū istud instituit cui⁹ officiū cōmitti uoluit solis presbiteris qb⁹ sic cōgruit ut sumant & dent ceteris. Et. xxv. di. in. c. Perlectis. dr̃. Ad presbiterꝫ ꝑtinet sacr̃m corporis & sanguinis dñi in altare dei cōficere. Tertium dubiū ē utꝫ sacerdotes mali & peccatores possint cōsecrare. Et rñdet Boñ. in. iiii. di. xiii. q̄ sic. qa officiū cōsecrandi non ē ex ꝓpria sanctitate ut quidā heretici dñt sꝫ ex auctoritate. Tho. uero in. iii. pte. q. lxxxvii. ait. Non ex hoc ip̃o aliq̃s desinit esse minister xp̃i q̄ ē malus qa dñs hĩt bonos & malos ministros q cū auctoritatē hñt cōsecrandi cōsecrare pñt. Vñ Aug⁹. i. q. i. c. Intra. ait. Intra catholicā eccl̃iam ī ministerio corporis & sanguīs dñi nihil a bono maius nihil a malo min⁹ ꝑficit̃ sacerdote qa nō ī merito cōsecrantis sed ī uerbo ꝑficit̃ creatoris & ī uirtute sp̃ūs sancti. Ad idem ē. c. Vt euident̃. c. Propha. c. Cū scriptura. c. Multi sclariū. & . c. Sacerdotes. Quartū dubiū. utꝫ sacerdotes heretici scismatici excōicati uel degradati possint cōficere. Et rñdet Boñ. in iiii. di. xiii. q̄ aliq̃ uoluerūt distinguere. q̄ sacerdotes mali quidā occulti sūt mali & tales possunt consecrare. Alii uero sunt manifeste mali & ab eccl̃ia p̃cisi sicut heretici & alii p̃dicti & tales nō pñt & ad hoc allegant dictū Aug⁹. i. q. i. c. Extra catho. Extra catholicā eccl̃iam nō ē locus ueri sacrificii. Et Hiero⁹ in. c. Odit. qui dicit. Odit dñs sacrificia hereticorꝫ & a se ꝓicit & quotiēs ī noīe eius cōgregati fuerint detestat̃ fetorē eorꝫ & claudit nares suas. habēt etiā ibi. c. Nō oportet. Sꝫ tñ positio ista falsa ē ut patebit. Ideo dicendū & meli⁹ q̄ sacerdotes oēs prenominati cōsecrare pñt q a ptās cōsecrādi eucharistiā ut inq̃t Tho. & oēs theologi ꝑtinet ad caracterē sacerdotal̃ ordīs. Caracter aūt indelebilis ē. Ideo dicendū q̄ ī sacr̃o duo attēdunt̃. s. sacr̃i ueritas que cōsistit q̃tū ad rē ꝓmā & sacr̃i utilitas que cōsistit q̃tū ad rem ultimā que ē incorporatio uel unio q̃tū ad cor⁹ mysticū. si de ueritate sacr̃i loq̃mur ueritas saluat̃ ubi ex pte ministri ē ordo & intētio & uerbi ꝓlatio cū adest debitū elementū. Si aūt loq̃mur q̃tū ad utilitatē dicendū q̄ sacerdos bonus cōficit ad utilitatē suā & assistentiū. Mal⁹ occult⁹ ad damnū suū tātū. Nihilomin⁹ ad utilitatē assistentiū q deuote audiūt missā. Sed p̃cisus & heretic⁹ ad damnationē suā & oīm assistentiū. Quia ergo ī p̃cisis & hereticis manifestis ꝓuat̃ sacr̃m oī fructu q̃uis sit ibi corp⁹ xp̃i uerꝫ ideo loquunt̃ sacri canones ip̃orꝫ sacrificia detestātes nō rōne opati opis sed damni. Ric. uero ī. iiii. dicit q̄ p̃fatos sacerdotes posse hoc sacrificiū cōficere intelligit̃ dupl̃r aut de iure aut de facto Prīo mō nō oīs sacerdos p̄ōt hoc sacr̃m cōficere qa nec irregularis nec suspens⁹ nec interdictus nec excōicat⁹ nec scismatic⁹ nec heretic⁹ nec degradat⁹ hᵒ sacr̃m p̄ōt de iure cōficere qa cuilibet p̃dictorꝫ ꝓhibitus ē potestatis sacerdotalis usus

Vñ conficiendo grauissime peccant. Scdo mō. s. de facto quilibet ipsoꝝ pōt ut pdictū ē Cōsiderēt itaqꝫ laici qta ē sacerdotalis dignitas qta sacerdotibus ē data potestas nō sint ipi sacerdotū iudices & ex consequēti sacroꝝ cōtemptores. De quo plenius diximus i ope de uirtutibus. Venerent & colāt illos ut patres ut dños & tāti sacri ministros. Prepent se oēs cū oi huilitate & reuerētia ad sacrā cōionē de illoꝝ manibus suscipiendā. Ipi uero sacerdotes studeāt p uiribus nitorē mentis & aie cōseruare uiereqꝫ mūde & caste ut sic digne cōficere possint & dispensare fidelibus absqꝫ ppo detrimēto imo cū merito & bñdictōe dei sacratissimū corpus sui eius dñi nři Iesu xpi Qui ē bñdictus & laudabilis p infinita sc̄loꝝ sc̄la. Amen.

Feria quinta in cena dñi. De exemplis a xpo nobis exhibitis in qbus eum sequi debemus & precipue tpre sacre eucharistie cōmunionis. Sermo .lxvi.

Xemplū eni dedi uobis ut quemadmodū ego feci ita & uos faciatis. Piissimi Iesu uerba sunt ista Ioh. xiii. c. & i euāgelio hodierno. Suscepturi sanctissimū sacrm hodierna die uel in pxima sollēnitate pascali diligent ac sollicite inuigilare debemus ut ad illud accedamus cū oi mūditia puritate ac reuētia. Id aūt facere poterimus si uoluerimus imitari exēpla uirtutū que docuit nos ipse xps in ultia sua cena. In illa nanqꝫ docuit nos oēs qd cōicando essemus facturi. Idcirco in pñti sermone p morali declaratiōe euangelii de exemplis moralibus spūalr i eo cōtentis & a dño Iesu xpo nobis oblatis erimus tractaturi qm ad illa xps Iesus nos i uerbis in themate pmissis inuitat. In qbus totū euangeliū hodiernū cōplectendo septē exempla deuotissima declarabimus.

Primū dr memorādē mortalitatis.
Secundum consumande caritatis.
Tertium tolerande aduersitatis.
Quartū cōtemnende psperitatis.
Quintum obseruande castitatis.
Sextum exercende humilitatis.
Septimum desiderāde felicitatis.

Qualiter xps docuit nos exemplo suo memores esse mortis acerbissime quā pro nobis peccatoribus ex caritate & amore patientissime tolerauit.

Capl'm .i.

Rimū exemplū qd xps nobis exhibuit dr memorāde mortalitatis. Ipse etenī memor erat mortis sue qd euangelista expmit. d. Ante diē festum pasce sciens Iesus qa uenit hora eius ut trāseat ex hoc mūdo ad prēm. Pro quoꝝ uerboꝝ declaratiōe tria sunt notanda. Primū qd per hoc nomē pasca intelligat Et ad hoc sic dicit Augus sup Ioh. Pasca nō sicut qdā estimāt grecū nomen ē sed hebreū. Oportunissime tñ occurrit i hoc noīe quedā cōgruētia utrāqꝫ linguaꝝ Quia eni pati grece paschi dr ideo pasca passio putata ē uel hoc nom a passiōe sic appellatū. In sua uero lingua hoc ē in hebrea pasca trāsitus dr ppterea qꝫ tūc

primum pasca celebrauit popl's dei qn̄ ex egypto fugiens rubꝝ mare ꝑtransiuit. Scd'm aũt Nicolaũ de lira dicebat' pasca iudeoꝝ transitus eo ꝙ tunc angelus trã siit ꝑ egyptũ interficiẽs ꝑmogenita egyptioꝝ & filios isrl' saluãs. Scd'm notãdũ ꝙ pascale festũ apud iudeos incipiebat a uesꝑa diei in qua luna erat.xiiii. Dies aũt festiuus apud eos incipit a uesꝑa unius diei & durat usqꝫ ad uesperã seqn̄tis diei. Vn̄ Leuit.xxiii.c.dr̄ a deo. A uesꝑe usqꝫ ad uespeꝝ celebrabit' sabbata ur̄a Et sic dies pasce sollẽnis erat luna.xv. Propt' qd' eundẽ diẽ quẽ Ioh̄.noiat Ante diẽ festũ pasce ꝓpt' natalẽ distinctionẽ dieꝝ Marcus noiat ꝑmũ diẽ azimoꝝ qa a uesꝑe ꝑcedẽt' diei ĩcipiebãt cõedere azima. Quare s'm Hiero. oẽsqꝫ theologos di.xi.qrti tenẽdũ ẽ ꝙ Iesus fecit cenã luna.xiiii.& passus ẽ luna exnte.xv. Tertiũ notãdũ ꝙ sicut xp̄s recordabat' mort' de ꝓximo sibi iminẽt' ita & q uult cõicare mortẽ xp̄i ad suã mentẽ reuocare dꝫ. Hoc docuit apl's cũ.d.i.Cori.xi. Quotienscũqꝫ mãducabit' panẽ hũc & calicẽ bibet' mortẽ dn̄i ãnũtiabit' donec ueniat.

Qualiter xp̄s nos docuit exemplo suo ut memores simus immense caritatis sue qua nos dilexit. Capl'm.ii.

Ecundũ exemplũ qd' docuit nos xp̄s dr̄ cõsumãde caritatis de quo euangl'ista scribit. Cũ dilexisset suos q erãt ĩ mũdo ĩ finẽ dilexit eos.i.s'm glo. maiora signa dilectionis oñdit. Dilexit nanqꝫ dn̄s seruos suos iustos & sanctos reos & peccatores ꝓ eis patiẽdo & moriẽdo. Ob qd' Hiero9 ad Damasum papã de filio ꝓdigo ait. Que maior põt esse clemẽtia q̃ ut dei fili9 hoĩs putaret' decem mensiũ fastidia sustineret part9 expectaret aduentũ ꝑ singulas adolesceret etates & p9 cõtumelias uocũ alaphas & flagella crucis pro nobis fieret maledictus ut nos a maledicto legis absolueret. Et apl's Ro.v.inqt. Cõmendat suam caritatẽ deus in nobis qm̄ cũ adhuc peccatores essemus xp̄s ꝓ nobis mortu9 ẽ. Si ergo xp̄s tm̄ dilexit nos ut sanguinẽ suũ & uitã daret pro nobis nos debemus & illum diligere ac ꝓ ei9 amore ꝓximoꝝ odia deponere. An nõ heretici uel ingrati hñdi sunt illi q xp̄m nõ diligũt pro qb9 mori dignat9 ẽ. Propterea scribit' sic de cõse. di.ii.ĩ.c.Iterat' Semꝑ xp̄i mors ꝑ scl'i uitã posteri ẽ nuntiãda ut discãt q̃ caritate dilexit suos q ꝓ eis mori dignat9 ẽ. Cui oẽs uicẽ debem9 repẽdere caritat' qa ad hoc ꝑor dilexit nos cũ essem9 gehẽne filii ut eũ diligerem9 a morte iam liberati Et Cassio9 ĩ li.de dilectiõe dei ait alloqn̄s aĩam sic. Audi aĩa mea & aurib9 ꝑcipe diuinã clementiã. Quis abissũ tã ineffabilis gr̄e cõsiderauit qs de fõte tãte dulcedis gustauit & nõ amauit. Quare nõ diffundis ĩ deũ uniuersos affect9 quos dirigis ad uanitates & ĩsanias fl'as Cur queso diligis aliqd p̄t' illũ q tã benigne tã micordit' a tot miseriis te redemit. Iugi scrutinio & assidua meditatiõe reuolue ql'r unigenitus dei pr̄is cũ eẽt splẽdor & figura substãtie eius p9 exinanitionem

usq; ad formā serui post lacrīas p9 labores p9 sudores p9 contumelias p9 flagella post sputa p9 liuores p9 coronā spineā pro te affixus ī cruce q̄n͡q; pepēdit. Manus eleuabat ad prēm in sacrificiū uespertinū ut te ad amplexꝰ amicabiles iuitaret Vide aīa mea ne ingrata sis in tanto cumulo bñficiorꝝ. Ingratitudo enī ē pēptoria salutꝭ. hec ille Q̄n ergo xp̄s ꝓspicit hoīeȝ q̄ n̄ diligit cōquerit̄ de illo ut Aug9 inqt in li. cōtra. v. hereses. d. Cū eēȝ unicꝰ prīs mei recōciliaui te. cū mē mōtes & siluas errares quesiui te. humeris meis portaui te. laboraui sudaui caput meū spinis apposui. manus meas & pedes clauis abieci lācea latꝰ meū apui ut te mihi copularem & tu diuideris a me.

Qualit̄ xp̄s nos exēplo suo docuit aduersa libenti animo tolerare & in tribulationibus esse patientes. Capl̄m. iii.

Ertiū exēplū qd̄ nobis xp̄s dedit dr̄ tolerāde aduersitatis. Tolerauit. n. Iudā ꝓditorē suū equo & patienti aīo quē in cena retinuit coīcauitq; eū cū aliis discipl̄is ne eius peccatū occultū faceret manifestū ut hēt. i. q. i. in. c. Xp̄s Et hoc euāgelista exp̄ssit cū dixit. Et cena facta. s. q̄tū ad esū agni pascalis nō tñ cōpleta q̄tū ad alia cibaria. Sequit̄ cū diabolꝰ iā misisset in cor ut traderet eū Iudas symonis scariotꝭ. s. scd̄m Nicolaū de lira q̄ a die p̄cedēti eū uendiderat sug gestiōe diaboli hāc ꝓditiōeȝ in cor ipiꝰ mittentis. Seqt̄ tex. Sciēs quia oīa dedit ei pr̄ in manus & q̄ a deo exiuit & ad deū uadit. Que uerba exponēs Gregꝰ. iii. mor. ait. Sciebat eni q̄ in manu sua ip̄os etiā ꝑsecutores accepat ut ip̄e in se ad usū pietatis intorqueret q̄cq̄d eoꝝ contra se malitia pmissa seuiret. O q̄ta erat patientia & lōganimitas bn̄dicti Iesu xp̄i q̄n in cena illa respiciebat ꝓditorē uidebatq; cor eiꝰ malignū & tñ nō eiiciebat eū nō oñdebat sibi turbulentā faciem nō inferebat cōtumelias illi & conuitia. sed modis oībus mās̄uetissimis q̄tū in se erat querebat reuocare illū a cogitatu maligno. O patientia iuictissimi xp̄i Iesu bn̄dicti. Hāc docuit nos uerbo cū dixit Luce. xxi. In patiētia ur̄a possidebitꝭ aīas ur̄as. Et Mathi. v. Beati q̄ ꝑsecutionē patiūt̄ ꝓpt̄ iustitiā q̄m ip̄oꝝ ē regnū celoꝝ. De patientie autē laudibus multa dicta sunt a nobis in opere de uirtutibus ideo pauca hec sufficiant.

Qualiter christus nos exemplo suo docuit contemnere ꝓspera mundi huius & ne in illis uidutiam habeamus. Capl̄m. iiii.

Vartū exēplū qd̄ xp̄s nobis dedit fuit contēnende ꝓsperitatis. De quo euāgelista scribit. Surgit a cena & ponit uestimēta sua. i. deponit. ꝑ hoc īnnēs deponendū eē oēȝ scl̄i huiꝰ affectū neq; cōfidendū esse in bonis p̄ntis uite Qd̄ Hieroꝰ dixit sic scribēs in ep̄la ad Exuperātiū. Si fieri pōt imitare Ioseph & egyptie dn̄e paliū derelinque nudus xp̄m nudū sequere. nec solū a christo eiꝰq;

sanctis uerꝝ etiā a gētilib9 sepe monemur ut h9 uite gaudia puipendam9 respua-
musq; oīa bona ei9. Vñ & Seneca ad Lucillū ait. Noli huic trāqlitati confidere
Et iterꝝ ad eūdē. Clamo. nitate que uulgo placent que caūs ad oē fortuitū bonū
suspiciosi pauidiq; subsistite. Et fera & piscis sepe aliq̄ oblectatione decipitur
munera ista fortune putatis insidie sunt. Quisq̄s urm tutā agere uitā uolet ista
uiscata bñfitia deuitet quāplurimū in q̄bus hoc quoq; miserrimi fallimur. qđ dū
hr̄e putam9 ī p̄cipitia curs9 iste deducit & hui9 eminētl uite exit9 cadere est

Qualit̄ christus exemplo suo nos docuit obseruare & custodire sibi ualde ac-
ceptā uirtutē castitatis. Caplm.v.

Vintū exēplū a xp̄o nobis datū fuit obsuēde castitatis. Qđ euāgelista
explicauit cū dixit. Et cū accepisset lintheū precīxit se. Nos etiā lūbos
p̄cinctos hr̄e debemus scđm illud Luce.xii. Sīt lūbi urī p̄cincti. que uerba expo-
nēs Grego. in omelia ait. Lūbos enī p̄cingim9 cū carnis luxuriā p cōtinētiam co
artam9. Sed ut dicit Aug9 quē allegauim9 in sermone de luxuria. Int̄ oīa xp̄ia-
norꝝ certamina duriora sūt p̄lia castitatis in q̄bus quottidiana ē pugna & rara ui
ctoria O q̄ta multitudo dānat̄ p̄pter uitia carnis. ecq̄s explicet quot sunt illi qui
ut psistāt in miseriis & turpitudine cōfiteri & cōicar̄ p9ponūt. Quis etiā enume
ret quot īueniunt̄ q p9 p̄petrata nefandissima & fetidissima peccata carnalia p̄
uerecūdia illa nō cōfitent̄ & sine uera emēdatiōe cōscie accedūt ad sacraꝫ coīoeꝫ
O infelix cōditio taliū sic faciētiū q iuditiū dei mādūcāt & bibūt.

Qualit̄ xp̄s exēplo suo nos docuit ut hūilitatl exercitia nō recuse9. Ca.vi.

Extū exēplum qđ xp̄s nobis tribuit dr̄ exercēde hūilitatis. de quo euan
gelista subdit Deinde misit aquā ī peluī & cepit.l.p.d.& ex.l.quo.e.p̄.
O qd erat uidere regē angelorꝝ & dñm celi & terre genuflexum an̄ pedes disci
pulorꝝ & manib9 p̄p̄ris cōtrectātēꝫ & lauātēꝫ pedes illos sordidos & lutosos. In-
terroga eū aīa mea & dic illi. C ur o bone Iesu tm̄ te hūilias ut defatigat9 & ma-
defact9 sudore pedes discipul̄ tuis laues? Et r̄ndebit ibi p̄tin9. O aīa mea. Cha-
ritas que me traxit usq; ad exinanitionē usq; ad formā serui. ip̄a me sic hūiliare
cōpellit. Quīimo & maiora hūilitatis officia suscipe coget cū die crastina cruci-
fix9 & nud9 cū latronib9 deputabor. Sꝫ discite a me oēs qa mitī suꝫ & hūil̄ corde.

Qualit̄ xp̄s exēplo suo nos docuit ut desiderē9 sup̄nā felicitatē. Ca.vii.

Eptimū exēplū qđ xp̄s nobis dedit dr̄ desiderāde feliciratis qa Petruꝫ
īduxit ut desideraret hr̄e ptem secum. Dicit ergo Io. Venit ergo ad Sy
monē petrꝝ. Et dixit ei. Pe. Dñe. tu mihi lauas pedes? In passu hoc dubitare so-
lēt qdaꝫ. Vtrꝝ xp̄s lauerit pedes discipulorꝝ aliorꝝ p9q̄ Petri. Et Origeñ. dicit
q sic. qa incepit lauare a minorib9. sed nō uidet̄ uerisimile ut dicit Nico9 de lira

Si trāſiſſet ꝑ oēs alios qn aliqs eoꝝ uel plures recuſaſſent hanc lotionē ſicut & Petꝛ9. Et iō alii doc. dnt ꝙ ṗmo uenit ad Petꝝ ꝑpꝰ qꝺ alii diſcipnli audita repħē ſione Petri nō fuerūt auſi ultra iā recuſare. ꝙ ergo euāgeliſta dicit. Cepit lauare ⁊c. & p9ea ſubdit. Venit ergo ad Symonē. nō ē ꝑ hoc ītelligendum ꝙ alios lauerit an̄ ipſū ſed euāgeliſta ṗus dixit factum in generali p9ea explicat modum in particulari īcipiēs a Petro ꝗ dixit. Dn̄e tu mihi lauas pedes? .i. uis lauare mihi peccatori? tu ꝗ es fili9 dei. q̄ſi dicat. nullo mō decet. Siſe uerbū dixit i principio ſue cōuerſionis Luce. v. Exi a me dn̄e qꝛ hō peccator ſum. Rn̄dit Ieſus & dixit ei Qꝺ ego facio tu neſcis mō ſcies aūt poſtea. i. ſm Cri. humilitatē h9 doctrine. Et q̄ūo hūilitas ſufficit in deū ducere. Dicit ei Pe. Nō. l. m. p. i. e. i. nunq̄ ſm Aug. ac ſi diceret. Nunq̄ ſuſtinebo ut tu laues pedes meos & ſcdm Nicolaū de lira licꝫ Petr9 hoc faceret bono zelo tn̄ idiſcrete hoc faciebat qꝛ cū xp̄s nō poſſet errare nō debebat uolūtati ei9 aliquo mō reſiſtere. Idcirco rn̄dit ei Ieſus. Si non lauero te nō habebis ꝑtē mecū. qꝺ moraliꝰ & lr̄aliꝰ ītelligi pōt. Moraliꝰ q̄ppe intelligendo null9 pōt hr̄e ꝑtē cū xp̄o in gl̄a celeſti niſi lotus fuerit a macula peccati. Iuxta illud Apoc. xxi. Nō ītrabit i ea aliqd coīquinatū. Si aūt intelligaꝛ de lotione corporali lr̄aliꝰ tūc ſm Origen̄. dubiū ē q̄ūo ille ꝗ ob reuerētiā Ieſu nō ꝑmittebat lauare pedes ſuos nō habebit ꝑtē cum filio dei. Et rn̄det Nicolaus de lira ꝙ ſicut aliqd ē illicitū n̄ ex ſui natura ſed tm̄ qꝛ ꝓhibitū ut pꝫ de ligno uite ṗmo penti ita ſiliꝰ aliqd ē neceſſariū ad ſalutē nō ex ſui natura ſꝫ ꝑpꝰ p̄ceptū dei uel p̄lati & ſic erat in ꝓpoſito. Ex quo enī xp̄s uolebat ſimpliciter hoc facere Petr9 de neceſſitate ſalutis tenebaꝛ hoc ſuſtinere. Sed cum a xp̄o fuit repħēſ9 rn̄dit. Dn̄e nō. t. p. m. ſ. & m. & caput q̄ſi dicat ṗus ſuſtinerē a te per totū corp9 lauari q̄ a te ſeperari quia q̄uis eſſet duꝝ ſibi ut mgr̄ ſu9 ei ſeruiret tn̄ graui9 illi erat ab ip̄o ſepari. Vn̄ dr̄ in itinerario Clem̄tis. ꝙ qn̄cūqꝫ Petr9 memor erat dulciſſime ſocietatis xp̄i reſoluebaꝛ in lacrimas ita ꝙ facies ei9 aduſta uidebaꝛ ex frequēti lacrimaꝝ fluxu. Dixit ei Ieſ9 ꝗ. l. ē. ſ. ꝑ baptiſmū nō. ī. ni. ut. pe. lauet. i. affect9 qꝛ ut dicit Aug9 i expoitiōe h9 paſſ9. Si aliqs baptizat9 ſtatī moriaꝛ euolat ad p̄riaꝫ nec īdiget aliq̄ alia lotiōe. ſed ſi ſupuiuat īdiget lotiōe pedū. i. affectionū mētis Subdit adhuc xp̄s. Vos. m. e. ſed nō oēs. Vbi. Aug9. hoc qd ſit ne quererem9 ip̄e euāgeliſta patefecit adiūgens. Sciebat enī qſnam eēt ꝗ. t. e. Et Origen̄. Quod ergo dicit. Vos mūdi eſtis referꝛ ad. xi. qꝺ uero ſubdiꝛ ſed nō oēs dr̄, ꝑpꝰ Iudam exn̄tē imūdū. Seqꝛ euāgeliſta. P9q̄ ergo lauit pedes diſcipuloꝝ ſuorū accepit ueſtimēta ſua & cū recubuiſſet iteꝝ dixit eis. Scitis qd fecerī uobis? Vos uocatꝭ me mgr̄ & dn̄e ſum et enī. Si ergo laui. p. u. ego. d. & m. & u. d. al. al. la. pe. Idem pietatis benignitatis & hūilitatis obſeq̄a īuicē exhibere. quoniā hec ē uia ꝑ quā

acquirit beata uita. Ergo ut sacra coio nobis pficiat dem⁹ opam ut in his septem pmissis exeplis imitemur dñm Iesu xpm ut sic tandē admittamur ad cenā illam magnā in qua oēs electi pascuntur reficiūtq; beata uisione dei q est benedictus in secula seculoꝝ Amen.

Feria.v.in cena domini de celebratione misse ac eius significatione necnō & illius auditione. Sermo.lxvii.

Sacrificate sacrificiū iusticie & spate in dño. Illūinati pphe uerba sunt ista psalmo.iiii.pñt ac debēt oēs fideles spare uberē fructū se forte suscepturos ex frequēti oblatione sacrificii imaculati dei nři Iesu christi q quotiēscūq; misse debite celebrāt offert p uiuis atq; defunctis. Et licet ñ oēs eē possint pati semp & quotidie sāctissimū sacrm suscipe uertñ nō puant sua uissimo ei⁹ fructu cū assistūt fidelit & deuote qñ a sacerdotib⁹ consecrat. Vnde Aug⁹ de conse.di.ii.n.c. Vt q̄ ait. Vt qt paras dētē aut uētrē? Crede & mādu casti. Qm aūt pleriq; cor hñtes audiū & indeuotū negligēt suo tēpore ad missas audiendas conueniunt aut illas audiūt min⁹ reuerent. Idcirco in hoc sermone de missa loqmur ad quā nos inuitat ppha in uerbis ppositis exhortās etiā eos q nō sunt sacerdotes ut uelint adesse i celebratione tāti mysterii spātes ob id cōseq copiosa munera gre dei de missa itaq; tractur tria mysteria pncipalia declabi⁹. Primū erit de celebratione. Q triplex regula ē obseruāda i celebratiōe miss. Secūdum de significatione. s.s.loci temporis & modi. Tertium de auditione. Capl̄m.i.

Primū mysteriū de missa declarādū ē de ei⁹ celebratione. Nā licet ut ait Vgo li.de sacris. Missa nil aliud est q cōsecratio eucharistie que ideo dr missa qa mittit hostia uel oblatio. Vel sicut dicit mgr di.xiii.q̄rti. Missa dr quia mittit celestis miss⁹ q ut exponit Inno.ē magni cōsilii āgel⁹. Iste iq mittit ad cōsecrādū qa ille ē sacerdos inuisibilis dñs Ies⁹ xps q cōsecrat & conficit hoc sacrm ubicūq; cōficiat. Vel dr missa qa popul⁹ fidelis p ministeriū sacerdotis pces & uota & oblationes deo mittit. Tñ celebrāda ē cum obseruatione triplicis regule Prima est loci. Scda tēporis. Tertia modi. Prima regula obseruanda in celebratione misse ē loci. Vt.n.iqt Ric.i.iiii.di.xiii. Coiter nō lz missā celebrare in loco nō sacro qa sic instituit ecclesia ut pz de conse.di.i.c. Sicut.c.missarum.c. Hic ergo &.c. Null⁹ psbyter. Cui⁹ institutiōis rō fuit. qa in sacro altaris quod i missa cōsecrat cōtinet ille q ē summe sanct⁹ & toti⁹ nře sanitatis cā effectiue in q̄ntum deus & meritorie iq̄ntū hō. In casu tñ magne necessitatis pmittunt iura celebrari i loco nō sacro si tñ tabula sit cōsecrata ceteraq; sancta mysteria ad illd officiū ptinētia ibi affuerit. sicut cū ecclesie pure fuerit icense uel cum homines

eent in itinere uel cū adeēt alia aliq̄ legitia & rōnabilꝫ cā in qb9 casib9 cū licentia episcopi celebrare lꝫ ī loco nō sacro. Cōcedit tn̄ fratrib9 p̄dicatorib9 & mīorib9 exigēte legitia cā utpnta dū eēnt p̄dicātes v̄bū dei ī publicis campis uꝫ plateis aut in sibib9 celebrare cū altari uiatico absq̄ licētia ab ep̄o postulata uel īpetrata. Qd' pꝫ extra de p̄uilegiis & p̄uilegiatoꝝ excessib9.c.In his.ubi sic hēt.In his que ad cultum diuinū facere dinoscūt n̄ maligna sed benigna eēt potius īterp̄tatio faciēda. Vnde mirari cōpellimur q̄ cū fratrib9 p̄dicatorib9 & minorib9 duxerim9 indulgendū ut ubicūq̄ fuerit sine pochialꝫ iuris p̄iudicio cū altari ualeāt uiatico celebrare.Quidam nimis stricte interpretando indulgentiā nr̄aꝫ nitūt asserere q̄ p eā dicti fratres p̄t' p̄latoꝝ assensū facere hoc nō pn̄t. ppt' qd' eos celebrare iuxta idulgētiā aplicā n̄ pmittūt. Cū aūt nihil eis cōferret memorata idulgētia sine q̄ p̄latis ānuētib9 id liceret eisdē fraternitati tue mādam9 q̄ten9 iterp̄tatiōe h9modi rep̄bata dū tn̄ ab aliis que iuri pochiali p̄ueniūt p̄rs9 abstineant datam eis sic licētiā celebrādi auctoritate nr̄a non differas publicare ita q̄ dicti fratres aliq̄ ex idulgētia nr̄a uideāt in hoc grām cōsecuti.hibi. Que v̄ba sunt Honorii tertii.Et sicut i loco sacro ut dictū ē cōit' misse sūt celebrāde ita etiam celebrari debēt sup altari cōsecrato.Notandū tn̄ scdm Rich.ubi sup̄ q̄ q̄uis ante tempus Siluestri celebraret sup altare ligneū qd' cito poterat trāsferri qa ppt' p̄secutionē nō erat fidelib9 certus loc9 ad mauēdū tn̄ postea istituit ecclesia ut celebraret sup altare lapideū. Vn̄ de cōse.di.i.in.c. Altaria dr̄ Altaria si nō sint lapidea chrismatis unctione nō cōsecrentur.Cui9 rō fuit qa altare debet esse de materia forti qa cōsecrari dꝫ & iō nō dꝫ eē de terra.Et qa ī eccl'ia debet eē copia altarium ut hoc mysteriū frequētet iō altare n̄ debꝫ eē de auro uꝫ de argēto que nō facilit' pn̄t haberi.In ueteri aūt lege qa nō sic multiplicant altaria nihil opus erat si de auro fierēt.Cōuenietī9 etiā ē altaria fieri de lapide q̄ de ligno ppt' significationē qa ut dicit glo.in dicto.c.Altaria. Altare significat xp̄m q dicit petra. Sed occasione dictoꝝ apud mltos dubitat. Vtꝝ celebrās sup altare nō cōsecratū aut fractū sit irregularis.Et r̄ndet Ric. q̄ nō eo q̄ irregularitas ē de iure positiuo & hoc nō est in iure positū.Scient'.tn̄ celebrans sup altare nō cōsecratum grauiter peccat etiā si hoc faciat ex ignorātia crassa q̄uis min9 grauit' q̄ si hoc faceret scienter qa ecclesia ordīauit sup altate ꝯsecratū debere celebrari ut pꝫ de cōse.di.i. .c.Ecclesie.Et extra de cōse.ecclesie uel altaris.c.p̄mo &.c. Qd' i dubiis.Secūda regula seruāda i celebratione misse dr̄ tēporis. De quo sciēdū sicut Ric. q̄ quia hoc sacr̄m ptinet ad tēpus grē qd' p diē siguificat iuxta illud apl'i Ro .xiii.Nox p̄cessit dies autē apropinquit.iō cōit' loquēdo missa dꝫ celebrari in die artificiali & nō i nocte īcipiēdo diē artificialē nō tn̄ ab ascēsu solꝫ sup orientē nr̄m.Sed ab

illa ꝑte tēporis q̄ pōt ꝑpēdi esse sup oriētē nr̄m aliq̄ aeris illustratio ꝑ aliquos
radios sol' que illustratio est manifestatio sol' orituri. In nocte tñ natiuitatis dñi
media nocte uel circa horā illā celebrat̄ missa & antiq̄tus celebrabat̄ i principio
noctis resurrectionis. Et hoc ꝑpt' ꝓuilegiū illarū noctiū. Et de hoc dr̄ de conse.
di.i.in.c. Nocte sancta. Nocte sancta natiuitatis dñi salnatoris missas celebrent
p̄sbyteri & hymnū āgelicū i eis solēnit' decanrēt qm̄ etiā eadē nocte ab angelo
pastorib9 ē nūciat9. Et subito facta ē cū angelo multitudo celestis exercit9 laudā
tiū deū & dicētiū. Gl'a i excelsis deo & in.t.p.h.b.uolūtatis. Quare aūt celebrāt̄
tres misse in die natalis domini ratio ē s'm Archi. in tractatu quē fecit de officiis
ecclesie. q̄a una missa.s. añ diē significat tēpus añ legē quādo eram9 in tenebris
scd'a missa ī aurora significat tēpus sub lege qñ mūdū plena dei cognitio hēbat̄.
tertia in die significat tp̄us gr̄e qñ iā plena cognitio habet̄. De hora aūt misse
sciēdū ē q̄ istituta ē fieri cōit' trib9 horis.s. hora tertia sexta & nona. Celebratio
enim misse est memoriale passiōis xp̄i q̄ s'm Aug. in li. de cōcordia euāgelistaꝝ
crucifixus fuit hora tertia linguis iudeoꝝ. hora sexta manibus militum. & hora
nona expirauit. Cōsuetudo tñ ē ut nō dicat̄ solēnis missa hora nona nisi i dieb9
ieiunioꝝ & maxime qñ ep̄i faciūt ordinationes. Misse aūt ꝓuate dici p̄nt ab au
rora usq; ad sextā. Sed dubiū orit̄ apud plerosq; q̄re ī ꝑasceue ñ celebrat̄ missa
Et rñdet̄ q̄ id rōnabilit' sit q̄a duplicit' rep̄ntat̄ ab eccl'ia passio xp̄i. Vno modo
iq̄tū fuit in xp̄o scd'm se & absolute ut moueāt̄ corda eoꝝ ad cōpassionē & quia
ip̄e dies in q̄ passus fuit ipsā passionē satis efficacit' rep̄ntat statuit ut illa die ñ
cōsecret̄ corp9 xp̄i sed qd' i p̄cedēti die reseruatū ē sumat̄. Sāguis tñ nō reseruat̄
ꝑpt' effusionis ꝑiculū. Quia autē effectus passionis illi9 seu influētie ad nos cō
tinue ꝑueniūt seu i nos descēdūt iō statuit ecclesia ut excepta die p̄dicta quotti
die in ecclesiis missa celebret̄. Tertia regula seruāda in celebratione misse dr̄
modi. q̄ cōsiderat̄ aut respectu calicis aut respectu lūis aut respectu indumētoꝝ
Si respectu calicis & tunc aduertendnm ē ut dicit Ric. q̄ nō l3 celebrare in calice
lapideo ꝑpt' ei9 īeptitudinē nec ligneo ꝑpt' hūiditatē nec uitreo ꝑpt' fragilita
tem nec ereo uel de auricalco q̄a ob uini uirtutē eruginē colligeret & uomitum
ꝓuocare posset. Sed d3 eē calix de auro uel de argēto. Et si q̄s tam paup ē q̄ nō
possit habere calicē aureū uel argenteū hēat stagneū ut p3 exp̄sse de conse. di.i.
.c. Vasa.&.c. Et calix. Scd'o cōsiderat̄ mod9 i celebratiōe misse respectu luminis
Nā sacerdos nō debet celebrare sine igne seu luīe. Et hoc ꝓmo ꝑpt' ecclesie con
stitutionē que rep̄hēdit celebrātes sine igne extra de cele. mis. c. ul. Scd'o ꝑpter
ip̄i9 ignis significationē. significat. n. dilectiōis feruorē ꝑ quē christus pro nobis
passus hoc sacramētū istituere uoluit. Etiā ei9 lumē & calor significāt q̄ sacr̄m

opat in celebrāte digne & suscipiēte augmētū illūiatiōis ī intellectu & feruorē caritatis in affectu. Tertio cōsiderat mod9 celebrādi respectu īdumētoꝝ. Null9 utiq̧ celebrare debet sine uestibus ab epo bñdictis de quib9 sic dr de cōse.di.i.c. Vestimenta Vestimēta ecclesie qbus dño ministrat & sacrata eē debēt & honesta qb9 in aliis usib9 nō debent frui q̄ ecclesiasticis & deo dignis officiis que nec ab aliis debēt cōtingi aut offerri nisi a sacratis hominib9 ut ultio que Balthasar regē pcussit sup hoc trāsgrediētes ueniat & corruere eos faciat ad ima Et ut dic glo.in.c.sequenti sup vbo polluūt. Ex ueste alic9 dñe uel alteri9 nō dꝫ fieri casula uel ali9 ornat9 ecclesie. Que aūt & quot sunt uestes ille que requirūt ad celebrationē misse refert Inno.in li.de officio misse pte.i.c.x.d. Sex sunt indumēta coīa epis & p̄sbyteris uidelicet amict9 alba cigul9 stola manipulus & casula. In multi tñ locis īualuit consuetudo ut cīgulus nō bñdicat Quicūq̧ ergo celebraret sine h9mōi uestib9 grauit peccaret Sint ergo sacerdotes diligētes & solliciti ne omittant quicq̄ de his que ordinata sunt ab ecclesia.

Q illoꝝ que reqrunt in celebratiōe quedā significāt ptinētia ad īcarnatiōeꝫ quedā ad passionē quedā uero ad resurrectionē. Caplm.ii.

Cum mysteriū de missa declarādū ē de ei9 significatione in quo uidere debem9 qd significēt illa que requirūt ad misse celebrationem ultra ea que reqruntur ad eēnaꝫ sacri. Et rñdet Ric.q ppt illa significant tria. Primo quedā ptinētia ad incarnationē. Scdo quedā ptinētia ad passionem. Tertio quedā ptinētia ad resurrectionē. Primo significāt quedā ptinētia ad īcarnationem & natiuitatē xpi. Nā sacerdotis calciatio īcarnatiōis ē repñtatio. In persona enī filii dei dr in psal. In idumea extēdā calciamentū meū.i.humanā naturā quā āssuma. Vñ sacerdos cū xpm repñtet missaꝫ nō dꝫ dicere discalciat9. Amictus in capite rñtat dīnitateꝫ amictā humanitate. Caput enī xpi ē deus. Alba camisia nouitatē uite significat quē xps habuit & docuit & tribuit in baptismo: Zona siue cigul9 significat xpi iustitiā. Iuxta illud pphеticū. Et erit iustitia cīgulū lūboꝝ ei9. Manipul9 positus in leua p quā uita p̄sēs designat. significat q christ9 in uia manipulū portauit uirtutū & meritoꝝ. Stola que collo sacerdotis incūbit significat obedīētiā quā xps ppt salutē hūani generis subiit factus obediēs usq̧ ad mortē. Casula que aliis uestimētis supponit xpi charitatē significat que oēs alias uirtutes excellit. Introitus sacerdotis ad altare aduentū xpi significat & introit9 misse desideriū aduent9 ei9 significat Et iō in missa sollēni non dꝫ intrare sacerdos quousq̧ inceptus sit introit9 misse qa ante xps fuit desideratus q̄ ueniret. & qa ī aduentu xpi fuit apta uena misericordie iō p9 ītroitū subditur Kyriel. qd interpretat dñe miserere. Qd nouies dr computādo ibi xpel. ut per

misericordiã xp̃i noue associemur ordinib⁹ angeloꝝ. Post hoc subiungit Gloria in excelsis deo ad repn̄tãdũ hymnũ quẽ ãgeli pastorib⁹ nato domino cõcinerũt quẽ sacerdos inchoat qa ãgelũ magni cõsilii repn̄tat. Et chor⁹ cõcinẽdo psequit. qa subito facta ẽ cũ angelo multitudo militie celestis laudãtiũ ꝛc. Orones autẽ que subsequũt repn̄tãt orones q̃s xp̃s post suã natiuitatem fecit p ppl'o. Ep̄la que pmittit euãgelio significat p̄dicatiõẽ pcursoris baptiste. Graduale significat lamẽtã pnie qa Io. pnĩaꝫ p̄dicabat. Et qa post luctũ seqt consolatio iuxta illud Math. v. Beati qui lugẽt qm̄ ꝛc. iõ p⁹ graduale cantat alleluia qd' significat ineffabile gaudiũ ãgeloꝝ & hominũ in eterna felicitate laudãtiũ deũ. Diacon⁹ suscipiẽs codicẽ euãgelii bñdictionem a sacerdote postulat ad significandum q̃ null⁹ dꝫ p̄dicare nisi mittat. Lectio eni euãgelii p̄dicationẽ xp̃i significat. Et dꝫ legi in loco magis eminenti q̃ ep̄la iuxta illud. Iuxta mõtem excelsum ascẽde tu q̃ euãgelizas Sion. & qa corde credit ad iustitiã. ore aũt cõfessio fit ad salutẽ ut õndat ecclesia q̃ euãgelii vbũ corde recipit mox p⁹ euangeliũ fidei symbolum ore decantat. Qd' tñ sacerdos icipit ut significet q̃ xp̃s ore ꝓprio xp̃ianã fidem docuit. Offertoriũ qd' cãtat significat sacerdotẽ oblatuꝝ sacrificium laudis. Qui ãnq̃ dicat orẽm⁹ pmittit dñs uobiscũ ad significandũ qa nisi dñs sit nobiscum ad salutẽ nr̃am orare nõ possum⁹. Scd'o significant in missa quedã pertinentia ad xp̃i passiõnẽ. Nã post offertoriũ fit silentiũ & dicũt orones tacite ad repn̄tãdũ illud tẽpus quo xp̃s nõ ãbulabat palã int' iudeos cum eũ iterficere cogitarẽt qa tñ apropiquãte passione iteꝝ palã ãbulauit ad hoc significandũ exclamat sacerdos p oĩa secula scloꝝ. Prefatio aũt ẽ quedã gr̃aꝝ actio & dĩne laudis confessio repn̄tans illã gr̃aꝝ actiõnẽ quã sancti reddũt xp̃o in celo. Sanct⁹ repn̄tat laudẽ quã sibi cecinerũt pueri hebreoꝝ in dñica palmaꝝ. Eleuatio corporis xp̃i repre sentat eleuationẽ xp̃i in cruce. demissio depositionẽ eius de cruce. positio super palã inolutionẽ i syndone mũda. pala enim syndonẽ repn̄tat. Ideo dr̃ de conse. di. i. c. Cõsulto. Consulto oĩm cõstituim⁹ ut sacrificiũ altaris nõ in serico panno aut tincto q̃sq̃ celebrare p̄sumat. sed in puro lintheo ab ep̄o cõsecrato terreno .s. lino ꝓcreato atq̃ contexto sicut corp⁹ dñi nr̃i Iesu xp̃i i syndone linea mũda sepultũ fuit. hec ibi. Cũ aũt sacerdos dicit. Nobis quoq̃ peccatorib⁹ repn̄sentat cõtritionẽ & cõfessionẽ latronis alterum icrepãtis & misericordiã petẽtis eo q̃ Cẽturio & q̃ cũ eo erãt reuertebant' pcuciẽtes pectora sua. Qñ sacerdos exclamãs dicit. Pr̃ nr̃ ꝛc. reductio ẽ ad memoriã illi⁹ clamoris quẽ emisit christ⁹ i hora mortis. d. Pr̃ in man⁹ ꝛc. Altare crucẽ significat. Calix sepulcꝝ. Patena lapide quo sepulcꝝ fuit clausũ. Tertio significãt in missa quedã ptinẽtia ad xp̃i resurrectiõnẽ. Nã cũ sacerdos dicit. Pax dñi ꝛc. insinuat & una sabbatorũ stetit

Iesus ī medio discipulorum suorum & dixit eis. Pax uobis. Et q̄a tūc dedit eis ptāte m remittendi peccata. Ideo chor9 exclamat. Agn9 dei. &c. Qđ ter repetit̄ ad significādū q̄ petim9 nobis dimitti peccata cogitatiōis locutiōis & opatiōis p quorū remissionē uenie9 ad eternā pacē. P9 coio significat gaudiū aplorum de xp̄i resurrectiōe. Ite missa ē repn̄tar illud qđ dictū ē apl̄is p9 ascensionē ī celū. s. hic Iesus q̄ assumpt9 ē &c. Deo grās repn̄tat aplos regressos ī Hierl̄m cū gaudio magno unanimit̄ pseuerātes in orone. Significat etiā q̄ p bn̄ficio redēptiōis nr̄e cuius mysteriū repn̄tat̄ in missa debem9 eē in cōtinua grār̄ actiōe. Si q̄s vo quereret cur nō dr̄. Ite missa ē in q̄libet missa. Rn̄det Boñ. di. xiii. q̄rti ī declaratione lr̄e. q̄ quedā misse celebrāt̄ spēalit̄ ad honorē sanctorum & q̄a ip̄i sunt beati. & corā deo iō in talib9 Iniat̄ ppl̄s & dr̄ ite &c. q̄si festinate igredi in illā requiē. Quedā misse spēalit̄ celebrāt̄ ad salutē uiuorum. Et q̄a non sum9 certi de salute nr̄a iō debem9 cōtinue solliciti eē ut p nr̄a3 ignauiā in nobis misse efficacia depeat. Ideo dr̄ in missa bn̄dicam9 dn̄o. Quedā misse spēalit̄ dicūt̄ ad requiem defunctorum & ī ill̄ dr̄. Requiescāt in pace. Si aūt adhuc aliq̄s quereret. q̄s adiuenit ritū celebrādi missā cū tot cōditionib9. audiat Ric. d. ī declaratiōe lr̄e di. xiii. q̄rti. Missā beatus Petr9 apl̄us prim9 oim Antiochie dr̄ celebrasse scd̄m q̄ dic Vgo. li. ii. de sacramētis pte. viii. c. ultīo. & de conse. di. i. c. Iacob9 dr̄. Iacob9 frat̄ dn̄i scd̄m carnem. cui p̄mū credita ē Hierosolimitana ecclesia & Basili9 cesarieñ. ep̄s tradiderūt nobis misse celebrationē. i. misse celebrāde ordinē scd̄m glo. ibidē. Et post alii alia addiderūt ad solēnitatē & decorē ut hēt̄ di. xi. c. Ecclesiasticarum.

An sit melior missa sacerdotis boni q̄ mali & an sit de obligatiōe audire missā & q̄lit̄ missa sit audiēda hūilit̄ reuerēt̄ & deuote. Caplm. iii.

Ertiū mysteriū declarādū de missa dr̄ auditio ī quo cōsiderabim9 adhuc tria uidel3. Primo meliorationē. Scd̄o obligationē. Tertio deuotionē. Primo cōsiderem9 meliorationē. Vtrū melior sit missa boni sacerdotis q̄ mali. Et q̄busdā uidet̄ q̄ n̄ ppt̄ v̄ba Gregi. q̄ i registro ait. Heu in q̄ magnū laqueū īcidūt q̄ dīna & occulta mysteria pl9 ab aliis sāctificata fieri posse credunt cū un9 idē spūs sanct9 ea mysteria occulte atq̄ iuisibilit̄ opando sanctificet Sed in cōtrariū ē illud qđ scribit̄. i. q. i. c. Ip̄i sacerdotes. ubi sic hēt̄. Quāto sacerdotes fuerit digniores tāto facili9 in necessitatib9 p q̄b9 clamāt exaudiunt̄. Ad idē facit. c. Ibidē sacerdotes. & c. Sacrosācta. Rn̄d3 Tho. iii. pte. q. lxxxii. q̄ ī missa duo sunt cōsiderāda. s. ip̄m sacr̄m qđ ē p̄ncipale. & orones que ī missa fiūt pro uiuis & mortuis. Quātū ergo ad sacr̄m nō min9 ualet missa mali sacerdotis q̄ boni q̄a utrobiq̄ idē cōficit̄ sacramētū. Ad qđ facit. c. Cū scriptura. i. q. i. &. c. Significasti &. c. Nō q̄les. &. c. Dn̄s. &. c. Nō nocet. De oratione aūt que fit in missa dicēdū

q pōt cōsiderari dupliciť.uno mō iq̄tū h3 efficaciā ex deuotione sacerdotis orātis & sic nō est dubiū q missa melioris sacerdotis ē magis fructuosa. Alio mō oratio pōt cōsiderari inq̄tū pferť a sacerdote in persona totius ecclesie cuius sacerdos est minister qd' qdē ministeriū etiā i peccatoribus manet. Vn̄ q̄tū ad hoc ē fructuosa n̄ solū oro sacerdotis peccatoris & missa sed etiā oēs alie eius orōnes quas facit i ecclesiasticis officiis in qbus gerit psonā ecclesie. Orationes tn̄ eius puate nō sūt fructuose. Gregorius ergo loqť de vitate sacri in auctoritate pallegata ad partem cōtrariā. Ex quo Boñ. dicit. Si qs libētius audiat missā melioris sacerdotis credo q bn̄ facit dū tn̄ credat ipm in substātialibus nō supexcedere peccatorē alioquin piculose erraret. Scd'o cōsideremus misse obligatiōe3 de qua sic loquiť.c.Missas de conse.di.i. Missas die dn̄ico sclaribus audire totas spēali ordine pcipimus ita ut an̄ bn̄dictionē sacerdotis egredi populus nō psumat. Vbi circa tria dubitare cōtigit. Primo utrū clerici teneať & religiosi seruare hoc statutū qa dr̄ secularibus Et rn̄det Io. adree i rosario sup dicto.c.Q. si ad hoc tenenť laici multo magis & clerici q totalit' dediti sunt dīno cultui ut p3.xii.q.i.c. Duo sunt genera. Secūdo dubitať utrū eadē sit obligatio audire missā aliis diebus festiuis que & diebus dn̄icis Et dicēdū q sic qa de sibus idē ēt iudiciū. Nā statutū de auditione misse factum fuit ut saltē p illo tempore uacareť diuis. Ex quo pcipiť q tota missa audiať ut p3 in pallegato.c. Missas.& in.c. Oēs fideles.& in.c. Cū ad celebrādas. Sed alia festa ab ecclesia precepta sūt supaddita diebus dn̄icis ut in illis uaceť diuis. Ideo pplus in illis festis pdictis audire missas teneť. Et hoc colligiť ex his que dicunť extra de prochiis i.c. Vt dn̄icis diebus & festiuis. Tertio cōtingit dubitare. utrū peccet q nō audit missā a ppo pochiano. Et dn̄t cōiť doc. q nō dūmō nō fiat ex cōteptu & ppus sacerdos nō reqrat q si reqreret indiscrete & indebite nō esset audiēdus puta si reqreret ipediēs deuotionē & salutē pochianorū puta si reqreret aliquē pochianū ut audiret missā suā dū ille uellet pegrinari ul' p implendo aliquo uoto uel p cōsequēda aliq̄ indulgētia. Nā reqsitio sacerdotis in tali casu irroabil' eēt & iniusta. Silr' etiā cū pplus ire uellet ad audiēdū vbū dei ab aliquo illud pdicāte qui auctoritatē hēat predicādi sicut hr̄e solēt religiosi mēdicātes iiquū pculdubio eēt si sacerdotes astrigere uellēt suos subditos ut omisso uerbo dei missas audirēt i pochia i quo etiā casu subditi ei nō obediētes meo iudicio n̄ peccāt qa ut inqt Ber. in li. de pceptiōe & dispēsatiōe. Iniquū pculdubio foret si ea que sunt p sola caritate instituta contra caritatē tenerenť. Sed obseruare statutū de auditiōe misse in ppa pochia ē istitutū p caritate ergo nō d3 seruari contra caritatē. Esset autē contra caritatē si pplus cōis ipediref ne posset cibari & recreari spūali doctrina. & maxie qn̄ t i pluribus ipsi curati & pochiani aut nō

p̄dicāt aut p̄dicare nesciunt. Et tñ ut diximꝰ in sermone de v̄bo dei & hēt̄ extra de officio iudicis ordinarii.c. Inter cetera. Int̄ cetera que ad salutē spectāt ppl̄i xp̄iani pabulū uerbi dei maxīe noscit̄ necessariū q̄a sicut corpus materiali sic aīa spūali cibo nutrit̄. Si ergo necessitas corporalis aut tēporal̄ excusat a peccato n̄ audiētes simplicit̄ missā & ex cōsequēti si illā nō audiāt in pochia multo fortiꝰ necessitas spūalis excusabit que ut dictū ē ī est populo cōi ad audiēdū uerbū dei. Hortādi tñ sūt omnes tā uiri q̄ mulieres ut suos pochianos reuereāt̄ cōsuetasq̄ faciāt oblatiōes & cū eoꝝ b̄ndictione se trāsferāt cum adest legitīa cā ad missas. alibi audiēdū īmo laudarē si ip̄i p̄res sacerdotes cū p̄dicat̄ v̄bū dei ab aliquo famoso uiro surgerēt bono mane & celebrata missa ppl̄os suos admonerēt ut confluerēt ad p̄dicatiōes ip̄iq̄ p bono exēplo una cū illis idē facerēt qm̄ ut dictū est satis īdigēt scl̄ares dirigi p uerbū dei in uiā salutis. Tertio cōsideremus misse deuotionē. Audienda etenī ē hūilit̄ reuerēt̄ ac deuote. Sūt tñ multi q̄ dū missa celebrat̄ ponūt se ꝑpe os sacerdotis ꝑspiciētes si de illo passeres exeāt ac musce Alii sacerdotē p̄ueniūt fortiter clamātes. Gloria ī excelsis. Credo & silia. Nam dū sacerdos facit pausā pꝰq̄ dixit uisibiliū & iuisibiliū anq̄ sequat̄. Et ī unū dñm Iesū xp̄m & illi submurmurātes dñt. Et ī unū dñm ꝛc. Multi adhuc nō curāt audire ea que sacerdos in missa dicit sed suas or̄ones & officia genuflexi dñt q̄ tñ q̄diu sacerdos alte loq̄t̄ aut cātat astare debēt misse cū silentio & ītente audire ut dr̄ de conse.di.i.in.c. Ap̄ca. Qñ uero sacerdos secretas or̄ones & canonē dicit tūc p̄nt & ip̄i dicere or̄ones & orare nō tñ cū strepitu faciēdo pis.pis.pis. & turbādo mētē sacerdotis. Pleriq̄ etiam uolūt audire missas q̄sdā peculiares omissa ꝑpa missa diei dñici aut festi p̄cepti q̄ si sciēt̄ id faciūt n̄ excusāt̄ a peccato nisi audiāt missā ꝑpaꝫ. Vnde dr̄ extra de cele.mis.c. Quidā. Quidā laicoꝝ habent ī cōsuetudine ut p singulos dies audiāt euāgeliū. In p̄ncipio erat uerbū & missas peculiares hoc ē de sancta trinitate & de sancto Michaele. & ideo statutum est ut ulteriꝰ hoc nō fiat nisi suo tēpore & nisi aliq̄s uelit ꝑpt̄ reuerētiā sancte trinitatis nō p alia deuotiōe audire. Sꝫ si uoluerit ut misse sibi cātent̄ de eodem die missas audiāt p salute uiuoꝝ ac etiā defunctoꝝ. hec ibi. Quare ut finē huic sermoni demꝰ audiēde sūt misse cū oī māsuetudine & feruore qm̄ sic audiētes cōsequūt̄ in hoc scl̄o dei gr̄am & ī futuro.s.g.i.q.u.&.r.d.p eterna.s.s. Amen

Feria.v.in cena dñi de sacr̄o baptismatis p qd̄ efficiūt̄ hoīes dei filii ꝑmittētes in illo abrenūciare diabolo & eiꝰ pōpis. Sermo.lxviii.

Vi lotꝰ ē nō indiget nisi ut pedes lauet sed ē mūdus totus. Verba sunt redēptori nr̄i Io.xiii.c. & ī euāgelio hodierno. Multa dꝫ esse munditia mētis oībꝰ q̄ p sacr̄m baptismi regenerati facti sūt ꝑticipes & hered̄s

celestis regni dñi Iesu xp̄i. Per baptismũ nãq̧ filii dei efficimur i illo ꝓmittẽtes abrenũtiare diabolo & oĩbus põpis eius ut notatur de conse.di.iiii.c.Prĩa igiť.& .c.Primũ iterrogeť. Qm̄ aũt pleriq̧ tãti bñficii imemores oẽ cor suũ ad mũdana atq̧ terrena cõuertũt ꝑuipendentes nõ solũ repromissã beatitudinẽ ueꝝ etiam hĩtam dignitatẽ & gr̃am ꝑ baptismũ. Idcirco de ip̄o in p̄nti sermoue aliq̃ discu tiem⁹ ut itelligentes tãti sacr̃i uirtutẽ p̄emiuẽtiã & sublimitatẽ conemur iuxta saluatoris nr̃i sniaꝫ in uerbis allegatl ꝑ themate lauare pedes.i.mtis affectiões mũdare ab oĩ inqnamento & turpitudĩe iordiuati amori c⁹cũq̧ boui creati. De ip̄o itaq̧ baptismate locuturi tria mysteria ꝓponim⁹ declaranda.

Primũ dr̃ diffinitiõis	Quid sit baptism⁹ & de ei⁹ institutiõe ac materie det-
Secũdũ obligationis	minatione necnõ & forme obseruatione.
Tertiũ fructificatiõis	

Capl̄m.i.

Rimũ mysteriũ de baptismo declarãdũ dr̃ diffinitiõis.i quo q̄d sit baptism⁹ uideam⁹. Et lꝫ Vgo.li.ii.de sacr̃is ꝑte sexta.c.ii. Dicat. Baptism⁹ ẽ aqua diluẽdis criminibus sanctificata ꝑ uerbũ dei. Tñ cõueniẽtior ẽ diffinitio magistri q̄ i.iiii.di.iii.ait. Baptismus ẽ ablutio corporis exterior facta sub forma p̄scripta v̄boꝝ. Scd̃m eu i Ric.sup p̄fata di.duplex ẽ materia baptismi.s.remota que ẽ aqua.& ꝓpiq̃ que ẽ ablutio ĩ aq̃. Diffinitio ergo Vgonis exp̄mit materiã remotã.& illa mgr̃i materiã ꝓpiuquã. Pro declaratione aũt clarioř h⁹ ꝑtis tria adhuc de baptismo cõsiderem⁹. Primo eius ĩstitutiõeꝫ. Scd̃o materie determinatiouẽ. Tertio forme obseruationẽ. Primo eius ĩstitutiõeꝫ cõsiderem⁹ qñ .s.baptism⁹ fuit ĩstitut⁹ Et aliq̃ dixerũt q̧ fuit ĩstitut⁹ p⁹ resurrectiõeꝫ qñ dixit apl̄s Math.ul. Eũtes docete oẽs gẽtes baptizãtes eos ĩ uoie patris ꝛc̃. Alii aũt dñt q̧ fuit institutus ab illo tẽpore quo xp̄s ip̄m sanctificauit. Sed ut dicit Dama.iu.iiii.li.c.i. Xp̄s sanctificauit baptismũ qñ fuit baptizatus.ergo tũc fuit institut⁹. Et glo.sup illud Luce.iii. Iesu baptizato ꝛc̃. Baptisatus inq̄t ẽ dñs mundari nõ ĩdigẽs sed tactu mũde carnis aq̃s mũdãs ut ui hẽant abluẽdi. Sed Ric.in .iiii.dĩc q̧ xp̄s baptismi sacr̃m p̄mo ĩstituẽdũ ĩsinuauit.scd̃o ĩstituit.tertio ĩstitutũ obseruari p̄cepit. Primũ fecit facto & v̄bo.facto qñ a Iohẽ baptizat⁹ fuit ĩ quo baptismo ĩsinuauit baptismũ fore in aqua fiẽdũ q̄a ip̄e in aq̃ baptizat⁹ fuit & in noĩe trinitatis iq̃tũ in suo baptismo apparuit ꝑsona p̄ris in uoce & ꝑsona filii in carne & ꝑsona sp̄us sancti ĩ colũbe sp̄ẽ. nec tũc aliq̃ uirtutẽ regenerãdis contulit aquis nisi q̄d ex tũc ordinata fuit aqua ad hoc ut ĩ ea ĩstitueret regenerationis sacr̃m. Si tñ hẽreť illa aqua que corp⁹ ei⁹ tetigit seruari deberet cũ maxĩa reuerẽtia ꝓpť mũdissimã & sauctissimã carnẽ quã tetigit. Verbo etiã ĩsinuauit baptismũ qñ Io.iii.dixit. Nicodemo. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̃ & sp̄ũ sancto nõ

pōt itroire i regnū dei. Scđo xp̄s baptismū instituit qđ fecit facto & v̄bo. facto qñ ut dr̄ Io.x. Baptizauit p discipulos suos q de mādato eius baptizare cep̄nnt. Et ut dicit Nicola⁹ de lira sequēdo Aug; p̄mo ip̄e xp̄s baptisauit discipulos suos baptismo suo. s. aq̄ & sp̄ū sancto qđ etiā ponit̄ de cōse. di. iiii. c. Qñ ab Hierl̄is & .c. Si eos. Deiñ uerbo istituit qñ misit discipulos suos binos ad predicandum & baptizandū de q̄ missione hēt̄ Luce.x. Tertio xp̄s istitutū baptismū obseruari p̄cepit qñ p⁹ resurrectionē dixit discipul̄. Eūtes ⁊c. Sanct⁹ uero Tho. in .iii. pte .q. lxvi. dicit. q; baptism⁹ institut⁹ fuit añ passionē xp̄i sed necessitas utendi hoc sacr̄o idicta fuit p⁹ passionē & resurrectionē. tū qa i passione xp̄i terminata sūt figuralia sacr̄a qb⁹ succedit baptism⁹ & alia sacr̄a noue legis. tū etiā qa p baptismū cōfigurat̄ hō passioni & resurrectiōi xp̄i inq̄tū morit̄ peccato & icipit nouā iustitie uitā. Et iō oportuit xp̄m pati p⁹ & resurgere q̄ hoib⁹ idiceret̄ necessitas se cōfigurādi morti & resurrectiōi. Et l; apl̄i baptizassent ut dictū ē añ passionē xp̄i tñ ƀm Ric. adhuc nō publicabāt baptismū ut necessariū ad salutē. Et lex nō obligat quousq; sit p̄mulgata. Scđo cōsiderem⁹ circa baptismū materie determinationē. Est enim baptismi materia aqua ut ait Ric. & omnes doc. tā theologi q̄ canoniste cōp̄hendēdo sub aqua ablutionē que fit in ea. Et loquēdo de baptismo scđm q; distinguit̄ a baptismo sanguīs & flaminis de qb⁹ dicem⁹ in sequenti mysterio. Rō ē scđm Vgo. in li. de sacr̄is qa oē sacr̄m silitudinē quādā habet ad ipsā rē cui⁹ ē sacr̄m. Aq̄ eni ē rep̄ntatiua effectuū baptismi & rōe nature & rōe usus. Nā aqua ē naturalit̄ frigida rōe c⁹ rep̄sētat fomitꝭ rep̄ssionē. Est etiā naturalit̄ hūida hūiditate apta ad abluēdū. rōe c⁹ rep̄sētat a sordibus peccati purgationē. Est etiā naturalit̄ diaphana & clara rōe c⁹ rep̄sētat gr̄e illuminationē. quia etiā q̄tū ad usū ē multū util̄ rep̄sentat sacr̄m baptismi eē in effectu ualde utile. & qa ē ad hn̄dū ualde facil̄ rep̄ntat sacr̄m baptismi eē q̄tū ad obseruantiā facile & qa etiā q̄tum ad usū ē multū cōis rep̄ntat sacr̄m baptismi q̄tum ad necessitatē eē cōe. Nec pōt eē aliq̄ artificial̄ aqua materia baptismi sed naturalis tantū qa baptism⁹ institut⁹ fuit sacr̄m necessitatis q̄tū ad oēs & iō xp̄s ip̄m instituere noluit nisi in aqua que facilit̄ posset hr̄i & cōit̄ ab oīb⁹ tā paup̄ibus q̄ diuitibus qđ nō ē uer̄ de aliq̄ aqua nisi naturali. Et si diceret̄ q; ignis eēt cōueniēs materia baptismi qm̄ scđm Dionysiū & Dama. h; ui illuminādi. Et Io. baptista Math. .iii. p̄nūcians xp̄i baptismū dixit. Ille uos baptizabit i sp̄ū sancto & igne. Rñdet Tho. q; pp̄t rōnes iā tactas aqua & nō ignis ē materia baptismi. Dictū uero Io. scđm expōnem Hiero. refert̄ ad sp̄m sanctum q sup discipulos in linguis igneis apparuit ut dr̄ Actuū. ii. ul̄ p ignē pōt intelligi tribulatio ut Criso⁹ dicit super Math. qa tribulatio pc̄tā purgat & cōcupīa; q̄re ignis accipit̄ ibi metaphorice

Qm̄ aūt ut supꝰ cōmemorauimꝰ materia ꝓpinq̄ baptismi est ablutio ī aqua. Vn̄ baptizare in greco tm̄ ualꝫ q̄tū lauare ī latino ꝯm illud Iudith.xii. Descendebat in uallē Betulie & baptizabat se. Propterea apud nōnullos de īmersiōe ī aq̄ dubitat̄ utꝝ.s.sit necessaria. Et r̄ndet Tho.ī.iii.pte.q.lxvi.& Boñ.& Ric.in.iiii.di. .iii.ꝙ q̄uis tutiꝰ sit baptizare ꝑ modū īmersionis qa hoc hꝫ cōīor usus.pōt tamen fieri baptismꝰ ꝑ modū asꝑsionis uel ꝑ modum effusionis scd'm illud Eze.xxxvi. Effundā suꝑ uos aquā mūdā.sic apl'i baptizauerunt tria milia hoīm una die non īmergēdo sed asꝑgendo. Et beatꝰ Laurentiꝰ baptizauit Romanū effundendo. Qn̄ ergo īmineret necessitas uel ꝓpt' paucitatē aque uel ꝓpt' debilitatē ministri q nō pōt sustētare baptizandū uel ꝓpt' dānū qd' baptizandꝰ ex īmersione timeret & uerisil'r dubitare t pōt baptismꝰ sine īmersione celebrari qa licꝫ ablutio aque sit de necessitate sacri motꝰ tn̄ ablutiōis ꝑ accidēs se hꝫ ad sacr'm. Scd'm vo Ric. Cū totū corpꝰ nō posset ablui abluēda ē ꝑs ꝑ̇ncipalior ut caput & maxime facies qa in ea uigēt sensus. unde credo ꝙ si caput pueri baptizaret̄ añq̄ ꝑs corporis exeat qd' aliqn̄ faciēdū ē ꝓpt' ꝑiculū mortis puer baptizatꝰ ē. Si vo manꝰ uel pes abluat̄ añq̄ aliq̄ ꝑs alia appareat uolūt aliqui dicere.ꝙ puer baptizatus eēt qa aīa ē in q̄libet ꝑte corporis tota. Cōmuniꝰ tn̄ tenet̄ ꝙ de lege cōi nō eēt baptizatus q̄uis forte dīna pietas in tali casu uicē suppleat baptismi. & iō semp qn̄ ꝑiculū mortis īminet abluēdū ē illud de puero qd' pōt ablui siue sit paꝝ siue sit multū. hec Ric. Dubitat̄ adhuc a multis. An īmersio effusio uel asꝑsio debeat eē una uel trina. Et r̄ndēt doc. supꝰ noīati.ꝙ unitas uel multitudo īmersionū nō ē de substātia baptismi sed solū de bn̄ eē. iō utꝝq; licite fieri pōt.s. semel & ter īmergere qa unica īmersione significat̄ unitas mortis xp̄i & unitas diuinitatis. ꝑ trinā aūt īmersionē significat̄ triduū sepulture xp̄i & etiā trinitas ꝑsōaꝝ. Sꝫ ut dicit Tho. diuersis ex causis scd'm ordinationē ecclesie qn̄q; īstitutꝰ est unꝰ modꝰ qn̄q; aliꝰ. qa enī a ꝑ̇ncipio nascētī ecclesie qdā de trinitate male sentiēbāt xp̄m puꝝ hoīem estimātes nec filiū dei dictū scd'm v'itatē nature sed tm̄ ꝓpter meritū eiꝰ qd' fuit ꝑ̄cipue in morte. Iō nō baptizabāt ī noīe trinitatis sꝫ in configuratione mortis xp̄i & una īmersione qd' reꝓbatū fuit in ꝑ̇mitiua ecclesia statutūq; ut baptizaret̄ in noīe p̄ris ꝛc. & tūc īmergēdo sicut pꝫ de conse.di.iiii.c. Postq̄ uos.&.c. Si qs ꝑ̄sbyter.&.c. De trina.&.c. Eo mō.&.c. Multi. Postmodū uero ioleuit quondā hereticoꝝ & scismaticoꝝ error q scd'm Aug. suꝑ Io male sentiebāt de unitate diuinitatis. iō ī detestationē erroris eoꝝ fuit statutū in cōcilio Tholetano ut una fieret tm̄ īmersio sicut hēt̄ de conse.di.iiii.c. Propt' uitandū. Sed cessante tali cā cōit' obseruat̄ in baptismo trina immersio ut pōt colligi extra de baptismo & eiꝰ effectu.c.i. Iō grauit' peccaret alit' baptizās quasi ritum

ecclesie nō obseruās nihilominꝰ tñ eēt baptismꝰ. Occurrit antē ꝓpť dicta dubitare circa talē casū ꝗdā exñs suꝑ pontē nō potēs hr̄e aquā ad baptizādū puerū & uerisimiliť timēs eū cito moriturꝝ ītendēs ꝓuidere saluti pueri ꝓicit eū in aq̄ cū intētione baptizādi ꝓferēs v̄ba ī ꝗbꝰ cōsistit debita forma pꝰea puer euadit aliquo casu. utrꝝ talis debeat reputari baptizatꝰ. Et aliꝗbꝰ uideť ꝙ sic ꝗa ibi concurrūt debita forma debita materia & debita intētio. Ric. aūt dis. iiii. q̄rti tenet cōtrariū qm̄ cū ꝓxima materia baptismi sit ablutio in aqua qď aqua abluiť p̄mo aqua coopiť ī toto uel ī ꝑte & pꝰea discoopiť. Vñ ꝓpť p̄mū baptismꝰ repn̄tat xp̄i sepulturā. & ꝓpť scďm resurrectionē. ꝗuis aūt puer in casu p̄dicto ꝑ actum illiꝰ ꝗ ipm̄ ꝓiecit in aquā īmergať nō tñ ē actꝰ ordinatus ex sui natura ad hoc ut puer abluať sed ad hoc ut submergať. Et iō si aliquo casu puer extrahať de aqua puer eēt baptizādus qm̄ illa īmersio ꝗtum fuit ex sui natura nō ordinabať ad eleuationē pueri de aqua sed ad submersionē. Tertio circa baptismū cōsideremꝰ forme obseruationē. Est enim forma baptismi. Ego te baptizo ī noīe p̄ris &. f. &. s. s. ut hēť extra de baptismo. c. i. Et ut dñt doc. Nulli lꝫ mutare aliꝗd q̄ntū ad illud qď ē de eēña forme. & si mutať nihil agiť & ultra hoc culpa īcurriť. Si autē aliꝗd qď ꝑtinet ad formā ex sola determīatiōe eccľie mutať nihilominꝰ ē sacr̄m sed culpa īcurriť. Verꝝ ab apľis ꝗ baptizabāt in noīe dñi Iesu ut hēť Act. viii. c. Nō fuit mutata forma ꝗtū ad intellectū ꝗa in noīe xp̄i tota trinitas intelligitur sed solū ꝗtū ad uocē. nec hoc ip̄i potuissent nisi ex familiari concilio. s. s. Et hoc fuit ut dicit Tho. ut nomē xp̄i qď erat odiosū iudeis & gētibꝰ honorabile redderet. Nec pōt dari baptismꝰ. d. In noīe trinitatis nō exp̄mēdo ꝑsonas nec in noīe uniꝰ ꝑsone nō exp̄mēdo alias. qm̄ sacr̄a hn̄t efficatiā ab institutiōe xp̄i. & ideo si pretermittať aliꝗd eorꝝ que xp̄us īstituit circa aliqď sacr̄m efficatia caret nisi ex spēali dispēsatiōe eiꝰ ꝗ uirtutē suā sacr̄is nō allegauit. Xp̄s aūt instituit sacr̄m baptismi dari cū īuocatiōe trinitatis. Et iō ꝗcꝗd desit ad īuocationē plenā trinitatis tollit ītegritatē baptismi nec obstat ꝙ in noīe unius ꝑsone intelligať alia sicut ī noīe p̄ris intelligiť filius aut ꝙ ille ꝗ noīat unā solā ꝑsonā pōt hr̄e rectā fidē de tribꝰ ꝗa ad sacr̄m sicut reꝗriť materia sensibiľita & forma sensibilis. Vñ nō sufficit ītellectꝰ uel fides trinitatis ad ꝑfectionē sacr̄i nisi sensibilibus uerbis trinitatis exp̄mať. Vñ & in baptismo xp̄i ubi fuit origo sanctificatio nr̄i baptismi affuit trinitas sensibilibus signis. s. pr̄ in uoce. filius in hūana natura. &. s. s. in colūba. Notadum tñ ut inꝗt Tho. qñ greci baptizāt in noīe p̄ris & filii & sp̄us sancti tñ dicūt baptizeť seruꝰ xp̄i & nō ego te baptizo qď ip̄i faciūt ad euitādū ātiquorꝝ errorē ꝗ uirtutē baptismi baptiste attribuebant. d. Ego sum Pauli ego Cephe. & nihilominꝰ ꝗa in illa forma exp̄miť actꝰ exercitatus ꝑ ministrum cum

ĩuocatiõe plena trinitatis neq̃ pficit sacrm̃ qm̃ ego nõ ẽ de substãtia forme sed ponit ad maiorẽ expssionẽ ĩtẽtiõis nec sufficit vba corde cogitare nisi uocaliter expmãt qa ut inqt Bon. In uocali expssione vboꝝ significat pfecta fidei pfessio que cõsistit in vbo & in corde. Significat etiã q regeneratio facta ẽ p uerbũ ĩcarnatũ qd optĩe significat p vbũ uoce inductũ. Hic Aug9 ait.i.q.i.c. Detrahe Detrahe uerbũ aq̃ qd erit nisi aqua? Accedit uerbũ ad elemẽtũ & fit sacramtũ. Vñ ista tanta uirt9 aquẽ ut corp9 tãgat & cor abluat nisi faciẽte uerbo? Et idem Aug9. Baptism9 inqt est tinctio ĩ aq̃ uerbo uite sanctificata. Propter pdicta ut plenior hẽat cognitio de forma baptismi sciendum est sm Ric. & Boñ. q forma põt uariari sex modis Primo subtrahẽdo. Scd̃o addẽdo. Tertio ĩterponendo Quarto corrũpendo. Quĩto uerbũ p uerbo ponẽdo. Sexto transponendo.

Primo uariat forma subtrahendo. & qtũ ad hoc sciendũ q si subtrahit aliqd de eeña forme nõ remanet uirt9 baptismi & qa ista tota ps In noie. p. &. f. &. s. s. p quã expmit pncipal baptizans & sanctificat elemẽtũ ẽ de eeña forme ideo si de hoc subtrahat aliqd nõ remanet uirtus baptismi. In alia aũt pte forme que ẽ Ego te baptizo sunt aliq̃ ptinẽtia ad eeñaʒ forme. s. expressio act9 baptizandi & psone baptizate eo q ĩ illa terminat baptizãdi actus. unde si aliqd pdictorũ subtrahat nõ remanet uirtus baptismi. Expssio aũt ministri nõ uidet eẽ de eeña forme quã xps tradidit ĩ baptismi ĩstitutiõe qa a ministro baptism9 nõ hʒ uirtutẽ. Scd̃o uariat forma addẽdo. & ut aıt Ric. circa hoc cõsiderãda sũt duo. unũ ex pte addẽtis aliud ex pte additi. Si enim addens illud qd addit ĩtendit eẽ de eeña forme uolẽs baptizare in alia forma q̃ baptizaret ecclesia tollit uirtus baptismi ad quã reqrit q baptizans ĩtendat facere qd facit eccl̃ia si etiã illud quod addit ẽ corruptiuũ forme nõ remanet uirt9 baptismi ut si p9q̃ dictũ est &. s. s. addat h9i determinatio creati ul mĩoris q̃ pr̃ & fili9 & h9i. Si aũt addẽs nõ intendat mutare ritũ uel formã eccl̃ie & illud qd addit nõ ẽ corruptiuũ forme nõ tollitur p hoc uirt9 baptismi. Vñ si baptizans terminata forma qua utit eccl̃ia supaddit illud & beata uirgo adiuuet te aut aliqd consil̃e uel si in principio forme addat nomẽ p ppũ p9 hoc p nomẽ ego. dicẽdo. Ego Iohes baptizo te ꝛc. nõ tollitur uirt9 baptismi. Tertio uariat forma ĩterponẽdo seu interrũpendo & circa hoc aduertẽdũ q cũ act9 baptizãdi sit act9 uni9 si fiat interpositio talis que corrumpat unitatẽ act9 & maxĩe si corrũpat cõtinuitatẽ intẽtiõis baptizantis non remanet uirt9 baptismi Vñ si baptizãs p9q̃ dixit. Ego te baptizo in noie pr̃is interponat unã longã narratiõeʒ ul uadat ad faciẽdũ aliqd negociũ & p9ea reuertat & dicat & filii & spũs. s. nõ ẽ puer baptizat9. Si aũt ĩterpositio sit modica ita. s. q nõ discõtinuet ĩtẽtionẽ baptizãtis neq actũ scd̃m usũ coẽʒ & ĩterpositũ non sit forme

corruptiuū nō ꝓpt̄ hoc ipedit̄ uirt⁹ baptismi. unde si baptizās p⁹q̄ incepit actū tusciat uel dicat taceatis uel aliqd sil'e & p⁹ea pficiat nō ꝓpt̄ hoc ipedit̄ uirtus baptismi. Quarto uariat̄ forma corrūpendo & tūc si corruptio uerboꝝ sit tal' q̄ nō remaneat eadē significatio nec sc̄dm īstitutiōem p̄me īpositiōis nec sc̄dm accomodatiōem usus īpedit̄ uirtus baptismi. Si aūt sit talis q̄ q̄uis nō remaneat significatio sc̄dm īstitutiōem p̄me īpositionis remanet tñ sc̄dm accomodationē usus. Tūc si nō fiat talis corruptio ex malitia uel derisiōe sed ex ignorātia ul' defectu lingue nō ꝓpt̄ hoc īpedit̄ uirt⁹ baptismi. Vñ de conse. di. iiii. c. Retulerūt. Zacharias papa Bonifacio exēplo ita scribit. Retulerūt nūcii q̄ fuerit in eadem ꝓuincia sacerdos q̄ latinā linguā penit⁹ ignorabat & dū baptizaret nesciens loq̄ latine īfrigēs linguam diceret. Baptizo te in noīe p̄tria & filia & spūs sanctia & p hoc tua reuerenda sanctitas cōsiderauit eos rebaptizare. Sed sanctissime frat' si ille q̄ baptizauit nō errorē īducēs aut heresim sed p sola ignorātia rōne locutionis īfrigendo liguā ut sup̄ diximus hoc baptizās dixisset nō possum⁹ cōsentire ut denuo baptizaret̄. Quīto uariat̄ forma uerbū ꝓ v̄bo ponēdo. & tūc si accipiatur v̄bū ꝓ sua materia que ē uox ponere uerbū ꝓ uerbo non īpedit uirtutem baptismi q̄a in q̄libet lingua licitū ē baptizare q̄uis male faceret latin⁹ si baptizaret in ligua greca uel hebrea nisi ex aliquo casu īpitiā lingue latine īcurrisset & in linguis aliis eēt pitus. Si aūt accipiat̄ uerbū ꝓ sua materia & forma simul uel sua forma tm̄ cū forma uerbi sit significatio ponere uerbū ꝓ v̄bo exñti de eēña forme īpedit uirtutē baptismi q̄a talis mutatio corrūpit formā. Vñ si diceret̄. In noīe genitoris & geniti nō eēt baptism⁹ eo q̄ p nomē p̄ris & nomē filii significant̄ ip̄e psone p̄ncipal'r. p genitorē aūt & genitū significant̄ actus notionales.

Sexto uariat̄ forma trāsponēdo & tūc si fiat talis trāspositio que mutet sēsū orōnis quā habet ex ui ordīs uerboꝝ īpedit̄ uirt⁹ baptismi ut si dicat̄. Ego p̄ris & filii baptizo te in noīe spūs sancti q̄a ex ui isti⁹ ordīs uerboꝝ sens⁹ ē. Ego qui sū p̄ris & filii ꝛc. Et hoc qd' dico in noīe non accipit̄ nisi respectu spūs sancti. Si aūt trāspositio nō mutat significationē orōnis quā habet ex ui ordis uerboꝝ tūc dico q̄ si nō fiat ex malitia sed ignorātia non īpedit̄ uirtus baptismi. Si autem fiat ex malitia īpedit̄ ꝓpt̄ defectū ītentionis ī baptizante.

Qualit' oēs tenent̄ baptizari de necessitate & de potestate baptismatis ac de cōditionibus que seruari debent in baptismo. Cap'm. ii.

Cdm misteriū de baptismo declarāndū dr̄ obligatiōis ī quo tria adhuc hēm⁹ nō īmerito exq̄rere & cōsiderare ad hoc ut ps ista dilucidior appareat. Primo cōsiderabimus potestatē. Sc̄do necessitatē. Tertio q̄litatem. Primo cōsiderem⁹ baptismi potestatē q̄s. s. ptātē hēat baptizādi & circa hoc

qnq; dubia solēt emergeř. Primū utrū ad diaconū ptineat baptizař. Et arguitur q daz q sic. p° qa simul iiungit a dño offitiū baptisādi & pdicādi scdz illd Math. ultimo Eūtes docete ⁊c. Sz ad officiū diaconi ptinet euāgelizare ergo uidetur q etiā ad officiū diaconi ptineat baptizare. Scdo arguūt qa beat9 Laurentius cū eēt diacon9 pl̄res baptizauit. Sz ɔtra ē qd̄ d. c. Gelasi9 papa. lxxxxiii. di. i. c. Diacões. ubi ait. Diacões ppaz cōstituim9 obſuare mēsurā nec ultra tenorē p̄mis canōib9 deputatū qppiā tēptare pmittim9 Et .ī. Absq; epo uel psbytero baptizare nō audeāt nec pdictis ordinib9 fortasse longi9 constitutis necessitas extrema compellat. Ad idem ē tex. de conse di. iiii. in. c. Cōstat. Pro solutiōe ergo pñtis dubii. Rñdz Tho. iii. pte. q. lxvii. q sicut celestiū ordinū ppetates & eoꝝ officia ex eoꝝ noib9 accipiūť ut dicit dio9 ī li. de cele. Hier. ita etiā ex noib9 ecclesiasticorū ordinū accipi pōt qd ad unūquēq; ptineat ordinē. Dicūť aūt diacones quasi ministri qa ad eos non ptinet aliqd̄ sacr̄m pncipalit̃ & q̄si ex ppo officio pbeť sz ministeriū adhibere aliis maiorib9 ī sacroꝝ exhibitiōe sicut hēť. lxxxxiii. di. in. c. Diaconi. i. c. Nō oz. & ī alio. c. Diaconi. & . ī. c. Legim9. & in. c. Dñs. Quare ad diaconū nō ptinet q̄si ex ppo officio tradere sacr̄m baptismi sed in collatiōe h9 sacr̄i & alioꝝ assistere & ministrare maioribus. Hinc Isidorus li. ii. de officiis ait. Ad diaconū ptinet assistere & ministrare maioribus sacerdotib9 ī o ib9 que agūť in sacr̄is xp̄i in baptismo. s. ī chrismate ī patena & calice. Ad pmū ergo dicendū q ad diaconū ptinet recitare euāgeliū in eccl̄ia & pdicare ipm p9modū cathetizandis Vñ & Dio9 dicit q diaconi hñt officiū sup imundos it̃ quos ponit cathecuminos. sed docere. i. exponere euāgeliū ptinet ppe ad epm. unde nō seqť q ad diacones ptineat officiū baptizādi. Beat9 uero Laurēti9 baptizauit necessitatis cā. Scd̄m dubiū ē utꝝ baptizare sit officiū presbyteroꝝ. Et rñdet Tho. q sic eo q sacerdotes ad hoc cōsecrāť ut sacr̄m corporis xp̄i cōficiāt. Illud autē est sacr̄m ecclesie unitatis. Per baptismū aūt aliqs fit particeps ecclesie unitatis qa ianua ē & fundamētū alioꝝ sacroꝝ ut dr̃ de cōse. di. iiii. c. Cū itaq;. Vñ & baptizatus accipit ius accedēdi ad mēsā dñi qa sine baptismo alia sacr̄a conferri nō pñt ut hēť. i. q. i. c. Si qs p ignorātiā. Iō sicut ad sacerdotē ptinet cōsecrare eucharistiā ad qd̄ pncipalit̃ ordinať sacerdotiū ita ad ppum officiū sacerdotis pertinet baptizare. Ei9dē enim uideť eē opari totū & ptē in toto disponere. Et si dicereť q solū epoꝝ ē baptizare qa ipoꝝ ē docere ut dic Dio9 ī li. ecclesiastice Hierar. Rñdet Tho. q officiū docēdi & baptizādi dñs apl̄is iiunxit quoꝝ uicem gerunt epi alit̃ tñ & alit̃. Nā officiū docēdi cōmisit eis xp̄s ut ipi p se illud exercetent tāq pncipalissimū. Vñ & ipi apl̄i dixeřt Act. vi. Nō ē equū nos derelinquere uerbū dei & ministrare mēsis. Officiū aūt baptizādi cōmisit apl̄is ut p alios exercēdū

Vñ.i.cor.i.dicit aplus.Non eni misit me xp̄s baptizare sed euangelizare & hoc
iō qa in baptizādo nihil opaṫ meritū.& sacr̄i minister sicut in docendo nec tñ p
hoc excludiṫ q̄n ep̄i possint baptizare. Nā & aplus dicit se quosdā baptizasse i
epla ubi sup̄ Tertiū dubiū.utꝛ laic9 possit baptizare.Et rñdeṫ q̄ ad misericor
diā ei9 qui uult omnes hoīes saluos fieri ptinet ut ī his que sūt de necessitate sa
lutis hō defacili remediū īueniat.Inṫ oīa aūt alia sacr̄a maxīe necessitati ē baptis
m9 q ē regeneratio hoīs ī uitā spūalē qa pueris aliṫ subuenire nō pōt & adulti ñ
pñt aliṫ q̄ p baptismū plenā remissionē cōseq & q̄tū ad culpā & q̄tū ad penam
Et iō ut hō circa remediū tā necessariū defectiuū pati nō possit īstitutū ē ut est
laic9 īminēte necessitate baptizare possit ut hēṫ de cōse.di.iiii.c.Cōstat.&.c.In
necessitate ñ dꝫ tñ laicus facere illa sacr̄alia baptismi que faciūt sacerdotes que
ptinēt ad solēnitatē ñ aūt ad necessitatē baptismi & iō solū a sacerdote fieri dñt
cui9 ē solēniṫ celebrare. Quartū dubiū ē utꝛ mulier possit baptizare.Et rñdꝫ
Tho.q̄ sicut nec laicus debet baptizare pñte clerico nec clericus pñte sacerdote
ita & feīa nō dꝫ baptizare nō solū pñte clerico uel sacerdote sed nec etiam pñte
uiro siue masculo.In necessitatis tñ articulo pōt absq̄ solemnitate baptizare ut
hēṫ de conse.di.iiii.c.Mulier. Quītū dubiū ē utꝛ ille q nō ē baptizat9 possit
baptizare.Rñdet Tho.q̄ p ecclesiā determinatū ē q̄ nō baptizati siue sint iudei
siue pagani pñt baptismi sacr̄m conferre dūmodo ī forma ecclesie baptizent ut
pꝫ de cōse.di.iiii.in.c.Romanus pōtifex.& in.c.A quodā. Si aūt forma ecclesie
nō fuerit obseruata sacr̄m baptismi nō cōferṫ & sic ītelligēdū ē illud Greg̃ scd̄i
in.c.Quos a paganis de conse.di.iiii Quos a paganis baptizatos asseruisti.s.ec
clesie forma non obseruata ut denuo baptizes in noīe trinitatis mādamus. No
tandū aūt q̄ si talis baptism9 a pagano siue īfideli suscipiṫ necessitate urgente
debite fit.Si uero extra articulū necessitati hoc fieret uterq̄ grauiṫ peccaret.s.
baptizans & baptizat9 & p hoc īpediret baptismi effect9 lꝫ ñ tolleret ipꝫ sacr̄ꝫ
& si diceret quō ille q nō ē baptizatus cū nō sit minister ecclesie pōt baptizare
Rñdeṫ q̄ ille q nō ē baptizatus q̄uis nō ptineat ad eccl̄iam uel sacr̄o pōt tamen
ad eā ptinere ītētiōe & similitudine act9 ī q̄tum.s.ītendit facere qd̄ facit eccle
sia & formā ecclesie seruat in baptizando & sic opaṫ tm̄ exteri9 ut minister xp̄i
q interi9 baptizat ut notaṫ de conse.di.iiii.c.Sic inṫ bonos &.c.Baptism9 &.c.
Cū baptizat. Scd̄o cōsiderem9 baptismi necessitatē & circa hoc.v.adhuc du
bia sūt apienda. Primo utꝛ oēs teneāṫ ad susceptionē baptismi.Et rñdet q̄
p9 diulgationē īstitutōis eius oēs tenēṫ baptizari. Vñ Aug9 de fide ad Petrum
dicit illud qd̄ scribiṫ.xv.q.i.in.c.Velis firmissime.Firmissime tene & nullaten9
dubites exceptis il̄l q p xp̄i noīe suo sāguine baptizanṫ nullū hoīem acceptuꝝ

uitā eternā q nō hic amabil' suis fuerit p pniā3 fidēq; cōuers9 & p sacr̄m fidei & penitētie.i.p baptismū liberat9. Et Criso9 idē dic ī snia d' cōse.di.iiii.c. Nō pōt. Tante aūt dignitatis ē baptism9 q etiā sāctificati ī utero debēt baptizari ut igt Bon.in.iiii.di.vi. & hoc triplici rōe. Prima rō ē ppt' bonū obediētie qa de9 pcepit. ut oēs renascant' aq. Scd'a ē ppt' hūilitatē qa unusq; debet se reputare peccatorē & indigere xp̄i redēptiōe. Tertia rō ē ppt' unitatem. ut ab aliis mēbris xp̄i hō nō discordet. Scd'm dubiū utr̄ sine baptismo posset qs saluari. Et respōd3 Tho. q sacr̄m baptismi dupliciť pōt alicui deesse. Vno° & re & uoto qd' cōtigit illis q nec baptizant' nec baptizari uolūt qd' manifeste ad cōteptū sacri ptinet qrum ad illos q habēt usū liberi arbitrii & tales salutē cōseq nō pnt. Alio modo pōt sacr̄m baptismi alicui deesse re s3 nō uoto sicut cū aliqs desiderat baptizari s3 aliquo casu puenit' morte anq baptismū suscipiat. tal' aūt sine baptismo actuali salutē cōseq pōt. Vñ Ambro9 dic de Valētiniano q catecuminus mortu9 fuit quē regeneratur9 erā amisi uentū ille gr̄am quā poposcit non amisit. Et de hoc Aug9 de conse. di.iiii.i.c. Baptismi.ita ait. Baptismi uicē aliqñ iplere passiōe3 de latrone illo cui nō baptizato dictū ē. Hodie mecū eris ī paradiso. Beatus Cipan9 nō leue sacr̄m assumit q etiā atq; etiā cōsiderās inuenio non tm̄ passionem p noīe xp̄i id qd' baptismo deerat posse supplere sed etiā fidem & conuersionē cordis si forte ad celebrādū mysteriū baptismi ī angustiis tēpoꝝ succurri nō pōt hec ibi. Cui cōsonat notabile dictū In no. tertii in.c. Apostolicā extra de psbytero nō baptizato. Propť ista autē mgr̄ sniaꝝ ceteriq; theologi distīguunt tria baptismata. Primū uocāt flaminis.s.spirit9 sācti quo baptizant' hi q baptizari uellēt ut dictū ē & nō possūt. Scd'm uocāt baptismū fluminis.i. aque de quo loqmur Tertiū dnt baptismū sanguīs cū qs nō ualēs baptizari aqua patitur p fide xp̄i & morit' p cōfessione ei9 cui ianua celi apit' ut dr̄ de conse.di.iiii.c. Cathecuminū Et si obiceret' q nō est nisi unm baptisma iuxta illud apli. Eph.iiii. Vn9 de9 una fides unū baptisma. Rñd3 Tho. q tria baptismata pdicta unū dici possunt ppt' unitatē spūs sancti a quo hnt uirtutē & gr̄am uel pōt dici q unū ē baptisma sacramētū.s.fluminis seu aque. alia uero duo l3 cōferāt salutē tñ nō sunt sacr̄m ut dicit Bon.i qrto di.iiii. Tertiū dubiū utr̄ baptism9 sit differēd9 ul' accelerād9 Et respōd3 Tho. q circa hoc ē distiguēdum de baptizādis. Nā aut sūt pueri aut adulti.si sint pueri nō ē differendū baptisma. Primo qdem qa nō expectat' ī eis maior instructio aut plenior conuersio. Secūdo ppt' piculum mortis qa eis nō pōt alio remedio subueniri nisi p sacr̄m baptismi qb9 baptism9 pdest ppt' fidē offerētiū & ecclesie ut dicit Aug9 de conse.di.iiii.c. Illud pscrutari. Et Isidorus ibidē in.c. Paruuli. Si aūt argueret' q actus actiuoꝝ sunt in paciente & disposito

scd͠m Ari.in.ii.de aīa.ſꝫ ī puulis nulla ꝑcessit dispositio ad susceptiōēꝫ effectus baptismi.ergo baptism⁹ nō pōt causare suū effectū in puulis.Rn̄det Ric. ꝙ illa ꝓpositio dꝫ intelligi de actiuo limitate uirtutis. Deus aūt a quo sunt ꝑncipalit̄ effect⁹ baptismi agēs ē īfinite uirtutis.mīor etiā argumēti realit̄ ītellecta falsa ē qa fides eccl̄ie aliquo mō ad susceptionē baptismi dispōit. q̄re pueri q̄tocit⁹ cō mode fieri pōt sūt baptizādi.Si v̄o de adultis loqmur qbus subueniri potest ꝑ baptismi desideriū ut sup̄ dictū ē tūc eis ut ait Tho.nō stati cū cōuertūt̄ ē sacr̄m baptismi cōferedū. Sꝫ oꝫ differre usqꝫ ad aliqd̓ certū tempus.ꝑmo qdem ꝓpter cautelā ecclesie ne decipiat̄ cōferēs sacr̄m a credētib⁹ ficte. Unde de cōse.di.iiii. in.c.Iudei.dr̄ Iudei quoꝝ ꝑfidia frequent̄ ad uomitū redit si ad leges catholicas uenire uoluerīt.viii.mēses int̄ catecuminos ecclesie limē ītrocāt.& pura fide ue nire noscunt̄ hāc demū baptismi gr̄aꝫ mereant̄. Scd͠a rō dilatiōis ē utilitas eorū q baptizāt̄ q aliquo tēporis spatio īdigēt ad hᵒ ꝙ plene īstruant̄ de fide & exer citent̄ in his que ꝑtinēt ad xp̄ianā uitā. Tertia rō est sacri reuerentia ob quā antiqt⁹ adulti baptizabant̄ ī duab⁹ precipuis solemnitatibus pasca.s.& pent͠.ut hēt̄ de conse.di.iiii.c.De catecumīs.&.c.Duo tēpora.&.c.Venerabil̄.Pōt tamē omitti dilatio predicta aut ꝓpt̄ necessitatē pnta cū aliqs baptizari cupiēs eēt ī articulo mortis ꝑsecutionis & naufragii ut exp̄sse hēt̄ de conse.di.iiii.in.c. Hi q Aut qn̄ illi q sunt baptizādi apparēt ꝑfecte īstructi in fide & ad baptismū ido nei sicut Phil̄.stati baptizauit Eunuchū ut hēt̄ Act.viii.c.Et Petr⁹ Corneliū & eos q cū ip̄o erāt Act.xi. Quartū dubiū utꝝ pc͠tōres ad baptismū accedētes teneāt̄ sua peccata cōfiteri.Rn̄det Tho.ꝙ duplex ē peccatoꝝ cōfessio. una que fit interi⁹ deo & hec reqrit̄ ante baptismū ut.s.hō peccata sua recogitans de eis doleat.Non.n.pōt īchoare nouā uitā nisi eū peniteat ueteris uite ut Aug⁹ dicit in li.de pnia. Alia uero ē cōfessio peccatoꝝ exterior que fit sacerdoti & talis cō fessio nō reqrit̄ an̄ baptismū. Primo qdē qa talis cōfessio cū respiciat ꝑsonā mi nistri ꝑtinet ad pnie sacr̄m qd̓ n̄ reqrit̄ an̄ baptismū qa ē ianua oim sacramētoꝝ. Scd͠o qa cōfessio exterior que fit sacerdoti ordinat̄ ad hoc ꝙ sacerdos confitētē absoluat a peccatis & ligꝫ ad opa satisfactoria que baptizatis nō sūt īponēda s̄m illud Ambro.in glo.Ro.xi.Gr̄a dei in baptismo nō reqrit gemitū neqꝫ planctū ul̄ etiā op⁹ aliqd̓ sed solā fidē & oīa gratis cōdonat.que v̄ba notāt̄ de cōse.di.iiii. i.c.Sine pnia.Baptizati etiā nō īdigēt remissione peccatoꝝ ꝑ claues eccl̄ie qb⁹ oīa remittūt̄ ꝑ baptismū. Sufficit ergo his q baptizant̄ cōfessio generalis quam faciūt scd͠m ritū eccl̄ie abrenūciātes Sathane & omnib⁹ opib⁹ eius. Si tn̄ ex sua deuotiōe uellēt cōfiteri audiēdi sunt nō ad hoc ꝙ satisfactio eis īponat̄ sꝫ ut con tra peccata cōsueta eis spūal̄ uite īformatio tradat̄. Quintū dubiū utrū pueri

iudeoꝝ & īfideliū ſit īuitis parētibꝰ baptizādi. Et rñdet ſcdm ſnīa3 Ric. di. lxiiii. & Tho. xxii. q. x. & iii. pte. q. lxviii. q̄ filii infideliū aut hn̄t uſū rōis & ānos diſcretiōis aut nō. ſi ſic qm̄ q̄tū ad ea que ſunt iuris dini uel naturalis icipiūt ſue poteſtatis eſſe. Iō ppa uolūtate inuitis parētibꝰ baptizari pn̄t Si uero nūdū hn̄t uſū liberi arbitrii baptizari non debēt qm̄ nūq̄ hoc fecit eccl'ia & hoc duplici ratione una qdē eſt ppt̄ piculū fidei ſi eni pueri nūdū uſū rōnis habētes baptiſmū ſuſcipēt pꝰmodū cū ad pfectā etatē peuenirēt de facili poſſēt a pentibꝰ iduci ut relinquerēt qd' igonrāt' ſuſcepūt qd' uergeret ī fidei detrimētū. alia rō ē qa repugnat iuſtitie naturali. filiꝰ eni ē aliqd p̄ris & pmo qdē a pentibꝰ nō diſtiguit' ſecūdū corpꝰ q̄diu ī m̄ris utero cōtinet'. Pꝰmodū vo pꝰq̄ a m̄ris utero egredit' anq̄ hēat uſū liberi arbitrii cōtinet' ſub pentū cura ſicut ſub quodā ſp̄uali utero. Q̄diu. n. uſū rōnis nō h3 puer nō differt ab aiali irrōnali. Vn̄ ſicut bos ul' equꝰ alicuiꝰ ē ut utat' eo cū uoluerit ſicut ppo īſtrumēto ſcd'3 iura ciuilia ita de iure naturali ē q̄ filiꝰ anteq̄ hēat uſū rōis ſit ſub cura p̄ris. q̄re iuitis pētibꝰ n̄ d3 filiis baptiſma dari. Ipi etiā infideles adulti nullo mō coacti ſūt baptizādi ut dr̄. xlv. di. c. De iudeis qa ut ibi hēt' tales nō ſunt iuiti ſaluādi ſ3 uolētes ut itegra ſit forma iuſtitie. Si cut eni p p̄i arbitrii uolūtate hō ſerpēti obediēs piit ſic uocāte ſe gr̄a dei ppria mētis cōuerſione q̄ſq3 credēdo ſaluat'. Notādū tn̄ ſcd'3 Ric. ſequēdo ſnīa3 Innō. tertii. i. c. Maiores extra de baptiſmo & eius effectu q̄ aliqs pōt cogi ad baptiſmū ſuſcipiēdū duplici coactione. Prima ē coactio abſoluta qn̄ qs baptizet' iuitꝰ & penitꝰ cōtradicēs q̄ l3 abluat' exteriꝰ & baptizet' ſcd'm debitā formā tn̄ nec rē nec caracterē ſuſcipit ſacri. Scd'a ē coactio cōditionalis qn̄ qs terroribꝰ atq3 ſupplicis uiolent' attrahit' & ne detrimētū incurrat baptiſmi ſuſcipit ſacr'3 talis ſic & is q ficte ad baptiſmū accedit caracterē ſuſcipit xp̄ianitatis imp̄ſſū & ipe tāq̄ cōditionalit' uolēs l3 abſolute nō uelit cogēdus ē ad obſeruātiā fidei chriſtiane.

Tertio conſideremꝰ baptiſmi q̄litatē. Debet nāq3 baptiſmꝰ cōferri qn̄ a miniſtris eccleſie dat' cū. v. cōditionibꝰ. Prima dr̄ unitatꝰ. Scd'a ſimꝑtatis. Tertia modalitatis. Quarta p̄nitatis. Quita ſacr'alis ſollēnitatis. Prima conditio que obſeruari d3 ī baptiſmo dr̄ unitas. nā unꝰ d3 baptizare & nō plures quoniā ſi plures baptizarent aut dicerēt. nos te baptizamꝰ. & hoc nō eſſet cōueniēs qm̄ hō nō baptizat niſi ut miſter xp̄i & uicē eiꝰ gerens. Vn̄ unꝰ ē xp̄s ita o3 unū eſſe miniſtrū q xp̄m repn̄tet. & ideo cōtraria itentio uidet' excludere baptiſmi ſacr'3 Aut plures baptizarēt unꝰq̄ſq3 diceret ego te baptizo & ſic q̄libet exp̄mer3 ſuā intentionē q̄ ipe ſingularit' baptiſmū cōferret. & tūc manifeſtū ē q̄ ille q priꝰ uerba pferret daret baptiſmi ſacr'm. Aliꝰ uero q̄tūcūq3 ius baptizādi haberet ſi vba pnūtiare p̄ſumeret eſſ3 puniendꝰ tāq̄ rebaptizator. Si aūt oio ſimul vba

ꝑferrēt aut hoīem īmergerēt uel aspergerēt eēnt pniēdi ꝺ̓ iordinato mō baptizandi & nō de iteratione baptismi q̷a qlibet q̄tū in se baptizaret nec traderet aliud & aliud sacramētū. Sꝫ xp̄s q ē un⁹ īteri⁹ baptizās unū sacramētū p oēs cōferret. Si aūt quereret̃ an possit un⁹ plures simul baptizare. dicendū q̷ ī casu necessitatis sic sub hac forma. Ego uos baptizo ⁊c. nec p hoc diuersificaretur forma ecclesie q̷a plurale nō ē nisi singulare gemiatū ꝓferti cū pluralit̃ dicatur Math. ultimo. Baptizātes eos ⁊c hec Tho. Scd̓a cōditio que in baptismo cōferēdo reqrit̃ dr̄ simultas ut. s. siml̓ sint v̓ba ꝑlata cū ip̄a ablutiōe. Dicit tñ Ric. di. iii. q̄rti q̷ uerba & ablutionē simul eē pōt itelligi tripliciť. aut p realē exñtiā uni⁹ ī alio aut p eoꝝ coexñtiā in ītentiōe. aut ī tēpore. Simultas scd̓m modū p̄mū nō reqrit̃ q̷a nec possibilis ē eo q̷ v̓ba nō sunt nata eē ī ablutiōe nec ecōuerso. siml̓tas mō ƀo reqrit̃ de necessitate explicite inq̄tū necessariū ē q̷ abluēs & v̓ba ꝑferēs intendat circa baptizādū facere qd̓ facit eccl̓ia. simultas aūt tertio mō aliquo mō reqrit̃ de necessitate & aliquo mō nō. Necessariū. n. ē q̷ baptizās sic abluat & v̓ba ꝑferat qd̓ scd̓m coēm usū illa duo uideant̃ ptinere ad actū unum qd̓ non eēt ueꝝ si in mane ablueret & in sero v̓ba ꝑferret uel ecōuerso nō ē tñ necessariū q̷ siml̓ pūctualiť utrq̷ icipiat & termiet sed sufficit q̷ ꝑlatio v̓boꝝ icipiat̃ anq̄ ablutio terminet̃ ul̓ ecōuerso. dꝫ tñ baptizās illa facere simul q̄tomagis pōt bono mō. Tertia cōditio que ī baptismo ē seruāda dr̄ modalitas. Nā ut inqt Ric. & Boñ. Sacerdos dꝫ puerū tenere p latera & uersa facie ad aq̄ dꝫ īmergere q̄re aūt magis faciē ad aquā & ñ ad celū baptizādus tenet̃ dꝫ eē ī signū hūilitatis & reuerētie. Quarta cōditio que ī baptismo seruāda est dr̄ p̄r̄nitatis. Dꝫ nāq̷ aliqs adesse q baptizādū leuet de sacro fōte. ut Dio⁹ dicit in li. de eccle. hierar. Rō ē scd̓m Tho. q̷a spūalis regeneratio que fit p baptismū assimilat̃ quodāmō generationi carnali. Vñ dr̄ p̄ma Petri. ii. Sicut mō geniti infātes ronabiles sine dolo lac cōcupiscite. In generatiōe aūt carnali puul⁹ nup natus idiget nutrice & pedagogo. Vñ etiā in spūali generatiōe baptismi reqrit̃ aliqs qui fungat̃ uice nutricis & pedagogi instruēdo eū q ē nouiti⁹ in fide de his que ptinēt ad uitam xp̄ianā Ad qd̓ ꝑlati uacare nō p̄nt circa oēm curā populi occupati & dꝫ eē unus q leuat de sacro fonte ut dr̄ de conse. di. iiii. c. Nō plures. Si tñ plures eēnt cum oibus contrahit̃ cognatio spūalis ut hēt̃ extra de cognatiōe spūali. c. Quis li. vi. & q leuat etiā dꝫ eē scl̓aris nō religios⁹ aut monach⁹ ut dr̄ de conse. di. iiii. Nō lꝫ &. c. Monahi. Dꝫ etiā eē fidel̓ ñ ifidel̓ ut pꝫ de cōse. di. iiii. c. In baptismate. Rō ē scd̓m Tho. q̷a ifidelis nō ē m̄bꝝ ecclesie c⁹ ꝑsonā gerit tenēs ad sacr̄a. Et si de facto sine in necessitate leuat uel tenet seu baptizat ñ cōtrahit aliq̄ cognatiōeꝫ spūalē. q autē leuat de sacro fonte aliquē ei⁹ p̄r̄ spūalis dicitur ut pꝫ. xxx. q. i. ĩ. c.

Ad limĩa in.§.Filia.& ĩ.c. Oẽs.& in.q.ii.ĩ.c.Ita ubi dr̃.Ita diligere debet homo eũ q̇ se suscepit d' sac' fõte sicut prẽz.& de cõse.di.iiii.ĩ.c.Vos añ oĩa.d' h' Aug⁹ ita loqr̃. Vos añ oĩa tã uiros q̃ mulieres q̇ filios in baptismo suscepistis moneo ut uos cognoscatis fideiussores ap̄ deum extitisse ꝑ illis quos uisi estis de sacro fonte suscipe iõ eos semꝑ admonete ut castitatẽ custodiãt iustitiã diligãt cha‑ ritatẽ teneãt.Dicit tñ Tho.ꝙ prẽs spũales moderno tẽpore ad hoc ñ ita stricte obligant̃ qa ut plurimũ hi q̇ baptizant̃ ꝑentes hñt xp̄ianos de qb⁹ p̄sumẽdũ est ꝙ suos filios diligẽt' instruãt. Si tñ quocũq; mõ sẽtirẽt cõtrariũ tenẽt̃ sc͂dm suũ modũ saluti spũaliũ filioꝝ curã ipendere.Sed nõ łz effari quot mala quot frau‑ des quotue lenocia sub noĩe cõprñitatis & cõm̃r̃nitatis fiant.Taceo illa ne scan dalizẽt̃ hi q̇ deũ timẽtes dũ cõprẽs fiũt sacr̃m baptismi fidelr̃ reuerẽt̃. Vn⁹q̇sq; iudicet seip̄m & uideat si q̇s ille ẽ q̇ cõprñitatis iura fidemq; polluat & q̃ graue nefandũq; scelus cõmittat.Quĩta cõditio que in baptismo seruari dz dr̃ sacr̃aliũ sollẽnitas. Nã ut inq̇t Tho. Licet sacr̃alia non sint de substãtia sacr̃i sunt tñ ad bñ esse ad excitãdũ deuotionẽ fideliũ & reuerẽtiã ad sacr̃m. Sc͂dz uero Boñ.di. .vi.q̃rti.Ordo eoꝝ que sunt ad sollẽnitatẽ sacr̃i baptismi sc͂dz cõẽz ecclese cõsue tudinẽ hic ẽ.Primo exufflat̃ & hoc fit ut uirt⁹ diaboli exterior expellat̃ & ĩterior expellẽda significet̃ sicut pz ex dicto Rabãi de ĩstitutiõe clericoꝝ. Et Aug⁹ ĩ li. de symbolo d' cõse.di.iiii.c.P⁹q̃ &.c.Sicut nostis.Sc͂do signũ cruci fit in pectore & in frõte ut demõ cognoscat se pellẽdũ tã in occulto cordis q̃ ĩ apto cõfessiõis Raban⁹ aũt ubi sup̄ & in.c.Postea dicit.Postea signatur baptizandus signaculo sancte crucis tã in fronte q̃ in corde ut ab eo tẽpore apostota diabol⁹ ĩ suo uase p̄stino sue interẽptiõis cognoscẽs signaculũ iã sibi deiceps illud sciat eẽ alienũ Tertio sal in ore ponit̃ ut seq̇t̃ Raban⁹ ĩ.c. Ex hic.ut p sal typicũ sapiẽ sale con dit⁹ fetore careat ĩiq̇tatis ne a v̈mib⁹ pctõꝝ ultra putrefiat.sed magis illes⁹ ser uet̃ ad maiorẽ grãm ꝑcipiẽdã.Significat ergo sal ꝙ p baptismũ sapiẽ sapor p̄‑ parat̃ & fetor fomit' restrĩgit̃.Quarto fit linitio auriũ & nariũ cũ sputo & de h' dicit Raban⁹ ubi sup̄ in.c. Postea. Postea tãgunt̃ ei nares & aures saliua & dicit̃ ei uerbũ euãgelicũ qd' Iesus qñ surdũ & mutũ sanauit tãgẽs cũ sputo linguã eius & mittẽs digitos in auriculã ei⁹ dixit. Effeta qd' ẽ adaꝑire.hoc.n.sacr̃m hic agit̃ ut p saliuã tipicã & sacerdotis tactũ sapiã & uirtus dĩna salutẽ ei⁹dẽ catecumini opet̃ ut apiant̃ ei nares ad accipiendũ odorẽ noticie dei ut apiant̃ ei aures ad au diendũ mãdata dei.Quinto fit ĩunctio in pectore & spatulis ut significet̃ gratia unctionis ad deũ amandũ & ad bona opa faciẽdũ.de quo etiã loq̇t̃ Raban⁹ in.c. Deiñ.Sexto p⁹ baptismũ fit ĩunctio chrismat' ĩ uertice ut dicit ibidẽ Raban⁹ in .c. Postq̃ ut xp̄i regni baptizatus ꝑticeps fiat ut a xp̄o xp̄ianus uocari possit &

talis unctio fit i capite q̲a ut iq̲t Ambro9 in li. de sac̄ris. Sapiētis sens9 i capite ei9. p̲ caput ergo scd̓z Boñ. aīa designat̄ que p̲ baptismū iputribilis reddit̄ ad cō tēplandū eterna Chrisma eni cōfectū ē ex oleo lucēte & balsamo conseruante. Septimo baptizat9 uestit̄ uestimēto cādido de quo Raban9 i.c. Post baptismū inq̲t. p9 baptismū tradit̄ xp̄iano uestis candida que significat inocentiā & puritatē xp̄ianā quā p9 ablutas ueteres maculas studio sancte cōuersatiōis imaculatā seruare dz ad rep̄ñtādū ante tribunal xp̄i. Ambro9 uero in .c. Accepisti sic ait Accepisti p9 baptismū uestimēta cādida ut eēt idiciū q̲ꝫ exueris uolūtatē pctōꝝ & idueris inocētie caste uelamīa. Neq̲ꝫ ꝑpterea tenēdu ut ait Tho. q̲ꝫ nō liceat xp̄ianis albis uestib9 uti qm̄ uestis illa ut dictū ē dat̄ ꝑtūc in mysterio spiritualis significatiōis. Vltīo ponit̄ cere9 in manib9 ut sit lucerna pedib9 ei9 uerbum dñi & lumē semitl ei9. Debēt ergo cum necessitas nō cōtradicit sac̄ra p̄dicta deuote celebrari cū aliq̲s baptizat̄ quoꝝ etiā nō imemores eē debēt hi q̲ sunt baptizati Recordare o aīa xp̄iana q̄lit̄ in sacro fonte diabolo abrenuntiās Iesu xp̄i mēbrū effecta es. Recordare quēadmodū i baptismo gr̄a tibi cōcessa ē ut scd̓m uirtutē & uoluntatē dei uiuere posses. Recordare insup̲ q̄uo in baptismo uiā ingressa es eterne salutis. Noli o infelix peccatrix tātoꝝ bñficiorum oblita diabolo coīcare Noli op̲a bona negligere. noli uiā paradisi deserere. sed curre p9 xp̄m i odorem unguētoꝝ illi9 cuius nomē est oleū effusum a quo xp̄o xp̄iani dicuntur ut dicitur extra de sacra unctione .c. Cum uenisset.

Q̲ꝫ p̲ baptismū delet̄ culpa. remittit̄ pena. & cōfert̄ gr̄a. Cap̄lm. iii.

Ertiū mysteriū declarādū de baptismo dr̄ fructificatio in quo de fructibus siue effectib9 baptismi libz dicere. Et notari p̄ñt tres p̓ncipales effectus. Prim9 dr̄ deletio culpe. Scd̓s remissio pene. Tertius collatio gratie.

Prim9 effectus baptismi dr̄ deletio culpe. p̲ ip̄m eteni delet̄ ois culpa tā originalis q̄ actualis ut docet mgr̄. sen. in .iiii. di. iiii. & de hoc dicit Aug9 de conse. di. iiii. in .c. A puulo. A puulo recēt̄ nato usq̲ꝫ ad decrepitū senē sicut nullus ꝑhibend9 ē a baptismo ita nullus ē q̲ nō peccato moriat̄ i baptismo. sed puuli tātū originali. maiores aūt oib9 etiā moriūt̄ peccatis que male uiuēdo addiderūt originali. Et idē Aug9 in .c. Vt oñderet ait. Nullo excepto dictū est. s. ab ap̄lo. Quicūq̲ꝫ baptizāti sum9 in xp̄o in morte ip̄i9 baptizati sum9 & iō dictū ē ut ꝑbaret nos mortuos eē pctō. Et glo. sup̲ illud exo. xiiii. Vn9 ex eis nō remāsit iq̲t. Oīa peccata ablata sunt in baptismo potētia diabolica est submersa. Dicit ergo dñs Boñ. q̲ꝫ in baptismo ois culpa delet̄ & restituit̄ hō in p̓stinā inocentiā q̄tum ad aiam. Si aūt querat̄ rō h9 dicit q̲ꝫ ē diuina liberalitas que tantā huic sacr̄o contulit efficaciā. Sed posset aliq̲s arguere sic. Diuersoꝝ morborū diuerse sunt medicie

ergo cū culpe sint diuerse nō tm̄ spē sed genere utpote originalis & actualis &
uenialis & mortalis. ergo ad hoc ꝙ curēt necesse est ꝙ diuerse adhibeāt spūales
medicine. Rn̄det Bon̄. ꝙ remediū pōt morbū respicere dupliciť aut qa ꝑncipa
liť sit ad hoc. aūt qa hoc curat tāq̄ annexū. scd'm ergo ꝙ diuersi sunt morbi spiri
tuales diuerse etiā sunt medicie sacramētales ꝑncipaliť ad illos ordinate: Si aūt
morb⁹ hēat aliū morbū coniūctū & medicia ꝑfectā hēat uirtutē curandi non tm̄
curat ꝑncipalē sed etiā ānexā & sic facit baptismus. Scd's baptismi effectus ē
remissio pene. Remittitur siqdem baptizato oīs pena pctō debita. Vn̄ Aug⁹ in
li. de baptismo puuloꝝ & hēť de conse. di. iiii. in. c. Per baptismū inqt. Quicqd
ab hoie dictum factū & cogitatū ē totū aboleť & q̄si nō factū hēť. Et glo. super
illo v̄bo psal. quoꝝ tecta sunt peccata dicit. Ita sunt tecta peccata ī baptismo ꝙ
de⁹ ea nō uult punire. Si aūt diceret ꝙ hoc n̄ uideť consonū eo ꝙ Anselm⁹ ī li.
cur de⁹ hō ait. Si peccatū n̄ puniť īordinatum dimittiť & de⁹ nihil īordinatum
relinqt. Rn̄det Ric. ꝙ xp̄s p passionē suā sufficieť exoluit penā peccati debitā
que ī baptismo remittūť. Sed adhuc nōnulli arguūt ōndentes ꝙ p baptismum
nō remittať oīs pena. Primo qa ut hēť de cōse. di. iiii. in. c. Ne absit. Iudeis ueni
entib⁹ ad baptismū īdicēda ē pn̄ia & abstinētia. xl. dieꝝ. Scd'o qa uide⁹ puulos
baptizatos q̄ nullū peccatū cōmiserť p⁹ baptismū m'tis penalitatib⁹ subiacere
& constat ꝙ nō iniuste. ergo baptism⁹ n̄ remouet oēm penā. Inqt enī Aug⁹. xiii.
de trinitate. c. xvi. Oia hui⁹ seculi mala dolores laboresq̄ hoīm ueniūt de pctōꝝ
& maxie de peccati originalis meritis. Tertio arguūt qa baptizat⁹ an̄ xp̄i passi
onē adhuc paradisū n̄ intrabat. sed clausura illa erat pena peccati. ergo p baptis
mū nō remittiť illa pena. Ad ꝑmū rn̄det Ric. ꝙ illa pn̄ia nō īdiciť iudeis ꝓpť
sacr̄i efficaciā sed ꝓpť eius reuerētiā & iudeoꝝ recipiētiū baptismū ꝓbationem
Vn̄ eis nō indicebať p⁹ susceptionē baptismi sꝫ an̄. & q̄uis sic obseruareť quōdā
tn̄ mō n̄ oꝫ obseruari. sꝫ ꝙ innuit glo. ī ꝑallegato. c. Ne absit. nisi esset contraria
consuetudo. Ad scd'm rn̄det Bon̄. d. ꝙ distīguendū ē de penis. quedā enī sunt
pene eternales & quedā tēporales. ab oī eternali absoluit baptism⁹ delēdo oēꝫ
culpā. de penis aūt tēporalib⁹ adhuc ē distīguendū qa quedā contrahunť ut fa
mes sitis passionesq̄ cōtēporanee uite. quedā īponūť & assumūť ut ieiunia cor
poralia & spūalia exercitia & laboriosa oꝑa baptismus ergo ut dictū est absoluit
ab oī pena eternali & ab oī pena tēporali satisfactoria siue assumpta nō aūt ab
oī cōtracta utpote a fame siti & ceteris simib⁹. Rō aūt ē qa ad hoc ip̄m n̄ ordiauit
& rō q̄re nō ordinauit ē qa cōgruū fuit ꝙ h⁹i penalitates in nobis ꝓpť tria relin
qneret. Primo ꝓpť manifestandā eq̄tatē diui iudicii ut illa sn̄ia quā dictauerat
de morte Ade & posterioꝝ ei⁹ īmobilis permaneret unde ab illa nemo ēnadit.

Scd'a rō fuit ad oñdēdū fructū passionis xp̄i a qua uirtutē sacr̄m h₃ ut penas remittat p̄sonales nō naturales q̄a remediū respicit p̄sonā nō naturā. Tertia rō fuit ꝓpt' hoīem adiuuandū p̄ h'9i eteni penalitates adiuuatur hō ut sp̄ualit' uiuat & pugnans coronet'. Tho. uero. q. lxix. tertie p̄tis dicit ꝙ baptism9 h₃ uirtutē auferendi penalitates p̄ntis uite nō tn̄ eas aufert ī p̄nti uita. qd' fit tū ut baptizati conformēt' xp̄o q l₃ a p̄ncipio sue cōceptiōis fuerit plen9 gr̄a & ueritate habuit tn̄ corpus passibile qd' p̄ passionē & mortē ē ad uitā gl'osa₃ resuscitatū ita & xp̄ian9 in baptismo gr̄a₃ conseq̄t' q̄ntū ad aīa₃ h₃ tam̄ corp9 passibile ī quo proximo possit pati sed tādē resuscitabit' ad īpassibilē uitā. Vnd' & ap'ls Ro. viii. ait. Qui suscitauit Iesū xp̄m a mortuis uiuificabit & mortalia corpora nr̄a p̄ inhītantem sp̄m ei9 in nobis. Penalitates ergo uirtute baptismi auferent' a iustis in resurrectione qn̄ mortale corp9 hoc īduet incorruptionē & immortalitatē. Ad tertiū argumētum rn̄det Ric. ꝙ baptism9 mō ap̄it celi ianuā baptizato q̄tū ad efficacia₃ q̄uis hoc nō posset facere an̄ passionē q̄a p̄ticularis remotio clausiōis p̄dicte q̄tū ad efficaciā dependet ex uli remotiōe illi9 clausiōis q̄tū ad sufficientiā que p̄ xp̄i passionē facta ē. Terti9 baptismi effect9 ē collatio gr̄e. Vt eni īquit glo. ad Titū. iii. c. in expōne uerboꝝ apl'i. d. Saluos nos fecit p̄ lauacrū regeneratiōis & renouationis sp̄ūs sancti quē effudit in nobis abūde. Lauacrū regeneratiōis ē sacr̄m baptismi in quo dat' gr̄a sp̄ūs sancti & copia uirtutū. Sed nōnulli dubitāt An pueri in baptismo cōsequāt' gr̄am & uirtutes cū nōdū hēant usū liberi arbitrii. & dicit Tho. iii. p̄te. q. lxix. ꝙ q̄dā antiq posuerūt ꝙ pueris ī baptismo non dant' gr̄e & uirtutes sed īprimit' eis caracter xp̄i cuius uirtute cū ad p̄fectā etatē uenerit cōsequunt' gr̄am & uirtutes. Sed hoc pōt esse falsū duplicit'. Primo q̄dē ꝙ pueri sicut & adulti ī baptismo efficiūt' mēbra xp̄i unde necesse ē ꝙ a capite recipiant īfluxū gr̄e & uirtutis. Scd'o q̄a scd'm hoc pueri decedētes p9 baptismū nō p̄uenirent ad uitā eternā q̄a ut dr̄ ad Ro. vi. Gr̄a dei uita eterna. Causa autē erroris fuit q̄a nescier̄t distīguere īter hītū & actū & sic uidētes pueros ībabiles ad act9 uirtutū crediderūt eos p9 baptismū nullaten9 uirtutē hr̄e. Sed ista impotentia op̄andi nō accidit pueris ex defectu hītuū sed ex īpedimēto corporali sicut & dormientes q̄uis hīant hītus uirtutū īpediūt' tn̄ ab actib9 ꝓpt' somnū. hec Tho. Ex q̄b9 oīb9 colligim9 q̄tū debeam9 deo nos q baptizati sum9 q̄b9 tā liberalit' sua dona dignat9 ē īptiri. conari insup oī studio tenemur v̄tutes āplecti ad quas nos faciles reddidit in susceptiōe baptismi ut sic mereamur ī hoc scl'o gr̄e p̄fectū & in futuro eterne uite p̄mium. Amen.

Feria. vi. in pasceue de dolorib9 anxietatib9 & amaritudinibus xp̄i Iesu quos in sua passione p̄ toti9 hūani generi salute sustinuit. Sermo. lxix

Olores nr̃os ip̃e portauit. Isaie ꝑphe v̾ba sunt ista. liii. c. Passioẽ dñi nr̃i Iesu xp̃i tã acerbissimã q̃ ignomiosã hodie recolẽtes a lacrimis cõtinere minime debemus qnimo flẽtes inuitare debem⁹ isẽsibiles creaturas ut mõ suo cõpatiãt filio uirginis i cruce pendenti. d. illud Senece in prima tragedia. Lugeat ether magnusq; parẽs etheris alti. Tell⁹q; ferax & uaga ponti mobil̾ unda. Tuq; añ oẽs q ꝑ terras tract⁹q; maris fundis radios. Noctẽq; fugas ore decoro Quidnam flebilius cõmemorari põt q̃ mors illa seuissima dei & saluatoris nr̃i Iesu xp̃i. Talis memoria inqt Ber. regrit lacrimas. Ad illas etenim nos ꝓuocat sancta mat̃ ecclia hodie nigris iduta. Ad illas nos excitat xp̃s Iesus i doloribus suis. Ad illas insuper nos trahit uirgo illa piissima spes unica mũdi Nã si pie uolum⁹ contẽplari uidebim⁹ eã uultu mesto. facie squalida spso crine ac scissis uestib⁹ stãtẽ añ crucẽ & querula uoce dicẽtẽ. O fili mi quẽ de spũ sancto conceptũ deũ uerũ & hoiem pepi. uideo te inter duos latrones cruci affixũ & uulneribꝰ plenũ. O fili mi quẽ adorãt ãgeli caput spinis tenens coronatum. O fili mi quẽ tãta diligẽtia dũ tenellus eras enutriui quẽ sp dilexi sp amaui qa tu me dilexisti & amasti genitricẽ tuã. ecce iu cruce mortuus es & extinct⁹. O pr̃ eterne cõpatere mihi sue miserrime mr̃i & plãge mecũ tuũ ac meũ filiũ. Et qa id tue nature nõ cõuenit ꝑcipe illud creaturis tuis. O ãngeli spũs & uos mõ ur̃o plangite mecũ. O celestia corpora quoꝝ pulchritudinem uincebat decora facies filii mei plãgite illũ ista die istar leprosi deformẽ factũ. O isensibilia elemẽta. O t̾ra cũ tuis arboribus & plantis O aqua cũ tua claritate & admirabili fluxu. O aer cũ tua facilitate. O ardẽs ignis cũ tua uiuacitate plangite mecũ factorẽ uestꝝ filiũ meũ. O reges terre ꝑncipes & q̃libet dñi plangite mecũ dñm dominatũ filium meum O populi oẽs & tu ꝑcipue o popule xp̃iane quos xp̃s tantũ amauit ut & mori ꝓ uobis eligeret. plangite illũ mecũ tã dire mortuũ filiũ meũ. O uirgines O uidue. O cõtinẽtes. O senes. O puuli. lugite mecũ benignissimũ dñm uestrũ O mr̃es q filios genuistis soluite crinẽ & ꝑ mesta colla capilli fluant implentes aerẽ uocibus & dẽtes mecũ. Fili mi Iesu Iesu fili mi. hodie ꝓ pc̃õibus passus & mortu⁹ es. O lum̃ oculoꝝ meoꝝ. O spes & solatiũ uite mee. O gaudiũ & iocũditas mea. Quomõ fact⁹ es mihi amaritudo & dolor. Vulnerasti cor meũ & transfodisti illud pungenti gladio. His aut̃ silib⁹ uerbis piissima uirgo nr̃aꝝ duritiem rũpe satagit. Sed qa nõ sum⁹ a nobis sufficientes boꝝ mysterioꝝ ut debem⁹ cũ deuotiõe cõpũctiõe fletu & lacrimis recordari op⁹ ẽ ut supnũ iplorem⁹ auxiliũ Et licet in oibus aliis ꝑdicatiõibus cõsueuerimus uirginũ uirginẽ iterpellare tñ qa hodie circa filii lamẽta ẽ occupata gaudiũq; ãgelice salutatiõis cõuersũ est illi in tristitiã & merorẽ. iõ ad crucẽ hũilit̾ cõfugiem⁹ illãq; salutabimus uerba qbus

ecclia utit̃ referẽtes. O crux aue ſpes unica h' paſſionis tẽpore auge piis iuſtitiã reiſq; dona ueniã. Et tu pr̃ de celis deꝰ cõcede nobis oĩbus ut ꝑ merita cruc̃ filii tui corda nr̃a flectere mollireq; ualeamꝰ q̃tenus cũ lacrimis loq & audire poſſimꝰ paſſionẽ eiꝰ. hac itaq; ſuſcepta fiducia d'ipa paſſiõe locuturi ad xp̃i dolores conuertemꝰ ſermonẽ quos ĩ uerbis ĩ nr̃o themate allegatis Iſaias p̃nũtiauit. Vt aũt ordinate ĩcedamꝰ diſtĩguemꝰ ĩ tres p̃ncipales articulos hodiernã p̃dicationem ĩ quoꝝ quodlibet quatuor dolores xp̃i pie cõtẽplabimur.

In p° articlo q̃tuor dolores	In ſc̃o arti. q̃tuor	In tertio ar. q̃tuor
Primus dolor dr̃ orationis	Primꝰ p̃ntatiõis	Primꝰ illuſionis
Secũdus comprehẽſionis	Secũdꝰ ſnĩatiõis	Secundꝰ collocutiõis
Tertius deductionis	Tertiꝰ crucifixiõis	Tertius ĩcõpaſſiõis
Quartus contradictiõis	Quartꝰ ĩſpectiõis	Quartꝰ ſeꝑationis

Qualit' chriſtꝰ in orõne uehement' doluit ꝓpt' cõtriſtationẽ. ꝓpt' petitiõez & ꝓpt' confortationẽ.

Primi articuli dolor p̃mus.

Rimꝰ dolor quẽ xp̃s Ieſus ꝓ nobis tulit & nos pie illũ meditare hẽmus dr̃ orõnis. Doluitq; dei filius ĩ laborioſa orõne qnã pꝰ cenam fecit ad p̃rem cuiꝰ doloris uehemẽtia colligi pot ex tribus. Primo ex cõtriſtatiõe. Scdo ex petitiõe. Tertio ex cõfortatiõe. Primo apparet uehemẽtia doloris xp̃i ad orãdũ euntis ex cõtriſtatiõe. Ad qd' intelligẽdũ notare debemꝰ qa Io. xix dicit' q̃ pꝰ cenã egreſſus ẽ Ieſus cũ diſcipulis ſuis trãs torrẽtẽ Cedrõ ubi erat ortus in quẽ ĩtrauit ip̃e & diſcipuli eiꝰ. Et lz Math. xxvi. Marci. xiiii. & Luce. xxii. narretur q̃ hymno dicto exierũt in mõtem oliuaꝝ. Tñ Augꝰ de cõſenſu euãgeliſtarũ dicit. q̃ idẽ ẽ locꝰ. Ortus enĩ ille erat trãs torrẽtẽ Cedrõ ad pedes mõtis oliueti Ibi pꝰq̃ diſcipulis dixit ſcãdalũ qd' ꝑaſſuri erãt. p̃monuiſſetq; Petrũ ĩ ſe nimiũ cõfidẽtem q̃lit' eũ ter anq̃ gallꝰ bis cãtaret eẽt negaturꝰ. Venit cũ eis ĩ uillã que dr̃ Gethſemani & dixit diſcipulis ſuis. Sedete hic donec uadã illuc & orem. Et aſſumpto Petro & duobꝰ filiis Zebedei cepit cõtriſtari & meſtꝰ eſſe. & ait illis Triſtis ẽ aĩa mea uſq; ad mortẽ. Sed hic theologi querunt. utꝝ in aĩa xp̃i fuerit paſſio triſtitie. Et arguũt q̃dam q̃ nõ. Nã ſapiẽs ecc. xxx. c. Triſtitiam diſſuadet dicẽs. Triſtitiã nõ des aĩe tue & nõ affligas temetip̃m ĩ conſilio tuo. Et iterũ ibi Triſtitiã longe expelle a te. multos enĩ occidit triſtitia & non eſt utilitas in illa Ar. iſup. iii. thopicoꝝ ait. Eadẽ ſunt magis eligẽda ſine triſtitia q̃ cum triſtitia Sapiens ĩſup ꝓuerbioꝝ. xii. ait. Nõ cõtriſtabit iuſtũ qcqd ei accident. Sed Ric. & Boñ. di. xv. tertii r̃ndẽt q̃ abſq; dubio ſicut mgr̃ ſen. refert & textꝰ euãgelicꝰ cõfirmat in aĩa xp̃i fuit paſſio triſtitie. Sicut enim ex cõiunctiõe rei amate cum ap̃phenſiõe eiꝰdẽ cãtur in appetitu ſenſitiuo paſſio delectatiõis ſic ex cõiũctiõe

rei odite cū appꝑhensiõe ei⁹dē cātur ī appetitu passio tristitie. Et qa res de ꝓxio & certitudinalit̕ futura cõsiderat̕ q̄si iā pn̄s ꝓpt̕ euētus instantē ꝓpiq̄tatē & ifallibilitatē iō nō solū respectu rei odite cū ē pn̄s ſʒ etiā respectu rei odite ifallibilit̕ & de ꝓximo uēture ē passio tristitie. Vn̄ scd̄m ph̄m. in. ii. rheto. illi q iam decapitāt̕ nō timēt uidentes sibi necessitatē īminere sed tristāt̕. Et iō qa sensualitas aie xp̄i mortē recusabat cū appꝑhēdit ip̄az ut de ꝓxio & ifallibilit̕ uēturā tāta fuit in ei⁹ appetitu passio tristitie. Alit̕ tn̄ fuit in eo tristitia q̄ in nobis. In nobis eni frequēt̕ causat̕ cõtra & p̄t̕ īpium rõnis qđ uitupabile ē ut pʒ p auctoritates sup̄i⁹ allegatas. In xp̄o uero nō fuit nisi scd̄m īpiū rõnis que imperabat sensualitatē tristari moderate scd̄m exigētiā sue nature. Et iō in xp̄o nō fuit tristitia rõnē puertēs neq̧ cõturbās nec de necessitate. Ob qđ Hiero⁹ sup Math. ait. Dn̄s nr̄ ut ueritatē pbaret assumpti hoīs uere q dē cõtristat⁹ ē. Sed ne passio in aīo illi⁹ dn̄aret̕ p passionē cepit cõtristari. Aliud enim ē contristari. aliud incipe contristari. hec ille. Consideremus ergo q̄ benigne dn̄s orbis trib⁹ illis discipulis aduocatis eos forte āplexādo & nūc sup̄ unū nūc sup̄ aliū dexterā extēdēdo cū suspiriis & anxietate multa dicebat. Heu filii mei discipli mei carissimi Tristis ē aīa mea usq̧ ad mortē. Scd̄m Nico. de lira li usq̧ accipi pōt dupliciter uno mō intensiue qa tm̄ intēsa erat q̄tū poterat eē. alio mō extēsiue qa durauit usq̧ ad horā mortis. Scd̄o apparet uehemētia doloris xp̄i ex petitiõe. Dimissis utiq̧ trib⁹ ill̕ qb⁹ dixit. Sustinete hic & uigilate mecū. A uulſ⁹ ē ab eis q̄tū iactus ē lapidis ut Lucas memit & poītis geib⁹ orabat. d. Pat̕ mi si possibile ē trāseat a me calix iste. uerū tn̄ nō sicut ego uolo. sed sicut tu. Et uenit ad discipulos suos & iuenit eos dormiētes. Et dixit Petro. Sic̕ Nō potuisti una hora uigilare mecū? Vigilate & orate ne intretis i temptationē. Spūs qdē ꝓmpt⁹ est caro autem infirma. Iterū scd̄o abiit & orauit ut p̄⁹. Et uenit iterū & īuenit discipl̕os dormiētes p̄ tristiā. & relictis ill̕. iterū 3° abiit & orauit. ubi doc. theo. querit. utrū illa orō fuit a rõe aut a sensualitate. Et rn̄dʒ Boñ. di. xii. tertii. q de ip̄a dupl̕r possumus loq aut q̄tū ad materiā. aut q̄tū ad formā. si loq̄mur đ ip̄a q̄tū ad materiā cū materia orōnis respiciat desideriū petētis tal̕ fuit petitio sensualitatis cui⁹ desideriū erat ad nō moriendū ut mgr̄ sen. dicit in lr̄a. si aūt loq̄mur de p̄dicta orōne q̄tū ad formā sic cū forma petitiōis respiciat discretiōeʒ ꝓponētis & tal̕ mod⁹ ꝓponēdi sit a discretiōe rõnis cõcedendū ē q talis orō fuit uolūtatis rõnalis. Ad qđ meli⁹ intelligendū notādū scd̄m Boñ. & Ric. q cū i xp̄o sint plures nature itellectuales uideliʒ dīna & hūana necesse ē in xp̄o plures eē uoluntates quod mgr̄ in textu p multimodas auctoritates sanctorū oñdit. Vn̄ si numerent̕ uoluntates xp̄i scd̄m naturas due sunt. s. dīna & hūana sed scd̄m psonas tres sunt. s. uolūtas

dīna & uolūtas aīe rōnalis & uolūtas appetitīa sēsitīa que extēso noīe uolūtatū uolūtas dr̄ qa mouet̄ p⁹ app̄hēsionē qa ꝑprie loquēdo de noīe uolūtatū uolūtas nō īuenit̄ nisi in ꝑte aīe rōnali scđm ph̄z.iii. de aīa. Igit̄ tāq̄ uer⁹ hō cogitās imo clare ūidēs dn̄s Iesus xp̄s que sibi ꝑabant̄ in ꝑxio passiōes que martyria in suo corpore tolleratur⁹ erat uolūtate q̄dā pietatis dicebat. Pat̄ si possibile ē trāsfer a me calicē istū. uerūtn̄ qa sic ē uolūtas tua ut ꝑ hūano genere moriendo & patiēdo satisfaciā. ecce me ꝑmptissimū & paratū fiat nō qđ ego uolo uoluntate sensualitatis sed qđ tu. qa ego idē uolo uolūtate rōnis. O bone Iesu doctor ueritatū q̄ cepisti facere & docere. tu nobis dixisti ut orantes loqueremur pr̄i tuo uerbū hoc qđ tu in tua agonīa sepi⁹ replicasti. fiat uolūtas tua. Ob qđ Leo p̄p̄ i s̄mōe de passione ait. hec uox fideles instruxit oēs confessores accendit oēs martyres coronauit. Nā q̄s mūdi odia q̄s tēptationū turbines q̄s posset ꝑsecutorū supare terrores ubi xp̄s in oīb⁹ & ꝑ oīb⁹ pr̄i diceret. fiat uolūtas tua? Discāt ergo hāc uocē oēs ecclesie filii ut cū aduersitas uiolēt̄ alic⁹ tēptatiōis īcumbit sepato tremore formidīs accipiāt tollerātiā passiōis. hec ille Tertio apparet uehementia doloris xp̄i in sua orōne ex cōformatiōe. tā urgēs enī erat dolor ei⁹ ut & āgel⁹ ad eum cōfortādū mitteret̄. Apparuit inq̄t Lucas ei angel⁹ cōfortās eū. Apparitio aūt illa scđm Nic. de lira fuit in uisiōe corporali. ubi oñdit̄ q̄ in eo erat uera hūanitas que cōfortabat̄ cōtra tristitiā īsurgētē in ꝑte sensitīa ex app̄hensione mortis iminētis. Et fact⁹ in agonia ꝓlixius orabat. Erat aūt hec agoīa reluctatio sensualitatis mortē horrētis & rōnis ip̄am acceptantis qa uirtute dīna quelibet ꝑs ꝑmittebat̄ agere & pati qđ erat sibi ꝓpū. Et fact⁹ ē sudor ei⁹ sicut gutte sanguinis decurrētis ī terrā ex uehem̄ti enī anxietate fiebat ut nō solum humores exirēt ꝑ sudorē sed etiā aliq̄d de sanguine sudorē tīgēte. Scđʒ uero opinionem aliquorū hoc supnaturalit̄ factū ē ut sic xp̄s suū sanguinē iā ꝑ salute nr̄a effundere icipet. Sed non īmerito querere q̄s posset. Vtrū dolor xp̄i patiētis fuit dolor acerbissim⁹ ita q̄ excesserit oēm dolorē quorūcūq̄ patiētiū. Et r̄ndet Ric. in .iii. & Bon̄ .di.xvi. & Tho. iii. ꝑte. q. lxvi. q̄ q̄uis dolor xp̄i nō fuerit maxim⁹ oīm dolorū simplr̄ cum dolor dānatorū sit eo maior. fuit tn̄ maximus oīm dolorū hui⁹ uite ꝓpt̄ tria. Primo ꝓpt̄ causā passionis. Scđo ꝓpt̄ modū patiēdi. Tertio ꝓpt̄ cōditionē patientis. Primo si cōsideret̄ cā ob quā xp̄s passus fuit in eo doloris afflictio magna. Nō enī patiebat̄ ꝑ culpa ꝓpa imo ꝑ aliena. nō ꝑ amicis sed ꝑ īimicis & etiā ꝑ his quos uidebat īgratos. Scđo si cōsideret̄ modus patiendi fuit in eo dolor acerbissim⁹. tū ꝓpt̄ generalitatē qa in oībus mēbris affligebat̄. tum etiā ꝓpt̄ cōtinuitatem qa suspēdium ei⁹ continuabat̄ & claui adeo affligebant pēdētem. Ob qđ mors cōfixorū in cruce ē acerbissima qa cōfigūt̄ in locū neruosis

& maxie sensibilib9. Tertio si cõsideret q̃litas siue cõditio patientis maxia fuit in eo afflictio ꝓpt̃ maximã cõplexiõis eq̃litatẽ & ꝓpt̃ sens9 uiuacitatẽ. Vñ quia null9 potuit ei eq̃ri nec i eq̃litate cõplexiõis nec in uiuacitate sensus dolor illius fuit oĩm doloꝝ acutissim9. Addit etiã Tho. ꝙ si cõsideret puritas doloris christi dolor iste fuit maxim9. nã in aliis patientib9 mitigat̃ tristitia iterior & etiã dolor exterior ex aliq̃ cõsideratiõe rõnis ꝑ quãdã deriuationẽ seu redũdãtiã a supiori b9 uiribus ad uires iferiores qd̾ i xp̃o patiẽte non fuit. Vnicuiq; enĩ uiriũ ꝑmisit agere qd̾ ẽ sibi ꝓpium scd̾m Dama. Ideo xp̃s Treñ. i. c. ait. O uos oẽs qui trãsitis ꝑ uiã attendite & uidete si ẽ dolor silis sicut dolor meus. Cui9 magnitudinẽ nos colligere possum9 cũ uidemus xp̃m suã passionem cogitãtẽ sudorem sanguineũ emittere. Vbi es o aĩa rõnalis? Quid agis. O insignita imagĩe dei tui. Vel ob- secro xp̃o Iesu orãti sudanti gemẽti lacrimãti & agonizãti ꝓ salute tua assistere misericordit̃. Noli dormire illi qui nõ dormiuit ip̃e tibi. Inspice mẽtis oculo com passiuo q̃nta ꝓ te passus ẽ a die natiuitatis sue usq; ad p̃ntẽ horã & nũc uigilans & orans feruẽt̃ p̃ri seip̃m offert mortẽ acerbissimã hodie fore passuꝝ. Et q̃ a hõ est cogitat in seip̃o & sibip̃i loq̃t. Heu me filiũ m̃ris mee hĩc ad modicũ captus ero ligat9 flagellat9 delusus spinis coronat9 & int̃ duos latrones in cruce cõfixus Faciã oia libent̃ ut obediã p̃ri meo & redimã hũanũ genus. Sed heu me q̃ta su- stinebo torm̃ta. O q̃nta ẽ tristitia mea & amaritudo cordis mei. Cõpatere illi aĩa dura & collige in corde tuo guttulas illas sanguĩs q̃s sudãdo ꝓ te fudit in terrã.

Q2 in cõprehensione uehemẽt̃ doluit ꝓpt̃ Iude dãnationẽ ꝓpt̃ suã ligatiõez & ꝓpt̃ discipuloꝝ turbatiõez.

Primi articuli dolor scd̾s.

Scd̾s dolor quẽ xp̃s ꝓ nobis sustinuit dr̃ cõp̃hẽsionis qñ. s. ministri iude orũ cõp̃henderẽt eũ & uelut mãcipiũ uilissimũ ligauerũt. fuit autẽ tunc uehemẽs dolor ei9 ꝓpt̃ tria. Primo ꝓpt̃ Iude dãnatiõez. Scd̾o ꝓpter suam ligationẽ. Tertio ꝓpt̃ discipuloꝝ turbatiõez. Primo fuit uehemẽs dolor xp̃i ꝓpt̃ Iude dãnationẽ. Ip̃e nãq; turbã duxit ad locũ in quo xp̃s orauerat p9q̃ erat cũ discipulis suis. Sciebat ip̃e enĩ locũ illũ q̃a frequẽt̃ cõuenerat illuc cũ dis cipulis suis. Dederat aũt signũ his q̃ xp̃m cõp̃hensuri erãt. d. Quẽcũq; osculat9 fuero ip̃e ẽ tenete eũ. hoc aũt signũ scd̾m glo. dedit eis ne loco xp̃i capẽt Iaco- bũ minorẽ q̃ erat simil̾ xp̃o i facie. Accedẽs ergo Iudas ad xp̃m osculat9 ẽ eũ & dixit Aue Rabbi. Cui Iesus amice iq̃t ad q̃d uenisti. Quasi dicat scd̾m aliquos. Tu oñdis aĩcitiã signo & ꝓditiõem agis de facto. Vel meli9 scd̾m alios. O Iuda aĩce mi quẽ ego dilexi quẽ ad ap̾latũ uocaui cui familiarẽ me dedi cui9 pedes ĩce na lani. cui nũq̃ displicui osculo me tradis? Cur ista cõtra me facis? O aĩce mi Iu da. cui si ad p̃niam redire uolueris ueniã suz p̃rare patus. Cur me dereliq̃s? Cur

a tuo ꝓposito malo aĩm tuũ nõ reuocas? Amice mi si adhuc me aĩcum hr̃e uolueris lꝫ me tradas ĩ man⁹ ĩimicoꝝ meoꝝ reuertere tñ ad me & ego suscipiã te. O uere benignissimũ & mãsuetissimũ dñm q licet doleret de ĩiuriaquã sibi Iudas inferebat magis tñ ac magꝭ affligebat̃ de dãnatiõe eius. Naꝫ lꝫ xp̃s q uidebat oĩa dolore nõ modico afficeret̃ qñ Iudas cõcepit aĩo illũ uendere qñ Iudas ad p̃ncipes sacerdotum accessit &.xxx.argenteos in manu recepit.qñ a cena exiuit & ad colligendũ cohortẽ & mĩstros sollicit⁹ ꝓpauit insup suo fetido ore ausus ẽ ꝓditorie osculari faciẽ Iesu decorã & os ei⁹ p̃ciosissimũ.plus tñ ãgustiabat̃ cũ uidebat Iudã ꝓpt̃ suã obstinationẽ fore dãnandũ. Sed hic dubitat̃. Vtꝝ si Iudas nõ tradidisset xp̃m & iudei nõ crucifixissent eũ fuisset hũanũ gen⁹ redẽptũ. Et rñdet Alex.in.iii.uoluĩe sũme.ꝙ sic qa in tali casu sola uolũtas patiendi suffecissꝫ ad redẽptionẽ siue ad deliberatiõeꝫ.iõ ñ excusat̃ Iudas a pc̃tõ neqꝫ iudei. Et si dicat̃ Ro.viii. Proꝑo filio suo nõ pepcit deus sed ꝓ nobis oib⁹ tradidit illũ. Et Isa. .liii. Tradidit in mortẽ aĩam suã.ergo sicut pat̃ & fili⁹ nõ peccauer̃t a sil̃i nõ peccauit Iudas neqꝫ Iudei. Rñdet Tho.iii.pte.q.xlvii.ꝙ eadẽ actio diuersimode iudicat̃ in bono ul̃ ĩ malo scd̃ꝫ ꝙ ex diuersa radice ꝓcedit. Pat̃ enĩ tradidit christũ passiõi ex caritate.ꝙ intelligi põt uno qdẽ modo scd̃m ꝙ sua eterna uoluntate p̃ordinauit passionẽ xp̃i ad hũani generis deliberationẽ scd̃m illud Isa.liii. Dñs posuit in eo ĩiqtatẽ oĩm nr̃m. Scd̃o nõ ꝓtegẽdo eũ a passione sꝫ exponẽdo per sequẽtib⁹ ut Aug⁹ dicit. Ip̃e uero filius tradidit seip̃m passioni ꝓpt̃ hũilitatẽ & ex obedĩa factus ꝓ nobis obediẽs usqꝫ ad mortẽ ut dr̃ phil̃.ii. Iudas cooꝑatus est passioni xp̃i ex cupiditate & ĩiqtate. Pilat⁹ ex hũano timore. Et p̃hei ex liuore & iuidia iõ ip̃i uitupãt̃ & potissimũ igratissim⁹ Iudas.de quo sic exclamat. Ber. O Iuda mercator pessime. O ꝓditor auarissime. Cur non petiuisti a matre.xxx. illos argẽteos? Et qa pauꝑcula erat aut mendicasset aut seip̃am poti⁹ uẽdidisset dedissetqꝫ tibi p̃tiũ ne filiũ suũ ꝑderes innocẽtem. Scd̃o fuit uehemẽs dolor xp̃i ꝓpt̃ suã cõp̃hensionẽ & ligatiõeꝫ qñ.s.a ministris illis ligat⁹ fuit. Ad quod pleni⁹ ĩtelligẽdũ querẽdũ pri⁹ nobis ẽ. Vtꝝ ip̃e fili⁹ dei bñdicti uolẽs passioneꝫ sustinuit. Et respondeo ꝙ sic.qd̃ patet tripl̃r. Primo ex scripture confirmatiõe. Vñ Isa.liii.dr̃. Oblat⁹ ẽ qa ip̃e uoluit. Scd̃o ex p̃nũtiatiõe. p̃nũtiauit qdẽ passionẽ suã qñ dixit Math.xvi.ꝙ oꝫ ire Hierol̃iaꝫ & ml̃ta pati a seiorib⁹ & scribis & p̃ncipibus sacerdotũ & tertia die resurgere. Et Math.xvii.c.qñ p⁹ transfigurationẽ p̃cepit discipulis suis.d. Nemĩ dixeritis uisionẽ donec fili⁹ hoĩs a mortuis resurgat. Et iteꝝ Math.xx.qñ assumpsit.xii.discipl̃os suos secreto & ait ill̃ Ecce ascẽdi⁹ Hierol̃iam & fili⁹ hoĩs tradet̃ p̃ncipib⁹ sacerdotũ & scribis & condẽnabũt eũ morte & tradent eũ gẽtib⁹ ad illudẽdũ & flagellãdũ & crucifigendum.

Tertio p3 ꝙ uolūtarie xp̄s se obtulit passioni ex facti ꝓbatiōe.nam iudeos &
eos q cū ipsis erāt solo uerbo uirtute sua i terrā ꝓstrauit.Quippe cū īterrogasse3
eos quē queritis.illiq3 rn̄dissent. Iesum nazarenū.ut eis dixit. Ego sum.abierūt
retrorsū & ceciderūt in terrā ut sic declararet͛ uirt⁹ dīuitatis ei⁹. Ob qđ Aug⁹ sr̄
Io.inqt. Vbi nūc militū cohors? Vbi terror & murmur armoꝝ? Vna uox turbā
odiis ferocē armisq3 terribilē sin̄ telo ullo ꝑcussit repulit strauit. De⁹.n.latebat
in carne & sempitern⁹ dies ita mēbris ocultabat͛ hūanis ut lat͛nis & facibus que-
reret͛ a tenebris. h̄ ille. Et ut Chryso⁹ seq͛t͛ demū ne qs dicat qm̄ ip̄e iudeos ad
hoc induxit ut ip̄m occiderēt seip̄m i manib⁹ eoꝝ tradēs manifeste ōn̄dit eis oīa
que sufficiebāt eos reuocare.Sed qa ꝑmanebant in malitia & nullā hēbāt excu-
sationē tūc seip̄m in manib⁹ eoꝝ tradidit.iō iteꝝ īterrogauit eos p⁹q̄ a terra sur-
rexerūt & illi rn̄dert͛ sicut p̄us Quib⁹ ip̄e. Dixi uobis qa ego sū Si ergo me que-
ritis sinite hos abire. Tūc Simō petrus gladio ꝑcussit Malcū seruū ponficis ab-
sciditq3 auricl̄a3 ei⁹ dexterā Si qs aūt quereret.un̄ gladi⁹ erat Petro Criso⁹ di-
cit ꝙ audiēs iudeos contra xp̄m cōspirasse armauerat se. Theophil⁹ uero ait.ꝙ
hūerat ip̄m in cena ꝓ usu agni.Sed xp̄s auricula illi⁹ sanata ut Lucas refert Pe-
trū charitatiue redarguit.d.Mitte gladiū tuū in uaginā An putas qa nō possū
rogare prēm meū & exhibebit mihi mō plusq̄.xii.legiōes angeloꝝ ubi Hiero⁹
Quasi dicat nō idigeo.xii.ap̄loꝝ auxilio.Etiā si oēs me defenderēt q possū hr̄e
.xii.legiōes angelici exercit⁹.Vn̄ legio apud ueteres sex millib⁹ hoīm cōplebat͛
De.xii.legionib⁹.lxxii.millia āgeloꝝ fiūt in quod gen⁹ hoīm lingua diuisa ē.hec
ille. Subdidit xp̄s. Quomō ergo iplebūt͛ scripture ꝓphaꝝ. Calicē quem dedit
mihi pr̄ nō uis ut bibā illū? Dein̄ dixit turbis. Tāq̄ ad latronem existis cum gla-
diis & fustib⁹ cōprehēdere me? Quottidie ap̄ uos erā docēs in tēplo & non me
tenuistis. Sed hec ē hora ur̄a & potestas tenebraꝝ hora ur̄a dicit.s.uobis conces-
sa ad me cōprehēdēdū & potestas tenebraꝝ qa diabol⁹ tenebraꝝ ꝑnceps eos ad
hoc incitabat. Tūc illi cōprehēdert͛.Iesum & ligauerūt eū. O flebile spectaculū
O dolendum malū.O lacrimabile factū uidere illos in xp̄m seuiētes.Nā ut pie
possum⁹ cōtēplari irruerūt i eū fremētes & rugientes leonū more.Alii cepūt eū
ꝑ capillos suos & uiolēt͛ in terrā ꝓiecerūt.Alii g̃rosas man⁹ suas capiētes retro
uerterūt.Alii funib⁹ duris illas ligauerūt.Alii cathenā collo ei⁹ iposuerūt. Alii
cōtumeliosis uerbis iiuriabant͛ sibi.Alii deniq3 pugnis & pomis suorum ensium
ꝑcusserūt eū.Quid uides o aīa mea?Quid audis?Quid loquor?De quo dicimus
ꝙ tāta paciebat͛.ꝙ ligat⁹ erat & tā uilit͛ opp̄ssus & fatigat⁹.nonne ip̄e ē Ies⁹ dei
& uirgīs fili⁹?nōne rex hoīm & āgeloꝝ?nōne creator & gubernator redemptor
glorificator & bn̄factor tuus? Cur igit͛ non ploras. Cur nō clamas ad sidera?O

Iesu mi sal9 aīe mee aīca ꝓpt̄ me miserā peccatricē tā dire uict9 es & cathenat9
Emoli cor tuū ad pietatē & cōmiserationē & sequere illum meditatiōe deuota
quocūq; decetero ꝑget. . Tertio fuit uehemēs dolor xp̄i ꝓpt̄ discipuloꝝ tur-
bationē. Discipuli eteni talia que in xp̄o fiebāt cōspiciebāt & ex hoc territi fu-
gierūt eo relicto. & hoc p̄dixit Zacharias ꝓpħa .xiii.c. Percutiā pastorē & disp-
gent̄ oues gregis. Sed hic incidit questio. utꝝ ꝓpħe p̄dixerūt mortē xp̄i & pas-
sionē. Et r̄ndeo q; sic. Nā Lact. l.iiii. iducit v̄ba Sibylle. d. Et in manus īpias infi
deliū postea ueniet. dabūt aūt deo alaphas īcestis maīb9 & īpurato ore expuēt
uenenatos sputos. dabit uero ad uerbera siplicit̄ sanctum dorsum & colaphos ac
cipiēs tacebit neq; agnoscat q; uerbū sit uel un̄ ueniat ut iferis loquat̄ & corona
spinea coronet̄. Ip̄a eni īsipiens gēs deū tuū nō cognouisti sed spinis eū corona
sti & horridū illi fel miscuisti. hec ibi. Sed exp̄sse adhuc sancti ꝓpħe passionem
xp̄i multiplicit̄ p̄nūtiarunt. Dicit nā q; Isa. v.c. Incuruabit̄ hō & hūiliabitur uir
Glo. Rabi Salō dicit. Inclinabit̄ hō & hūiliabit̄ alt9 uel robust9 uiroꝝ. Et idem
exponēs illud deutero. xxxii. Deū q te genuit dereliq̄sti dicit in hebreo Thessi
.i. debilitas & obliuisceris deū. Moho ele ele mole lecha .i. uulneratū ul̄ occisum
tnū uel afflictū. Et Treñ .i.c. Hier̄. dixit. Plarās plorauit i nocte & lacrime illius
in maxillis ei9. Glo. Rabbi Moysi h3. Plorās erit. s. ip̄a Hierl̄m & plorare faciet
deū sanctū. Et Treñ .iii. Hier̄. iq̄t. Dabit ꝑcuciēti se maxillā saturabit̄ obꝓbriis
q̄b9 v̄bis cōsonat dictū Mache .v.c. in uirga iq̄t ꝑcutiēt maxillā iudici isrl̄ .i. xp̄i.
Nā Isa. xxxiii. dr̄. Adonai iudex nr̄. Ado. dator nr̄. Ado. rex nr̄ ip̄e saluabit nos
Et Isa. liii.c. de xp̄o passuro ita locutus ē. Dn̄e q̄s credidit auditui nr̄o .i. passiōis
xp̄i mysterio q̄d ego & alii ꝓpħe audiuim9 a sp̄u sctō. Et brachium dn̄i cui reue
latū ē. quasi dicat paucis. Et ascēdet sic uirgultū corā eo. s. xp̄s coram deo patre
& sicut radix. s. sursum fructificās de terra sicienti .i. de uirgie n̄ humectata ul̄ fe
cūdata hūano semine. Et nō ē ei spēs neq; decor. s. in passione & uidim9 eū & n̄
erat aspect9 & desiderauim9 eū despectū & nouissimū uiroꝝ uirum doloꝝ & sci
entē infirmitatē & q̄si abscondit9 uult9 ei9 & despect9. s. p̄ uerecūdia. Vn̄ nec re
putauim9 eū. Vere languores nostros ip̄e tulit & dolores nr̄os ipse portauit &
nos reputauimus eū q̄si leprosū & ꝑcussū a deo & hūiliatū. Ipse autē uulneratus
ē ꝓpt̄ iniq̄tates nostras & attrit9 ē ꝓpt̄ scelera nr̄a Disciplina pacis nr̄e super
eū & liuore ei9 sanati sumus. Oēs nos q̄si oues errauim9 un9q̄sq; in uiā suā decli-
nauit & dn̄s posuit in eo iiq̄tatē oīm nr̄m. hec ille. Q; aūt p̄dicta ꝓpħia ad litte
ram intelligat̄ de xp̄o p3 ꝑ rabbi Moisen q hoc tenet ut dicit Nico. de lira. De
tribulatione etiā xp̄i exponūt doc. iudei illud Isa. xi. Timoris dn̄i q̄d seq̄t̄ ad illa
uerba. Regescit sup eū sp̄us timoris dn̄i ꝛc. Nā in li. Zāhedri ip̄hec .i. distictiōe

belecy taliť scriptū ē. Vaharibo.i.& molestabit eū in timore dñs ibi dicit Rabbi Alexandri docet q̄ honoraret eū dñs p̄cepto tribulationū & tormētoꝝ. Et Dd in psal.xxi. q̄ de xp̄o secūm Nico.de lira itelligit in p̄sona xp̄i ita dicit. De9 de9 me9.i.pat' rōe diuinitatis & rōe humanitatis respice i me.s.positum i afflictiōe.q̄re me dereliq̄sti.s.i māib9 iudeoꝝ.lōge a salute mea.s.corporali uerba delictorum meoꝝ.i.populi que sua fecit sustinēdo p̄ eis penā. De9 me9 clamabo p̄ diem.s. circa horā nonā & nō exaudies q̄a orō illa p̄cedebat ut dictum ē q̄tum ad suā ma terā a uoluntate sēsualitatis.& nō ad isipiam mihi.s.hoc cōtigit q̄ nō suum ex audit9 imo magna fuit sapia sic redimere gen9 humanum. Tu autē i sancto habi tas.i.oia sācte facis. In te sp̄auerūt p̄res nr̄i & liberasti eos.s.de seruitute egypti & captiuitate Babylonis. Que liberatiōes fuerūt quedā figure liberatiōis hoim p̄p̄ mortē meā facte. Ego autē sum uermis.i.uis9 abhoiabil' & nō hō.s.n̄ utens rōe q̄ntū ad opinionē iudeoꝝ q̄ dicebāt eū demoniacū. obprobriū hoim.s.maio rū & pharisēoꝝ.& abiectio plebis.s.populi cōis. Oēs uidētes me deriserūt me.lo cuti sunt labiis & mouerūt caput.s.dn̄tes. Sperauit i dn̄o eripiat eū.saluū faciat eū qm̄ uult eum. Qm̄ tu es q̄ extraxisti me d' uētre.s.sup naturā fecisti me nasci de uirgine. Spes mea q̄a i xp̄o fuit spes future glīe quo ad corp9. In te p̄iectus sū ex utero.i.tibi i supposito uerbi unit9 a cōceptiōis p̄ncipio de uētre mr̄is mee de9 me9 es tu.i.deū meū te cognoui.q̄a aīa xp̄i ab istāti conceptiōis fuit repleta uirtutib9. ne discesseris a me.qm̄ tribulatio p̄xima ē & nō ē q̄ adiuuet. Circūde dederūt me uituli m̄lti tauri pigues.s.iudei petulātes & auari obsederūt me. Ap peruerūt sup me os suū sicut leo rapiēs & rugiēs. Sicut aq̄ effus9 sū.& dispsa sūt oīa ossa mea.i.discipli. Factū ē cor meū tāq̄ cera liquescēs i medio uentris mei. Aruit tāq̄ testa v't9 mea & ligua mea adhesit faucib9 meis & i puluerē mortī de duxisti me. Qm̄ circūdederūt me canes multi cōsiliū malignātiū obsedit me. Fo derūt man9 meas & pedes meos dinumerauerūt oīa ossa mea. Ipi uero cōsidera uerūt & inspexerūt me diuiserūt sibi uestimēta mea & sup uestē meā miserunt sortē. Et iteꝝ psal.ii.quē ap̄li actuū.iiii.c.de xp̄o itelligendū testatī sūt de eius passione ita ingt. Quare fremuerūt gētes & p̄p̄li meditati sūt inania. Astiterūt reges terre.i.Herodes q̄ uocabat' rex Galilee Marci.vi.& Math.xiiii. Et poitus Pilat9 qui tenebat p̄tūc locū ip̄atoris. Vn̄ Cēturio sub eo cōstitut9 uocat' regu lus Io.iiii. Et p̄ncipes cōuenerūt in unū aduers9 dn̄m & aduers9 xp̄m ei9. Ad hoc etiā ē p̄phia illa Zacharie.xii.d. Videbūt i quē trāsfixerūt. Sūt & alie plures de xp̄i passione p̄p̄hie q̄s omittim9 breuitatis cā. Et ad discipulos reuertimur i ca ptione xp̄i p̄territos & fugiētes. Neq̄ credēdū ē id fuisse sīn āgustia cordis ma gn̄i sui etiā & sīn fletu ac plāctu sp̄oꝝ. Puto eteni q̄ p9q̄ uiderūt turbā xp̄z ligātē

ab illo aliq̃tulū elōgati fugiēdo cū eiulatu & suspiriis dicebāt. O magr̄ clemītissime oī melle suauior quō uidemus in te seuire malitiā iudeoꝝ. heu & nos miseri qd faciem⁹ tā grosum prem omittētes. Reliquim⁹ oia ut sequeremur te & nūc certificati sum⁹ ꝙ pn̄tia tua ꝑuabimur qm̄ occident te pharisei. His & similibus querelationibus discipuli mesti magr̄m solū i ꝑsequētiū manib⁹ ac crudelissime eū tractantiū dereliquerūt.

Q xp̄s uehement doluit in deductiōe ꝑpt discipuli negationē. ꝑpt Anne interrogationē. & ꝑpt alaphe ꝑcussionē. Primi articuli dolor terti⁹

Erti⁹ dolor quē xp̄s ꝑ nobis pctōribus supportauit dr̄ deductiōis. qn̄ ut hētr Io. xviii. Vict⁹ ductus ē ad Annā ꝑmū. i. pᵒ. Cui⁹ cā subdit. Erat enī socer Caiphe & qa eundo ad domū Caiphe hēbant trāsire an̄ domū isti⁹ Anne iō intrauerūt domū eius ob ip̄i⁹ reuerentiā. Beda uero dicit qa forte dīnit⁹ factū ē ut q erāt affines sanguine sotiarent in scelere. Tūc aūt fuit uehemēs dolor xp̄i ꝑpt tria Primo ꝑpt negationē Scd̄o ꝑpt īterrogationē Tertio ꝑpt ꝑcussionē Primo fuit uehemens dolor ille ꝑpt negationē qn̄ a discipulo negatus fuit Vt etiam inqt Io. Sequebat Iesum Symō petr⁹ & alius discipulus i. Iohēs scd̄m Aug. Discipul⁹ aūt ille erat not⁹ pōtifici & introiuit cū Iesu ī atriū pōtificis. Petr⁹ aūt stabat ad hostiū foris quē Io. introduxit. Cui ancilla hostiaria dixit Nūqd & tu ex discipulis es hōis isti⁹? Dicit ille Nō sū. Erat autē Symō petrus stans & calefacens se. & ibi scd̄o ministris dixit. Non sū Et tertio rn̄dit cognato illi⁹ cuius abscidit auriculā dn̄i. Nōne ego te uidi ī orto cū illo? Sed dubitatur hic de hac negatione Petri eo ꝙ uidet diuersimode ab euāgelistis narrari. Nam Mathe⁹ dicit scd̄a negationē factā ad uocē ancille. & Io. dicit ad uocē mīstroꝝ ad ignē stātiū. Silr̄ Mathe⁹ dicit tertiā negationē factam ad uocē illoꝝ q stabāt Et. Io. ad uocē cognati illius cui⁹ Petr⁹ abscidit auriculā. Rn̄det Nico⁹ de lira sequendo Aug. de cōsensu euāgelistaꝝ. ꝙ ꝑncipalis ītētio euagelistaꝝ erat exprimere tertiā Petri negationē. & in hoc oēs cōueniūt. De ꝑsonis aūt accusantib⁹ siue de negatiōis loco nō erat ꝑncipalis ītentio. & ꝑbabile est ꝙ multi ad uerba Petri circa eū & cōsimilia uerba dicebāt ip ꝑpādo ei magr̄m suū & iō un⁹ euāgelistaꝝ exꝑmit unā ꝑsonā accusātē & ali⁹ aliā. Vn̄ scd̄ ueritatē historie pría negatio fuit facta ad hostiarie uocem ꝑncipalr̄. scd̄a ad uocē illoꝝ q stabāt ad ignē fuerūt tn̄ excitati ab alia āncilla. & tertia facta ē mlt̄i eū accusātib⁹ īt quos ꝑncipal erat cognat⁹ illi⁹ cui⁹ Petr⁹ absciderat auriculam. De hac autē negatione Petri Chriso⁹ in s̄mone ita ait. Idcirco aūt dīne ꝑuidentie secretū ꝑmisit ut ꝑm⁹ ipse laberet Petr⁹ quo erga peccātes duriorē suiam ꝑpi casus ītuitu tēꝑaret. Petr⁹ enī orbis terraꝝ doctor & mgr̄ peccauit & ueniā īpetrauit ut hec indulgentie

norma & regula iudicātib9 p̄beret Idcirco nō augelis arbitror cōmissam sacerdotii potestatē ne cū ipi mime peccarēt i peccatorib9 sine misericordia iudcarent hō passibilis sup̄ hoies ordinat ut dū ipe i aliis suis recolit passiones mitē apud eos se prebeat & benignū. hec ille. Scd̄m autē Nico. de lira. Quidam uoluerūt tenere q̄ Petr9 nō negauit xp̄m ex timore mortis sed ex amore nolēs ab eo sepati. Sciebat. n. q̄ si dixisset se eē discipulū xp̄i statī fuisset eiect9 & sepat9 ab eo Sed hoc pȝ esse falsū ꝓpt uerbū xp̄i q̄ p̄dicēs Petro q̄ eū esset negaturus & uidēs q̄ eēt de se mltū p̄sumēs subdidit. Spūs qdē ꝓmpt9 ē caro aūt īfirma Et q̄ negatio sua ex timore ꝓuenerit testat Raban9 q̄ ait. Palā corā oib9 negauit q̄ se manifestari expauit. Et de hoc Leo papa sic dicit. Ob hoc aūt hesitare ꝑmiss9 ē ut i eccl'ie ꝑncipe remediū pnīe recōderet & nemo auderet de sua uirtute cōfidere Et Hiero9 sic refert. Scio quosdā pio affectu erga apl'ȝ Petꝝ locū hūc ita īterp̄tatos ut dicerēt Petrū hoiem negasse nō deū. & eē sensū. Hescio hoiem q̄a scio deū. hoc q̄ friuolū sit prudēs lector ītelligit. Si enī iste nō negauit ergo mētit9 ē dn̄s q̄ dixerat ter me negabis. Et iteꝝ Leo papa i quodā sermone sic loquitur Felices o apl'e sancte lacrime tue que ad diluendā culpam negatiōis uirtutem sacri hūere baptismatis. Affuit enī dextera dn̄i Iesu xp̄i que labētē te p̄usq̄ deiicereris excipet & firmitatē stādi i ipō cadente p̄iculo recepisti. Cito itaq̄ ad soliditatē rediit petra tāq̄ recipiēs fortitudinē ut q̄ tūc in xp̄i expauerat passione in suo post supplitio nō timeret. Et Grego9 i. iii. mor. ita scribit. Iō intus & charitatis calore Petr9 torpuerat & ad amorē pn̄tis uite q̄si ad p̄secutoꝝ prunas infirmitate estuāte recalebat. Ex q̄b9 cōstat q̄ Petr9 ex timore mgr̄ȝ negauit quē tn̄ ipe pie respexit penitētemq̄ misericordit ad se recepit. Scd'o fuit uehemēs dolor xp̄i ꝓpt iterrogationē. Interrogabat nāq̄ eū potifex Anna de discipulis suis & de doctrina ei9 Scd̄m Cryso. iterrogabat eū uelut seditiosum & nouaꝝ reꝝ factorē redarguere uolēs. Sed hic dubiū orit utꝝ iste Anna & ceteri p̄secutores xp̄i cognouerūt eū. Et q̄ n̄ ꝓbari posset ex v̄bo apl'i. i. coꝝ. ii. c. d. Si cognouissent nūq̄ dn̄m glorie crucifixissent. Et de hoc etiā actu. iii. c. Petrus loquēs iudeis dixit. Scio q̄ p̄ ignorātiā fecistis sicut & ꝑncipes nr̄i. Veꝝtn̄ Tho. .iii. p̄te. q. xlvii. Et Ric. in. iii. dīt q̄ iudei nō cognouerūt xp̄m ꝓpt ignorātiam crassam & affectatā qm̄ euidētia signa hēbāt aduēt9 ei9 & uidebāt miracula que fiebāt p̄ ip̄m sed ꝓpt odiū & inuidiā uoluerūt eū recipe. Iō. Io. v. xp̄s dixit. Si n̄ uenissem & eis locut9 nō fuissem pc̄tm̄ n̄ hn̄ent. Tertio fuit uehemens dolor xp̄i ꝓpt p̄cussionē. Narrat enī euāgelista q̄ phariseo rn̄dit. Ego semp docui in synagoga & in tēplo quo oēs iudei cōueniūt & i occulto locut9 sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos q̄ me audierūt qd̄ locut9 sum ipsis. Ecce hi sciunt

que dixeri ego .h' aũt cum dixisset un9 assistẽs mistroꝝ dedit alaphã Iesu.d. Sic rñdes põtifici?O admirãda patia mansuetissimi Iesu.pcussus in faciẽ ictu graui manu furibunda.adeo ut scdm quosdã dẽtes oris ei9 remoueret & os sanguinẽ expueret nihil tñ cõtumeliose locutus ẽ illi.sed sic magis inocẽtiã suã defendit .d.Si male locut9 sum testimoniũ phibe de malo. si aũt bene cur me cedis? Vbi Aug9 ait.qd ista rñsione ueri9 mãsueti9 iusti9.Sed hic dubitat an xp̃s sic rñdẽdo bene fecerit cũ ipe dixerit Math.v.Si qs te percusserit i maxillã dexterã pbe ei & alterã.Ipe aũt hoc nõ fecit sed magis pcutiẽtem se correxit. Ad quod rñdet Aug9 qd illd pceptũ nõ dat absolute sed magis scdm pparationẽ ai quia homo debet hr̃e aĩm ppatũ ad hoc faciendũ ubi uideret hoc expedire ad honorem dei & utilitatẽ ecclesie.alias aũt nõ.imo aliqñ expedit iiuriãtib9 rñdere ad ipoꝝ & alioꝝ istructionẽ sicut fecit hic xp̃s q lꝫ ita rñderit tñ nõ solũ alteram maxillam iteꝝ pcussuro sed totũ corp9 figiendũ pauit in crucis ligno.

Q.xp̃s uehemẽt doluit i cõtradictiõe ppt falsã testificationẽ ppt publicã criminationẽ & ppt sibi factã derisionẽ. Primi articuli dolor q̃rt9.

Vart9 dolor quẽ xp̃s sustinuit i passione p nobis dr̃ cõtractiõis quãdo a domo Anne ligatus miss9 ẽ ad domũ Caiphe põtificis i qua uehemẽter doluit ppt tria. Primo ppt falsam testificatiõnẽ. Scd̃o ppt publicã criminationẽ. Tertio ppt derisionẽ. Primo fuit uehemẽs dolor xp̃i ppt falsã testificationẽ. Vt eni dicit Mattheus pnceps sacerdotũ & oẽ cõsiliũ querebant falsum testimoniũ cõtra Iesum ut eũ morti traderent & ñ iuenerũt cũ multi falsi testes accessissent.Referet eni Nicodem9 i euãgelio suo q cũ multi surrexissent aliqs eoꝝ dicebat.Ego uidi xp̃m miracula faciẽtem.Alter asserebat.Et ego uidi eum & audiui uerba ueritatis pdicantẽ & filia pleriq locuti sunt spu sancto mo-uẽte linguã eoꝝ cõtra uoluñtatẽ suã. Nouissime aũt uenerũt & duo falsi testes & dixerũt.Hic dixit.Possũ distruere tẽplũ dei & p9 triduũ reedificare illud.Sꝫ hic orit questio quõ isti dñr falsi testes qñ Io.ii.xp̃s dixerat.Soluite tẽplũ hoc & in trib9 dieb9 excitabo illud. Ad qd rñdꝫ Hiero9 sup Math.quẽ sequit Nicola9 de lira q illa vba que dixit xp̃s intelligut de tẽplo corporis sui ut ibidẽ dr̃. Et hoc sonãt vba ibidẽ posita que xp̃s dixit nõ pcipiẽdo sed pdicẽdo eis qd essent fa-cturi. Vñ sens9 ẽ.soluite.i.soluetis tẽplũ hoc.s.corp9 meũ p mortem & in tribus dieb9 excitabo illud p resurrectionem.& nõ destruã dixit uel possum distruere. Inqt ergo Hiero9.Falsus testis ẽ q nõ eodẽ sensu dicta itelligit quo dicũt pos-sent etiã dici pdicti falsi testes ex falsa intẽtione qa intẽdebant pcurare mortẽ innocẽtis. Scd̃o fuit uehemẽs dolor xp̃i ppt publicã criminationẽ. Nam cũ taceret & nihil rñderet ad ea que sibi obiiciebãt qsi responsiõe idigna princeps

ſacerdotũ qui ex ĩpatia de tribunali ſurrexerat ait illi. Adiuro te ꝑ deum uiuũ ut dicas nobis ſi tu es xp̃s filiꝰ dei Dicit ei ieſꝰ. Tu dixiſti. Ad qđ rñdit ꝓpt̃ reuerẽtiã diui nõis inuocati Et ſubdidit. Veꝝtñ dico uobis. amodo uidebitĭ filium hõis ſedẽtẽ a dexteri dei & uenientẽ in nubibꝰ celi. Tũc ꝑnceps ſacerdotum ſcidit ueſtimẽta ſua.d. Blaſphemauit. Quid adhuc egemꝰ teſtibꝰ? Audiſtis blaſphemiã Quid uobis uidet̃? Vbi Hieroꝰ ait. Pontificem quẽ de ſolio ſacerdotali furor excuſſerat eadẽ rabies ad ſcindẽdas ueſtes ꝓuocat Et Chriſoꝰ in omel' inquit. hoc fecit ut accuſationẽ redderet grauiorẽ & qđ ṽbis dicebat factis extolleret. Qui aũt erãt cũ põtifice fremẽtes dixerunt. Reꝰ eſt mortis. Vbi origeñ. ait. q̃tũ putas fuit erroris ĩpam ꝑncipalẽ oim uitã reã mortis ꝓnũtiare & ꝑ tãtoꝝ reſurgẽtiũ teſtimonia nõ reſpicere fontẽ uite de quo oẽs uiuentes uita fluebatur. hec ille. Quis uero falſo illi uiolẽta morte dignũ acclamaſſent xp̃m tñ dubiũ hic incidit Vtꝝ in ĩp̄o neceſſitas fuit ad moriẽdũ morte naturali. Et rñdet Ric in .iii. di. xvi. ꝙ in xp̄o fuit neceſſitas moriẽdi q̃tũ ad hũauã naturã que neceſſitas ñ fuit cõtracta nec ꝓpt̃ pc̃m debite ſed fuit uolũtarie aſſumpta. Volũtarie .n. filiꝰ dei talẽ aſſumpſit naturã hũanã ꝙ niſi eã miraculoſe cõſeruaret neceſſariũ erat ꝙ corpꝰ eiꝰ reſolubile & mortale ſenio defeciſſet q̃uis ualde diu duraſſet ꝓpt̃ excellentiſſimã cõplexionẽ. Fuit ergo in eo neceſſitas moriẽdi rõe nature aſſumpte relicte ſuo regimi naturali. nõ tñ fuit neceſſariũ illũ mori morte qua mortuus ẽ niſi per cõparatiõez ad diuã ꝑordinatiõez. Sed adhuc nõnulli dubitãt. utrum neceſſitas moriẽdi in xp̄o ſubiecta fuerit eiꝰ uolũtati hũane & qdã tenent ꝙ ſic. Prĩo quia ſcđm Anſel. in li. cur deꝰ hõ. Sapie & iuſtitie dei repugnat cogere mortem pati ſine culpa illũ quẽ iuſtũ ad eternã fecit beatitudinẽ. ſed hõ xp̃s nũq̃ habuit culpã & fuit factus iuſtꝰ ad eternã beatitudinez. ergo repugnaſſet ſapie & iuſtitie dei ꝙ xp̃s mortẽ ſuſtinuiſſet ſi noluiſſet. Alii uero cõtrariũ aſſerũt. qm̃ mori ex cõditiõe nature & poſſe mori nũq̃ aliq̃ creata uirtute repugnare uideret̃. Sed ĩ xp̄o fuit neceſſitas moriẽdi ex cõditiõe nature. ergo cũ uolũtas hũana ſit creata nõ potuit illa uolũtate fieri ĩmortal'. Rñdz Ric. ad iſtã. q. ꝙ ut tactũ ẽ aliq̃ dicũt ꝙ neceſſitas moriendi in xp̄o ſubiecta fuit uolũtati hũane. Dicũt eñi ꝙ ꝑ cõparationez ad neceſſitatez moriendi xp̃s ĩq̃tũ hõ tenuit mediũ int̃ ſtatũ ĩnocẽtie & nature lapſe. in ꝑmo enĩ ſtatu nec nat̃a nec uolũtas ſuberat neceſſitati moriẽdi ſed ĩ nobis tã nat̃a q̃ uolũtas ſubſunt neceſſitati moriẽdi. ñ ſic ĩtelligendo ꝙ neceſſariũ ſit uolũtatez mori ſed qa corpꝰ a morte ꝑ̃ſeruari nõ põt. In natura autez hũana xp̄i natura ſuberat neceſſitati moriendi ſed uolũtas ꝑ̃erat ita ꝙ nõ potuiſſet mori niſi uoluiſſet. Cui opĩoni uidet̃ cõcordare Dama. li. iii. c. xix. di. ꝙ nõ ꝑ̃cedebant in dñõ uolũtatez natuarlia. Nihil enĩ coactũ in ĩp̄o cõſiderat̃ ſed oĩa

uolūtaria. Alii aūt dnt cōtrariū qa ille solus pōt mutare cursum & legē nature qui naturam istituit & ordiauit. cū ergo in natura hūana xpi fuit necessitas moriēdi ex cōditiōe nature ergo p aliq̄ uolūtatē creatā tāq̄ p cām efficientem n̄ potuisset pseruari a morte. si tn̄ ex deliberatiōe mori noluisset dina uoluntas eum a morte pseruasset. huic opiōni scđe magis q̄ pme Ric. inherere uidet. lз itaq; sit sustentabilis nihilomin9 ppt dicta alia suborit questio. Vtrū xp̄s p uolūtatem separauerit miraculose aīam suā a suo corpore. an uero fuerit separata ui afflictionū ei illatarū. Et rn̄dз Ric. q xp̄s mortu9 fuit p uiolentiā afflictionū ei illatarū cōcurrēte uehemētia doloris cōpassionis que mortem accelerauit. Vn̄ & Petr9 act. ii. dixit iudeis đ xp̄o. hūc p man9 iniquorū affligentes iteremistis. Et. c. iii. Auctorem uo uite interfecistis. Et si argueret ex dicto Aug. in. iiii. de trinitate. c. xiii. ubi ait. Longa morte cruciabant ligno suspensi Vn̄ latroib9 ut iā morerent & de ligno iā an sabbatū deponerent crura cōfracta sūt xp̄s aūt qa mortu9 inuēt9 ē miraculo fuit ergo si fuit mortu9 miraclo nō puiolentiā mortu9 ē afflictionū illatarū. Rn̄dз Ric. q ibi Aug9 accipit miraculū p mirabili qa mirabat Pilat9 & sui quō ita cito esset mortu9 eo q cām acceleratiōis mortis eius nō cōsiderabāt. Cuius accelerationis cā fuit uehemētia doloris cōpassionis & tenerrima cōplexio quā hēbat & pterea p totā noctem fuerat afflict9 & i crucifigēdo cū crucifigētes grauius extenderūt mēbra eius q̄ illorū q crucifixi fuerūt cū eo qa pl9 eū odiebāt. Fuit tn̄ aliquo modo mors illa miraculosa qa nisi dispensatiē dina potētia phibuisset btitudinem aīe xp̄i in suū corp9 redundare. corp9 xp̄i nulla īteruenien te morte glificatū fuisset Quod si fuisset factū nulla uirtute creata potuisset illa aīa a suo corpore separari hec Ric. Ex qbus oībus colligim9 dn̄m nr̄m Iesum xp̄m p charitate sua uoluisse unire aīe sue corp9 passibile & mortale ut sic p nobis pctōrib9 patiēdo & moriēdo p nr̄is debitis satisfaceret Iudei aūt criminabāt eū fore reū morti tāq̄ malefactorē seductorē & blasphemū. Tertio fuit uehemēs dolor xp̄i ppter derisionē q̄n. s. usq; mane dimissus ē in man9 seruorū uilissimorū q expuerūt in faciem ei9 & colaphis eū ceciderūt. Alii autē palmas in faciē ei9 dederūt. d. Prophetiza nobis xp̄e qs ē q te pcussit. Et ut inqt Marc9 uelauerūt faciē ei9. & hoc fecerunt scđm aliquos ne uidētes dignissimā faciē illā pietate uincerent. O Iesu benedicte q̄ dura nox hec ē in qua a pncipio usq; ad finē qetē nescis. sed nūc uno mō nunc alio corpore & animo fatigaris. O amantissime iuuenis quantū me pctōrem dilexisti quē cum tot laboribus passionib9 & cruciatib9 redimere uoluisti. O mens hūana cur tam dura es ut dn̄o tuo cōpati negligas q p cōpassione tua spntis deturpat alaphis cedit & ab idignissimis psonis uilit ptractat. Heu me quid erat ispicere illos seuientes i eū alios trahentes capillos ei9 nōnullos sudariū leuātes

ſpuere in os ei9 quoſdā iportunis uocib9 clamare i aures ei9? Hos pugnis pcute-
re pectus ei9 illos extenſa manu uerberare collū ei9. O Ieſu mi q̄tū nos dilexiſti
Sed nos miſeri te nō diligim9. Vince o hūanū cor uice torporē tuū gen9 hūanū
& oēꝫ affectū tuū porrige Ieſu xp̄o. Ecce ꝙ iā appropīq̄t dies & mors ꝗ pxīo ꝑ
amore tuo ſibi parat. Sed ubi es o maria mr̄? Vbi hītas? An ignoras que circa
dilectiſſimū filiū tuū gerūt. Dicūc nāqꝫ q̄dam ꝙ Iohes euāgeliſta dimiſſo Ieſu
ī domo Caiphe cucurrit uerſus Bethaniā ad domū Magdalene ubi uirgo remā
ſerat qn̄ xp̄s cū diſcipulis ſuis uenit Hierl̄m ad cenā faciēdā & ibi clamās ad ho-
ſtiū a uirgīe orāte tremente & attonita audit9 ē Aduocauit mox Magdalenā .d.
Surge filia & uideam9 q̄d nobis de filio meo ſignificat Apta fuere hoſtia dom9
& ītrauit Io. eiulās flēs & lacrimās dicēſqꝫ. Heu me uenerāda mr̄ q̄ dur9 tibi nū-
ti9 aduenio & cū ꝓſingultibus uix loq̄ ualeret īterrogabat a uirgīe collacrimāte
Vbi ē fili9 me9? V bi ē Ieſus me9? Quid actū ē de filio? Viuit adhuc an iudei in
terſerūt eū? Heu me dolētē nimiū Et Io. rn̄dere poterat atqꝫ dicere. nūdū mor
tu9 ē ſed puto hodie morti erit traded9. Cōphenderūt. n. illū in nocte miniſtri
iudeoꝝ & detinent eū uinctū in domo Caiphe. aſſerūtqꝫ neq̄ illi pharifei & ſcri
be debere morti adiudicari. O q̄ gelidū tūc factū ē cor illud uirgineū q̄toue do-
lore repleta fuit aīa eius que ſtatī exiuit domū cū Iohe & Magdalena aliiſqꝫ co-
mitātib9 Hierl̄m feſtina petens. Cū aūt intrauit ciuitatē trāſeūtes quoſdā ītro-
gabat .d. illud cāt. iii. Nū quē diligit aīa mea uidiſtis filiū meū unicū? Et illi ītr-
robant qualis ē dilect9 tu9? Et illa Dilect9 me9 cādid9 & rubicūdus filius meus
pulcher & decor9 ſanct9 morigeratus uirtutib9 redimit9 grā plen9 etatis. xxxiii.
annoꝝ & mihi cariſſim9. O fili mi Ieſu ubi te īueniā? Circuibo ciuitatē ꝑ uicos
& plateas ut te querā ut te īueniā ut te uideā ut cōplectar ut alloquar ꝑuſq̄ mo
riaris. Perrexit tādē uſqꝫ ad domū pōtificis ubi multitudinē cōgregatā inuenit
qm̄ ad Pilatū Ieſus xp̄s mittēdus erat. Tēptabat ad filiū ꝑpare & n̄ ꝑmittebat
Clamabat altiſona uoce. Fili mi Ieſu Ieſu fili mi. Audiebat tūc forte fili9 lamē-
tantē mr̄em & adaugebat anguſtia mentis ei9. Nā q̄to int̄ eos amor erat uehe-
mentior tāto utriuſqꝫ dolor cōpaſſionis ītenſior. Cōpatiebat utiqꝫ mat̄ filio. cō
patiebat fili9 cōpaſſiue mr̄i. Sed ut deuoti9 hāc ꝑtē exoluam9 querēdū ē. Vtrū
uirgo gl̄ioſa magꝭ dilexerit filiū ſuū q̄ aliq̄ alia mr̄ filios ſuos. Ad q̄d ego rn̄deo
ꝙ ſic & ꝓbo hoc multiplici rōe Primo rōe claritatis Clare. n. uirgo cognoſcebat
& certiſſima erat ꝙ a filio ſumme diligebat. & cum firmiter crederet ipſum eſſe
deū ī ſuo utero incarnatū ſciebat illū eā diligere ꝑ ceteris creaturis & hūanis &
angelicis. q̄re cor eius īflāmabat ut illū diligeret a quo ſciebat magnoꝑe ſe fore
dilectā. Scd̄o hoc ꝓbo rōe ſanctitatis. Diligebat uirgo filiū ſuū copioſiſſime

quē plenū sanctitate grā oīq; uirtute diligēdū cēsebat. Tertio hoc pbo ratione totalitatis. fuit enī beata uirgo ita mr̄ xp̄i ut ab ea sola spū sācto coopante corpulētā substantiā accipet. q̄re amor q dz eē p̄ris & m̄ris ad filiū erat in uirgine sola ad xp̄m ab ea genitū.. Quarto hoc pbo rōe diuturnitatis. Amor enī q̄to diuturnior tāto uehemētior. cū ergo filiū suū uirgo dilexerit p annos. xxxiii. absq; ulla pturbatione cōsequēs ē q eū diligebat in etate florēti iam cōstitutū ultra q̄ dici possit. Quinto hoc pbo rōe familiaritatis. nūq̄ enī iuēt9 ē aliqs fili9 q ita blāde ita reuerent' ita dulcit' ita familiarit' cōuersaret' cū pentib9 suis sicut xp̄s faciebat cum uirgine matre. nō enī dubitare quispiā posset q p tot annos q̄bus xp̄s cum m̄re cōuixit nō fuerit liquefactū cor ei9 ī amorē illius a quo totiens uocari matrē se sēsit quē & ipa filiū sepe noīabat. Quare firmit' teneo q uirgis amor ad xp̄m uicebat oēm amorē quorūcūq; pētū q tenerrime filios suos diligūt aut dilexer̄t.

Q: xp̄s in p̄ntatione uehem̄t' doluit ppt' accusationē ppt' flagellationez & ppt' coronationem.

Scd̄i articuli p̄mus dolor.

Cd̄i articl̄i p̄m9 dolor Iesu xp̄i dr̄ p̄ntatiōis. Cū enī Pilato fuit p̄ntatus doluit uehem̄t' & p̄cipue ppt' tria. Primo ppt' accusationē. Secundo ppt' flagellationē.. Tertio ppt' coronationē. Primo doluit uehemēt' ppter accusationē. Ad qd' intelligēdū cōmemorādū ē q euāgeliste tradūt uidelicet q mane adduct9 fuit Iesus a domo Caiphe ad domū Pilati p̄sidis in p̄torium. Erat aūt p̄toriū loc9 ubi audiebāt' & examinabāt' rei. & ipi nō ītroier̄t iudei in p̄toriū ut nō cōtaminarēt' ex igressu dom9 hoīs gētil' sed māducarēt pasca. i. azimos panes q a iudeis p dies. viii. comedebat'. O ipia cecitas Alienigene iudicis p̄torio cōtaminari timebāt & fratris īnocētis sanguinē nō timebāt. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras. d. Quā accusationē affertis aduersus hoīem istū? Rn̄derūt. Si non eēt hic malefactor nō tibi tradidissem9 eū. Vbi Aug9. Interrogent' atq; rn̄deant ab īmundis spiritib9 liberati. ceci uidētes. mortui resurgētes. utr̄ sit malefactor Addiderūt etiā qd' Lucas dicit. Hūc iuenim9 subuertētē gētē n̄ram & phibentē tributa dari Cesari. & dicētē se xp̄m regē eē. Dixit eis Pilatus. Accipite eū uos & scd̄m legē u̅ram iudicate eū. Quasi dicat. Si sufficit uestra examinatio sufficiat & n̄ra sn̄ia. Nā ut dicit Nico9 de lira. Romani aliq̄ minora iudicādi p miserant iudeis retinētes sibi penā mortis & cām sanguinis. iō p hāc rn̄sionē inhibebat ne xp̄o mors īferret'. Et iō illi ītendētes eū morti adiudicari rn̄debāt. Nobis nō licet interficere quēq̄. Introiuit ergo iter̄ in p̄toriū Pilat9. & interrogauit Iesum. Tu es rex iudeor̄? Vbi querit'. q̄re Pilat9 sic eū interrogabat. Et rn̄det Nicola9 de lira. q cū iudei accusassent eū de trib9 uidelicz q̄a subuerterat gētē. & phibuerat tributa dari Cesari. & dixerat se eē regē. De duob9 p̄mis Pilat9 n̄ curauit iq̄rere

Nō de pmo qa ipe gētil' erat & nō iudeus. non etiā de scđo qa sciebat illud esse falsū. sed tm̄ de tertio eo q romani nomē regiū a iudeis abstulerāt. Rn̄dit Iesus A temetipo hoc dicis. an alii tibi dixerunt de me? Quasi dicat. Concepisti hāc opinionē de me p temetipsū? Vbi Cryso9 ait. Nō ignorās īterrogat. s3 ab ipso accusari iudeos uolēs. Vn̄ seqt̄ euāgelista. Rn̄dit Pilat9. Nūqd ego iudeus sum? Gens tua & pōtifices tui tradider̄t te mihi. Quid fecisti? Rn̄dit Iesus. Regnum meū nō ē de hoc mūdo. Quasi dicat. nō quero tēporalē dn̄ationē Dixit ei Pilat9 Ergo rex es tu? Rn̄dit Iesus. Tu dicis. qa rex sum ego. Ego ī hoc natus sum & ad hoc ueni ī mūdo ut testimoniū phibeā ueritati. Oīs q ē ex ueritate audit uocem meā. Dicit ei Pilat9. Quid ē ueritas? Et non expectato rn̄so exiuit ad iudeos. d. Ego nullā inuenio ī eo cām. & ut liberaret eū de furore ipoꝝ pposuit secūdum cōsuetudinē quā hēbant. s. in solēnitate pasce ut unū reū morte peterēt liberādū an uellēt xp̄m eē illū uel Barrabā q in carceribus ppt̄ maleficia sua detinebatur & populo erat odios9. Clamauer̄t aūt oēs. Non hunc sed Barrabā. O q̄li gladio feriebat̄ tūc cor uirginis m̄ris qn̄ audiebat horribiles illos clamores iudeoꝝ petētiū poti9 liberationē Barrabe latronis q̄ filii sui īnocētissimi. Dixit Pilat9 iudeis Quid igit̄ faciā de Iesu q dr̄ xp̄s? Dicūt oēs. Crucifigat̄. Et ille. Quid igt mali fecit? Rn̄der̄t. Cōmouit pplm̄ p uniuersam Iudeā īcipiens a Galilea usq huc. Quare Pilat9 misit Iesū ad Herodē Galilee tetrarchā qui illis dieb9 Hier'lis erat Et cū Ies9 bn̄dictus nullū uerbū corā eo dixisset spreuit illū Herodes cū exercitu suo & illusit īdutū ueste alba & remisit ad Pilatū. Pilat9 aūt cōuocatis pncipibus sacerdotū dixit eis uolēs eripe xp̄m de manib9 eoꝝ. Ego nullam cām inuenio in hoīe isto ex his in qb9 eū accusatis. Sed neq Herodes. Nā remisit eum ad nos & ecce nihil dignū morte actū ē ei. At illi clamabāt Nos legē hēm9 & scđm legem d3 mori. Dixit eis Pilat9. Corripiā eū & dimittā. O Pilate si īnocēs ē cur corripies? si reus cur dimittes? O q̄ laboriosa fuit mors Iesu xp̄i. tādiu malignis cōsiliis criminationibus accusationib9 & clamorib9 exqsita. Scđo doluit xp̄s uehemēt ppter flagellationē. qn̄ ut refert Marc9. Pilat9 tradidit Iesū militib9 flagellādū Vt enim doc. dicunt. Ligauerūt illi Iesum denudatum ad columnam quandā & flagellauer̄t eū a plāta pedis usq ad uerticē. Et ut ait Grego9 Nazāzenus Caro xp̄i flagellata post liuores sanguinē ex oī pte scaturiebat quo etiā terra sub pedib9 Iesu & colūna ipsa atq flagella madefiebāt. Et ut arbitror p9 crudelē illam flagellationē cū soluissent eū p̄ debilitate nimia & doloris īmensitate ī terram cecidit sanguine suo irrigatā dn̄s nr̄ Iesus. Sed hic theoligi querūt. utꝝ in xp̄o fuit uera doloris passio. & qdā l3 nō dicere uoluerit q nō arguētes dn̄t primo ex dicto Hilarii. d. ī. x. li. de trinitate. Virt9 corporis sine sensu pene uim pene in se

deſeuiētis excepit. uer⁹ aūt dolor nō ē ſine ſenſu pene. ergo ꝛc. Scd̄o addutūt dictū Dionyſii ꝙ ad Iohem euāgeliſtā ita ſcribit. Abſit ut ita inſaniā ut credam ſanctos aliqd pati ſcd̄m corporis paſſiones. ſed ſolū credo nos iudicare ipos ſentire. ſi ergo ſancti nō ſentiūt paſſiones niſi ſcd̄m iudiciū & nō ſcd̄m experientiā ergo patiēdo nō habēt dolorē ueꝝ & ꝑ cōſequēs multominꝰ nec ſanctꝰ ſanctoꝝ xp̄s. Tertio conat̄ ꝓbare opinione ſuā exēplo Moyſi ꝙ ieiunauit .xl. diebꝰ & .xl. noctibus ſine aliq̄ corporis leſione ꝓpt̄ cōtinuā cōtēplationē. ſi ergo ꝑfectio cōtemplatiōis aufert paſſionē & ſenſū ſamis pari rōe uidet̄ ꝙ aufert ſenſū doloris in carne paſſibili. Sed in xp̄o fuit continua contemplatio & ꝑfectiſſima ergo uidet̄ ꝙ nulla fuit in eo doloris expiētia. Sed cōtra hāc opinionē ē oīs ſcriptura ſacra. Vn̄ in pſal. in ꝑſona xp̄i dr̄. Afflictus ſu & hūiliatꝰ ſū nimis. Et iteꝝ. Ego ſum paup & dolēs. Et itꝝ. Sup dolorē uulneꝝ meoꝝ addiderūt. Propterea dicūt theo. di. xvi. tertii li. ꝙ uera doloris paſſio fuit in xp̄o qm̄ i eo fuit caro paſſibilis & perforabilis. fuit etiā uirtus ſentiendi ſcd̄m quā anima compatit̄ corpori leſo Et qm̄ hec duo ueꝝ dolorē faciūt. ſ. uera leſio & uerꝰ leſionis ſenſꝰ. & hec duo ὺefuerūt in xp̄o īdubitant̄ tenendū ē ꝙ in ipſo uera fuit doloris paſſio. Ad dictū aūt Hilarii rn̄det̄. ꝙ ſcd̄m quoſdā dictū illud retractauit. Vel pōt dici ꝙ Hilariꝰ in uerbo ꝑdicto nō excludit ſenſū doloris a xp̄o ſcd̄m hūanā naturā ſed ſecundū dinā. Vn̄ uerba illa refereda ſunt ad ꝑſonā xp̄i. Vel ut mgr̄ ſen. exponit dicere poſſumꝰ ꝙ Hilariꝰ nō uult oñdere xp̄m nō habuiſſe ueꝝ dolorē ſed nō habuiſſe cām doloris qm̄ paſſus ē ꝓpt̄ delicta nr̄a. Ad ſcd̄m uero. ſ. uerbū Dionyſii dīc Boñ. ꝙ Dionyſius nō uult dicere nec ſenſit ꝙ beatꝰ Io. & alii ſancti nō expiant̄ dolorē in tormtis ſed uult cōmēdare cōſtātiā mentis que nō magis cōmouebat̄ ex expientia ſenſꝰ q̄ cōmoueret̄ ex ſola cōſideratione & iudicio rōnis. Ad tertiū uero ꝙ obiiciebat̄ de Moyſe dicēdū ꝙ & ſi dulcedo cōtēplatiōis quodāmō ipſū reficeret & a ſenſibus exterioribus abſtineret adeo ut naturales uirtutes qdāmō cōſopiret ut nō ita cōſumerēt̄ & cibū reqrerēt. tn̄ ꝙ tanto tēpore ieiunauit ſine ſui leſione hoc fuit ꝑ ſpēale bn̄ficiū & dinū miraculū. & iō nō hꝫ locū i ꝓpoſito. quia xp̄us in paſſione ſua nō exercuit miracula potētie. ſed potius uſus eſt armis patiētie. Tertio doluit uehemt̄ xp̄s ꝓpt̄ coronationē. qn̄ milites duxerūt eum in atriū ꝑtorii & īduerūt eū purpura & ipoſuerūt capiti eiꝰ coronā ſpinea & circūdederūt eū. Et ueniebant ad eū illudentes &. d. Aue rex iudeoꝝ. & expuebant in eū & dabāt ei alaphas & ꝑcuciebant caput eiꝰ. Et caput illud angelicis ſpiritibus tremēdū ut Ber. ait ſpinaꝝ dēſitate pūgebat̄. Nā corona illa de iūcis marinis ad modū ſpinaꝝ acutis erat cofecta ut dicit Nicoꝰ de lira. At Pilatꝰ fecit Ieſum ſic coronatū & purpura ueſtitū uelut cōtemptibilē & abiectū exire. Dixitq; iudeis

Ecce hō. Quasi dicat. punit9 ē iō dʒ uobis sufficere. At illi magis clamabāt. Crucifige crucifige eū. Et p9 multa addiderīt Si hūc dimittis non es amicus Cesaris. Oīs eni q̄ se regē facit cōtradicit Cesari. Et cū talia agitarent̄. misit ad Pilatum uxor ei9. d. Nihil tibi & iusto illi. Quasi dicat. Nullo mō eū condēnes sed magis dimitte. Multa eni sū hodie passa p̄ uisū ꝑpt̄ eū. Qua ut dicit Raban9 diabolus appuerat ei mouēs eā terrorib9 ad liberationē xp̄i uolēs sic īpedire hoīm salutē Sed dubitat̄ utꝝ uisio p̄dicta facta fuerit ī somno uel uigilia. Et r̄ndet Nicolaus de lira ꝙ hoc nō hēt̄ expresse. credit̄ tn̄ magis ꝙ fuerit in somno.

Q. xp̄s in s̄niatiōe uehem̄t doluit ꝑpt̄ onerationē ꝑpt̄ associationē & ꝑpt̄ lamentationem.

Scd̄i articuli dolor scd̄s.

Cd̄s dolor scd̄i articuli dr̄ s̄niatiōis. Vidēs nāq̄ Pilat9 nō posse iudeoꝝ furorē sedare nec mitigare q̄nimo audiebat eos magno cū tumultu clamātes. Si hūc dimittis nō es aīcus cesaris. accepta aqua lauit man9 corā populo. d. Innocēs ego sum a sanguine iusti h9. Vos uideriti. Vbi Remigi9 ait. Mos erat apud ātiquos ut cū uellet q̄s oñdere se īmunē eē ab aliquo crimine accepta aq̄ lauit man9 suas corā pp̄lo. Et r̄ndēs uniuers9 popul9 dixit. Sanguis ei9 sup̄ nos & sup̄ filios nr̄os. Quare Pilat9 hūano timore uict9 p̄ tribunali sedēs scd̄m ordinē curie sue s̄niam iiustā contra Iesū ꝑtulit ut crucifigeret̄. Tūc amātissim9 nr̄ Ies9 cruciat9 ē ꝑpter tria. Primo ꝑpt̄ onerationē. Scd̄o ꝑpt̄ associationē. Tertio ꝑpter lamētationē. Primo cruciat9 ē propt̄ onerationē q̄n .s. crux onerosa & dura humeris suis fuit īposita. Tūc. n. cū de domo Pilati uers9 mōtē Caluarie duceret̄ añq̄ deuenisset ad locū ut dr̄ ī q̄dā historia afflicta & mesta mr̄ ei9 obuiam illi processit uolēs illū tāgere & amplecti. Quā ut fili9 aspexit merore cōfectam cecidit fatigat9 sub cruce. Ip̄a etiā mr̄ dulcissima q̄si mortua in terrā ruit. Ob qd̄ in loco illo ī hui9 facti memoriā capella a fidelib9 cōstructa fuit que sācta Maria de spasmo nuncupat̄. Tandē iudei angariauere hoīem cyreneū noīe Symonem ut tolleret crucē Iesu. Qm̄ ut aūt q̄dā cū sepi9 tēptasset Iesus illā portate pre debilitate ferre ampli9 non ualebat. Curre o aīa mea curre uelociter & humeros tuos subiice illi cruci in qua Iesus dei fili9 opabit̄ salutē tuā īmo oīm saluandoꝝ Sed hic doc. quer̄t. Quare xp̄s bn̄dict9 pati uoluit mortē crucis. Et r̄ndet Tho. .iii. pte ꝙ hoc fecit ꝑpt̄. vii. rōes. Prima rō ē ꝑpt̄ exemplū uirtutis. Dicit enim Aug9 in li. lxxxiii. q. Sap̄ia dei hoīem ad exemplū quo recte uiueremus suscepit ꝑtinet aūt ad uitā rectā ea que nō sunt metuēda nō metuere. Sūt aūt hoīes qui q̄uis mortē ipsā nō timeāt. gen9 tn̄ mortis horrescūt. Vt ergo nullū gen9 mortis recte uiuēti hōi metuēdū eēt. illi9 hoīs cruce oñdendū fuit. nihil. n. erat inter oīa genera mortis illo genere execrabili9 & formidabili9. Scd̄a rō est q̄a hoc gen9

mortis maxie cōueniēs erat satisfactiōi p p̄cō p̄mi pētis. Vn̄ Aug⁹ dicit i quodā sermone de passione. Cōtempsit Adā preceptū accipiens ex arbore sꝫ qcqd Adā pdidit christ⁹ i cruce inuenit. Et Ambro⁹ de christo ita ait. De penti ptoplasti fraude facta cōdolēs q̄n pomi noxialis morte morsu corruit ipse lignū tūc notauit dāna ligni ut solueret. Hoc op⁹ nr̄e salutī ordo depoposcerat multiformis pditoris ars ut artē falleret & medelā ferret inde hostis unde leserat. Et iterū ecclia dicit. Oīpotēs eterne de⁹ q salutē hūani generis in ligno crucis cōstituisti ut unde mors oriebatur inde uita resurgeret & qui in ligno uincebat in ligno quoqꝫ uinceret. Tertia rō ē q̄a ut dicit Chriso⁹ i sermone de passione. In excelso ligno & nō sub tecto passus est ut etiā ipsius aeris natura mūdaret. Sed & ipsa terra simile bn̄ficiū sentiebat decurrētis de latere sanguis stillatiōe mūdata. Et idē Chryso⁹ sup Io. inqt. Andiēs suspēsionē itelligas i altū ut sāctificaret aerē q sanctificauerat terrā ambulādo i ea. Quarta rō ē q̄a p hoc q̄ christ⁹ i cruce moritur ascensum nobis parat in celū ut Chryso⁹ dicit. Quita rō est q̄a hoc cōpetit uli saluatiōi toti⁹ mūdi. nā figura crucis ut ait Greg⁹ Nissen⁹ a medio cōtracta in q̄tnor extrema ptita significat uirtutē & puidētiam eius q i ea pepēdit ubiqꝫ diffusā. Chryso⁹ etiā dicit q̄ in cruce expansis manib⁹ moritr ut altera manu ueterē pplm̄. altera eos q ex gētibus sunt trahat. Sexta rō ē q̄a p hoc gen⁹ mortis diuerse uirtutes designāt. Vn̄ Aug⁹ dicit in li. de gr̄a ueteris & noui testamēti. Nō frustra tale gen⁹ mortis elegit ut latitudis & altitudis & lōgitudinis & profunditatis de qbus apl̄s loqt mgr̄ existeret. nā latitudo ē in eo ligno q̄ trāsuersum desup figit. hoc ad bona opa ptinet q̄a ibi extēdunt man⁹. lōgitudo ē in eo ligno qd' usqꝫ ad terrā trahit quo crux stat sistit & pseuerat qd' lōganimitati tribuit. altitudo ē in ea ligni pte que ab illa que trāsuersa figit uersus sursū relinqt hoc ē ad caput crucifixi q̄a bn̄ spātiū supna expectatio ē. Iam uero illd' ex ligno qd' fixū occultat unde totū illud exurgit significat pfunditatē gratuitate gr̄e. Et sicut etiā Aug⁹ dicit sup Io. Lignū in quo fixa erāt mēbra patiētis ad cathedrā fuit mgr̄i docētis. Septia rō ē q̄a hoc gen⁹ mortis plurimis figuris r̄ndꝫ Vt. n. Aug⁹ dicit in sermone de passione In diluuio aq̄s hūanū gen⁹ arca lignea liberauit. De egypto dei pplo recedēte Moyses mare uirga diuisit & Pharaonem pstrauit ac pplm̄ dei redemit. Idē Moyses lignū in aqua misit & amaritudinem ei⁹ in dulcedinē cōmutauit. Ex lignea uirga de spūali petra salutaris unda pfert. Et ut Amalech uinceret cōtra uirgā Moyses expāsis manibus extēdit. Et lex dei arce testī credit lignee ut his oibus ad lignū crucis p quosdam gradus ueniatur.

Scd̄o cruciat⁹ ē xp̄s īgenti dolore ppt̄ affotiatiōnē. Affotiat⁹ n̄aqꝫ est cum duob⁹ latronib⁹ sicut predixerat Isa. liii. c. Et cū sceleratis deputat⁹ ē. Vbi docꝫ

querũt. Vtꝝ hoc cõueniẽt̃ sit factũ. Et rñderũt q̃ in hoc alia fuit itentio iudeoꝝ alia ordinatio dei. q̃tũ eni ad intẽtionẽ iudeoꝝ sic dicit Chryso⁹. Duos latrones utriq̃ crucifixer̃t ut coꝝ suspitiõis fieret p̃ticeps. sed ñ ita euenit. nã de aliis nil dr̃. hi⁹ aũt ubiq̃ crux honorat̃. Reges diademata deponẽtes assũmũt crucẽ i purpuris in diademati⁹ maximis i mẽsa sacrata ubiq̃ terrarũ crux emicat. q̃tũ uero ad dei ordinationẽ xp̃s cũ latrõi⁹ crucifix⁹ ẽ Primo q̃a ut dicit Hiero⁹ sr̃ Math. Sicut p̃ nobis maledictũ crucis fact⁹ ẽ sic p̃ oim salute int̃ noxios q̃si noxi⁹ crucifigit̃. Scd̃o ut dicit Leo papa i sermone de passiõe. Duo latrones un⁹ ad dexterã alius ad sinistrã crucifigũtur ut i ipsa patibuli specie denotaret̃ illa que i iudicio ip̃i⁹ hoim oim faciẽda ẽ discretio. Et Aug⁹ dicit sup Io. Ipsa crux si attẽdas tribunal fuit in medio. n. iudice cõstituto un⁹ q̃ credidit liberat⁹. alt̃ q̃ isultauit dãnat⁹ ẽ iã signabat q̃d factur⁹ ẽ de uiuis & mortuis alios positur⁹ ad dexteram & alios ad sinistrã. Tertio scd̃m Hilariũ. Duo latrones leue ac dextre affigunt̃ oẽꝫ hũani generis diuersitatẽ uocari ad sacr̃m passiõis dñi oñdentes. sed q̃a p̃ diuersitatẽ fideliũ atq̃ ifideliũ fit oim scd̃m dextrã & sinistrã diuisio. unus ex duobus ad dextrã sit⁹ fidei iustificatione saluat̃. Tertio cruciatus ẽ xp̃s acerbo dolore p̃pt̃ lamẽtationẽ q̃n ut meminit Lucas sequebat̃ illũ multa turba p̃pli & mulierũ que plãgebant & lamẽtabant̃ eũ. Cũ q̃b⁹ etiã ipse cõpatiẽdo p̄dixit futurã illius ciuitatis calamitatẽ & desolationẽ. Sed doc. hic querũt. Cur Iesus xp̃s i Hierl̃m pati uoluit. Et rñdent q̃ hoc cõueniẽt̃ factũ ẽ multiplici rõe. Primo q̃dem quia Hierl̃m erat loc⁹ a deo elect⁹ ad sacrificia sibi offerẽda que q̃dẽ figuralia sacrificia figurabãt xp̃i passionẽ que ẽ ueꝝ sacrificiũ iuxta illd̃. Eph. v. Tradidit semet ipsum oblationẽ & hostiã deo i odorẽ suauitatis. Scd̃o q̃a uirt⁹ passionis eius ad totũ mũdũ diffundẽda erat. iõ in medio terre habitabil̃ pati uoluit. i. in Hierl̃m. Vñ dr̃ i psal. De⁹ aũt rex nr̃ añ scl̃a op̃atus ẽ salutẽ i medio terre. i. Hierl̃m que dr̃ eẽ terre hitabilis umbilic⁹. Tertio q̃a hoc maxie cõueniebat hũilitati ei⁹ ut. s. sicut turpissimũ mortis gen⁹ elegit ita etiã ad ei⁹ hũilitatẽ p̃tinuit q̃ in loco tã celebri cõfusionẽ pati nõ recusauit Vñ Leo papa dicit i sermone ep̃hie. Qui formã serui susceperat Bethleẽ p̄elegit natiuitati. & Hierl̃am passioni.

Q̃ in crucifixiõe xp̃s uehemẽt̃ doluit p̃pt̃ potationẽ propt̃ conclauationẽ & p̃pt̃ eleuationẽ. Scd̃i articuli dolor terti⁹.

Erti⁹ dolor scd̃i articuli dr̃ crucifixiõis q̃n crucifixer̃t eũ i mõte caluarie. ubi nimio dolore agitat⁹ ẽ p̃pt̃ tria. Primo p̃pt̃ potationẽ. Scd̃o p̃pt̃ cõclauationẽ. Tertio p̃pt̃ eleuationẽ. Primo nimio dolore agitatus est xp̃s p̃pt̃ potationẽ. q̃a ut inq̃t Mathe⁹ dederũt ei uinũ bibere cũ felle mixtum. Vbi querẽdũ ẽ q̃re illo uino sic amaro potauerũt eũ. Et dicit Nico⁹ de lira q̃ aliq̃ dñe

id factū fuisse ut citi⁹ xp̄s moreref & sic milites ei⁹ custodia citi⁹ expeditenf qui debebāt eū custodire quousq̧ expirasset. Sed ipse Nico⁹ alit̄ dicit. Nā legitur ī quodā libro hebraico q̄ apud eos ītitulaf liber iudicū ordīarioꝝ. q̧ q̄a Salomon dixerat ꝓuer. xxxi. Date siccerā merētib⁹ & uinū his q̄ amaro sunt aīo ut bibant & obliuiscāf egestatis sue. & iō seniores iudeoꝝ statuerāt ut cōdēnati ad mortē daref uinum aromaticū ad bibendū ut facili⁹ tolerarēt passionē in Hierl'm autem erāt mr̄one deuote & cōpassiue que hoc uinū & siccerā. i. potū inebriatiuū dabāt ex deuotiōe. Iudei ergo ex nimia credulitate moti tale uinū datū pro xp̄o & aliis duob⁹ latronib⁹ accepūt sibi scd'm q̧ dictū erat Amos. ii. Vinū dānatoꝝ bibebāt & loco ei⁹ posuer̄t acetū cū felle mixtū. Talē potū cū gustasset Iesus noluit bibere. nec cōtradicit Marc⁹ cui⁹ text⁹ hʒ. Et nō accepit q̄a nō accepit ad bibendū sed ad gustandū solū. ut sic īpleref in eo qd' dictū ē in psal. Et dederūt in escam meā fel & in siti mea potauerūt me aceto. Scd'o multo dolore fatigat⁹ ē xp̄s ꝓpt' cōclauationē q̄ñ. s. cruce iā pata atq̧ disposita & ī terra collocata secūdum coēm opinionē exuētes neq̄ illi maguo īpetu dn̄m Iesum xp̄m ad terrā ꝓiecer̄t ut clauis eū cōfigerēt. Et lʒ euāgeliste nō oīa dicāt q̄a tm̄ eeñlia scribere curauerunt nihilomin⁹ uerisimilit' credere possum⁹ q̧ ita nudat⁹ & genuflexus Iesus ut se sup crucē extenderet oculis ad celū leuatis in corde suo dixit. Suscipe sctē pr̄ eterne me dilectū filiū tuū quē tibi offero in sacrificiū īmaculatū ꝓ salute hūani generis & remissione pctōꝝ. Ecce iā nō offerunf tibi legalia sacrificia hircorum aut agnoꝝ uel sihum sed caro inocētis mei filii tui. Triginta & tres anni elapsi sunt q̄bus hāc crucē semp aspiciēs in illā mori ꝓ hūani generis redēptione concupiui & desideraui. Tādē ꝓiciēs se sup crucē manus suas & pedes liberalissimo gestu extēdit. Accepunt aūt clauos crucifixores & cōfixerūt eū. Maleoꝝ aūt ict⁹ & sonit⁹ audiri poterāt a uirgie mr̄e cui⁹ cor clauis ill'' acutissimis qui man⁹ & pedes ossa & carnes filii sui rumpebāt cōfigebaf. Crucifixi sunt etiā cū eo duo latrones quos pleriq̧ uoluerūt tenere fuisse crurib⁹ alligatos tm̄. Sed ego dico q̧ fuere cōclauati. Quia ut inq̄t Aug⁹ sup Io. Pēdentes in ligno clauis ad lignum manib⁹ cōfixi ꝓducta morte necabāf. Scripsit aūt & titulū Pilat⁹ & posuit super crucē. Erat aūt scriptū. Iesus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. Lr̄is hebraicis grecis & latinis Vbi querif a doctorib⁹. Cur hac triplici lingua deo uolēte titul⁹ ille fuerit scriptus. Et r̄ndet Chryso⁹. Credibile ē multo gētiles simul cū iudeis ꝓpt' festū cōuenisse. & iō ut null⁹ ignoraret nō in una lingua sed ī trib⁹ scripsit. Et Aug⁹ dic Tres lingue ibi p̄ ceteris eminebāt hebraica ꝓpt' iudeos in lege dei gloriantes. greca ꝓpt' gētiū sapiētes. latina ꝓpt' Romanos multis ac pene oīb⁹ tūc gētib⁹ imperantes. Theophilus uero inq̄t. Significat aūt supscriptio triplici sermone

signata dñm eẽ regẽ. practice philosophice necnõ theologice. nã p latinas lr̃as figurat̃ practica eo q̃ Romanũ ipiũ potẽtissimũ satisq̃ officiosũ i expeditiõib9 fuit. Per grecas uero ph̃ia figuratur. Greci nãq̃ erga naturalium speculatione ĩsudauerũt. demũ p hebraicas theologia portẽdit̃. dũ iudeis ẽ credita rex diuinarum agnitio. Dicebãt ergo Pilato pontifices iudeorum. Noli scribere. Rex iudeorum sed q̃a dixit rex sum iudeorum. Rñdit Pilat9. Qd̃ scripsi scripsi. Milites autẽ diuiserunt sibi uestimẽta sua & tunicã mittẽtes sortẽ Erat autẽ tunica icõsutil̃ i. sine sutura desup cõtexta p totũ sup quã miserũt sortes. Et lz Marc9 dicat q̃ sortes miserũt sup eis s. alus ĩdumẽtis xp̃i. tñ s̃m Nicolaum de lira. Illud dz ĩtelligi p synecdoche i. sup aliq̃d eorum i. sup tunicã. Tertio uexat9 ẽ Iesus multo dolore quãdo crux fuit eleuata a terra & posita i foramie atq̃ plãtata ĩ qua iã nat9 erat fruct9 nr̃e saluatiõis. añq̃ i mõte caluarie defigeret̃. In ip̃o aũt motu & eleuatiõe crucis ac plãtatione põdus corporis per tres clauos uel q̃tuor s̃m quosdã sustinebatur Iõ mẽbra illa debilitata ĩcredibili cruciebãt̃ dolore. Sz & tũc mestissima mr̃ filiũ intuẽs cõtemptibilẽ cõfusibilẽ despectũ deformẽ grãdi angustia plenũ plagis attritũ in medio latronũ pendentẽ adiutorio Magdalene & Io. q̃tũ potuit cruci ppinq̃ se fecit. Vbi mutatã cernẽs aspect9 filii sui uenustatẽ & elegãtiã considerãsq̃ q̃ graui supplicio detinebat̃ lamẽtabiles uoces emittebat. Hoc autẽ exp̃ssit Io. qñ dixit. Stabat aũt iuxta crucẽ Iesu mr̃ eius & soror matris eius Maria Cleophe & Maria Magdalene. Sed dubiũ est hic. quia Luce. xxiii. dr̃. Stabant oẽs noti ei9 a longe. Sed dicit Nico9 de lira sequẽdo Aug. in li. de cõsensu euãgelistarum. q̃ in tãto iteruallo erãt ut & iuxta dici possẽt q̃a i cõspectu ei9 p̃sto aderãt & a longe respectu turbe ppinquus circũstãtis cũ Cẽturiõe & militib9. Pretereuntes aũt blasphemabãt eũ mouẽtes capita sua & dñtes. Vah q̃ destruis templũ dei & in triduo illud reedificas. Salua teimetip̃m. Si fili9 dei es descende nunc de cruce. Silr̃ & principes sacerdotũ illudẽtes cũ scribis & seniorib9 dicebãt. Alios saluos fecit seip̃m nõ potest saluũ facere. Iesus aũt in tot p̃secutionibus & maledictis dixit uerbũ illud p̃mũ i cruce oĩs patie exẽplũ. Pat̃ dimitte ill̃ q̃a nesciunt q̃d faciũt. ope implẽs qd̃ uerbo docuit qñ dixit. Orate p p̃sequẽtib9 & calũniãtibus uos. Impropabãt etiã ei latrones q̃ crucifixi erãt cũ eo. Lucas uero dicit q̃ un9 tñ blasphemabat quẽ ali9 rep̃hendit. Sed Aug9 i li. de cõsensu euãgelistarum dicit q̃ Io. loq̃t̃ in plurali ponẽs p̃l̃ale p singulari s̃cd̃m usitatũ loquendi modũ Vel p̃õt dici s̃cd̃m Hiero. q̃ p̃mũ uterq̃ blasphemauerit. deinde un9 credidit in xp̃m & p̃orẽ negationẽ sequẽti ɔfessione emẽdauerit. Vñ Hiero9 seq̃t̃. In duobus latronibus uterq̃ popul9 & gẽtiliũ & iudeorum p̃mo dñz blasphemauit postea signorum multitudĩe alt̃ exterritus egit penitentiam & usq̃ hodie iudeos increpat

blasphemātes.hec ille. Dixit ergo latro penitēs. Dn̄e memēto mei dū ueneris in regnū tuū. Respiciēs aūt Iesus benedict⁹ h⁹ latronis cōtritionē fidē spem atq̧ caritatē r̄ndit ei scd̄m uerbū qd̄ in cruce ꝓtulit. d. Hodie mecū eris i paradiso. O felix ꝓmissio. O breuis tāte felicitatis adipletio. Nullus aū latronē hoc uerbum audiuit. Promissa siq̄dem fuit p̄ribus & ꝓph̄is eterna uita p xp̄m sed nulli sicut latroni ita breui spacio designata.

Q in ispectione xp̄s uehemēt̄ doluit ꝓpt̄ querelationē ꝓpt̄ recordationem & ꝓpt̄ cōmendationē. Scd̄i articuli dolor q̄rtus.

Vart⁹ dolor scd̄i articuli dr̄ ispectiōis. Cū .n. de cruce inspexisset matrē aspr̄imo dolore uulneratū ē cor ei⁹ & p̄cipue ꝓpt̄ tria. Primo ꝓpt̄ que relationē. Scd̄o ꝓpt̄ recordationē. Tertio ꝓpt̄ cōmēdationē. Primo doluit xp̄s ꝓpt̄ querelationē. Audiebat nāq̧ querelas m̄ris igeminātis & dicentis sibi uocabulū illud qd̄ p triginta & tres annos cū tanta dulcedine utriusq̧ cōmemo rauerat in passione uero illud ꝓferebat cū corde pleno dolore merore & amari- tudine Poterat ergo uirgo illa sanctissima lamētari & dicere. Fili mi a ie mee olī̄ cōsolatio & gaudiū. nūc aūt gladi⁹ penetrabilior oī mucrone acutissimo. Fili mi quē nouē mēsib⁹ in utero tenui quē paruo lacte paui quē totiēs isātē & puulū pānis iuolui in cuna reposui & amorosis āplexib⁹ strixi ic̄ ubera mea & osculata sū. O q̄ infelix mihi & tibi facta ē dies ista Ecq̧s poterit mederi uulnerib⁹ doloꝝ meoꝝ. & mitigare angustiā miselle m̄ris tue cū inspiciā te filiū meū ut leprosū factum qui speciosus eras pre filiis hominū ut maleficū & reū cū iīqs deputatū. Qui sanct⁹ sanctoꝝ es ut fatuū & stultū cerno in quo recōditi sunt oēs thesauri sapie dei ut hostē & oīm inimicū q oibus affabilis benign⁹ & hūan⁹ sp astitisti. & sup oia uelut oblitū mei uidue m̄ris tue. Nā ecce iā moriens & nil mihi dicis. Ecq̄d faciam ego sine te filio meo ? Quo diuertā ? Ad quē cōfugiam ? Tu mihi p̄r. Tu mihi frat̄. Tu mihi blandus fili⁹ eras. Tu mee diuitie. Tu mee delitie. Tu mea gl̄a. O me desolatā que tm̄ filiū in cruce uideo deficere. O amantissime fili Loquere mihi m̄ri tue. Loquere ut audiam uocē tuā cigneo canore dulciorem. Loquere inq̄ ut sic saltē audiēs uerba tua patientior fiam ad tolerandā que me cruciat ꝓ amore tuo penā. Nō deneges mihi qd̄ postulo. Exaudi me & u̇bo tuo cōsolare ne deficiā i hac tribulatione. O fili mi lumē oculoꝝ meoꝝ cō descēdisti latroni misericordit̄ loquēs ei. Acq̄esce itaq̧ uoto m̄ris tue. & dic mihi quid fa- ctura sim. Cui me orphanā dereliqs ? His aūt uel similibus querelis pulsabat me- stissima m̄r aures afflictissimi filii sui q̄ nō minorē penā expiebat in mēte ꝓpt̄ tenertudinē m̄ris q̄ sentiebat in corpore a planta pedis usq̧ ad capitis uerticē uulnerato. Iō ꝑm quēdā deuotū tacit⁹ in suo corde dicebat carmen illud uulgare.

fue ei⁹ sñiam. Matre mia bñdeta multo te uego afflicta. El tuo lacrimare e una sagitta. Che el cuor mio ha passato. Nõ piagnere o mře mia. El tuo lacrimare e pena mia. Supporta fin chio sia da morte resuscitato. Scd̃o doluit christus ꝓpť recordationē. In talib⁹ naq̃ mysteriis recordabať & in seipo cõferebat.d. O mi mř quõ oia gaudia que de me suscepisti conuersa sunt tibi ĩ merorē & luctũ. Vbinã sunt angeli ĩ mea natiuitate cãtãtes? Vbi pastores ad p̃sepe uenientes? Vbi oriẽtales reges ĩ cuna me adorãtes? Vbi grata p.xxx.&.iii.ãnos utriusq̃ cõuersatio & familiaritas? Vbi tot & tãta de me p̃dicata miracula ꝓpť que oia letabať cor tuũ? Heu me nũc uides tm̃ filiũ tuũ factũ in derisum oi populo & abiectissimã morte pati. Tertio doluit xp̃s ꝓpť cõmẽdationē.qñ apiẽs os suũ mellifluũ dixit ei. Mulier ecce fili⁹ tu⁹.s. Iohes euãgelista q̃ secũ iuxta crucē astabat. Et ut doc. dñt non uocauit eã mřno noie sed cõi ne ex tenerntudĩe nois mřni si exp̃meref aggrauareť anim⁹ ei⁹. Deinde cõmendãs eam discipulo dixit Ecce mř tua. Quasi dicat. Deputo te ad eius obsequiũ. Et ex illa hora accepit eã discipul⁹ in suã.s.curã & diligentiã. O quot dolorꝫ aculeis punctũ fuit tunc cor uirgineũ ex una pte cũ mulieris nõ mřis audiuit uocabulũ ꝫ ex pte altera aliq̃lr cõsolareť quia fili⁹ amãtissim⁹ ei⁹ Iesus eã cõmẽdauerat dilecto discipulo. Ideo Aug⁹ ait sup hoc passu Io. Ex illa hora ⁊c̃. Hec nimirũ est illa hora de qua Iesus aquã cõuersurus in uinũ dixerat mři. Quid mihi & tibi ē mulier. Nondum uenit hora mea Tunc.n.diuina factur⁹ nõ diuinitatis sed infirmitatis mřeꝫ uelut ĩcognitã repellebat. Nunc aũt hũana iã patiẽs ex quo fuerat fact⁹ hõ affectu cõmẽdabat hũano. Moralis igiť insinuať loc⁹ & exẽplo suo instruit p̃ceptor bon⁹ ut a filiis piis impendať cura parẽtibus tãq̃ lignũ illud ubi erãt fixa mẽbra moriẽtis esset cathedra magři docentis.

Q. xp̃s uehemẽť doluit in clamatiõe ꝓpť mundi horrorē ꝓpť sui cõfusionem & ꝓpť patris derelictionē. Tertii articuli pm⁹ dolor.

Rim⁹ dolor tertii articuli dř clamatiõis.oñdit eni in clamore suo ĩmensitatē doloris & potissimũ ꝓpť tria. Primo ꝓpť mũdi horrorē. Scd̃o ꝓpť sui cõfusionē. Tertio ꝓpť pris derelictionē. Primo oñdit xp̃s ĩmensitatē doloris ĩ mũdi horrore.qñ.s.insensibiles creature crudelitatē que in ip̃m fiebať horrentes mõ suo patiẽti Iesu cõpati uise sunt. A sexta naq̃ hora tenebre facte sunt sup uniuersã terrã usq̃ in horã nonã. Et ut Lucas inqť. Sol obscurat⁹ ē & uelũ tẽpli scissũ ē in duas ptes a summo usq̃ deorsũ & petre scisse sunt.& terra mota ē Vbi appet ꝑturbatio corporꝫ supiorꝫ p̃mo.deinde iferiorꝫ. Qualiť autē fuit illa tũc solis eclipsis doctores uane sunt opinati. Hiero⁹ nanq̃ dixit.q̃ ille tenebre fuerũt facte ꝑ retractionē radiorꝫ solis diuina uirtute. Origenes autē

dixit ꝙ hoc factũ ē ꝑ impositionē nubiũ densaꝝ. Sed in hoc magis credendũ ē Dionysio ariopagite q̄ dicit i epl'a ad Polycarpũ hoc fuisse ꝑ interpositiónem lune int' terrã & solē sicut fit i eclipsi solis. Et ibidē dicit ꝙ ipē h' uidit tũc exñs i egypto ubi ē aeris puritas. Vidit igit' lunã ab oriēte ascēdētem uers9 meridiē & supponētem se soli. Hiero9 aũt & Origenes ñ loquũt' de illa eclipsi asserēdo ꝙ sic fuerit ut dicũt sed ꝙ potuit sic fieri. Quare sequēdo Dionysiũ dicim9. ꝙ illa eclipsis nõ potuit esse natalis sed miraculosa & hoc multiplicit'. Primo quia lũa erat .xv. & tũc distat a sole ꝑ diametꝝ celi. Eclipsis aũt sol' nõ põt fieri naturalit' nisi tēpore cõiunctionis solis & lune ꝓpt' qd' dicit Dio9 ꝙ mirabat' quia nõ erat tēpus cõueniēs ad talē cõiũctionē. Scd'm miraculũ fuit q̄a trãsacta eclipsi lũa redit ad oriētem ita ꝙ in uespe fuit in oriente sole exñte in occidēte & sic orbes eoꝝ sunt ad ꝓstinũ statũ restituti. Tertiũ miraculũ fuit q̄a ꝑs orientalis solis ꝓmo fuit obscurata & iteꝝ ultīo illuminata. cõtrario aũt mõ fit i eclipsi naturali Quartũ miraculũ fuit ꝙ luna fuit imobilis sub sole ꝑ tres horas. In naturali uero eclipsi cõtinue mouet' sub sole ut etiã refert Chryso9. Quintũ miraculũ fuit q̄a illa eclipsis abstulit lumē uniuersis ꝑtib9 terre lȝ aliq̄ hoc uelĩt itelligi tantũ de terra Iudee. Veꝝtñ ut apparet ex dictis Dionysii fuit in egypto fuit i grecia & fuit Rome & sic in aliis mũdi ꝑtibus. Vñ Horosius ait. Cũ dñs patibulo affix9 ē maximo terremotu ꝑ urbē Romã facta saxa in mõtib9 scissa maximaꝝq̄ urbiũ plurime ꝑtes plus solita concussione ceciderũt. Eodēq̄ die ab hora diei .vi. sol in totũ obscurat9 ē tetra nox subito obducta terris ē adeo ut stellas tũc diurnis horis uel potius in illa horrenda nocte toto celo uisas fuisse referat'. Eusebius etiam in chronica asserit se legisse ꝙ tũc in Bithinia que ē i Asia fuit magnus terremotus & maior sol' obscuratio q̄ ũq̄ fuerit. & ꝙ dies hora sexta i tenebrosã noctē uersus sit ita ut stelle uiderent' in celo. & ꝙ in Nicea que est urbs Bithinie multas edes terremot9 subuertit. De illi9 eclipsis miraculo Dio9 in epl'a ad Apolophanium q̄ secũ erat in egypto illo tēpore p9ea sic scripsit. Cũ repi9 q̄a & erat notissimũ solem pati molestias non debere aio ad te uaste peritie sacrariũ. adhuc nescimus tante rei mysteriũ. Quid inq̄ speculum doctrine Apolopani his secretis ascribis atq̄ tu mihi ore dĩno & nõ hũani sens9 sermone? O bone Dionysi dinaꝝ ꝑmutationes sunt reꝝ. In historia uero scholastica legit'. ꝙ ph'i ad hoc adducti sũt ut dicerēt. Aut de9 nature patit' aut ordo nature ꝑuertit'. De turbatione corporũ iferioꝝ clara sunt oĩa tm̃ de uelo sciēdũ ē scd'm Nico. de lira. ꝙ erat iuxta tēplum int' sanctũ & sanctũ sanctoꝝ. Cui9 scissio significauit ipletionē ueritatis i morte christi que latebat in figuris ueteris testi. Scd'o fuit imensus dolor xp̄i ꝓpt' sui cõfusionē qñ cõsiderabat q̄ cõfusibilit' patiebat' q̄a ꝓcedēti dñica ab oĩ ꝑp'lo

ita uenerabilit' fuerat susceptꝰ. Erat eteñ passio eiꝰ ignomiosissima & despecta nalde de qua alias deo dāte suo loco dicemꝰ. Tertio imensꝰ fuit dolor christi ppt' pr̄is derelictionē. Iō clamās circa horā nonā uoce magna dixit. hely. hely. lamazabathani? Qď ē iterp̄tatū hely. i. deꝰ meꝰ. lama. i. q̄re. zabathāi. i. dereliq̄sti me? Vbi glosa. dr̄ deꝰ eū deseruisse in morte q̄a potestati p̄sequentiū eū expo- suit. Snbtraxit. n. p̄tectionē sed non soluit unionē. Quidam autē illic stantes. s. milites Romani scd̄m Hiero. idioma hebraicū ignorātes dicebant. Heliā uocat iste. At & mat' uerba illa audiens & itelligens illoꝝ q̄; aim cōsiderās undiq̄; ex- periebatur merorem.

Q xp̄s uehemēt' doluit in potatiōe ppt' amaricationē ppt' pctōꝝ obstinati- onē ppt' q̄; mr̄is lamētationē.

Tertii articuli scd̄s dolor.

Cd̄s dolor tertii articuli dr̄ potatiōis. qñ iteꝝ clamans dixit. Sitio. obla taq̄; fuit ori eiꝰ spōgia potu amarissimo repleta. Tūc doluit xp̄s ppter tria. Primo ppt' amaricationē. Scd̄o ppt' pctōꝝ obstinationē. Tertio ppter mr̄is lamtationē. Primo doluit xp̄s ppt' amaricationē q̄a spōgia illa ori eiꝰ sic apposita amaricauit labia & eiꝰ linguā. Quare iteꝝ clamās dixit. Consumatū ē. s. totū iā corpꝰ meū doloribꝰ & passionibꝰ circūdatū ē. Nā lingua que sine lesio ne hucusq̄; fuerat reseruata mō amaritudine ē repleta. Vel cōsumatū ē mystice intelligēdo opꝰ redēptionis hūane. Scd̄o doluit uehemt' xp̄s ppt' peccatoꝝ obstinationē. Nō eni minꝰ sitiebat pctōꝝ salutē q̄ corporis sui i cruce extensi & fatigati recreationē. Dicebat eteni sitio. i. salutē oīm q̄a p oibus patior p oibus sanguinē meū pr̄i offero p oibus morior. Venite ad me oēs corde compuncti & emēdatione ac correctiōe ur̄a recreate mētē meā, O q̄ grauis tūc illiꝰ aīm dolor urgebat cū uidebat inumeros eē q̄ a peccatis ad pniam nūq̄ redirēt qbꝰ nec pas- sionis sue uirtus ppt' eoꝝ duritiā esset i aliquo p̄futura. Vt. n. dnt theologi licet xp̄i passio sufficientissima fuerit p salute oīm tn̄ illiꝰ effectū nō cōsequūt' illi q̄ peccata deponere nolūt. Quare cū oibꝰ p̄sit sufficiēt' nō tn̄ oibꝰ efficient'. Vnde sicut erga xp̄m crudeles fuer̄t illi q̄ eū potauer̄t felle & aceto ita pctōres qui ad pniam redire nolūt. Audite illū audite o peccatrices aīe. p uobis clamat amoro sissimꝰ Iesus p uobis dicit. Sitio. Cur ergo saxea corda nō rūpitis? Cur tam cle- mentissimo dn̄o nō cōpatimī. Hinc Ber. ait. Ascēdit in altū crucis ut ab omnibus uideret'. uoce magna clamauit ut ab oibus audiret'. clamori lacrimas addidit ut ei hō cōpateret'. Qui ad eiꝰ uocē nō excitat'. ad clamorē nō cōpungitur. grauior est terra & fetidior sepulchris. Tertio doluit xp̄s uehemt' ppt' mr̄is lamtationē. Potuit igit' tūc uirgo benigna filiū audiēs i cruce dn̄tē. Sitio. multis singultibus lacrimis ac suspiriis dicere. Heu heu me. Quid uideo? Quid audio? O uniuerse

creature celi & terre admiramini pauptatē filii mei. Ipe.n.q diuitatl sue potētia faciat angelos pascit etiam ꝓuidētia sua uolucres celi & pisces maris bestiasq; ac uniuersa pecora cāpi atq; hoib9 cūctl quottidianū panē distribuit clamat ī cruce sitio & denegat sibi paululū aque īmo tribuit sibi pot9 amarissimus. O fili fili fili mi amorosissime. Cur tibi de meo pectore lac illd porrigere nō ualeo qd totiēs dū puul9 eras suxisti? O fili mi. Cur nō possum tibi ministrare in cruce sitienti cibū & potū quē colo & acu ita diligent dū ī etate infātili eras acqrebā? Poterat etiā tūc illa feruentissima Magdalena & ipa flendo dicere O mgr̄ care. O mgr̄ bone. Et cur ego indigna tua discipula in hac tanta necessitate tibi subuenire nō possum? O dānata seuitia iudeorū. Cur tanto furore inflāmaris aduersus dn̄m & mgr̄m meū? Que oia ipi dn̄o Iesu ad dolorē accedebāt.

Q xp̄s uehemēt doluit cognoscēs generalē scādalizationē. iudeoꝝ igratitudinē. & mltoꝝ icōpassionē.

Tertii articuli terti9 dolor.

Erti9 dolor tertii articuli dr̄ cognitiōis. Doluit etiā sūmope Ies9 noster amorosissim9 ꝓpt suā sciētiā & cognitionē. Quia ut inqt sapiēs ecclesiastes pmo. Qui addit sciām addit & dolorē. Et lȝ oia xp̄s cognosceret presentia pterita & futura. ueꝝtn̄ in cruce posit9 cognoscebat & cōsiderabat pcipue tria unde tristabat atq; dolebat. Primo generalē scādalizationē. Secūdo iudeorum igratificationē. Tertio multoꝝ icōpassionē. Primo cognoscebat generalem scādalizatiōeȝ. Videbat utiq; q uirgie mr̄e dūtaxat excepta in qua sola ut doct. dnt remāsit fides diuitatis sue ceteri oēs a fide defecerāt. Nā apl̄i & oēs discipl̄i uidētes ignomiāȝ crucis pūtauert eū puꝝ hoīeȝ & nō deū. Scdo cōsiderabat xp̄s & cognoscebat iudeoꝝ ingratificationē de quoꝝ igratitudie dolens i seipo dicebat illud qd eccl̄ia hodie decātat. Popule me9 qd feci tibi aut in quo contristaui te? rn̄de mihi. Ego ꝓpt te flagellaui egyptū cū pmogenitis suis & tu me flagellatū tradidisti. Ego te eduxi de egypto demerso Pharaone i mare rubrum & tu me tradidisti pncipibus sacerdotū. Ego an̄ te piui in colūna nubis. & tu me adduxisti ad ptoriū Pilati. Ego te paui manna p desertū. & tu me cecidisti alaphis & flagell. Ego dedi tibi sceptꝝ regale. & tu mō capiti meo coronā spineā. Ego ꝓpt te Chananeoꝝ reges pcussi. & tu pcussisti arūdine caput meum. Ego te exaltaui magna uirtute. & tu me suspendisti i patibulo crucis. Tertio cognoscebat & cōsiderabat xp̄s i cruce mltoꝝ icōpassionē. Sciebat etenī quotquot futuri erāt q nō solū sibi cōpati nō debebāt ueꝝ etiā & crucē ipam & passionem ipius forent derisuri. Verbū nāq; crucis ut apl̄s inqt pereūtibus qdem stultitia ē. O quot īnumerabiles ut sic dicā uiri & mulieres int xp̄ianos repiunt q hodie passionē xp̄i recolētes nec mīma pietate flectunt. nec curant dare operam ut in

cōmemoratione tāti mysterii & si nō oculis corporis saltē oculis mētis fleant & lacrimēt. Quinmo multi sunt q̄ aut luxuria aut auaritia aut supbia excecati dn̄m Iesum xp̄m hn̄t i derisū. rui⁹ sibi crucifigētes filiū dei. p̄ qb⁹ oib⁹ ip̄e mitissim⁹ dn̄s sua caritate dolere attrahebat uehemēter.

Q͞ xp̄s uehemēt̄ doluit dū iclinato capite emisit sp̄m. & de lamentatione matris eius. Tertii articuli dolor q̄rtus.

Vart⁹ dolor tertii articuli dr̄ se patiōis. Doluit dn̄s Iesus xp̄s dū clamās ad p̄rem dicēs. In man⁹ tuas cōmendo sp̄m meū iclinato capite tradidit sp̄m. Vbi Cryso⁹ ait. p̄ hoc q̄ moriēs uocē emisit magnā ap tissime se ueꝝ deum esse ōndit. Qm̄ hoīes cū moriūt̄ uix tenuē uocē emittere p̄nt. Caput aūt inclinauit ut ex mō moriēdi ōnderet q̄ moriebat̄ ex obediētia p̄ris. Compbata aūt fuit ueritas mortis ei⁹ ut pꝫ ex textu euangelii. Iudei. n. qm̄ parasceue erat. i. dies ueneris in cui⁹ uespera incipit solemnitas sequentis sabbati ut non remanerēt in cruce corpora sabbato. Erat. n. magn⁹ dies ille sabbati & p̄pt̄ se & p̄pt̄ pasce solēnitatē Rogauerūt Pilatū ut frāgerent̄ crucifixoꝝ crura & de cruce tollerent̄ eoꝝ corpora. Venerēt ergo milites & fregerūt crura latronū. Ad Iesum autem cū uenissent ut uiderēt eū iā mortuū non fregerūt ei⁹ crura. Sed un⁹ militum lancea lat⁹ ei⁹ aperuit. & cōtinuo exiuit sanguis & aq̄. Sanguis ad n̄ram redēptionem. Aqua ad pc̄tōꝝ ablutionē. Sciēdū tn̄ sc̄dm Tho. iii. pte. q. lxvi. ar. iiii. in r̄nsione ad tertiū argumētū. q̄ aqua illa nō fuit humor fleumatic⁹ ut qdā dixerūt sed aqua miraculose egrediēs a corpore mortuo. sicut & miraculose p̄diit sanguis ad com pbandā ueritatē dn̄ici corporis cōtra Manicheoꝝ errorē ut. s. p̄ aquā que ē unū ex q̄tuor elemētoꝝ numero. corp⁹ xp̄i uere fuisse compositū ex q̄tuor elementis. Per sanguinē uero ōnderet eē cōpositū ex q̄tuor humorib⁹. Itaq̄ post tot labores cruciat⁹ & penas rex angeloꝝ & dn̄s in crucis supplicio fuit extictus. O quale nouū. Quo merito p̄ amore & pietate tāti dn̄i oēs hoīes lugere debent senes & iuuenes mulieres & uiri. Moueri siqdē debēt eoꝝ corda cū intuent̄ mortuū inter latrones benignū Iesum & m̄rem semiuiuā int̄ brachia Magdalene & Iohīs ac aliaꝝ mulieꝝ deuotaꝝ cadentē. O q̄ dur⁹ eēt q tēparet a lacrimis uidens uirginē illā iuxta crucē interfectū filiū lamētantē. P uto q̄ p̄ lacrimis & clamoribus pcedentib⁹ rauce facte fuerāt fauces ei⁹. Tn̄ uoce qua poterat clamās dicebat O fili mi uita angeloꝝ quō extinct⁹ es & amplī⁹ nō loqueris. O fili mi lumē oculorū meoꝝ. Quis mihi det ut moriar p̄ te? O fili mi in cui⁹ cōceptu p̄tu & ortu tantā suscepi leticiā. quō oīa mihi uersa sunt in tristitiā. O p̄r eterne defleo & plango unigenitū filiū tuū ac meum. & p̄ dolore q̄si deficio. Adiuua me & quasi dolore mortue mihi succurre. O Gabriel angele. Et ubi sunt uerba que mihi dixisti?

Dixisti nãq; mihi aue.i.sine ue & hodie circũdederũt me angustie undiq;. Dixisti mihi q; erã plena grã & hodie plena sum tot tribulationibus. Dixisti mihi q; erã in mulierib⁹ bñdicta & hodie sũ a iudeis maledicta. Dixisti mihi q; erat benedict⁹ fruct⁹ uẽtris mei. & ecce fact⁹ ẽ hodie crucis maledictũ. O me miseram tot penis atrocissimis agitatam. Fleuit ergo hodie xp̃s saluator nr̃ in cruce. Fleuit mr̃ eius Maria pctõꝝ oĩm aduocata. Fleuit Magdalena. fleuit Iohẽs. fleuit Petr⁹. fleuere discipłi ceteri. fleuit sol dũ obscurat⁹ ẽ. fleuit terra dũ cõtremuit. fleuit tẽpli uelũ dũ scissũ ẽ. fleuerũt saxa dũ sunt scissa. fleuere sepulchra dum sunt apta. Plange ergo & tu o pp̃le xp̃iane. & dũ passionem xp̃i commemoras age ei quas potes totis uiribus grãs ut sic ipẽ ptcipes nos efficiat meritis sanctissime passionis sue q; cũ pr̃e & s.s. uiuit & regnat de⁹ p̃ imortalia scłoꝝ scła. Amẽ.

Sabbato sancto de sepultura corporis xp̃i & ei⁹ morte quã semp̃ animo reuoluere debemus. Sermo.lxx.

Rat.n. magn⁹ dies ille sabbati. Scribunt̃ hec uerba Io. ix.c. Deuotissimus hic dies sabbati pia deuotiõe a nobis ẽ recolẽd⁹ in quo dñi nostri Iesu xp̃i mors occurrit nõ imerito cõtemplãda. Dixim⁹ nãq; ĩ pceden ti sermone q̃tis doloribꝰ agitat⁹ xp̃s crucẽ p̃ nobis cõscẽdit. Ibiq; tradidit spm. nũcuero ad declarãda sue mortis mysteria dirigend⁹ est stil⁹. Neq;.n. quicq; aut deuoti⁹ aut cõueniẽti⁹ meditari hodie fideles possent. Propterea magn⁹ dicitur dies iste sabbati non solũ scd'm l'ralẽ itellectũ iudeoꝝ ueꝝ etiam scd'm mysticum spũalemq; itellectũ. Magnificauit.n. illũ xp̃s bñdict⁹ p̃ mortẽ & sepulturã suã de qua loqui uolẽtib⁹ tria mysteria se ingerũt declarãda.

Primũ ẽ ex p̃te carnis An caro xp̃i fuerit mortua. & an fuerit a dinitate sepata.
Scd'm ex parte anime. ta & utꝝ p̃ mortẽ carnis sit mors attribuẽda p̃ soẽ ibi.
Tertiũ ex p̃te sepulture. Caplm.i.

Rimũ mysteriũ declarãdũ de morte xp̃i est ex p̃te carnis circa quã tripliciter dubitare cõtingit. Primo circa mortificationẽ. Scdõ circa separationẽ. Tertio circa attributionẽ. Primo cõtingit dubitare circa mortificationẽ. Vtꝝ.s. per separationẽ aĩe a corpore xp̃i caro ei⁹ fuit mortua. Et q; sic p3 quia ĩ symbolo dr̃ de xp̃o q; mortu⁹ ẽ & resurrexit. Et hᵉ cãtat eccł'a cũ dic. Ipe.n. uer⁹ ẽ agn⁹ q abstulit peccata mũdi. q mortẽ nr̃a3 moriẽdo destruxit & ui.re.reparauit Dñs aũt Boñ. di.xxi. tertii dicit. Q; caro illa fuit mortua eo q; caruit usu & complemẽto uite. Res.n. corporalis nõ ẽ uiuificabilis nisi ab aliq̃ forma spũali ipsa3 cõplẽte & sibi p̃portionabili. Qm̃ ergo in ipa separatione aĩe caro xp̃i caruit hui forma iõ uere mortua fuit. Et q̃uis hr̃et dinitatẽ unitã non tñ ab ea uiuificabatᵉ nõ pp̃ defectũ a p̃te uiuificãtis sed p̃pter improportionẽ a parte uiuificabilis.

Scdo cōtigit dubitare circa separationē. utrū s. in morte caro xp̄i fuerit a diuinitate separata. Et respōdet doc. q̄ nō. Vnde Leo pp̄ i sermōe iq̄t. Tāta ē unio dei & hoīs ut nec supplicio posset dirimi nec morte disiūgi. Et Aug9 cōtra Felicianū. Christ9 i sepulchro carnē suā nō deseruit Que uerba magr̄ sen. ponit in litera di. xxi. tertii. q̄re aūt nō fuit diuinitas a carne separata scdm Bon. pōt esse ratio triplex uidelicet liberalitas ex pte assumētis. dignitas ex pte assumptibil̄ & utilitas ex pte assumptionis. liberalitas inq̄ ex pte assumētis q̄a quādo de9 dat aliquid donū nō subtrahit illud sine culpa. Si ergo nulla culpa iteruenit nō decuit diuinā liberalitatē carnē quā sibi liberaliter uniuerat a se separe. Dignitas etiam ex pte assūptibil̄ fuit i cā q̄a sicut caro illa ppē sui dignitatē nō debuit uidere corruptionē ita nec ipsam decuit a uerbo separi. Vtilitas aūt ex pte assumptiōis ad hoc ipm faciebat Ad hoc. n. fiebat illa unio diuitatis ad humanā naturā & carnis ad aīam ut pcurare nr̄a sal9. & qm̄ separatio aīe a carne ordinabat ad hoc ut nostra sal9 pcuraret. separatio aūt carnis a diuitate ad nihil utilis erat iō firmit̄ ē tenēdū q̄ nūq̄ diuitas fuit a carne illa sanctissīa separata Tertio cōtingit dubitare circa attributiōe3. Vtrū. s. ppē morte carnis sit mors p̄sōe vbi attribuēda. Et rn̄det doc. theologie q̄ absq̄ dubio cōcedēdū ē filiū dei p̄ nobis fuisse mortuū p̄ ut in symbolo dr̄. Qd etiā Ambro9 exp̄sse testat. d. Tantū fuit pctm̄ nr̄m ut saluari nō possem9 nisi unigenit9 dei filius moreret p̄ nobis debitorib9 mortis. hoc autē sibi uere attribuit nō scdm naturā diuā sed scdm hūanā nō p̄ eēnam aut p̄ inherentiā sed p̄ idiomatū cōicatiōnē. & hoc in nullo derogat diue dignitati & multū cōsonat pietati. Nullū. n. uerbū maioris dignatiōis & clementie resonare pōt in auribus cordis nr̄i q̄ q̄ unigenit9 dei fili9 p̄ nobis sit mortuus. qd ut pdictū est itelligi d3 nō scdm naturā diuā s3 hūanā p̄ idiomatū cōicatiōe3 q̄a ut inq̄t Aug9 quē magr̄ inducit in textu. Si q̄s dixerit atq̄ crediderit deum passum anathā sit.

An anima xp̄i fuerit a carne separata etiā separata diuitate. & an p9 istās separationis sit effecta ipassibilis & an ex benignitate descēdit ad iferos. Ca. ii.

Cūm misteriū declarandū de morte xp̄i ē ex pte aīe. Circa quā adhuc cōtingit triplicit̄ dubitare Primo circa separabilitatē. Scdo circa ipassibilitatē. Tertio circa benignitatē Primo cōtigit dubitare circa separabilitatē An. s. aīa xp̄i a carne separata fuerit etiam separata diuinitate. Et respōdet magr̄ sen. quem sequūt ceteri theologi di. xxi. q̄ sicut nunq̄ fuit diuitas separata a carne ita nec ab aīa. Vn̄ Io. Dama. inq̄t. Si mortu9 ē ut hō & sancta illa aīa ab eius corpore diuisa ē diuitas tn̄ insepabilis ab utroq̄ pmansit. Rō aūt hui9 insepabilitatis scdm Bon. pōt esse triplex. Prima q̄a deū nō decebat q̄ indissolubili mr̄imonio aīam illā sibi copulauerat. Vn̄ sicut nō decet uirū relinquere uxorē sic non decuit

uerbũ ab aĩa separari. Scd'a rõ ẽ qa ñ nobis expediebat eo q̃ si facta fuisset separatio aĩa illa nõ habuisset potẽtiã ad eperiẽdũ gen⁹ captiuũ nec mediatricis effectũ ad recõciliãdũ & neutrũ erat nobis expediẽs. Tertia rõ ẽ qa aĩe illi non cõgruebat. tũ qa erat ĩnocẽtissima. tum qa erat beatissima. qa .n. beatissima erat nolebat a uerbo separi & qa ĩnocẽtissima nõ poterat cõtra uolũtatẽ suam separi ab eo qa iã punita fuisset sine culpa. Hĩc Dama. ait. Anathema sit q̃ dĩc uerbũ deposuisse qd' semel assumpsit. Sed cõtra hoc aliq instant obiiciẽtes illud Io. x. Potestatẽ habeo ponẽdi aĩam meã & iterũ sumẽdi eã. Ergo si iste sermo ẽ psõe fili dei. uidet' q̃ filius dei aĩam deposuit in morte. ergo in morte aĩa fuit a uerbo separata. Ad hoc rñdet Aug⁹. q̃ uerbũ illud est psone filii dei rõe carnis assumpte. Erat .n. in potestate eius separe aĩam a corpore & iterũ corpori illã reunire. Iõ aliud ẽ ibi deponẽs. aliud unde deponit. deponẽs ẽ uirt⁹ dĩna. unde deponit ẽ corp⁹. Scd'o cõtingit dubitare circa impassibilitatẽ. utrũ aĩa xp̃i p⁹ instãs separatiõis ĩpassibilis sit effecta. Ad qd' rñdet Boñ. ubi sup̃ q̃ ex certitudine auctoritatis hoc nõ ẽ determinatũ. sicut etiã mag̃r tãgit i. iii. di. xviii. uerũ tñ pbabile ẽ & rõi magis cõsonũ. q̃ stati p⁹ sepationẽ habuit ĩpassibilitatẽ. Si .n. nõ patiebat' aĩa xp̃i nisi dispẽsatiue & ppt' nr̃am salutẽ si iã nõ erat tẽp⁹ & loc⁹ merẽdi iam anima xp̃i nõ debebat nec poterat pati nec solũ de aĩa xp̃i pbabile ẽ q̃ statim post sepationẽ a corpore facta sit ĩpassibilis sed etiã de q̃libet aĩa uiri sancti in qua nõ repit' reatus alic⁹ peccati. Et si diceret' cur caro xp̃i nõ fuit ĩpassibil' facta ante resurrectionẽ sicut & aĩa. Respondet Boñ. q̃ hoc fuit ex duplici cã. Prima qdẽ qa anima ppiquior erat glie q̃ caro. Erat .n. beata scd'm aliq̃ sui partẽ. Scd'a uero causa qa dilatio ĩpassibilitatis in carne faciebat ad fidei nr̃e cõfirmatiõem uidelz ut õnderet' xp̃s ueracit' pass⁹ & mortu⁹ fuisse. nõ sic dilatio ĩpassibilitatis ĩ aĩa iõ magis dilata fuit impassibilitas corporis q̃ ĩpassibilitas aĩe ex dispẽsatiõe diuina. Tertio cõtingit dubitare circa beniguitatẽ. utrũ .s. ex benignitate aĩa xp̃i descẽdit ad ĩferos. Et q̃ sic p3 qa in symbolo aplo2 dr̃. Descẽdit ad inferos & act. ii. Hunc deus suscitauit solutis dolorib⁹ inferni. Et Io. Dama. ait. Descẽdit ad inferna aĩa deificata ut queãdmodũ his q in terra sunt ita & his q in tenebris & umbra mortis sedẽt suplucescat. Sciẽdum tñ scd'm Boñ. di. xxii. tertii li. q̃ nomine ĩferni aliqñ ĩtelligit' pena. aliquãdo loc⁹ pene. & scd'm hoc dupliciter põt aliqs dici descẽdere ad inferos. aut qa descẽdit ad penã. aut qa descendit ad locũ pene. pmo mõ nõ cõuenit xp̃o. in eo .n. nõ fuit pena dãni. nec fuit pena sẽsus. scd'o mõ cõpetit xp̃o. Descendit .n. q̃tum ad illã prem in qua erãt illi q detinebãt' merito peccati pmi parẽtis que qdem ps consueuit limbus appellari. Ad illã inq̃ partem descẽdit nõ cõpulsus necessitate sed sua uoluntate & potestate

Rõ aũt q̃re uoluit descẽdere ad eripiendos illos q detinebãt ibi compediti cum etiã posset facere hoc nõ descẽdẽdo fuit duplex. uidelicet ꝓpt̃ cõsolatiõeꝫ uinctoꝝ & ꝓpt̃ cõfusionẽ eduersarioꝝ. ꝓpt̃ cõsolationẽ uinctoꝝ. qa magna fuit eis cõsolatio de pñtia ipi9 aĩe Iesu xp̃i & maxĩa fuit dignationis oñsio in hoc ꝙ ipse psonalit̃ uoluit descẽdere ad eos. Fecit etiã hoc ꝓpt̃ cõfusionẽ aduersariorũ ut ipi demones cõfũderent̃ ex sua pñtia. & sicut uicerat eos in terra in natura assũpta sic aĩa ei9 de eisdẽ triũpharet ap̃ iferos de eisdẽ ip̃os iuitos expoliãdo. Descendit itaq̃ illa aĩa ad cõsolãdos sanctos p̃res ad letificãdos & beatificãdos. uiderũt nãq̃ q̃primũ illis se pñtauit dĩnitatẽ ei9. Vnde in loco infernali existẽtes habuerũt padisum & aptã dei uisionẽ que nõ ẽ aliud q̃ uita eterna. Sed adhuc qs querere posset utꝝ aĩa xp̃i morã cõtraxit in iferno usq̃ ad horã resurrectiõis Et respõdꝫ Bon. & Ric. ubi sup̃ & Tho. iii. pte. q. lii. Q̃ sicut xp̃s ut nr̃as penas in se susciperet uoluit corp9 suũ i sepulchro poni ita etiã uoluit aĩam suã ad ifernũ descẽdere corp9 aũt eius mãsit in sepulchro per diẽ integꝝ & duas noctes ad cõprobãdã ueritatẽ mortis sue. Vnde etiã tãtundẽ credendũ ẽ aĩam ei9 fuisse in inferno ut simul aĩa ei9 educeret̃ de iferno & corp9 de sepulchro. Ex quo Aug9 .xviii. li. de ci. dei. c. xliii. ait. ꝓpheta i uẽtre ceti triduo fuit & tñ illũ significauit in profundo inferni triduo futuꝝ q dñs ẽ oĩm ꝓphãꝝ. Et in li. de fide ad Petrũ de anima xp̃i loquẽs dicit. Ip̃a de inferis die tertio reuertẽte idẽ de9 scd̃m carnẽ qua in sepulchro iacuit de sepulchro resurrexit. Sed nonnulli arguunt qa Luce .xxii. xp̃s dixit latroni. hodie mecũ eris in padiso. ergo uidet̃ ꝙ aĩa xp̃i illa die q̃ mortu9 ẽ fuit in padiso & sic descẽdens ad infernũ nullã moram ibi cõtraxit. Ad qd̾ rñdet Aug9 exponẽs v̾bũ p̃dictũ. ꝙ noĩe paradisi nõ intelligit̃ ibi loc9 empirei nec loc9 padisi terrestris sed ip̃a aperta & clara uisio ip̃ius dei. De hoc uero descẽsu xp̃i ad inferos sic pulchre loqt̃ Aug9 in quodã sermone. Mox ut christ9 sp̃m tradidit unita sue dĩnitati aĩa ad infernoꝝ ꝓfunda descẽdit. Cũq̃ tenebraꝝ terminũ q̃si qdẽ dep̃dator splẽdid9 ac terribilis attigisset aspicientes eũ ipii ac tartaree legiones territi iq̃rere cepunt. d. Vñ est iste tã fortis. tã terribilis. tã splẽdid9. tã p̃clar9? Mũdus ille q nobis subdit9 fuit nũq̃ nobis talẽ mortuũ misit. nũq̃ inferis talia munera destinauit. Quis ergo iste q sic intrepid9 nr̃os fines igredit̃ & nõ solũ nr̃a supplicia nõ ueret̃. ueꝝ etiã & alios de uinculis nr̃is absoluit? Ecce ip̃i q sub nostris solebãt suspirare torm̃tis isultãt nobis de ꝑceptione salutis. Et nõ solũ iã nihil ueret̃ sed insup nobis minant̃. Nũq̃ hic sic mortui sup̃bierũt nec aliq̃n sic leti potuer̃t esse captiui. Vt qd huc istũ adducere uoluisti. o p̃nceps nr̃? Periit oĩs letitia tua in luctũ cõuersa sunt gaudia tua. dũ tu christũ suspẽdis in ligno ignoras q̃ta dãna sustineas i iferno. Post istas crudeliũ uoces

infernaliū ecce inumerabiles scōꝝ ppl̄i lacrimabili uoce clamabant. Aduenisti redēptor mūdi aduenisti quē desiderātes quottidie expectabam⁹. Descēdisti p nobis ad inferos noli nobis deesse cū reuersus fueris ad supos. Ascende domine Iesu inferno spoliato & auctorē mortis suis uincul' irretito & redde iam letitiam mūdo. Succurre inq̄t iam scenas extigue penas & miserando resolue captiuos dū hic es absolue reos cū descēderis defende tuos. bec ille. O q̄ ingēti letitia aīa rū ī limbo exn̄tiū tūc mētes pfuse sunt cū uiderēt benignissimū Iesū tādiu expectatū tādiu desideratū tādiu denicꝫ acclamatū. Viderēt inq̄ aiaꝫ ei⁹ & diuinitatē cui erat unita. uiderūt xp̄m redemptorē mediatorem & glorificatorem suū. necꝫ loc⁹ ille etiā luce corporali ex pn̄tia aīe xp̄i illustrat⁹ ut Ric. dicit erat eis ampli⁹ penosus. Expectauerūt ergo ut p̄dictū ē aīe ille sancte cū summa letitia ī eodē loco tēpus resurrectionis xp̄i.

Qualit' xp̄s depositus fuit de cruce. & de afflictione m̄ris ei⁹. necnō & de ei⁹ sepeltione. Cap̄m. ui.

Ertiū mysteriū declarādū de morte xp̄i ē ex pte sepulture. Ad quā pie uolētes attēdere tria cōsiderare debem⁹. Primo subuētionē. Secūdo afflictionē. Tertio sepelitionē. Primo cōsiderare debem⁹ subuētionē qualit' .s. Iosephs ab Aramathia & Nicodem⁹ licentia a Pilato obtēta deposnerūt xp̄m de cruce. Ipsi .n. q erāt discipuli occulti Iesu ferētes secum istrumēta uenerūt ad crucē ad cuius pedes iacebat mesta m̄r cū Maria Magdalena & Maria Iacobi & m̄re filioꝝ Zebedei & euangelista Iohē ceterisꝙ mulierib⁹ que secute fuerant Iesum a Galilea ministrātes ei ut Mathe⁹ refert. Cū aūt Ioseph & Nicodem⁹ uirginē reuerēt' salutassent lacrimātib⁹ oculis ei dixernnt. Venimus o m̄r mesta ut filiū tuū & mgr̄m nr̄m deponam⁹ de cruce recōdam⁹qꝫ ut moris ē honorifice in sepulchro. O pietas cōmendabilis hoꝝ uiroꝝ nobiliū. O deuotio digna laudū Ioseph ab Aramathia q a Pilato petiit ut sepelire posset preciosum corp⁹ Iesu Sꝫ si qs quereret q̄re p h'ı licētia null⁹ ex. xii. accessit sꝫ solū iste Ioseph. R̄ndet Chryso⁹ q̄ null⁹ audebat sicut iste q̄ insignis iudeoꝝ erat & Pilato not⁹. Dicebat etiā ille Iosephab Aramathia ex quo iā dixerat ut ait Beda ipsa est ciuitas que pmo. Re. dr̄ Ramatha de qua fuit Samuel. Scd̄o cōsiderem⁹ afflictionē surgēs Maria m̄r cū anxietate multa brachia extendebat ut dilectū filiū tāgere posset. Et cū auulsi fuerūt claui de manib⁹ & pedib⁹ suscepit cū cōtristantiū auxilio eū inē brachia sua indeqꝫ in terrā positū adorabat eū. Deinde cū multa caritate dolore mixta cōtractabat sua sanctissima membra tāgebat caput & spineā coronā extrahebat ab illo. osculabat' illud multiplicit' pforatū & cruore respsuꝫ atqꝫ dicebat. O caput dignū diademate & corona impiali q̄ turpit' coronatum te

uidi hucusq; corona spinea. inspiciebat liuidã faciẽ & in illã merẽs & ruẽs oscula bat̃ eã atq; subdebat. O decora facies & speciosa nimis ex qua p tot ãnos tantũ gaudiũ suscepi qũo facta es ut leprosa. Suscipiebat deinde pforatas manus amo rose osculãs illas referẽs semp piissima uerba cõpatiẽde querele. Sic etiã & lat9 apertũ tãgebat manu osq; illi applicabat. Fili iges mi q̃ dira fuit crudel'q; man9 illa que te lãcea pforauit nec puto posset aliqs plene inuestigare q̃lr uirgo depositũ de cruce filiũ dolent' lamtabat̃. Magdalena etiã & Ioh̃ Ioseph & Nicodem9 ceteriq; astãtes p̃ cõpassione flebãt & ipi. Tertio cõsiderem9 sepelitionẽ q̃lr hora cõpletorii iã iminẽte Ioseph & Nicodem9 instabãt ut corp9 sepeliret̃. Quare Nicodem9 ptulit mixturã mirre & aloes q̃i libras cẽtũ & lz tali unctiõe a putrefactiõe cõseruatia xp̃s nõ idigeret qm̃ cor9 ei9 corrũpi nõ poterat nec debebat. tñ Nicodem9 hoc nõ itelligẽs ex deuotiõe sua ad ungendũ cor9 xp̃i tulit unctionẽ p̃dictã. Accepũt ergo cor9 Iesu & ligauerũt cũ litheis. i. pãnis lineis in nuluerũt cũ aromatib9 sicut mos ẽ iudeis sepelire. erat aũt in loco ubi crucifix9 ẽ ort9 & i orto monumẽtũ nouũ i quo nõdũ q̃sq̃ posit9 fuerat. Ibi ergo ppt' pasceuẽ iudeoɋ qa iuxta erat monumẽtũ posuere Iesũ. que oĩa in mysterio facta sunt. Nã ut inqt Tho. sepeliri uoluit xp̃s rõnabilr. Prĩo qdẽ ad cõprobandã ueritatẽ mortis. nõ eni aliqs in sepulchro ponit̃ nisi q iã uere mortu9 ẽ. Vñ Pilat9 ut h̃et Marci. xv. añq̃ cõcederet xp̃m sepeliri diligẽti inqsitiõe cognouit eũ eẽ mortuũ Scd'o qa p hoc q; xp̃s de sepulchro resurrexit dat̃ spes resurgendi p ip̃m his qui sunt i sepulchro s̃m illud Ioh̃. v. Oẽs q i monumẽtis sunt audiẽt uocẽ filii dei & q audierit uiuẽt. Tertio ad exẽplũ eoɋ qui p mortẽ xp̃i spũalr moriũt̃ peccatis q. s. abscõdunt̃ a cõturbatione hoĩm. Vñ dr̃ Col. iii. Mortui estis & uita urã abscondita ẽ cũ xp̃o. Mod9 etiã sepeliẽdi rõabilis fuit. nã i orto sepult9 ẽ ad designandũ q; p mortẽ & sepulturã ip̃ius liberamur a morte quã incurrim9 ppt' peccatũ Ade i orto padisi cõmissũ. In aliena etiã positus ẽ sepultura ut dicit Aug9 in quodã sermone qa p aliena moriebat̃ salute & etiã ppt' abũdantiã pauptatis p nobis suscepte. Nã q domũ in uita nõ habuit ut Theophilus refert p9 mortẽ quoq; i alieno sepulchro recõdit̃ & nud9 existẽs a Ioseph opit̃. Erat isup monumentũ nouũ ut Hiero9 ait ne p9 resurrectionẽ ceteris corporib9 remanentib9 surrexisse ali9 fingeret̃. Et ut Aug9 dicit. Sicut in Marie uirgis utero nemo añ illũ nemo p9 illũ cõceptus ẽ ita i hoc monumẽto nemo añ illũ nemo p9 illũ sepultus ẽ. Aduolutũ etiã fuit saxũ magnũ ad monumẽti hostiũ ut sic appareret oĩmoda ueritas sepulture sue. Quare ut pticipes sim9 mortis & sepulture xp̃i sepeliam9 & nos uitia nr̃a atq; peccata sicq; consurgemus cum ip̃o accipientes hic gratiam & in futuro beatam gloriam. Amen.

Dominica resurrectionis dñi nostri Iesu xp̄i. De iocunditate particulari generali & maternali resurrectionis eius. Sermo.lxxi.

Ec dies quã fecit dñs exultem⁹ & letemur ĩ ea. Scribunt̃ hec uerba psal.c.xvii. Sicut amara fuit credẽtib⁹ ĩ Iesũ xp̄m passio ei⁹ ita iocũda dꝫ eẽ resurrectio illi⁹. Propterea gaudere un⁹qsq; & letari dꝫ ac iocũdari cũ audit uere ex mortuis xp̄m surrexisse. hoc eni docet nos & instruit sancta mr̃ eccl̃a dũ sepi⁹ replicat ꝓphicũ dictũ a nobis assũptũ ꝑ thee mate. In diuis nãq; officiis diurnis nocturnisq; horis h⁹ t͞pris exultãdũ eẽ ꝑdicat ꝓ uictoria ꝑ gl̃ia ꝓq; magnificẽtia xp̄i resurgẽtis. Letabũdũ ꝑfecto nouũ ab angelo nũtiatũ ẽ cũ dixit. Surrexit nõ ẽ hic. Surrexit inq̃ ille q ꝓ amore nr̃o pati & mori nõ recusauit ut nos mortuos peccato resuscitaret ad uitã. Quapꝑt̃ ut diẽ istũ cũ sp̄uali letitia cõpleam⁹ ĩ hoc sermõe de resurrectiõis xp̄i iocũditate uerba faciem⁹. Subdistiguem⁹q; sermonẽ ĩ tres ꝑncipales ꝑtes triplicẽ iocũditatẽ.

Prima dr̃ ꝑticularis. De iocunditate quã habuit ipse xp̄s in resurrectione &
Secunda generalis. de mirabilibus actibus operatis a potentia diuina in ipso
Tertia maternalis. xp̄o resurgente. Cap̄lm.i.

Rima iocũditas resurrectiõis xp̄i dr̃ ꝑticularis que.s. fuit in aĩa b̄ndicta ip̄ius Iesu xp̄i dũ cor⁹ suũ iterũ sibi uniuit efficiẽs illud ꝑpetuo gl̃iosum. Ad qđ pleni⁹ intelligẽdũ notãdũ ẽ q; ĩ ip̄o xp̄o resurgẽte q̃tuor act⁹ mirabiles opata ẽ uirt⁹ & potẽtia dei. Prim⁹ fuit sanguis reassũptio. Scđs corporis mutatio. Terti⁹ aĩe unio. Quart⁹ sepl̃chri penetratio. Prim⁹ act⁹ fuit sanguis reassũptio. Nã reassũpsit cor⁹ xp̄i clausũ exñs in sepulchro sãguinẽ ꝑpriũ q extra erat dispsus qđ nõ nisi ꝑ diuinã uirtutẽ fieri potuit. Rõ aũt ꝑfate reassumptiõis sanguis s̄m Tho.i.iii.ꝑte.q.liiii.ẽ q̃ qcqđ ad naturã corpis hũani ꝑtinet totum fuit ĩ corpe xp̄i resurgẽti. Manifestũ ẽ aũt q; ad naturã corpis hũani ꝑtinẽt carnes & ossa & sanguis & alia h⁹ iõ oĩa ista ĩ corpe xp̄i resurgẽtis fuerũt. Dñt etiã p̄hi q; sãguis ẽ sedes aĩe & aĩa uiuificat cor⁹ sanguie mediãte. Quare indubitanter sanguinẽ suũ resurgẽs xp̄s ad suũ cor⁹ reduxit. Vtrũ aũt totũ sanguinẽ assũpserit ita q; nulla ꝑticula siue guttula de illo ĩ terra remãserit due sũt opiones. Pria ẽ sancti Tho.q ubi s̄ ar.iii.ĩ rñsiõe ad argumẽtũ tertiũ.d.q; tot⁹ sãguis q de corpe xp̄i fluxit cũ ad ueritatẽ hũane natẽ ꝑtineat ĩ xp̄i corpe resurrexit. Sanguis aũt ille q ĩ qbusdã eccl̃iis ꝓ reliquiis cõseruat̃ nõ fluxit de corpe xp̄i sꝫ miraculose dr̃ effluxisse de q̃dã imagĩe xp̄i pcussa. Alia ẽ opĩo Frãn.de maroñ.q ait. Nõ ẽ icõueniẽs si aliqđ de sanguĩe xp̄i fuso dicat̃ eẽ ĩ aliqbus eccl̃is q a forte cor⁹ ĩ uita incorruptibili nõ ĩdiget tãto sanguĩe sicut in uita mortali. Et licet utraq; opĩo sit

sustentabilis tñ scd'a maiorē firmitatē uidet̃ hr̃e tũ qa tot9 sanguis nõ ptinet ad ueritatē hũane naẽ. Vñ & sanct9 Tho. ĩ suo quolibet. l. q. iii. d. Cũ ergo xp̄s añ passionē cõederit & biberit nihil ꝓhibet ĩ eo fuisse aliquē sanguinē nutrimētalē q ad ueritatē hũane naẽ nõ ptinet & quē nõ oporteret ĩ resurrectiõe ad corp9 eius redire tũ qa ĩ plerisq; sollēnissimis locis oñdit̃ uer9 xp̄i sãguis. Nã ĩ capella regis frãcie ē de sanguĩe xp̄i & de spinea corona sãguĩe ticta. In ꝓuincia ꝓuĩcie ap̄ sãctũ Maximinũ ĩ cõuentu fratꝝ p̄dicatoꝝ ĩ festo sancte Marie magdalene oñdit̃ ampulla cũ sanguĩe xp̄i. Apud Esculũ ĩ cõuẽtu fratꝝ p̄dicatoꝝ ē spina cũ sãguĩe xp̄i. Alia itr̃ spina cũ sãguĩe ē Racaneti ĩ ꝯuẽtu fratꝝ heremitaꝝ. In cĩtate uero Mãtue ĩ abbatia sancti Bñdicti ĩ eccl'ia sancti Andree ē de sãguĩe xp̄i quē asportauit Lõgin9 cui9 corp9 reqescit ibidē. In Alemãnia uero ĩ ciuitate Nurenberge ē ferrũ cũ quo lõgin9 lanceauit lat9 xp̄i sanguĩe respsũ & sic ĩ m'ltis ptib9 xp̄ianoꝝ uer9 ostēdit̃ sãguis xp̄i. Facit etiã ad cõfirmationē scd'e opĩonis auctoritas sũmi põtificis. Nã p Piũ maxĩm scriptũ ē ut seqt̃. Pius ep̄s seru9 seruoꝝ dei dilectis filiis abbati monasterii btē Marie Xantoneñ. dioc & cantori eccl'ie Xantoneñ. ac ꝑori ꝑorat9 sãcti Eutropii extra muros Xantone salutē & ap̄l'icã bñdictionē. Illius q se p dñici saluatiõe gregis in pretiũ ĩmolari nõ abnuit uices quis imeriti gerētes ĩ terris ad ea curis urgemur ĩdefessis p que cũctoꝝ xp̄i fidelib9 erga saluatorē suũ crescat deuotio ac ĩpoꝝ qbus sit ab eis dubietatis semotis scrupl'p ãplius succedat sal9 aiaꝝ. Exhibita siqdē nobis nup pte dilectoꝝ filioꝝ guardiani & cõuẽt9 dom9 uille Rupelle ordĩs fratꝝ minoꝝ Xãthoneñ. dioc petitio cõtĩebat. Q lz & tãto tp̄re cui9 memoria nõ extitit ĩ eccl'ia dicte dom9 ut pie ctedit̃ quedã portiũcula p̄tiosissimi sanguĩs dñi nr̃i Iesu xp̄i ĩ ligno crucis p redemptione hũani generis salubrit̃ effusi & p eosdē guardianũ & cõuentũ certis anni tp̄rib9 xp̄i fidelib9 sollēnit̃ oñdi ac ĩpibi ab eodē tp̄re citra ab eisdē fidelib9 uenerari cõsueta fore inhibeat̃ & honorifice cõseruet̃. Nonnulli tñ curiosi plusq̃ oporteat sape saragētes quo spũ ducti nesciť publice ac ꝑuate asserere nõ uerētes q; nil de p̄fato sanguĩe remãsit in terris fideles ĩpos a pia eoꝝ deuotiõe quãbacten9 gesserũt ad p̄fatã sanguĩs portiũculã ĩ dicta eccl'ia colēdã retrahere conant̃ in nõ modicũ incolaꝝ ptiũ illaꝝ ac guardiani & cõuent9 p̄dictoꝝ scandalũ atq; gramanē. Quare p pte dictoꝝ guardiani & cõuent9 nobis fuit hũil'r supplicatũ ut sup his sibi & fidelib9 eisdē oportũe ꝓuidere benignitate ap̄l'ica dignaremur. Nos igit̃ q de p̄missis certã noticiã non hr̃emus attendētes q; ueritati fidei nll'aten9 repugnat affirmare redēptorē nr̃m de sanguĩe p̄fato ob ĩpius passiõis memoriã aliq̃ ptē ĩ terris reliqsse ac ꝓpterea deuotionē ĩpoꝝ fideliũ plurimũ cõseruari & scãdalis ĩpis q̃tũ ĩ nobis ē obuiare cupiētes hĩ9i supplicatiõib9 inclinati

discretioni u̅re p aplica scripta mēdam⁹ q̄tenus uos uel duo aut un⁹ u̅rm si & p̄q̄ uocatis q fuerit euocādi de p̄missis uobis legitie cōstiterit oib⁹ & singulis tā ex emptis q̄ nō exēptis cui⁹cūq; p̄eminētie stat⁹ dignitatū grad⁹ ordīs uel cōditiōis fuerit auctoritate n̄ra sub penis & censuī ecclīasticis ne dictos fideles ab oī pia eoꝝ deuotiōe quā hacten⁹ gesserūt ad p̄fatā sāguīs hⁱ⁹ portiūculā ī eadē ecclīa uenerandā ut p̄ferť quoquo mō retrahere. Guardiano quoq; & cōuētui p̄dictis ne p illatas eis retroactis t̄prib⁹ p̄missoꝝ occasiōe iniurias q̄suis p̄sonas ad iudi- ciū euocari facere p̄sumāt dicta auctoritate districti⁹ inhibere curetī cōtradicto res p cēsurā ecclīasticā applatiōe p̄posita cōpescēdo nō obstātib⁹ cōstitutiōib⁹ & ordiatiōib⁹ ap̄licis necnon dom⁹ & ordīs p̄dictoꝝ iuramēto cōfirmatiōe ap̄lica uel quis firmitate alia roboratī statutis & cōsuetudinib⁹ ceterisq; cōtrariis qbus- cūq; aut aliq b⁹ cōit uel diuisim ab ap̄lica sede idultū existat ꝙ interdici suspēdi uel excōicari nō possint p l̄ras ap̄licas nō faciētes plenā & exp̄ssam de uerbo ad uerbū de indulto hⁱ⁹ mētionē. Datū Rome ap̄ sanctū Petꝝ. Anno incarnatiōis dnīce. M.cccc.lxi. q̄ntodecīo kal. Augusti p̄otificat⁹ n̄ri āno tertio Prope que oīa satī rōabile eē uidet ꝙ aliqd de uero xp̄i sanguie effuso īueniat ī terra. Vtꝝ uero talis sanguis sit tāta ueneratiōe dign⁹ q̄ta sanguis q ē in eucharistia ap̄ ple rosq; dubiū ē q̄m si unit⁹ ē diuitati adorād⁹ eēt adoratiōe latrie. Si uero nō ē uni tus diuitati tūc honor latrie nō debeť ei sāguini ī eucharistia. Quid aūt tenendū sit an s.a sanguie fuso sit sepata diuitas uel unita nō ē diffinitū uel determiatū cū altera opionū sustineri possit ut p3 p cōstitutionē nouā factā a summo ponti fice Pio scdo qui p̄disputatā materiā istā ī sui p̄ntia p doctissimos uiros statuit & ordiauit ꝙ null⁹ decetero sub pena excōicatiōis auderet dānare q̄cūq; opiōe3 p̄dictā cū utraq; sustineri possit absq; errore. Ego uero adhereo opioni doc. mei Fran. q ait ꝙ l3 aīa xp̄i & caro nūq̄ fuerit a diuitate sepate. sanguis t̄n sepatus a corpe ex cōseq̄nti erat sepat⁹ a diuinitate. Cui⁹ signū ē q l3 dicam⁹ fili⁹ dei fuit sepult⁹ & fili⁹ dei descēdit ad iferos nō t̄n dicim⁹ fili⁹ dei fuit effusus sup terrā. Ista aūt idiomatū cōicatio ē nota talis uniōis s̄m Aug in .i. de tri. Scdš actus quē opata ē uirt⁹ diuīa ī xp̄o resurgēte fuit corpis mutatio & si cor⁹ nō sit muta tū s̄m substantiā q a eiˀdē naťe resurrexit fuit t̄n mutatū s̄m q̄litatē. Erat. n. s̄m Greg. i omel eiusdē naťe sed alteri⁹ g̃lie. Nō potuit ergo fieri creata uirtute ut cor⁹ exaīe ante & uulnerib⁹ plenū sanareť impassibilr additis aliis dotib⁹ corpis g̃liosi. Terti⁹ act⁹ fuit aīe ad cor⁹ unio. Nō. n. pōt nisi diuia uirtute aīa sepata eidē corpi uniri qd mel⁹ & diffusi⁹ explicabiť in ope de uirtutib⁹ i sermōe de re surrectiōe generali. Quart⁹ act⁹ fuit sepulchri penetratio. Exiuit nanq; xp̄s de sepulchro clauso sigillato & custodito. Sed nonnulli circa hoc dubitant p̄pť

uerbū Math.d. Angl's aūt dn̄i descēdit de celo & accedens reuoluit lapidē. Ad qd' r̄n̄det Beda.d. Accedēs reuoluit lapidē nō ut egressuro dn̄o ianuā pādat sed ut egress⁹ ei⁹ iā facti hoib⁹ p̄stz idiciū. Qui.n.mortal' clauso uirgis utero potuit nascēdo mūdū igredi ip̄e fact⁹ imortal' clauso sepulchro potuit resurgēdo exire de mūdo. Considerem⁹ ergo quāta leticia fuit mēs xp̄i p̄fusa cum de sepulchro exiēs q p̄us passibilis fuerat gl'iosū & ipassibilē se cōspexit. Vt puto q̄ p̄mū eleuatis i celū ocul' gr̄as retulit p̄ri q eū d' morte iā fecerat triūphare.

De iocūditate quā habuer̄t ex resurrectiōe christi uincti.discipuli.mulieres & angeli.

Capl'm.ii.

Cd'a iocūditas dr̄ generalis que q̄drupl'r subdistigui pōt. Pr̄ia uinctoꝝ Scd'a discipuloꝝ. Tertia mulieꝝ. Quarta angeloꝝ. Pr̄ia iocūditas fuit uictoꝝ eoꝝ.s. q uicti detēti fuerāt i libo quos in̄ resurgēs xp̄s penit⁹ eduxit & liberauit p̄ut Zacharias p̄pha p̄nūtiauerat.ix.c.d. Tu quoq; i sāguie testi tui emisisti uictos tuos d' lacu i quo n̄ erat aq̄. Que uerba.scd'z Nico. d' lira ad l'raz intelligūt' d' xp̄o. Cui p̄pha loq̄t' i scd'a p̄sona d' quo an̄ dixerat i tertia p̄sona. Sed dubiū hic orit' utrꝝ xp̄s oēs aīas que erāt i iferno liberauerit. Ad qd' r̄n̄dz Bon̄.di. .xxii.tertii.li.Q2 xp̄s n̄ liberauit nisi aīas electoꝝ suoꝝ & eoꝝ q erāt m̄bra ip̄ius. q̄uis.n.passio xp̄i oib⁹ suffecerit n̄ tn̄ ifluit nisi i ei⁹ m̄bra.& iō illi soli p̄ passiōez xp̄i saluati sūt q ul' erāt ei⁹ m̄bra qn̄ pass⁹ ē ul' futuri erāt p̄ cōuersiōez ad ip̄z Qm̄ igit' m̄lti erāt i iferno q nec m̄bra xp̄i erāt nec futuri erāt qa n̄ erāt istatu merēdi nō oēs dn̄s eripuit de iferno s3 tm̄ electos Vn̄ Greg⁹ i q̄dā omel' .ī.octauā pasce ait. q̄ an̄ passiōez suā dixit i resurrectiōe sua dn̄s ipleuit.Si exaltat⁹ fuero a terra oīa trahā ad me.Oīa.n. trahit q de electis suis ap̄ iferos nl'l'm reliq̄t Oīa abstulit utiq; electa Vn̄ etiā recte p̄ os Osee dic.Ero mors tua o mors.morsus tu⁹ ero inferne.qa.n.i electis suis fundit⁹ occidit mortē mors mortis extitit.qa uero in iferno p̄tē abstulit p̄tē reliq̄t nō occidit fūdit⁹ s3 momordit ifernū.hec ille.Nō fuerūt ergo ab iferno liberati p̄ xp̄3 dānati p̄ s̄n̄iam diffinitīaz siue p̄pter pc̄tm̄ actuale siue etiā p̄pt' pc̄tm̄ originale. Nā ut inq̄t Tho.iii.p̄te.q.lii. Pueri q cū origīali decesserāt nullo mō fuerāt cōiūcti passiōi xp̄i p̄ fidē & dilectiōez iō nō fuerūt ab iferno liberati.& l3 sācti p̄res adhuc tenerēt' astricti reatu origial' pc̄ti iq̄tū respicit hūanā nat'az.tn̄ erāt liberati p̄ fidē xp̄i ab oī macula pc̄ti.& iō capaces erāt illi⁹ liberatiōis quā xp̄s attulit descēdēs ad iferos. Paruuli uero q n̄ fuerant a peccato originali mūdati neq; p̄ fidē p̄p̄az qa nūdū hūerāt usū liberi arbitrii neq; p̄ fidē p̄ētū aut p̄ aliqd' fidei sacr̄z qa nō erāt i statu i quo eēnt capaces gr̄e xp̄i nec merita xp̄i poterant eis suffragari nec satisfactio ei⁹ p̄ pc̄tō Ade ad eos hēbat extēdi liberati nequaq̄ fuere. S3 adhuc dubiū ē. An liberate fuer̄t aīe

que erãt ĩ purgatorio Et rñdꝫ Tho. ubi sup̃ ꝙ passio xp̃i nõ habuit tũc maiorem efficaciã q̃ hẽat nũc & iõ illi q̃ fuerũt tales q̃les nũc sunt illi q̃ ĩ purgatorio cruciant̃ liberati nõ fuerũt. Si q̃ aũt iueti sũt ibi tales q̃les etiã nũc satisfactiõe cõpleta liberat̃ nil ꝓhibet eos a purgatorio fuisse liberatos. Fuit ergo iocunditas illa oĩm q̃ ĩ libo detinebat̃ q̈b⁹ gaudiũ accñtale accreuit locũ illũ derelinq̃n do ĩ quo tã diu hĩtauerãt ĩ tenebrĩ & merore. Scd̃a fuit iocũditas discipl̃oꝝ. Ipa eteni resurrectiõis die apparuit xp̃s discipl̃is eũtib⁹ ĩ Emaus ut pꝫ Luce ultĩo. Item apparuit discipl̃is cõgregatis ĩ unũ ut dr̃ Ioh̃.xx. & tũc nõ aderat Tho. Appuit ad huc & Simoni. Sed ubi aut q̃n nescit̃ nisi forte q̃n redibat a monumento cũ Iohẽ Luce ultĩo. Vel ut dr̃ ĩ historia eccl̃astica apparuit ei ĩ cauerna ĩ q̃ flẽdo manebat. nã p⁹q̃ negauit xp̃m ĩ cauernã q̃dã intrauit que mõ dr̃ gallicat⁹ ubi se totũ ad lamẽta p̃nie cõuertit. Ibi ut q̃busdã placet ĩ ip̃a resurrectiõis die mag̃r benignissim⁹ uisitauit eũ certificãs illũ de sui remissiõe peccati. Ob qđ Petr⁹ miro gaudio fuit affect⁹. Sir̃ letat⁹ ẽ ex resurrectiõe xp̃i Iosep ab Arimathia. Legit̃ nãq̃ in euãgelio Nicodemi ꝙ iudei indignati cõtra ip̃m eo ꝙ xp̃m sepelierat ceperũt ip̃m & ĩ quodã cubicl̃o diligent̃ clauso & sigillato eũ recluserũt uolẽtes p⁹ sabbatũ eũ occidere. Et ecce xp̃s ĩ ip̃a nocte resurrectiõis ad eũ intrauit & osculũ ei dedit & ide saluis sigillis eũ idticẽs ĩ domũ suã ĩ Arimathia ip̃ꝫ adduxit. Tertia fuit iocũditas mlie꜠ que ip̃a die resurrectiõis uiderũt eũ. Vidit nãq̃ illũ Maria magdalena ĩ spẽ ortulani ut dr̃ Ioh̃ xx. Viderũt & illũ secũ p⁹ea & alie marie q̈b⁹ a monum̃to redeũtib⁹ apparuit Iesus occurrens illis & dicẽs. Auete. Ille aũt accesserũt & tenuerũt pedes ei⁹ & adorauerunt eũ ut pꝫ Math̃.ul.c. Quarta fuit iocũditas anglo꜠ q̈b⁹ accñtale gaudiũ accreuit ꝓ gl̃ia xp̃i resurgẽtis ꝓ liberatiõe p̃rm de limbo etiã & ꝓ toti⁹ letitia eccl̃ie militãtis.

De iocunditate quã habuit mater Iesu xp̃i ex resurrectione eius sicut multipliciter probatur. Capl̃m.iii.

Tertia iocũditas p̃ncipalis dr̃ maternalis. Sup ceteros eteni ꝓ xp̃o resuscitato letificatũ ẽ cor uirginis mr̃is. Sibi nanq̃ ut pie credit̃ p̃usq̃ ceteris b̃ndict⁹ fili⁹ eius appuit. Qđ ꝓbari põt q̃drupl̃r. Prĩo ex testificatiõe Scd̃o ex cõtrarii cõfutatiõe. Tertio ex celebratiõe. Quarto ex cõueniẽti rõe. Primo ꝓbari põt ex testificatiõe. Testat̃.n. hoc Ambro⁹ ĩ li᷑ de uirgĩb⁹.d. Vidit Maria resurrectionẽ dñi & primo uidit & credidit. uidit maria magdalena q̃uis ista adhuc nutaret. Scd̃o ꝓbat̃ ex cõtrarii cõfutatiõe. Aiũt eni nõnulli xp̃m uirgini matri iõ nõ apparuisse q̃ a nll̃s euangl̃ista꜠ hoc asserit. Sed ad hoc doc. dicunt ꝙ euãgelista꜠ officiũ fuit solũ⁹ resurrectiõis testes iducere mr̃eꝫ aũt ad testificãdũ ꝓ filio inducere eos nõ decuit. Si eni uerba extranea꜠ feĩa꜠ delirãmẽta uisa sunt

quõ nõ magis matrẽ ꝑ filii amore crederẽt delirare. Nõ scripserũt ergo euãgeli ste ꝙ apparuerit uirgĩ mr̃i sed ꝑ cõstanti dereliquerũt illud. Tertio ꝓbat̃ ex celebratiõe. Ad insinuãdũ nãq; ꝙ xp̃s resurgẽs a mortuis apparuit uirgini matri sancta Romana eccl̃ia ip̃a resurrectiõis die stationẽ celebrat ap̃ sanctã Mariam maiorẽ ubi tp̃re magni Greg. dũ ip̃e ĩ die pasce missã cãtaret & pax dñi ꝓnun- tiaret angl̃s dñi alta uoce r̃ndit. Et cũ spũ tuo. Ob qd̃ cũ ip̃a die papa ibidẽ cele brat ĩ h9 miracl̃i testĩom nil sibi cũ dicit pax ẽc r̃ndet̃. Quarto ꝓbat̃ ex cõueni enti rõe. Rõabile etenĩ fuit ut fili9 resurrectiõe sua ꝑus mr̃ez letificaret q̃ ãplius ceteris doluisse cõstat. Cõtẽplari ergo deuote possum9 ꝙ sanctissima illa uirgo ip̃a resurrectiõis nocte orõnib9 intẽta filiũ suũ quẽ sepulchro clausũ reliquerat uidere ardẽtissime cupiebat. Neq; enĩ ignara erat illũ die tertia a mortuis resur rectuꝝ. Ob qd̃ uel corde uel ore dicere poterat. O pr̃ eterne. Ecce iã tp̃s ĩstat ut filiũ tuũ & meũ a mortuis reuoces. Suscita ergo illũ & ad me mitte tãto merore ꝑ sua passiõe cõtritã. O fili mi dulcissime. O fili mi amantissime quẽ uidi plagis repletũ spinis coronatũ crudeli morte extinctũ & ĩ sepulchro repositũ qñ uide bo ex mortuis triũphasse. Dixisti o fili mi & totiẽs dixisti. Die tertia resurgam. Ecce iã dies tertia ĩminet. Surge dñe ĩ requiẽ tuã & ueni ut uideã te solatiũ aĩe mee. Et dũ hec & sĩlia uirgo gl̃iosa rogaret ecce cum ingẽti lumine decora facie aspectuq; affabili apparuit ei fili9 Salue iq̃es mr̃ & de cetero mĩe regia. Cessẽt amõ dolorosa suspiria amara lam̃ta & copiose lacrĩe. Ecce ego ip̃e sũ q̃ in utero tuo steti quẽ pepisti quẽ pauisti lacte uirgĩeo quẽ tenerrĩe educasti quẽ tãto pe dilexisti quẽ deniq; defleuisti trãsfixa dolori gladio. Ego sũ Ies9 filius tu9 q̃ ĩfer- nũ expoliaui. Iñ prẽs eduxi & eternitatis aditũ deuicta morte reseraui. Gaude o mr̃ uenerãda qa data ẽ mihi oĩs ptãs in celo & ĩ terra & in noĩe meo flectet̃ oẽ genu. Tu uero p9 me ĩ regno celoꝝ sup oẽs hoĩes & angl̃os exaltaberi. Nõ poss; ꝑfecto mẽs nr̃a inuestigare q̃ benigna fuerit uisitatio illa q̃ blãda & amicabilia uerba mr̃is & filii q̃ gratiosi & iocũdi utriusq; ĩ alteꝝ aspectus q̃ etiã reuerentes morigeratiq; recipci gest9 p9 que oĩa discessit fili9 mr̃e in letitia & desideriis fil̃ remanẽte. Letemur ergo & nos cũ illa desiderãtes uidere suũ dilectũ filiũ seden tẽ ad dexterã p̃ris cũ quo & .s.s. uiuit & regnat p eterna scl̃a. Amen.

Feria secunda post dominicã resurrectiõis. De temporalitate q̃litate & ueri tate resurrectionis xp̃i. Sermo lxxii.

Esurrexit dñs uere. Scribũt̃ hec uerba Luce ultĩo .c. & ĩ euã° hodierno Iocũdissima resurrectiõis dñi nr̃i Iesu xp̃i sacra a fidelib9 cũctis diligẽ tissime parit̃ & deuote ad mentẽ sũt reuocãda qm̃ p illa exurgere põt cũctoꝝ aĩus ad spem fut̃e & ĩmortal̃ uite. Idcirco ꝑt̃ ea que dicta sũt in sermõe

pcedenti restāt adhuc plurima nō imerito apienda. Ipe etenī xp̄s morꝰ peccatiq̄ destructor multifariā resurrectiōis sue ueritatē patefacere uoluit mōo ut sic nullꝰ q ineū credere nollet iexcusabilꝰ redderet. Et ut euāgelica lectio p̄ntis diei habet discipl̄is eūtibꝰ i Emaus i spē pegrini se ōndit quē i fractiōe panis cognouerunt ex mortuis uere surrexisse. Vt igit̄ de hac resurrectione gl̄iosa clara h̄eat̄ notitia de ipa ī hoc sermone locuturi tria mysteria pponemꝰ declaranda.

Primū dr̄ t̄pralitatis. Quare xp̄s accelerauit resurrectionem suam nec illam
Secūdum qualitatis. distulit usq̄ ad generalem omnium resurrectionem.
Tertium ueritatis.

Capl̄m .i.

Rimū mysteriū declarādū de resurrectiōe dr̄ t̄pralitatis in quo possumꝰ subdistīguere triplex t̄ps. Primū dr̄ t̄ps acceleratū. Scd̄m t̄ps retardatum. Tertiū t̄ps determiatū. Primū dr̄ t̄ps acceleratū. Accelerauit eni xp̄s resurrectiōnē suā nec illā distulit usq̄ ad resurrectiōnē generalē rōnabilr̄ ppt̄ tria. Pria ppt̄ corpis dignitatē. Cū enī illud corꝰ dignissimū foret ex eo q̄ erat deificatū siue diuinitati unitū nō fuit decēs ut tā diu sub puluere iaceret. Qd̄ pre nūtiauerat pph̄a .d. Nō dabis sanctū tuū .i. corꝰ sanctificatū qa ī oi sanctitate cōceptū & cū diuinitate unitū uidere corruptionē. Scd̄a rō fuit ppt̄ fidei firmitatē Si eni nō surrexisset fides pisset nec ueꝝ deū eū aliqs credidisset sicut p3 ī discipulis de qbꝰ nūc euāgelista loq̄t̄. Ipi eteni ī uia tristes & dolētes colloquebant̄ de his q̄ acciderāt nō qi credētes ut Theophilꝰ ait sed sicut stupētes ī rebꝰ extraneis .pptereа xp̄s rep̄hēdit eos ut p3 ī lr̄a euāgl̄ii. Tertia rō fuit ppt̄ resurrectionis nr̄e exēplaritatē. Si .n. xp̄s resurrexit ergo & nos spare possumꝰ resurrectionā nr̄a3. Vn̄ Paulꝰ .i. coꝛ. ait Si xp̄s p̄dicat̄ q̄ resurrexit a mortuis quō q̄dā in uobis dn̄t q̄ resurrectio mortuoꝝ nō ē. Et Gregꝰ ī omel. inq̄t. Exēplo dn̄s mōstrauit qd̄ pmisit ī pmio ut sicut illū fideles resurrexisse cognoscūt ita in seipis sine mūdi pmia resurrectiōis sparent. Et idē iteꝝ ait. Nō plꝰ q̄ triduanā mortē eē uoluit ne si ī illo resurrectio differret̄ ī nobis oīo desparet̄. S3 circa hoc dubitare cōtingit utꝝ xp̄s pmꝰ fuerit resurgētiū. Et q̄ sic uidet̄ eo q̄ Apoc. i. uocat̄ pmogenitꝰ mortuoꝝ. Et .i. coꝛ. xv. apl̄s. ait. Xp̄s resurrexit a mortuis pmitie dormiētiū ubi glo. q. a pꝰ t̄pre & dignitate Cōtrariū tn̄ uidet̄ qa i ueteri testō p Heliā & Heliseū aliq resuscitati legūt̄ Sil̄r & xp̄s añ passiōe3 suā tres mortuos suscitauit. In sup .Math. xxvii. dr̄ q̄ it̄ cetera miracula ī passiōe xp̄i uisa monumēta apta sūt & m̄lta corpa sanctoꝝ q domierāt surrexerūt. ergo n̄ uidet̄ q̄ xp̄s fuerit pmꝰ ad resurgēdū. R̄ndet Tho. iii. pte. q. liii. q̄ resurrectio ē repatio a morte ī uitā. Dupl̄r aūt aliqs eripit̄ a morte. Vno mō ī actu. s. ut uiuere icipiat q̄l̄cūq̄ etiā post moreret̄. alio mō ut aliqs liberet̄ nō solū a morte sed etiā necessitate & qd̄ plꝰ ē

a possibilitate moriendi & hec ē uera & pfecta resurrectio cui9 respectu ṗma dr̄ ipfecta. Loqn̄do ergo de resurrectiōe pfecta xp̄s ē ṗm9 resurgētiū qa ip̄e resurgendo ṗmo puenit ad uitā penit9 imortalē ſm illud Ro.vi. Xp̄s r.ex.m.i.nō m.m.i.u.nō d. Sȝ resurrectiōe ipfecta qdā alii surrexerūt añ xp̄m ad p̄mr̄andū qi i quodā signo resurrectionē ipsius. De illis aūt de qb9.d. Math. uarie loquūt̄ doc. Nā Hiero9 sup Math. sētire uidet̄ q̄ surrexer̄t añ xp̄m iteꝝ morit̄i. In sermone uero de assumptiōe uirgīs hoc sub dubio derelinqt. Remigi9 uero ait īdubitant̄ credere debem9 ut q resurgēte dño a mortuis surrexerūt ascendēte illo ad celos & ip̄i pit̄ ascēder̄t. Et lȝ sustineri posset opinādo q̄ surrexerit añ xp̄m iteꝝ mortui tñ magis cōsonū ē pietati q̄ resurrexerint p9 xp̄m nō iteꝝ morit̄i. tū qa mors ē pena peccati & ip̄i erāt ab oī pc̄tō ultīate purgati. tū qa corpib9 eoꝝ unite fuer̄t aīe gl̄ificate. Ex q̄ uniōe ſm Aug. i ep̄l'a ad Dioscaꝝ efficiūt̄ corpa ipassibilia & gl̄iosa Resurrectio āt illoꝝ ponit̄ ab euāgl̄ista añ resurrectōeȝ xp̄i p q̄dā anticipationē. ppterea ip̄e ait. Et exeūtes de monumētis p9 resurrectionē ei9.i.xp̄i ſm Nico.de lira uenerūt i sanctā ciuitatē & apparuerūt m̄ltis. Scdm tp̄s notatū i resurrectiōe xp̄i dr̄ retardatū. Licet.n. surrexerit añ resurrectionē generalē nō tñ statī ut mortu9 ē resurrexit sȝ distulit usq̄ i diē tertiū & hoc rōabilr̄ p ptria. Priō ppt̄ significationē ut.s. ex hoc significaret̄ q̄ lux sue mortl curauit nostrā duplicē mortem & ideo una die integra & duab9 noctib9 iacuit in sepl'chro ut p diē intelligat̄ lux sue mortl p duas noctes nr̄a duplex mors. Hāc rōeȝ assignat glo. sup illud Luce ultīo Oportuit xp̄m pati ⁊c. Scd'a rō fuit ppt̄ restauradoꝝ p̄figuratiōeȝ quā tāgit Petr9 raueñ.d. Tres dies uoluit xp̄s eē sue sepl'ture que i celo fuit restauratus que i terra reparatus apud iferos redēptur9. Tertia rō fuit ppt̄ pbationē ut.s. pbaret ueritatē mortl ei9 ut sic clari9 elucesceret ueritas resurrectiōis. Tertiū tp̄s ānotatū de resurrectiōe xp̄i dr̄ determīatū. Surrexit.n. die tertia qd̄ p̄dixerat Math.xii. Sicut inqt Ionas fuit i.n.c.tri.d.&.t.n. sic erit fi.ho.i corde terre.i. i sepl'chro ſm glo. trib9 die.& tri.noctib9. Notandū tñ ſm Aug. li°.iiii.de tri. q̄ hoc itelligit̄ p synedochē ut ṗma dies accipiat̄ ſm ptē sui postremā. scd'a dies ſm se totā & itegrā. tertia ſm ptē sui ṗmā & sic er̄t tres dies & qlibȝ hoꝝ dieꝝ suā noctē habuit p̄cedētē. Tūc.n. ſm Bedā mutat9 ē ordo & cursus dieꝝ ac noctiū. Antea.n. dies p̄cedebāt & noctes sequebāt̄ p9 passiōeȝ aūt hic ordo mutat9 ē ita q̄ noctes p̄cedūt & dies sequūt̄. & h° mysterio cōgruit qm̄ hō ṗmo de die gr̄e cecidit i noctē culpe p9 passionē aūt xp̄i & resurrectionē de nocte culpe redit ad diē gr̄e De hora uero resurrectiōis uarie loquūt̄ doc. nā qdā uident̄ dicere q̄ surrexit media nocte. qdā uero q̄ surrexit i aurora. Rō aūt hui9 diuersitatis ē p eo q̄ cōsiderāt diuersimode i illa dilatiōe cōgruentiā q̄tum

ad numeꝝ horaꝝ. nã aliq̃ icipiũt tp̄s cõputare ab hora. vi. q̃ crucifix⁹ ẽ & tenebre facte sũt sup uniuersã terrã. & isti ptẽdũt tp̄s usq̃ ad mediã noctẽ iꝰ diẽ sabbati & diẽ dñicũ. & sic cõputãt. xxxvi. horas q̃a tũc erat eq̃noctiũ uerbũ uernale qñ xp̄s dñs passus ẽ. Aliq̃ icepũt cõputare a sero i quo posit⁹ fuit. i sepulchro & ptẽdũt tẽp⁹ usq̃ ad diluculũ diei dñice & tã isti q̃ illi tãdẽ cõsiderãt cõgruẽtiã tante dilatiõis. Iõ. n. dñs distulit p. xxxvi. horas ut in hoc significeť liberatio & uictoria pfecta Ille. n. numer⁹ ẽ ex senario numero i se ducto q̃ q̃dẽ numer⁹ ẽ numer⁹ pfect⁹ ſm arithmeticũ. Est & alia cõueniẽtia q̃a i. xxxvi. horis sũt due noctes & un⁹ dies ita q̃ salua ẽ ibi pportio simplicis ad duplũ ut significeť sic p̄dictũ ẽ q̃ x⁹ una siplici sua uetustate abstulit duas nr̃as uetustates Licet ergo ut ait. Boñ. di. xxii. tertii. li. p̄dicte opiones uideãť differre tñ cõueniũt in assignando tẽporis cõgruẽtiã. & posset dici q̃ i hora sibi ñ cõtradicũt q̃a dupl̓r dr̃ res fieri aut qñ fit scd̓z ueritatẽ. aut qñ inotescit. & illi q̃ horã mediã noctis assignãt resurrectionis tp̄s deťminant qñ p̄ fuit. q̃ uero mane assignãt tẽp⁹ deťminãt qñ inotuit. Vel certe resurrectio fuit iꝰ horã medie noctis & mane dñice & q̃a mediũ denoiatur ab extremis iõ aliq̃ dicũt fuisse i media nocte aliq̃ uero in mane.

Q̃ x⁹ resurrexit iuisibiliter ueraciť & feliciť. Cap̄lm. ii.

Ocťm mysteriũ declarãdũ de resurrectione xp̄i dr̃ q̃litatis i quo sciẽdũ ẽ q̃ x⁹ resurgere uoluit a mortuis cũ triplici q̃litate & cõditiõe. Surrexit. n. P̄rio iuisibil̓r Scd̓o ueraciť. Tertio feliciť. P̄rio surrexit inuisibiliť q̃a null⁹ mortaliũ eũ uidit resurgẽtẽ. Ad qd̓ itelligẽdũ querť doc. Vtꝝ resurrectio xp̄i i suo actu debuit oib⁹ maifestari. Et q̃b⁹dã uideť q̃ sic. p̄rio q̃a si pbl̓ico peccato d̓beť pbl̓ica pnia ſz illd̓. i. thi. v. Peccãtẽ corã oib⁹ argue. ita merito publico debeť p̄miũ publicũ. sed claritas resurrectiõis ẽ p̄miũ hũilitatĩ passiõis ut Aug⁹ dicit sup Io. Cũ ergo passio xp̄i oib⁹ fuerit maifestata eo publice patiẽte uideť q̃ glia resurrectiõis ip̄i⁹ debuit oib⁹ maifestari. Scd̓o arguiť q̃a discipuli uideřt xp̄z actu ascẽdẽtẽ i celo iuxta illd̓ act. i. Vidẽtib⁹ il̓l eleuat⁹ ẽ. ergo a siři debueřt ip̄z uidere actu a mortuis resurgẽtẽ Tertio arguiť q̃a illi q̃b⁹ fuit manifestata resurrectio xp̄i testes fueřt resurrectiõis qd̓ testioniũ ferebãt publice p̄dicãdo qd̓ ñ cõueit mulierib⁹. ergo uideť q̃ si cõueniẽť p̄mo illis q̃ ceteris fuerit manifestata. Rñdꝫ Tho. iii. pte. q. lv. q̃ eoꝝ que cognoscũť. quedã cognoscũť cõi lege naťe. quedã uero ex spẽali munere gr̃e. sic ea que diuit⁹ reuelãť quoꝝ ut Dio⁹ dic i li. celestis hier. hec ẽ lex diuit⁹ istituta ut adeo imediate supiorib⁹ reuelẽť q̃b⁹ mediãtib⁹ deferãť ad iferiores sic pꝫ i ordiatiõe celestiũ spũuꝫ. Ea uo que ptinẽt ad futurã gloriã coẽm hoiꝫ cognitiõeꝫ excedũt scd̓ꝫ illd̓ Isa. lxiiii. oc. cul⁹ ñ uidit de⁹ absq̃ te que p̄pasti diligẽtib⁹ te. Iõ h̄ ab hoie ñ cognoscũť nisi

dinit⁹ reuelata. qa ergo xp̄s resurgēs n̄ resurrexit ad uitā mortalē sȝ imortalē & gl'iosā ȝ iō resurrectio illi⁹ debuit ordiate p̄us āgel' dīnde p āgl'os hoib⁹ reuelari. Vn̄ Hilari⁹ sup Math. dicit. q̄ iō āgel⁹ p⁹ resurrectiōis est index ut quodā famulatu p̄r̄ne uolūtat' resurrectio nūtiaret. & ut dr̄ act. x. Dedit eū maifestū fieri n̄ oī pp'lo sed testib⁹ p̄ordiatis a deo. Ad p̄mū ergo argumentū dicendū. q̄ passio xp̄i pacta ē in corpe adhuc hn̄te naturā passibilē que cōi lege nota ē oibus & iō passio xp̄i oī pp'lo imediate māifestari potuit. Ipa aūt resurrectio simpl'r supnatural' & miraculosa fuit. Ad sc̄m argumētū dd'. q̄ ascēsio xp̄i q̄tū ad terminū a quo nō trāscendebat hoīm coēm noticiā sed solū q̄tū ad terminū ad quē. Et iō discipuli potuerūt uidere ascēsionē xp̄i q̄tū ad terminū a quo .i. sc̄m q̄ eleuabat' a terra nō aūt uiderūt ip̄m q̄tū ad terminū ad quē qa nō uiderūt quō reciperet' in celo. Sed resurrectio xp̄i trāscendebat coēȝ noticiā & q̄tū ad terminū a quo sc̄m q̄ aīa rediit ab inferis & cor⁹ de sepl'chro clauso exiuit & q̄tū ad terminū ad quē sc̄m q̄ ē adeptus uitā gl'iosā. Et iō nō debuit fieri resurrectio sic q̄ ab hoīe uideret'. Ad tertiū uero argumentū dicēdū q̄ mlieri nō pmittit' docere ī eccl'ia publice sȝ bn̄ pmittit' aliquos domestica admōitiōe instruere. appuit ergo xp̄s p° Marie magdalene ut sicut mlier p̄ma fuit nūtia mort' ita esset nūtia uite. Ex quo Cirill⁹ ait Feīa que quodāmō fuit mort' mistra ueneran de resurrectiōis mysteriū p̄ma pcipit & nūtiat. Adeptū ē ergo femineū gen⁹ & ignomīe absolutionē & maledictionis repudiū. Simul etiā p hoc ōn̄dit' q̄ q̄tū ad statū gl'ie ptinet nullū detrimētū patiet' sex⁹ feieus. Ōn̄dit etiā xp̄s qa iā nō uenerat uocare iustos sed pc̄tōres. & qa pc̄tōres & meretrices ad pn̄iāȝ redeūtes p̄cedēt ī regno celoꝝ. Supest adhuc & alia rō q̄re mlierib⁹ p̄us apparuit eo q̄ ip̄e xp̄m ardētissime amauerūt ītm̄ ut ab ei⁹ sepulchro discipl'is recedētib⁹ n̄ recederēt. Et p̄cipue ip̄a feruētissia magdalena que stabat ad monumētū foris plorās ut dr̄ Ioh. xx. que a xp̄o sibi appente interrogata mlier qd ploras? existimās q̄ ortulan⁹ esset rn̄debat. Tulerūt dn̄m meū & nescio ubi posuerūt eū. Dn̄e si tu sustulisti eū dicito mihi ubi posuisti eū & ego eū tollā. O ardēs amor Marie magdalene. Colloquebat' mgr̄o suo de se ip̄o cū tāta affectiōe q̄re x⁹ bn̄dict⁹ eā noīando Mariā se cognoscendū illi dedit atq̄ uoluit p̄⁹q̄ discipl'is sibi appere. Scd'o surrexit x⁹ ueracit' qa uerꝝ cor⁹ habuit. Cōtra qd' aliq̄ arguūt. Prīo qa uerꝝ cor⁹ nō pōt eē cū alio corpe ī eodē loco sicut erat cor⁹ xp̄i. nā intrauit ad discipl'os ianuis clausis ut dr̄ Ioh. xx. Scd'o quia uerꝝ cor⁹ nō euanescit ab aspectu intuentiū nisi forte corrūpat' sed cor⁹ xp̄i euanuit ab oculis discipl'oꝝ eū intuentiū ut dr̄ Luce ul. Tertio qa q̄libet ueri corpis ē determīata figura. sed cor⁹ xp̄i appuit discipl'is ī alia effigie ut pȝ Marci ultīo. ergo uidet' q̄ xp̄s p⁹ resurrectionē nō habuit uerꝝ cor⁹ hūanū. Ad p̄mū argumētū

rn̄det Tho. ꝙ corꝰ xp̄i pꝰ resurrectionē nō ex miraculo sed ex cōditiōe gl̄ie sicut qdā dn̄t clausis ianuis ad discipl̄os ītrauit sil' cū alio corpe ī eodē loco exn̄s. Vel dc̄. ꝙ nō ex naťa corpis sed potiꝰ ex uirtute diuītatꝪ unite illud corꝰ ad discipl̄os licet uerꝫ eēt ianuis clausis ītrauit. Vn̄ Augꝰ sup Io. d. Molli corpis ubi diuitas erat clausa hostia nō obstiterūt. Ille qppe nō eis aptis ītrare potuit quo nascēte uirgītas mr̄is īuiolata pmāsit. Ad s̄m argumentū dicit Tho. ꝙ qcūqꝫ h̄t corꝰ glorificatum i ptāte sua h̄t uideri qn̄ uult & non uideri qn̄ nō uult hᵒ tn̄ xꝰ hūit non solū ex cōditiōe corpis gl̄iosi sꝫ etiā uirtute diuītatꝪ sue. Euanuit ergo ab ocl̄is discipl̄orꝫ nō qa corrūpeť aut resolueret ī aliq̄ īuisibilia sed qa sua uolūtate desiit ab eis uideri uel eo p̄nte uel eo abscedente p dotē agilitatꝪ. Et si adhuc quereret cur pꝰ resurrectionē n̄ cōuersabať cū discipl̄is sic an̄ cōtinue. Rn̄det Tho. ꝙ circa resurrectionē xp̄i duo erāt discipl̄is declarāda. s. ip̄a ueritas resurrectiōis & gl̄ia resurgētis. Ad ueritatē aūt resurrectiōis manifestandā sufficit ꝙ eis pluries apparuit ut diceť ī tertio mysterio. Ad gloriā aūt resurrectiōis māifestandā noluit cōtinue cōuersari cū eis sicut ṗus fecerat ne uidereť eis ad talē uitā resurrexisse q̄lē ṗꝰ h̄uerāt. Ad tertiū dc̄. ꝙ apparuit discipl̄is sicut uoluit sine sui mutatione qa sic erat i ptāte eiꝰ Ex qbus cōcludimus ꝙ uerꝫ corꝰ h̄uit & ueraciť resurrexit.

Tertio surrexit xꝰ feliciť qa ī resurrectione corꝰ h̄uit gl̄iosū qd̄ appet triplici rōe. Prīo qdē qa resurrectio xp̄i fuit exēplar & cā nr̄e resurrectiōis Sācti aūt ī resurrectiōe h̄ebūt corpa gl̄iosa ut dicit apl̄s. i. Corꝫ. xv. Vn̄ cū cā sit potior cāto & exēplar exēplato m̄ltomagꝭ corꝰ xp̄i gl̄iosū fuit cū resurrexit. Scd̄o hoc appet qa p hūilitatē passiōis meruit gl̄iā resurrectiōis. Tertio qa aīa xp̄i a ṗncipio sue cōceptiōis fuit gl̄iosa p fruitionē & uisionē diuītatꝪ. Est aūt dispēsatiōe factū ut ab aīa gl̄ia nō redūdaret in corꝰ ad hᵒ ꝙ mysteriū nr̄e redēptiōis sua passiōe ipleret & iō pacto hoc mysterio aīa xp̄i stati in corꝰ in resurrectiōe reassumptū suā gl̄iam deriuauit & ita factū ē corꝰ illud gloriosū. de quo Phil'. iii. apl̄s. d. Reformabit corꝰ hūilitatꝪ nr̄e cōfiguratū corpi claritatis sue. Sed nōnl̄li obiiciūt ppᵗ cicatrices q̄s i corpe pꝰ resurrectionē retinuit que ad q̄dā corruptiōeꝫ ptinere uideť Ad qd̄ rn̄det Tho. ꝙ cicatrices ille erāt in corpe xp̄i pꝰ resurrectionē nō ad corruptionē & deformitatē sed ad dignitatē & decorē ut Augꝰ. d. xxii. li. de ci. dei. Quare aūt cū cicatricibꝰ resurrexit pl̄es a doc. assignanť rōes. Prīa rō ē ppᵗ gl̄iaꝫ xp̄i. Vn̄ Beda sup Lucā. Nō iqt ex īpotentia curādi cicatrices seruauit sed ut in ppetuū uictorie sue circūferat triūphū. Scd̄a rō fuit ad cōfirmandā fidē circa resurrectionē. Tertia rō ut prī p nobis supplicās q̄le genus mortꝪ p hoīe ptulerit sp oñdat. Quarta rō ut illas ī iudicio ad cōfusionē reproborꝫ demr̄et. Vn̄ Augꝰ ī Li. de sym. ait. Inimicis uulnera demr̄aturus ē sua ut cōuincens eos ueritas dicat.

Ecce hoiem quē crucifixistis uidete uulnera que ifixistis agnoscitis lat⁹ qd̓ pupugistis qm̄ per uos & ꝓpter uos apertum ē nec intrare uoluistis.

Q̃ sufficiēt x⁹ declarauit resurrectionē suā ṽbo nūtio & argumīto. Ca.iii

Ertiū mysteriū declarādū de resurrectione xp̄i dr̄ ueritatꝭ. Voluit nanqꝫ clemētissim⁹ saluator nr̄ ueritatē resurrectiōis declarare sufficiēt qd̓ fecit tripl̄r. Prīo uerbo. Scd̓o nuntio. Tertio argumīto. Primo declarauit xp̄s ueritatē resurrectiōis sue uerbo qn̄.s.an̄ passionē p̄nūtiauit illā. Vn̄ Math.xvii. p⁹ trāsfigurationē suā dixit. Nemi dixeritꝭ uisionē hāc donec a mortuis fili⁹ hoīs resurgat. Et Mathi.xx.p⁹q̄ dixit ꝙ fili⁹ hoīs erat crucifigēdus subdidit & tertia die resurget. Et Math.xxvi. passiōe sua iā de ꝓxio iminēte dixit. Postq̄ resurrexero p̄cedā uos igalileā. Scd̓o declarauit ueritatē resurrectiōis sue nūtio qn̄.s. ip̄o uolente angl̄s dixit mulieribus. Surrexit nō ē hic. Marci.ul. & Mathi.xxviii.

Tertio id declarauit argumēto. Vn̄ Actuū.i. Prebuit seip̄m uiuū iargumētis mltis p⁹ passionē suā. Notandū tn̄ ut inqt Tho.iii.pte ꝙ argumentū dr̄ dupl̄r. Vno mō quecūqꝫ rō rei dubie faciēs fidē. Alio mō aliqd̓ sēsibile signū qd̓ iducit ad alicui⁹ ueritatꝭ manifestationē. Prīo mō x⁹ non ꝓbauit discipl̄is resurrectiōeꝫ qa talis ꝓbatio argumētatia ꝓcedit ex aliqb⁹ p̄ncipiis que si nō eēnt nota discipl̄is nihil p ea eis manifestaret̄ qa ex ignotis non pōt aliqd fieri notum. Si aūt eēnt eis nota nō trāscenderēt rōnē humanā & iō nō eēnt efficacia ad fidē resurrectiōis astruēdā que rōnē humanā excedit. Oportet.n. p̄ncipia ex eodē genere assumi ut dr̄.i. posterioꝝ. Si aūt accipiat̄ argumentū scd̓o mō sic xp̄s resurrectionē suā dr̄ argumītis declarasse iq̄tū p quedā signa euidētissima uere se resurrexisse oñdit. ostēdit aūt illa ꝓpt̓ duo. Prīo qa nō erant corda eoꝝ disposita ad hoc ꝙ de facili fidē resurrectiōis accipent. Vn̄ dixit eis Luce ul. O stulti & tardi corde ad credendū. & Marci ultīo exprobrauit incredulitatē illoꝝ. Scd̓o ut p hui⁹i signa eis oñsa efficaci⁹ testimōiū illoꝝ redderet̄. Ip̄a aūt argumēta uel signa oīa simul sūpta oñdunt uerā & gl̓iosā resurrectionē. ꝙ uera fuerit resurrectio oñdit x⁹ ex pte corpori & ex pte aīe. Prīo ex pte corpori circa qd̓ tria oñdit. Primo ꝙ eēt ueꝝ & solidū nō fantasticū uel raꝝ sicut aer p hoc ꝙ papabile p̄buit. Vn̄ ip̄e dixit Luce ul. Palpate & uidete.q.s.c.& o.n.b.s.m.u.h. Scd̓o oñdit ꝙ eēt corp⁹ hūanū oñdendo eis uerā effigiē quā ocl̄is intuerent̄. Tertio oñdit ꝙ eēt idē cor⁹ numero oñdendo uulneꝝ cicatrices ob qd̓ dixit Luc.ul. Videte man⁹ meas & p.m.q.e.i.s. Scd̓o oñdit ueritatē resurrectiōis ex pte aīe iterato corpi unite & hoc per opa triplicis uite. Prīo qdē p opus uite nutritīe ihoc ꝙ cū discipl̄is māducauit & bibit ut legit̄ Luce ul. Et si diceret̄ ꝙ angl̄i in assumptis corporib⁹ comederūt & biberunt ut patet Gen̄.xviii. de angl̄is quos Abrahā suscepto hospicio

& tñ ex hoc nõ cõcludit̃ q̃ angl̃i h̃eant uera corpa sibi natal̃r unita. ergo nec p h° q̃ xp̃s cõedit posset argui q̃ h̃uerit suũ uer̃ corp⁹ iter̃ a ĩe unitũ. Rñdet Tho. q̃ alia rõ ẽ de angl̃is alia de xp̃o. Nã angl̃i appentes ñ asserebãt se hoies esse sicut asseruit x⁹ se uer̃ hoĩem esse etiã alit̃ x⁹ mãducauit & alit̃ angl̃i. Nã qa corpora ab angl̃is assumpta nõ erant corpa uiua uel aiata nõ erat uera cõestio s̃ȝ eẽt uera cibi cõtritio & inectio ĩ interiorẽ partẽ corpis assumpti. Vñ angl̃s dixit Thobie x. Cũ essem uobiscũ uidebar q̃dẽ mãducare & bibere uobiscũ sed ego cibo inuisi bili utor. Sed qa cor⁹ xp̃i uere fuit aiatũ uera fuit ei⁹ comestio qa ut Aug⁹ inq̃t. Nõ ptãs sed egestas edendi corpĩb⁹ resurgentiũ anfert̃ q̃re xp̃s uere mãducauit ptãte nõ egestate. Ideo Beda inq̃t. Mãducauit p⁹ resurrectionẽ nõ q̃i cibo indigẽs nec q̃i nos ĩ resurrectiõe quã expectam⁹ cibis egere significãs s̃ȝ ut eo mõ naturã corpis resurgenti astrueret. Scd̃o oñdit ueritatẽ resurrectiõis p opa uite sẽsitiẽ ĩ hoc q̃ discipl̃is ad interrogata rñdebat & p̃sentes salutabat ĩ quo oñdebat se & uidere & audire. Tertio p opera uite intellectiue ĩ hoc q̃ cũ eo loquebant̃ & de scriptis disserebãt & ne q̃d deeẽt ad p̃fectionẽ manifestatiõis oñdit se h̃re diuinã naturã p miraculũ q̃d fecit ĩ captura pisciũ & alteri⁹ p hoc q̃ eis uidentibus ascendit ĩ celũ. Gloriã adhuc oñdit intrãs ianuis clausis p̃mittẽs se uideri & nõ uideri. Vñ Greg⁹ ĩ omel̃. Palpandã carnẽ dñs p̃buit quã clausis ianuis introduxit ut etiã p⁹ resurrectionẽ oñderet corpus suũ ei⁹dẽ nat̃e & alterius gl̃ie. Ip̃e itaq̃ redẽptor mũdi q̃ tot argum̃tis ueritatẽ sue resurrectiõis ut tactũ ẽ cõfirmauit uoluit tãdẽ de illa certiores nos reddere cũ ad se attraxit oẽs ppl̃os oẽsq̃ natiões ffor̃ deor̃ cultu penit⁹ extincto. Quõ nãq̃ nisi uiueret de⁹ & hõ sedens in gl̃ia p̃ris credidissent ĩ eũ nõ solũ ppl̃ares & rudes uer̃ etiã & docti ph̃i ac potẽtissimi reges & p̃ncipes. O uere efficacissimũ signũ ad credendũ ĩ xp̃m resuscitatũ quẽ adorãt ut dixim⁹ tot millia milliũ eor̃ q̃ credũt & sp̃ant ĩ illũ. Ip̃e igit̃ ẽ ĩ cu⁹ femore erat scriptũ. Hic ẽ rex regũ & d.d. Apoc. xix. Ip̃e ẽ cui data ẽ oĩs ptãs ĩn ce. & in t. q̃ surrexit uere regnatur⁹ cũ p. & s. s. in eternũ. Amen.

Feria tertia post dominicã resurrectiõis. De resurrectione oĩm generali an iudicium contra illos quibus hec uidet̃ ueritas impossibilis. Sermo. lxxiiii.

Idete man⁹ meas & pedes meos qa ego ip̃e sũ. Verba sunt redẽptoris nr̃i Luce. xxiiii. c. & in eun° hodi°. Cũ audim⁹ a mortuis suscitatũ dñm Iesũ xp̃m spem nr̃am subleuare debem⁹ ad futurã oĩm resurrectionẽ. Qm̃ aũt plerisq̃ incredulis & curiosis ĩpossibile uidet̃ ac nll̃o pacto uerisimile q̃ rurs⁹ aĩe suis corpĩb⁹ reuniẽt̃ sicq̃ oẽs hoĩes tandẽ resurgẽt. Idcirco ĩ pñti sermone de generali resurrectiõe aliq̃ discutiem⁹ qm̃ hãc saluator nr̃ resurgẽs idem numero p̃mr̃auit ĩ seip̃o sicut p3 ĩ uerbis allegatĩ ĩ themate. In q̃bus ad generalem

resurrectionem animum reuocantes tria mysteria declarabimus,

Primū dr̄ ueritatis.
Scd'm generalitatis.
Tertium qualitatis.

Q ueritas resurrectionis generalis probatur per auctoritates rationes & exempla.

Capl'm.i.

Rimū mysteriū de resurrectiōe generali declarandū dr̄ ueritatis. In quo ponit talis cōclusio. q̄ numero electoꝝ cōpleto oēs aīe reunient corporib⁹ suis & resurgēt hoies illi idē s'm naturā q̄ pri⁹ fuert pbat aūt h° tripl'r. Prio auctoritate. Scd'o rōe. Tertio exēplo. Prio auctoritate. Scribit.n.Iob.xix. Scio.n.q̄ redēptor me⁹ uiuit & ī.n.d.d'.t.s.s.& rur.c.pel.m.& in.c.m.u.s.m.quē ui.s.e.i.& nō.a.&.o.m.c.s.ppt' que uerba Hiero⁹ dicit de Iob ad Paulinū ut de ceteris siloā resurrectiōez corpoꝝ sic pphat.ut null⁹ de ea ul' maīfesti⁹ ul' clarius scripserit.Et Eze.xxxvii.de⁹ ait.Ecce ego ītromittā ī uos spūz & uiuetis & dabo sup uos neruos & succrescere faciā sup uos carnē & s'r extēdā in uobis cutē & dabo uobis spm & uiuetis & scietis qa ego dn̄s.Et Isa.xxvi.dr̄. Viuēt mortui itfectiq̄ uri resurgēt.Et Dañ.xii.Multi d'bis q̄ dormiūt ī terre puluere euigilabūt alii ī uitā eternā alii ī obpbriū ut uideāt sp.Et sopho.iii.Expecta me ī die resurrectionis.Et Ioñ.iii. Subleuabit de corruptione uitā meā.Et psalmo.c.xxxviii. Tu cognouisti sessionē meā & resurrectiōez meā.& .ii.Math.vii.Rex mūdi defūctos nos p suis legib⁹ ī eterne uite resurrectiōe suscitabit.Et .i.coꝝ.xv.Oēs q̄dē resurgem⁹ Et ibidē Stella differt a stella ī claritate sic erit & resurrectio mortuorū.Et.i.thesal'.iiii.Nolum⁹ uos ignorare de dormientib⁹ ut ñ.c.s.&.c.q.s.ñ.h.Si .n.c.q̄ Iesu.m.ē &.r.i.&.d.e.q.d.p Iesū.ad.cū.eo.Et Lu.xiiii.Retribuet tibi ī resurrectiōe iustoꝝ.Et Io.v.pcedēt q.b.f.in resurrectiōem uite.q uero.m.e.in.r. iudicii Et Math.xxii.In resurrectiōe neq̄ nubent neq̄ nubēt Et ne m'lta dicam⁹ in utroq̄ sym° resurrectio mortuoꝝ decantat.De q̄ etiā.i c.i.de sum.tri.& fi.ca. Innocētiu⁹ terti⁹ ait sic.Oēs cū suis ppiis resurgēt corporib⁹.que nūc gestāt ut recipiāt scd'z opa sua siue bona fuerit siue mala.illi cū diabolo penā ppetuā & isti cū xp̄o gl'iaz sēpiternā. Sz cōtra hāc ueritatē arguūt ñnulli m'tipl'r. Prio īfirmāt testiōniū scripturaꝝ asserētes q̄ q̄cq̄d ī eis dr̄ de resurrectiōe ē spūal'r itelligēdū lz etiā corporal'r loq̄ uideāt sic cū dici⁹ m'lta de deo corpalia q̄ icorpore⁹ ē que p metaphorā aliq̄d spūale designāt. Scd'o arguūt qa .i.coꝝ.xv.dr̄.Caro & sanguis regnū dei ñ possidebūt Tertio arguūt qa dicit Auicēna.iii.meta.qd' anihilatū ē ñ reducit.sz forme corpoꝝ hūanoꝝ ad ultimū anihilāt qa nihil de eis remanet nisi materia pma ergo ille forme eedē numero nūq̄ reuertēt. Quarto arguūt qm̄ cōtigit ut aliqñ hoies carnib⁹ nescāt hūanis & solū tali nutrimēto nutriant.caro ergo eadē ī plib⁹ hoibus repit.nō ē aūt possibile q̄ ī pluribus resurgat

nec alit̃ uidet̃ uñis resurrectio & ĩtegra si unicuiq; ñ restitueret̃ qđ habuit. uidet̃ ergo ĩpossibile φ hoĩm resurrectio sit fut̃a. Ad p̃mũ argumẽtũ r̃ñdʒ Tho. in. iiii. sum. cõtra. gẽtiles. d. φ philet⁹ q̃dã & himene⁹ tenuer̃t spũal̃r ĩtelligẽda dũtaxat uerba scripturaꝝ de resurrectiõe quos apl̃s. ii. thi. ii. rep̃bat. d. Philetus & Himeneus exciderãt a ueritate. d. resurrectiõeʒ iã eẽ factã. Cõtra eoꝝ igit̃ opiõnẽ ẽ euãgelic⁹ text⁹ Io. v. ubi. de utraq; resurrectiõe spũali. s. & corpali exp̃sse dñs ẽ locut⁹. Ait. enĩ Am̃ am̃ dico uobis q̃a ueĩt. h. & nũc ẽ. q. m. au. u. fi. dei & q au. ui. Qđ ad resurrectionẽ spũalẽ aĩaꝝ p̃tinere uidet̃ que iã tũc fieri icipiebat cũ aliq p̃ fidẽ xp̃o adherebãt. Sʒ p⁹modũ corp̃alẽ resurrectionẽ exp̃mit. d. Venit hora in q̃. o. q ĩ m. s. au. uo. fi. dei. Manifestũ ẽ aũt φ ĩ monum̃tĩ ñ sũt aĩe sʒ corp̃a. ergo p̃dicit̃ hic resurrectio corpoꝝ. Ad s̃m argumẽtũ dicit Boñ. i. iiii. di. xliii. φ apl̃s loq̃t̃ ibi de carne & sanguie q̃tũ ad corruptiouẽ nõ q̃tũ ad substantiã ut intelligat̃ φ q carnal̃r uiuũt reguũ dei possidere nõ poterũt & sumit̃ ibi caro p̃ hoĩe p̃ synedochẽ. Ad tertiũ argum̃tũ r̃ñdet Ric. i. iiii. di. xliii. φ Auicẽna loq̃t̃ de p̃tãte nat̃e que ẽ limitata & finita. uirt⁹ aũt diuĩa cũ sit ĩfinita põt idẽ cor⁹ ĩ numero reformare & aĩe sue unire. Ad q̃rtũ argum̃tũ r̃ñdʒ Tho. i. iiii. sũme cõtra gẽtiles. c. lxxxi. φ nõ ẽ necessariũ φ quicq̃d fuit in hoĩe material̃r resurgat in eo. Et iteꝝ si aliq̃d deest supplet̃ p̃ potẽtiã dei. Ad hoc ergo φ resurgat hõ idẽ numero ñ requirit̃ φ q̃cq̃d fuit material̃r ĩ eo s̃m totũ tp̃s uite sue resumat̃ sʒ tm̃ q̃tũ sufficit ad cõplemẽtũ debite q̃titatis & p̃cipue illud resumendũ uidet̃ qđ p̃fectius fuit sub forma & spẽ hũanitatĩ subsistẽs. Caro ergo cõesta resurget ĩ eo ĩ quo p̃⁹ fuit aĩa rõnalis p̃fecta. in scđo uero si nõ solũ carnib⁹ humanis past⁹ ẽ sʒ & aliis cibis poterit resumere tm̃ de alio qđ ei material̃r aduẽit qđ erit necessariũ ad debitã q̃titatẽ corpis restaurandã. si uero solũ hũanis carnib⁹ sit pastus resurget ĩ eo qđ a generãtib⁹ traxit & qđ defuit supplebit̃ oĩpotẽtia creatoris. φ & si p̃entes ex solis hũanis carnib⁹ pasti fuerãt ut sic & eoꝝ semẽ qđ ẽ sup̃fluũ alim̃ti ex carnib⁹ alienis generatũ sit resurget q̃dẽ semẽ ĩ eo q ẽ nat⁹ ex semĩe loco ei⁹ ei cui⁹ carnes cõeste sũt supplebit̃ aliũde. hoc. n. ĩ resurrectiõe seruabit̃. φ si aliq̃d materialit̃ fuit ĩ pl̃ib⁹ hoĩb⁹ resurget ĩ eo ad cui⁹ p̃fectionẽ mag̃ p̃tinebat. Vñ & si fuit ĩ uno ut radicale semẽ ĩ quo ẽ generat⁹ ĩ alio uero sicut supplemẽtũ sup̃ueniẽs resurget ĩ eo q ẽ generatus ex hoc sicut ex semĩe. Si uero ĩ uno fuerit ut p̃tinẽs ad p̃fectionẽ ĩdiuidui ĩ alio ut deputatũ ad p̃fectionẽ spẽi resurget ĩ eo ad quẽ p̃tinebat s̃m p̃fectionẽ ĩdiuidui. unde semẽ resurget ĩ genito & nõ ĩ generante. Et costa Ade resurget in Eua nõ ĩ Adam ĩ quo fuit sicut in nat̃e p̃ncipio. Si aũt s̃m eundẽ p̃fectiõis modũ fuit ĩ utroq; resurget ĩ eo ĩ quo p̃mit⁹ fuit. que oĩa fiẽt uirtute illi⁹ cui nihil ẽ impossibile. Hinc Aug⁹ li. xxii. de. ci. dei. c. xx. ait. Absit ut ad

resuscitāda corpa uite q̄ reddēda nō possit oīpotētia creatoris oīa reuocare que uis bestie uł ignis assūpsit uel ī puluerē cinereūe collapsū uł .ī humorē solutū uł ī auras ē exalatū. Absit ut sin⁹ ull⁹ secretūq̄ naꝰe ita recipiat aliqd subtractū se sib⁹ nr̄is ut oīm creatori aut cognitionē lateat aut refugiat ptatē. hec ille. Scđo pbaꝰ ueritas generał resurrectiōis rōe que triplex eē pōt. Pria dr̄ repatiōis. Secunda pfectiōis. Tertia cōpletiōis. Pria rō ōn̄dēs futurā corpoꝝ resurrectionē dr̄ repatiōis Vt.n. dicit Ansel. i.li. cur de⁹ hō. Si hō nō peccasset nūq̄ moreret sꝫ cū aīa sił & corpe ad btā gl̄am assumeret. ergo si xp̄us pfecte repauit hoīes lapsū debuit illū ad talē statū reducere ī quo sił aīa & cor⁹ glificaret. Cū aūt hoc n̄ fiat ī p̄nti qa oēs morimur. ergo aut oēs resgem⁹ p⁹ morte aut hūani generi repatio fuit min⁹ sufficiēs qđ ē f̄lm. Idcirco saluator nr̄ uoluit a mortuis resgere ut dictū ē ī pcedētib⁹ q̄ten⁹ & nos de resurrectiōe nr̄a spē h̄eam⁹ idubitatā. Vn̄ & Pau. i. Coꝝ. xv. ait. Si aūt x⁹ pdicaꝰ q̄ resurrexit a mortuis quō q̄dā dīnt ī uobis q̄ resurrectio mortuoꝝ n̄ ē? Si aūt resurrectio mortuoꝝ n̄ ē neq̄ x⁹ resurrexit. Scđa rō dr̄ pfectiōis. Vt.n. iqt Ric. resurrectio corpoꝝ facit ad pfectiōeꝫ uniuersi Est eni triplex substātia. s. pure corpalis & pure sp̄ualis & corpali & sp̄uali cōpōita. Si aīe ergo a corporib⁹ sepate nūq̄ corpib⁹ iteꝝ unirent sequeret q̄ ī hac parte uniuersū ppetuo sua pfectiōe careret. Preterea aīa nata ē ut sit ps substātie cōposite ex corpali & sp̄uali naꝰa ps aūt h̄t de cōi lege ipfectū eē extra totū. In cōueniēs aūt ē ut tā nobilis substantia ppetuo careat naꝰali pfectiōe sui eē. Insup. cū aīa sit corpori forma & forma naꝰalē iclinatiōnē h̄eat ad materiā aīa ex cōseq̄nti naꝰalē incliatiōnē h̄t ad pficiendū hūanū cor⁹ & regēdū. Sed nłła naꝰalis iclinatio ē frustra qa ut dr̄ i. iii. de aīa. Naꝰa nihil facit frustra. & i. i. de celo & mūdo. Naꝰa nō facit aliqđ factū uacuū. & si h⁹ ē ueꝝ de naꝰa naꝰata m̄lto fortius de naꝰa naꝰante h⁹ ē de istitutore create naꝰe q̄ ipa nō naꝰalr nec de necessitate sꝫ libera uolūtate istituit. frustra aūt & uana eēt ī aīa sepata pdicta iclīatio si nūq̄ eēt hūano corpi iteꝝ uniēda Tertia rō dr̄ cōpletiōis. Nā ut ait Isidor⁹ i. i. de sū. bono. c. xxix. Qui m̄te tractauerūt qđ pficerēt corpe sił & aīo punienꝰ & corpe. Spectat ergo ad cōpletā rōnē punitiōis iniquoꝝ & māifestatiōnē diuīe iustitie ut mali cū suis ppriis corpib⁹ ppetuo puniāꝰ. Sic etiā reqrit supabūdātissia clemētia & liberalitas sūmi dei & electi sui cū ppriis corpib⁹ eternałr letenꝰ & gaudeāt. Fuerūt nāq̄ corpa ipa instrā & organa aiaꝝ ad uirtutū opa exercenda. Ipi etenī sancti p xp̄i amore carnē suā crucifixerūt cū uitiis & cōcupiscētiis. Et ut ait Pau. hebre. xi. Alii distēti sūt nō suscipiētes redēptionē ut meliorē iuenirēt resurrectiōnē. Alii uero ludibria & uerbera experti isup & uicula & carceres lapidati sūt secti sūt tēptati sūt in occisiōe gladii mortui sūt. Circuierunt i melotē & in

pellibus caprinis egētes angustiati afflicti qb⁹ dign⁹ nō erat mūd⁹. In solitudinib⁹ errātes ī mōtib⁹ & ī speluncis & cauernis terre. Tertio pbat exēplo ueritas resurrectiōis generalis. Et Aug⁹ li.xxii. de ci. dei refert exēplū illud qd' Valen⁹ recitat li.i. rubrica de miraclis. Et Macrobi⁹ li.i. de sōno Scipiōis & Plato i li. de republi. Q. qdā Pheretres natiōe pāphil⁹ miles officio cū uulnerib⁹ i p̄lio accep tis uitā effudisse crederet cū.xii. die int' ceteros una perēptos iacēs tandē eēt honorād⁹ igne subito seu recepta aīa seu retēta qcqd emersis dieb⁹ egerat uiderat ue tāq̄ publicū pfess⁹ iudiciū hūa⁹ generi enūtiauit. Faciūt adhuc ad resurrectiōe corpor̄ approbādā exēpla eor̄ q̄ surrexerūt p solā uirtutē dei tā ī ueteri q̄ ī nouo testō. Scribit nāq; iii. Re.xvii. q̄ Helias p̄cib⁹ suis filiū uidue suscitauit q̄ iā mortuus erat. Et de ipō d. Hiero⁹ ī plogo ī Ionā. Sanctū Ionā hebrei affirmāt filiū fuisse mlieri uidue sareptene quē Helias ppha mortuū suscitauit mr̄e p⁹ea dīcte ad eū. Nūc cognoui q̄ uir dei es tu & u'bū dei i ore tuo uer̄ ē. Et.iiii. Reg.iiii.c. hēt. q̄ Heliseꝰ ext¹ctū filiū mlieri p̄cib⁹ suis ad uitā reuocauit. Lu. uero .vii.c. ponit resurrectio adolescēt. Et Math.ix. resurrectio filie archisynagogi. Et Ioh.xi. resurrectio Lazari q̄tuor dies ī monumēto iā hn̄t. Et Actuū.xx c. narrat de Pau. q̄ dū p̄dicaret ap̄ Troadē qdā adolescēs noīe Eutychus s̄r fenestrā cū mergeret somno graui cecidit de tertio cenaclo deorsū & sublat⁹ oblat⁹ ē mortu⁹. Ad quē cū descēdisset Paul⁹ icuibuissetq; sup eū adolescēs ille ptin⁹ uiuēs & incolumis resurrexit. Et ut breui⁹ ptē istā cōcludam⁹ omissis aliis ī mediū adducem⁹ mēorabile illd' exēplū de.vii. dormiētib⁹ qd' Theodor⁹ & Rufin⁹ insi' scripsert. In ciuitate ergo Ephesi orti sūt.s. Maxia⁹ Marc⁹ Martian⁹ Iohes Seraphyon & Cōstātin⁹. Hi cū accusati eēnt Decio tūc Ephesi exīti q̄ xpiani eēnt dato eis resipiscēdi spatio usq; ad reditū. Decii q̄ puiciā uisitatur⁹ erat dimittūt. At illi interi patrimoniū suū ī paupes expēdētes inito cōsilio ī montē Celion secesser̄t & ibi eē secreti⁹ decreuer̄t. Diu ergo latētibus sic un⁹ eor̄.s. Malch⁹ mutato hitu ne cognosceret ad emēdū panes citatē itrabat. Cū aūt Deci⁹ redisset & eos ad sacrificandū perqri iussisset Malch⁹ territ⁹ ad socios redūt q̄ sedētes & colloq̄ntes in luctu & lacris sicut de⁹ uoluit dormier̄t. Mane aūt facto cū inotuiss; Decio illos ī spelūca latere iussit os speluce lapidib⁹ obstrui ut ibi fame morerent. Mortuo ergo Decio p⁹ ānos.c.lxxxxvi. tp̄re Theodosii impatori pullulauit heresis eor̄ q̄ negabāt resurrectiōnē mortuor̄. Vñ cōtristat⁹ Theodosi⁹ idut⁹ cilicio p singulos dies flebat. Qd' micors de⁹ uidēs thesaur̄ sue pietati apuit misitq; ī cor cu'dā burgēsis Ephesi ut ī illo mōte edificaret stabulū pastorib⁹ suis. zemētariis ergo speluncā apientib⁹ surrexer̄t s̄cti & putabāt se una nocte tm̄ dormisse. Malch⁹ uero ad urbē descendere disposuit ut panes emeret & qd de ipis diceret̄ scīret

Et cū deuenisset ad os speluce uidens lapides mirat⁹ ē. Veniēs aūt ad portā urbis uidit signū crucis super⁹ depictū inspexit cū admiratiōe & tiore parit' urbē ingredit' i q nemie3 cognoscebat audiebatq3 hoies colloqntes de xpo sicq3 stupefact⁹ & attonit⁹ accessit ad eos q panes uēdebāt & cū argēteos ptulisset mirati uēditores dicebāt adinuicē q ille inuenis antiquū thesaurum inuenisset. Malch⁹ vo eos adiuicē loq uidēs territ⁹ rogabat eos ut ip3 dimitterent & panes & pecuniā retinerēt. At illi tenētes eū dixert Vn̄ es tu q thesauros impatorum inuenisti? Indica nobis & erim⁹ socu tecū & celabim⁹ te. At ille qi insan⁹ stabat. Illi vo clare cepert q thesaurum abscōditū inuenisset. adduxertq3 eū ad epm citatis noie Mamertinū & ad pconsulē noie antipatrem. Qui dū uidissent argenteos iterrogassentq3 Malchū ubi illos repisset pcidēs an̄ eos malch⁹. d. Pro deo dicite mihi ubi ē Decius ipator q heri fuit i hac citate. Eps dixit. Fili nō ē hodie i terra q Deci⁹ ipator noiet. hic fuit an̄ lōgū tps. Malch⁹ dixit. In hᵒ ego stupeo & nēo mihi credit. Sed seqmi me & ondā uobis socios meos q sūt i mōte Celion & ipis credite. hᵒ .n. scio q a facie Decii ipatoris nos cōfugim⁹. & heri sero uidi q ingress⁹ ē Deci⁹ hāc urbē si tñ hec ē citas Ephesi. Tūc eps dixit pcōsuli. Visio ē quā uult dñs ondere i iuuene isto. Perrexert ergo cū eo & ppli plima multitudo & iuenert sic Malch⁹ dixerat. uidētesq3 facies sctorum glificauere dn̄m nūtiauertq3 rē tā grandē iperatori q mox ex Cōstātinopoli Ephesū ueniēs iuit ad locū ubi sctī morabātur amplexat⁹q3 illos dicebat. Sic uideo uos tāq si uiderē dn̄3 resuscitantem Lazarum. Tūc dixit sct⁹ Maxia⁹. Crede nobis q ppt' te suscitauit nos de⁹. Vere .n. resurrexim⁹ & uiuim⁹ & sicut isans ē i utero m̄ris nō sentiēs lesionē & uiuit sic fuimus uiuētes iacētes & dormiētes & nō sentiētes. Ex his dictis cōsolat⁹ tot⁹ ppls fuit xpianorum & cunctis uidētib⁹ inclinātes capita sua i terrā spm̄ dn̄o tradidert. Surgens aūt ipator cecidit sr eos flēs & deosculās eos. Et cū iussisset fieri loculos aureos i qb⁹ mitterēt i i pa nocte appuert ipatori. d. ut sic hacten⁹ i terra iacuerāt & de terra surrexerāt ita eos dimitteret donec illos de⁹ iterum suscitaret. Iussit ergo impator locū illū i bonorē & memoriā eorum ornatis lapidibus decorari.

An resurrectio erit generalis respectu electorum dānatorum & puulorum. Ca. ii.

Ecūdū mysteriū de resurrectiōe generali declarandū dr generalitas. In quo apiendū ē an resurrectio erit generalis. & hᵒ triplici respectu. Prio respectu electorum. Scdo dānatorum. Tertio puulorum. Prio uidedū ē si resurgēt electi. Et l3 ex pcedētib⁹ firmit' heat q sic. tñ nōnlli arguūt in cōtrariū. Et pmo qa liberior ē aīa ad cōtēplādū deū a corpe exuta q corpi cōiuncta s3 nihil d3 fieri quo aie electorum sint min⁹ libere ad cōtemplādū deū. ergo electorum aie iterum corporib⁹ nō reuniēt. Scdo arguūt qa nō d3 pticipare i pmio qd pstat ipedimētū in

merito .ſʒ cor⁹ ꝑſtʒ ĩpedimtũ aĩe ĩ merito qꝛ ut dr̃ ad gal̃. Caro cõcupiſcit aduerſ⁹ ſpũʒ. ergo nõ dʒ ꝑticipare cũ aĩa ĩ ꝑmio. ꝑticipet aũt ſi iteꝝ aĩe unireẽ electe. Tertio arguũt qꝛ ñ põt eẽ reſurrectio niſi a morte ĩ uitã repatio. ſʒ ñ oẽs hoĩes morieẽ ergo ñ oẽs reſurgẽt. Diciẽ.n. ĩ ſymbolo .ꝙ xp̃s uẽtur⁹ ẽ iudicare uiuos & mortuos. ergo aliq iudicabũẽ q nũq̃ morieẽ. Et Hiero⁹ ad Marcellã ait . Quoſdã ĩ fine ſcl̃i adueniẽte xp̃o ñ eẽ morituros ſʒ uiuos reptos ĩ ĩmortalitate r̃pẽte mutãdos. Et Aug⁹ li. ii. d̃ baptiſmo puuloꝝ dic. qb⁹dã ĩ fine largieẽ ut mortẽ iſtam repẽtina cõmutatiõe ñ ſentiãt Ad ꝑmũ argum̃tũ r̃ndʒ Ric. ꝙ lʒ aĩa unita corpori tl̃i q̃li hʒ mõ ñ ſit ita libera ad cõtẽplãdũ deũ ſic a copore exuta tñ hoc ñ ẽ ueꝝ d̃ corpe gl̃ificato q̃le hẽbũt electi ĩ reſurrectiõe. Ad ſcd̃ʒ dc̃l̃ ẽʒ Ric. ꝙ ĩ corpe nr̃o duo ſũt. ſ. naẽa & ẽ ñ ꝑſtat ĩpedim̃tũ merito & uitioſitas que ꝑ̇ſtat ĩpedim̃tũ merito. & iõ ĩ electis ñ reſurget uitioſitas corpis ſʒ naẽa. Ad tertiũ refert Ric .ꝙ falſũ ẽ dr̃e ꝙ ñ oẽs hoĩes morieẽ cũ dicaẽ Geñ. iii. ad Adã. Puluis es & ĩ puluerẽ reuerteri. que ſnĩa cecidit ſup oẽs q ſcd̃ʒ legẽ naẽe ab eo erãt deſcẽſuri. Vnd̃ Pau. Ro. v. dic. Sic ꝑ unũ hoĩeʒ pc̃tm̃ ĩ hũc mũdũ ĩtrauit & ꝑ pc̃tm̃ mors ita ĩ oẽs homines mors pertrãſiit ĩ quo oẽs peccauer̃t. Et heb. ix. ait. Statutũ ẽ oĩb⁹ ſel̃ mori q̃re. dc̃l̃ ẽ ꝙ ad ſoluẽdũ debitũ origial̃ pc̃ti ĩ oẽs hoĩes morieẽ In ſymbolo uero dr̃ ꝙ x⁹ iudicabit mortuos q iã mortui ſũt. & uiuos q. ſ. uiuũt ĩ pñti lʒ ſit moriẽi. Hiero⁹ etiã ꝑtãto dixit quoſdã ñ moriẽos qꝛ p⁹ mortẽ q̃i ſtati reſurgẽt. Aug⁹ autẽ dictũ ſuũ correxit li. ii. retractationũ. c. xxiii. Scd̃o uidẽdũ ſi reſurgent oẽs adulti dãnati. Et hoc ꝑpt̃ v̈bũ ꝑph̃e. d. Nõ reſurgent ĩpii ĩ iudicio. Ad qd̃ r̃ndʒ Ric. ꝙ illd̃ v̈bũ ĩtelligiẽ ul̃ d̃ reſurrectiõe ſp̃uali ĩ pñti iudicio mĩe ul̃ d̃ reſurrectiõe corꝑali gl̃ioſa. qd̃ pʒ ex v̈bis ſeq̃ntib⁹ ubi ſubdiẽ Neʒ pc̃tõres ĩ cõſilio iuſtoꝝ. Tertio uidẽdũ ẽ an reſurgẽt puuli q cũ ſolo origiali deceſſer̃t. Et qb⁹dã uideẽ ꝙ nõ eo ꝙ reſurrectio erit ꝑpt̃ plenã retributioneʒ meritoꝝ. Sʒ puuli tã purgati a pc̃tõ origiali q̃ illi q ĩ pc̃tõ origiali decedũt nõ meruer̃t neʒ demeruer̃t ergo nec illi nec iſti reſurgẽt Sʒ ĩ ꝯtranũ ẽ ſnĩa oĩʒ theologoꝝ lõ Ric. dic ꝙ puuli q cũ origiali deceſſer̃t reſurgẽt. Rõ ẽ qꝛ ꝑ pc̃tõ origiali obligaẽ hõ ad penã dãni. pc̃tm̃ ãt origiale cõtrahit illa aĩa ꝑ ſui unionẽ cũ infecta carne. & iõ cõueniẽs ẽ ut aĩe puuloꝝ carentiã uiſionis dei ꝑpetuo patiaẽ ſuis corporib⁹ unite ꝑ quoꝝ cõtagiõeʒ incurrerunt obligationem ad penã. Ad rõnẽ ergo ĩcõtrariũ dc̃l̃. ꝙ q̃uis in puulis nõ ſit act⁹ merẽdi ul̃ demerendi in ill̃ tñ in qbus remiſſũ ẽ pc̃tm̃ originale ẽ radix merẽdi. ſ. gr̃a gratũ faciẽs & in illis qb⁹ nõ ẽ remiſſũ ẽ radix demerendi. ſ. habitualis cõcupĩa. & iõ reſurgent tã iſti q̃ illi. Ex qbus oĩbus cõcludim⁹ reſurrectionẽ corpoꝝ futurã ad oẽs homines ſe extendere.

Qualiẽ mortui reſurgẽt reſpectu loci diſpõnis & finis. Capl̃m. iii.

Ertiũ mysteriũ de resurrectiõe generali dr̃ q̃litatꝫ. In quo apieudũ ẽ q̃lr mortui resurgẽt & h° triplici respectu. Prĩo respectu loci. Scd̃o respectu dispõis. Tertio respectu finis. Prĩo uidẽdũ ẽ q̃lr mortui resurgẽt respectu loci in qb⁹.s.locis resurrecturi sũt. Et.d.Ric. ꝙ si corpa mortuoꝝ siue illoꝝ pulueres fuerĩt ĩ monumẽtꝫ ibidẽ reformabũt & surgẽt iuxta illud Ezech.xxxvii.Ecce ego aperiã tumlos ur̃os & educã uos de sepulchr̃ ur̃is pp̃le me⁹.Et glo.sr̃ illd̃ Math.xxvii.Monumẽta apta sũt ĩc dicit monumẽta apta sũt ĩ tipũ resurrectiõis fure.Si aũt corpa nõ er̃t ĩ monumẽtꝫ resurgẽt ĩ illis loci ĩ qb⁹ tp̃re resurrectiõis erit pars p̃ncipalior corpis.Si ãt illo tp̃re cõtĩgat alic⁹ corpis p̃tes eẽ ĩ plib⁹ locis utpote qa medietas cordis eẽt ĩ uno loco & medietas ĩ alio & sic de capite & alijs mẽbris tũc resurrectio fiet ĩ loco ubi de⁹ uolet.Si aũt ĩ uno loco eẽt cor totũ & ĩ alio totũ caput tũc q̃dã dñt ꝙ resur° fiet ĩ eo loco ubi erit cor qa ip̃z format p̃ri⁹q̃ cetera mẽbra ut.d.Ar̃.ĩ.xiii.de aĩalib⁹. Et sic dic Auicẽna. Cor ẽ p̃mũ m̃brꝝ ĩ uita & ẽ p̃mũ p̃ncipiũ uenaꝝ & neruoꝝ & ab ip̃o tanq̃ a p̃mo priu° deriuat̃ p̃ totũ cor⁹ influẽtia aĩe uitaliũ motuũ cãtia qa ab ip̃o ẽ p̃ria origo sp̃ũuz q̃ sũt delatiui influẽtie ip̃i⁹ aĩe. Circa cor etiã alia m̃bra cõgregãt̃ sicut cõtra cẽtꝝ & ẽ illud qd̃ ultĩo morit̃ ĩ hoĩe. Alii dñt ꝙ hõ resurget ubi tũc erit caput qa ut het̃.ff.de reli.& sũp.fun.l.Cũ ĩ diuersis.Ibi ẽ hoĩs sepult̃a ubi ẽ caput ei⁹ sepltũ. Ambro⁹ etiã ĩ glo.sr̃ illd̃ psal. Vide hũilitatẽ meã & eripe me.dic ꝙ caput totũ cor⁹ dirigit & sẽsib⁹ ĩplet.Et ibi exp̃sse uidet̃ attribuere sibi p̃matũ it̃ oẽs p̃tes toti⁹ corpis. Quicq̃d aũt de h° sit reliq̃m⁹ ip̃i deo c⁹ uirtute ut dictũ ẽ resur° mortuoꝝ fiet. Scd̃o uideudũ ẽ q̃lr mortui resurgẽt respectu dispõis & h° q̃tũ ad tria. Prĩo q̃tũ ad etatẽ. Scd̃o q̃utũ ad q̃titatẽ. Tertio q̃tũ ad deformitatẽ. Prĩo q̃tũ ad etatẽ querit̃ si oẽs resurgẽt ĩ eadẽ etate. Et r̃ñdz Ric.ĩ.iiii.di.xliiii. ꝙ etas p̃ot accipi duplr̃. Vno mõ p̃ toto tp̃re quo uixit hõ ab ĩstãti sue formatiõis usq̃ ad ĩnstãs sue reformationis.& sic ñ oẽs ĩ eadẽ etate resurgẽt. Alio mõ p̃ statu corpis & uirtutis q̃ ex ãnis ĩ hũano corpe relinq̃t̃ sm̃ quẽ modũ accipiẽdi etatẽ dicim⁹ ꝙ Adam fuit fact⁹ ĩ etate uirili.Et sic oẽs ĩ eadẽ etate resurgẽt q̃a oẽs resurgẽt ĩ statu corpis & nat̃alis uirtutꝫ quã hĩturi erãt si tm̃ uixissent ul' hũer̃t q̃ tm̃ uixer̃t que ẽ ĩ tp̃re ad qd̃ terminat̃ mõ⁹ p̃ficiẽdi q̃ circit̃ de lege cõi ẽ illd̃ tp̃s quo x⁹ mortu⁹ ẽ. Propterea glo.eph.iiii.quã mgr̃ sen.ĩducit ĩ tex.d.Oẽs ĩ eadẽ etate resurgẽt ĩ q̃ x⁹ mortu⁹ ẽ & resurrexit c⁹cũq̃ etatꝫ mortui fuerĩt. Et Aug⁹.xxii.li.de ci.dei.c.xv.iq̃t.Qd̃ cõmemorauit ap̃ls de mãsura etatꝫ plenitudĩs xp̃i sic accipiam⁹ dictũ ut nec ultra nec infra iuuenilẽ formã resurgãt corpa mortuoꝝ sz in ea etate ad quã xp̃z p̃uenisse cognouim⁹. Scd̃o q̃tũ ad q̃titatẽ quer̃t doc. utꝝ oẽs resurgẽt ĩ eadẽ for̃a. Et r̃ñdz Ric. ꝙ nõ sz q̃lib3 resurget in ea q̃titate & m̃sura sue stat̃a que unicuiq̃ iudiuiduo debebat̃ ĩ termĩo mot⁹ p̃ficiẽdi s̃z nat̃alẽ uirtutẽ calori extẽdẽt' hũidũ & humidi

de etate resurgentium

de quantitate

ſuſcipiēd extēſionē Si āt ꝑ errorē nače nl ꝑ nimiā ſupabūdātiā materie eēt ide bit9 q̄titat excesſus uł diminutio ſiue defect9 diuīa potētia ſupplebit uel reſeca bit ꝑut plene ponit Aug9 li.xxii.de ci.dei.c.xv. Tertio q̄tū ad deformitatē que rit.utꝝ corpa reſgētiū reſurgēt cū deformitatib9 ſuis.Et qdā arguūt ꝙ ſic.Prio qa cicatrices ſūt deforītates i corpe.ſʒ cor9 xp̄i reſurrexit cū cicatricib9 ut pʒ Ioh xx.ergo multo forci9 reſgent alia corpa cū ſuis deformitatibus. Scđo arguūt qa Aug9.d.xxii.de ci.dei.c.xvii.Qꝫ mlieres ī ſexu femineo reſurgēt.ſʒ femine9 ſex9 ē ex defectu nače & p̄t ei9 intētionē qa ſicut.d.Arꝭ.i.xvi.de aīalibus. Feīa ē uir occaſiōat9.i.īpfect9.ergo aliq̄ deformitas erit ī illł reſgētib9.Sʒ ī cōtrariū ē aucto ritas Aug.ī Ench.d. Reſurgēt corpa ſanctoꝝ ſine nllo uitio ſeruata ītegritate nače.Rn̄dent ergo doc.theo.ꝙ ſicut accipi pōt ex ſnīa Aug.xxii.de ci.dei.c.xix Oīs deformitas reducit uł ad illā que ē ex ꝑte colori.uł ad illā que ē ex ꝑte figu re.uel ad illā que ē ex ꝑte diminutiōis ꝑtiū. uł ad illā que ē ex ꝑte ſ̄rabundātie. Quocūqꝫ mō accipiat deformitas nllo pacto erit in corpib9 electoꝝ.Corpa aūt dānatoꝝ reſurgēt ſine deformitate que ē ex ꝑte diminutiōis ꝑtiū.qa ut apłs.d. .i.Coꝛ.xv.Mortui reſurgēt īcorrupti.i.ſine diminutiōe ſ̄ʒ glo.Sʒ utꝝ reſurgāt ſine deformitatib9 aliis dubiū ē.Et qdā dn̄t.ꝙ deformitates alie manebūt in eis ad maiorē cōfuſionē illoꝝ. Alii uero dn̄t ꝙ reſgēt ſine illis qa ī repatiōe corꝑis reſgētis magis attēdet nače ꝑfectio q̄ cōditio que p̄9 fuit.Hoc tn̄ Aug9 in Ench. reliq̄t indetermīatū.d.ꝙ nos fatigare nō dʒ eoꝝ īcerta hītudo uł pulchri⁹ quoꝝ erit certa & ſempiterna dānatio.Ad p̄mū ergo argumētū rn̄dʒ Aug9.xxii.de ci. dei.c.xx.ꝙ cicatrices ī corpe xp̄i & ī corpib9 martyꝝ ut etiā tactū ē ī ſ̄mōe p̄ce denti nō erūt ad deformitatē ſʒ ad dignitatē & decorē. Ad ſ̄m argu.notandū ꝙ ut Aug9.d.xxii.de ci.dei.c.xvii.Aliq uoluerūt dr̄e ꝙ oēs reſgēt ī ſexu uirili ꝑpt uerbū apłi q ait eph.iiii. Donec oēs occurram9 ī uiꝝ ꝑfectū.Et ſicut Aug9 expo nit Vir dr̄ ibi nō a ſexu ſʒ a uirtute nō corꝑis ſʒ mētis ꝑ quē modū mlr ſancta uir ē.Et ſ̄m h⁹ dr̄ ī pſal.Btūs uir q nō abijt ī cōſilio ⁊c qđ ītelligi etiā pōt de mliere Dicendū ergo ꝙ ſicut uiri reſurgēt ī ſexu uirili ſic mlieres ī femineo qa h⁹ exigit nača indiuidui & cōgruit ꝑfectiōi ſpēi & erit occaſio laudādi ſapiam dei. Et ut ait Aug9 ubi ſ̄ Mēbra femiēa nō ert accōmodata ueteri uſui ſʒ nouo decori quo n̄ alliciat aſpiciētis cōcupiā que nlla erit ſʒ dei laudet ſapiā atqꝫ clemētia.Quis igit mlier generet p̄t intētionē nače ꝑticlari.ē tn̄ de intentiōe nače uniuerſalis que utꝝqꝫ ſexū reqrit ad ꝑfectionē hūane ſpēi.nec erit p9 reſurrectionē in illo ſexu cōfuſio qa ſicut.d.Aug9.Nō erit ibi libido que cōfuſiōis cā ē. Nā p̄uſq̄ pec caſſent nudi erāt & nō cōfundebāt uir & feīa.Vn̄ nec p9 reſurrectionē ueſtibus opus erit. Tertio uidendū ē q̄lr mortui reſgēt reſpectu finis. Et ad h⁹ dicim9 ꝙ ut ex p̄cedētib9 colligi pōt.finis dānatoꝝ erit ut cū corpib9 eternalr crucient

finis aũt electoꝝ erit ut cũ corpib⁹ in ꝑpetuũ letent̃ & cõsolent̃. Sꝫ dubiũ in hoc orit̃. Vtꝝ electoꝝ btitudo maior erit p⁹ iudiciũ q̃ añ. Et rñdet Ric. di. xlix. ꝙ maior erit extẽsiue eo ꝙ mõ nõ hñt nisi btitudinẽ aie. tũc aũt erũt bti & in aĩa & in corpe. Beatitudo etiã cui⁹libet aie erit maior extensiue qa nũc gaudet de bono ꝓpo. tũc aũt gaudebit & de suo & de corpori bono. Aliq tñ dicũt ꝙ non erit maior intẽsiue. Sed cõtra eos ẽ auctoritas mgr̃i. d. in textu. Peracto iudicio ampliorẽ gl̃iam sue claritatis de⁹ mõstrabit electis. nõ ꝙ aĩa sit recepta maiorẽ gl̃ie hitũ. sed qa augebit̃ pfectio sue naturalis uirtutis. Quãto aũt pfectior ẽ naturalis aie uirtus tãto cũ eq̃li adiutorio sup naturali deũ clari⁹ uidet. ꝙ aũt ꝑfectior futa sit per corpis resumptionẽ naturalis aie uirtus. Ric. ꝓbat sic. Q̃to res hẽt ꝑfectiorẽ eẽndi modũ tãto ꝑfecti⁹ põt hr̃e sue uirtutis opatiõnẽ. Sed aĩa btã ꝑ sui corpis resũptionẽ hẽbit ꝑfectiorẽ eẽndi modũ q̃ mõ qa oĩs ꝑs hẽt prefectiorẽ modũ eẽndi in toto q̃ separata iõ hẽbit ꝑfectiorẽ naturalẽ uirtutẽ q̃ mõ. Preterea natura recta nõ appetit naturalr̃ hr̃e aliqd quo hito nõ fieret pfectior scd̃m modũ eẽndi nec ẜm uirtutẽ. sed si cui⁹libet aie btẽ ẽ natura recta & qlibet naturalr̃ appetit resumptionem corpis ꝓprii. ergo ꝑ illã resumptionẽ qlibet fiet ꝑfectior scd̃m eẽndi modũ uel ẜm uirtutẽ. Perfectiorẽ ergo hẽbunt aie eẽndi modũ & uirtutẽ p⁹ reassumptionẽ corpoꝝ q̃ añ & ꝑ cõseqñs maiorẽ btitudinẽ. Q̃ꝫ aũt aĩa ĩ corpe corruptibili ĩ pfectiorẽ hẽat suã opationẽ naturalẽ q̃ separata hꝰ ẽ ꝑ accñs ſ rõne corruptibilitatis corpis Quia ut dr̃ sapie. ix. Cor⁹ qd̃ corrũpit̃ aggrauat aiãꝫ Sed ut dic̃ Aug⁹ xii. sup Geñ. ꝟsus finẽ. Cũ aĩa hꝰ cor⁹ iã nõ aĩale sed p futã cõmutationẽ spũale receptit p fectũ hẽbit nature sue modũ obediẽs & impans uiuificata & uiuificãs tã ĩeffabili facilitate ut sit ei gl̃ie qd̃ fuit sarcie. Erit itaqꝫ ĩ illa generali resurrectione sup admirãda letitia & iocũditas aĩoꝝ dei q ex affectu expient̃ q̃ fructuosũ ẽ ꝓpt̃ xp̃m quoscũqꝫ subire labores. Ecõuerso uero dãnati miseri ex pene acerbitate cognoscẽt q̃ta ẽ stulticia q̃ta demẽtia negligere aiãꝫ & fouere cor⁹ cõtemnere celũ & querere m̃dũ resistere deo & seruire diabolo. Sollicite igit̃ ꝓuidẽdũ est ut ab ipsis impiis separati per bona opera & ueram pniam annumerari ualeamus angelicis choris ordinibusqꝫ sanctoꝝ collaudantes & benedicentes deum Per immortalia seculoꝝ secula. Amen.

Rubertus celeber finxit non parua minoꝝ
Gloria me fratrum Paulo regnante secundo.
Quarto sed Sixto ueniens Hailbrun alemanus
Franciscus formis Veneta me pressit in urbe
Mille quadringentis & septuaginta duobus.

a a amanaday … a a a a a

fe de mi …

… alvador

en la villa de alcala del rio en domingo
dias del mes de julio
y cin[illegible] … quin[illegible]

… alvador

a xij de mayo 158 …

[illegible] vencion [illegible] dixo [illegible]

